

Viețile Sfinților

Viețile Sfinților, publicate aici, au ca sursă cele 12 volume "Viețile Sfinților" apărute între anii 1991 și 1998 la Editura Episcopiei Romanului și Hușilor (volumele consacrate lunilor septembrie-aprilie) și apoi la Editura Episcopiei Romanului (volumele consacrate lunilor mai-august).

Notă: Luna septembrie apare la început pentru că anul bisericesc începe la 1 septembrie. Aceasta este și ordinea apariției celor 12 volume menționate mai sus.

Volumul XI (iulie)

Viețile Sfinților pe luna iulie

Ziua întâi

- Sfinții Mucenici Cosma și Damian, doctorii cei fără de arginți
- Cuviosul Petru, patriciu
- Sfântul Mucenic Potit Pruncu
- Sfântul Ierarh Leontie, Episcopul Rădăuților

Ziua a doua

- Punerea Cinstului Veșmânt al Maicii Domnului în biserica din Vlaherna
- Sfântul Ierarh Iuvenalie, Patriarhul Ierusalimului
- Binecredinciosul Voievod Ștefan cel Mare și Sfânt
- Sfântul Ierarh Ioan Maximovici, Arhiepiscop de San Francisco

Ziua a treia

- Sfântul Mucenic Iachint
- Sfântul Sfințit Anatolie, Patriarhul Constantinopolului
- Cuviosul Alexandru, Întâiul începător al Mănăstirii Neadormiților

Ziua a patra

- Sfântul Andrei din Ierusalim, Episcopul Cretei
- Sfânta și Dreapta Marta, Maica Sfântului Simion

Ziua a cincea

- Cuviosul Atanasie din Aton (Athonitul)
- Cuviosul Lampadie
- Aflarea Cinstitelor Moaște ale Sfintei Fecioare Iuliana

Ziua a șasea

- Cuviosul Sisoe cel Mare
- Sfinții Mucenici Marin, Marta, Avdifax și Avacum, și cei împreună cu dânșii

Ziua a șaptea

- Cuviosul Toma Maleon
- Sfânta Muceniță Chiriachi
- Sfântul Mucenic Peregrin și cei împreună cu el

Ziua a opta

- Sfântul Mare Mucenic Procopie
- Sfinții Mucenici Epictet Preotul și Astion Monahul
- Sfântul și Dreptul Procopie, făcătorul de minuni din Ustiog

Ziua a noua

- Sfântul Sfințit Mucenic Pangratie, Episcopul Tavromeniei

- Sfântul Mucenic Chiril, Episcopul Gortinei
- Cuvioșii Patermutie, Coprie și cei împreună cu dâșii
- Despre alt Cuvios Patermutie
- Despre alt Cuvios Coprie
- Sfântul Sfințit Teodor, Episcopul Edesei, și cei împreună cu dâșul

Ziua a zecea

- Sfinții Patruzeci de Mucenici, care au pățimit în Cetatea Nicopoli din Armenia
- Cuviosul Antonie al Pecerscăi, Întâiul începător al monahilor din Rusia
- Aducerea Cinstului Veșmânt al Domnului nostru Iisus Hristos, din Persia la Moscova

Ziua a unsprezecea

- Minunea Sfintei Mucenițe Eufimia, prin care s-a întărit dreapta credință
- Sfânta și Dreapta Olga, doamna Rusiei
- Sfantul Mucenic Chindeu Preotul

Ziua a douăsprezecea

- Sfinții Mucenici Proclu și Ilarie
- Cuviosul Părinte Mihail Malein
- Sfinții Mucenici Teodor Neamțul și Ioan, fiul său, care au fost uciși în Kiev
- Sfântul Mucenic Serapion

Ziua a treisprezecea

- Soborul Sfântului Arhanghel Gavriil
- Sfântul Iulian, Episcopul Chenomaniei, din Galia
- Sfânta Muceniță Golinduhia
- Cuviosul Ștefan Savaitul

Ziua a paisprezecea

- Sfântul Apostol Acvila, unul din cei șaptezeci
- Cuviosul Elie Monahul
- Sfântul Nicodim Aghioritul, Purtătorul de Dumnezeu

Ziua a cincisprezecea

- Sfinții Mucenici Chiric și Iulita
- Sfântul și întocmai cu Apostolii, Vladimir, marele domn al Kievului

Ziua a șaisprezecea

- Sfântul Sfințit Mucenic Atinoghen și cei zece ucenici ai săi
- Sfânta Muceniță Iulia Fecioara

Ziua a șaptesprezecea

- Sfânta Mare Muceniță Marina

Ziua a optsprezecea

- Sfântul Mucenic Emilian
- Cuviosul Pamvo
- Cuviosul Ioan mult pătimitorul

Ziua a nouăsprezecea

- Cuvioasa Macrina, sora Sfântului Vasile cel Mare
- Cuviosul Dia

Ziua a douăzecea

- Sfântul Prooroc Ilie Tesviteanul

Ziua a douăzeci și una

- Sfântul Prooroc Iezechie
- Cuviosul Simeon cel nebun pentru Hristos și Sfântul Ioan Pustnicul

Ziua a douăzeci și doua

- Sfânta Mironosiță și întocmai cu Apostolii, Maria Magdalena

Ziua a douăzeci și treia

- Sfântul Mucenic Foca
- Sfântul Sfințit Mucenic Apolinarie, Episcopul Ravenei
- Sfinții Mucenici Trofim și Teofil și cei împreună cu dânsul

Ziua a douăzeci și patra

- Sfânta Muceniță Hristina
- Cuviosul Policarp, arhimandritul Pecerscăi

Ziua a douăzeci și cincea

- Adormirea Sfintei și Dreptei Ana, Maica Preasfintei Născătoare de Dumnezeu
- Sfânta Diaconiță Olimpiada
- Cuvioasa Fecioară Eupraxia
- Cuviosul Macarie, egumenul mănăstirii de la Apele Galbene

Ziua a douăzeci și șasea

- Sfântul Sfințit Mucenic Ermolae, preotul Nicomidiei, și cei împreună cu dânsul
- Sfânta Muceniță Parascheva
- Cuviosul Moise Ungurul

Ziua a douăzeci și șaptea

- Sfântul Mare Mucenic Pantelimon, doctorul fără de plată

Ziua a douăzeci și opta

- Sfinții Apostoli și Diaconi: Prohor, Nicanor, Timon și Parmena, din numărul celor 70
- Sfântul Mucenic Iulian
- Sfânta Cuvioasa Irina, egumena Manastiri Hrisovalant
- Cuviosul Pavel Xeropotamianul

Ziua a douăzeci și noua

- Sfântul Mucenic Calinic
- Sfânta Muceniță Serafima Fecioara

Ziua a treizecea

- Sfinții Apostoli Sila, Silvan, Crescent, Epenet și Andronic, din numărul celor 70
- Sfântul Sfințit Mucenic Valentin și cei împreună cu dânsul
- Sfântul Polihronie, Episcopul Babilonului, și cei împreună dânsul

Ziua a treizeci și una

- Sfântul și dreptul Evdochim
-

SFINȚII MUCENICI COSMA ȘI DAMIAN, DOCTORII FĂRĂ DE PLATĂ (1 iulie)

După trupeasca răsărire pe pământ a Stăpânului nostru, Hristos Dumnezeu, se poate auzi pretutindeni, ca un lucru oarecare de mirare, viața tuturor Sfinților Mucenici ai lui Hristos. Pentru că minunată s-a făcut întru dânșii puterea Mântuitorului, și de mirare este tuturor starea lor cea cu mărime de suflet împotriva muncitorilor și nebiruita lor răbdare. Dintre unii ca aceia au fost aceștia, de care ne stă nouă înaintea cuvântul, Sfinții răbdători de chinuri Cosma și Damian, frați după trup, care dintr-un tată și dintr-o maică s-au născut în Roma cea veche și au fost crescuți în buna credință creștinească.

Aceștia deprinzându-se la meșteșugul doctoriei, toate bolile le tămăduiau cu lucrarea. Căci aveau împreună ajutor lor întru toate pe darul Unuia Dumnezeu, și peste câți din oamenii cei ce pătimeau și din dobitoace își puneau mâinile lor, îndată aceia se făceau sănătoși desăvârșit. Iar bunii tămăduitori de la nimeni nu luau plată pentru tămăduiri, de aceea au fost numiți și doctori fără de plată, căci numai de o plată ca aceasta prea scumpă aveau trebuință de la cei ce se tămăduiau, ca să creadă întru Hristos. Și nu numai în singură Roma, ci și prin cetățile dimprejur și prin sate mergând, și pe cei bolnavi tămăduindu-i, pe mulți îi întorceau la Hristos.

Și încă pe lângă darul cel tămăduitor, făceau bine noroadelor și prin îndurata dăruire, căci având de la strămoși multe averi adunate, și după părinți rămase lor, le vindeau pe acelea și le împărțeau la săraci și la cei ce aveau trebuință, și hrăneau pe cei flămânzi, și îmbrăcau pe cei goi, și tot felul de milă și de îndurare arătau spre cei săraci și lipsiți. Iar când tămăduiau pe cei bolnavi, grăiau către dânșii așa: „Noi numai mâinile le punem pe voi, iar cu puterea noastră nimic nu putem să facem, ci pe toate le lucrează tăria cea atotputernică a lui Hristos, Unuia adevăratului Dumnezeu, întru Care de veți crede cu neîndoire, îndată sănătoși veți fi”. Și aceia crezând, câștigau sănătate. Și așa în toate zilele întorcându-se mulți de la păgânătatea închinării de idoli, se apropiau de Hristos.

Și aveau sfinții aceștia doctori petrecere osebă într-un sat oarecare din hotarele Romei, unde erau averile părinților lor; acolo avându-și adăpostirea lor, i-au luminat pe toți cei dimprejur cu sfânta credință. Deci diavolul neputând răbda ca să vadă o viață ca aceasta a lor, care strălucea cu faptele bune, a îndemnat pe oarecare slujitori ai lor ca să meargă la împăratul și să clevească pe acești nevinovați. Și împărătea atunci în Roma Carin; acesta ascultând pe clevetitori, îndată a trimis ostași la satul acela, ca să prindă pe doctorii cei fără de plată Cosma și Damian, și să-i aducă înaintea lui la judecată. Și mergând ostașii la satul acela și întrebând pentru Cosma și Damian, s-au adunat credincioșii la sfinți și-i rugau pe dânșii ca să se ascundă puțin, până ce va trece mânia cea împărătească. Iar sfinții n-au voit să-i asculte pe ei, ci se sârguiau ca singuri de voie să iasă la ostașii cei ce-i căutau pe dânșii, dorind ca să pătimească pentru Hristos cu bucurie.

Însă după ce mai mulți credincioși s-au adunat la ei, și cu rugămintele cu lacrimi îi îndemneau pe dânșii, ca să-și ferească viața lor, nu pentru sine, ci pentru mântuirea multora, s-au supus și nevrând. Iar credincioșii luându-i pe ei, i-au ascuns într-o peșteră. Deci ostașii căutându-i pretutindeni cu dinadinsul și neaflându-i, s-au umplut de iuțime și de mânie, și prinzând pe unii bărbați cinstiți din satul acela, i-au legat pe dânșii cu lanțuri, și-i duceau la Roma. De care lucru înștiințându-se Sfinții Cosma și Damian, îndată au ieșit din peșteră și au alergat degrab în urma ostașilor, și ajungându-i pe cale, au zis către dânșii: „Sloboziți pe acești nevinovați și luați-ne pe noi. Pentru că noi suntem cei pe care aveți voi poruncă să-i prindeți”. Deci ostașii slobozind pe acei bărbați, au pus lanțurile pe Sfinții Cosma și Damian, și i-au dus la Roma, unde sfinții au fost păziți în legături până a doua zi.

Iar a doua zi a șezut împăratul la obișnuita judecată înaintea norodului, care era la loc de privesc, și punând înaintea pe Sfinții legați Cosma și Damian, cu mare glas a început a vorbi către dânșii, zicându-le: „Voi sunteți cei ce vă împotriviți zeilor părinților noștri și cu oarecare meșteșug de vrajă tămăduiți fără de plată bolile între oameni și între dobitoace, amăgind pe norodul cel prost ca să se depărteze de la zei și de la legile părințești? Ci măcar acum întoarceți-vă de la a voastră rătăcire, ascultați sfatul meu cel bun, și

apropiindu-vă, aduceți jertfă zeilor, care îndelung v-au răbdat pe voi până acum. Căci făcându-li-se strâmbătate de la voi, nu v-au răsplătit vouă rău pentru rău, deși puteau să vă răsplătească, ci au răbdat așteptând întoarcerea voastră cea către dânșii". Iar sfinții plăcuți lui Hristos, într-un glas răspunzând către împăratul, au grăit: „Noi n-am înșelat pe nici un om, nici nu știm meșteșug de vrajă, nici n-am făcut vreun rău cuiva, ci tămăduim bolile cu puterea Mântuitorului nostru Iisus Hristos, precum Acela ne-a poruncit, zicând: Pe cei bolnavi tămăduiți, pe cei stricați curățiți. Și o facem aceasta fără de plată, de vreme ce Mântuitorul a poruncit-o, zicând: În dar ați luat, în dar dați. Pentru că nu avem trebuință de averi, ci mântuirea sufletelor omenești o căutăm, și slujim neputincioșilor și săracilor ca Insuși lui Hristos. Căci Acela socotește ca și pentru Sine îngrijirile cele făcute pentru dânșii, zicând către bunii dătători: Flămând am fost și Mi-ați dat de am mâncat; am însetat și M-ați adăpat pe Mine. Gol am fost și M-ați îmbrăcat. Pe aceste porunci ale Lui noi ne sârguim a le împlini, așteptând ca să luăm de la Dânsul plată în viața cea fără de sfârșit a Impărăției cerului. Iar celor păruți de tine zei nicidecum nu voim să le slujim. Tu și cei cu tine slujiți-le lor! Iar noi știm cu adevărat, că aceia nu sunt dumnezei. Iar de voiești, o, împărate, noi îți punem ție înainte sfatul cel bun, ca să cunoști pe unul Adevăratul Dumnezeu, Făcătorul tuturor, Care răsare soarele Său peste cei răi și peste cei buni, și plouă peste cei drepți și peste cei nedrepți spre trebuința noastră, și spre slava numelui Său celui preamare. Aceluia Să-i slujești, depărtându-te de la idolii cei fără de suflet și nesimțitori".

Iar Carin împăratul a zis către dânșii: „Nu v-am chemat pe voi ca să grați filosofii, ci să aduceți jertfă zeilor". Răspuns-au sfinții: „Noi unuia Dumnezeului nostru îi aducem sufletele noastre jertfă fără de sânge, Celui ce ne-a izbăvit pe noi din cursele diavolului și a dat pe Unul născut Fiul Său pentru mântuirea a toată lumea. Acela -Dumnezeul nostru - nu este zidit, ci este Ziditor al tuturor. Iar ai tăi zei sunt niște scorniri omenești și lucru al mâinilor meșterilor. Și de n-ar fi fost între oameni meșteșugul cel ce face pe zeii voștri, voi n-ați fi avut la cine să vă închinați". Carin a zis: „Nu ocărăți pe zeii cei veșnici, ci apropiindu-vă, închinați-vă lor cu jertfe, mai înainte de a primi muncile cele ce vă așteaptă pe voi".

Iar robii lui Hristos umplându-se de Duhul Sfânt, au zis: „Fii rușinat împreună cu zeii tăi, o, Carine, și de vreme ce se întoarce mintea ta de la Dumnezeu cel ce de-a pururea este și viețuiește în veci, și se lipește spre idolii cei nesimțitori și niciodată vii, deci și fața trupului tău să se întoarcă de la locul său spre a ta înfruntare, ca să te deprinzi prin singură cercarea, ce poate Dumnezeu nostru". Aceasta zicând-o sfinții, îndată s-a schimbat fața lui Carin și grumajii i s-au sucit, și s-a întors fața lui la spatele lui. Și nu putea să-și întoarcă grumajii săi, nici nu putea cineva să-i ajute lui, ci ședea pe scaun, avându-și grumajii și fața strâmbă. Iar norodul ce privea spre aceea, striga cu mare glas: „Mare este Dumnezeu creștinilor, și nu este alt Dumnezeu afară de dânsul".

Intru acea vreme mulți au crezut întru Hristos și au rugat pe Sfinții Doctori ca să tămăduiască pe împăratul. Încă și singur împăratul se ruga, zicând către dânșii: „Acum știu cu adevărat că sunteți robi ai Adevăratului Dumnezeu. Deci mă rog vouă, precum ați vindecat pe cei mulți, tămăduiți-mă și pe mine, ca și eu să cred că nu este alt Dumnezeu, afară de Dumnezeu cel propovăduit de voi, care a făcut cerul și pământul".

Iar sfinții au zis către dânsul: „De vei cunoaște pe Dumnezeu cel ce ți-a dat ție viața și împărăția, și de vei crede întru Dânsul cu toată inima ta, Acela poate să te tămăduiască pe tine". Iar împăratul cu mare glas a zis: „Cred întru tine, Doamne Iisuse Hristoase, Dumnezeule cel Adevărat, miluiește-mă pe mine și nu pomeni neștiința mea dintâi". Aceasta zicând-o împăratul, i s-au îndreptat grumajii lui și fața lui a stat la locul său, precum era mai întâi. Și sculându-se împăratul de la locul său, și-a ridicat ochii săi spre cer și înălțându-și mâinile, a dat mulțumită lui Dumnezeu împreună cu tot norodul, zicând: „Bine ești cuvântat, Hristoase, Dumnezeule cel Adevărat, Care m-ai adus pe mine dintru întuneric la lumină, prin acești sfinți robi ai Tăi".

Și așa tămăduindu-se împăratul, a cinstit pe Sfinții Doctori Cosma și Damian, și i-a slobozit pe ei cu pace. Iar ei ieșind din Roma, s-au dus la satul lor. Și auzind locuitorii satului acela, și cei dimprejur, toate cele ce se făcuseră de sfinți în Roma, au ieșit întru întâmpinarea plăcuților lui Dumnezeu și i-au primit pe dânșii cu bucurie, veselindu-se și slăvind pe Stăpânul Hristos. Iar sfinții umblau iarăși împrejur

prin cetăți și prin sate după obiceiul lor, tămăduind neputințele și luminând norodul cu sfânta credință, apoi se întorceau la satul lor. Iar zavistuiitorul diavol neputând prin meșteșu-girea sa cea dintâi să-i piardă pe sfinți de pe pământul celor vii, a scornit alta.

Era în părțile acelea oarecare doctor slăvit, de la care și acești sfinți învățaseră la început meșteșugul doctoricesc; pe acela l-a îndemnat vrăjmașul ca să urască pe sfinți, nesuferind slava lor cea bună. Deci, chemând acela la sine pe sfinți cu înșelăciune, i-a luat pe dânșii la un munte, ca și cum ar fi voit să adune buruieni de doctorii, iar în inimă având gândul lui Cain. Și ducându-i pe ei departe, a rânduit ca fiecare deosebi să adune buruieni. Deci mai întâi năvălind asupra unuia, l-a ucis pe el cu pietre, apoi și pe celălalt l-a ucis așijderea. Și luând trupurile lor, le-a ascuns lângă o scursură de apă ce era acolo.

Așa sfinții răbdători de chinuri ai lui Hristos, doctorii cei fără de plată, Cosma și Damian, și-au luat sfârșitul vieții și s-au învrednicit de cununile mucenicești de la Hristos Domnul, Mântuitorul nostru, Căruia împreună cu Tatăl și cu Sfântul Duh, se cuvine cinste și slavă, acum și de-a pururea, și în vecii vecilor. Amin.

CUVIOSUL PETRU, CEL CE A FOST PATRICIU (1 iulie)

Cuviosul Petru s-a născut și a crescut în Constantinopol, din părinți slăviți și bogați. Tatăl lui se numea Constantin și a fost patriciu și povățuitor de oști. Acest Petru silindu-se din tinerețe la învățătura cărții, s-a deprins bine la filosofie, și a străbătut toată înțelepciunea cea dinafară. Și ajungând la vârsta cea de bărbat, s-a însoțit cu femeie, iar după sfârșitul tatălui său a luat cinstita dregătorie a aceluia, fiind pus patriciu în zilele evlavioasei împărătese Irina, și a fiului ei, Constantin. Iar după ce a luat împărăția Nichifor, și grecii au făcut război cu bulgarii, într-acea vreme Petru a fost pus de împărat mai-mare voievod peste toate ostile, și s-a dus cu împăratul asupra bulgarilor.

Și făcându-se mare război, întâi grecii au biruit pe bulgari, apoi cu dumnezeiasca slobozire, bulgarii îndreptându-se, au lovit pe greci cumplit, și l-au ucis pe însuși împăratul Nichifor. Atunci și fericitul Petru cu cincizeci de boieri greci a fost prins de bulgari, și a fost ținut în legături spre muncire și spre moarte. Și rugându-se el lui Dumnezeu cu dinadinsul pentru a sa izbăvire, i s-a arătat noaptea Sfântul Ioan Teologul, cel ce s-a rezemat pe pieptul lui Hristos, și l-a izbăvit pe el din legături, ducându-l până la Roma.

Dintr-acea vreme Petru s-a dat pe sine cu totul spre slujba lui Dumnezeu și socotindu-le pe toate ca pe niște gunoaie, s-a dus la muntele Olimpului, unde, luând viața îngerească, s-a nevoit împreună cu marele Ioanichie (Pomenirea lui la 4 noiembrie) și s-a deprins la toată bunătatea. Și petrecând acolo treizeci și patru de ani, a mers la Constantinopol după ce acum soția lui și fiul muriseră. Și mai întâi a petrecut o vreme lângă biserica zidită de dansul, care se numea Evandria, apoi ducându-se la un loc de liniște oșebit, și-a zidit o chilie mică și a petrecut într-înșea opt ani, foarte obosindu-se pe sine cu postul și cu privegherea, și cu celelalte nevoitoare osteneli, purtând o haină aspră de păr pe trup, iar picioarele avându-le neîncălțate în toată vremea vieții celei pustnicești. Așa viețuind bine și cu plăcere de Dumnezeu, s-a odihnit întru Domnul și s-a numărat în ceata dreptilor celor ce slăvesc pe Tatăl, și pe Fiul, și pe Sfântul Duh, în veci. Amin.

SFÂNTUL MUCENIC POTIT PRUNCUL (1 iulie)

Intru împărăția lui Antonin, fiind prigoană mare asupra creștinilor pretutindeni, era în Sardichia un bărbat oarecare care se ținea de păgânătatea închinării idolești, cu numele Ghilas. Acesta avea un fiu unul născut, copil de treisprezece ani, anume Potit, înțe-lepțit cu înțelepciunea lui Dumnezeu, cea care din gura pruncilor își săvârșește ei laudă, și luminat cu darul Sfântului Duh, ca să cunoască el pe Făcătorul său și Aceluia Unuia să-I aducă rugăciunile și închinăciunile sale, iar de idoli cei fără de suflet să se îngreșoșeze. Pentru că știind a citi cărțile, a aflat niște dumnezeiești învățături creștinești și, citindu-le pe acelea, s-a umplut de înțelepciune duhovnicească și de înțelegere, și ducându-se fără știrea tatălui său la creștini, a primit Sfântul Botez, și se întorcea de la urâtele slujbe idolești.

Iar Ghilas, tatăl lui, văzând pe fiul său întorcându-se de la idoli, s-a mâhnit, și cu multe îmbunări îl îndemna pe el ca să aducă împreună cu dânsul jertfă zeilor lor. Iar sfântul tânăr i-a grăit lui: „O, tată, nefolositor cuvânt îmi grăiești mie, poruncindu-mi ca să jertfesc dracilor. De mă iubești părintește pe mine, fiul tău, apoi să mă sfătuiesti pe mine aceea care mântuiește sufletul, iar nu aceea care îl pierde. Eu doresc ca și tu, cunoscând adevărul, să te întorci de la spurcata rătăcire și să începi a sluji unuia Dumnezeu celui ce în ceruri viețuiește, și pe toate le cuprinde, Făcătorul a toată făptura”.

Iar tatăl lui mâniindu-se, l-a închis pe el într-o odaie oșebită și a poruncit casnicilor, ca să nu îndrăznească nimeni să dea copilului pâine și apă; și zicea către dânsul: „Vom vedea dacă Dumnezeuul tău, pe Care Il cinstești, îți va da ție hrană și băutură”. Iar Sfântul tânăr Potit, plecându-și genunchii, se ruga lui Dumnezeu, zicând: „Judecă Doamne pe cei ce-mi fac mie strâmbătate, și dă război cu cei ce se luptă cu mine, pentru că doresc ca să-Ți slujesc Ție, Domnului meu Iisus Hristos, Celuia ce ai voit a veni din cer pe pământ pentru mântuirea omenească. Privește spre rugăciunea smeritului robului Tău, și mă întărește pe mine întru această foame, precum ai întărit pe proorocul Tău Daniil, cel aruncat în groapa leilor. Tu ai zis întru Sfântă Evanghelia Ta: Fericiți cei ce flămânzesc și însetoșează de dreptate, că aceia se vor sătura. Fericiți cei prigonți pentru dreptate, că a acelora este Împărăția Cerului. Deci și pe mine cel închis aici pentru dreptatea Ta, și chinuit de foame și de sete, nu mă lăsa”.

Și a petrecut sfântul în închisoarea aceea multe zile, fiind pedepsit de tatăl său cu foamea și cu setea, iar de Dumnezeu fiind întărit prin hrană duhovnicească și adăpat prin darul Sfântului Duh; și strălucea fața lui ca soarele. Și veselindu-se întru Domnul Dumnezeuul său, zicea: „Mulțumesc ție, Stăpâne, că pe mine nevrednicul robul Tău ai binevoit a mă sătura de bunătățile Tale duhovnicești, care pe cât se primesc, pe atât mai mult se doresc. Și încă mă rog Ție, Dumnezeul Ingerilor și al Arhanghelilor, Milostive și Indurate, cel ce nu voiești moartea păcătosului, ci ca să se întoarcă el, și să fie viu. Ascultă-mă pe mine, cel ce strig către Tine cu toată inima pentru tatăl meu: dă-i lui cunoștința adevărului Tău și înțelegerea credinței. Deschide-i lui mintea, ca să poată el a Te cunoaște pe Tine, Făcătorul său, și Ție unuia să-Ți slujească, iar nu zeilor elinești celor mulți. Ca să nu se bucure de dânsul diavolul, vrăjmașul numelui creștinesc, ci să se proslăvească Țaria Ta cea atotputernică, care povățuiește spre mântuire pe cei rătăciți”.

Așa rugându-se el, i s-a arătat Ingerul Domnului, întărindu-l pe el, și zicându-i: „Va fi ție ceea ce poțesti. Pentru că Dumnezeu, Căruia cu toată inima Te-ai încredințat, totdeauna este cu tine, și orice vei cere de la Dânsul, vei câștiga. Însă să știi și aceasta, că pierzătorul sufletelor omenești, diavolul, s-a gătit asupra ta. Deci se cade ție ca să primești toate armele lui Dumnezeu, ca să poți sta împotriva meșteșugirilor lui”. Aceasta zicându-i îngerul luminii, s-a dus. Iar sfântul se ruga lui Dumnezeu, zicând: Miluiește-mă Dumnezeule, miluiește-mă. Că spre Tine a nădăjduit sufletul meu și în umbra aripilor Tale voi nădăjdui, până ce va trece fărădelegea.

Și trecând puțin ceas, de năprasnă i s-a arătat lui îngerul întunericului, întru strălucire de lumină prefăcută, și i-a zis lui: „Iată am venit la tine, o, tânărule fără de răutate, ca să nu slăbești cu sufletul tău și cu trupul de foame și de sete, ci să ascuți pe tatăl tău, și să te sature cu dânsul de mâncări. Că Hristos sunt și, fiindu-mi milă de tine și văzând lacrimile tale, am venit să te cercetez pe tine”. Iar Sfântul tânăr Potit i-

a răspuns: „Mergi înapoia mea, satano, vrăjmașule al dreptății! Nu vei amăgi pe robul lui Dumnezeu; nu ești tu Hristos, ci potrivnic lui Hristos". Aceasta zicând-o sfântul, a început a se ruga, zicând: „Doamne Iisuse Hristoase, gonește pe vrăjmașul acesta spurcat de la mine și aruncă-l pe el întru adânc, întru care este osândit cu slujitorii săi".

Iar diavolul schimbându-și asemănarea îngerească cea prefăcută, s-a făcut ca un uriaș mare, cu statul ca de cincisprezece coți. Apoi iarăși s-a prefăcut într-un bou mare și a răgit cu mare glas. Iar sfântul cu semnul Crucii îngrădindu-se, a zis către dânsul: „Incetează, o, răule duh, a ispiti pe ostașii lui Hristos, pentru că nu vei putea înfricoșa pe cel răscumpărat cu Sângele lui Hristos și îngrădit cu puterea Crucii". Și îndată s-a stins diavolul. Și se auzea glasul lui de departe, zicând: „O, ce fel de tânăr copil mă biruiește pe mine, vai mie, unde mă voi odihni de acum, spre cine voi slobozi săgețile mele? De mă apropii de un bătrân, nu atâta de lesne mă biruiește acela, precum acest copil. Ci mă voi duce și voi intra întru fiica una născută a împăratului Antonin, și întru dânsa voi arăta puterea mea. Încă voi îndemna și asupra ta, o, Potite, pe împăratul, ca să te piardă pe tine cu multe munci". Iar sfântul a răspuns: „O, vrăjmașule, în orice fel de munci voi intra, pretutindeni te voi birui pe tine, nu eu, ci Domnul meu Iisus Hristos". Și a fugit diavolul, strigând: „Amar mie, că sunt biruit de un copil".

După aceasta Ghilas, tatăl lui, scoțându-l pe el de la închisoare, a zis către dânsul: „Fiule, jertfește zeilor, pentru că poruncă este de la împăratul, ca tot cel ce nu aduce jertfe zeilor, să se ucidă cu multe munci, sau să se dea la fiare spre mâncare. Însă mă doare pentru tine, că unul născut îmi ești mie, ca să nu te pierd pe tine, moștenitorul meu". Grăit-a sfântul: „Căror zei să le aduc jertfă, ca să-i știu pe ei anume?" Iar tatăl i-a zis lui: „Au nu știi fiule pe zeul Dia, și pe Arta, și pe Atena?" Grăit-a copilul: „De când m-am născut, niciodată n-am auzit ca unii ca aceștia să fie zei, fără numai idoli. O, tată, de ai fi știut cât de puternic este Dumnezeul creștinesc, care pe Sine smerindu-Se, ne-a mântuit pe noi, ai fi crezut într-Insul, că Acela este Unul, adevăratul Dumnezeu, Care a făcut cerul și pământul, iar toți ceilalți - zeii neamurilor - sunt draci". Zis-a Ghilas: „De unde sunt la tine cuvintele acestea, pe care le grăiești?" Răspuns-a sfântul: „Acela căruia li slujesc, grăiește prin buzele mele, pentru că a zis în Evanghelia Sa: Nu vă îngrijiți, cum sau ce veți grăi. Că se va da vouă întru acel ceas, ce veți grăi". Zis-a Ghilas: „Au nu te temi de munci, fiul meu? Și când vei fi dus la boierul cel muncitor și vei fi dat la muncile cele cumplite, atunci ce vei face?" Iar sfântul copil, zâmbind, a zis: „O, tată, fără de minte cuvânt ai zis. Domnul meu Iisus Hristos, răscumpărătorul sufletelor noastre, Acela mă va întări pe mine, robul său. Au nu știi tată, că întru Numele Domnului, David, un copil neînarmat, a ucis pe acel tare Goliat cu o piatră și, smulgând sabia de la dânsul, i-a tăiat capul". Zis-a Ghilas: „Deci tu, nădăjduind spre Dumnezeul tău, oare ești gata ca pentru numele Lui pe toate să le pătimești?"

Răspuns-a sfântul: „Cred Făcătorului meu - Tatălui și Fiului și Sfântului Duh -, Unuia în Treime Dumnezeu, că mă va întări pe mine nu numai pe toate muncile a le suferi cu bărbăție, ci și a muri pentru Dânsul fără de temere. Încă să crezi și tu tată întru Dumnezeu pentru Care îți spun ție, și te vei mântui. Pentru că acei zei, cărorora acum te închini, nu sunt nimic, nici nu au mântuit pe cineva cândva, nici nu au putut să facă ceva. Și ce folos îți este a te închina la arama cea neînsuflețită, și la piatră, și la lemn? Idolii când cad pe pământ, nu pot să se scoale, ci se sfărâmă bucăți, și sfărâmându-se nu dau glas, fiind muți și nesimțitori. Iar numele, cu care numiți pe idolii voștri, cu acelea de demult se numeau oamenii cei prea spurcați și prea fără de lege, care erau plini de vrăji drăcești și de toate faptele cele rele, și vrednici de multe pedepse, precum și acum pe unii ca aceia legile cetății îi judecă și îi dau la pedeapsa cea de moarte. Acum ticăloasele suflete ale acelor zei ai voștri ard neîncetat în iad, în focul cel veșnic, care niciodată nu se stinge, și cei ce acum slujesc idolilor lor, vor arde împreună cu dânșii întru același foc fără de sfârșit.

Iar Dumnezeul nostru, Cel ce petrece în veci, pe toate le lucrează, și îndreptează pe toată făptura cea văzută și nevăzută, și stăpânește pe cele de sus și pe cele de jos, și pe cei ce cred întru Dânsul, și li slujesc lui cu adevărat, îi proslăvește întru Impărăția Sa la cer, încă și pe pământ le face numele lor slăvit, îmbogățindu-i pe dânșii cu darul cel de minuni, ca adică să facă ei semne și minuni, pentru că zice: Iar celor ce vor crede, le vor urma aceste semne: în numele Meu, dracii vor goni, în limbi noi vor grăi, șerpi vor lua în mână și chiar de vor bea ceva de moarte, nu-i va vătăma pe dânșii. Pe bolnavi mâinile își vor pune și sănătoși vor fi".

Acestea și altele asemenea cu acestea grăindu-le pruncul, s-a minunat Ghilas, tatăl lui, și a zis: „Acum am cunoscut că adevărat este Dumnezeu creștinesc, care unele ca acestea și atât de mari lucruri le grăiește prin gura copilului acestuia, care mai înainte niciodată nu le-am auzit. Și de n-ar fi fost în copil oarecare putere dumnezeiască, nu ar fi putut să grăiască din inima sa cuvintele acestea. Ci, precum văd, însuși Dumnezeu Acela grăiește prin gura fiului meu". Deci suspinând Ghilas și plângând, a zis: „Amar mie, păcătosului, fiul meu - copilul cel tânăr - este mai înțelept decât mine - cel bătrân -, pentru că acesta din copilărie a cunoscut pe adevăratul Dumnezeu, iar eu îmbătrânind cu anii, până acum nu L-am cunoscut pe el. Dar acum cred cu inima și mărturisesc cu gura, că nu este alt Dumnezeu afară de Dumnezeu creștinesc și nu este altul asemenea Lui". Și așa Ghilas crezând întru Hristos, a luat Sfântul Botez prin povățuirea Sfântului copil Potit, fiul său.

După botezul tatălui său, Sfântul Potit, urmând ostelenilor apostolești, a ieșit din Sardinia, patria sa, și a venit în partea ce se numea Efir, și a propovăduit acolo pe Hristos. Apoi de acolo a mers la cetatea ce se numea Valeria, în care era o femeie, anume Chiriachi, soția senatorului Agatonie, leproasă foarte și neputând a fi tămăduită de nici un fel de doctori. Iar Sfântul Potit mergând la ușile casei ei, ședea lângă acelea ca un sărac. Și s-a întâmplat de a ieșit dintr-o casă oarecare famen și Sfântul Potit a strigat către dânsul, cerând apă să bea. Iar famenul a zis către dânsul: „Dar aici ai venit să ceri apă?" Răspuns-a sfântul: „Nu însetez atât de apa din casa aceasta, pe cât de mântuirea sufletelor, ca să fie darul Domnului meu Iisus Hristos în casa aceasta". Și minunându-se famenul de cuvintele sfântului, l-a întrebat pe el: „De unde ești tu, copile, și cum te numești?" Răspuns-a Sfântul Potit: „Din pământ sunt născut ca și tine, numele meu este Potit și sunt rob al Stăpânului meu Iisus, Care este Mântuitorul sufletelor omenesci celor ce cred întru Dânsul, și tămăduitorul neputințelor trupesti; Care pe leproși i-a curățit, pe slăbănogi i-a ridicat de pe pat, pe orbi i-a luminat și pe cei morți i-a înviat cu cuvântul".

Zis-a famenul: „Dacă rob ești al Aceluia, apoi oare vei putea ca să cureți pe cei leproși?" Răspuns-a sfântul: „Unde va fi credința, acolo va fi și tămăduirea, pentru că Stăpânul meu Iisus Hristos după credință dă tuturor celor ce cer de la Dânsul". Zis-a famenul: „Dar vei putea tu ca să tămăduiești de lepră pe stăpâna noastră?" Răspuns-a sfântul: „De va crede întru Hristos Dumnezeuul meu, va fi sănătoasă". Zis-a famenul: „Dacă o vei tămădui pe ea, stăpân vei fi al tuturor averilor ei". Răspuns-a sfântul: „Eu nu doresc nici aur, nici argint, nici averile ei, ci caut ca să-i împreunez sufletul ei cu Hristos Dumnezeuul meu".

Și îndată famenul a înștiințat de aceea pe stăpâna sa, și a dus la dânsa pe Sfântul Potit. Și intrând în camera ei, a zis: „Pacea Domnului meu Iisus Hristos să fie în casa aceasta". Și a zis către dânsul Chiriachi: „Tămăduiește-mă pe mine, rogu-mă ție, de poți să mă tămăduiești". Răspuns-a sfântul: „Crede întru Dumnezeu cel propovăduit de mine, primește Sfântul Botez și vei fi sănătoasă". Zis-a femeia: „Învăț-mă pe mine cum să cred". Iar sfântul a învățat-o pe dânsa pentru Hristos Dumnezeu, arătându-i ei calea cea dreaptă a mântuirii. Atunci a zis femeia: „Cred că nu este alt Dumnezeu, fără de Acela, de Care tu îmi spui mie, și nădejdea tămăduirii mele întru Dânsul o pun, iar tu fă cea ce poți să faci".

Iar Sfântul Potit, plecându-și genunchii la rugăciune, a început a grăi cu lacrimi: „Doamne Iisuse Hristoase, Impăratul Ingerilor, Mântuitorule al sufletelor, Tu ai zis ucenicilor Tăi: Cu numele Meu pe cei leproși să-i curățiți, pe cei morți să-i înviați. Auzi-mă și pe mine robul Tău, Stăpâne, și tămăduiește pe femeia aceasta. Să fie darul Tău peste dânsa, ca să zică neamurile, că Tu ești Dumnezeu și nu este altul afară de Tine". Așa rugându-se, a rânduit ca să se facă botezul și, când a intrat femeia aceea în scaldătoare și s-a botezat, îndată s-a curățit de lepra sa și a ieșit sănătoasă, avându-și trupul ca o pruncă tânără. Aceasta văzând-o bărbatul ei, Agaton, și toți casnicii, au crezut întru Hristos și s-au botezat; iar ceilalți cetățeni urmând lor, au primit mulți sfânta credință, ca la jumătate de cetate, și binecuvântau pe Dumnezeu, zicând: „Cu adevărat, mare lumină am văzut prin copilul acesta, care ne-a scos pe noi din întunericul idolesc". Iar Sfântul Potit le grăia lor: „Iată, vedeți măririle lui Dumnezeu, deci să păziți poruncile Lui și vă veți mântui în veci".

Și ieșind de acolo, s-a dus la un munte în pustie care se numea Gargara, și acolo locuia cu fiarele ca și cu oile, pentru că, prin dumnezeiasca poruncă, i se supuneau lui fiarele și se adunau în urma lui. Întru

acea vreme a intrat dracul în fiica împăratului Antonin cu numele Agnia, și o muncea pe dânsa. Și era împăratul în mâhnire mare și se ruga pentru dânsa deșertilor săi zei, făgăduind și zicându-le: „Zeule Apolone, zeule Dia, zeule Arfan, tămăduiți pe fiica mea, și voi aduce vouă întru jertfă boi cu carnele aurite”. Iar dracul striga prin gura fecioarei, zicând: „De nu va veni aici Potit cel ce petrece în muntele Gargara, eu de aici nu voi ieși”. Iar împăratul îndată a trimis pe oarecare boier al său, cu numele Ghelasie, cu patruzeci de ostași, la muntele acela, ca să caute pe Potit. Și aceia ducându-se acolo și străbătând pustia Gargariei, au aflat pe robul lui Hristos șezând în munte, și împrejurul lui stând mulțime de fiare, pe care văzându-le ostașii, s-au temut și voiau să fugă, pentru că fiarele se întorseseră spre dânsii, ca să se repeadă la ei. Iar sfântul a certat pe fiare, zicându-le: „Duceți-vă la locurile voastre nevătămând pe nimeni”. Și s-au dus fiarele.

Iar sfântul a zis către Ghelasie: „Pentru ce ai venit la mine cu atât de mulți ostași?” Iar Ghelasie l-a întrebat pe el: „Dar tu ești Potit?” Și el a răspuns: „Eu sunt păcătosul, robul Dumnezeului meu Iisus Hristos”. Ghelasie a zis: „Împăratul Antonin are trebuință de tine, deci să mergi la dânsul cu noi”. Grăit-a sfântul: „Ce trebuință are împăratul cel necurat de un om creștin?” Și luând ostașii pe Sfântul Potit, l-au dus la Roma. Iar după ce s-au dus ei înaintea împăratului, l-a întrebat pe el împăratul: „De ce neam ești?” Răspuns-a sfântul: „Sunt creștin, născut din părinți creștini”. Zis-a Antonin: „Au nu știi poruncile noastre cele împărătești, că tot cel ce nu se închină zeilor noștri, cu moarte va muri?” Răspuns-a sfântul: „Eu aceasta și doresc, ca să mor pentru Hristos Dumnezeul meu”.

Grăit-a lui împăratul: „A ajuns la mine vestea despre tine, cum că poți să tămăduiești pe fiica mea; și de vei face aceasta, te voi cinsti pe tine cu multe daruri și bogății”. Grăit-a sfântul către dânsul: „Zei tăi pentru ce nu o tămăduiesc pe dânsa?” Zis-a împăratul: „Pentru ce așa cu mândrie îmi răspunzi mie?” Sfântul Potit a zis: „De voi tămădui pe fiica ta, vei crede întru Dumnezeu întru Care eu cred?” Iar împăratul s-a făgăduit că va crede, și i-a grăit lui sfântul: „Știi că inima ta este împietrită și nu vei crede, dar pentru norodul cel ce stă de față o voi face aceasta, cu puterea Dumnezeului meu, ca să vadă și să creadă, și să proslăvească numele lui Iisus Hristos”.

Atunci a fost adusă fiica împăratului și au pus-o înaintea lui, și a zis prin gura ei diavolul către sfântul: „Ce, Potite? Au nu ți-am spus ție, că și nevrând tu, te voi face să vii la împăratul?” Iar sfântul suflând spre fața copilei, a zis către dracul: „Domnul meu Iisus Hristos, Fiul Dumnezeului celui viu, Căruia se supune toată făptura cea cerească și pământească, și cea de sub pământ, te ceartă pe tine, necuratule duh, și-ți poruncește ca să ieși dintru această zidire a Lui, și să nu ai mai multă stăpânire a intra într-însa”.

Aceasta zicând-o sfântul, a lovit cu dreapta peste obraz pe copilă, și îndată au văzut toți ieșind din gura ei un balaur înfricoșat, care după ce a ieșit s-a stins. Iar cei ce stăteau de față văzând aceasta, s-au umplut de spaimă și au grăit: „Cu adevărat mare este Dumnezeul copilului acestuia”; și mulți dintr-înșii au crezut întru Hristos. Încă s-a mirat și împăratul văzând aceasta și zicea: „O, cât de mare este vrăjitoria creștinească!” Iar sfântul a zis către dânsul: „Amar ție, nebune împărate, că văzând măririle lui Dumnezeu, nu crezi într-Insul”. Iar împăratul a zis: „Mulțumire dau zeilor mei, celor ce mi-au tămăduit pe fiica mea”. Grăit-a Sfântul: „Minți, împărate, că nu zeii tăi, ci Hristos Domnul Dumnezeul meu a tămăduit-o pe dânsa”.

Și a zis împăratul: „Lasă-ți acele cuvinte ale tale și jertfește zeilor mei, și te voi face pe tine mare în palatele mele cele împărătești, și-ți voi da ție aur și argint și bogății”. Răspuns-a sfântul: „Să nu-ți fie ție bine, o, împărate, cel ce îmi făgăduiești mie pe acelea pe care eu le socotesc ca pe un gunoi al pământului. Pentru că am bogății nesticăcioase și negrăite la ceruri, pe care Hristos Domnul meu le-a gătit tuturor celor ce-L iubesc pe el. Iar aurul tău și argintul, și toate bogățiile tale, le va mânca focul”. Zis-a împăratul cu mânie: „Încă cu mândrie grăiești împotriva mea?” Răspuns-a sfântul: „Grăiesc, căci nu mă tem de tine. Că Domnul meu Iisus Hristos mă va scoate pe mine din mâinile tale”. Zis-a împăratul: „Mă ocărăști și mă necinstești pe mine, dar eu rabd cruțându-ți tinerețile tale, și te sfătuiesc pe tine ca să aduci jertfă zeilor, ca să nu încep îndată a te munci pe tine”. Răspuns-a sfântul: „Cruță-te pe tine singur, căci mare iad se gătește ție, și vei pieri tu și împărăția ta, și vei arde în focul cel nestins, împreună cu tatăl tău diavolul în veac”.

Deci umplându-se de mânie împăratul, a poruncit ca, dezbră-cându-l pe Sfântul Potit, să-l bată cumplit cu toiege. Iar sfântul fiind bătut, grăia: „Mulțumesc Ție, Doamne al meu, că m-ai învrednicit pe mine a pătimi pentru numele Tău". Iar împăratul a zis către mucenic: „Ce voiești, Potite? Oare să mori, ori să jertfești zeilor, ca să fii viu și întreg?" Grăit-a sfântul: „La care zei voiești să jertfesc?" Iar împăratul, poruncind să înceteze a bate pe mucenic, a zis către dânsul: „Au nu știi pe marele zeu Dia și pe Arfan și pe Athina?" Iar Sfântul Potit zâmbind, a zis: „Să-i vedem pe dânșii, ce fel de zei sunt aceia, și voi face ceea ce poruncești". Iar împăratul cu bucurie l-a dus pe el în capiștea idolească, unde când sfântul s-a rugat Dumnezeului celui de sus, îndată au căzut idolii și s-au sfărâmat în mici bucăți. Și a zis sfântul către împăratul: „De sunt adevărați zei, apoi pentru ce au căzut? Și căzând, pentru ce nu se scoală și nici nu își ajută lor? Deci vezi o, împărate, cât de mare este puterea Dumnezeului meu". Iar umplându-se împăratul de rușine și de mânie, a poruncit ca legând pe mucenic cu fiare grele, să-l arunce în temniță.

Și șezând sfântul în temniță și rugându-se, i s-a arătat un înger purtător de lumină, întărindu-l și mângâindu-l pe el. Iar la miezul nopții s-au topit ca ceara fiarele cele grele de pe dânsul, și s-a umplut temnița de lumină și de bună mireasmă negrăită. Iar străjerii mirosind acea bună mireasmă, s-au mirat, și se întrebau de unde iese. Și privind pe o ferestruie în temniță, au văzut o lumină minunată, și pe sfântul slobozit din fiare, bucurându-se și slăvind pe Dumnezeu, și vorbind cu îngerul. Și s-au umplut de frică și de spaimă. Apoi, luminându-se de ziuă, s-au dus și au spus împăratului. Și a poruncit împăratul ca îndată să se gătească priveliștea și propovăduitorii să strige, ca norodul să se adune la priveliște. Deci mult norod adunându-se, a venit împăratul, și șezând la divanul cel obișnuit, a poruncit ca să scoată din temniță pe mucenic și să-l pună de față la judecata sa.

Și adus fiind mucenicul la priveliște, s-a îngrădit pe sine cu semnul Crucii și a stat înaintea împăratului cu față luminoasă. Iar Antonin iușindu-se cu mânie și căutând cu groază spre dânsul, i-a zis: „Unde ți se pare că stai acum, Potite?" Răspuns-a sfântul: „Văd că stau pe pământul Dumnezeului meu". Zis-a împăratul: „Acum îți va fi ție pierzarea și care Dumnezeu te va scoate pe tine din mâinile mele?" Grăit-a sfântul: „Să se umple de rușine fața ta, o, împărate, că mai bună pricepere are câinele decât tine. Că acela luând din mâinile cuiva pâine, se îmblânzește către dânsul. Iar tu câștigând tămăduire fiicei tale de la Dumnezeul meu, îl hulești pe El".

Și îndată împăratul a poruncit ca, dezgolind pe mucenic, să-l spânzure la muncire și să-l ardă cu făclii. Apoi cu unghii de fier a poruncit să-i strujească trupul lui. Iar sfântul răbdând toate acestea ca într-un trup străin, batjocorea pe împăratul, zicând: „Unde sunt îngrozirile tale, o, împărate? Te-ai lăudat că mă vei dovedi pe mine cu muncile, iar eu, fiind muncit, nici un fel de durere nu simt. Deci să știi și să înțelegi că aceste munciri nu trupului meu, ci inimii tale îi aduc dureri, de vreme ce le biruiesc pe acestea prin răbdarea mea, și mai mult mă veselesc întru dânsule".

Iar împăratul mai mult se mânia pentru rușinea sa și a poruncit ca scoțând pe mucenic de la muncire, să-l dea spre mâncare fiarelor. Iar fiarele cele slobozite la dânsul, alergând, cădeau înaintea lui, și lingeau picioarele lui, iar sfântul striga către împăratul: „Ce zici acum, spurcatule muncitor? Au încă nu vezi puterea lui Hristos, Dumnezeul meu?" Iar împăratul poruncind ca să întoarcă fiarele, a zis către slujitorii cei ce-l munceau: „Tăiați pe ticălosul acesta bucăți și-l aruncați spre mâncarea câinilor". Și luând slujitorii securea, când au început să taie pe sfântul, atunci trupul lui s-a făcut atât de tare, cu o minunată putere dumnezeiască, încât nu putea deloc securea să-l vatăme pe acela, ca pe o piatră vârtoasă sau ca pe niște fier, și singuri se răneau unul pe altul cu securile. Aceasta văzând-o noroadele cele ce priveau, s-au minunat foarte, și au crezut mulți întru Hristos Domnul ca la două mii, și strigau, grăind: „Cu adevărat Același Dumnezeu lucrează în tânărul acesta, care mai înainte a lucrat în Petru și în Pavel, care au pățimit întru această cetate".

Aceasta văzând-o muncitorul și glasul norodului auzindu-l, s-a tulburat. Și gemând de la inimă, a zis: „O, cât de mare este vrăjitoria acestui spurcat creștin!" Și a poruncit să pregătească o tigaie de fier și să fiarbă untdelemn într-înșea, și punându-l pe mucenic în ea, să-l ardă, mai adăugând încă a topi și plumb, și cu acela a stropi trupul mucenicului. Iar sfântul ca întru oarecare răcorire fiind, se veselea și slăvea pe Dumnezeu, grăind către împăratul: „Juru-te pe tine, pe cinstea ta cea împărătească, ca încă să-mi mai

adaugi mie plumb de acesta topit, pentru că foarte mare răcorire am dintru acesta". Și nu se pricepea împăratul ce fel de muncă încă mai cumplită să scornească asupra lui. Deci luând pe sfântul de pe tigaie, a poruncit să aducă un piron de fier lung, să-l înfierbânteze pe acela și să-l bată deasupra în capul mucenicului. Aceasta făcându-se, s-a făcut cu dumnezeiasca putere aceea că mucenicul luând în cap pironul, petrecea viu și sănătos și fără de durere, iar durerea aceea, pe care ar fi simțit-o mucenicul, s-a suit pe capul împăratului, și durându-l capul pe împăratul cumplit, striga către mucenic, zicând: „Miluiește-mă, robule al lui Hristos, și din durerea aceasta mă izbăvește, acum cunosc puterea Dumnezeului tău". Și a grăit sfântul: „Zei tăi să te tămăduiască pe tine".

Iar împăratul neîncetat ruga pe mucenic pentru tămăduirea sa. Și i-a zis sfântul: „Până ce nu va veni aici fiica ta, pe care Hristos al meu a făcut-o sănătoasă, tu nu vei putea să te tămăduiești". Și îndată au chemat pe fiica împăratului, care căzând la picioarele mucenicului, grăia: „Rogu-mă ție, robule al lui Dumnezeu, botează-mă pe mine întru numele atotputernicului Dumnezeului tău, pe care Il propovăduiești". Și a poruncit sfântul ca îndată să gătească scaldătoare. Și a botezat pe dânsa singur înaintea tuturor, de vreme ce nu era cu putință ca întru acea vreme să afle preot, toți preoții ascunzându-se din pricina prigonei.

Iar după botezul fiicei împăratului, întinzându-și mucenicul mâinile sale spre Dumnezeu, a făcut rugăciune pentru tămăduirea împăratului, și îndată acela s-a făcut sănătos. Ci, o orbire și nebunie a închinării de idoli! Că în loc ca să cunoască el pe adevăratul Dumnezeu și să-I mulțumească, necuratul împărat a început a da mulțumire spurcaților săi zei, zicând: „Mulțumesc ție, zeule Apolone, zeule Arfe, și zeiță Athino, că m-ați tămăduit pe mine". Atunci sfântul a început a ocări foarte pe împăratul, defăimându-l pentru nebunia și împietrirea lui, că se dăduse cu totul la înșelăciunea drăcească.

Iar împăratul ca un îndrăcit mâniindu-se, a poruncit ca să taie limba sfântului, și ochii să-i scoată. Iar mucenicul lui Hristos și după tăierea limbii vorbea luminos, slăvind pe Dumnezeu și grăind: „Bine voi cuvânta pe Domnul în toată vremea, pururea lauda lui în gura mea. Bine voi cuvânta pe cel ce a pus în gura mea cântare nouă, și voi cânta Dumnezeului meu întru veselie și bucurie".

Iar către împăratul a zis: „Ce ai sporit păgânule, tăindu-mi limba mea? Ai nădăjdut că odată cu limba vei lua și cuvântul din gura mea? Iată, vezi și mă auzi pe mine grăind luminos, cu Darul lui Hristos Dumnezeul meu, care te va birui pe tine ca și de demult pe faraon". Iar împăratul văzându-se pe sine biruit și rușinat, a rămas ca un uimit, nepricepându-se ce să facă mai mult mucenicului. Și vrând acum să se izbăvească pe sine de ocară norodului, a poruncit ca să taie pe mucenic cu sabia.

Și tăindu-se capul sfântului, și-a săvârșit nevoița pătimirii sale. Așa și-a pus sufletul său Sfântul Mucenic Potit pentru Hristos, în anii cei pruncești, și acum împărătește cu Dânsul la ceruri în viața cea fără de moarte, căreia și noi să ne învrednicim cu rugăciunile Sfântului Mucenic Potit, și cu darul Domnului nostru Iisus Hristos, a Căruia este slava împreună cu Tatăl, și cu Sfântul Duh, acum și de-a pururea și în vecii vecilor. Amin.

SFÂNTUL IERARH LEONTIE, EPISCOPUL RĂDĂUȚILOR **(1 iulie)**

Acest purtător de Dumnezeu, Leontie, s-a născut din părinți creștini dreptmăritori, în orașul Rădăuți, la începutul secolului al XIV-lea. Încă din pruncie, mergând cu părinții săi la biserică, a fost cuprins de o mare dragoste față de casa lui Dumnezeu, unde mai apoi mergea zilnic și asculta cu toată luarea aminte sfânta slujbă, după care zăbovea, căutând să se apropie cât mai mult sufletește de cuvi-oșii părinți călugări, ostenitori și slujitori sfințiți la această catedrală voievodală.

Părinții din obștea catedralei, văzându-l cu atâta dragoste pentru casa lui Dumnezeu, și pentru sfintele slujbe, l-au primit în obștea lor, unde fericitul Leontie, în toate cele rânduite arăta multă râvnă, smerenie și ascultare.

Pentru viața lui duhovnicească a fost călugărit, primind numele de Lavrentie. Râvna lui pentru nevoițele cele duhovnicești sporea tot mai mult. Luând binecuvântarea de la starețul obștei, s-a îndreptat către un loc sihăstresc, nu departe de Putna, unde erau câțiva sihastri. Mitropolitul Moldovei de atunci, Iosif Mușat, aflând de această vatră sihăstrească cu rânduială preafrumoasă, a mers și a sfințit biserica acestui schit și, odată cu aceasta, a hirotonit în preot pe Cuviosul Lavrentie, numindu-l tot atunci egumen, potrivit dorinței acestei obști.

Aici, în această binecuvântată sihăstrie, vine să se nevoiască și Cuviosul Daniil Sihastrul, sub povața părintelui său duhovnicesc, Lavrentie. Înființându-se scaun episcopal la Rădăuți, în timpul lui Alexandru cel Bun, nu după multă vreme de la întemeierea acestei episcopii, Cuviosul Lavrentie este chemat la înalta vrednicie și răspundere înfricoșătoare de ierarh.

Primind jugul arhieriei, Cuviosul Ierarh Lavrentie adaugă la nevoițele sale sihăstrești și crucea slujirii arhieriești. Arhiereu fiind, nu a încetat nici o clipă a priveghea, a posti și a se ruga neîncetat. Apoi a sfințit biserici și a hirotonit preoți și diaconi pentru toate bisericile unde era trebuință, veghind la păstrarea rânduielilor canonice, păzind scumpătatea și pogorământul în toate câte le rânduia spre zidirea Bisericii lui Hristos și folosul cel mântuitor al păstoriților săi sufletești.

După ani mulți de arhieriească păstorie, simțindu-se slăbit cu trupul, s-a retras din scaunul său și s-a reîntors la mănăstirea de metanie, Laura. Aici a cerut să i se dea schima cea mare, primind numele de Leontie, nevoindu-se zi de zi și ducând cu adevărat viață de înger în trup. Cunoscându-și dinainte sfârșitul vieții sale pământești, a chemat întreg soborul pentru a le da ultimele povețe părintești. Rân-duind ca egumen al acestei sfinte mănăstiri pe cel mai apropiat ucenic al său, Cuviosul Daniil Sihastrul, și binecuvântând pe toți, a adormit în Domnul, întru nădejdea învierii și a vieții veșnice. Credincioșii și fiii lui duhovnicești veneau la mormântul său ca și cum ar fi fost în viață, primind binecuvântarea sa și tămăduiri de tot felul de boli.

Mai târziu moaștele sale au fost duse la Rădăuți, potrivit dorinței credincioșilor, unde venea multă lume din împrejurimi și chiar de la mari depărtări, cunoscând darul lui de la Dumnezeu, care se revărsa cu prisosință asupra tuturor celor ce se rugau și sărutau cu credință racla sfintelor sale moaște.

În anul 1639, prădându-se biserica, au dispărut și moaștele Sfântului Leontie din Rădăuți. Unii cred că au fost luate de năvălitori. Alții spun că au fost îngropate de călugări în biserică, în anul 1783, odată cu desființarea mănăstirii. Însă, locul unde se află astăzi, singur Dumnezeu îl știe. Între anii 1621-1622, un vestit teolog ucrainean, ieromonahul Zaharia Kopystenski din Kiev, scria despre el: „În Rădăuți, în episcopie, Sfântul Leontie, făcătorul de minuni, zace cu trupul întreg...”.

La 20 Iunie 1992, Sfântul Ierarh Leontie de la Rădăuți a fost canonizat și trecut în rândul sfinților ierarhi, de Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, cu zi de prăznuire la 1 Iulie.

Cu rugăciunile Sfântului Ierarh Leontie, Doamne Iisuse Hristoase, Dumnezeuul nostru, miluiește-ne pe noi. Amin.

ADUCEREA CINSTITULUI VEȘMÂNT AL PREASFINTEI NĂSCĂTOARE DE DUMNEZEU ÎN BISERICA DIN VLAHERNA (2 iulie)

Pe vremea binecredinciosului împărat grec Leon și a soției sale, Verina, erau în Constantinopol doi bărbați cinstiți din rânduiala senatorilor, anume Galvie și Candid, frați buni după trup. Aceștia sfatuindu-se, au rugat pe împărat să-i lase să plece la Ierusalim, ca să se închine Sfintelor Locuri. Și fiind sloboziți, au plecat la drum și, ajungând în Palestina, au mers în Galileea, vrând să ajungă în Nazaret, ca să vadă sfânta casă a Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, în care - prin buna vestire a Arhanghelului Gavriil și prin venirea Sfântului Duh -, a zămislit negrăit pe Dumnezeu Cuvântul.

Deci mergând acolo și închinându-se, s-au odihnit într-un sat mic, ce se întâmplase acolo aproape, căci se însera. Iar după dumnezeiasca purtare de grijă, au găzduit în casa unei femei văduve, evreică, care era bătrână cu anii și cinstită prin viață curată. Și pregătindu-se cina pentru dânșii, au văzut înăuntru o cămară osebită, în care erau multe lumânări aprinse, ardea tămâie și ieșea bună mireasmă de aromate, căci acolo era ascuns cinstitul veșmânt al Preacuratei Maicii lui Dumnezeu. încă zăceau lângă cămara aceea și mulți bolnavi, iar Galvie și Candid, văzând aceasta, se minunau de acel lucru străin și socoteau că acolo se păzește ceva din Legea veche.

Deci rugând pe acea femeie cinstită să cineze cu dânșii, au întrebat-o: „Ce este în cămara aceea luminată de atâtea lumânări și plină de miresme de tămâie, și pentru ce zac neputincioșii lângă ea?” Iar ea tănuia la început lucrul cel ascuns de dânșii, dar minunile care se făceau, nu putea să le tănuiască. Deci a zis către dânșii: „O, cinstiți bărbați, iată, precum vedeți, acești bolnavi care zac aici, toți așteaptă tămăduiri de neputințele lor. Pentru că în acest loc, orbii se luminează, ologii se îndreptează, diavolii se izgonesc din oameni, surzii aud, limbile celor muți se dezleagă spre grăire și toate bolile cele nevindecate, aici se tămăduiesc lesne”.

Iar Galvie și Candid, auzind aceasta, au început mai cu dinadinsul a o întreba pricina pentru care s-a dăruit acelui loc un dar și o putere de niște faceri de minuni ca acestea. Iar ea tănuind încă adevărul, a zis: „Se povestește în neamul nostru evreiesc că unuia din părinții noștri cei de demult, i s-a arătat Dumnezeu în acest loc. Din acel timp, locul acesta s-a umplut de darul lui Dumnezeu și într-însul se fac multe minuni”. Iar ei, luând aminte la cuvintele femeii, mai mult se aprindeau cu dorința inimii spre aflarea adevărului, precum altădată Luca și Cleopa, cei ce au zis: Oare nu erau inimile noastre arzând întru noi? Deci au zis cu strigare: „O, preafericită femeie, te jurăm cu Dumnezeul cel viu, să ne spui adevărul. Pentru că noi nu pentru altă pricină am suferit atâtea cale de la Constantinopol și până aici, decât numai să vedem toate locurile sfinte care sunt în Palestina, și aici să dăm rugăciunile noastre lui Dumnezeu. Iar de vreme ce auzim că în casa ta este un loc sfânt și făcător de minuni, voim să aflăm cu dinadinsul despre dânsul cum s-a sfințit și pentru care pricină se lucrează puteri întru dânsul”.

Iar femeia, fiind jurată cu numele lui Dumnezeu, a suspinat din adâncul inimii și, vărsând lacrimi din ochi, a grăit către dânșii: „O, bărbați aleși, această taină dumnezeiască, care acum mă siliți să v-o spun, nu s-a știut de nimeni până astăzi; dar, de vreme ce vă văd oameni binecredincioși și iubitori de Dumnezeu, am să vă spun această taină ascunsă, nădăjduind ca ceea ce veți auzi de la mine, veți păzi și nu veți spune la nimeni. Aici la mine este ascuns veșmântul Preacuratei Fecioare Maria, Maica lui Hristos Dumnezeu. În timpul când ea s-a mutat de la cele pământești la cele cerești, era acolo, la vremea îngropării ei, una din strămoșele mele, văduvă, căreia i s-a dat veșmântul acesta, după hotărârea însăși Preacuratei Născătoare de Dumnezeu. Acea, luând veșmântul, l-a păzit cu cinste în tot timpul vieții sale. Apoi, înainte de a muri, l-a încredințat în paza unei fecioare din neamul său, poruncindu-i cu jurământ, ca nu numai veșmântul Preasfintei Născătoare de Dumnezeu să-l păzească, ci și fecioria ei s-o păzească pentru cinstea Preacuratei Fecioare Maria.

Iar fecioara aceea, în tot timpul vieții sale, păzind de asemenea cu multă cinste veșmântul acesta, când s-a apropiat de sfârșitul vieții, l-a încredințat și ea la altă fecioară curată și cinstită din neamul său. Astfel

că, din fecioară în fecioară, trecând mulți ani, acest sfânt veșmânt a ajuns până la mine, smerita, care am îmbătrânit în viață curată fără bărbat. Iar de vreme ce în neamul meu nu se află nici o fecioară căreia aș fi putut să-i încredințez această taină, vă spun vouă despre dânsa, ca să știți că, pentru acest cinstit veșmânt, care se găsește în camera mea dinăuntru, se săvârșesc acele minuni aici. Inșă vă rog să nu spuneți taina aceasta nimănui, nici în Ierusalim, nici oriunde vă veți duce".

Iar Galvie și Candid, auzind de veșmântul Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, s-au umplut de spaimă și de negrăită bucurie, și au făgăduit cu lacrimi că vor păzi taina. Și au rugat-o pe femeie să nu-i oprească să petreacă toată noaptea, în camera aceea, în rugăciuni, lângă sfântul veșmânt. Deci intrând înăuntru, au văzut sicriul în care era păzit cu cinste sfântul veșmânt al Maicii Domnului, în jurul căruia ardeau multe lumânări și era bună mireasmă de aromate. Atunci au început mai cu dinadinsul a face rugăciuni cu lacrimi și cu multe închinăciuni către Dumnezeu și către Preasfânta Lui Maică. Și aveau un singur gând amândoi, cum ar putea dărui acea vistierie de mare preț cetății împărătești.

Apoi, sfātuindu-se ei, au măsurat sicriul în lățime, lungime și înălțime, și au însemnat asemănarea lui din ce fel de lemn era. Deci, luminându-se de ziuă, și-au isprăvit rugăciunile lor și au ieșit din camera aceea, mulțumind femeii că i-a lăsat să stea toată noaptea înaintea cinstitului veșmânt. Apoi, dând îndestulată milostenie săracilor ce se aflau acolo, au plecat spre Ierusalim, fiind petrecuți de femeia aceea, căreia i-au făgăduit că, până se vor întoarce în patria lor, iarăși au să mai vină să se închine înaintea sfântului veșmânt al Preasfintei Născătoare de Dumnezeu.

Deci ajungând ei la Ierusalim, s-au închinat Făcătoarei de viață Cruci și Mormântului Domnului. Și cercetând toate sfintele locuri dimprejurul Ierusalimului, au chemat la dâșii un lucrător de lemn și i-au poruncit să le facă un sicriu de lemn vechi, după măsura și asemănarea arătată lui de dâșii. Iar după ce sicriul a fost făcut, au cumpărat pentru el un acoperământ țesut cu aur și s-au întors la femeia aceea. Și ajungând la casa ei, i-au arătat acoperământul cel țesut cu aur, rugându-o să-i lase să acopere cu el sicriul cinstitului Veșmânt al Preacuratei Maicii lui Dumnezeu și să le dea voie ca să stea toată noaptea la rugăciune lângă sicriu. Și câștigând ei aceea, au căzut cu fețele la pământ înaintea sicriului și au udat pământul cu lacrimi, rugându-se Preacuratei Fecioare Născătoare de Dumnezeu ca să nu-i oprească a se atinge de sicriul său cel cu veșmântul, ca să-l ia cu dâșii.

Iar când era la miezul nopții și când toți dormeau, au luat sicriul cu frică și, scoțându-l din cameră, l-au ascuns în careta lor, iar în locul aceluia au pus celălalt sicriu, care a fost făcut din lemn vechi în Ierusalim și, învelindu-l cu acoperământul țesut cu aur, au stat până la ziuă, rugându-se. Iar după ce s-a luminat de ziuă, au mulțumit acelei cinstite femei și, închinându-i-se ei, au dat multă milostenie săracilor, apoi au plecat cu negrăită bucurie.

Și ajungând la Constantinopol, la început n-au spus nimănui despre aducerea sfântului veșmânt al Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, vrând ca să ascundă la dâșii acea neprețuită vistierie. Deci, zidind în casa lor o bisericuță mică, în numele Sfinților Apostoli Petru și Marcu, au pus într-însa sicriul acela cu sfântul veșmânt, nu la arătare, ci întru ascuns. Iar după ce au văzut că nu pot să tăinuiască sfințenia cea atât de mare a veșmântului Maicii Domnului, pentru minunile care se făceau cu dânsul, s-au dus și au înștiințat pe marele împărat Leon și pe soția lui, împărăteasa Verina, asemenea și pe Preasfințitul Patriarh Ghenadie al Constantinopolului.

Iar aceștia, umplându-se de negrăită bucurie, s-au dus la casa și biserica lui Galvie și Candid și, descoperind acel cinstit sicriu, au văzut nestruciat, după atâția ani, sfântul veșmânt al Maicii Domnului. Și s-au atins de dânsul cu frică și cu bună cucernicie, sărutându-l cu toată dragostea. Apoi l-au luat de acolo și l-au dus cu slavă și cu prăznuire în biserica Preasfintei Născătoare de Dumnezeu cea din Vlaherna. Deci l-au pus acolo într-un sicriu împodobit cu aur, cu argint și cu pietre scumpe, și au hotărât ca în toți anii să se prăznuiască punerea veșmântului Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, în ziua de doi iulie, întru cinstea și slava Preasfintei Născătoare de Dumnezeu și a Celui născut dintr-însa, Hristos Mântuitorul nostru, Cel slăvit împreună cu Tatăl și cu Sfântul Duh acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

Notă - Vlaherna a fost un loc din Constantinopol, care se afla la malul portului corăbiilor și a fost numit astfel după un oarecare slăvit voievod al sciților, care se numea Vlahern și fusese ucis în acel loc, unde, după aceea, s-a zidit biserică prea aleasă în numele Preasfintei Născătoare de Dumnezeu.

SFÂNTUL IERARH IUVENALIE, PATRIARHUL IERUSALIMULUI (2 iulie)

Sfântul Iuvenalie a luat scaunul Patriarhiei Ierusalimului pe vremea împărăției binecredinciosului împărat Teodosie cel Tânăr. În zilele patriarhiei lui, erau în Palestina marii luminători Sfinții Părinți Eftimie, Teodosie, Gherasim de la Iordan - căruia i-a slujit leul -, și mulți alții, însă erau și tulburări care se făceau de eretici. Căci în acele vremuri se ridicase eresul lui Nestorie, care hulea pe Preacurata Fecioară Născătoare de Dumnezeu, și s-a adunat al treilea Sinod a toată lumea al Sfinților Părinți, în cetatea Efesului. La acest sinod, Sfântul Iuvenalie cu Sfântul Chirii, Patriarhul Alexandriei, și cu ceilalți Sfinți Părinți, au anatematizat pe Nestorie și eresul lui. Iar după sfârșitul împăratului Teodosie, împărătind Marcian cu Pulheria, a ieșit un alt eres, al lui Dioscor și al lui Eutihie, care spuneau că în Domnul nostru Iisus Hristos este numai o singură fire. Deci s-a făcut al patrulea Sinod a toată lumea al Sfinților Părinți, în cetatea Calcedon. În acest Sinod, Sfântul Iuvenalie, în mijlocul Sfinților Părinți, ca un luceafăr în mijlocul stelelor, strălucea prin dreapta credință, izgonind întinericul credinței celei rele a ereticilor.

Iar după ce s-a întors de la sinod la scaunul său, a mers în Palestina un oarecare eretic Teodosie, cu chipul călugăr, iar cu obiceiul vrăjitor, care se ținea de credința cea rea a lui Eutihie. Acela hulea Sfântul Sinod cel din Calcedon, spunând că acolo s-ar fi lepădat dogmele drepte credințe și s-ar fi înnoit învățătura lui Nestorie, și bârfea și multe alte necuviințe asupra Bisericii.

Despre acest eretic povestește Evagrie că, fiind izgonit din mănăstirea lui pentru faptele sale cele rele și pentru necredința sa, s-a dus în Alexandria la răucredinciosul Dioscor și s-a lipit de el. Dar fiind pedepsit și de acela cu multe bătăi, pentru meșteșugul și răutatea sa, a fost pus pe o cămilă, ca un tulburător, și a fost purtat cu batjocură prin cetate. Apoi, scăpând în Palestina, a început a tulbura Biserica, semănând eresuri hulitoare de Dumnezeu. Pe atunci se afla în Palestina împărăteasa Evdochia, soția împăratului Teodosie cel Tânăr, care petrecea la Sfintele Locuri, după moartea bărbatului ei. Deci acel eretic Teodosie mai întâi a înșelat pe împărăteasa Evdochia spre lepădarea Sinodului din Calcedon, apoi și pe mulți monahi neiscușiți i-a vătămat cu eresul său și i-a făcut de un gând cu sine. Deci a ridicat, cu mulți călugări înșelați, tulburare împotriva Patriarhului Iuvenalie, silindu-l să se lepede cu totul de Sinodul din Calcedon. Iar el nevrând, l-au izgonit de pe scaun.

Și s-a dus Iuvenalie la Constantinopol, la împăratul Marcian, iar ereticul Teodosie, având ajutoare pe împărăteasa Evdochia și puterea călugărilor orbiți de eres, s-a suit pe scaunul Patriarhiei și făcea multe primejdii episcopilor și clericilor celor dreptcredincioși, care nu voiau să aibă împărtășire cu el - pe unii îi lepăda, iar pe alții, muncindu-i, îi ucidea, jefuindu-le averile și risipindu-le casele. Astfel a făcut lui Severian, Episcopul Schitopolei, care n-a voit să se supună eresului său, și, izgonindu-l de pe scaunul său, l-a ucis. Din aceste pricini se făcuse în toată Palestina mare tulburare și sfânta cetate a Ierusalimului era prinsă și pustiită ca de niște barbari. Iar Sfinții Părinți din Palestina, nesuferind să vadă o prigonire ca aceea și risipire a Bisericii, încă temându-se și de mâinile ighemonilor, s-au ascuns în pustia cea mai adâncă, rugându-se cu lacrimi lui Dumnezeu, pentru pierderea ereticilor și pentru grabnica împăcare a Bisericii.

Pe vremea aceea, în clerul Bisericii Ierusalimului era un diacon cu numele Atanasie, frumos grăitor la cuvânt și râvnitor în dreapta credință. Acesta văzând în biserică, în locul patriarhului, pe ereticul Teodosie, stând ca o urâciune a pustiirii la locul cel mai de cinste, a stat înaintea lui și a strigat cu glas mare, zicând: „O, Teodosie, încetează de a umple Sfânta Cetate de atâtea ucideri! încetează de a ridica război împotriva lui Hristos și a izgoni tâlhărește turma Lui din ogrăzile cele dumnezeiești". Acestea

zicând Atanasie către el, îndată a fost prins de ostașii lui Teodosie și a fost tras afară din biserică, unde, chinându-l cu multe feluri de munci și bătându-l mult, l-au ucis cu un fier ascuțit. Iar trupul lui legându-l cu o funie de picioare și târându-l prin toată cetatea, la urmă l-au aruncat spre mâncare câinilor.

Iar voievodul Dorotei, care era pus de împărat ca să ocârmuiască Palestina, nu se întâmplase într-aceea vreme să fie în Ierusalim, ci era cu oastea la război împotriva moabitenilor. Acela, înștiințându-se de cele ce se făcuseră în Sfânta Cetate, îndată întorcându-se cu oastea de la război, a alergat la Ierusalim. Dar purtătorii de arme ai lui Teodosie și ai împărătesei Evdochia, din porunca lor, au închis porțile cetății înaintea voievodului, nelăsându-l să intre înăuntru. Și nu l-au lăsat să intre până ce nu le-a făgăduit că o să fie de un gând cu ei în credința lor. Astfel, acel mincinos patriarh Teodosie, tulburând Biserica, a fost pe scaunul Patriarhiei Ierusalimului 20 de luni, până ce a venit poruncă voievodului de la împărat, ca să-l prindă și să-l aducă ca pe un tulburător și ucigaș la judecată în Constantinopol.

Dar Teodosie, aflând mai înainte de porunca împărătească care îi venea, s-a ascuns de toți și a fugit în Muntele Sinai, făcându-se neștiut. Atunci Preasfințitul Patriarh Iuvenalie, care pentru bunătățile lui avea în Constantinopol mare cinste de la împăratul Marcian și de la Pulheria, soția lui, și de la patriarhul locului, s-a dus la Ierusalim cu porunca împărătească și și-a luat iarăși scaunul său, îndreptând toate cele răzvrătite. Iar părinții din pustie, auzind de întoarcerea lui, s-au umplut de mare bucurie și s-au întors la locașurile lor.

Dar împărăteasa Evdochia, care fusese înșelată de răucredinciosul Teodosie cu eresul lui Eutihie, se clătina cu mintea, ne știind de care mărturisire să se țină. Deci a trimis în Antiohia la Cuviosul Simeon Stâlpnicul, cerând de la dânsul sfat folositor și povățuire. Iar acela a scris către dânsa, poruncindu-i să se împace cu Preasfințitul Patriarh dreptcredincios Iuvenalie și să urmeze învățaturii lui binecredincioase. Iar împărăteasa a făcut aceasta fără de zăbavă și, lepădându-se pe față de eres, s-a făcut părtașă Bisericii celei sobornicești. Aceasta văzând-o poporul cel mult al mirenilor, asemenea și monahii care fuseseră înșelați de ereticul Teodosie, s-au întors la dreapta credință prin pilda împărătesei.

După aceasta, Sfântul Iuvenalie a petrecut în pace cealaltă vreme a vieții sale, împodobind Sfânta Biserică cu cuvântul, cu viața și cu veghea cea păstorească.

În prolog se scrie și aceasta: Pe când Marcian cu Pulheria zideau biserica din Vlaherna în numele Preacuratei Fecioare Născătoare de Dumnezeu, au scris Sfântului Iuvenalie, întrebându-l dacă știe unde a fost pus trupul Maicii Domnului. Iar el a scris răspuns că nu știe; însă a spus un cuvânt vechi, adevărat, că a fost îngropat și Sfinții Apostoli au auzit o cântare îngerească până la a treia zi. Iar după trei zile, unul din ucenici nefiind la îngroparea precuratului ei trup, i-au deschis lui mormântul, dar n-au aflat trupul ei, decât numai cele de îngropare singure. Aceasta citind împăratul și împărăteasa, au scris către dânsul, rugându-l ca măcar racla cu cele de îngropare s-o pecetluiască și s-o trimită la dânsii - lucru care s-a și făcut.

Și viețuind Sfântul Iuvenalie toți anii ierarhiei sale 38, a adormit cu pace și a stat înaintea între cereștile ierarhii, la scaunul slavei Arhiereului cel Mare, Domnul nostru Iisus Hristos, Căruia împreună cu Tatăl și cu Sfântul Duh, se cuvine slava în veci. Amin.

BINECREDINCIOSUL VOIEVOD ȘTEFAN CEL MARE ȘI SFÂNT (2 iulie)

Odrăslit de pământul Moldovei, măritul Voievod Ștefan cel Mare a fost cinstit dintotdeauna de către poporul dreptcredincios, care l-a numit „bun, mare și sfânt”. Bun pentru faptele sale de milostenie, mare pentru iscusința cu care a condus țara cu dreptate -Dumnezeu pedepsind prin el pe cei lacomi și trădători -

, sfânt pentru lucrarea lui întru apărarea întregii creștinătăți și zidirea unui mare număr de biserici și mănăstiri.

Dreptcredinciosul Voievod Ștefan s-a născut la Borzești, din părinți binecredincioși - voievodul Bogdan al II-lea și doamna Maria Oltea. Încă din copilărie a arătat o dragoste deosebită față de țară și credința strămoșească. În toate câte le făcea, era călăuzit de duhul dreptății și al iertării. Curând după uciderea tatălui său la Răușeni de către Petru Aron, Ștefan cel Mare este chemat la tronul Moldovei. Pe Câmpia Direptate este întâmpinat de mulțimea poporului, în frunte cu mitropolitul Teoctist, în ziua de 12 aprilie, anul mântuirii 1457. Întrebând poporul adunat dacă este cu voia tuturor să le fie domn, i s-a răspuns într-un glas: „Întru mulți ani de la Dumnezeu să domnești”.

Deci luând Ștefan cel Mare domnia Moldovei cu voia lui Dumnezeu și venind turcii să jefuiască pe la Galați, i-a bătut, luând Cetatea Albă și Chilia. Acesta a fost începutul războaielor cu vrăjmașii creștinătății pe care le-a purtat ca domn al Țării Moldovei, și așa s-a dat Ștefan cel Mare în mâna lui Dumnezeu și s-a sârguit să împlinească voia Sa. Căci nu uita a săvârși, chiar și războaiele, cu frică de Dumnezeu și cu rânduială; și multe războaie a purtat și cu dreptate le-a câștigat, căci câte lupte a avut, atâtea mănăstiri și biserici a făcut.

Iar rânduiala sa aceasta era: înainte de vreo luptă se lega, el împreună cu toți oștenii săi, a posti trei zile cu pâine și apă, spre a se împărtăși cu dumnezeieștile Taine. Și nu uita a pleca la luptă fără icoana Mântuitorului, dimpreună cu icoanele celor doi întâistătători și rugători înaintea Tronului dumnezeirii, adică a Maicii Domnului și a Sfântului Ioan Botezătorul, care prin pronia dumnezeiască, se găsesc și astăzi la Sfânta Mănăstire Putna. Iar ca armă cerească lua întotdeauna Sfânta Cruce, pe care o însemnase pe toate armele și pavezele oștenilor săi. Și tot în chipul Sfintei Cruci a rânduit a se face toate săbiile oștenilor, ca în lupta cu vrăjmașul cel văzut să biruiască și pe cel nevăzut.

Acest mare și dreptcredincios voievod, apărător al creștinătății, pentru mulțimea sângelui curs în războaie, a ridicat mănăstiri pe locul bătăliilor, ca, în veac, atât călugării, cât și preoții din sfintele altare, să-l pomenească în rugăciune dimpreună cu cei căzuți, binecredincioși sau vrăjmași, așa cum Domnul însuși ne-a poruncit să ne rugăm.

Iar chipul ridicării Mănăstirii Putna, cum spune cronicarul Ion Neculce, acesta a fost: a tras Ștefan Vodă cu arcul dintr-un vârf de munte ce este lângă mănăstire; și unde a ajuns săgeata, acolo a făcut prestolul în altar. Și a pus și pe trei boieri de au tras, pe vătaful de copii și pe doi copii din casă; și unde a căzut săgeata vătafului de copii a făcut poarta, iar unde a căzut săgeata unui copil din casă a făcut clopotnița. Iar un copil din casă a întrecut pe marele Ștefan, căzându-i lui săgeata într-un delușor, ce se cheamă „Sion”, care este lângă mănăstire; și a zidit într-acel loc biserică de lemn.

Și a zidit Ștefan Vodă Mănăstirea Putna, să-i fie spre odihnă de veci, lui și familiei lui, și spre mângâiere poporului. Și a adus acolo pe Daniil Sihastrul, sfântul său duhovnic, împreună cu ucenicii săi, toți rugători cu inima și desăvârșiți scriitori de cărți sfinte, căci alte cărți mai frumos împodobite ca ale lor nu s-au mai văzut. Asemenea și Sfântului Simeon Sihastrul, primul său duhovnic, și celor 17 ucenici ai săi le-a înălțat un schit în „Poiana lui Simeon”, care mai apoi s-a numit Mănăstirea Pângărați. Iar după săvârșirea Cuviosului Simeon, a luat moaștele binemirositoare ale sfântului spre păstrare în cetatea Sucevei, capul lui avându-l cu dânsul totdeauna, ca pe un odor de mare preț, pe care în fiecare zi îl tămâia și îl săruta.

Iar în al 17-lea an al domniei sale, s-au ridicat turcii cu multă oaste și au venit în Moldova, ca să-l supună pe domn și să stăpânească acest binecuvântat pământ. Dar iscusit fiind voievodul la războaie, i-a atras într-o mlaștină de lângă Vaslui, la Podul Inalt, unde a zdrobit o oaste de trei ori mai mare decât a sa, căci bunul Dumnezeu a rânduit aceasta, ca prin acest mic popor să smerească împărăția turcească cea păgână și vărsătoare de sânge creștinesc. Dar pentru că știa marele Ștefan Voievod că în urmă se vor întoarce păgânii cu mai mare oaste împotriva Moldovei, a scris scrisoare către toți regii și împărații Europei, cerând ajutor, după cum urmează mai jos:

„Prealumiinaților, preaputernicilor și aleșilor domni a toată creștinătatea, cărora această scrisoare a noastră va fi arătată, sau de care ea va fi auzită. Noi, Ștefan Voievod, din mila lui Dumnezeu Domn al Țării Moldovei, mă închin cu prietenie vouă tuturor, cărora vă scriu și vă doresc tot binele. Și vă spun domniilor voastre că necredinciosul împărat al turcilor, Mahomed al II-lea, a fost de multă vreme și este încă pierzătorul întregii creștinătăți și în fiecare zi se gândește cum ar putea să supună și să nimicească toată creștinătatea. De aceea facem cunoscut domniilor voastre că, pe la Boboteaza trecută, mai sus numitul turc a trimis în țara noastră și împotriva noastră o mare oștire în număr de 120.000 de oameni, al cărui căpitan de frunte era Soliman pașa-beglerbegul. Impreună cu acesta se aflau toți curtenii sus numitului turc și mulțime multă din Valahia și domnul Valahiei cu toată puterea lui Asan-beg și Ali-beg și Scheder-beg și Graba-beg și Oșu-beg și Valtival-beg și Serefaga-beg, domnul din Sofia, și Cuseran-beg și Tiri-beg, fiul lui Isac pașa, cu toată puterea lui de ieniceri. Acești mai sus numiți erau toți căpitanii cei mari, cu ostile lor.

Auzind și văzând noi acestea, am luat sabia în mână și cu ajutorul Domnului Dumnezeului nostru Celui atotputernic, am mers împotriva dușmanilor creștinătății, i-am biruit și i-am călcat în picioare și pe toți i-am trecut sub ascuțișul săbiei noastre, pentru care laudat să fie Domnul Dumnezeu nostru.

Auzind despre acestea împăratul păgân al turcilor, își puse în gând să se răzbune și să vie, în luna mai, cu capul său și cu toată oștirea sa împotriva noastră și să supuie țara noastră creștinească, pe care Dumnezeu a ferit-o până acum. Dar dacă această poartă, care este țara noastră, va fi pierdută, atunci creștinătatea va fi în mare primejdie. De aceea ne rugăm de domniile voastre să ne trimiteți nouă pe căpitaniii voștri împotriva dușmanilor creștinătății, până mai este vreme, fiindcă turcul are acum mulți potrivnici și în toate părțile are de lucru cu oameni ce-i stau împotriva cu sabia în mână. Iar noi, din partea noastră făgăduim, pe credința noastră creștinească, și cu jurământul domniei noastre, că vom sta în picioare și ne vom lupta până la moarte pentru legea creștinească, noi cu capul nostru. Așa trebuie să faceți și voi pe mare și pe uscat, după ce, cu ajutorul lui Dumnezeu cel Atotputernic, noi i-am tăiat mâna dreaptă. Deci fiți gata fără întârziere.

Suceava, în ziua Sfântului Pavel Tebeul, luna ianuarie în 15 zile, la anul 1475, Ștefan Voievod, domnul Țării Moldovei".

După această scrisoare a sa către mai marii creștinătății, prin care îi ruga de ajutor, de înfrățire și de lepădare a mândriei, n-a primit nici un ajutor de la mândrii stăpânitori ai Europei, dar, cu smerenie și tărie de mucenic, a îndurat înfrângerea oștirii moldovenești la Războieni, fiind oastea păgână de zece ori mai mare. Și a fugit voievodul Ștefan spre Cetatea Neamțului, să-și tragă sufletul și să afle încotro să apuce. Și fiind maica sa în cetate - după cum iarăși scrie Ion Neculce -, nu l-a lăsat să intre și i-a zis că orice pasăre în cuibul ei piere; deci, să se ducă în sus să strângă oaste, căci, cu ajutorul Domnului, izbânda va fi a lui. Și așa, pe cuvântul mamei sale, s-a dus.

Și, mergând în sus pe Moldova, a mers pe la Voroneț, unde trăia un părinte sihastru, pe nume Daniil. Și bătând Ștefan Vodă în ușa sihastrului ca să-i descuie, a răspuns sihastrul să aștepte Ștefan Vodă afară până își va isprăvi rugăciunea. Și după ce și-a isprăvit sihastrul rugăciunea, l-a chemat în chilie pe voievod și s-a spovedit Ștefan Vodă la dânsul. Și a întrebat Ștefan Vodă pe sihastru: „Ce vom face, că nu mai putem să ne batem cu turcii? Inchina-vom țara la turci, au ba?" Iar sihastrul a zis: „Să nu o închinați, că izbânda este a noastră. Numai după ce vei izbândi, să faci o mănăstire acolo, în numele Sfântului Gheorghe, al căruia să fie și hramul bisericii".

Deci a mers Ștefan Vodă în sus, pe la Cernăuți și pe la Hotin și a strâns la oaste fel de fel de oameni și au purces în jos. Iar turcii, înțelegând că va să vie Ștefan Vodă cu oaste în jos, au lăsat și ei Cetatea Neamțului de a o mai bate cu tunurile și au început a fugi spre Dunăre. Iar marele Ștefan a început a-i goni din urmă și a-i bate, până i-a trecut Dunărea. Și, întorcându-se voievodul, a făcut Mănăstirea Voroneț, cu hramul Sfântul Gheorghe, unde s-a retras și Sfântul Daniil Sihastrul, și, prin lucrare dumnezeiască, s-a rânduit că icoana hramului a fost găsită, în vremea lucrării ei, nefacută de mână omenească, cu chipul Sfântului Gheorghe.

Iar mai târziu, Ștefan Vodă a zidit Mănăstirea Războieni, cu hramul Sfântului Arhanghel Mihail, unde smeritul domn a pus și această pisanie: „Eu și curtea mea am făcut cele ce mi-au stat în putință și s-a întâmplat ceea ce știți. Pe care lucru îl socotesc că a fost după voia lui Dumnezeu ca să mă pedepsească pentru păcatele mele, și lăudat fie numele Lui”.

În Țara Moldovei, Ștefan cel Mare și Sfânt a zidit multe sfinte mănăstiri, precum: Mănăstirea Putna, cu hramul Adormirea Maicii Domnului (1470), Mănăstirea Tazlău, cu hramul Nașterea Maicii Domnului (1487), Mănăstirea Voroneț, cu hramul Sfântul Gheorghe (1488), Mănăstirea Borzești (1494), Mănăstirea Popăuți, cu hramul Sfântul Nicolae (1496), Mănăstirea Războieni, cu hramul Sfântul Arhanghel Mihail (1496), Mănăstirea Neamț, cu hramul înălțarea Domnului (1497), Mănăstirea Dobrovăț, cu hramul Pogorârea Duhului Sfânt (1504) și altele.

Iar biserici domnești ridicate de fericitul voievod au fost: Pătrăuți (1487), Sfântul Ioan - Vaslui (1490), Precista Mare - Bacău (1491), Sfântul Nicolae Domnesc - Iași (1492), Sfântul Gheorghe -Hârlău (1492), Bălinești (1493), Cuvioasa Parascheva - Cotnari (1493), Sfinții Apostoli Petru și Pavel - Huși (1495), Sfântul Nicolae din Dorohoi (1495), Sfântul Ioan Domnesc - Piatra Neamț (1498).

Ca voievod, Ștefan cel Mare și Sfânt a făcut multe milostenii celor săraci, răsplătind și pe ostașii săi cu averi și moșii, iar mai vârtos răsplătea după faptele de vitejie din război. Așa pe Purice Aprodul, ce l-a scăpat de moarte într-o bătălie cu ungurii, miluți fiind de Dumnezeu de au scăpat cu viață, l-a făcut boier, armaș mare, și din el s-a tras mai apoi neamul Movileștilor. Așa și pe Burcel, care, fiind sărac, ara pământul în zi de sărbătoare, neavând plug să are, l-a miluit cu plug și cu moșie și s-a dus cu pace la Sfânta Liturghie, că era Duminică, iar sfântul voievod venise la dumnezeiasca slujbă în târgul Vasluiului.

Și nu numai oștenilor credincioși le-a dat dări și milostenii, ci a zidit din temelie și a miluit multe mănăstiri în Țara Moldovei, în Țara Ardealului, în Țara Valahiei, pe la Sfintele Locuri și în Sfântul Munte al Athosului. Iar egumenului Mănăstirii Zografu i-a trimis scrisoare, împreună cu dania sa ctitoricească: Iar pentru altă milă, pe care o va da Dumnezeu, cunoscătorul de inimi, Cel ce vede toate, sfânta mănăstire și biserică a lui Dumnezeu, egumenul și preoții și toți frații întru Hristos ce viețuiesc acolo să ție și să împlinească acest așezământ, după rânduiala Sfintei Biserici și după dorința noastră, cum vom arăta mai departe: înainte de toate să scrie pe domnia mea la Sfânta Proscomidie, după datina Sfinților Părinți și după așezământul Sfintei Biserici, și să scrie și pe doamna mea și pe copiii noștri dăruiți de Dumnezeu, Alexandru și Elena și să stea în sfântul pomelnic, precum este scris. Și iarăși, până când va fi mila lui Dumnezeu Atotțiitorul asupra noastră și vom fi în viață pe lumea aceasta, sfânta biserică să ne cânte sâmbătă seara un Paraclis și Duminica la prânz să se dea băutură. Marțea să se cânte Liturghie și la prânz să se dea băutură; și să se pomenească în fiecare zi la Vecernie și la Pavcerniță și la Miezonoptică și la Utrenie și la Liturghie și la Sfânta Proscomidie și unde este obiceiul Sfintei și dumnezeieștii Biserici. Aceasta să ni se facă atât cât vom fi în viață.

Iar după trecerea anilor noștri, după trecerea vieții noastre, în primul an să ni se facă și să ni se cânte Sfântul Parastas în sobor, și apoi și celelalte slujbe de a treia zi, și asemenea la a noua zi, la a douăzecea zi, la a patruzecia zi și la jumătate de an și iarăși la un an. Iar după trecerea unui an de atunci, să ni se cânte în fiecare an, într-o zi, în sobor de pomenire, seara la parastas și colivă și băutură să se dea, iar dimineața la Sfânta Liturghie, iarăși colivă și la prânz, băutură spre mângâierea fraților. Aceasta să rămână cât va. dăinui sfânta mănăstire”.

Iar călugărilor de la Mănăstirea Neamț le-a dat rânduială, pentru ctitorirea bisericii mari și a chiliilor: „In fiecare miercuri seara, călugării și egumenul din Mănăstirea Neamțu să ne cânte nouă și doamnei Măria un parastas, iar joi o Liturghie până în veac, cât va sta această mănăstire”.

Sfințenia și-a arătat-o chiar și în faptele socotite a fi fără duhul blândeții, precum izgonirea din țară sau osândirea spre moarte a trădătorilor. Iar întru acestea, fiind la mijloc soarta neamului și a pământului strămoșesc, arătat a fost că lucru cu dreptate a săvârșit, căci de s-ar fi milostivit spre un om ar fi pierit o țară și un neam sub loviturile mișelești ale păgânilor și răucredincioșilor. Și precum trupul trebuie

înfometat și slăbit pentru a scoate patima din el, ori precum Sfântul Ilie a ucis cu mâna lui pe slujitorii idolești spre a feri poporul de necurăția închinării la idoli, așa și acest sfânt voievod, cu dreptate a izgonit și a pedepsit aspru pe cei ce ieșeau din dumnezeiasca ascultare, asemănându-se cu Iuda vânzătorul.

Dar n-a uitat să fie iertător și milostiv cu toți cei care se pocăiau și își cereau iertarea din mâinile sale, precum Insuși Hristos a făcut cu Petru după lepădarea sa, ori cu Proorocul David după ce acesta a săvârșit adulter cu femeia lui Urie. Așa îi scrie voievodul vornicului Mișu, fugit mișelește din țară, dar care voia să se întoarcă și să fie credincios Sfântului Ștefan: Te-am iertat și toată mânia și ura am alungat-o cu totul din inima noastră. Și nu vom mai pomeni în veci, cât vom trăi, de lucrurile și faptele petrecute; ci te vom milui și te vom ține la mare cinste și dragoste, deopotrivă cu boierii credincioși și de cinste. Și satele, adică ocinile tale, toate le-am întors; vino, deci, îndată ce ne vei face slujba cu care te-am însărcinat.

Înțeleptul voievod Ștefan cel Mare și Sfânt a lăsat cu limbă de moarte fiului său ca, de va fi să închine țara, să o închine turcilor, care pentru bani măcar își țin cuvântul, iar în cele bisericesti nu caută nicidecum a se amesteca. Ceea ce s-a și întâmplat mai în urmă, iar pământul țării, cu rugăciunile sale, a rămas un pământ binecuvântat.

Binecredinciosul Voievod Ștefan cel Mare și Sfânt, asemenea sfinților și dreptilor lui Dumnezeu, și-a cunoscut mai dinainte obștescul sfârșit. Precum și Sfântul Constantin cel Mare, înainte de obștescul său sfârșit, așa și Ștefan cel Mare, a chemat vlădicii și toți sfetnicii săi, boierii cei mari și alții, arătându-le că de nu vor mai putea ține țara așa cum a ținut-o el, socotind din toți pe turc mai puternic și mai înțelept, a dat învățătură să se închine turcilor, iar mai apoi le-a mai dat fiecăruia cuvinte de mângâiere și îmbărbătare, spre mântuirea lor și a neamului. Apoi, lăsând pe fiul său, Bogdan, pe scaunul Moldovei, și dând tuturor sărutarea cea de pe urmă, s-a săvârșit cu pace, dându-și sufletul în mâinile lui Hristos, Domnul domnilor și Împăratul împăraților, în a doua zi a lunii lui iulie, la anul mântuirii 1504, ca un preaslăvit domn și apărător al creștinătății, cum până atunci nu mai cunoscuse acest pământ binecuvântat.

Iar la moartea sa - cum zice iarăși Ion Neculce -, a fost jelit de tot norodul, că s-a luat de la dânșii asemenea piatră de mult preț și făclie a dreptei credințe și a dragostei de neam. Și l-a îngropat țara cu multă jale și plângere în Mănăstirea Putna, care era de dânșul zidită. Atâta jale era, de plângeau toți, ca după un părinte al lor, căci cunoșteau toți că s-au păgubit de mult bine și multă apărare. Iar poporul cel binecredincios se tânguia la săvârșirea sa cu multe lacrimi și întristare: „Plânge dealul, plânge valea,/ Plâng pădurile bătrâne,/ Și norodu-n hohot plânge:/ Cui ne lași pe noi, stăpâne?...".

„Cei după moartea lui până astăzi îi zic "Sveti" - Sfântul Ștefan Vodă -, nu pentru suflet, care este în mâna lui Dumnezeu, că el încă a fost un om cu păcate, ci pentru lucrurile lui vitejești, care nimeni din domni, nici mai înainte, nici după aceea, nu le-au ajuns...", precum scrie cronicarul Grigorie Ureche.

După săvârșirea sa, multe minuni s-au întâmplat la mormântul său, vindecări minunate ori izgoniri de demoni, care și până azi se petrec. Iar la anul 1775, răpită fiind Bucovina de către austrieci, chipul său de lângă mormânt s-a întunecat la față cu totul, iar clopotul cel mare a început a bate singur, candelile de la mormânt, întotdeauna aprinse, s-au stins singure, iar biserica întreagă s-a umplut de o lumină stranie, semn că voievodul însuși se mâhnise de mulțimea păcatelor acestui popor, din care pricină a ajuns sub stăpânire străină.

Însă, fără de îndoială, tuturor celor ce vin și i se închină cu evlavie la mormânt, acest mare și minunat domn, următor în viață și în fapte Sfântului și Marelui Constantin și marilor împărați creștini, le bucură inimile și îi întărește pe piatra credinței și în nădejdea vieții veșnice. Asemenea, se mai spune că la Judecata de apoi, Sfântul și Marele Ștefan Voievod va răsplăti tuturor celor ce s-au jertfit pentru credința strămoșească și pentru țară și neam.

Pentru râvna sa întru apărarea credinței ortodoxe pe pământul țării noastre, pentru marile sale vitejii și pentru numeroasele sale mănăstiri și biserici care împodobesc și astăzi Moldova, fiind cinstit de-a lungul veacurilor de popor între sfinți, Binecredinciosul Voievod Ștefan cel Mare și Sfânt a fost canonizat de

Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, la 20 iunie 1992, fiind prăznuit la 2 iulie, ziua în care a trecut din această viață la cereștile locașuri.

Cu ale căruia rugăciuni să ne învrednicim și noi a dobândi arvuna vieții veșnice la săvârșirea din această viață și mai vârtos la Judecata de apoi, pentru a slăvi cu sfinții pe Tatăl, pe Fiul și pe Sfântul Duh, Dumnezeu Cel în Treime lăudat și închinat. Amin.

SFÂNTUL IOAN MAXIMOVICI, ARHIEPISCOP DE SAN FRANCISCO (2 iulie)

Fericitul ierarh Ioan s-a născut în anul 1896, în satul Adamovka din provincia Harkov, în familia de nobili ucraineană Maximovici, fiind botezat cu numele de Mihail. Educația secundară a făcut-o la școala militară din Poltava, apoi a studiat dreptul la Universitatea din Harkov. În timpul războiului civil care a urmat după revoluția bolșevică, familia sa a fost evacuată la Belgrad, unde Mihail și-a terminat studiile de teologie. În 1926, el a fost tuns monah de mitropolitul Antonie Hrapovitsky, unul din cei mai străluciți ierarhi ruși care a reușit să scape din vâltoarea revoluționară. Primind numele Sfântului Ioan de Tobolsk - un strămoș al său, prăznuit la 10 iunie -, noul călugăr a fost imediat instalat ca și profesor și spiritual al Seminarului sârb din Bitola, unde a influențat puternic elevii săi prin viața sa ascetică și atenția sa părintească. După ce inspecta dormitoare, el își petrecea noaptea în rugăciune și nu își îngăduia decât o oră sau două de odihnă, așezat sau îngenuncheat înaintea icoanelor. De altfel, el recunoștea singur că, după ce a fost călugărit, nu s-a mai întins niciodată ca să doarmă. El nu mânca decât o dată pe zi, puțin înainte de miezul nopții, iar în timpul Postului Mare nu se hrănea decât cu pâinea de la altar, petrecând prima și ultima săptămână a postului ajunând cu totul.

În 1934, el a fost hirotonit episcop, în pofida reținerilor sale, și fost trimis la Shanghai, în China, unde s-a angajat cu totul în susținerea și consolarea mulțimii de refugiați ruși. El a început prin a împăca ortodocșii de diferite naționalități, care erau împărțiți prin certuri de jurisdicție, și a organizat ajutorul pentru cei mai săraci. În orice vreme, el mergea pe străzi pentru a aduna copiii bolnavi și orfani, atât ruși, cât și chinezi. Orfelinatul pe care l-a întemeiat, având ca ocrotitor pe Sfântul Tihon de Zadonsk, a început cu opt copii și adăpostea 3500 atunci când sosirea comuniștilor a obligat comunitatea să se refugieze la început pe o insulă din Filipine, apoi în Statele Unite.

În pofida multelor sale sarcini pastorale, Sfântul Ioan continua și chiar înăsprea nevoința sa. El slujea în fiecare zi Sfânta Liturghie. Afectat de ulcere la picioare, el a refuzat să fie operat, iar când s-a supus în cele din urmă presiunilor credincioșilor din parohia sa, în aceeași seară în care a avut loc operația, el a venit în biserică pentru a sluji privegherea Înălțării Sfintei Cruci. Mulțumindu-se cu veșmintele cele mai smerite, nu se încălța decât cu sandale ușoare, pe care le lăsa adeseori la câte un sărac și slujea întotdeauna cu picioarele desculțe, spre marea uimire a unora. Râvnind spre Dumnezeu printr-o nevoința la fel de aspră ca și a părinților de demult, el a primit darul înainte-vederii, pe care îl folosea, cu discernământ, pentru mântuirea și întărirea sufletelor. Cea mai mare parte a timpului o petrecea vizitând bolnavii, pentru a le aduce Sfânta împărtășanie și mângâierea prezenței lui Dumnezeu. El nu disprețuia nici deținuții, nici bolnavii mintal, iar ei îl primeau cu liniște și bucurie și îi ascultau cu atenție cuvintele.

În vremea ocupației japoneze, atunci când colonia rusă din Shanghai era amenințată permanent, curajosul ierarh și-a asumat conducerea ei, cu pericolul pierderii vieții, și a continuat să-și viziteze turma, chiar în mijlocul nopții și în cartierele cele mai periculoase. Odată cu sosirea comuniștilor, în 1949, refugiații ruși din Shanghai - în număr de 5000 - au fost evacuați într-o insulă din Filipine, expusă periodic taifunurilor. Dar, protejată de rugăciunile păstorului său, tabăra de refugiați a fost ferită de acestea pe parcursul celor 27 de luni ale șederii lor acolo. O singură dată au avut ocazia refugiații să vadă taifunul, dar atunci acela și-a schimbat direcția și a ocolit insula. Iar la puțină vreme după ce majoritatea lor au părăsit tabăra, un taifun cumplit a măturat totul în cale de pe insulă.

Reușind să obțină autorizația de emigrare în Statele Unite pentru turma sa, neobositul păstor a fost numit arhiepiscop pentru Europa Occidentală al Bisericii Ruse din Exil (1951). A avut scaunul său la început la Paris, după aceea la Bruxelles. Nelimitându-se numai la nevoile pastorale ale emigranților ruși, el a arătat un interes viu pentru restaurarea Ortodoxiei în Occident și a manifestat o adâncă evlavie pentru sfinții apuseni anteriori schismei, a căror pomenire s-a străduit să o reintroducă în slujbe. În Europa, ca și în China, iar apoi în Statele Unite, fericitul a continuat să se poarte ținând seama doar de poruncile dumnezeiești, fără a lua în considerare convențiile sociale, ceea ce i-a atras critica unora, dar a făcut să fie admirat de către alții ca și un „nebun pentru Hristos” al vremurilor noastre. Într-o zi, un preot catolic, voind să dovedească credincioșilor săi că sfințenia nu este deloc ceva ce ține de trecut, a exclamat în predica sa: „Voi cereți dovezi, voi spuneți că astăzi nu se mai întâmplă minuni, că nu mai sunt sfinți. De ce să vă aduc dovezi teoretice, când acum pe străzile Parisului umblă un sfânt: Sfântul Ioan cel desculț!”

Nu le era ușor celor comozi să trăiască alături de un asemenea om, care trăia în același timp în lumea de aici și în împărăția cerească. Unul din ucenicii săi își amintea că sfântul „îi extenua în rugăciune” cu slujbele sale prelungite. Era foarte sever și pretențios cu preoții și cu toți cei ce slujeau în biserică. În același timp însă, unii din cei credincioși l-au văzut înconjurat de lumină în timpul slujbei sau ridicat de la pământ.

În 1963 a fost trimis în grabă la San Francisco pentru a readuce pacea în sânul comunității ruse, dezbinată în legătură cu construcția catedralei de acolo. Proorocind cu mult timp înainte ziua mutării sale la Domnul, a adormit în pace la 2 iulie (19 iunie pe calendarul vechi) 1966, la Seattle. Deși legile americane nu permiteau înmormântarea unui episcop în catedrala zidită de el, sfântul s-a arătat iarăși mai presus de legile omenești - ca și atunci când a reușit să-și aducă turma sa din Filipine în America - și în cazul său s-a făcut o excepție unică, ca mărturie a cinstei de care se bucura. Sfintele sale moaște stau ca mărturie a sfințeniei sale în catedrala din San Francisco și numeroși sunt cei care adevăresc că au primit ajutor de la Sfântul Ioan după mutarea sa la Domnul.

Un soldat ortodox credincios care a fost chemat să lupte în Vietnam, a luat o fotografie a sfântului pe care a lăsat-o o vreme sub mitra acestuia de la mormânt. Purtând această fotografie la piept, el a scăpat de trei ori de la moarte sigură: odată când tot detașamentul său a pierit într-o misiune de recunoaștere, altădată, când a rămas singurul nevătămat după ce o mină a explodat în baraca lor, iar altădată când s-a salvat dintr-o capcană a inamicului.

Nenumărate sunt mărturiile despre minunile pe care Sfântul Ioan le-a săvârșit și le săvârșește neconștient, adevărind că Cel ce îl preamărește pe el, Iisus Hristos, ieri și azi și în veci, este Același. Amin.

SFÂNTUL MUCENIC IACHINT

(3 iulie)

Pe când Traian împărățea în Roma, se făcuse prigoană mare împotriva creștinilor, pentru că era dată poruncă împărătească, ca toți cei ce sunt sub stăpânirea lui să aducă jertfa zeilor; iar cei ce nu vor voi să facă aceasta să fie dați la munci. În acea vreme era în palatele împărătești un tânăr ales, anume Iachint, de neam din Cezareea Capa-dociei, având vârsta de 20 de ani. Acesta stătea totdeauna înaintea feței împăratului, fiind cu dregătoria postelnic. El era cu viață și credință întreg înțeleaptă, creștin adevărat, slujind în taină lui Hristos Dumnezeu și împodobindu-se cu curăția, cu înfrânarea, cu blândețea și cu toate lucrurile cele bune.

Și sosind o prăznuire oarecare a necuraților zei, împăratul Traian cu tot poporul aducea jertfe idolilor. Dar Iachint, tânărul cel frumos, nu s-a dus cu împăratul la idoli, ci a rămas în palatele împărătești, unde, intrând într-o mică odaie osebită, se ruga cu dinadinsul către adevăratul Dumnezeu. Văzând aceasta un alt tânăr de o vârstă cu dânsul, anume Urvechie, care avea aceeași rânduială de postelnic, și auzind

rugăciunea lui, s-a dus de a spus împăratului cum că Iachint, călcând porunca împărătească, se roagă unui oarecare Iisus Hristos, numindu-l Dumnezeu. Iar împăratul Traian tocmai prânzea înaintea poporului la aceea necurată prăznuire; și poruncind să aducă acolo pe Iachint, împăratul i-a dat din cărnurile cele jertfite idolilor, porun-cindu-i să mănânce înaintea lui. Dar Iachint, viteazul ostaș al lui Hristos, însemnându-se cu semnul Sfintei Cruci, a zis către împărat: „Să nu-mi fie mie, cel ce sunt creștin, a mânca acele bucate necurate. Eu aș fi voit ca și tu să te depărtezi de înșelăciunea idolească, de diavoleasca prăznuire și de necuratele jertfe, și să cunoști pe Unul adevăratul Dumnezeu și Aceluia să-I slujești”.

O îndrăzneală ca aceasta a tânărului Iachint văzând-o toți cei ce prânzeau cu împăratul și cei care îi stăteau înaintea, s-au mâniat asupra lui cu iuțime. Iar împăratul a zis către dânsul: „Iachinte, tinerețile tale te fac mândru, și tu, nevrednicule, mă înveți pe mine ca să nu slujesc zeilor părintești, ci unui Hristos oarecare, pe Care nici noi nu-L știm, nici părinții noștri nu L-au știut”. Sfântul Iachint a răspuns: „Nu-L știi, pentru că ești nevrednic de cunoștința Lui. Acela este Dumnezeu adevărat, Cel ce a făcut cerul, pământul și marea și toate cele dintr-însele; Cel ce a orânduit luminătorii cei cerești spre luminarea oamenilor și a zidit pe om după chipul Lui. Cu adevărat spui că nu-L știi pe Acela, pe Care nici părinții tăi nu L-au cunoscut, fiind fii ai mâniei. Iar eu, fiind născut și crescut din părinți binecredincioși și iubitori de Hristos, sunt învățat a-I sluji și a mă închina Lui”.

Iar împăratul, mâniindu-se pentru un răspuns ca acesta al sfântului, a poruncit slugilor care stăteau înaintea să-l bată peste gură. Iar aceia repezindu-se îndată asupra mucenicului lui Hristos, nu numai îl loveau tare peste gură și peste obraz, dar îl călcau și cu picioarele cumplit, fiind căzut la pământ, și-i ziceau: „De ce răspunzi împăratului cu așa îndrăzneală?” Apoi împăratul a poruncit să înceteze a-l bate; și sfântul zăcea la pământ, neputând să se scoale de cumplitele lovituri și de călcările picioarelor. Iar Traian a poruncit să bage cu sila în gura sfântului, mâncări din cele jertfite. Dar sfântul mucenic al lui Hristos, strângându-și tare gura și dinții, n-a lăsat nicidecum să i se pună în gură spurcăciunea jertfită a idolilor. Deci împăratul a poruncit să-l lege cu legături de fier, să-i bage picioarele în obezi și să-l închidă în temniță.

Iar a doua zi, împăratul cu poporul, săvârșind același praznic spurcat, a poruncit să se pună înaintea lui toate uneltele cele de mun-cire, apoi să aducă din temniță pe mucenicul Iachint, la cercetare. Și adus fiind sfântul, Traian a zis către dânsul: „O, tânărule, oare te vei supune poruncii noastre, sau vei petrece încă în împotrivire? Văd că gândul tău cel mândru te va aduce la chinuri amare, dar ascultă-mă pe mine și jertfește zeilor, ca să nu pieri rău”. Iar robul lui Hristos, rămânând tare ca un diamant cu trupul și cu sufletul și având în ajutor puterea lui Dumnezeu, a zis lui Traian: „Eu sunt creștin! Cinstesc pe Hristos și Aceluia mă închin. Deci, mă aduc pe mine însumi jertfă vie, iar diavolilor tăi nu voi jertfi și nu mă tem de îngrozirile tale. Eu n-am nici o grijă de chinuri și nu vei putea să mă pleci păgânătății tale, pe mine care sunt rob al lui Hristos. Nici nu mă vei înșela, ca pentru viața cea de scurtă vreme să las viața cea veșnică; deci fă ceea ce voiești!”

Și umplându-se împăratul de mânie, a poruncit ca întâi să întindă la pământ pe acel sfânt tânăr și să-l bată multă vreme, fără de cruțare; apoi să-l pună la muncire, spânzurându-l și strujindu-i trupul cu unghii de fier. Iar mucenicul, răbdând cu vitejie, striga către împărat: „Sunt creștin! Sunt robul lui Hristos și nu mă voi lepăda de El. Iar tu, muncindu-mă pentru Hristos, îmi faci mult bine. Deci, scornește încă și mai multe chinuri împotriva mea. Eu doresc a pătimi mai mult pentru Domnul meu, până ce voi birui prin răbdarea mea tirania ta, cu ajutorul Stăpânului meu Hristos, Care ajută tuturor celor ce cu credință cheamă preasfânt numele Lui”.

Și fiind ceasul al șaptelea și toți cei din priveliște minunându-se foarte mult de răbdarea mucenicului, împăratul a poruncit să-l ia de la muncire și, legându-l, să-l ducă iarăși în temniță. Și a poruncit străjerilor să nu-i dea altă hrană și băutură decât numai din cele jertfite idolilor, ca, astfel, fiind silit de foame și de sete, să guste din ele. Iar străjerii îndeplineau porunca împăratului, căci aduceau în toate zilele mâncăruri din jertfele idolești și le puneau înaintea sfântului în temniță. Dar, venind dimineața, le găseau pe toate întregi, de vreme ce sfântul mucenic nu voia nici măcar să se uite spre acele mâncăruri jertfite idolilor, ci îi erau ca o urâciune pângărită.

Deci petrecând el multe zile în foame și în sete, se ruga neîncetat lui Dumnezeu și se veselea cu duhul, ca la un ospăț prea îndestulat, pentru că era hrănit cu darul Sfântului Duh. Iar Traian, trimițând slujitorii săi, întreba pe străjeri dacă Iachint gustă din jertfele puse înaintea. Iar aceia îl încredințau că nici cu degetul nu se atinge de cele ce i se aduc lui, ci se bucură, petrecând fără hrană și băutură, și face rugăciuni către Dumnezeul său. Iar Traian, auzind aceasta, se mânia împotriva străjerilor, socotind că-i aduce hrană altcineva. Deci, îi îngrozea cu moartea pe acei străjeri, iar aceia îl încredințau cu jurământ, că nimeni altul nu vine la dânsul, deoarece ei păzesc temnița cu dinadinsul, nelăsând să se apropie cineva.

Și trecând 38 de zile, unul din străjeri a intrat, după obicei, în temniță, aducând cele jertfite idolilor, ca să le pună înaintea mucenicului. Și a văzut străjerul acela temnița plină de o lumină negrăită și doi îngeri stând lângă sfântul răbdător de chinuri. Unul acoperea trupul sfântului cu o haină prealuminoasă, iar altul îi pune pe cap o cunună preaminunată. Aceasta văzând-o străjerul, s-a umplut de mare frică și, aruncând cele aduse, a alergat la împărat și i-a spus ceea ce a văzut. Iar împăratul nu credea cele spuse, socotind că sunt oarecare năluciri făcute prin vrajă. Deci voia să chinuiască pe pătimitorul lui Hristos cu munci mai cumplite.

După două zile, Traian șezând la judecată, a trimis la temniță să-l scoată pe cel legat la muncire, zicând: „Să văd cum îi va ajuta Hristos! Oare îl va scoate pe el din mâinile mele?” Și intrând slujitorii în temniță, au găsit pe sfântul mucenic sfârșit în Domnul, iar îngerii în chipul unor tineri prealuminoși stăteau împrejurul lui, ținând în mâini lumânări. Și se umpluse temnița de nespusă lumină și de bună mireasmă negrăită, iar slujitorii, fiind cuprinși de frică, au fugit din temniță și au spus acestea împăratului. Atunci împăratul umplându-se de rușine și de mânie, a trimis mai mulți slujitori ca să scoată afară din temniță trupul cel mort. Iar aceia, intrând în temniță, n-au văzut nimic altceva decât pe cel mort zăcând și l-au scos afară. Deci împăratul a poruncit ca acel cinstit trup al mucenicului să-l scoată afară din cetate și să-l arunce în loc pustiu spre mâncarea fiarelor, a câinilor și a păsărilor. Apoi a poruncit și străjerilor să vegheze de departe, ca să nu-l fure creștinii. Astfel zăcea trupul cel mult pătimitor, nevătămându-se de nimic, pentru că-l păzea îngerul lui Dumnezeu.

Iar într-o noapte, arătându-se îngerul unui preot cinstit, cu numele Timotei, care era rudenia mucenicului, i-a poruncit să ia trupul sfântului. Acela, luând niște credincioși, s-a dus la locul acela pustiu în întunericul nopții și a luat acel sfânt trup, nefiind nimeni să-l oprească, și l-a dus în casa sa, într-o cameră dinăuntru, învelindu-l cu pânză curată cu arome. Acolo aprinzând în toate zilele o făclie lângă racla lui, îl cădea cu tămâie.

Și trăind preotul acela câțiva ani, când era aproape de sfârșitul său, a încredințat moaștele sfântului mucenic unei văduve bătrâne și cu viață sfântă. Acea, luând cu bucurie acea vistierie fără de preț, o păzea la sine cu cinste. Și în toate zilele aprinzându-i candela și cădindu-l cu tămâie, ieșea din sfintele lui moaște o bună mireasmă, care umplea camera aceea. Dar femeia aceea n-a spus nimănui de moaștele sfântului, de vreme ce toată cetatea slujea idolilor, ci ea singură se ruga cu lacrimi lângă dânsul ziua și noaptea.

Iar după ce a trecut multă vreme și când văduva aceea era aproape de sfârșit, s-a întâmplat unui bărbat din cei vestiți, că a orbit de ochi din durerea capului. Și nu a văzut lumină vreme de un an și nu putea să afle nici un ajutor de la doctori. Aceluia arătându-i-se noaptea în vis, Sfântul Mucenic Iachint i-a zis: „O, omule, voiești să te tămăduiești de durere și de orbirea ochilor?” Iar acela a întrebat: „Cine ești tu, cel ce mi grăiești aceasta?” Răspuns-a sfântul: „Eu sunt Iachint, robul lui Hristos, doctor a toate bolile”. Omul acela i-a zis: „Mă rog ție, ia toată averea mea câtă o am, numai fă-mă să văd lumina, de vreme ce sunt în primejdie și în durere, petrecând în întuneric”. Iar Sfântul Iachint i-a zis: „În dar te va tămădui Dumnezeuul meu, numai să faci ce-ți voi porunci ție. Să iei trupul meu, care este la cutare văduvă care petrece aproape de tine, și să-l trimiți în patria mea, în țara Capadociei, în cetatea Cezareei. Iar ochii tăi să-i ungi cu untdelemn din candela care arde lângă racla mea, și apoi vei vedea”. Și sculându-se bărbatul acela din patul său și crezând acelei vedenii, a mers - dus fiind - în casa văduvei și i-a spus ei arătarea și porunca mucenicului. Iar văduva aceea, băgându-l pe el în camera cea dinăuntru, în care zăcea sfântul, i-a dat untdelemn din candelă, cu care, ungându-și ochii cei orbiți, îndată a căpătat vederea.

Dar uitând el de porunca dată lui de sfânt și trecând câtăva vreme, s-a pus iarăși o ceață întunecoasă pe ochii lui și a orbit. Atunci el s-a dus iarăși la moaștele sfântului mucenic, cerând tămăduire. Și intrând în camera aceea, a auzit un glas de sus, zicându-i: „Cel ce a batjocorit, batjocorit a fost”. Iar el, căzând înaintea moaștelor sfântului, grăia cu lacrimi: „O, plăcutule al lui Dumnezeu, dă-mi vedere acum și îndată voi împlini ceea ce mi s-a poruncit de tine”. Apoi, sculându-se, și-a uns ochii săi iarăși cu untdelemn din candelă și a văzut și mai luminos, căci nu numai ochii trupești i s-au deschis, dar și cei sufletești. Deci, crezând în Hristos, s-a luminat cu Sfântul Botez.

În acel timp, a murit acea văduvă fericită, iar bărbatul cel nou luminat a luat racla cu moaștele sfântului și, pecetluind-o, a trimis-o cu oameni credincioși în Cezareea Capadociei. Și le-a poruncit ca, atunci când se vor apropia de cetate, să lase liberi catării care trăgeau căruța cu moaștele sfântului, să meargă în voie și unde se vor opri, acolo să pună moaștele sfântului, pentru că așa i-a poruncit sfântul în vedenie. Deci când oamenii cei credincioși trimiși cu moaștele au ajuns la cetatea Cezareei Capadociei și erau aproape de porțile ce se chemau "Sevastienești", au lăsat catării în voie. Iar aceia, nefiind duși de nimeni, au mers la casa aceea unde s-a născut mucenicul, dar acum părinții lui se mutaseră din viața aceasta. Și adunându-se toți credincioșii câți erau atunci în cetatea aceea și umplându-se de multă bucurie pentru venirea mucenicului la dânșii, au pus cu cinste în casa aceea sfințele lui moaște într-o raclă de marmură, slăvind pe Domnul nostru Iisus Hristos.

Mucenicul lui Hristos, Iachint, s-a sfârșit la Roma în trei zile ale lunii iulie - omorât fiind cu foamea și cu setea, dar fiind hrănit cu credința, cu rugăciunea și cu darul Sfântului Duh -, stăpânind în acea vreme păgânul împărat Traian, iar întru noi împărășind Domnul nostru Iisus Hristos, Căruia se cuvine slavă, împreună cu Tatăl și cu Sfântul Duh, acum și în vecii vecilor. Amin.

SFÂNTUL SFINȚIT ANATOLIE, PATRIARHUL CONSTANTINOPOLULUI (3 iulie)

Acesta, fiind preot, era purtătorul de răspunsuri al Bisericii Alexandriei. A fost hirotonit arhiepiscop al Constantinopolului în vremea lui Teodosie cel Mic, pentru că rătăcitul Dioscor avea nădejde să-i fie ajutător în erezia sa. Dar nimic n-a reușit acela cu meșteșugirile sale, căci, fericitul Anatolie l-a caterisit la Sinodul al IV-lea a toată lumea de la Calcedon din anul 451 și a pus în diptice numele Sfântului Flavian, care fusese caterisit de Dioscor și de tâlhă-rescul lui sinod. Apoi a trimis Sfântul Anatolie epistole episcopilor, îndemnându-i să-i anatematizeze pe începătorii eresurilor, adică pe Nestorie, Eutihie și Dioscor.

Sfântul Anatolie a urmat Sfântului Flavian și, păstorind Biserica cu dreaptă credință opt ani, s-a mutat la Domnul, lăsând în locul său pe Sfântul Ghenadie.

CUVIOSUL ALEXANDRU, ÎNTÂIUL ÎNCEPĂTOR AL MĂNĂSTIRII NEADORMIȚILOR (3 iulie)

Cuviosul părintele nostru Alexandru era de neam din părțile Asiei. Când era tânăr, a plecat la Constantinopol, pentru a învăța gramatica. Astfel a învățat înțelegerea cărții din destul și s-a făcut desăvârșit în filosofia cea din afară. Apoi făcându-se bărbat desăvârșit cu vârsta, s-a rânduie în oaste, iar după un timp a fost făcut povățuitor de oaste. Însă iubea cărțile și, când îi prisosea timp de la celelalte lucrări, se îndeletnicea cu citirea dumnezeieștii Scripturi; pentru că era bărbat cinstit cu viața, îmbunătățit, statornic și temător de Dumnezeu, fiind împodobit cu întreaga înțelepciune și cu înfrânarea.

Și citind Așezământul cel Vechi și cel Nou, s-a adâncit cu mintea în cuvintele Sfintei Evanghelii, în ceea ce s-a zis cu preacurata gură a Domnului Hristos: De voiești să fii desăvârșit, vinde averile tale și le dă săracilor, și vei avea comoară în cer, apoi vino și urmează-Mi. Aceste cuvinte ale lui Hristos socotindu-le în mintea sa și crezându-le fără îndoială, a început a-și vinde averile sale cele multe, ce le avea după vrednicia dregătoriei sale, și a le împărți săracilor și scăpătaților, având gând neschimbat, ca să se lepede de lume și să se facă următor lui Hristos.

Și auzind el că în Siria este o obște de sfinți bărbați, a căror viață era slăvită, a dorit să meargă acolo. Deci, lepădându-și dregătoria sa, și-a lăsat prietenii, casa, slugile și toată grija vieții și s-a dus în Siria. Și a mers la o obște în care era un avvă cuvios, cu numele Ilie. Pe acela l-a rugat ca să-l primească în randuiala călugărească, în numărul fraților. Deci, fiind el primit în ceata monahilor, a viețuit în acea obște patru ani, săvârșind slujbele poruncite cu sânguință și deprinzându-se cu nevoițele cele pustnicești. Și se silea ziua și noaptea la rugăciuni și la citirea cărților sfinte, dar mai cu seamă se învăța la înțelegerea cuvintelor Psaltirii, ca să poată ști puterea fiecărui stih. De aceea, întreba pe cei iscusiți, se îndulcea cu inima și se umilea cu duhul, rugându-se cu dinadinsul lui Dumnezeu, ca să i se dea de sus înțelegerea tainelor celor neștiute din dumnezeiasca Scriptură, lucru care l-a și câștigat cu darul Duhului Sfânt.

Și văzând prin toate obștile grija cea multă și de prisos care se făcea de către frați pentru hrană și haine, își aducea aminte de cuvintele lui Hristos din Evanghelie, Care poruncește a nu se îngriji de mâncare, de băutură, de îmbrăcăminte și de cele de mâine, de vreme ce oamenii sunt mai de preț decât păsările și iarba din țarine. Și dacă Dumnezeu, Purtătorul de grijă al tuturor, hrănește păsările și țarina o îmbracă cu iarbă, cu cât mai vârtos pe oamenii care slujesc Lui, este puternic a-i hrăni și a-i îmbrăca, numai de ar căuta mai întâi împărăția lui Dumnezeu și dreptatea Lui, și apoi toate acelea se vor adăuga lor.

Iar odată, luând Evanghelia pe care o avea la el, s-a dus la avva Ilie și a zis către dânsul: „Părinte, oare sunt adevărate toate cele scrise în Evanghelie?” Cuviosul Ilie, auzind această întrebare neobișnuită, s-a mirat și s-a tulburat, pentru că socotea că este înșelat de diavol prin vreo necredință și, nerăspunzându-i nimic la întrebarea lui, ședea plecat în jos. Apoi a zis către frații care erau la dânsul: „Fraților, să ne rugăm lui Dumnezeu pentru acest frate, care a fost legat de vrăjmașul diavol în oarecare curse”. Și sculându-se, a început a se ruga cu lacrimi, apoi, întorcându-se către Alexandru, i-a zis: „Frate, de unde ți-a venit acest gând de îndoire, ca să nu crezi cele scrise în Sfânta Evanghelie?” Alexandru a răspuns: „Părinte, nu că nu cred, dar întreb dacă sunt adevărate”. Frații i-au răspuns: „cu adevărat, toate sunt adevărate și nu este nici un fel de îndoială într-însele”. Alexandru a zis către dânsii: „Dacă sunt adevărate, atunci pentru ce nu le săvârșim?” Frații au răspuns: „Omului neputincios îi este greu a împlini toate acelea cu fapta”.

Atunci Alexandru s-a pornit cu duhul și, socotind că viața sa de mai înainte a fost deșartă, pentru că n-a ajuns desăvârșit la împlinirea cuvintelor Evangheliei, se sârguia să se ducă în pustie, ca acolo să poată fi cu înlesnire împlinitor al cuvintelor Evangheliei, cele zise mai înainte. Deci, cerând binecuvântare de la Cuviosul Ilie și închi-nându-se fraților, s-a dus punându-și nădejdea în Domnul, neluând nimic cu el, decât numai Evanghelia. Și a petrecut șapte ani în pustie, neavând nici o grijă de cele pământești. Iar în ce chip a fost hrănit acolo cu purtarea de grijă a lui Dumnezeu, se va înțelege din cele ce vor urma de aici înainte.

După săvârșirea petrecerii de șapte ani în pustie, Cuviosul Alexandru, aflând de un oarecare sat elinesc, care nu era departe, și unde toți slujeau diavolilor, închinându-se idolilor cu jertfe, s-a aprins de râvnă după Dumnezeu și, ducându-se acolo, a dat foc capiștei idolești. Iar sătenii, văzând acest lucru, s-au adunat la capiștea care ardea și au găsit pe Alexandru lângă dânsa, căci nu fugise, ci aștepta într-adins venirea elinilor la dânsul. Și n-a ascuns de ei fapta sa, pentru că, întrebându-l cine a aprins capiștea, le-a răspuns zicând: „Eu am aprins-o”. Iar ei, auzind aceasta, s-au pornit asupra lui, voind să-l ucidă. Dar Dumnezeu păzind pe robul Său, alții nu s-au învoit la acea ucidere, ci au stărui să-l dea judecătorului cetății.

Deci, după ce s-au liniștit puțin din mânie, sfântul a strigat către dânșii, zicând: „O, bărbați, înțelegeți singuri rătăcirea voastră și cunoașteți adevărul. Fugiți de osânda cea veșnică. Eu vă vestesc împărăția cerului”. Apoi le-a propovăduit apostolește cuvântul mântuirii. Și unii îl ascultau cu luare aminte, iar alții nu-l băgau în seamă; deci, ducându-l, l-au dat judecătorului cetății. Acolo era mai mare al cetății un oarecare cu numele Ravul. Acela, auzind cuvântul lui Dumnezeu din gura cuviosului, se întreba cu dânsul despre credință din cărțile sale cele elinești, și încă și cu certări îl îngrozea pe el mult.

Însă văzându-l blând cu obiceiul, înțelept în răspunsuri și nebiruit în toate cuvintele, nu i-a făcut nici un rău, astfel rânduind Dumnezeu pentru robul Său. Apoi l-a luat de o parte și a început a grăi către dânsul: „Spune-mi adevărul, ce fel de nădejde aveți voi, creștinii, de treceți așa cu vederea viața voastră?” Iar cuviosul, zâmbind, i-a răspuns: „Nu este așa cum zici. Noi nu trecem cu vederea viața noastră, ci ne sânguim s-o păzim în veci fără de moarte; pentru că aceea este adevărata viață, ca să trăim în veci; iar a vieții vremelnic, nu este viață, ci moarte. Deci această viață vremelnică și muritoare o trecem cu vederea, pentru viața cea veșnică și fără de moarte, care are să fie, pentru că la noi este scris: Cel ce-și va pierde sufletul în acest veac, îl va afla în viața cea veșnică”.

Ravul a zis: „Unde așteptați voi să fiți, după ce treceți din această viață?” Iar sfântul a început a-i spune despre împărăția cerului și despre bunătățile pregătite celor drepți. Dar elinul cel necredincios socotea ca niște basme cele ce i se grăiau; însă, voind să asculte mai mult cuvintele sfântului, l-a întrebat de începutul sfinte credințe. Atunci cuviosul, învățându-l cunoștința de Dumnezeu și milostivirea Lui către oameni, a început a-i spune de faptele Domnului, care s-au făcut de la zidirea lumii până la Cruce și până la moartea lui Hristos cea de voie, până la Înviere și până la Înălțarea la cer întru slavă. Și au petrecut în această vorbă o zi și o noapte, ne gustând nici hrană, nici băutură, nici plecându-se spre somn.

Apoi a venit vorba despre Sfântul Ilie Proorocul, cum a închis cerul cu cuvântul și a pogorât foc spre jertfe cu rugăciunea, pe care foc slujitorii lui Baal n-au putut să-l dobândească, nici cu ajutorul lui Baal, nici cu al celorlalți zei. Auzind acestea Ravul, râdea și zicea: „Toate basmele voastre creștinești sunt minciuni, iar eu te sfătuiesc cele de folos, să aduci jertfe zeilor noștri împreună cu noi, că ei, fiind milostivi, te vor ierta de răutatea care le-ai făcut-o din neștiință, arzându-le capiștea”. Sfântul a grăit: „Dacă aceia pe care îi numești tu sunt zei adevărați, atunci pentru ce în zilele lui Ilie, slujitorii lor strigând toată ziua către dânșii, nu i-au ascultat, nici nu le-au pogorât foc din cer pentru jertfe? Iar robul lui Dumnezeu Ilie a fost singur numai, și o dată s-a rugat către Unul Dumnezeu nostru, Cel din ceruri, și îndată a căzut foc din cer, arzând nu numai lemnele și jertfele, dar a mistuit și apa, pietrele și țărâna. După aceea și peste cei de două ori cincizeci, care voiau să prindă pe prooroc, a căzut foc de sus și i-a ars împreună cu ostașii lor”.

Ravul, foarte râzând de acesta, a zis: „Dacă este adevărată aceea, apoi fa asemenea și tu, care te numești rob al Dumnezeului tău. Iată, se vede înaintea noastră o mulțime de rogoz și de vreascuri. Roagă-te acum Dumnezeului tău, ca și Ilie, să se pogoare foc din cer și să le ardă. Atunci voi zice și eu că nu este alt Dumnezeu, afară de Dumnezeul creștinilor”. Sfântul i-a grăit: „Roagă-te tu mai întâi la zeii tăi să facă aceasta”. Ravul a răspuns: „Eu n-am o putere ca aceea, nici îndrăzneală la zeii mei; dar tu roagă-te Dumnezeului tău”. Atunci Sfântul Alexandru, aducându-și aminte de cuvintele Evangheliei, care zic că toate se pot celui ce crede, s-a sculat la rugăciune, nădăjduind spre Dumnezeu cu credință neîndoită. Și când și-a ridicat mâinile spre cer și a început a se ruga, îndată a căzut foc din cer peste rogoz și peste vreascuri, arzându-le pe ele înaintea feței lor.

Aceasta văzând-o Ravul, s-a umplut de spaimă mare, temându-se ca să nu cadă foc și peste dânsul și să-l ardă, precum s-a întâmplat pe timpul lui Ilie, peste cei de două ori câte cincizeci. Deci a strigat cu glas mare, zicând: „Cu adevărat mare este Dumnezeul creștinilor!” El voia ca să propovăduiască în popor acea minune; dar sfântul, certându-l, l-a oprit să nu spună la nimeni. Atunci Ravul a tăcut, tăinuind acea minune într-însul până ce Cuviosul Alexandru a fost între cei vii. Iar după fericitul lui sfârșit, a spus acea minune înaintea episcopilor și monahilor, mărturisind cu numele Domnului, și adevărată a fost mărturisirea lui. Iar noi să ne întoarcem la povestirea ce ne stă înaintea.

Ravul, mai marele cetății, după minunea aceea înspăimântătoare, a petrecut împreună cu Cuviosul Alexandru o săptămână întreagă; și din cuvintele sfântului cele insuflate de Dumnezeu, învăța cunoștința cea luminoasă a tainelor sfintei credințe, povățuindu-se pe calea mântuirii. După aceea, se ruga, ca prin Sfântul Botez să se lumineze, pentru că acum se apropiase și prealuminatul praznic al Paștilor. Dar diavolul, care urăște mântuirea oamenilor, vrând să facă împiedicare celui nou încredințat, i-a pus lui în gând să nu primească Sfântul Botez în cetate, ci într-o biserică oarecare ce era la depărtare ca la trei stadii de cetate. Deci, s-au dus acolo, fiind urmați de o mulțime de femei și copii. Iar după ce au mers la biserică aceea, au găsit acolo o fată îndrăcită. Și spăimântându-se Ravul, a zis: „Nu voiesc să mă fac creștin; că, iată, și pe această fată o pedepsesc zeii fiindcă a primit credința creștină; deci mă tem să nu mi se întâmple și mie asemenea”.

Aceasta zicând, a plecat de la biserică, voind să se întoarcă înapoi. Dar sfântul, ajungându-l, l-a oprit, zicându-i: „De ce te înșeli de meșteșugul vrăjmașului? Fata aceea, pentru păcatele sale, prin dumnezeiasca slobozire, își ia pedeapsa; deoarece, sfințindu-se ca să slujească lui Dumnezeu în feciorie curată, nu și-a păzit făgăduința sa, și de aceea pătimește. Ea a fost dată satanei, ca duhul ei să se mântuiască. Cum că aceasta este adevărat, eu nu te rog să crezi cuvintelor mele; ci, mergând singur, să ascuți cuvintele ce vor ieși din gura ei”. Deci Ravul, mergând la fata cea îndrăcită, a auzit-o pe dânsa, mărturisind cu glas mare căderile ei în păcat; pentru care, cu îngăduința lui Dumnezeu, intrase diavolul într-înșea și o muncea. Acestea auzindu-le Ravul, și-a lepădat îndoiala și a cerut Sfântul Botez. După aceea, botezându-se el și ieșind din sfânta scăldătoare, pe haina lui cea albă, care după obiceiul creștinesc îi era gătită spre Sfântul Botez, s-au aflat scrise de sus până jos cruci roșii, cu floarea ca și chinovarul. Și toți se uimeau de minunea aceea, iar bărbații și femeile care veniseră acolo cu dâșii, se rugau să fie botezați.

Iar Sfântul Alexandru, vrând să se încredințeze dacă cu adevărat cred în Hristos, a grăit către dâșii: „Mai întâi se cade a arăta credința cu lucrul. Deci să mergem în cetate și, de are cineva idoli în casele lor, să-i scoată afară în mijlocul cetății și cu mâinile lor să-i sfărâme în bucăți; iar după aceea să primească Sfântul Botez”. Atunci îndată cu toții s-au învoit la aceste cuvinte și, ducându-se acasă, au scos afară din casele lor o mulțime de idoli și i-au sfărâmat în mijlocul cetății; așa că toată cetatea aceea s-a luminat cu Sfântul Botez. Iar cuviosul a petrecut cu dâșii câțva timp, întărindu-i pe ei în sfânta credință.

Și văzându-i pe dâșii bine întăriți în buna credință și dând mulțumire lui Dumnezeu, a zis către Ravul și către ceilalți aceste cuvinte: „Până acum v-ați hrănit cu lapte, însă de acum încolo veți primi hrană mai vârtoasă; deci, de voiește cineva din voi să fie desăvârșit în viața creștină, să asculte cuvintele lui Hristos, Care zice: Vindeți averile voastre, dați-le săracilor și veți avea comoară în ceruri. Nu vă îngrijiți pentru ziua de mâine, ci căutați împărăția lui Dumnezeu și Tatăl cel cereșc pe toate cele de trebuință le va da vouă, pentru că El știe de ce aveți voi trebuință”.

Iar Ravul auzind aceste cuvinte, a zis: „Nu pot eu să fiu un creștin desăvârșit ca acesta, pentru că, de voi vinde toate și le voi împărți, apoi cine va hrăni mulțimea casnicilor mei? Și cum vor putea fără purtare de grijă să se adauge cuiva acestea care sunt de trebuință vieții? Iar de voiești să mă încredințezi de aceasta, arată-mi ceva cu fapta, ca măcar o zi să mă hrănești pe mine și toată casa mea, fără să am vreo grijă. Dar eu știu că nu vei putea, fiind sărac și neavând nici pentru tine hrană măcar pentru o zi. Și dacă nu vei putea să faci aceasta în cetate, atunci ce vei face în pustie, dacă, toate lăsându-le, vom merge după tine?”

Iar sfântul, având mare nădejde spre Dumnezeu, a zis cu îndrăzneală: „Ia-ți din casnicii tăi câți voiești. Ia și din prietenii tăi câți știi și să-i duci toată ziua în pustiul care îl vei ști mai îndepărtat de oameni. Acolo voi fi și eu cu voi. Dar să nu ia nimeni nici o bucătică de pâine, nici altceva de ale mâncării; și, de nu vă va hrăni pe voi Dumnezeu, precum altădată a hrănit pe israeliteni în pustie, apoi nici cuvintele mele să nu le credeți mai mult!” Deci Ravul s-a învoit la aceasta și, a doua zi, sculându-se de dimineață, a luat cu dânsul o mulțime de casnici și de prieteni și s-au dus într-o pustie oarecare neumblată, având cu dâșii pe Cuviosul Alexandru, a cărui împlinire a cuvintelor lui voiau să o vadă prin fapte. Deci, mergând toată ziua și fiind ceasul al unsprezecelea din zi, au stat între doi munți, neavând spre dâșii nici o cărare sau

urmă. Și a început Sfântul Alexandru a săvârși cântarea cea de seară după obiceiul său, iar Ravul cu tovarășii săi, fiind flămânzi, se gândeau ce vor mânca.

Și sfârșindu-și sfântul rugăciunea, au văzut venind spre dânșii un sătean oarecare, simplu, ce ducea un dobitoc încărcat cu sarcini mari, atârând de amândouă părțile, în care erau pâini curate și calde, și alte mâncări de saduri și grădini. Și a zis cuviosul către Ravul: „Primiți această hrană și nu fiți necredincioși, ci credincioși”. Iar ei cu bucurie au primit acelea și se minuna Ravul cu prietenii săi, zicând: „De unde a venit omul acesta în pustie cu astfel de hrană? Pentru că noi, mergând toată ziua, abia am ajuns aici. Deci se cădea lui ca, sculându-se la miezul nopții, să iasă din casă ca să ajungă în ceasul acesta aici. Măcar să fi ieșit și la miezul nopții, apoi cum aceste pâini se află calde, ca și cum s-ar fi scos din cuptor tocmai acum?”

Astfel minunându-se, au întrebat pe omul acela: „De unde ești și cine te-a trimis aici?” Iar omul a zis: „Stăpânul meu v-a trimis vouă acestea, ca să nu fiți flămânzi”. Și când voiau să mai zică ceva acelui om, acela și cu dobitocul îndată s-au făcut nevăzuți, pentru că cel ce se arătase în chip de om simplu era îngerul lui Dumnezeu. Atunci ei s-au minunat cu spaimă și au crezut cuvintelor cuviosului și mai ales ale Evangheliei lui Hristos, ca să nu se îngrijească cei ce slujesc Domnului, ci să se lase în purtarea de grijă a lui Dumnezeu. Deci închinându-se ei lui Dumnezeu cu mulțumire, au mâncat și au rămas acolo, iar a doua zi s-au întors în cetate.

Din această minune se poate cunoaște cu ce s-a hrănit Cuviosul Alexandru șapte ani în pustie, petrecând fără nici o grijă pământească pentru sine. Prin acea minune, Ravul, mai-marele cetății, întărindu-se bine și vrând ca fără de toate gâlcevile să se îndeletnicească în gândirea de Dumnezeu, și-a lăsat mai întâi dregătoria începătoriei sale, apoi a început a-și vinde averile și a le împărți săracilor, cu învoirea femeii și a fiicei sale - căci fii nu avea -, căroră le-a împărțit spre chiverniseală destulă avere.

Deci acea femeie cu fiica sa au zidit o mănăstire și au slujit cu toată inima într-înșea lui Dumnezeu, Căruia bine l-au plăcut; iar Ravul, împărțind toate ale sale și liberând robii săi, s-a dus în pustie. Și după câțiva ani a fost luat din pustie la episcopia cetății Edesei și a petrecut mulți ani în arhierie, luminând turma sa ca o lumină. Dar noi să ne întoarcem la povestirea cea despre Cuviosul Alexandru.

Văzând Sfântul Alexandru acea cetate pe care a luminat-o cu sfânta credință, înflorind și sporind în darul Domnului, se înveselea cu duhul, dar dorința inimii îl trăgea în pustie. Iar poporul voia să-l aibă ca episcop și cu multă rugămintă îl supărau pentru aceasta. Apoi el, voind să se ducă în taină de la ei, poporul străjuia la porțile cetății ziua și noaptea, ne vrând să lase să plece de la ei pe părintele și învățătorul lor. Deci a fost lăsat noaptea peste zid cu coșnița de niște ucenici ai săi - ca altădată Sfântul Apostol Pavel -, și s-a dus la liniștea pustiei cea dorită lui.

Și mergând el prin pustie două zile, a nimerit într-o locuință tâlhărească și, prinzându-l tâlharii, l-au dus la mai-marele lor. Iar cuviosul, cu cuvintele sale cele insuflate de Dumnezeu, a îmblânzit nu numai sălbăticia aceluia cea cu nărav de fiară, ci și asprimea cea împietrită a inimii lui a sfărâmat-o prin umilință. Deci l-a făcut pe acela să creadă în Hristos și în puține zile l-a luminat cu Sfântul Botez. După aceea, cuviosul l-a întrebat: „Ce lucru ai cerut în mintea ta de la Dumnezeu înaintea botezului?” Acela a răspuns: „Am cerut ca, după spălarea păcatelor prin sfânta scăldătoare, Dumnezeu să-mi ia îndată sufletul”. Sfântul a zis: „Va fi ție ceea ce ai cerut”.

Iar opt zile după Sfântul Botez, noul încreștinat, spălând bine păcatele sale, nu numai prin baia sfintei scăldători, ci și cu multele, lacrimi ale pocăinței celei adevărate, s-a mutat către Domnul. Aceasta văzând-o ceilalți tâlhari, s-au apropiat de sfânta credință și s-au botezat. Și au luat aspră pocăință asupra lor și nu după multă vreme, acea locuință tâlhărească s-a făcut mănăstire; căci acei tâlhari, lepă-dându-se de lume, s-au făcut monahi aleși. Iar cuviosul, petrecând cu ei multă vreme și așezându-le lor rânduielile monahicești, punându-le egumen iscusit și sărutându-i întru Domnul, s-a dus în pustia cea mai adâncă, bucurându-se cu duhul pentru mântuirea sufletelor omenești.

Și mergând el două zile, a ajuns la râul Eufratului și, trecându-l, a găsit așezat undeva pe pământ un chiup mare, deșert și s-a sălășluit într-însul. Deci ziua umbla prin munți și prin văile pustiuului, iar noaptea venea în chiupul acela. Iar cu ce se hrănea, nu este de trebuință a întreba, când și lui Ravul și tovarășilor lui - precum s-a zis -, le-a cerut de la Dumnezeu pâine în pustie. Și viețuind el acolo multă vreme, au început a veni la dânsul mulți frați, trimițându-i Dumnezeu, și a se sălășlui lângă el, vrând să fie următori vieții lui celei asemenea cu îngerii.

Petrecerea cuviosului în acel loc a fost de 20 de ani, timp în care s-a făcut acolo, lângă Eufrat, o obște mare, adunându-se o mulțime de frați, pentru că erau de toți ca la 400, din felurite neamuri - greci, romani, sirieni și egipteni -, Dumnezeu adunând atât de mare turmă și încredințând-o păstorului celui bun, Cuviosului Alexandru. Iar mai de mirare era că nu cu multă purtare de grijă de hrană și îmbrăcăminte, la atât de mare adunare, în toate zilele era îndestulare de cele de trebuință. Iar cele ce rămâneau nu se păstrau pe a doua zi, ci toate se împărțeau săracilor și străinilor care veneau; pentru că Domnul, prin purtarea Sa de grijă, în toate zilele trimitea hrană robilor Săi. Acolo, mai întâi s-a așezat noua rânduială a neadormiților, care n-a mai fost înainte niciunde, căci, Cuviosul Alexandru a așezat cel dintâi ca să se meargă la biserică de șapte ori în zi și în noapte, pentru lauda lui Dumnezeu, după cuvântul Sfântului Prooroc David, care zice: De șapte ori în zi Te-am lăudat, pentru judecățile dreptății Tale.

Apoi, gândind și socotind în sine acest cuvânt al aceluiași prooroc: La legea Lui va cugeta ziua și noaptea, zicea în sine: „Oare este cu putință omului să săvârșească cuvântul acesta cu lucrul, ca ziua și noaptea fără de dormitare să se deprindă în legea laudei lui Dumnezeu?” Și iarăși zicea: „De n-ar fi fost cu putință, Sfântul Duh nu ar fi zis aceasta prin gura proorocului”. Și dorea ca în viața sa cea de obște să așeze acea rânduială, ca în biserică ziua și noaptea să fie neîncetată și neadormită cântare de psalmi, pentru că zicea: „De nu este cu putință unui om ca să săvârșească în chilie acestea, din pricina neputinței trupești, apoi este cu putință la mulți în biserică, schimbându-se ei cu ceasurile”.

Astfel cugeta în sine, însă nu îndrăznea să porceadă la faptă fără de dumnezeiască descoperire. Și aducându-și aminte de cuvântul Domnului: Cereți și vi se va da; căutați și veți afla; bateți și vi se va deschide..., a început prin rugăciuni a cere și a bate la ușa milostivirii lui Hristos, ca să i se dea lui încredințare despre aceea, dacă gândul acela este plăcut lui Dumnezeu și dacă îi va fi primită rânduială aceea, ca, precum îngerii în cer totdeauna slăvesc pe Dumnezeu, tot astfel și oamenii pe pământ, cei care sunt în rânduială îngerească în obștea lui și în biserică care este cer pământesc, să slăvească pe Dumnezeu ziua și noaptea cu cântare de psalmi. Pentru aceasta, cuviosul s-a rugat trei ani cu multă postire și cu rugăciuni de toată noaptea. Și i s-a arătat lui Domnul, zicându-i: „Să începi lucrul ce ai pus în gând, că îl primesc”.

Această arătare a Domnului pe care a văzut-o el, a spus-o unora din frații cei mai duhovnicești, ca și cum altuia i s-ar fi întâmplat, după asemănarea Sfântului Apostol Pavel, care a zis: Știu pe un om, care s-a răpit până la al treilea cer, dar acela era chiar el. Deci a început astfel: a împărțit pe frați în 24 de cete, după numărul celor 24 de ceasuri ale zilei și nopții, ca fiecare ceată știindu-și ceasul său, să se afle atunci la locul cântării. Iar cântarea erau psalmii lui David, care se cântau nu degrab, în două cete, după stihuri, afară de rânduilele bisericesti obișnuite, la care adăugase această rânduială de așezământ nou al cântării de psalmi. Și așa ei slavosloveau neîncetat pe Dumnezeu în biserică ziua și noaptea. Pentru aceasta obștea lor a fost numită mănăstirea "Neadormiților".

Cuviosul a mai așezat pe lângă acea cântare de psalmi și un număr de închinăciuni în toate zilele, după numărul acelor iertăciuni prin care Domnul poruncește în Evanghelie a ierta pe cel greșit - de 70 de ori câte 7, adică de 490 de ori. Apoi a poruncit și aceasta, ca după săvârșirea slujbei bisericesti și mănăstirești și după tot lucrul, să se grăiască cuvintele acestea: Slavă întru cei de sus lui Dumnezeu și pe pământ pace, între oameni bunăvoire.

Așezând în locașul său o rânduială ca aceasta, gândea în sine ce le mai trebuie spre dumnezeiască plăcere. Apoi, aducându-și aminte de cuvântul psalmistului, care zice: Invăța-voi pe cei fără de lege căile Tale și cei necredincioși la Tine se vor întoarce..., zicea în sine: „Este de trebuință a se îngriji nu numai

pentru mântuirea sa, dar și pentru a altora și mai ales pentru întoarcerea celor necredincioși". Și de vreme ce în acea vreme erau încă mulți închinători la idoli prin acele părți, s-a gândit să trimită pe unii din frați la propovăduirea lui Hristos. Deci a ales pentru acea slujbă 70 de frați, dintre cei mai iscusiți și mai fierbinți în credință, după numărul acelor ucenici ai lui Hristos, despre care Sfântul Evanghelist Luca scrie: Domnul a ales și alți șaptezeci, și i-a trimis câte doi înaintea feței Sale, în toată cetatea și locul. Deci rânduind și Cuviosul Alexandru, următorul lui Hristos, tot atâția ucenici pentru propovăduirea credinței și rugându-se pentru dânșii, i-a trimis câte doi prin toate locuințele cele dimprejur ale închinătorilor de idoli. Și le-a ajutat lor darul lui Dumnezeu și rugăciunile cuviosului părinte, căci nu le-au fost în deșert ostenele lor; deoarece pe mulți din elini i-au adus la Hristos.

După săvârșirea celor 20 de ani de petrecere a sa lângă râul Eufrat, Cuviosul Alexandru, văzând că se rânduiește bine obștea sa și sunt întărite rânduială Neadormiților și toate așezămintele vieții pustnicești, se veselea cu duhul; pentru aceea a mulțumit foarte lui Dumnezeu. Și având în inimă mare râvnă și dorință pentru mântuirea sufletelor omenești, s-a gândit să iasă spre hotarele Persiei, unde se înmulțise păgânătatea elinească. Deci și-a ales 150 de frați, pe care i-a luat cu dânsul la drum, iar pe ceilalți i-a încredințat unui stareț iscusit, anume Trofim, punându-l pe acela egumen al mănăstirii celei de obște. Apoi, dându-le pace și binecuvântare, a trecut râul Eufrat cu frații pe care îi osebise cu el și a plecat pe drumul care ducea spre țara și pustia Persiei, neluând nimic din cele de trebuință, decât numai cărțile sfinților.

Căci și în cale, oriunde mergeau, nu înceta a cânta cu frații cântarea de psalmi ca și în biserică, adică în câte două cete, schimbându-se din ceas în ceas, ziua și noaptea. Și voind să ispitească răbdarea fraților săi, îi ducea prin pustie fără de hrană, poruncindu-le ca la vremea trebuincioasă să se hrănească numai cu poamele pădurii. Iar unii dintr-înșii, fiind nerăbdători, au început a cânta între ei, precum de demult israelitenii au cântat împotriva lui Moise, zicând: „Ne-a adus în pustia aceasta, ca să ne omoare cu foamea...”. Deci se gândeau unii din ei, 30 la număr, să se întoarcă la mănăstire în taină. Și înțelegând cuviosul gândurile lor prin dumnezeiasca descoperire, i-a muștrătat ca pe niște puțin credincioși și le-a poruncit să se întoarcă înapoi, iar către ceilalți a zis cu glas mare: „Fraților, să mă credeți că astăzi ne va cerceta Dumnezeu cu hrană îndestulată și va rușina necredința voastră!”

Și s-au apropiat de hotarele Persiei, unde erau cetăți mici, dar întărite, zidite de împărații din Bizanț și având într-însele oaste de strajă împotriva năvălirii barbarilor. Deci mergând cuviosul cu frații în pustie prin apropierea acelor cetăți, cu dumnezeiască poruncă au ieșit înaintea lor mai-marii oștilor, care se numeau tribuni. Aceia i-au întâmpinat pe ei cu pâine aleasă și cu felurite mâncăruri și au rugat pe sfânt să intre în cetățile lor și să le lumineze, deoarece într-însele se aflau o mulțime de slujitori idolești. Deci mai întâi toți au gustat cu mulțumire din bucatele cele aduse. După aceea, cuviosul a trimis înapoi la obște pe frații care erau puțini în credință și nerăbdători, apoi a intrat în cetățile acelea. Și ajutându-i darul Domnului, în puțină vreme i-a câștigat pe toți la Hristos, prin propovăduirea Evangheliei.

Iar într-una din acele cetăți n-au voit să primească învățătura lui, mai ales când îl auzeau că învăța despre milostenie și despre darea cu îndurare celor ce aveau trebuință, căci bogații ziceau către dânsul: „Ai venit să ne sărăcești!” Deci cuviosul, văzând acestea, a plecat de la dânșii, iar Dumnezeu i-a pedepsit prin neplouare, pentru că trei ani a fost secetă la dânșii, până ce, cunoscându-și păcatul lor, au căutat pe cuviosul și, găsindu-l în Antiohia, l-au rugat să le ierte păcatul. Deci, în al patrulea an, vărsându-se ploaie mare, s-a făcut la dânșii îndestulare mare de roadele pământului, iar Dumnezeu le-a câștigat sufletele lor.

Și trecând cuviosul prin pustia aceea, s-a dus în cetatea care se numea Palmira, pe care Solomon o zidise în pustie. Intr-aceea cetate, deși locuitorii se numeau creștini, însă erau iudei, ținându-se atât de Legea Nouă, cât și de Legea Veche. Ei, aflând că se apropie de dânșii Cuviosul Alexandru cu frații, au închis porțile cetății înaintea lui, zicând: „Cine să hrănească atâta mulțime de monahi?” Deci nu i-au lăsat să intre, iar sfântul, mulțumind lui Dumnezeu, a zis: „Fraților, mai bine este a nădăjdui spre Domnul, decât a nădăjdui spre oameni. Să nu vă împuținați cu sufletul, căci fără de veste Dumnezeu ne va cerceta”.

Și mergând ei de la cetate la o depărtare de câteva stadii, niște barbari, care locuiau nu departe de acolo, plecându-le inima Dumnezeu, au ieșit întru întâmpinarea lor și, aducându-le pâine și tot felul de bunătăți ale pământului, i-au ospătat din destul. Apoi, cuviosul s-a dus în Antiohia, îndreptându-i Dumnezeu calea spre folosul multora. Apropiindu-se el de cetate cu obișnuita rânduială a neîncetatei cântări de psalmi, a aflat de venirea lui episcopul acelei cetăți, anume Teodot; pentru că numele lui Alexandru era slăvit și cinstit pretutindeni. Dar diavolul a ridicat asupra sa niște oameni răi și zavistnici, ca să-l clevească la episcop pe el și pe frații lui, cum că toate câte le face, adică postirile și rugăciunile, sunt din fățarnicie, pentru slava deșartă, ca să fie văzut de oameni.

Iar episcopul, nesocotind că sunt mincinoase clevetirile acelea, a trimis îndată mulți slujitori ai săi, împreună cu clevetitorii aceia, să gonească din cetate pe Alexandru și pe cei cu dânsul. În acea vreme, tocmai intrase în cetate, cu obișnuita cântare, cinstita ceată de îngeri pământești, care era povățuită de Cuviosul Alexandru. Deci trimișii episcopului, întâmpinându-i în cetate, au năvălit asupra lor tâlhărește și, prinzându-i pe fiecare dintre ei, i-au bătut mult și i-au scos afară. Iar Cuviosului Alexandru, ca unuia mai mare, i-au îndoit bătăile și necinstea. Însă el și frații lui se bucurau că s-au învrednicit să pătimească fără vină unele ca acelea.

Și înțelegând sfântul că acela este meșteșugul vrăjmașului, care voia să împiedice folosul multora, s-a pornit cu duhul și în taină a intrat noaptea în cetate împreună cu frații, unde, găsind o baie veche și pustie, își săvârșeau într-însa cântarea lor de psalmi. Iar episcopul, aflând a doua zi despre aceea, deși se mânia, însă s-a plecat spre milă și nu le-a mai făcut nici un rău, temându-se nu numai de Dumnezeu, dar și de popor, de vreme ce toți cetățenii Antiohiei erau bucuroși de venirea cuviosului la dânsii, și-l aveau ca pe un mare proroc, iar împotriva episcopului cârteau pentru răutatea și necinstea făcută de dânsul cuviosului părinte și fraților lui. Deci s-a umilit și episcopul și a binecuvântat pe Alexandru și pe frații lui să petreacă în cetate. Apoi baia aceea pustie li s-a făcut mănăstire și, în puține zile, cetățenii le-au zidit biserică, cu învoirea și binecuvântarea episcopului.

Și făcând ei acolo mănăstire, mulți din popor își lăsau bisericile și se adunau la Cuviosul Alexandru la cântarea bisericască, dorind să asculte cuvintele lui cele curgătoare de miere, cu care învăța pe cei ce veneau, iar duhul tuturor era arzând cu dragoste către cuviosul și îi dădeau în toate zilele cele trebuincioase lui și fraților. Iar ei, în ceasul cel cuviincios - o dată pe zi -, gustând hrană după al nouălea ceas, pe toate celelalte le împărțeau săracilor, nelăsând nimic pe a doua zi. Dar Dumnezeu în toate zilele le trimitea hrană din cele ce le erau de trebuință, prin mâinile celor milostivi și iubitori de săraci.

Iar după câțeva vreme, cuviosul a voit să aibă pe lângă locașul său casă de oaspeți și bolniță. Deci, cerând pentru aceasta binecuvântarea episcopului, a săvârșit ceea ce voia, pentru că, deși era sărac și nu avea nimic, însă vistierile celor bogați îi erau deschise, astfel că toți îi dădeau cu bucurie cele ce avea trebuință și făceau cu osârdie ceea ce le porunceau. Și cuviosul slujea bolnavilor și odihnea pe cei străini, prin cele trebuincioase ce i se dădeau de la iubitorii de Dumnezeu, iar mai ales de la Insuși Dumnezeu. Iar întru slujirea celor bolnavi se tămăduiau bolile prin cinstitele lui mâini, prin care se făceau multe minuni, și Dumnezeu era slăvit pentru dânsul.

Iar de vreme ce vedea că episcopul făcea în chemarea lui oarecare lucruri cu nebăgare de seamă, iar voievodul cetății și alți dregători mari făceau nedreptăți, pentru aceea s-a îmbrăcat în râvna lui Ilie și îi mostra pe toți fără de temere, cu blândețe și cu îndrăzneală, învățându-i din cuvintele lui Dumnezeu dreptatea și adevărul, încât era ca un învățător și pedepsitor al tuturor. Dar acea râvnă a lui nu era primită de fiecare, mai ales de cei mari. Încă și unii din clerici, deși se mirau de viața lui îmbunătățită, însă îl urau foarte și totdeauna îl întărâtau pe episcop împotriva lui. Iar episcopul a trimis la cuviosul un ipodiaton prea înrăuțit, anume Malh, cu mulțime de slujitori, ca să-l gonească din cetate. Și ducându-se Malh cu mânie, a lovit pe sfântul cu mâna peste obraz, zicându-i: „Necuratule, ieși din cetatea aceasta!”

Iar cuviosul, nefăcând nimic, ca un miel fără de răutate, a răspuns cu blândețe acest cuvânt al Evangheliei: Și era numele slugii Malh. Dar când Malh ipodiatonul cu slujitorii care veniseră cu dânsul, voiau să facă mai mare rău cuviosului și să-l gonească din cetate, s-a adunat poporul și s-a făcut gâlceava

mare; pentru că toți apărau pe Sfântul Alexandru și pe frații lui. Astfel, abia a scăpat Malh și cei ce erau cu dânsul de tulburarea poporului. Iar episcopul, umplându-se de mai multă mânie, s-a sfătuit cu voievodul, care asemenea se mâniase pe sfânt și au luat pe cuviosul noaptea din locașul său, neștiind nimeni din popor, și l-au gonit în Halchid. Apoi au gonit și pe frații lui și s-au risipit care pe unde au putut.

După o vreme oarecare, Cuviosul Alexandru s-a întors iarăși în Antiohia, deoarece antiohienii se mânău după dânsul, iar asupra episcopului și voievodului cârteau foarte mult. Dar de vreme ce nu și-a găsit pe frații săi, nu voia să viețuiască acolo singur, ci voia să se ducă. Iar cetățenii, aflând de acest lucru, păzeau porțile ca să nu iasă, pentru că erau cuprinși cu mare dragoste către dânsul și doreau să viețuiască la dânsii. Însă el n-a mai voit să stea în Antiohia, ci și-a schimbat îmbrăcămintea călugărească, îmbrăcându-se cu o haină ruptă, și astfel a ieșit noaptea din cetate în chip de sărac. Și mergând câteva zile, a ajuns la o obște care se numea Critinia. Și văzând într-însa toată rânduiala care o așezase în obștea sa, cea de lângă râul Eufrat, se minuna și zicea în sine: „Care din ucenicii mei a adus aici rânduiala aceasta?” Deci mulțimea lui Dumnezeu că s-au arătat în părțile acelea roadele ostenețelor lui. Și a fost cunoscut de frații de acolo că este Alexandru, pentru că numele lui era mare pretutindeni și s-au bucurat de venirea lui, pentru că doreau de mult să-l vadă.

Și petrecând cuviosul la dânsii câțeva vreme, s-a dus apoi la Constantinopol, Dumnezeu chemându-l acolo pentru mântuirea multora. Și s-au dus cu dânsul și 24 de frați din acea obște. Și mergând la Constantinopol, s-a sălășluit lângă biserica Sfântului Mina. Apoi au început a se aduna la dânsul mulți frați și în puțini ani au venit ca la 300 de ucenici de felurite neamuri: greci, romani și sirieni, și s-a făcut mănăstire aleasă, în care s-a întărit rânduiala celor Neadormiți. Și toate cele de trebuință li se trimiteau lor prin dumnezeiasca purtare de grijă, precum despre aceasta se va arăta aici.

Un om oarecare, însemnat, auzind și văzând viața lor cea săracă și fără de grijă, cum ziua și noaptea se îndeletnicesc numai cu lauda lui Dumnezeu, iar de cele pământești nu bagă de seamă, nici de cele de mâine nu se îngrijesc, a trimis înadins niște oameni în mănăstire, ca să stea câteva zile și să vadă, de unde au hrana cea de toate zilele. Iar Cuviosul Alexandru, înțelegând aceasta, a zis către unul din ucenici, fiind de față și acei oameni: „Du-te și adu pe omul care stă la porțile mănăstirii”. Și ducându-se fratele, a văzut pe un om care avea o coșniță mare plină cu pâini curate și calde și pe acela l-a adus la părintele împreună cu pâinile. Iar cuviosul l-a întrebat înaintea tuturor cine este și de unde aduce pâinile. Și îl întreba, nu că nu știa singur - pentru că nimic nu-i era lui tănuit de la Dumnezeu -, ci numai ca să se rușineze cei slabi în credință, care veniseră să ispitească viața și hrănirea lor.

Atunci omul acela a început a grăi astfel: „Eu sunt vânzător de pâine și, scoțând azi pâinea din cuptor, mi s-a arătat un bărbat luminos, înalt la statură și minunat la vedere, care mi-a poruncit: «Să duci toate pâinile acestea la robii Celui Preaînalt». Iar eu, spăimân-tându-mă, am zis: «Nu știu locul unde le voi duce». Atunci el mi-a zis: «Vino după mine!» și am mers după el. Iar el, ducându-mă pe mine până la porțile mănăstirii, s-a făcut nevăzut”. Atunci cuviosul, sculându-se, a mulțumit lui Dumnezeu. Și s-au înștiințat toți de credința cea mare a lui către Dumnezeu și de purtarea cea mare de grijă a lui Dumnezeu pentru dânsul.

Cuviosul era atât de mai înainte-văzător, încât știa tot ce făceau și gândeau frații, și muștra aparte greșelile care se întâmplau, îndreptând părintește pe cei greșiți. Și având purtare de grijă pentru bolnavi, a pus patru frați să le slujească, poruncindu-le ca în toate zilele să pregătească apă caldă, pentru cei care aveau nevoie de aceea la boli. Într-o zi, din întâmplare, sau mai bine zis din purtarea de grijă a lui Dumnezeu, ca să se arate credința cea mare a cuviosului către El, slujitorii bolnavilor au uitat să încălzească apa. De acest lucru înștiințându-se cuviosul cu duhul, a chemat pe unul dintr-înșii și l-a întrebat de ce n-a încălzit apa. Iar acela, vrând să-și tănuiască greșeala sa înaintea părintelui celui mai înainte-văzător, a zis: „Nu avem lemne”. Iar cuviosul a grăit lui: „Pentru ce nu mi-ai spus mie de dimineață despre lemne? Oare vrei să mă ispitești? Dar mergi, iată, apa s-a încălzit!” Și ducându-se fratele în bolniță, a găsit o căldare mare plină cu apă, fierbând și clocotind fără de foc. Și s-au mirat toți de aceea minune și de credința cuviosului.

În acel timp, Biserica lui Hristos era tulburată de eresul lui Nestorie, iar vrăjmașul a făcut vorbă în popor, cum că Alexandru este eretic; pentru că într-acel timp dreapta credință se socotea un eres, iar eresul se cinstea ca o dreaptă credință, deoarece patriarhul Nestorie și mulți împreună cu dânsul eraueretici. Deci cuviosul a fost adus la judecată înaintea celor răucredincioși și, fiind întrebat de eresul de care nu era vinovat, a răspuns cuvântul psalmistului: ...șezut-au boierii și clevețeau asupra mea, iar robul Tău se învâța întru îndreptările Tale; că mărturiile Tale cugetarea mea sunt, iar sfaturile mele îndreptările Tale. Acestea grăindu-le el, diavolul s-a arătat, zicând: „Pentru ce mă muncești pe mine mai înainte de vreme?” Și zicând acestea, s-a făcut nevăzut.

Iar după ce sfântul a grăit acele cuvinte ale psalmistului, nimic n-a mai răspuns către cei ce-l întrebau, ci tăcea, căutând în jos ca un miel fără de glas, lângă cel ce îl tunde pe el. Iar judecătorii, mâniindu-se, l-au gonit din fața lor. Iar când în poporul cel răzvrătit, slujitorii satanei voiau să pună mâinile pe dânsul și să-i facă rău, el, apărându-se cu dumnezeiasca acoperire, a trecut prin mijlocul lor și s-a dus, ajungând întreg la locașul său, unde frații făceau multe rugăciuni lui Dumnezeu pentru dânsul. Iar după un timp, vrăjmașul iarăși s-a înarmat asupra lui și a ridicat pe niște eretici, care, nu numai pe el singur, dar și pe mulți din frații lui, i-au chinuit cu legături, cu temnițe și cu bătăi. Însă toate acestea erau cuviosului ca o cunună preaslăvită, iar vrăjmașului îi erau spre rușine.

Și trecând ereticescul vifor, cuviosul a viețuit celelalte zile ale sale în pace. Deci, plăcând lui Dumnezeu și ducând sufletele multora spre mântuire, s-a mutat către Domnul la adânci bătrâneți, nevoindu-se în călugărie 50 de ani. El a fost îngropat cu cinste, iar la mormântul lui se făceau minuni, pentru că la toate neputințele omenești se dădeau tămăduiri, cu rugăciunile Cuviosului Alexandru și cu darul Domnului nostru Iisus Hristos, Căruia, împreună cu Tatăl și cu Duhul Sfânt, se cuvine cinste, slavă, mulțumire și închinăciune, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

SFÂNTUL ANDREI, ARHIEPISCOPUL CRETEI **(4 iulie)**

Dumnezeiescul părinte Andrei își avea patria în vestitul Damasc, care acum se numește de turci Siam. El s-a născut din părinți cinstitori de Dumnezeu și îmbunătățiți, care se numeau Gheorghe și Grigoria. Până la vârsta de șapte ani pruncul era fără de glas, neputând să grăiască nicidecum, încât și părinții lui se întristau foarte mult pentru aceasta, gândind că totdeauna va fi mut. Dar, după ce au trecut cei șapte ani, ducându-se împreună cu părinții săi să se cuminece cu Preacuratele Taine, adică cu Trupul și Sângele Domnului, s-a făcut o minune, că, îndată ce s-a cuminecat, i s-a dezlegat limba și grăia fără de împiedicare.

După aceea, părinții lui l-au dat la școală să învețe Sfintele Scripturi. Iar bunul Andrei, fiind foarte ascuțit la minte, se îndeletnicea la teme cu multă osârdie și sârguință. Deci, nevoindu-se cu dor covârșitor la fiecare învățătură, a sporit cu mare pricepere la filosofie. Și, ca să spun pe scurt, el având dascăli iscusiți, deprinsese cele mai bune învățături. Într-acel chip, el și-a curățit limba ca să vorbească cu meșteșug și prea dulce, și și-a făcut sufletul iscusit spre câștigarea faptei bune și a adevărului, iar mintea ca să sporească la privirile cele mai înalte. Apoi cugetând cu știință dumnezeieștile și sfințitele Scripturi și luminându-se dintr-însele cu socoteala minții, s-a făcut îndrăgitor fierbinte al adevărului și al dumnezeieștii înțelepciuni, și năzuia cu totul spre aceea.

Deci socotind că nu poate în alt chip a se uni cu dumnezeiasca înțelepciune decât numai dacă se va depărta de lucrurile cele pământești și materiale, a rugat pe părinții săi să-l afierosească lui Dumnezeu, fiindcă nu avea nici o plecare sau dragoste spre lucrurile lumii. Iar părinții lui, pornindu-se de Dumnezeu cu adevărat, l-au luat și s-au dus de l-au afierosit la Mormântul Domnului, cel făcător de viață, ca pe un prinos bine primit. Pe atunci era patriarh al Ierusalimului un om foarte sfânt și îmbunătățit, numit Teodor, care l-a primit cu multă bucurie pe tânăr și l-a făcut fiul său duhovnicesc, căci cei ce se aseamănă,

totdeauna se iubesc. Apoi, îmbrăcându-l în chipul monahicesc, l-a hirotonit diacon, având grijă cu totul de sporirea lui. Astfel se sârguia patriarhul să-l crească cu fapte bune, să-l facă bărbat desăvârșit și să-l suie la măsura de vârstă a plinirii lui Hristos.

Drept aceea, nimerind și pământ bun pe sufletul tânărului, patriarhul avea nădejdi bune că, prin dumnezeiescul cuvânt al învățaturii sale și cu pilda cea bună a faptei bune, are să secere rod însutit. Dar mai înainte de a se îndulci desăvârșit de dânsul, patriarhul s-a dezlegat de trup. Și, murind cu bucurie pe mâinile duhovnicescului său fiu, s-a dus către Stăpânul Hristos, ca să ia cununile luminate pentru buna iconomie ce a făcut în Biserica Sa. El a lăsat ocarmuitor și episcop al lucrurilor bisericesti pe dumnezeiescul Andrei, împreună cu iconomul bisericii, căci tinerețea sfântului nu-l lăsa să-l facă moștenitor al scaunului sau. Inșă deși sfântul era tânăr cu vârsta, dar cu fapta bună, cu purtarea de grijă cea de obște și cu folosul Bisericii nu era mai prejos decât nici un alt ocrotitor al Bisericii, căci el era în Biserica Ierusalimului și părinte, și dascăl, și iconom, și slujitor și pildă strălucită de toată știința binelui.

În vremea aceea, din porunca dreptcredinciosului împărat Constantin, nepotul lui Eraclie, s-a adunat în Constantinopol al VI-lea Sfânt Sinod a toată lumea, care a surpat luminat eresul monoteiștilor și a scris într-un sfințit tom dogmele dreptei credințe. Și se trimiteau la fiecare Biserică scrisori împărătești, care întăreau și pecetluiau tomul cel sobornicesc și îndemnau pe toți dreptcredincioșii să-i urmeze lui. Scrisorile acelea au ajuns și la Biserica Ierusalimului și au umplut-o de bucurie duhovnicească, căci vedea cum dreapta credință, care mai înainte era hilită de eretici, se întărise iarăși luminat. De aceea, toți cei mai întâi din Ierusalim socotind cu toții ca trebuie să trimită un om la Constantinopol, care să spună că și ei primesc dogmele Sfântului Sinod, au judecat, cu alegere de obște, să trimită cu această solie pe marele Andrei, împreună cu alți doi clerici, ca unul ce era iscusit în dogmele dreptei credințe și ca unul ce era mai învățat la unele ca acestea decât oricare altul, cu puterea cuvântului și a Sfântului Duh.

Deci luând Sfântul Andrei cu sine doi clerici cuvântăreți, pe care el i-a ales, s-a dus la Constantinopol; dar n-a găsit viu pe împărat, ci a aflat pe fiul său, Iustinian, moștenitorul împărăției și, dându-i lui în mâini mărturisirea Bisericii Ierusalimului, cele ce lipseau la mărturisire le-a împlinit Andrei cu limba lui cea bună. Deci, toți minunându-se de sfințenia și înțelepciunea lui, și povățuind el bine solia, pe cei doi clerici ai săi i-a trimis înapoi la Ierusalim, ca să spună celorlalți ce sfârșit a luat solia lor. Iar el a rămas în Constantinopol, ca să se libereze de pricinile bisericesti și să petreacă viață liniștită și monahicească.

Drept aceea, strângându-se din toate părțile și lipsindu-se de toată grija cea cu cale și fără de cale, s-a dat cu totul la dumnezeiasca cugetare și privire, nevoindu-se cu postiri, cu privegheri și cu lacrimi. Deci în acest chip s-a curățit cu trupul, s-a lămurit cu sufletul și s-a luminat cu mintea, și făcându-se din toate părțile asemenea lui Dumnezeu, se unea tănuț cu Dânsul și dobânda arvuna bunătăților ce aveau să fie. Și stând multă vreme la liniște, a ajuns la măsurile cele desăvârșite ale faptei bune și astfel pricinuia mult folos la cei ce se duceau la dânsul. Dar, fiindcă unul ca acesta - luminat la lucruri și la cuvinte - nu era cu putință să se ascundă de cei mulți și să se tănuiască până la sfârșit sub obrocul liniștii, pentru aceasta s-a făcut arătat atât împăratului, cât și Bisericii și, despărțit fiind cu sila de viața cea liniștită, a fost rânduit, deși nu voia, la diaconia Bisericii celei mari.

Apoi i s-a încredințat și iconomia și povățuirea ospătării de sărmani, la care, arătându-se cu bunăvoință, s-a făcut părinte și hrănitor al sărmanilor și scăpătaților, și purta grijă cu mare cuviință de amândouă ospătările de scăpătați ale Constantinopolului. Și nu numai a crescut chivernisirea lor în bucate, dar și strâmtorarea de mai înainte, care o aveau casele lor, a prefăcut-o în largime, cu zidirile mari care le-a făcut. De aceea, ca un vrednic de toate, a luat și mai mare iconomie, căci s-a suit la scaunul mai înalt al arhieriei și a fost făcut mitropolit în vestita insulă a Cretei, sau, ca să zic mai adevărat, printr-o insulă s-a făcut păstor și dascăl la toată Biserica lui Hristos.

Deci, ducându-se în eparhia sa, a început a face lucrul său și a purta grijă fără de pregetare de povățuirea eparhiei sale, dându-se cu totul spre creșterea și mântuirea turmei celei cuvântătoare. Mai întâi a pus cu înțelepciune pe cei sfințiți în rânduiala foarte încuviințată, glăsuindu-le un cuvânt foarte dulce despre rânduiala Sfintei Liturghii, prin care arăta cum se cuvine a fi preotul care s-a învrednicit nu numai

a se apropia el însuși de întâia și neapropiata lumină, adică de Dumnezeu, ci să lumineze și pe alții și să-i împrietenească cu Dumnezeu; că, adică se cade ca preotul să fie luminat și curat, precum este oglinda, ca să poată primi într-însul razele dumnezeieștii lumini, și printr-însul să dea lumină și celorlalți. Apoi a pus în bună rânduială pe fecioare, iar mănăstirilor de monahi și monahii le-a dat legi, cum să viețuiască.

Apoi a purtat grijă de mireni, învățându-i să aibă dragoste și râvnă către Dumnezeu, iar nu către trup și către lume; să defaime dezmierdările cele lumești, iar poruncile lui Dumnezeu să le păzească și să se nevoiască pentru mântuirea lor. Pe cei tineri îi învăța ca pe niște copii, iar pe cei bătrâni îi înțelepțea. Pe cei păcătoși îi întorcea la pocăință și dădea nădejde de mila lui Dumnezeu celor ce se pocăiau. Îndemna la nevoițele faptelor bune pe cei ce se nevoiau. Pe cei ce erau luptați, îi ajuta; pe cei ce se primejduiau să cadă în păcate, îi sprijinea; pe cei căzuți îi ridica; celor neputincioși le dădea putere; celor întristați, mângâiere; celor leșinați, răsuflare; văduvelor le era părtinitor; sărmanilor, tată; scăpătaților, vistierie; flămânzilor, hrană; celor goi, îmbrăcăminte; și ce să spun mai mult? Tuturor s-a făcut toate, ca să mântuiască pe toți. Și precum Domnul se va face în veacul ce va să fie și lumină sfinților, și viață, și slavă, și hrană, și îmbrăcăminte, și bucurie și orice alt bine al fericirii, în acest fel era eparhioșilor săi acest mare Andrei, care le făcea tot binele, nu numai sufletesc, ci și trupesc, cu care poate cineva să treacă fără întristare viața aceasta de față.

Încă a deschis și vistieria cea bună a inimii sale și scotea dintr-însa cuvinte bune, și lărgind gura socotelii minții sale, a umplut-o de darul Sfântului Duh. De aceea, cu înțelepciune, cu pricepere și cu dumnezeiască insuflare, a alcătuit cărți prin care se arată ritor iscusit și sfințit cuvântător insuflat de Dumnezeu. Cu cuvintele lui, Sfântul Andrei a laudat strălucit pe Preacurata Maică a Fiului și Cuvântului lui Dumnezeu, la deosebitele ei sărbători. A laudat și Sfânta și de viață făcătoarea Cruce a Mântuitorului, pe care Dumnezeu cel fără de patimă răbdând fericitele patimi și moartea cea de voie, ne-a făcut părtași ai împărăției și slavei Sale. A laudat încă și alte stăpânești praznice și, pe lângă acestea, a laudat și pe unii sfinți și, prin laudele lui a făcut ca și cum mărturiile lor ar fi ale sale. Dar mai cu osebite a laudat pe marele Mergător Înainte Ioan.

El a alcătuit cu mult meșteșug în versuri și muzică multe canoane și tropare, cu care nu numai că luminează praznicele și îndeamnă pe creștini la dumnezeiasca veselie și bucurie, ci le pricinuieste și umilință și îi face pe cei ce le cântă și le citesc să verse șiroaie de lacrimi. Iar pe lângă celelalte, a alcătuit și Canonul cel Mare și vrednic de laudă din întâia și a cincea săptămână a marelui post al Sfințelor Paști, care nu numai că pricinuieste pocăință și umilință, dar și multă învățătură, căci învață pe creștini cu ce așezare se cade a citi sfințitele istorii ale dumnezeieștii Scripturi, și cum se cade a le folosi pe dânsele ca materie și pricină de mai înalte priviri. Dar sfântul nu numai cu cuvintele sale a împodobit păstoria sa și a veselit orice Biserică a creștinilor, ci și cu lucruri și cu isprăvi de mare cuviință, pentru că el a înnoit bisericile cele dărăpănate ale lui Dumnezeu și le-a tocmit cu ajutor bogat și cinstit. Și a zidit din temelie o biserică foarte frumoasă, în cinstea Preasfintei Născătoare de Dumnezeu și Puroarea Fecioarei Maria, numind-o pe dânsa Vlaherna.

Încă a zidit din temelie și casele primitive de străini, spre odihna bătrânilor, spre vindecarea bolnavilor și spre acoperământul străinilor și scăpătaților, căroră le dădea tuturor cu îmbelșugare nu numai toate cele de nevoie și de hrană, cheltuind banii lui Dumnezeu înțelepțeste și cu plăcere de Dumnezeu, ci și, după cum la celelalte urma pe Stăpânul și dascălul său, Hristos, așa și la aceasta îl urma și slujea la primirea străinilor și bolnavilor cu însăși mâinile sale, încingându-și fota la mijloc și spălând mâinile lor și picioarele și capetele, și curățind rănile bolnavilor, aproape lingând și cu limba sa puroaiele cele urât mirositoare și sângerările lor, într-atât îl învăpăia dragostea către Dumnezeu și către aproapele.

Nu este deci afară de cuviință a spune una sau două minuni ale sfântului, ca să arătăm sfințenia și îndrăzneala pe care dumnezeiescul Andrei o avea către Dumnezeu.

O flotă de barbari s-a dus odată în Creta, ca să supună și să pustiască păstoria sfântului. Deci, înconjurând-o pe ea, au uneltit tot felul de meșteșuguri de război împotriva ei; dar sfântul, cu rugăciunile sale cele bineprimite, nu numai că și-a păzit păstoria sa mai presus de primejdie, ci și în inimile barbarilor

atât de mare frică a băgat, încât i-a făcut să fugă singuri, fără a-i izgoni cineva. Iar din fuga lor cea fără rânduială și grabnică, mulți au pierit, atât de valurile mării, cât și de creștinii care îi luptau.

Altădată, pe la începutul verii, soarele ardea pământul și ploaie nu era deloc. Așa că semănăturile toate se veștejiseră și erau în primejdie să se usuce desăvârșit. Iar oamenii, de frică mare ce aveau ca să nu se facă foamete, pentru că nu ploua, erau slabi și deznădăjduiți de viață. Deci, într-o primejdie ca aceea aflându-se ei, ce a făcut sufletul acela împreună pătimitor și milostiv al sfântului? Nu cumva a trecut cu vederea păstoria sa, care era în primejdie să piară? Nu! Ci, înălțând mâinile și ochii la cer, a rugat pe Dumnezeu din sufletul său, ca să dea ploaie pământului. Și, o, minune! Indată s-a umplut cerul de nori și a plouat atâta ploaie, încât semănăturile s-au udat și au făcut rod mult, iar oamenii au luat răcorire și mângâiere.

Și altădată, întâmplându-se ciumă în eparhia lui și murind mulți, sfântul a oprit molima cu rugăciunile lui cele către Dumnezeu și cu lacrimile sale.

Sfântul Andrei a făcut și multe alte minuni, pe care de le voi povesti, nu-mi va ajunge toată viața; căci având pe Dumnezeu sălășluit în sufletul său, totdeauna pricinuia eparhioților săi cele bune de la Dumnezeu, izbăvindu-i de tot răul; iar lui Dumnezeu aducea sufletele cele mântuite ale eparhioților săi, ca pe un prinos bineprimit și vrednic pentru toată lumea.

Și întâmplându-se oarecare trebuință, sfântul a fost nevoit să se ducă la Constantinopol. Deci, ajungând acolo, a fost primit cu toată cinstea și cucernicia, atât de toată sfințita adunare a Bisericii, cât și de împăratul și de toți boierii. Și petrecând acolo puțină vreme, împărțea flămânzilor pâinea cea cerească, adică cuvântul învățaturii, și adăpa pe cei însetați din apa cea făcătoare de viață a Sfântului Duh. Și nu numai aceasta, ci și trupește sătura pe cei flămânzi, ajuta celor nedreptățiți, apăra pe văduve, ocrotea pe sărmani și mângâia pe cei necăjiți.

Apoi, mai pe urmă de toate, se pregătea să se întoarcă la eparhia sa, și deși a cunoscut dinainte că nu va mai vedea păstoria sa, însă s-a dat pe sine Sfântului Duh, care-l mișca pe dânsul și, intrând într-o corabie, a plecat spre Creta. Dar corabia, venind până la Mitilina, a stat acolo. Iar sfântul, întrebând cum se numește locul acela și înștiințându-se că se numește Erecos, a răspuns: „Aici trebuie să dau chipul lui Dumnezeu, Celui ce mi l-a dat”. Adică „aici am să mor!” Așa s-a și întâmplat. Deci s-a dezlegat din legătura trupului și s-a dus cu bucurie către doritul său Dumnezeu, unde, fiind strălucit de neapropiata lumină a dumnezeirii Lui, se îndulcește de bunătățile împărăției Sale celei negrăite. Iar sfințitele lui moaște s-au așezat în biserica Sfintei, bune și biruitoarei Mucenite Anastasia, ca o vistierie nejezuită și izvor pururea curgător de minuni, întru slava Tatălui și a Fiului și a Sfântului Duh. Amin.

SFÂNȚA ȘI DREAPTA MARTA, MAICA SFÂNȚULUI SIMEON DIN MUNTELE MINUNAT (4 iulie)

Sfânta și dreapta Marta s-a născut în Antiohia, din părinți binecredincioși, de care fiind silită spre nuntă și neînvoindu-se, ci dorind să viețuiască în feciorie, i-a poruncit ei o dumnezeiască vedenie în biserica Mergătorului Înainte, ca să se supună părinților săi și să se însoțească cu bărbat. Și a zămislit fiu pe Sfântul Simeon (Pomenirea lui la 24 mai), după dumnezeiasca dăruire, care i s-a vestit ei prin arătarea Sfântului Ioan Mergătorul înainte precum se scrie pe larg despre aceasta, în viața Sfântului Simeon. Inșă, nepetrecând mulți ani cu bărbatul său, a rămas văduvă și își creștea pruncul cu toată luarea aminte, păzindu-l după porunca Sfântului Mergătorului înainte, de vreme ce acela avea să fie vas al Sfântului Duh. Și se ruga totdeauna lui Dumnezeu pentru fiul său, ca să-l primească de la dânsa spre slujba sa, ca altădată pe Samuil de la proorocita Ana.

Iar odată întrebându-se fericita Marta despre prunc ce ar putea să fie când va veni în vârstă, a văzut în vis o vedenie ca aceasta: I se părea că se vede pe sine înaripată, zburând spre înălțime, și ținând pruncul pe mâini, îl înălța ca dar Domnului, zicând: „O, fiule, astfel de înălțare a ta am dorit să văd. Deci să mă slobozească pe mine Ziditorul meu cu pace, pentru că am aflat dar la El, că m-am învrednicit a-I da Lui rodul pântecelui meu". Această vedenie precum și descoperirile cele ce i s-au făcut ei mai înainte, fericita Marta le ascundea în inima sa și mulțumea lui Dumnezeu.

Ea mergea totdeauna la biserica lui Dumnezeu, nelăsând niciodată pravila bisericească; de aceea își câștigase și petrecerea sa aproape de biserică, unde se afla mai înainte de toți la cântare și ieșea în urma tuturor. Și avea osârdie a merge la praznice pe la sfintele biserici unde se făceau și stătea cu mare luare aminte la rugăciunile cele de noapte și la dumnezeieștile slujbe și cu sfârâmarea inimii vărsa lacrimi din ochi, împărtășindu-se adeseori cu dumnezeieștile Taine ale Trupului și Sângelui lui Hristos. Iar cu câtă vrednicie se împărtășea, aceasta era mărturia: după primirea dumnezeieștii împărtășiri, fața ei era strălucită cu o lumină minunată, ca altădată fața lui Moise.

Și în toate nopțile, în casa sa, se scula la rugăciune înainte de miezul nopții și o săvârșea în căldura duhului, udându-și fața cu lacrimi. Și toată mintea ei era adâncită întru Dumnezeu, pe care Il iubea cu toată inima, cu tot sufletul și cu toată virtutea. Ea era și nespus de milostivă spre cei săraci, hrănind pe cei flămânzi și îmbrăcând pe cei goi. Încă intrând adeseori în bolniță, slujea cu mâinile sale bolnavilor, iar celor morți le pregătea din ostenele sale cele de îngropare. Asemenea și celor ce se botezau, le dădea haine albe, lucrate cu mâinile sale. Era atât de blândă la obicei, smerită și fără de răutate, încât nimeni nu a văzut-o mâniindu-se cândva sau grăind împotriva sau mâhnindu-se.

Fericita Marta își păzea gura de multă grăire și nu vorbea decât numai cele de nevoie, căci iubea tăcerea foarte mult, de vreme ce aceea învață mintea și gândirea de Dumnezeu. Nu se auzea din gura ei cuvânt deșert sau mincinos, ori altceva neplăcut lui Dumnezeu, ci din comoara inimii sale scotea cele bune. Era și făcătoare de pace între prietenii care se mâniau, sfătuitoare celor ce nu trăiau bine, arătându-se pildă de viață curată și cucernică tuturor, nu numai femeilor, ci și bărbaților. Și era plăcută lui Dumnezeu, fiind plină de toate bunătățile, pe care este cu neputință a le spune cu de-amănuntul. Însă ajunge ca mărturie pentru viața ei sfântă, sfințenia cea mare a Cuviosului Simeon, care s-a născut dintr-însa, căci un fiu ca acesta se cădea să aibă o astfel de maică.

Când Cuviosul Simeon stătea deja pe stâlpul cel de la Muntele Minunat, i s-a făcut ei după rugăciunea cea din miezul nopții, într-o ușoară adormire, o vedenie ca aceasta: Sfântul Ioan Botezătorul, către care ea, după Dumnezeu și după Preasfânta Născătoare de Dumnezeu, avea mare osârdie cu credință, și în toate zilele se ruga către dânsul, acela i s-a arătat ei cu Sfântul Apostol Timotei și a zis către dânsa: „Eu în toată vremea mijlocesc către Dumnezeu pentru tine și niciodată nu te voi lăsa!" Iar ea, umplându-se de spaimă și de bucurie dintr-aceea vedenie, s-a deșteptat și a proslăvit cu frică pe Dumnezeu, și a spus aceasta fiului său, Cuviosului Simeon, la care se ducea uneori spre cercetare.

Și mergând la fiul său și văzând mulțime din cei cuprinși de tot felul de boli, care se adunau lângă stâlpul cuviosului pentru tămăduiri, căci multe minuni se făceau cu rugăciunile lui; ea nu se înălța cu mintea, ci privea spre acelea cu frică, ca nu cumva vrăjmașul să întindă cursă picioarelor fiului său. Și se ruga lui Dumnezeu cu lacrimi, ca să-l izbăvească pe Cuviosul Simeon de meșteșugirile potrivnicului, iar către el zicea: „Fiul meu, ți se cade pentru toate acestea să proslăvești pe Dumnezeu, Cel ce lucrează întru tine, iar tu să-ți aduci aminte de neputința ta și să-ți păzești inima cu toată luarea aminte". Iar cuviosul primea cu bucurie sfaturile maicii sale și se bucura cu duhul de viața ei cea plăcută lui Dumnezeu, înălțând mulțumire lui Dumnezeu.

Și petrecând fericita Marta mulți ani în fapte bune și plăcând lui Dumnezeu, înainte de sfârșitul său cu un an, pe la miezul nopții, în timpul când își făcea fierbințile ei rugăciuni către Dumnezeu, s-a făcut în uimire și a văzut o mulțime de îngeri cerești cu lumânări, dănțuind și zicând către dânsa: „După ce va trece acest an, fiind dezlegată din trup, te vom lua la odihna făgăduită ție de Domnul". Tot asemenea i s-a descoperit și Cuviosului Simeon. Încă și unuia dintre frați i s-a arătat o vedenie de acest fel: A văzut pe

Maica Domnului, pe Preacurata Fecioară Maria, șezând pe un scaun în slavă, iar fericita Marta stătea înaintea ei, ridicându-și spre dânsa mâinile sale în chipul crucii și prefăcându-se într-o cruce de aur, strălucind cu lumină asemenea razelor soarelui; și se vedea că toată crucea aceea era luminoasă, încât nu se cunoștea decât fața ei mai sus decât crucea.

Auzind despre această vedenie, Cuviosul Simeon a zis că acesta era semnul că s-a apropiat fericitul sfârșit al maicii lui. Și sfârșindu-se anul cel de pe urmă al vieții ei celei plăcute lui Dumnezeu, Sfânta Marta a mers spre cercetare la Cuviosul Simeon, fiul său, iar el a zis către dânsa: „Binecuvinteză-mă, maica mea, precum Avraam a binecuvântat pe Isaac". Iar sfânta a zis: „De aceea am și venit aici, ca să mă învrednicesc binecuvântării și rugăciunilor tale, pentru că de acum au mai rămas numai trei luni din viața mea. Și mă voi duce la Domnul Dumnezeu meu, care te-a zidit pe tine din pântecele meu. Acela să-ți dăruiască ție darul și binecuvântarea Sa, ca să-ți săvârșești cu bine a-lergarea ta cea bine începută și să te învrednicească împărăției Sale".

Acestea grăindu-le, vărsa lacrimi din ochi, iar frații care erau acolo plângeau, deoarece cu greu li se părea lor a auzi că după trei luni nu vor mai vedea fața ei. Deci ziceau: „Maică, viu va fi sufletul tău și va lăuda pe Domnul". Iar ea întărea cuvântul, grăind: „De nu va fi așa precum v-am spus, apoi pe mine, roaba voastră, să mă socotiți ca pe o mincinoasă". Atunci Cuviosul Simeon a zis către dânsa: „Binecuvântarea ta o cerem noi acum, iar cuvintele tale sunt dureroase pentru inima noastră". Sfânta a zis: „Binecuvântați sunteți voi Domnului și binecuvântați sunt cei ce vă binecuvinteză pe voi".

După aceasta, toți i s-au închinat fericitei Marta, asemenea și ea, închinându-se lor, s-a întors în Antiohia la casa sa. Iar după plecarea ei, Cuviosul Simeon, chemând a doua zi pe cei mai iscusiți dintre frați, a zis către dânșii: „Cu adevărat se apropie vremea ducerii maicii mele din cele pământeste, pentru că în noaptea trecută am văzut în vedenie un scaun pus înaintea mea și maica mea șezând pe el, iar noi toți stăteam împrejurul ei. Atunci ea, ca o învățătoare, a zis către noi cuvântul cel dintâi al psalmului: Fericit bărbatul care n-a umblat în sfatul necredincioșilor... și celelalte ale psalmului acela. Și încă alte cuvinte sfătuitoare ne-a zis nouă, ca o maică. Apoi s-a sculat și mergea înaintea noastră la biserică, ținând în mâini o cruce luminoasă, iar noi urmam după dânsa, cântând psalmi de umilință".

După aceasta, cu câteva zile înaintea sfârșitului său, fericita Marta s-a dus iarăși la Cuviosul Simeon pentru sărutarea cea mai de pe urmă și i-a spus lui toate dumnezeieștile descoperiri ce i s-au făcut în viața sa. Asemenea și lucrurile cele bune, ostenele și nevoințele pe care le făcuse în taină, i le-a spus lui pentru slava numelui lui Dumnezeu; și a rămas acolo în acea noapte. Iar în vedenia visului, se vedea că era răpită spre înălțimea cerului, unde a văzut niște palate preaminate și luminoase, a căror frumusețe nici un cuvânt nu o poate spune. Și umblând ea prin acele palate și minunându-se de zidirea cea nefăcută de mână, a văzut pe Preasfânta Născătoare de Dumnezeu, cu doi îngeri prealuminoși, grăind către dânsa: „Ce te minunezi?" Iar ea cu frică și cu bucurie, închinându-se Preasfintei Născătoare, a zis: „Mă minunez, Stăpână, că în tot timpul vieții mele pe pământ, n-am văzut niște palate mai minunate ca acestea". Iar Preacurata a zis: „Și pentru cine socotești tu că sunt pregătite ele?" Dânsa a zis: „Nu știu, Stăpână!"

Atunci Preasfânta Născătoare de Dumnezeu a grăit către dânsa: „Oare nu știi că pentru tine s-a pregătit această odihnă, zidită de fiul tău și în care de acum vei petrece în veci?" Acestea zicând, a poruncit îngerilor să pună în mijloc un scaun minunat, apoi a zis către dânsa: „Această slavă ți se dăruiește ție, deoarece ai viețuit cu dumnezeiască plăcere în frica Domnului". Apoi iarăși i-a zis: „Dar voiești să vezi pe cele mai slăvite?" Și i-a poruncit ei să vină după dânsa. Deci, suindu-se la cele mai înalte locuri cerești, i-a arătat ei alte palate cu neasemănare mai minunate și mai luminate decât cele dintâi, și care erau pline de slavă cerească, și a căror frumusețe nici mintea omenească nu o poate ajunge, nici gura nu o poate spune. Atunci Preacurata a zis: „Și pe aceste palate le-a zidit fiul tău și a început și temeliala la cel de-al treilea rând de palate".

Aceasta spunând a dus-o pe dânsa iarăși spre răsăritul soarelui și i-a arătat ei din înălțime locuințele Raiului și întrînsele mulțime de cete de parte bărbătească și femeiască, veselindu-se. Și i-a zis Stăpâna: „Aceste locuri le-a dăruit Fiul meu celor ce au trăit în curăție și cu dreptate, întru păzirea poruncilor

Domnului, au făcut milostenii multe cu osârdie, și de aceea ei înșiși s-au învrednicit de milă de la Domnul, pentru ca fericiți sunt cei milostivi, că aceia se vor milui". Astfel a fost vedenia Sfintei Marta, care a spus-o fiului său.

Și fiind într-o zi de Duminică, s-a împărtășit cu Preacuratele și dumnezeieștile Taine ale Trupului și Sângelui lui Hristos. Și strălucea cu fața din darul lui Dumnezeu și din negrăita bucurie duhovnicească, prin care se veselea, deoarece era încredințată de sfârșitul și de mântuirea sa. Apoi a petrecut toată ziua aceea și noaptea următoare, o parte întru multe și iubite vorbiri insuflate de Dumnezeu cu fiul cel cuvios, iar alta, întru rugăciunile cele fierbinți și cu lacrimi către Dumnezeu.

Iar luni, dând pace și binecuvântare, precum și sărutarea cea mai de pe urmă fiului său și tuturor ucenicilor lui, s-a despărțit de dânșii, toți plângând mult. Și s-a dus la un sat care se numea Tivirint, care era la depărtare de trei stadii de la Muntele cel Minunat, unde era biserica Sfântului Ioan Botezătorul. În acea biserică a vărsat multe lacrimi și a început a slăbi cu trupul. Iar locuitorii aceluia sat cinstind-o foarte, au rugat-o să se odihnească la dânșii de oboseală. Deci s-a odihnit în ziua aceea, iar noaptea următoare și mai mult a slăbit cu trupul. Apoi marți au dus-o cu căruța în Antiohia, la casa ei, care era în cetățuia ce se numea Dafne. Iar miercuri rugându-se lui Dumnezeu cu căldură, vărsând multe lacrimi și având nădejde neîndoită de mântuirea sa, și-a dat sufletul său în mâinile lui Dumnezeu, în cinci zile ale lunii lui iulie. Și murind, a rânduit ca să-i îngroape trupul la locul unde se îngroapă cei străini și săraci. Dar Cuviosul Simeon, fiul ei, având descoperire de la Dumnezeu despre mutarea maicii sale, a trimis pe unii dintre ucenicii săi și au adus trupul ei în Muntele Minunat, ca să-l îngroape lângă stâlpul său.

Despre dânsa se scrie și aceasta: Pe când sufletul ei cel sfânt se ducea către Domnul, cei care ședeau aproape de cinstitul ei trup au văzut fața ei zâmbind cu bucurie și au auzit din gura ei aceste cuvinte: „Am luat mare dar de la Dumnezeu și sunt în lumină și bucurie negrăită”. Iar aceia, spăimântându-se, gândeau că a câștigat milă de la Domnul pentru fiul său. Iar ea a grăit aceasta: „Nu m-am preamărit atât pentru fiu, cât pentru viața cea îmbunătățită, de vreme ce pentru Domnul am arătat multă răbdare și înfrânare în nevoințele pustnicești. Și am umblat bine pe calea poruncilor Lui, și pe aceea care L-a născut pe El am iubit-o din toată inima”.

Deci, într-o zi de vineri, cinstitul trup al Sfintei Marta a fost dus cu mare cinste de la cetățuia Antiohiei, care se numea Dafne, la Muntele Minunat. Și mult popor al Antiohiei, și cei din rânduiala cea sfințită au petrecut-o, ca pe o mare plăcută a lui Dumnezeu, cu lumânări, cu cădiri și cu cântări de psalmi. Iar cei ce duceau racla cu cinstitul ei trup, spuneau că nu simțeau greutate la ducere, pentru că nu era ca trupurile celorlalți morți, care au greutate obișnuită, ci era ușor mai presus de fire, ca și cum mergea singur prin văzduh.

Atunci un om tânăr din popor, anume Serghie, fiul unui cetățean cinstit cu numele Antonie, văzând acea slăvită petrecere și poporul îmbulzindu-se spre raclă, unii plecându-și umerii sub raclă, ca s-o ducă cu osârdie, iar alții voind să se atingă de cinstitul ei trup, a râs și a socotit în sine: „Ce trebuință este să te atingi de un trup mort?” Deci s-a întors înapoi și îndată a căzut într-o boală grea, încât a și amuțit dintr-însa și s-a prelungit boala aceea până la treizeci de zile, când s-a tămăduit la mormântul sfintei, de care lucru se va spune mai pe urmă. Și aducându-se cinstitul trup în locașul Cuviosului Simeon, au săvârșit lângă trup cântare de toată noaptea, într-aceia noapte s-a arătat vie la doi din frați, ucenici ai lui Simeon, întru îmbrăcăminte luminoasă, având și fața luminată. Iar ei s-au spăimântat de aceasta, știind-o că a murit; dar ea a zis către dânșii: „Nu vă temeți, că Domnul nu m-a rânduit între cei morți, ci între cei vii. Eu am venit la voi să vă ajut asupra diavolului, ca, biruindu-l pe acela, să câștigați viața veșnică”. Zicând aceasta, s-a făcut nevăzută.

Iar când a sosit ziua sâmbetei, s-a adunat la îngroparea Sfintei Marta mult popor de prin cetăți și de prin satele dimprejur, cu preoți și cu clerici. Și toți au văzut sfânta ei față în mormânt, neschimbată de moarte, înflorindu-i frumusețea ca la o tânără și strălucind cu darul. Și nu ieșea din trupul ei nici mirosul cel obișnuit la cei morți, deși era a patra zi după moarte, ci se vedea dormind ca o femeie vie. Apoi, cântând

cele cuviincioase, au îngropat-o cu cinste înaintea stâlpului Sfântului Simeon. Aceasta au făcut-o din porunca lui, pentru ca să poată el vedea totdeauna mormântul maicii sale.

Și după ziua sâmbetei, făcându-se cântarea învierii, unul din popor, anume Ioan, cu rânduiala de citeț bisericesc, dormitând, a văzut pe Sfânta Marta strălucind ca o lumină și suindu-se pe trepte la stâlpul Cuviosului Simeon. Iar deasupra mormântului ei a văzut o căruță de heruvimi trasă de niște îngeri cu câte șase aripi. Această vedenie a spus-o el după aceea cuviosului cu jurământ. Iar cuviosul i-a zis: „Fiule, dă slavă lui Dumnezeu că te-a învrednicit a vedea căruța de heruvimi; iar maicii mele și mie, fiind zămislighi și născuți în păcate, ne trebuie mila lui Dumnezeu”.

După aceasta au venit la Cuviosul Simeon tatăl și maica lui Serghie, cel pomenit mai înainte, care hulise petrecerea trupului Sfintei Marta și căzuse în boală grea din această pricină. Ei plâneau și se rugau, ca, precum vindecă de boli pe mulți cu rugăciunile sale, să tămăduiască și pe fiul lor. Iar sfântul le-a zis: „Duceți-vă și-l întrebați să vă spună singur pricina bolii sale, că acum poate să grăiască, fiindu-i mai bine”. Deci părinții lui, întorcându-se acasă, au început a-l întreba, iar el le-a răspuns: „Această boală a venit asupra mea, fiindcă am hulit cinstita petrecere a trupului Sfintei Marta și mi-am întors fața de la dânsa, nevoind să duc racla pe umeri”. Iar ei l-au pus într-o căruță și l-au dus la cuviosul din Muntele cel Minunat. Iar cuviosul le-a spus să-și caute tămăduire de la mormântul maicii sale. Și când s-au rugat cu lacrimi la cinstitul ei mormânt, îndată bolnavul s-a făcut sănătos desăvârșit, ca și cum nu bolise niciodată.

După îngroparea cuvioasei, frații se obișnuiseră a aprinde o candelă la mormântul ei, ca să ardă ziua și noaptea, pentru cinstea sfintei. Iar după mai multă vreme, au uitat a mai aprinde candela. Văzând acest lucru, Cuviosul Simeon tăcea, nezicând nimic de candelă, ca să nu creadă ucenicii lui că cinstește fără de măsură pe maica sa după moarte.

Intr-acele zile, iconomul locașului aceleuia s-a îmbolnăvit greu și se părea că este aproape de moarte. Deci i s-a arătat lui Sfânta Marta în miezul nopții, zicându-i: „Pentru ce nu mai aprindeți candela mea? Să știți că deși nu am trebuință de lumina de la candela voastră, fiind învrednicită de lumina cea cerească și veșnică de la Dumnezeu, însă atunci când aprindeți candela la mormântul meu, pentru mântuirea voastră o faceți, deoarece mă îndemnați pe mine să mijlocesc pentru voi înaintea Domnului”. Acestea grăindu-le sfânta, ținea în dreapta sa, ca un mărgăritar prealuminos, o parte din făcătorul de viață Trup al lui Hristos, cu care, atingându-se de cel bolnav, a zis: „Intr-aceasta să fii viu și sănătos”. Aceasta spunând, s-a făcut nevăzută. Iar bolnavul s-a sculat îndată sănătos și a alergat la gropnița sfintei unde, căzând înaintea mormântului ei, a udat pământul cu lacrimi, pe de o parte cerând iertare de neîngrijirea sa, iar pe de alta mulțumind pentru tămăduire. După aceasta, a rânduit ca să ardă candela ei nestinsă.

Și se săvârșeau și alte multe minuni la mormânt: orbii se luminau, diavolii din oameni se izgoneau și se dădeau tămăduiri grabnice de toate neputințele, cu rugăciunile Sfintei Cuvioasei Marta și cu darul Domnului nostru Iisus Hristos, Căruia se cuvine slava, împreună cu Tatăl și cu Sfântul Duh, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

CUVIOSUL PĂRINTELE NOSTRU ATANASIE ATONITUL **(5 iulie)**

Pe Cuviosul Atanasie, cel vrednic de laudele celor fără de moarte, l-a odrăslit în viața cea muritoare și omenească cetatea cea mare Trapezunda și a învățat carte în Bizanț, iar munții Chimenului și ai Atonului l-au adus pe dânsul ca dar lui Dumnezeu. Părinții lui erau de neam bun și binecredincioși. Tatăl lui era din Antiohia, iar maica sa din Colhida, și viețuiau în Trapezunda. Deci mai înainte de nașterea Cuviosului Atanasie, tatăl său a murit, iar maica sa, născându-l și luminându-l prin Sfântul Botez, s-a dus către Dumnezeu în urma bărbatului său. Numele pruncului din botez a fost Avramie. El rămânând din scutece orfan de părinți, l-a luat o călugăriță oarecare din cele de bun neam și l-a hrănit.

Și încă din vârsta prunciei se arătau într-însul semnele vieții lui, ce avea să fie când va ajunge bărbat desăvârșit, pentru că pruncul, deși era mic, însă se arăta înțelept în toate și bun la obiceiuri. Deci, făcând jocuri copilărești cu cei de o vârstă cu el, aceia nu-l puneau pe Avramie împărat sau voievod, ci egumen. Și cu dreptate, căci din copilărie se deprindea la viața monahicească, pentru că văzând pe monahia care-l creștea petrecând în rugăciuni și în postiri, se sârguia și el să-i urmeze ei pe cât era cu putință, postind și făcând rugăciuni. Apoi dat fiind la învățătura gramaticii, sporea mai mult decât cei de o vârstă cu el. Deci, crescând cu trupul și cu înțelegerea, a trecut vârsta pruncească.

În acea vreme, călugărița aceea care i-a fost lui în loc de maică s-a dus către Domnul. Deci Avramie rămânând orfan a doua oară, plângea ca după maica sa cea adevărată și dorea ca să meargă în Bizanț pentru căutarea înțelepciunii cărților. Iar Dumnezeu, Care se îngrijește de cei orfani, a rânduit să se îplinească dorința lui astfel:

În vremea aceea, împărățind peste greci dreptcredinciosul împărat Roman, unul din famenii palatului a fost trimis la Trapezunda ca să adune de la târguri dajdia cea împărătească. Acela, văzând pe copilul Avramie frumos la vedere cu trupul și cu sufletul, l-a luat cu sine în Bizanț și l-a încredințat unui dascăl, bărbat ales, cu numele Atanasie, spre învățătura filosofiei, și în scurtă vreme s-a făcut ucenicul ca și dascălul.

În acei ani, era în Bizanț un voievod, anume Zefnazer, care luase ca soție fiului său pe o rudenie de-a lui Avramie. Acela, cunoscând pe Avramie, l-a luat în casa sa. Dar tânărul Avramie, deși petrecea în casă bogată și îndestulată cu toate desfătările de hrană, însă nu se lăsa de înfrânarea cea pustnicească, pe care o deprinsese de la călugărița care-l hrănise pe el. Astfel, nu voia să mănânce la masa cea domnească, nici nu-i plăcea să guste bucate alese, ci își împlinea nevoia foamei sale cu verdețuri nefierte și cu poame. El era atât de treaz, încât, vrând să biruiască somnul cel firesc, umplea ligheanul cu apă și-și spăla fața sa în el adeseori, când dormita, ca să nu se îngreuiască de somn. Astfel se chinuia în tot felul, omorându-și trupul și robindu-l pe el duhului.

Pentru o viață îmbunătățită ca aceasta și încă și pentru înțelegerea cea multă a lui era iubit tuturor. Încă a fost cunoscut și de împăratul și a fost pus dascăl de dânsul în școală, asemenea cu dascălul Atanasie. Dar de vreme ce învățătura lui Avramie era laudată mai mult decât cea a lui Atanasie și se adunau mai mulți ucenici la Avramie decât la Atanasie, de aceea Atanasie, dascălul de mai înainte al lui Avramie, a început a-l pizmui și a-l urî. Acest lucru înțelegându-l fericitul Avramie, nu după multă vreme și-a lăsat rânduiala dascăliei, nevrând să fie supărător dascălului său, și s-a dus să viețuiască în casa celui mai sus zis voievod, petrecând în obișnuita sa faptă bună. După aceasta, împăratul a poruncit voievodului să meargă pentru o trebuință pe Marea Egee, iar voievodul, plecând, a luat cu sine și pe Avramie, pentru dragostea cea multă ce o avea către dânsul și au plecat la Avid și de acolo au ajuns la Lemnos.

Și văzând Avramie Muntele Atonului, i-a plăcut foarte mult și se gândea să se sălășluiască în el. Dar după ce au săvârșit slujba împărătească și s-au întors acasă, a venit la Constantinopol, după rânduiala dumnezeiască, Cuviosul Mihail Malein din Mănăstirea Chimenului. Iar Avramie, înștiințându-se și auzind de viața lui cea plăcută lui Dumnezeu, s-a bucurat și a mers la dânsul. Și vorbind el cu starețul, s-a îndulcit și s-a folosit de cuvintele lui cele insuflăte de Dumnezeu. Și astfel s-a cuprins mai fierbinte de dorința ca să se lepede de lume și să slujească lui Dumnezeu în rânduiala monahicească. Și a descoperit gândul său Cuviosului Mihail și i-a spus cele pentru sine, adică de unde este, de ce neam, cum a fost crescut și pentru ce petrece în casa voievodului.

Iar cuviosul, văzându-l pe el că are să fie vas ales al Sfântului Duh, l-a iubit foarte mult și-l învăța pentru mântuire, semănând în inima lui, ca într-un pământ bun, semințele cuvintelor lui Dumnezeu, ca să aducă rod însutit de fapte bune. Și îndeletnicindu-se ei cu vorba cea duhovnicească, a venit spre cercetare la Cuviosul Mihail nepotul său, Nichifor, voievodul Răsăritului, care mai pe urmă a fost împăratul grecilor. Și vorbind el cu cuviosul, unchiul său, a văzut pe tânărul Avramie și a întrebat pe stareț despre dânsul cine este. Iar sfântul i-a spus toate despre Avramie și că voiește să se facă monah. De atunci Avramie s-a făcut cunoscut lui Nichifor.

Iar după câteva zile, Cuviosul Mihail întorcându-se din Constantinopol la mănăstirea sa, Avramie n-a mai voit să stea în mijlocul gălcevilor lumești, ci, defăimând degrab toate cele lumești și tras fiind de dragoste către cuviosul, s-a dus, vrând să se facă monah. Și ajungând la locașul Chimenului, s-a aruncat la picioarele sfântului stareț Mihail, rugându-l cu lacrimi să-l îmbrace în chipul monahicesc și să-l numere în turma cea aleasă a oilor celor cuvântătoare din ograda lui Hristos. Iar Cuviosul Mihail l-a primit cu dragoste și îndată, fără să-l mai trimită cu cei noi începători, l-a tuns în călugărie ca pe un iscusit, pentru că vedea într-însul râvna cea aprinsă a dragostei către Dumnezeu. Și l-a numit Atanasie în loc de Avramie, și nefiind obicei în mănăstirea aceea să se îmbrace monahii la tundere cu cămași de lână, fericitul Mihail a îmbrăcat pe Atanasie cu cămașă de lână ca într-o platoșă, întrarmând pe ostașul cel viteaz al lui Hristos împotriva potrivnicilor.

Și a rugat Atanasie pe sfântul stareț să-i dea lui poruncă să mănânce o dată pe săptămână. Dar înțeleptul povățuitor, tăind voia ucenicului său, i-a poruncit să primească hrană a treia zi. Și făcea Atanasie toate slujbele mănăstirești și bisericești care i se porunceau, întru toate ascultările, arătând osârdie în nevoințele călugărești. Iar în vremea care-i prisosea din lucrurile mănăstirești, se îndeletnicea cu scrierea sfintelor cărți, după porunca părintelui său. Și era iubit de toți frații pentru această iubire de osteneală a lui, și în patru ani s-a arătat desăvârșit în viața monahicească.

Apoi Cuviosul Mihail i-a poruncit să viețuiască în liniște, într-o chilie ce era în pustie la un loc departe de mănăstire ca la o stadie; și i-a dat poruncă starețul pentru post, să nu mai mănânce a treia zi, precum se obișnuise, ci a doua zi să guste pâine uscată și puțină apă. Iar la toate praznicele cele domnești și ale Preasfintei Născătoare de Dumnezeu și în zilele de Duminici, începând de cu seară până la al treilea ceas din zi, i-a poruncit să petreacă fără de somn în rugăciuni și în preamărirea lui Dumnezeu.

Și trecând câțeva vreme, cel mai sus zis Nichifor, voievodul Răsăritului, nepotul Cuviosului Mihail, săvârșind slujba cea împărătească și trecând din întâmplare pe lângă locul acela, a mers în mănăstirea unchiului său Mihail. Și vorbind cu dânsul, și-a adus aminte și l-a întrebat, zicând: „Părinte, unde este copilul Avramie, pe care l-am văzut la tine în Constantinopol?” Starețul a răspuns: „Se roagă lui Dumnezeu pentru mântuirea voastră, căci acum este monah și s-a numit Atanasie din Avramie”. Atunci s-a întâmplat că era cu Nichifor și fratele lui, Leon patriciul. Și auzind amândoi de viața îmbunătățită a lui Atanasie, au dorit să-l vadă. Deci, starețul neoprindu-i, au mers la Atanasie, care i-a întâmpinat și a vorbit cu dâșii cuvinte din duhovniceasca înțelepciune, pentru că gura lui era plină de darul Duhului Sfânt. Iar ei s-au îndulcit atât de mult din cuvintele lui, încât doreau să petreacă pururea cu dânsul, de le-ar fi fost cu putință a se libera de dregătoriile lor și de gălcele lumești.

Și întorcându-se ei la Cuviosul Mihail, au zis către dânsul: „Părinte, îți mulțumim că ne-ai arătat comoara pe care o ai ascunsă în țarina păstoriei tale”. Deci starețul, chemând pe Atanasie, i-a poruncit ca iarăși să întindă cuvânt de învățătură pentru mântuirea sufletelor celor ce veniseră. Căci darul Domnului lucra atât de mult prin gura lui Atanasie, încât cei ce auzeau cuvintele lui, se umpleau și se sfârâneau cu inimile lor și plângeau. Deci însuși starețul se minuna de darul învățaturii lui.

Din acea vreme, voievodul Nichifor și Leon patriciul au iubit foarte mult pe fericitul Atanasie. Nichifor, luându-l la o parte, i-a descoperit gândul său, zicând: „Doresc, părinte, să mă înstrăinez de viforul cel lumesc și, scăpând de grijile vieții, să slujesc lui Dumnezeu în liniștea monahicească. Această dorință s-a aprins în mine mai mult din cuvintele tale cele insuflete de Dumnezeu și am nădejde în sfintele tale rugăciuni că-mi voi câștiga dorința”. Iar fericitul Atanasie i-a răspuns, zicând: „Pune-ți spre Dumnezeu nădejdea ta, domnule, și El va rândui pentru tine, precum va voi”. Astfel vorbind din destul, voievodul și patriciul s-au dus în calea lor cu mult folos pentru sufletele lor.

Iar Cuviosul Mihail voia să facă pe Atanasie, după sine, egumen al mănăstirii, căci el îmbătrânise și se apropiase de sfârșit. Iar Atanasie, înștiințându-se de aceasta, deși nu voia să se despartă de iubitul său părinte, însă, temându-se de greutatea începătoriei și judecându-se a fi nevrednic de rânduiala păstoriei, a fugit de acolo și umbla prin Muntele Atonului, înconjurând pe părinții cei din pustie, îndemnându-se spre mai multă nevoință, din viețile lor cele îmbunătățite. Și găsind pe câțiva frați petrecând prin crăpăturile

pietrelor aproape unul de altul, s-a sălășluit lângă aceia și urma vieții lor celei aspre, pentru că ei nu aveau nici o grijă de trup, nici de acoperământ, nici de hrană, nici de vreun alt câștig; ci gerul, zăduful și foamea le răbdau cu plăcere pentru Dumnezeu. Iar nevoia cea trupească o îndestulau cu poame sălbatice care creșteau prin pustia aceea și din care gustau puțin la vremea lor.

În acea vreme, Cuviosul Mihail Malein s-a dus către Domnul; iar Atanasie, înștiințându-se de sfârșitul cuviosului, a plâns după el, ca un fiu după părintele său. Și s-a înștiințat și de aceea, că voievodul Nichifor cu fratele său, Leon patriciul, vor să treacă prin locul acela, și s-a temut să nu-l caute pe el. Deci a lăsat pe pustnicii aceia - ca pe unii ce erau cunoscuți de alți frați și adeseori cercetați, ca să nu fie cunoscut și el de cei ce veneau - și s-a dus într-o mănăstire mai departe, care se numea grecește Tuzig.

Acolo, găsinđ pe un stareț din afară de mănăstire liniștindu-se în pustie, l-a rugat să-l primească să petreacă cu dânsul și și-a schimbat numele său din Atanasie în Varnava, ca nu cumva, căutându-l după nume, să-l găsească. Iar starețul îl întreba, zicând: „Cine ești, frate, de unde și pentru ce pricină ai venit aici?” Iar Atanasie a zis: „Părinte, am fost corăbier și, căzând în primejdie, am făgăduit lui Dumnezeu ca să mă lepăd de lume și să plâng pentru păcatele mele. Deci pentru aceasta m-am îmbrăcat în acest sfânt chip monahicesc, și, povățuit fiind de Dumnezeu, am venit aici la sfinția ta, dorind să petrec cu tine și să fiu povățuit de tine la calea mântuirii. Iar numele meu este Varnava”. Și crezând starețul cele zise, l-a primit, iar Varnava petrecea acolo, supunându-se starețului în toate, ca unui părinte.

Iar după un timp a zis către stareț: „Incepe, părinte, să mă înveți și pe mine carte, ca să pot să mă obișnuiesc cât de puțin a citi Psaltirea; căci în lume la nimic nu m-am deprins, decât numai la umblarea pe mare cu corabia”. Prin aceasta fericitul Atanasie se făcea că nu este cărturar, ca să nu fie cunoscut de cei ce voiau să-l caute. Deci starețul i-a scris mai întâi literele și-l învăța pe el, ca pe un om ce niciodată nu învățase nimic, iar Varnava se făcea că nu poate să înțeleagă. Și aceasta a făcut-o mult timp, iar starețul se mârșea asupra lui și uneori, amărându-se, îl gonia de la dânsul. Iar cel ce se numea Varnava zicea cu smerenie: „Părinte, nu mă izgoni pe mine, nebunul și nepriceputul, ci rabdă pentru Dumnezeu și mă ajută cu rugăciunile tale, ca Domnul să-mi dea înțelegerea literelor”. După aceasta, ucenicul a început a se face cum că înțelege puțin alcătuirea literelor, dând nădejde starețului că va învăța carte.

În acel timp, Nichifor, slăvitul voievod al Răsăritului, aflând că Atanasie a fugit din mănăstirea Chimenului, s-a mâhnit foarte și gândea în sine, cum ar putea să-l afle pe el. Deci a scris judecătorului Tesalonicului ca, mergând până la Muntele Atonului, să cerceteze cu dinadinsul despre Atanasie. Iar judecătorul, citind scrisoarea aceea, îndată s-a dus în Sfântul Munte și, chemând pe protatul - adică egumenul care este mai mare peste toți egumenii mănăstirilor Atonului -, l-a întrebat de monahul Atanasie, spunându-i lui fața, asemănarea vârstei și iscusința aceluia în Scripturi, după cum îi scrisese Nichifor. Iar protatul i-a răspuns, grăind: „Un bărbat ca acesta pe care îl căutați n-a venit până acum în muntele acesta. Însă nu știu cu dinadinsul. Dar în scurt timp, va fi la noi sobor, la care sunt datori să vină toți câți locuiesc în muntele acesta. Deci dacă monahul pe care-l căutați va fi în muntele acesta, apoi cu adevărat va veni la sobor, ca și ceilalți, și atunci îl vom cunoaște pe el”. După aceasta, judecătorul s-a întors la Tesalonic.

Pe atunci era obiceiul în Aton de a se aduna frații de trei ori pe an în lavra care se numește Careia, la aceste trei mari praznice: Nașterea Domnului Hristos, Invierea Domnului și Adormirea Prea-sfintei Născătoare de Dumnezeu. La aceste praznice adunându-se toți frații, prăznuiau împreună, se împărțeau cu dumnezeieștile Taine, cu Trupul și Sângele Domnului, și mâncau la masă de obște. Deci sosind praznicul Nașterii Domnului, și adunându-se toți părinții și frații de prin mănăstirile și chiliile cele din pustie, a venit și starețul acela, învățătorul lui Varnava, împreună cu ucenicul său. Deci uitându-se protatul printre frați și căutând pe acela care s-ar fi potrivit cu semnele cele descrise de Nichifor, a văzut pe unul ca acela și l-a întrebat pe el de nume, dar, auzindu-l pe el că se numește Varnava, iar nu Atanasie, s-a îndoit, căci numele care se căuta era Atanasie. Deci s-a gândit că-l va cunoaște pe el din citirea cărții.

Și sosind timpul citirii și punându-se cartea dinainte, protatul a poruncit monahului care se numea Varnava să citească înaintea soborului. Iar el se lepăda, zicând că nu știe carte. Și văzând aceasta starețul

lui, a început a zâmbi și a zis către cel ce poruncea: „Incetează, părinte, că fratele acesta nu știe să citească, căci abia acum învață la psalmul întâi”. Dar protatul îi poruncea cu supărare. Atunci fericitul Atanasie, văzând că nu poate să se tănuiască, deoarece era legat cu certare, s-a supus stăpânirii ce era de la Dumnezeu și a început a citi, precum știa, având vorbirea frumoasă și cuvintele ce ieșeau din gură, dulci. Deci văzând și auzind ceea ce nu se aștepta, starețul împreună cu toți ceilalți s-a minunat de el, dar se și bucura și vărsa lacrimi din ochi, mulțumind lui Dumnezeu că s-a învrednicit a fi învățător al unui bărbat iscusit ca acela. Atunci Atanasie a fost cunoscut și cinstit de toți. Iar unul din cei mai cinstiți părinți, cu numele Pavel, care era din părțile Xeropotamului, a proorocit, zicând către frați acestea: „Acest frate, care a venit în urma noastră în muntele acesta, ne-a întrecut pe noi cu faptele cele bune și va fi cu slava mai întâi decât noi întru Impărăția cea cerească, pentru că multora va fi părinte și povățuitor spre mântuire”.

Atunci protatul a spus lui Atanasie că îl caută voievodul Nichifor și cu fratele său, Leon. Iar cuviosul, auzind acestea, îl ruga pe el să nu-l arate lor, de vreme ce nu voia să se lipsească de Sfântul Munte. Iar protatul, înțelegând că va fi spre paguba Atonului dacă se va lipsi de un bărbat ca acesta, a făgăduit că nu va spune despre dânsul celor ce-l caută, poruncindu-i să se liniștească deosebi, într-o chilie pustnicească, la trei stadii depărtare de lavră. Deci Cuviosul Atanasie, slujind acolo lui Dumnezeu în singurătate, avea hrană din osteneala mâinilor sale, pentru că scria frumos și repede, și în șase zile scria toată Psaltirea, fără să-și lase pravila cea obișnuită. Deci pentru acele cărți i se dădea lui pâine de către părinți.

Și viețuind Cuviosul Atanasie în liniștea aceea, Leon, fratele lui Nichifor, care în acel timp era voievod peste ostile Apusului, câștigând biruință slăvită asupra sciților celor sălbatici, cu ajutorul lui Dumnezeu și al Preacuratei Maicii lui Dumnezeu, pe când se întorcea din război, a trecut pe la Muntele Atonului, ca să dea mulțumire lui Hristos și Preacuratei Sale Maici, care l-au întărit să biruiască împotriva vrăjmașilor. Deci, săvârșind cele de mulțumire, a căutat cu dinadinsul pe Atanasie și aflându-l, a alergat la chilia sa și văzându-l, s-a umplut de multă bucurie. Deci, cuprinzându-l în brațe cu dragoste, plângea de bucurie. Astfel a vorbit cu dânsul ziua și noaptea și s-a îndulcit de cuvintele lui cele înțelepte și insuflate de Dumnezeu.

Iar monahii, văzând dragostea cea atât de mare a voievodului acela către Părintele Atanasie, l-au rugat să le mijlocească dar la acel voievod, adică să-l înduplece să le zidească în lavra Careii o biserică mai mare, deoarece cea veche era mică și nu putea să încapă tot soborul fraților. Iar Atanasie a vorbit despre aceea cu voievodul, și acela, ca un iubitor de Hristos ce era, le-a dat îndată cu bucurie mulțime de aur și argint spre zidirea bisericii. Apoi, sărutând pe Atanasie și pe ceilalți părinți, s-a dus în calea sa la Constantinopol și a spus fratelui său, Nichifor, că a aflat pe Cuviosul Atanasie. De atunci au început a veni la dânsul mulți pentru folos, fiind foarte cinstit și lăudat de toți părinții Atonului. Iar el, iubind liniștea și fugind pretutindeni de slava omenească, a plecat de acolo și a înconjurat locurile cele dinlăuntru și pustii ale muntelui aceluia. Astfel, povățuit fiind de Dumnezeu, s-a dus până la marginea Atonului, la un loc care se numea Melana, având multă pustietate și fiind departe de alte locuințe pustnicești.

Și având dealul acela lărgime la vârf, cuviosul și-a făcut acolo o colibă în mijlocul lui, unde se îndeletnicea cu mai mari nevoințe. Dar diavolul, vicleanul vrăjmaș, făcea acel loc neiubit cuviosului, voind să-l izgonească de acolo. Deci îl frământau gândurile foarte ca să plece din locul acela. Însă nevoitorul cel bun grăia împotriva gândurilor: „Voi răbda aici tot anul acesta, iar după sfârșitul anului voi face precum va rândui Dumnezeu”.

Și trecând anul, în ziua cea de pe urmă, au năvălit mai multe gânduri de la potrivnic, ca să-l tragă de acolo, iar el grăia în sine: „Măine dimineată voi ieși de aici și mă voi întoarce în lavra Careii”. Dar, pe când stătea el la rugăciune, săvârșind cântarea ceasului al treilea, deodată s-a revărsat peste dânsul o lumină cerească, care l-a strălucit, și îndată i-au dispărut acele gânduri. Iar el s-a umplut de veselie negrăită și se îndulcea cu bucurie de dorință dumnezeiască în inima sa, vărsând lacrimi din ochi. De atunci Cuviosul Atanasie a luat darul umilinței și plângea oricând voia. Și a iubit locul acela atât de mult, pe cât îi era de urât mai înainte; și viețuia într-însul slăvind pe Dumnezeu.

În vremea aceea, voievodul Nichifor a fost trimis de împărat cu oaste în insula Creta, pe care o stăpâneau atunci agarenii. Iar voievodul, nepunându-și nădejdea în puterea oștilor grecești, ci având trebuință de ajutorul cel de rugăciuni de la sfinții părinți, a trimis cu corabia la Aton pe unii din credincioșii lui, scriind către tot soborul părinților și poftindu-i să se roage lui Dumnezeu pentru dânsul, ca să-i dea ajutor de sus asupra agarenilor. Încă se mai ruga să trimită la dânsul pe Atanasie, de care auzise de la Leon, fratele său, că petrece în Aton. Iar părinții Atonului, citind scrisoarea voievodului, săvârșeau rugăciuni pentru dânsul fără de lenevire. Și căutând în pustie pe Atanasie, l-au chemat la sobor și i-au poruncit să se ducă la voievod. Iar el la început nu voia să se ducă, dar fiind silit de certările părinților, abia s-a supus.

Și au trimis cu dânsul și pe unul din stareții cei cinstiți, pe care Atanasie socotindu-l ca învățător al său, îi urma ca un ucenic. Deci intrând ei în corabie, au pornit spre Creta. Și ajungând ei la binecredinciosul voievod Nichifor, când acela a văzut pe Atanasie, a alergat, a căzut pe grumajii lui și l-a sărutat, plângând de bucurie, și l-a cinstit ca pe părintele său duhovnicesc. Și văzându-l că se face ucenicul aceluia stareț, s-a minunat de smerenia lui. Deci, lăsându-și toate rânduielile lucrurilor din afară, se îndeletnicea în vorbe duhovnicesci cu Cuviosul Atanasie. Și i-a adus aminte voievodul lui Atanasie de făgăduința sa de demult, cum că are să se lepede de lume și să se facă monah. Pentru aceea, el îi dădea cuviosului mult aur și argint și îl ruga să-i zidească chiliile liniștite în pustiul acela, în care petrecea.

Iar părintele Atanasie, iubind viața cea fără de grijă și fără de gâlceava, s-a lepădat de grija chiliilor și n-a primit aurul și argintul. Deci voievodul s-a mâhnit foarte mult de acest lucru. Apoi, petrecând împreună câteva zile și îndulcindu-se unul cu altul de vederea feței și de vorbele cele iubite, s-au despărțit. Atanasie s-a întors la Aton, iar voievodul s-a dus la război, unde, cu rugăciunile sfinților părinți, a biruit pe agareni și a supus insula Creta iarăși împărăției grecești. Și a trimis îndată pe un credincios al său de aproape, cu numele Metodie - care după aceea a fost egumen al Mănăstirii Chimenului - să meargă la Aton, la Cuviosul Atanasie, ca să înceapă zidirea chiliilor, dându-i ca la șase litre de aur.

Iar fericitul Atanasie, socotind dorința cea bună și dragostea cea fierbinte către Dumnezeu a lui Nichifor și cunoscând că acel lucru este după voia lui Dumnezeu, a luat aurul și a început a se îngriji de zidire. Deci curățind mai întâi acel loc pustiu, a zidit chiliile de liniște lui Nichifor și a făcut casă de rugăciune în numele Sfântului Ioan Înaintemergătorul. După aceea, a ridicat și o biserică frumoasă, în numele Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, aproape de poalele muntelui. La punerea temeliei bisericii a avut o împiedicare, de la urătorul vrăjmaș, în acest fel: Măinile oamenilor care zideau amorțeau și se făceau nemișcate cu totul, încât nu era cu putință să le ducă nici la gură. Iar cuviosul, înțelegând că aceasta este o lucrare diavolească, s-a rugat lui Dumnezeu cu căldură și a izgonit meșteșugul vicleanului și astfel s-au dezlegat mâinile lucrătorilor. Acesta a fost începutul minunilor părintelui cel mare.

Săvârșind biserica Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, a început a zidi chiliile împrejurul ei și a face mănăstire preaminunată; deci a zidit trapeză, bolniță și casă de străini. Și săvârșind el cu înțelepciune și celelalte zidiri trebuincioase mănăstirii, a adunat mulțime de frați, și, așezând bine toate rânduielile vieții monahicești celei de obște, după asemănarea celor mai vechi mănăstiri din Palestina, s-a făcut egumen și păstor al turmei cuvântătoare celei adunate acolo, care era bineplăcută lui Dumnezeu și în care binevoia și Preasfânta Născătoare de Dumnezeu, pentru că a fost văzută că cerceta mănăstirea și biserica sa cea zidită de Cuviosul Atanasie.

Iar cel ce s-a învrednicit a vedea acea vedenie se numea Matei, care petrecea bine în viața călugărească și care avea ochii inimii curați și luminați. Acela, stând cu frică la cântarea de dimineață în adunarea bisericii, cu luare aminte și cu cucernicie, a văzut intrând în biserică pe Preasfânta Fecioară cea prealuminată, cu doi îngeri prealuminați; un înger mergea înaintea ei cu lumânare, iar altul în urmă; și ea umbla printre frați și le împărțea daruri. Astfel, fraților care stăteau în străni și cântau, le-a dat câte un galben; celor ce stăteau prin alte locuri în biserică le-a dat câte doisprezece bani; iar celor ce stăteau în tindă, câte șase bani, iar la unii din frații cei vrednici le-a dat și câte șase galbeni. Matei a văzut aceasta și el însuși s-a învrednicit a lua șase bani din preacuratele ei mâini.

Și sfârșindu-se vedenia, fratele acela s-a dus la Cuviosul părinte Atanasie și l-a rugat să-i dea și lui loc în ceata celor ce cântă, spunându-i ceea ce văzuse. Iar părintele, cunoscând că aceea este cercetarea Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, s-a umplut de mare bucurie duhovnicească. Iar împărțirea galbenilor la frați a cunoscut că sunt feluritele ei dăruiri, care se dau fiecăruia după vrednicie; pentru că celor ce stăteau la cântare cu rugăciuni mai fierbinți și cu luare aminte, li se dădea mai mare răsplătire; iar cei ce luau aminte mai puțin, mai puțin au și primit. Iar cel ce văzuse aceea, a fost asemănat cu cei mai mici, pe de o parte pentru ca prin lipsirea de cei mari, să se mârhească și să spună vedenia, iar pe de altă parte, ca să nu se mândrească prin asemănarea cu cei mai vrednici, ci să petreacă cu cei mai mici în smerită cugetare.

Din această arătare s-a cunoscut în ce fel era buna voire a Preasfintei Născătoare de Dumnezeu pentru Cuviosul Atanasie și pentru mănăstirea lui. Iar în ce fel era iconomisirea mănăstirii cuviosului, în ce fel era rânduiala, în ce fel erau tipicurile și așezămintele, despre toate acestea se scrie pe larg în cartea cea osebită a vieții sale. Deci cel ce voiește să știe și acestea, să le citească acolo, iar noi aici alegem și povestim pe scurt faptele cele mai alese.

Auzind Cuviosul Atanasie că, după moartea împăratului Roman, voievodul Nichifor (Să se știe că acest Nichifor se mai numea Foca. Dar acest Foca nu este acela care a ucis pe împăratul Mavrichie, nici acel Nichifor care a împărațit după împărăteasa Irina și care a fost ucis de bulgari în război, ci alt Nichifor Foca, mai în urmă cu anii) a fost pus peste greci pentru izbânzile și biruințele lui cele multe asupra agarenilor, s-a mâhnit foarte, deoarece pentru dânsul se îngrijise să facă mănăstire, căci acela se făgăduise să devină monah. Și se scârbea sfântul de neîndeplinirea legământului lui Nichifor, gândindu-se să lase toate și să fugă de acolo. Deci, gătindu-se înainte pentru acest lucru, a spus fraților că voiește să se ducă la împărat pentru isprăvirea lucrurilor mănăstirești. Apoi, luând câțiva frați, a plecat și, mergând până la Avid, a lăsat trei frați pe lângă el, iar pe ceilalți i-a întors la mănăstire, zicând: „Imi sunt de ajuns acești trei frați, ca să mă duc la Constantinopol”. Iar după ce au plecat aceia, a scris o scrisoare împăratului, prin care îi aducea aminte de făgăduințele lui către Dumnezeu, îi defăima grabnica lui schimbare de la scopul cel bun și îi spunea mâhnirea sa, că pentru dânsul s-a legat cu multe griji. La sfârșit, a adăugat și aceasta: „Eu nu sunt vinovat înaintea Domnului Hristos pentru amăgirea ta. Deci îți las turma lui Dumnezeu cea nou adunată, ca tu s-o încredințezi cui vei vrea. Socotesc că Eftimie este vrednic de egumenie, fiind ales la viață și la cuvânt”.

Scriind astfel, n-a spus ucenicilor săi ce a scris, ci, pecetluind scrisoarea, a ales pe unul din cei trei frați și, încredințându-l aceluia, l-a trimis la împărat. Iar după puțină vreme, l-a trimis și pe celălalt ucenic, cu numele Teodot, în Aton, ca să cerceteze pe frați și să vadă rânduielele mănăstirii. Iar el, rămânând numai cu un ucenic, anume Antonie, a pornit cu dânsul spre Cipru. Și ajungând acolo la o mănăstire oarecare ce se numea a Sfinților, a rugat pe egumen să-i poruncească să viețuiască în pustia care era aproape de acel așezământ. Și împlinindu-i-se cererea, viețuia în liniște întru Dumnezeu și își câștiga hrană din osteneala mâinilor sale, scriind cărți, precum făcea mai înainte.

Și ajungând la Constantinopol fratele acela care a fost trimis cu scrisoarea cuviosului, a dat-o pe ea în mâinile împăratului; iar acesta, primind scrisoarea, s-a bucurat. Dar după ce a rupt pecetea și a citit-o, s-a mâhnit foarte mult, pe de o parte pentru nedreptatea sa înaintea lui Dumnezeu, iar pe de altă parte pentru că Atanasie a lăsat locașul și nu se știe unde s-a dus. Atunci și fratele acela, înțelegând cele scrise, a început a plânge și a se tângui că a pierdut pe părintele său. Deci împăratul a scris îndată la mănăstire, ca Eftimie să primească egumenia până la o vreme. Apoi a trimis prin toate părțile stăpânirii sale să se facă cercetare pentru Atanasie.

Și sosind acea solie a împăratului până în insula Ciprului, era aproape să afle pe Cuviosul Atanasie. Dar el, auzind de aceea, a luat îndată ucenicul și s-a dus la malul mării, iar acolo aflând o corabie, cu purtarea de grijă a lui Dumnezeu, s-a urcat într-însa și, suflând vânt bun, a ajuns repede la celălalt mal, dar nu știa în ce parte să se ducă. Se gândea să meargă în Ierusalim, la Sfintele Locuri, dar în partea aceea calea era grea din pricina năvălirii agarenilor; iar spre părțile grecești nu voia să se abată pentru căutarea care se făcea pentru el de către împărat.

Deci sosind noaptea, cuviosul a stat la rugăciune, cerând sfat și povățuire de la Dumnezeu. Și i s-a făcut o dumnezeiască descoperire și poruncă, ca să se întoarcă în Aton la locașul său, care, prin ostenele lui, avea să vină la înfrumusețare și lărgime desăvârșită; și mulți vor câștiga mântuire prin povățuirea lui. Și luând de la Dumnezeu o înștiințare ca aceea, cuviosul a spus-o lui Antonie și îndată a plecat pe uscat, întorcându-se întru ale sale.

Deci mergând ei multe zile, Antonie s-a îmbolnăvit de picioare, care i se umflaseră și se înfierbântaseră foarte tare, și nu putea să meargă nicidecum. Iar cuviosul a adunat niște buruieni din cele ce creșteau pe acolo, le-a frecat în mâini, le-a pus la picioarele ucenicului și, învelindu-le cu frunze de copaci, le-a legat cu băsmăluța sa. Apoi cuviosul l-a luat de mână și l-a ridicat, iar Antonie îndată a strigat: „Slavă Ție, Hristoase Dumnezeule, că mi s-a ușurat durerea!” După aceea, umbla ca și mai-nainte, având picioarele sănătoase.

Iar fratele Teodot, cel mai sus pomenit, pe care îl trimisese părintele să cerceteze pe frați, ducându-se în mănăstire, i-a găsit pe toți clătănându-se din pricina plecării cuviosului, și l-a durut inima pentru aceea. Și nesuferind lipsirea starețului său, s-a întors în Cipru, căutându-l pretutindeni. Și după dumnezeiasca rânduială, mergând prin Atalia, l-a întâlnit pe el pe cale și, văzându-se unul cu altul, s-au bucurat foarte. Iar părintele, auzind despre tulburarea fraților care se făcea în mănăstire, s-a schimbat din bucurie în mâhnire; apoi a trimis pe Teodot la lavră, ca să spună fraților de venirea lui, iar el s-a dus la rugăciune într-o mănăstire din Lampidia, unde văzând pe un oarecare frate cu mintea pierdută și nebun, și-a pus mâinile pe dânsul și l-a tămăduit; apoi, învățându-i pe ei puțin, s-a dus în Aton la locașul său. Și văzându-l frații, li s-a părut că văd soarele și de bucurie au strigat: „Slavă Ție, Dumnezeule!” Apoi, venind cu toții la dânsul, unii îi sărutau mâinile, alții picioarele, iar alții îi sărutau rasa. Deci cuviosul a început, ca și mai înainte, a rându-i bine toate cele din mănăstire.

După aceasta, trecând câțva timp, cuviosul părinte a trebuit să se ducă el însuși la împărat, pentru trebuința mănăstirii. Deci s-a dus la Constantinopol, iar împăratul înștiințându-se de venirea lui, se bucura și se rușina în același timp. Se bucura pentru că dorea să-l vadă și se rușina pentru că avea să i se arate lui în împărătească rânduială. De aceea, l-a întâmpinat pe el ca un om simplu, și nu ca un împărat. Apoi, luându-l de mână dreaptă și sărutându-l pe aceea, l-a dus în palatul său și cu lacrimi de bucurie au vorbit cu dragoste unul cu altul, șezând singuri. Împăratul a zis: „Știu, părinte, că eu sunt pricinuitoarea tuturor ostenelelor și supărărilor tale, pentru că am trecut cu vederea dumnezeiasca frică și nu mi-am ținut făgăduința. Însă te rog, mai rabdă-mă pe mine, așteptându-mi pocăința mea, până ce-mi va ajuta Dumnezeu ca să-I împlinesc făgăduințele mele”.

Iar cuviosul îl sfătuia ca să fie iubitor de Dumnezeu, dreptcredincios, blând, smerit, milostiv și îndurat dătător. Deci îl învăța pe el la toate lucrurile cele bune, care se cuvin împăratului creștin, aducându-i aminte de răsplătirile ce au să fie în viața cea veșnică. Astfel a petrecut cuviosul la Constantinopol mult timp, adeseori vorbind prietenește cu împăratul. Iar când a plecat, împăratul i-a dat lui toate cele de trebuință pentru mănăstire, și încă și cu scrisoarea a întărit ca în toți anii să se dea dajdie mănăstirii din insula care se numește Lemnos, câte două sute patruzeci și patru de galbeni. Și s-a întors cuviosul la frați, cu îndestulată milostenie împărătească.

Și nevoindu-se cuviosul bine și povățuind la calea mântuirii mulțime de frați, diavolul, urătorul binelui, s-a pornit asupra sa cu toată puterea și s-a înarmat la război împotriva viteazului ostaș al lui Hristos. Acest lucru s-a descoperit unuia dintre stareții cei nevoitori, care, fiind în uimire, a văzut venind spre Muntele Atonului o ceată de diavoli. Intre aceștia era unul mai cumplit, care se părea că este mai-marele diavolilor, înfricoșător și groaznic, arătând mare stăpânire. Acela despărțind ceata aceea în două, a trimis o sută de diavoli ca să înconjoare tot muntele și să vâneze pe monahi, iar el singur cu cei nouă sute, s-a dus cu multă mânie la lavra Cuviosului Atanasie.

Iar înainte de a se spune această vedenie cuviosului, i s-a întâmplat o boală de acest fel: Pe când lucra, după obiceiul său, cu lucrătorii în port, un lemn mare a căzut din întâmplare peste picioarele lui, astfel că sfântul a zăcut trei ani pe patul durerii. Însă, fiind bolnav, nu suferea să stea degeaba, ci scria cărți și în 40

de zile sfârșea Patericul. Deci, zăcând, se înarma bine asupra nevăzutului vrăjmaș și, biruindu-l, îi gonia meșteșugurile.

Deci vrăjmașul, văzând că nimic n-a sporit în lavră, s-a dus și a îndemnat pe niște monahi vechi și nepricepuți, care erau prin celelalte mănăstiri și prin sihăstria, punându-le lor urâte gânduri asupra cuviosului în acest fel: „Pentru ce Atanasie face silă Sfântului Munte și strică legile noastre cele vechi? Pentru ce a ridicat zidiri de mare preț, a făcut port nou, a săpat izvoare noi, a cumpărat perechi de boi, a semănat țarini, a sădit vii și a făcut muntele ca o locuință mirenească?” Apoi, sfatuindu-se unii din bătrâni, s-au dus la Constantinopol la împăratul Ioan, care se făcuse împărat după sfârșitul lui Nichifor și, clevetind împotriva lui Atanasie, rugau pe împărat să-l izgonească din Muntele Atonului. Iar împăratul a trimis de a chemat la dânsul pe Atanasie, care se ridicase sănătos din boală.

Deci, văzându-l, a cunoscut că este într-însul dar dumnezeiesc și, în loc să se mânie pe el, s-a schimbat spre milă. Astfel a iubit foarte mult pe părintele cel insuflat de Dumnezeu, cinstindu-l și dăruindu-l cu multe faceri de bine împărătești. Încă a întărit și scrisoarea de mai înainte, care i se dăduse de către împăratul Nichifor, prin care se dădea de la Lemnos mănăstirii ca dajdie, două sute patruzeci și patru de galbeni. Și astfel a trimis pe Cuviosul Atanasie cu cinste la locul său.

Atunci, acei bătrâni, umplându-se de rușine, s-au căit de scrisorile lor și, mergând la cuvios, și-au cerut iertare. Iar potrivnicul diavol, rușinându-se, s-a mâniat și mai mult. Deci iarăși a năvălit cu legiunea sa asupra lavrei sfântului părinte. Iar acea năvălire a lui a văzut-o un cinstit stareț, anume Toma, care avea ochii sufletului curați. Acela, după cântarea ceasului al treilea, fiind ca într-o uimire, a văzut toți munții, dealurile, copacii și vreascurile pline de arapi mici, întru asemănarea piticilor egipteni, care, mâniindu-se cumplit și suflând cu vrajbă, unul pe altul se chemau la război și la tăbărare, strigând cu mânie: „Prietenilor, până când vom răbda? Pentru ce nu rupem cu dinții pe cei ce s-au sălășluit aici? Pentru ce nu-i pierdem pe aceștia mai degrabă de aici? Dar și pe egumenul lor, vrăjmașul nostru, până când să-l suferim? Oare nu vedeți cum ne-a izgonit pe noi de aici și ne-a luat locul nostru?” Aceștia zicând așa, Cuviosul Părinte Atanasie a ieșit din chilie ținând toiagul în mână, pe care văzându-l arapii, s-au cutremurat și s-au tulburat; iar el, năvălind asupra lor, îi bătea și îi rănea, izgonindu-i neîncetat, până ce au fugit cu toții departe de lavră.

După ce starețul Toma a spus acea vedenie cuviosului, îndată cuviosul a stat la rugăciune și, cu lacrimi fierbinți, se ruga lui Dumnezeu să-i păzească turma neatinsă de dinții vrăjmașului. Deci, cu adevărat el, cu rugăciunile sale, ca și cu un toiag de fier, bătea și gonia fiarele cele nevăzute. Iar aceia, deși au fugit, însă după puțin timp întorcându-se, nu încetau a ridica război prin meșteșugurile lor; pentru că unuia dintre călugări, atâta urăciune i-au pus către cuviosul, încât nici nu voia să se mai uite la dânsul; și atât se înmulțise răutatea într-însul, prin lucrarea diavolească, încât se gândea și laucidere. Deci, gătind o sabie și ascuțind-o, căuta vreme prielnică în care ar putea ucide pe Cuviosul Atanasie.

Iar într-o noapte, pe când toți dormeau și numai cuviosul părinte petrecea la rugăciune, priveghind în chilia sa, ucigașul acela a venit la el, ca și cum avea să-i spună un cuvânt de nevoie, iar sub mână ținea sabia trasă. Și a bătut în ușă fără de frică, zicând: „Binecuvintează, părinte”. Iar glasul lui era ca al lui Iacov, dar mâinile lui ca ale lui Isav. Iar cuviosul părinte, fiind ca Abel cel drept, nu știa că afară stă Cain și-l cheamă spreucidere. Deci l-a întrebat dinăuntrul chiliei, zicând: „Cine ești tu?”, și a deschis ușa puțin.

Iar ucigașul, temându-se de glasul părintelui, a căzut la pământ tremurând, pentru că Dumnezeu, păzind pe credinciosul robul Său, a lovit pe ucigașul acela cu o frică năprasnică. Deci i-au slăbit mâinile și sabia i-a căzut la pământ, iar el însuși zăcea la pământ înaintea picioarelor părintelui, cu fața în jos, ca un mort. Iar cuviosul, văzând aceasta, s-a mirat și s-a spăimântat. Deci a ridicat de la pământ pe cel ce zăcea. Iar acela, abia venindu-și în sine, a zis cu glas umilit către părintele: „Miluiește-mă, părinte, pe mine, ucigașul tău! Iartă-mi această răutate a mea pe care am gândit-o împotriva ta și-mi lasă păgânătatea inimii mele!”

Iar părintele, aprinzând lumânarea și văzând la pământ sabia ascuțită ca briciul și înțelegând gândul aceluia monah, a zis: „O, fiule, oare ca la un tâlhar ai venit cu această sabie asupra mea? Incetează cu tânguirea, închide-ți gura, ascunde fapta și să nu spui la nimeni ceea ce s-a făcut. Deci vino să te sărut, fiul meu, iar Dumnezeu să-ți ierte greșeala ta”.

Astfel era nerautatea Cuviosului Atanasie, și de atunci arăta mai multă dragoste către acel frate. Iar el, totdeauna aducându-și aminte de greșeala sa și văzând nerautatea și dragostea părintelui, se tânguia neîncetat și nici nu putea tăinui lucrul ce se făcuse, ocărându-și greșeala sa și preamărind fapta cea bună a părintelui. Și a murit în mare pocăință, iar cuviosul a plâns atât de mult după el, ca după nimeni altul.

Dar și un alt frate, asemenea cu cel dintâi, urând pe Părintele Atanasie, căuta să-l piardă de pe pământul celor vii. Și, neștiind cum să facă aceasta, s-a dat la vrăjile și farmecele diavolești. Și făcând el multe farmece și vrăji părintelui, nimic n-a sporit și se mira de aceasta. Iar din întâmplare, a întrebat pe un frate: „Oare omoară pe om farmecele?” Fratele a răspuns: „Pe bărbatul cel dreptcredincios și care viețuiește după Dumnezeu, nici un fel de vrăji sau farmece nu pot să-l vatăme”. Aceasta auzind vrăjitorul, se caia pe sine întru conștiința sa și, înștiințându-se cum a iertat părintele pe fratele care a voit să-l ucidă, s-a mirat de nerăutatea lui și, umilindu-se, a venit în frica lui Dumnezeu. Deci, alergând la părintele, a căzut la picioarele lui și cu multă tânguire își mărturisea păcatul, cerând iertare, pe care a și câștigat-o de la părintele cel fără de răutate.

Astfel era Cuviosul Atanasie către cei ce-i greșeau lui. De aceea Dumnezeu l-a preamărit pretutindeni și s-au adunat la păstoria lui mulțime de frați din felurite țări - nu numai din Grecia, ci și din Italia, și chiar din Roma cea veche, din Calabria, din Amalfia și din Iviria, și nu numai din cei de rând, ci și din cei de neam bun și bogăți. Încă și egumeni de la multe mănăstiri, lepădându-și egumeniile lor, veneau sub povățuirea cuviosului. Și nu numai egumeni, ci și arhierii, lăsând scaunele lor, veneau la povățuirea sfântului părinte și doreau să fie păstoriți de dânsul. Dintre aceștia era marele între patriarhi Nicolae, care se mai numea și Hariton, Andrei Hrisopolit și Acachie, care mulți ani au strălucit în pustnicie. Asemenea și pustnicii care îmbătrâniseră în pustietăți neumblate, veneau la părintele, după rânduiala lui Dumnezeu, și locuiau în lavra lui, vrând să se folosească de chipul cel îmbunătățit al vieții lui. Dintre unii ca aceștia era Cuviosul Nichifor, care a petrecut în munții Calabriei împreună cu Sfântul Fantinon. Lor li s-a făcut o dumnezeiască arătare, poruncind lui Fantinon ca să meargă la Tesalonic, iar lui Nichifor să meargă la Aton, la Cuviosul Atanasie, unde, petrecând mult timp, a murit și a fost îngropat. Trecând câțeva vreme, au scos moaștele lui din pământ și, când le mutau în alt loc, a curs din oasele cele uscate ale acestuia, izvor de mir cu miros foarte plăcut, mai mult decât toate aromatele.

Niște sfinți mari ca aceștia erau trimiși de Dumnezeu sub păstoria Cuviosului Părinte Atanasie, de unde se poate și arătat că viața lui era mai plăcută lui Dumnezeu decât a altora. Căci, precum se cunoaște rădăcina din odrăslirea ramurilor și pomul din roduri, tot astfel este cunoscut învățătorul cel iscusit, din ucenicii lui cei iscusiți și păstorul cel bun din oile lui cele bune. Însă acum este vremea ca, pomenind pe scurt unele din minunile lui, să apropiem cuvântul spre sfârșit.

Dumnezeu, Care preamărește pe sfinții Săi cu minuni, n-a lipsit și pe acest mare plăcut al Său de darul facerii de minuni. La început să aducem aminte de mai înainte vederea lui. Într-o vreme, căzând ger cumplit, a chemat la sine pe unul din ascultători, cu numele Teodor, și a zis către dânsul: „Frate, luând mâncare, mergi îndată la locul Chesariei - astfel se numește acel loc lângă Aton -, iar când vei fi în dreptul Trohalului, mergând spre mare, vei găsi trei oameni aproape morți de foame și de ger, dintre care unul este monah. Deci, întărește-i cu pâine, ca să se poată încălzi, și adu-i aici”. Iar Teodor, ducându-se, a găsit așa precum a zis părintele proorocește și se minuna de înainte-vederea sfântului.

Odată s-a întâmplat că sfântul a plecat cu câțiva frați în corabie spre o insulă, pentru trebuințele mănăstirii. Iar cu îngăduința lui Dumnezeu, nevăzutul vrăjmaș, vrând să înece pe părinte și pe frați, a ridicat un vânt mare cu furtună; și, pornind învăluire înfricoșată, a răsturnat corabia în mijlocul mării și îndată apa i-a acoperit pe toți. Dar dreapta lui Dumnezeu, care scoate îndată din toate primejdiile pe plăcutul său, a îndreptat corabia într-același ceas și a alinat furtuna.

Deci sfântul s-a aflat șezând la cârmă și chemând pe frați la sine. Iar apa îi aducea ca și cu niște mâini și cuviosul părinte, trăgându-i din apă unul câte unul, pe toți i-a adunat vii în afară de unul Petru din Cipru, care nu se afla. Pe acela nevăzându-l, părintele s-a rănit cu inima și foarte tare a strigat, zicând: „Fiule Petre, unde ești?” Și deodată cu glasul părintelui, Petru a fost scos din adânc și a fost adus de apă la corabie, fiind primit în mâinile părintelui. Astfel s-a mântuit cuviosul de la înecare și a mântuit și pe frații lui; iar răul vrăjmaș nu s-a bucurat de dânsul, ci mai vârtos s-a rușinat, căci fericitul părinte pretutindeni îl umplea de rușine, biruindu-l și izgonindu-l.

El a izgonit pe diavol din monahul Matei, care era foarte muncit de duhul necurat; iar cu rugăciunile sfântului, au fost izgoși nevăzuții chinuitori și din alții care pătimeau de la aceștia.

Cuviosul mai avea încă și putere tămăduitoare, și slujind bolnavilor, a tămăduit cu mâinile sale pe mulți. El a vindecat pe un frate lepros. Pe altul, ce pătimea de durerea pântecelui, l-a făcut sănătos. Pe un altul, ce avea o rană care se numea cancer, l-a tămăduit, făcând cu mâna de trei ori semnul Sfintei Cruci pe rană. Cu rugăciunea a izgonit lăcustele, care năvăliseră în insula mănăstirii și mâncau tot rodul pământului.

Iar odată, mergând el cu frații într-o corabie pe mare, li s-a isprăvit apa de băut și frații sufereau de sete. Atunci le-a poruncit să scoată apa din mare și, binecuvântând-o, a prefăcut-o în apă dulce și, bând frații, s-au răcorit. Un frate, anume Gherasim, lucrând în vie, a voit să smulgă din sânul pământului o viță înaltă, ca cel ce avea multă putere trupească. Deci, clătind cu mâinile vița de trei ori și neputând să o smulgă, s-a vătămat, deoarece i s-au lăsat măruntaiele în jos și din această pricină îl durea cumplit. Dar cu rugăciunea părintelui și cu semnul Sfintei Cruci s-a tămăduit.

Același Gherasim, punând martor pe Dumnezeu, spunea și această minune: „Fiind eu la slujba tăierii de pâine, am avut nevoie să merg la părintele, ca să întreb de un lucru oarecare. Și s-a întâmplat că era singur în biserica Sfinților Apostoli la rugăciune. Deci m-am dus la dânsul și, privind pe ferestruie, l-am văzut rugându-se, iar fața lui era ca o văpaie de foc. Deci m-am înspăimântat și m-am depărtat puțin, așteptând; apoi iarăși m-am arătat și i-am văzut fața strălucind ca a unui înger al lui Dumnezeu, și o asemănare de foc înconjurându-l pe el, și de frică am strigat: «O, părinte!» Și văzându-mă părintele îngrozit și înțelegând pricina, m-a certat să nu spun la nimeni ce am văzut”. Aceasta a spus-o Gherasim fraților, după moartea cuviosului.

Un frate oarecare a fost trimis de părintele la slujbă într-un sat mirenesc. Acolo, fiind înșelat prin ispita vrăjmașului, a căzut în păcatul cel trupesc. Apoi, cunoscându-și greutatea păcatului, se deznădăduia cu gândurile. Deci, întorcându-se la mănăstire, a căzut la picioarele sfântului cu lacrimi și cu tânguire, mărturisindu-și păcatul și deznădejdea sa. Iar cuviosul, învățându-l cu multe cuvinte folositoare și îndemnându-l să nu se depărteze de iubirea de oameni a lui Dumnezeu, i-a poruncit să petreacă în cea dintâi rânduială a sa, între frați.

Iar unul dintre bătrâni, anume Pavel, știind căderea fratelui și mila cea din inimă a părintelui, cârtea spre fratele cel căzut și spre părinte, ocărând pe frate că a îndrăznit a face un lucru necurat ca acela, călcându-și făgăduința curăției. Încă și părintelui îi zicea în față: „Nu este cu dreptate a ierta pe un păcătos ca acela, ci trebuie să poarte multe feluri de pedepse dureroase”. Iar blândul părinte, căutând cu asprime spre acel cârtitor, i-a zis: „O, Pavele, vezi ce faci? Ia aminte de tine și să nu cauți păcatele fratelui, pentru că este scris: Celui ce i se pare că stă, să se păzească să nu cadă!”

Din ceasul acela, cu îngăduința lui Dumnezeu, ispitorul cel nevăzut a început a răni inima lui Pavel cu săgețile necuratelor gânduri. Deci i-a aprins cu focul poștei trupul lui și n-a avut odihnă trei zile și trei nopți, arzând cu totul de poftă spre păcatul trupesc, încât se deznădăduise și de mântuirea sa. Dar ce este și mai rău, este că se rușina a-și mărturisi războiul său părintelui.

Iar Cuviosul Atanasie cunoscând aceasta cu duhul, a chemat pe Pavel la el și vorbea cu el deosebi despre oarecare lucruri mănăstirești. Deci prin vorba aceea a tras încet pe Pavel spre mărturisirea patimii

celelalte trupești. Iar Pavel, căzând la picioarele părintelui, și-a mărturisit primejdia sa și a cerut ușurare de război. Iar cuviosul, învățându-l să nu osândească pe fratele cel greșit, l-a trimis la slujba lui, că era chelar, și stând el însuși la rugăciune, s-a rugat cu lacrimi lui Dumnezeu pentru el. Din ceasul acela, Pavel s-a ușurat de patimă, căci a simțit o răcorire ce s-a vărsat pe capul lui și prin tot trupul, ajungând până la picioare. De atunci s-a stins într-însul aprinderea cea de poftă trupească.

Alt frate, anume Marcu, de neam din Lampsac, se învifora de aceeași poftă trupească a păcatului. Deci, mergând la părintele, și-a mărturisit patima și cerea ajutor de rugăciuni de la dânsul. Iar după câteva zile, a văzut în vedenia visului pe părintele, zicând către el: „Cum ești, frate?” Iar el a răspuns: „O, părinte, pățimesc foarte rău!” Și i-a zis cuviosul: „Intinde-te cu fața la pământ”. Și întinzându-se el cu fața la pământ, părintele l-a călcat cu piciorul pe șale. Iar el, deșteptându-se din greutatea piciorului, s-a simțit tămăduit de patimă, și din ceasul acela avea odihnă în mădulare, fără de supărarea trupească. Aceste puține minuni din cele multe, ale Cuviosului Părintelui nostru Atanasie, care s-au făcut în viața lui, povestindu-le pe scurt, să începem a grăi despre mutarea lui.

Deoarece se adunase la cuviosul o mulțime de frați de pretutindeni, precum s-a zis mai înainte, era nevoie să mărească lărgimea bisericii, pentru încăperea soborului fraților, și să zidească paraclise și pridvoare lângă pereții bisericii. Și fiind neterminată o clădire a unui pridvor de la altar, era nevoie ca însuși părintele să se suie acolo să vadă acel lucru, mai înainte de a merge la împăratul la Constantinopol, pentru trebuințele mănăstirești. Deci, chemând mai întâi pe frați, le-a citit învățătura fericitului Teodor Studitul, adăugând sfaturi folositoare și din gura sa binegrăitoare; apoi, închizându-se în chilie, s-a rugat mult. După aceea, a ieșit din chilie îmbrăcat cu mantia, având pe cap sfințitul culion al fericitului său părinte Mihail Malein, pe care avea obiceiul a-l pune numai la praznice mari și în vremea împărțirii cu dumnezeieștile lui Hristos Taine.

Iar în ziua aceea s-a arătat ca și cum ar fi fost praznic și era luminos la față ca un înger al lui Dumnezeu. Deci luând cu el șase frați, s-a suit cu ei la acel lucru. Și pe când era pe vârful zidirii, cu neștiutele judecăți ale lui Dumnezeu, s-a surpat acel vârf și toți au căzut, fiind împresurați cu pietre și cu țărână. Deci cinci și-au dat îndată sufletele în mâinile lui Dumnezeu, iar părintele și cu un zidar, anume Daniil, au rămas prinși între pietre de vii. Și s-a auzit timp de trei ceasuri și mai mult glasul cuviosului părinte, strigând astfel: „Doamne, Iisuse Hristoase, ajută-mi mie! Slavă Ție, Dumnezeule!” Deci, adunându-se frații cu plângere și tânguire, au scos pietrele și țărâna, unii cu uneltele ce le găsiseră la îndemână, iar alții cu mâinile și cu picioarele, până ce au găsit pe Părintele Atanasie sfârșit în Domnul, cu trupul întreg, în afară de piciorul drept, care era rănit. Iar lângă dânsul au găsit și pe zidar rănit foarte rău; și așa i-au scos pe amândoi de acolo.

Astfel a fost sfârșitul Cuviosului nostru Atanasie, care, deși s-ar părea cuiva că a fost necinstit, de vreme ce nu s-a săvârșit pe pat, însă cinstită este înaintea Domnului moartea cuviosului, căci s-a făcut pricinuitoare de cunună mucenicească plăcutului lui Dumnezeu, de care nu fără de înștiințare a fost el, pentru că, văzând-o mai dinainte cu duhul, a spus-o lui Antonie, ucenicului său apropiat, zicând: „Te rog să faci tu călătoria care trebuia să o facem la Constantinopol, pentru nevoile mănăstirii, pentru că eu de acum nu voi mai putea să văd pe împăratul cel pământesc, așa voind Dumnezeu!”

Iar după sfârșitul său, cuviosul a stat trei zile neîngropat, până ce s-au adunat părinții de pe la toate mănăstirile Sfântului Munte, ca să-i facă cinstita îngropare. Iar sfântul lui trup nu s-a schimbat, nici nu a curs, nici nu s-a înnegrit, ci fața lui era ca a unui om viu ce doarme; nici nu mirosea, cum miros morții. Deci mare tânguire era pentru dânsul de la toți. Apoi, când îi făceau cântarea deasupra gropii, din rana care era la picior a curs sânge mai presus de fire; pentru că cine a văzut vreodată curgând sânge de la un om mort de trei zile? Acest lucru văzându-l oarecare din stareții cei cinstiți, l-au strâns în basmalele lor și se ungeau cu el ca și cu o mare sfințenie spre binecuvântare. Apoi au îngropat cinstitul trup al Cuviosului Părinte Atanasie.

Iar trupurile sfârâmate de pietre ale celor cinci frați, găsindu-le, le-au îngropat și pe ele cu cinste mai înainte. Iar Daniil, care era rănit, a trăit câteva zile și a mărturisit o vedenie care i s-a arătat în noaptea

dinaintea sfârșitului cuviosului. „Am văzut - zicea - un trimis luminos, venind de la împărat și chemând pe părintele la acela. Apoi, în acel ceas, părintele ieșind din lavră, i-a urmat trimisului acelaia împreună cu șase frați, între care eram și eu. Deci, după ce am sosit la acele frumoase palate împărătești și ne-am apropiat de ușă, cuviosul părinte, împreună cu cei cinci frați, au intrat în palat la împărat, iar eu am rămas afară tânguindu-mă foarte mult. Și am auzit un oarecare om dinăuntru, zicându-mi: «In zadar te tânguești, omule, pentru că nu poți să intri înăuntru, de nu-ți va da voie părintele cu care ai venit». Auzind eu aceasta, am început și mai mult a mă tângui, chemând pe Părintele Atanasie cu glas umilit. Apoi, după puțin timp, ieșind părintele, m-a luat de mâna dreaptă și m-a dus în palat, unde m-am învrednicit a vedea pe împărat și a mă închina lui". Acestea spunându-le Daniil, și-a dat sufletul său în mâinile lui Dumnezeu.

Se cade să mai pomenim și alte minuni ale Cuviosului Atanasie, care s-au făcut după moartea lui.

Odată s-a întâmplat lui Antonie, ucenicul cel apropiat al cuviosului, de a plecat cu oarecare frați în părțile Gangrei pentru trebuințele mănăstirii. Ajungând acolo, au găsit spre seară un păstor păscând oile și acela avea un singur fiu pe care-l rănise o fiară. Deci, fiind aproape de sfârșit, tatăl lui se tânguia foarte mult pentru dânsul. Și văzând el pe acei monahi străini trecând pe alături, i-a rugat să se abată la dânsul, unde, arătându-le iubire de străini, le-a pus înaintea lor hrana ce o avea, pâine și lapte. Iar monahii s-au minunat de buna lui faptă - cum, fiind într-atâta mâhnire, nu și-a lăsat iubirea de străini - și pătimeau cu dânsul întru supărarea lui. Iar între acei monahi era și un frate cu numele Simeon, care avea cu dânsul o basma muiată în sângele Cuviosului Părintelui Atanasie. Cu acea basma, Simeon a legat rana copilului și îndată a adormit acela cu somn dulce până a doua zi, iar călugării au rămas și ei acolo. Iar dimineața, copilul s-a sculat sănătos, având rana tămăduită și cerea să mănânce. Deci toți au preaslăvit pe Dumnezeu.

Altădată, unul dintre frați, fiind trimis pentru slujba mănăstirii, i s-a întâmplat de a intrat în casa unui oarecare iubitor de Hristos, în care femeia aceuia pătimea de mult timp de scurgerea sângelui și zăcea pe patul durerii, iar bărbatul și toți casnicii se tânguiau pentru dânsa. Atunci fratele acela, înștiințându-se de pricina tânguirii lor, a zis: „Am în băsmăluță sângele Sfântului Atanasie, iar de veți voi, să muiem băsmăluța cea sângerată în apă și să o stoarcem pe ea, apoi apa aceea să o bea bolnava și îndată va fi sănătoasă". Și auzind acea femeie neputincioasă cuvintele monahului, a început cu lacrimi a-l ruga pe el ca mai curând să facă aceea. Deci monahul gătind apa aceea cu sângele sfântului, a dat-o ei, iar femeia, primind-o, a zis: „Sfinte Atanasie, ajută-mi!", și a băut-o toată. Atunci îndată i-a încetat curgerea sângelui și s-a făcut sănătoasă.

Iarăși, în altă vreme, monahii Simeon și Gheorghe fiind trimiși cu corabia pentru oarecare slujbă a mănăstirii, au ajuns în portul Pevcului, unde au aflat un oarecare corăbier pe moarte, care acum nu mai grăia de opt zile, fiind plâns de prietenii săi. Deci au pus pe el băsmăluța cea roșită în sângele cuviosului și îndată omul acela s-a deșteptat ca din somn, sculându-se sănătos.

Multe minuni se săvârșeau și la mormântul sfântului, pentru că se izgoneau duhurile cele necurate din oameni și se tămăduiau multe feluri de boli ale celor ce veneau cu credință și se ungeau cu untdelemn din candela ce ardea la mormântul lui. Deci să pomenim și aceasta care s-a făcut unui monah îmbunătățit, anume Evstratie. Acestuia i se vătămaseră oarecum cele dinlăuntru ale lui și udul îi ieșea nu apă, ci sânge. De aceasta a pățimit șapte ani și multe feluri de doctorii luând, nimic n-a folosit. Deci, lepădându-se de doctorii, a alergat la Dumnezeu, rugându-se mijlocitorului către Acela -Cuviosului Părinte Atanasie. Deci alergând la acest doctor dătător de tămăduiri, îndată a luat grabnică tămăduire de la dânsul în acest chip: I se părea în vedenia visului, că este la masă și că vede pe cuviosul părinte șezând la obișnuitul său loc de egumen, înaintea căruia era o sticlă plină cu apă și un blid cu struguri. Și luând cuviosul puțin din struguri, a pus în apă și i-a dat lui Evstratie să bea. Iar Evstratie, socotind că este vreo doctorie obișnuită, de care el se lepădase, nu voia să primească. Și a zis părintele către dânsul: „Nu te teme, ci ia și bea, că-ți va fi spre sănătate". Iar Evstratie, luând și bând, s-a deșteptat din vedenia visului și din acel ceas s-a tămăduit desăvârșit de boala aceea.

Acum este timpul să sfârșim cuvântul cel adunat pe scurt din cartea scrisă pe larg despre viața, nevoințele și minunile Cuviosului Atanasie. Deci fie lui Dumnezeu, Cel minunat întru sfinții Săi și Cel ce a arătat întru Cuviosul Atanasie mila și puterea Sa, slava cea fără de sfârșit și cinstea, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

CUVIOSUL LAMPADIE **(5 iulie)**

Acest Sfânt dându-se pe sine din pruncie spre viața sihăstrească și supunându-și trupul duhului prin înfrânarea poftelor și prin dese rugăciuni, a strălucit ca soarele și a luminat pe cei ce erau întunecați cu demonice înșelăciuni. Și a făcut multe minuni atât în viață, cât și după ce s-a mutat către Domnul, dând tămăduire celor ce se apropiau cu credință de peștera în care s-a nevoit, aproape de Irinopolis, în Isauria, unde au fost puse și sfințele lui moaște.

AFLAREA CINSTITELOR MOAȘTE ALE SFINTEI FECIOARE IULIANA **(5 iulie)**

În zilele fericitului întru pomenire Elisei Pleteneanul, arhimandritul Lavrei Pecersca, s-a pristăvit în cetatea Kievului, cea păzită de Dumnezeu, o fecioară vestită, care avea să fie îngropată în sfântul locaș al Pecerscăi. Și a fost săpat mormântul ei aproape de biserica cea mare de piatră a Adormirii Preasfintei Născătoare de Dumnezeu din Pecersca, înaintea paraclisului Sfântului Ioan Înaintemergătorul, unde acum este ușa către despărțitura aceea; căci mai înainte nu era acolo, ci dinăuntru bisericii celei mari era intrarea în acea despărțitura.

Deci săpând unii atunci, au aflat o vistierie păzită de Dumnezeu de mulți ani - cinstitele moaște ale Sfintei plăcutei lui Dumnezeu, doamna Iuliana -, odihnindu-se foarte frumoase întru nesticăciune, căci era fecioara albă la trup și frumoasă la chip, și se părea că doarme ca vie, împodobită cu îmbrăcăminte de mare preț, din învelitori de mătase cu țesături de aur. La gât avea grivne de aur cu multe mărgăritare; la mâini, brățări de aur și inele de mare preț, iar pe cap, o cunună feciorească de aur cu mărgăritare și cu pietre scumpe. Și zăcea lângă peretele bisericii, cu capul spre miazăzi, iar cu picioarele spre miazănoapte. Peste racla ei era pusă o piatră, pe care era însemnată pecetea binecredincioșilor domni Olșanschi, iar pe raclă era bătută o tăbliță de argint aurită, pe care era închipuită aceeași însemnare a fecioarei, cu o scriere deasupra în felul acesta: „Iuliana, doamna Olșansca, fiica voievodului Grigorie Olșanul, care a murit fecioară în vârstă de șaisprezece ani”.

Iar toată îmbrăcămintea ei se vedea ca și cum ar fi fost nouă, până ce nu s-a atins nimeni de ea, iar când s-a atins, îndată s-a stricat. Apoi, îmbrăcând acele sfinte moaște într-altă îmbrăcăminte nouă de mătase, le-au pus în biserica cea mare a Pecerscăi, în colțul dinspre apus spre miazăzi, nu cu dinadinsul, fără de împodobirea de vrednică cinste, care se cuvine sfinților. Deci oamenii se atingeau de acele sfinte moaște precum voiau, nedându-le cuviincioasa cinste, încât se acoperiseră de praf și se înnegriseră.

Iar după câțeva vreme, pe scaunul Mitropoliei Kievului fiind fericitul întru pomenire, Preasfințitul Părinte chir Petru Movilă, care avea împreună și ocârmuirea Mănăstirii Pecersca, i s-a arătat în vedenie minunată doamna Iuliana, această fecioară sfântă și plăcută lui Dumnezeu, muștrându-l că sfințele ei moaște sunt lăsate în nebagare de seamă și părăsire, din pricina împuținării credinței. Drept aceea, acel înțelept păstor îndată a poruncit la niște fecioare din rânduiala monahicească, iscusite și temătoare de Dumnezeu, să gătească îmbrăcăminte și podoabe de bună cuviință, cu care să împodobească acele sfinte moaște. Încă a poruncit să se facă și o raclă frumoasă, în care s-a sârguit să pună cu evlavie și frumoasă rânduiala acele sfinte moaște, îmbrăcându-se în veșminte arhieresti și chemând tot sfințitul sobor. Și fiind

de față tot norodul, le-a mutat cu prăznuire într-alt loc, făcând rugăciuni și cântări de prăznuire și dând mulțumire lui Dumnezeu și Preasfintei Născătoare și cuvioșilor părinți ai Pecerscâi, că, la sfințenia și lauda aceluia loc, s-a adăugat și arătarea nestricatelor, cinstitelor și minunatelor moaște ale Sfintei fecioare Iuliana, la care cei ce aleargă cu cucernicie și cu credință câștigă, cu rugăciunile plăcutei lui Dumnezeu, ajutor folositor de suflet la trebuințele lor.

Iar de ar voi cineva să știe și vreo minune de la acele sfinte moaște ale Sfintei Iuliana, plăcuta lui Dumnezeu, această mai aleasă minune o vom adăuga aici, spre mai vrednică încredințare.

În anul 1617 de la Nașterea Mântuitorului Hristos, a venit în Mănăstirea Pecersca, sub stăreția lui Elisei Pleteneanul, cel mai sus pomenit, un om oarecare necunoscut de nimeni, anume Vasilie, care - după cum s-a aflat mai târziu - era eretic, deoarece ținea de blestemata credință rea a lui Arie. Acela, prefăcându-se cu înșelăciune și fățarnică credință și cucernicie, se arăta că venise să cerceteze sfintele locuri și să se închine moaștelor făcătoare de minuni ale plăcuților lui Dumnezeu sfinți ai Pecerscâi; dar înăuntru își ascundea vicleșugul aceluia eres pierzător de suflet al lui Arie. Deci a îndrăznit necuratul a intra în sfânta, marea și de minuni făcătoare biserică a Pecerscâi. Și a rugat cu vicleșug pe ierodiaconul Liverie, care era într-acea vreme eclesiarh, să-i deschidă racla fericitei fecioare Iuliana, ca și cum dorea să se închine cu osârdie cinstitelor ei moaște. Și câștigându-și ticălosul cererea, a început a se închina cu fățarnicie la cinstitele ei moaște, gândind cu vicleșug și căutând vreme îndemânică, ca să-și săvârșească răutatea cea ascunsă.

Iar când a văzut pe eclesiarh că se depărtează pentru o trebuință, îndată urâtul de Dumnezeu, ereticul, înșelătorul și hoțul, s-a grăbit a se apropia de cinstitele moaște ale Sfintei Iuliana; și, ca și cum voia să le sărute cu toată osârdia, a îndrăznit a apuca inelul din degetul mâinii drepte al sfintei. Și depărtându-se blestematul închinător cu prada cea pierzătoare de suflet, se ducea cu îndrăzneală din biserică cu acel câștig închipuit. Dar când a voit să iasă pe ușile bisericii, deodată s-a îndrăcit și a căzut pe pietre, răcnind ca un bou sălbatic, tăvălindu-se și scuturându-se încoace și încolo. Apoi, fiind pedepsit cu dreapta răsplătire a lui Dumnezeu, acel eretic și fur de cele sfinte și-a lepădat îndată necuratul său suflet.

Deci înspăimântându-se eclesiarhul de lucrul acela, a alergat și i-a spus arhimandritului. Iar acela îndată a luat pe frați și a mers acolo, și toți se mirau de sfârșitul cel grabnic și înfricoșat al aceluia om cumplit. Și vrând să știe pricina aceluia grabnic sfârșit rău, a poruncit să caute la acel eretic pretutindeni, dacă nu este la el ceva răpit sau furat din lucrurile bisericesti. Deci, căutându-l, au găsit în buzunar inelul. Atunci arhimandritul a întrebat pe eclesiarh: „De la ce icoană o fi luat acest inel?” Și cercetând eclesiarhul, a numărat la toate icoanele, nu a găsit lipsă nimic. După aceea, i-a venit în minte să deschidă și racla Sfintei fecioare Iuliana; pentru că acel înșelător se vedea că se ruga cu dinadinsul la cinstitele ei moaște.

Și deschizând racla și căutând, a cunoscut că acel inel de mare preț a fost luat din degetul mâinii drepte a Sfintei fecioare Iuliana, și a spus mai-marelui. Făcându-se aceasta, a venit din întâmplare la biserică un bărbat binecredincios, cu numele Vartolomeu. Acela a cunoscut pe acel eretic, care zăcea mort, și a spus numele și neamul lui. După aceea, arhimandritul a poruncit, ca, spre mai mare laudă a acelei minuni, să lipească acel inel răpit de la moaștele Sfintei Iuliana la icoana Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, între celelalte podoabe de mare preț. Iar pe acel eretic și fur de lucruri sfinte, să-l îngroape afară din mănăstire. Și zicea către frați: „Socotiți, părinților și fraților, cum Dumnezeu, Care cearcă inimile și rărunchii, asemenea și fapta rea care se ascundea în inima acestui viclean om a vădit-o și nu l-a lăsat fără pedeapsă, ca și ceilalți să aibă frică; pentru că nu este taină care să nu se arate”. Cu o minune ca aceasta s-au încredințat toți credincioșii de sfințenia și dumnezeiasca plăcere a Sfintei fecioare Iuliana.

Pentru cinstea Sfintei fecioare Iuliana Olșansca, nu se cuvine a tăcea mărturia cea vrednică de credință, care după multă vreme s-a făcut astfel: În anul 1677 de la Nașterea lui Hristos, în șase zile ale lunii iulie, a venit într-adins la Mănăstirea Pecersca preacinstitul părinte Teodosie Sofronovici, egumenul mănăstirii Sfântul Arhanghel Mihail, din Kiev. El dorea să i se deschidă racla Sfintei fecioare Iuliana, de cinstitul ieromonah Paisie, care era în vremea aceea eclesiarh, vrând a se închina sfintelor ei moaște, pentru că

spunea el: „Niciodată nu mi s-a întâmplat să mă închin la acele sfinte moaște, dar am avut o vedenie ca aceasta în mănăstirea mea: Ieșind eu din biserică după cântarea Utreniei și adormind puțin, mi s-a arătat într-o lumină mare o ceată de multe sfinte fecioare, dintre care una mi-a zis cu mustrare: «Iată, eu sunt Iuliana, ale cărei moaște zac în sfânta biserică a Pecerscăi, iar tu pentru ce mă nesocotești pe mine și moaștele mele? Deci, iată, de aceea ți-a arătat Domnul vedenia aceasta, ca să știi, că și eu sunt numărată de El cu sfintele fecioare, care I-au bineplăcut Lui»".

De atunci, acel preacinstit egumen, de câte ori venea în sfântul locaș al Pecerscăi, niciodată nu trecea cu vederea a se închina cu evlavie și cu toată osârdia, și a săruta cu smerită și umilită sărutare aceste sfinte moaște nestricate ale Sfintei Iuliana, plăcuta lui Dumnezeu. Cu ale cărei sfinte rugăciuni să ne învrednicim și noi a fi numărați în ceata plăcuților Domnului Celui lăudat întru sfinții Săi. Amin.

CUVIOSUL PĂRINTELE NOSTRU SISOE CEL MARE **(6 iulie)**

Cuviosul Sisoe, iubind din tinerețe pe Dumnezeu, a luat asupra sa jugul crucii și cu osârdie a urmat lui Hristos, petrecând cu postnicești nevoințe în pustiile Egiptului, unde, prin smerenie și prin rugăciuni, în viața cea asemenea cu îngerii, biruia taberele vrăjmașilor celor nevăzuți. Petrecerea lui era în pustiul muntelui în care s-a nevoit Cuviosul Antonie cel Mare, și fericitul Sisoe era următor vieții lui Antonie. El a luat atâta dar de la Dumnezeu, pentru smerita lui cugetare, încât a înviat și morți, precum este arătat în Pateric, unde se află scris aceasta:

Un om oarecare, mirean, a mers pentru binecuvântare la Părintele Sisoe, în muntele lui Antonie, având cu el pe fiul lui - un copil mic. Deci s-a întâmplat că s-a îmbolnăvit copilul pe cale și a murit; dar tatăl nu s-a tulburat de aceasta, ci cu credință l-a adus pe mort la stareț. Și intrând în chilie la cuviosul, s-a aruncat la picioarele lui, împreună cu fiul cel mort, pe care punându-l cu fața în jos, stătea ca și cum ar fi cerut binecuvântare și rugăciune. Și făcând starețul rugăciune, și dându-le binecuvântare, a ieșit omul afară, lăsând copilul zăcând mort la picioarele sfântului. Iar starețul n-a știut că este mort copilul, ci, socotind că sade pentru rugăciune, i-a zis: „Scoală-te, fiule, și du-te de aici". Deci, îndată înviind mortul, s-a sculat și a mers în urma tatălui său. Și văzând omul pe fiul său viu, s-a întors cu el la stareț și închinându-se, i-a dat mulțumire. Atunci cunoscând starețul învierea mortului ce se făcuse, s-a mâhnit foarte mult; pentru că niciodată nu voia să fie făcător de minuni. Deci a poruncit acelui om, ca să nu spună nimănui ceea ce se făcuse, până la sfârșitul lui.

Pe acest părinte insuflat de Dumnezeu, l-au întrebat frații: „De va cădea vreun frate într-o greșeală oarecare, îi este destul un an de pocăință?" Răspuns-a starețul: „Aspru este cuvântul acesta". „Dar șase luni se cade să se pocăiască cel ce a greșit?" Răspuns-a starețul: „Este mult". Și iarăși au zis frații: „Dar patruzeci de zile îi este de ajuns pentru pocăință?" Răspuns-a starețul: „Este mult". După aceasta a zis: „Cred milostivirii Iubitorului de oameni, că de se va pocăi omul cu tot sufletul, în trei zile primește Dumnezeu pocăința lui".

Iarăși un alt frate a întrebat pe stareț, zicând: „Ce voi face, părinte, căci am căzut în păcat?" Starețul a răspuns: „Scoală-te, fiule, și te vei mântui". Zis-a fratele: „Dar după sculare, iarăși am căzut". Starețul a zis: „Scoală-te iarăși". Fratele i-a zis: „Apoi până când va fi căderea și scularea mea?" Starețul a răspuns: „Până ce sfârșitul te va ajunge și te va găsi ori în cele bune ori în cele rele. Deci totdeauna se cade să petrecem în sculare, ca într-aceea să ne ajungă sfârșitul".

La acest cuvios părinte, era un ucenic, anume Apolos. Acestuia din meșteșugirile vrăjmașului, pe lângă alte ispitiri și poftiri, i-a venit și pofta de rânduiala preotească. Și i se arătau lui dracii în vis în chip de arhieriei, hirotonindu-l pe el episcop. Deci, deșteptându-se din somn, ruga pe stareț ca să-i poruncească să meargă în cetate la arhieriu, ca să ia sfințirea preotească. Iar starețul îi porunca și-l învăța, spunându-i să

nu caute rânduiala mai presus de vrednicia lui. Iar el supărându-se de multa învățătură și pedepsire a starețului, a fugit în taină de la dânsul și s-a dus în Alexandria, la rudeniile sale cele după trup, ca acolo, prin ajutorul acelora, să poată câștiga rânduiala preoției.

Și mergând el pe cale, a ieșit diavolul în întâmpinarea lui și i s-a arătat în chip de om înalt la statură, care era gol desăvârșit, negru la vedere, murdar la chip, având unghii de fier și arătând asemănare de fiară. Era încă și buzat, avea sâni femeiești, arătându-se că este și o parte și alta la fire; și era foarte puturos. Și atât de mare nerușinare arăta înaintea ochilor lui, încât nici nu se cuvine a o da în scris. Acela căzând pe grumajii lui Apolos, îl cuprindea și-l săruta adeseori. Iar Apolos se îngredea cu semnul Sfintei Cruci și se trăgea din mâinile lui. Dar el zicea către dânsul: „Pentru ce fugi de mine? Știi că ești al meu și îmi ești iubit, fiindcă faci voile mele; pentru aceasta am și venit ca să călătoresc cu tine, până ce voi sfârși toate poftete tale”.

Iar Apolos, neputând suferi putoarea și nerușinarea lui, și-a ridicat ochii spre cer și a strigat foarte tare, zicând: „Dumnezeule, ajută-mi mie pentru rugăciunile părintelui meu, Sisoe, și mă izbăvește din această primejdie!” Și îndată diavolul, depărtându-se puțin de la dânsul, s-a închipuit în femeie frumoasă goală și a zis către dânsul: „Primește-mă și satură-ți pofta ta, de vreme ce mult m-ai odihnit în inima ta, prin gândurile tale”. Și iarăși a zis: „Eu am voit să te fac pe tine popă și episcop, dar rugăciunile lui Sisoe, starețul cel lacom, mă gonesc de la tine”.

Aceasta zicând diavolul, s-a făcut nevăzut. Atunci Apolos, cuprins de mare frică, s-a întors la stareț și, căzând la picioarele lui, i-a spus toate cele ce i se întâmplaseră, cerând iertăciune. Încă a spus și fraților ce a pățit din înșelăciunea vrăjmașului și cum i-au ajutat lui rugăciunile Cuviosului Părinte Sisoe. Căci cu adevărat, rugăciunea lui era puternică spre gonirea diavolilor, căci și dintr-un alt ucenic al său, anume Avram, a izgonit pe duhul cel necurat, care muncea trupul lui. Și toate duhurile ispititoare fugeau de la dânsul, neîndrăznind a se apropia de viteazul și nebiruitul ostaș al lui Hristos.

Și petrecând Cuviosul Sisoe șaiszeci de ani, s-a apropiat de sfârșitul său. Deci, când era să se pristăvească, monahii șezând lângă dânsul, s-a luminat fața lui ca lumina și a zis către ei: „Iată, a venit avva Antonie”. Și tăcând puțin, iarăși a zis: „Iată, a venit ceata proorocilor”. Și iarăși fața lui mai mult a strălucit. Și a zis: „Iată, a venit ceata apostolilor”. Și s-a luminat fața lui îndoit, și vorbea cu fețele cele nevăzute. Și l-au rugat frații, zicând: „Spune nouă, părinte, cu cine vorbești?” El le-a zis: „Iată, au venit îngerii să mă ia, și mă rog lor, ca să mă lase puțin să mă pocăiesc”. Frații i-au zis: „Părinte, nu-ți este de trebuință ție pocăința”. Starețul a răspuns: „Cu adevărat nu mă știu pe mine, de m-am atins măcar de începutul pocăinței mele”. Și toți frații îl știau pe el că este desăvârșit.

Și iarăși mai mult s-a luminat și se făcuse fața lui ca soarele, încât toți s-au temut. Și le-a zis starețul: „Iată, vine Domnul, vedeți toți. El zice: «Aduceți-Mi vasul alegerii din pustie»”. Cuviosul zicând acestea, îndată și-a dat duhul său Domnului; și s-au făcut niște fulgere și chilia aceea s-a umplut de bună mireasmă.

Cu astfel de fericit sfârșit, Cuviosul Sisoe și-a săvârșit vremelnica viață și s-a mutat la viața cea fără de sfârșit. Iar cetele sfinților care le-a văzut la sfârșitul său, cu acelea acum sălășluin-du-se, se îndulcește de vederea feței lui Hristos.

Fie ca de acele îndulciri să ne învrednicim și noi cu rugăciunile Cuviosului Părintelui nostru Sisoe și cu Darul Domnului nostru Iisus Hristos, Căruia se cuvine slava în veci. Amin.

SFINȚII MUCENICI MARIN, MARTA, AVDIFAX ȘI AVACUM, ȘI CEI ÎMPREUNĂ CU DÂNȘII (6 iulie)

Pe vremea lui Claudiu, împăratul Romei, a venit din Persia la Roma, un bărbat de neam bun și bogat, care era de dreapta credință creștinească, cu numele Marin, împreună cu femeia sa, Marta, și cu doi fii ai lor, Avdifax și Avacum. Ei au venit ca să se închine la mormintele Sfinților Apostoli și ale celorlalți sfinți. Și au început a cerceta în Roma pe creștinii cei ținuți în legături și a îngropa trupurile celor uciși pentru Hristos. Deci, trecând râul Tibrului, au găsit acolo într-altă cetate pe Sfântul Mucenic Chirin, care era ținut în temniță și care pătimize multe răni pentru Hristos. Și mergând la el, s-au aruncat la picioarele lui, rugându-l să se roage Domnului pentru dânșii; și au început din averile lor a-i sluji lui și celor legați cu el pentru Hristos, și spălându-le picioarele, se stropeau cu apa aceea. Astfel au petrecut acolo opt zile, slujind sfinților.

În vremea aceea, Claudiu a poruncit să ucidă fără judecată pe toți creștinii ce se aflau. Și nu cu mult mai înainte de acea vreme, fuseseră prinși 260 de creștini, pe care-i osândise împăratul să sape pământul; iar temnița lor era afară din cetate la locul olarului, lângă calea ce se numește Salaria. Deci împăratul a poruncit ca pe toți aceștia să-i săgeteze soldații cu săgeți la priveliște, iar trupurile lor să le ardă cu foc. Înștiințându-se de aceasta Marin și Marta cu fiii lor, s-au mâhnit foarte mult și, ducându-se la acel loc împreună cu Sfântul Ioan preotul, scoteau în taină din foc trupurile sfinților pe care le puteau lua și, învelindu-le cu pânze curate, le îngropau în peștera cea de lângă calea Salariei, care se numea Cucumer. Încă au îngropat împreună cu ei și pe un oarecare tribun împărătesc, cu numele Vlast, care fusese ucis pentru Hristos; și au petrecut acolo multe zile în rugăciuni și în post, împreună cu preotul Ioan.

Și înștiințându-se împăratul Claudiu de aceasta, a poruncit ca să caute pe Marin și pe soția lui; dar nu-i găsea pentru că se ascuseseră. Iar când s-au întors din acea peșteră și au venit la temnița zisă mai înainte, n-au mai găsit în ea pe Sfântul Mucenic Chirin; pentru că îl uciseseră cu sabia în noaptea aceea, mai înainte de venirea lor, și-l aruncaseră în râul Tibrului. Iar ei înștiințându-se de locul unde era aruncat trupul sfântului, au așteptat noaptea. Și împărate, și ți se va mântui sufletul tău, împărăția ta se va înmulți și vrăjmașii tăi se vor stinge, iar tu vei fi biruitor peste toți. Aici te vei îndulci de vremelnica împărăție, iar în viața ce va să fie te vei îndulci de cea veșnică, numai să faci aceasta: Pocăiește-te de sângele sfinților, pe care l-ai vărsat și crede în Hristos, primind Sfântul Botez!" Atunci Claudiu a zis către cei de față: „Auziți, cetățeni ai Romei și tot poporul, cât de sănătoasă învățătură ne grăiește nouă omul acesta?" Iar eparhul, cel cu numele Calpurnie, a strigat: „Te înșeli, o, împărate, cu învățătura cea mincinoasă a acestuia! Oare cu dreptate ne este nouă să lăsăm zeii aceia, căroră din scutecele noastre ne-am învățat a ne închina? Singur judecați de aceasta!"

Zicând eparhul acestea, s-a schimbat inima împăratului și i-a încredințat lui pe preot, zicându-i cu mâhnire: „Să-l ascuți cu îngăduire și dacă învățătura lui ce o grăiește nu va fi sănătoasă, să faci cu dânsul după legea cu care se judecă furii de cele sfinte; iar dacă va fi sănătos și drept sfatul lui, atunci de ce să nu-l ascultăm pe acela?" Atunci eparhul Calpurnie, luând pe Sfântul Valentin, l-a încredințat unuia din cei ce erau sub stăpânirea lui, dregător mai mare, cu numele Asterie, bărbat înțelept, zicându-i: „De vei putea, cu cuvintele tale, să pleci pe acesta spre socoteala noastră, voi spune împăratului de înțelepciunea ta, și îi vei fi lui prieten".

Și luând Asterie pe preot, l-a dus în casa sa. Deci, intrând Sfântul Valentin în casa lui Asterie, și-a plecat genunchii la rugăciune și a zis: „Dumnezeule a toată făptura cea văzută și nevăzută, Ziditorule al neamului omenesc, Cel ce ai trimis pe Fiul Tău, pe Domnul nostru Iisus Hristos, ca să ne mântuiască pe noi de înșelăciunea vrăjmașului și să ne aducă din întuneric la lumina adevărului, Care ne-a chemat pe noi la Sine, zicând: Veniți la mine toți cei osteniți și însărcinați, și Eu vă voi odihni pe voi; întoarce casa aceasta la Tine, și dă ei după întuneric lumină, ca să Te cunoască pe Tine, Dumnezeule și Hristos, întru unirea Sfântului Duh, în veci. Amin!"

Astfel rugându-se sfântul și Asterie auzind cuvintele lui, a zis către dânsul: „Mă mir, cum zici că Hristos al vostru este lumină!” Răspuns-a sfântul: „Cu adevărat, Domnul nostru Iisus Hristos, Cel născut de la Duhul Sfânt și din Preasfânta Născătoare de Dumnezeu, este lumină adevărată, Care luminează pe tot omul ce vine în lume”. Asterie a zis: „Dacă El luminează pe tot omul, acum voi încerca, dacă sunt adevărate cele grăite de tine. Eu am o fiică oarbă încă mai înainte de a avea doi ani; deci, dacă o vei vindeca cu numele Hristosului tău, atunci voi face tot ceea ce-mi vei porunci”. Preotul a zis: „S-o aduci la mine”. Iar Asterie, alergând cu sârguință, a adus pe copila cea oarbă. Deci Sfântul Valentin, înălțându-și mâinile și ridicându-și ochii cu lacrimi spre cer, s-a rugat mult. Apoi, punând mâna sa pe ochii cei orbi, a zis: „Doamne, Iisuse Hristoase, luminează pe roaba Ta, că Tu ești lumina cea adevărată!”

Și îndată a văzut copilita. Iar Asterie și femeia lui văzând aceasta, au căzut la picioarele sfântului, zicându-i: „Ne rugăm să faci ceea ce vei voi cu noi, ca să fim robii lui Hristos și să se mântuiască sufletele noastre!” Sfântul a zis către dânșii: „Să faceți ceea ce vă poruncesc. Dacă credeți în Hristos din toată inima, sfărâmați toți idolii care sunt în casa voastră, postiți, iertați datoriile tuturor datornicilor voștri, primiți Sfântul Botez și așa vă veți mântui!” Iar ei au voit să facă cu bucurie toate acestea. Și poruncindu-le lor trei zile de post, îi învăța taina sfintei credințe. Iar de vreme ce Asterie avea sub stăpânirea sa pe mulți închiși, i-a dezlegat pe toți din legături și i-a liberat din temniță. Și după ce au postit trei zile, sosind ziua Duminicii, Asterie s-a botezat cu toată casa sa, care era de patruzeci și șase de suflete, bărbați și femei. Încă au chemat în casa lor și pe Sfântul Calist Episcopul și au luat binecuvântare de la el.

Auzind aceasta fericitul Marin împreună cu Marta, femeia lui, și fiii lor Avdifax și Avacum, s-au dus la casa lui Asterie cu bucurie, mulțumind lui Dumnezeu, și au petrecut acolo treizeci și două de zile. După aceasta, împăratul aflând că Asterie a crezut în Hristos și s-a botezat cu toată casa, după învățătura lui Valentin preotul, a trimis îndată ostași să prindă pe Asterie și pe toți ai casei lui. Iar aceia, năvălind fără de veste, au prins pe toți care se aflau în casa lui Asterie, între care era și Sfântul Marin cu casnicii lui, și pe toți i-a dus la împărat. Iar împăratul a poruncit să-i despartă deosebi pe preotul Valentin și pe Marin cu ai lui, iar pe Asterie cu ai casei lui i-a trimis legați în cetatea ce se numea Ostie, ca acolo să primească judecata și pedeapsa.

Deci ducând în cetatea aceea pe Sfântul Asterie și pe toți cei cu dânsul, i-a dat unui judecător cu numele Ghelasie, care, văzându-i, i-a aruncat în temniță. Iar după douăzeci de zile, scoțându-i la judecată, le-a zis: „Ați auzit ce a poruncit împăratul și tot sfatul lui?” Sfinții au răspuns: „Nu știm!” Judecătorul a zis: „Este poruncă ca toți care se închină zeilor să fie vii și liberi; iar cei ce nu voiesc să se închine lor, aceia să fie uciși cu felurite chinuri”. Sfântul Asterie a răspuns: „Să se închine lor aceia care sunt ca dânșii și să piară împreună cu ei; iar noi ne închinăm Dumnezeului celui adevărat și atotputernic, Care petrece la ceruri, și Lui ne aducem jertfă”. Și mâ-niindu-se judecătorul, a poruncit ca pe Sfântul Asterie să-l spânzure la muncire și să-l chinuiască; iar pe toți ceilalți să-i bată cu toiuge fără de cruțare. Și astfel chinuindu-i în acea zi, i-a aruncat iar în temniță, zicând: „Se cade a pregăti chinuri mai cumplite asupra lor!” Deci a poruncit ca a doua zi să fie gata priveriștea și să se adune poporul.

Și venind ziua următoare, judecătorul Ghelasie a șezut la judecata din priveriște și, aducând de față pe Sfântul Asterie cu ceilalți sfinți mucenici, a zis către dânsul: „Lasă-ți nebunia ta cea deșartă și te fâgăduiește a jertfi zeilor, ca să nu pieri în chinuri tu și cei cu tine!” Sfântul Asterie a răspuns: „Noi toți dorim ca să murim pentru Hristos, Mântuitorul nostru, precum și El a murit pentru noi păcătoșii, astfel încât, curățindu-ne de întinăciunile lumii acesteia, să ne învrednicim a trece la împărăția cerească cea dorită!” Și umplându-se judecătorul de mânie, a poruncit să-i arunce pe toți spre mâncare fiarelor.

Deci sfinții au fost duși la locul care se numea al fiarelor, aproape de o capiște de aur, pentru că acolo se hrăneau fiarele. Și intrând în groapă, s-a deschis îngrădirea fiarelor și le-au dat drumul asupra lor. Iar Sfântul Asterie a strigat cu glas mare, zicând: „Doamne, Dumnezeule Atotputernice, Cel ce ai miluit pe robul Tău, Daniil, în groapa leilor și prin Proorocul Avacum l-ai cercetat și l-ai întărit, cercetează-ne și pe noi, robii Tăi, prin îngerul Tău cel sfânt!” Și ieșind fiarele, n-au vătămat pe nimeni dintr-înșii, ci se plecau înaintea Sfântului Asterie și celor ce erau cu dânsul. Aceasta văzând-o Ghelasie, a zis către popor:

„Vedeți cum aceștia, cu meșteșugiri de farmece, au împlânzit fiarele?" Dar mulți din popor au grăit: „Dumnezeul lor îi păzește pe ei!"

După aceea, judecătorul a poruncit să-i scoată pe mucenici din groapă, să gătească un foc mare și să-i arunce în el, ca să ardă. Și fiind aprins acel foc mare, Sfântul Asterie a zis către ceilalți sfinți: „Indrăzniți, nu vă temeți; pentru că Cel ce a fost văzut al patrulea cu cei trei tineri în cuptorul Babilonului, Acela stă acum în mijlocul nostru!" Și când au aruncat pe mucenici în foc, îndată s-a stins văpaia și focul s-a schimbat în răcoreală, iar sfinții au rămas nevătămați. Atunci judecătorul, văzându-se biruit și rușinat, a poruncit să scoată pe mucenici afară din cetate și să-i omoare cu moarte de două feluri -pe unii să-i taie cu sabia, iar pe alții să-iucidă cu pietre. Și astfel s-a sfârșit nevoița muceniciei lor.

Iar pe cei rămași în Roma cu fericitul Valentin preotul, Sfinții Mucenici Marin, Marta, Avdifax și Avacum, împăratul Claudiu i-a adus înaintea judecății sale. Deci mai întâi a bătut fără de milă cu toiege pe Sfântul Valentin, și pe urmă a poruncit să-i taie capul. Apoi a zis către Sfântul Marin și către cei cu dânsul: „De unde sunteți?" Sfinții au răspuns: „Suntem din Persia". Impăratul a zis: „Pentru ce v-ați lăsat țara voastră și ați venit aici?" Sfinții au răspuns: „Am dorit să ne închinăm la mormintele Sfinților Apostoli și lângă ele să dăm Domnului rugăciunile noastre". Impăratul a zis: „De unde aveți aur și argint, că aud de voi că sunteți bogați?"

Sfinții Marin și Marta au răspuns: „Din averile noastre care le-am avut în Persia. Pe acelea noi le-am vândut și am împărțit la cei ce nu aveam, iar ceea ce ne-a mai rămas am luat cu noi, nu pentru noi, ci pentru slujirea sfinților. Iar cum că am fost bogați în Persia, poți să înțelegi din aceasta, că suntem de neam bun. Căci tatăl meu, Maromei, a fost întâiul după împăratul Persiei, iar soția mea este fiica lui Cusinit, boierul slăvit din Persia".

Impăratul a zis: „Pentru ce ați lăsat zeii cei părintești, care se cinstesc în Persia, și ați venit aici să căutați oamenii cei morți?" Marin a răspuns: „Noi, robii lui Hristos, am venit să ne închinăm Sfinților Apostoli, ale căror suflete nemuritoare cu Dumnezeu viețuiesc, ca ei să fie pentru noi mijlocitori către Hristos, Dumnezeu nostru". Impăratul a zis: „Unde este aurul și argintul care l-ați adus din Persia?" Sfântul Marin a răspuns: „L-am dat lui Dumnezeu, Care ni-l dăduse nouă pentru o vreme". Atunci împăratul, mâniindu-se, l-a dat pe el locțiitorului său, cu numele Muschian, zicându-i: „De nu vor aduce jertfe zeilor, să-i pierzi cu felurite chinuri".

Iar acela, luându-i pe ei, i-a dus la judecată în capiștea zeiței lor Teluda și, punându-i de față la cercetare, le-a arătat lor toate uneltele de muncă, îngrozindu-i cu cumplite chinuri și silindu-i la închinarea idolească. Dar, nesupunându-se voinței lui, a început a-i chinui. Deci, mai întâi pe Sfântul Marin, întinzându-l la pământ, a poruncit să-l bată cu toiege. Iar el, fiind bătut mult, nu striga altceva decât numai: „Slavă Ție, Doamne, Iisuse Hristoase!" Apoi pe Avdifax și pe Avacum, asemenea cu toiege i-au bătut. Iar Sfânta maică Marta, privind la pătimirea fiilor săi, îi întărea cu sfaturi de mamă ca să rabde cu bărbăție pentru Hristos, Cel ce a răbdat pentru noi mai mari pătimiri. După aceasta, spânzurând pe acești trei mucenici, adică pe tatăl cu fiii săi, a poruncit să strujească trupurile lor cu unghii de fier și să le ardă coastele cu foc. Iar ei strigau cu fețe luminoase: „Mulțumim Ție, Doamne, Iisuse Hristoase, Dumnezeu nostru, că ne-ai învrednicit a pătimi toate acestea pentru numele Tău!"

După aceasta, luându-i pe ei de la chinuri, a poruncit să le taie mâinile, iar Marta, adunând sângele lor, se ungea cu el cu bucurie. După aceea judecătorul, atârându-le mâinile de grumaji, a poruncit să-i poarte prin toată cetatea Romei. Deci, sfinții fiind purtați, când propovăduitorul striga: „Nu huliți pe zei, că pentru aceasta sunteți munciți", sfinții strigau împotriva: „Nu sunt zei, ci diavoli, care vă vor pierde pe voi cu împăratul vostru!"

După o pătimire ca aceasta, sfinții mucenici au fost scoși afară din cetate, la un loc care se numea Nimfa Catavasi, departe ca la treisprezece stadii, unde Sfinților Marin, Avdifax și Avacum li s-au tăiat capetele, iar pe Marta au înecat-o în râu. După aceasta, o femeie oarecare credincioasă, cu numele Filichita, luând în taină trupurile sfinților mucenici celor tăiați și al Sfintei Marta, le-a îngropat cu cinste

în satul său, slăvind pe Domnul nostru Iisus Hristos, Cel împreună slăvit cu Tatăl și cu Sfântul Duh, în vecii vecilor. Amin.

CUVIOSUL TOMA MALEON **(7 iulie)**

Cuviosul Toma, din începutul vieții sale în lume, a fost ostaș mare cu slava; pe de o parte pentru bogăția sa, iar pe de alta, pentru vitejia ce o avea. El era puternic cu trupul și viteaz în războaie, și de multe ori a biruit cetele potrivnicilor. După aceea, iubind pe Hristos, a lăsat lumea cu toată gâlceava ei și a luat jugul cel ușor al lui Hristos. Deci s-a îmbrăcat în chipul monahicesc, asemănându-se sărăciei și smereniei Domnului său. Apoi, înconjurând sălașurile monahicești, era povățuit spre săvârșirea faptelor bune de nevoitorii cei plăcuți ai lui Dumnezeu întru pustnicie. Iar când a voit să meargă în pustie pentru mai desăvârșită pustnicie și liniște, un stâlp de foc mergea noaptea înaintea lui și Sfântul Prooroc Ilie i se arăta, povățuindu-l în adâncurile pustiei. De niște călăuzitori ca aceștia a fost îndreptat ca spre alt Carmel, spre muntele Malein, unde viețuia pentru Dumnezeu și se învrednicea de dumnezeiești descoperiri și vedenii.

Astfel, precum mai înainte în lume biruia cu vitejie pe vrăjmașii cei văzuți, tot așa și după lepădarea de lume, în viața cea pustnicească, surpa și izgonea taberele cele nevăzute ale duhurilor celor rele, cu rugăciunea cea neîncetată, ca și cu o sabie ascuțită. Dar de vreme ce nu este cu puțință a se ascunde cetatea deasupra muntelui și făclia strălucind sus la cer, nici Cuviosul Toma nu a fost tănuț în muntele cel pustiu, în care a răsărit ca o stea luminoasă și a strălucit cele pământești, prin sfințenia sa. Deci, fiind aflat de oameni, s-a făcut lumină celor întunecați și liman celor ce alergau la dânsul; pentru că, luând de la Dumnezeu puterea făcerii de minuni și darul cel tămăduitor, vindeca cu minune toate bolile. Orbilor le dădea vederea, șchiopilor, buna umblare și chiar scotea izvor de apă cu rugăciunea. Dar nu numai în viața sa a făcut multe minuni, ci și după mutarea sa către Dumnezeu se săvârșeau minuni la cinstitele lui moaște; pentru că de toate neputințele și bolile cele netămăduite se dădeau grabnice vindecări mai presus de fire celor ce veneau și se închinau cu credință, iar duhurile cele necurate se izgoneau din oameni, cu rugăciunile lui cele sfinte și cu darul lui Hristos, Dumnezeuul nostru. Amin.

SFÂNTA MUCENIȚĂ CHIRIACHI **(7 iulie)**

În zilele împăratului Dioclețian, la anul 282, era un creștin, anume Dorotei, împreună cu soția sa, care se chema Evsevia. Aceștia, fiindcă erau fără de fii, s-au rugat lui Dumnezeu ca să le dea rod, făgăduind să-I dăruiască Lui pe copilul ce se va naște. Deci a ascultat Dumnezeu rugăciunea lor și au născut un prunc de parte femeiască în ziua de duminică, lucru pentru care au și numit-o pe pruncă Chiriachi, ce înseamnă duminică. Deci botezând-o, au crescut-o cu învățătura și cuvântul Domnului, după Apostolul Pavel, păzind-o pe fecioară curată, fiindcă făgăduiseră a o afierosi lui Dumnezeu.

Iar într-o zi, un păgân bogat, care viețuia în cetate, auzind laudându-se frumusețea și bunătatea obiceiurilor tinerei fecioare, a hotărât s-o însoțească cu fiul său. Și spunând el lui Chiriachi de aceasta, ea a mărturisit că este mireasa lui Hristos și că dorește să moară în feciorie. În vremea aceea, Dioclețian a ridicat prigoană asupra creștinilor, iar păgânul mâniindu-se, s-a dus și a pârât la împărat pe Chiriachi și pe părinții ei, cum că sunt creștini. Deci tiranul i-a chemat și i-a întrebat de ce defaima zeii. Dorotei a răspuns cu îndrăzneală că a învățat de la părinții săi să nu cinstească decât pe Unul Dumnezeu, Cel ce a făcut cerul și pământul și Care s-a întrupat pentru a noastră mântuire. Atunci împăratul a poruncit să fie biciuit, dar pentru că Dorotei nici sub lovituri nu înceta să batjocorească pe idoli, l-a trimis împreună cu

Evsevia la ighemonul Iust, ce se afla în părțile Militinei, în Armenia cea mică. Deci acela i-a pus la chinuri, apoi a poruncit să le taie capetele.

Iar pe Chiriachi, Dioclețian a trimis-o la ginerele său, cezarul Maximian, care se afla în Nicomidia. Acela uimindu-se de frumusețea fecioarei, i-a făgăduit că o va însoți cu o rudenie a împăratului, dacă se va închina idolilor. Dar Chiriachi nu s-a plecat deloc, zicând că nimic nu poate să o despartă de Hristos. Atunci Maximian a poruncit să o întindă la pământ și să o bată cu vine de bou, până va muri. Deci ostașii au bătut-o până au ostenit și s-au schimbat între ei de trei ori, dar mucenița a rămas nesimțitoare la lovituri și încă mai mult strălucea de har. Pentru aceasta tiranul se mânia asupra ostașilor ce o chinuiau pe mucenița, crezând că aceștia nu o lovesc cu toată puterea, din milă față de ea. Atunci sfânta a zis către Maximian: „Nu te înșela, Maximiane! Niciodată nu mă vei birui, căci harul lui Dumnezeu îmi este în ajutor!”

Atunci Maximian a trimis pe sfânta la Ilarion, stăpânitorul Bitiniei, care era vestit pentru cruzimea sa față de creștini. Acela citind scrisoarea lui Maximian, a amenințat-o pe mucenița cu chinuri groaznice, dar Chiriachi i-a răspuns că i-ar fi mai ușor să înmoaie fierul, decât să o supună pe ea. Deci chinuitorul a poruncit să o spânzure de păr și să o ardă cu torțe, dar ea a rămas nepăsătoare, ca și cum ar fi fost fără de trup. Iar noaptea următoare, Hristos i s-a arătat în temniță și i-a vindecat rănila, făgăduindu-i să o treacă toate încercările cu harul Său.

Deci chinuitorul s-a spăimântat văzând-o vindecată dimineața, dar a crezut că zeii au tămăduit-o și a dus-o în capiștea idolilor. Acolo rugându-se sfânta lui Hristos, s-a făcut cutremur mare, încât s-au zdrobit idolii și s-au făcut praf. După aceasta, a urmat și o furtună de vânt, care a împrăștiat praful idolilor, făcându-i pe păgâni să fugă. Doar Ilarion a rămas în capiște blestemând, dar un fulger venit din cer a ars fața lui, încât a căzut din scaun și a murit. Atunci a venit un alt stăpânitor, cu numele Apolonie, și fiind înștiințat de cele întâmplate, a poruncit să se aprindă un foc mare, ca să fie aruncată sfânta în flăcări. Deci ostașii încingând un cuptor mare, au aruncat-o pe Chiriachi înăuntru. Dar ea a stat acolo mai multe ceasuri în rugăciune, cu mâinile întinse spre cer, fără să fie arsă deloc. Și deși era vară și senin, a apărut un nor și s-a făcut o ploaie mare, care a stins focul. A fost aruncată apoi la doi lei sălbatici, dar fiarele, simțind sfințenia ei, se gudurau ca miei. Și mulți păgâni, minunându-se de un lucru ca acesta, au mărturisit pe Hristos și au fost uciși. Iar a doua zi, stăpânitorul văzând că nu poate să o înduplece în nici un chip, a stăut la judecată și a dat asupra sfintei hotărârea să fie ucisă afară din cetate, prin tăierea capului.

Auzind Chiriachi această hotărâre, a cerut vreme să se roage. Deci s-a rugat îndelung, mulțumind lui Hristos care a învrednicit-o să mărturisească numele Său înaintea împăraților și a ighemonilor, și Care i-a păzit fecioria neîntinată. Atunci s-au arătat niște îngeri luminoși veniți ca să-i primească sufletul pentru a-l duce la Mirele său cel ceresc, iar ea s-a culcat încet la pământ, încredințându-se în mâinile lui Dumnezeu. Deci când ostașii au mers aproape de dânsa, vrând să-i taie capul, au văzut-o moartă și s-au spăimântat. Și s-a făcut glas dumnezeiesc către dânșii: „Mergeți, fraților, și propovăduiți la toți măririle lui Dumnezeu!” Și în vreme ce ostașii s-au întors să spună ighemonului cele văzute, creștinii care se ascundeau de frica păgânilor au luat trupul sfintei și l-au îngropat într-un loc potrivit, lăudând pe Dumnezeu, cel slăvit întru sfinții săi.

SFÂNTUL MUCENIC PEREGRIN ȘI CEI DIMPREUNĂ CU EL (7 iulie)

Sfinții Mucenici Peregrin, Luchian, Pombie, Isihie, Papia, Saturnin și Ghermano erau din Italia. Din pricina prigoanei ce se făcea de Traian, au venit la Dirahia, unde, văzând pe Sfântul episcop Astie spânzurat pe cruce, și fericindu-l, au fost prinși de ostași. Mărturisind că sunt creștini, au fost aruncați în Marea Adriatică, din porunca antipatului Agricolae. Și așa au luat cununa muceniciei.

Iar moaștele lor, scoțându-le marea afară, le-a ascuns în nisip. După ce au trecut 70 de ani, s-au arătat episcopului Alexandriei, care, luându-le, le-a îngropat cu cinste, făcând deasupra lor o biserică.

SFÂNTUL MARE MUCENIC PROCOPIE (8 iulie)

Sfântul Mare Mucenic Procopie a crescut în Ierusalim, cetatea cea sfântă. El n-a fost numit de părinții lui Procopie, ci Neania; iar Procopie a fost numit mai pe urmă de Insuși Hristos, în vremea botezului, precum ne va arăta cuvântul care ne stă înaintea. Așijderea și Ierusalimul, într-aceea vreme, era numit de către păgânii închinători de idoli, nu Ierusalim, ci Elia; pentru că, după, dărâmarea Ierusalimului de către Tit, fiul lui Vespasian, trecând mulți ani, Adrian, împăratul Romei, al cărui nume din naștere era Elie, vrând ca în acel loc pustiit al Ierusalimului să ridice iarăși cetatea, a numit-o cu numele său, Elia, și a poruncit ca nimeni să nu mai numească acea cetate Ierusalim, ci Elia. Iar aceasta a făcut-o, pentru că, purtând ură împotriva Domnului nostru Iisus Hristos, se sârguia ca nu numai numele Lui cel preasfânt să-l piardă de pe pământ, ci și locul unde Hristos a pătimit voia să-l dea întru uitarea pomenirii oamenilor; și de aceea a numit Ierusalimul, Elia.

În acea cetate era un bărbat slăvit din neamul cel bun al senatorilor, cu numele Hristofor. El era cu credința creștin, dar soția lui, cu numele Teodosia, se ținea de păgânătatea elinească. Aceia l-au născut pe acest Procopie, de care ne stă înaintea cuvântul, și l-au numit Neania.

Iar Hristofor, după nașterea pruncului, s-a dus către Domnul cu sfârșit mucenicesc; deci Teodosia, rămânând văduvă, a crescut pe prunc în păgânătatea elinească și l-a învățat închinarea la idoli, în care ea însăși era osârdnică slujitoare. Și fiind copilul isteț la minte, a fost dat de maica sa la învățătura cărții elinești și a trecut repede prin toată filozofia elinească cea din afară. Și ajungând la vârsta bărbatului desăvârșit, maica sa a vrut să-l facă ostașul al împăratului. Deci, când Dioclețian, păgânul împărat al Romei, a mers în Antiohia Siriei, care era lângă râul Orontiei, Teodosia înștiințându-se de aceea, a luat pe fiul ei și, ducându-se în Antiohia, l-a dat în slujba împărătească. Și văzând împăratul pe acel tânăr frumos la chip și la stat, înțelept la pricepere, l-a iubit foarte și i-a poruncit să petreacă aproape de el în palatul său împărătesc cu cei asemenea lui. Apoi, nu după multă vreme, l-a făcut voievod și l-a trimis cu oastea în Alexandria Egiptului, poruncindu-i ca acolo să prigonească, să muncească și să ucidă pe toți creștinii, iar averile lor să le ia și să le pună în vistieriile împărătești.

Iar Neania a zis către împărat: „O, împărate, am auzit de acele popoare, că ele cinstesc pe un fiu al lui Dumnezeu, care se zice Hristos și sunt întemeiați la obicei, neascultători, îndrăzneți, tari și statornici în credința lor. Ei mai degrabă vor să moară, decât să-și lase pe Hristosul lor și să aducă jertfe zeilor noștri. De aceea mi se pare că cu greu ne va fi a-i pleca la legile noastre". Iar Dioclețian, mâniindu-se, a început a huli pe Mântuitorul Hristos, zicând: „Dumnezeul lor, precum ei singuri zic, n-a avut femeie. Apoi cum a născut fiu? Iar Hristosul în care cred S-a născut din femeie, a fost osândit de neamul jidovesc ca un tâlhar și a fost bătut; apoi, încununat cu spini, batjocorit, răstignit pe cruce, adăpat cu oțet și fiere, și a murit în chinuri. Deci, dacă ar fi fost Dumnezeu, apoi pentru ce nu S-a mântuit pe Sine din mâinile evreilor? Dacă nu și-a ajutat Lui în primejdie, apoi cui poate să ajute?"

Acestea și alte multe hule le-a grăit fiul pierzării; căci cuvântul Crucii, precum grăiește dumnezeiescul Pavel, este nebunie celor pieritori, iar nouă, celor ce ne mântuim, este puterea lui Dumnezeu. Deci Neania fiind întărit cu multe cuvinte împărătești, s-a dus în calea ce i se poruncise, cu două cete de ostași. Iar de vreme ce era mare zăduf și arșița soarelui îi slăbea pe ei și caii lor, de aceea era nevoit să călătorească mai mult noaptea, iar ziua să se odihnească.

Și după ce a trecut cetatea Apamia Siriei, pe la ceasul trei din noapte s-a cutremurat pământul, făcându-se multe fulgere strălucitoare și tunete înfricoșate. Deci toți de frică s-au făcut ca niște morți. Iar

voievodul a auzit un glas din cer, grăind către dânsul: „Unde mergi, Neania, și asupra cui te scoli?” Iar el cu frică a răspuns: „Sunt trimis de împărat la Alexandria, ca să ucid pe toți cei ce cred în Cel răstignit”. Apoi iarăși a auzit glasul din cer: „O, Neania, oare și tu vii asupra Mea?” Zis-a Neania: „Cine ești Tu, Doamne, că nu pot să Te cunosc?” Zicând aceasta, s-a arătat în văzduh o cruce prea luminoasă ca de cristal și un glas zicând din cruce: „Eu sunt Iisus Cel răstignit, Fiul lui Dumnezeu!” Iar Neania a răspuns cu cutremur: „Împăratul mi-a spus că Acel Dumnezeu, pe Care Il cinstesc creștinii, n-a avut femeie; deci cum ești Tu fiul Lui? Dacă ești cu adevărat Fiul lui Dumnezeu, apoi cum au putut iudeii a Te batjocori, răstigni și omorî?” Iar acel glas de pe cruce i-a grăit: „Am suferit de voie toate acestea, pentru neamul omenesc, ca să izbăvesc pe cei păcătoși de sub stăpânirea diavolului, să caut pe cei pieriți și să înviez pe morți. Dacă n-aș fi fost Fiul lui Dumnezeu, apoi cum aș fi fost viu după moarte și aș fi grăit către tine?”

După aceste cuvinte, crucea s-a suit la cer și îndată s-a auzit un glas din înălțimea cerului: „Cu semnul acesta pe care l-ai văzut, vei birui pe vrăjmașii tăi și pacea Mea va fi cu tine!” Astfel Neania, ca și Pavel oarecând, prin arătarea Domnului în cale, din prigonitor s-a făcut vas ales al numelui lui Iisus Hristos. Deci, din acea vedenie minunată și din vorbirea cea dulce a Domnului cu el, i s-a umplut inima de negrăită bucurie și de veselie duhovnicească.

După vedenia aceea, Neania cu ostașii lui au mers la Schitopol și chemând un aurar, i-a poruncit să-i facă o cruce după asemănarea aceleia pe care o văzuse noaptea. Însă aurarul nu voia s-o facă, zicând: „Nu pot să fac aceasta, deoarece este semnul galileenilor, care se numesc creștini; și dacă va afla împăratul, rău mă va pierde!” Atunci Neania i-a poruncit să o facă în taină, jurându-se că nu va spune nici împăratului, nici la altcineva. Deci, acel aurar, luând de la voievod aur și argint destul pentru facerea crucii, a lucrat-o în taină după asemănarea și măsura aceea, care i-o însemnase voievodul. Și isprăvinduse crucea, deodată s-a arătat pe ea o închipuire de trei fețe, însemnate de o mână nevăzută. În partea de sus era scris, cu slove evreiești, Emanoil; iar de amândouă părțile, Mihail și Gavriil.

Văzând aurarul aceasta, s-a minunat și nu pricepea cine le-a însemnat pe acelea, pentru că nu era nimeni în casa aceea, decât numai el singur. Și luând el o daltă, voia să șteargă închipuirea aceea, dar nu putea căci mâna lui se făcuse nelucrătoare, fiind ca și uscată. Și văzând voievodul crucea, a întreat pe aurar: „Ale cui sunt fețele acestea și pentru ce sunt închipuite?” Iar aurarul îi spunea cu jurămintă: „Când am isprăvit lucrul, s-au arătat aceste fețe închipuite singure și nu știu ale cui sunt. Iar eu am voit să le șterg, dar n-am putut pentru că îmi amorțea mâna”. Iar Neania, cunoscând că în cruce este oarecare putere dumnezeiască, s-a închinat ei și a sărutat-o și, învelind-o, o purta cu el, păzind-o cu cinste. Și de atunci nu se mai înarma asupra creștinilor, ci asupra barbarilor și îi biruia cu puterea lui Hristos, robind țările lor, până ce, întrarmându-se și asupra vrăjmașului nevăzut - diavolul -, a ieșit la luptă și l-a biruit prin pătimirea cea tare pentru Hristos, care a început astfel:

Pe când era el în cetatea sa, Ierusalim, care pe vremea aceea se numea Elia, l-au rugat cetățenii ca să le răzbune strâmbătatea făcută de agareni, pentru că aceia năvălind asupra acelei părți și alergând împrejurul cetății, răpeau pe cei ce se aflau afară din cetate, mai ales partea femeiască, pentru a le face femei lor. Asemenea făceau și prin toate satele dimprejur. Iar viteazul ostaș al lui Hristos, cel înarmat cu puterea Sfintei Cruci, a ieșit cu îndrăzneală cu ostașii săi și a gonit din urmă pe agareni. Și se ruga în sine, zicând: „Hristoase Dumnezeule, fii mie spre ajutor, nădejdea mea!” Atunci a venit la el un glas de sus, zicându-i: „Nădărduește, Neania, că Eu, Domnul Dumnezeuul tău, sunt cu tine!” Auzind voievodul glasul acela, s-a umplut de mai mare îndrăzneală, încât cu putere i-a biruit pe ei și a liberat pe toți cei robiți. Iar agarenii uciși în acel război au fost șase mii; iar din oastea lui n-a murit nici unul, nici nu s-a rănit cineva. Și a trimis în cetate la maica sa înainte vestitori, înștiințând-o de biruința sa asupra vrăjmașilor. Iar maica sa, auzind aceasta, s-a bucurat foarte mult.

Și întorcându-se cu dănțuire și cu slavă, l-a întâmpinat maica sa cu bucurie și, când a intrat în casă, a zis către el: „O, dulcele meu fiu, când ai ieșit la război, eu am luat cădelniță și tămâie și am intrat la zei, de m-am rugat pentru tine ca să-ți ajute, și iată că ai biruit cu ajutorul lor. Deci intră la ei și le dă mulțumire, ca și în viitor să-ți ajute”. Iar Neania i-a răspuns: „O, maică, bine ai făcut că te-ai rugat pentru mine; însă mie mi-a dat ajutor Dumnezeuul meu”. Zis-a maica sa: „O, fiule, să nu numești numai pe un

zeu, ca să nu se mânie ceilalți, și se vor întoarce de la tine". Zis-a Neania către dânsa: „Nu te înșela, o, maică, cu acei mulți zei ai idolilor. Cum au putut ei oare să-mi ajute, fiind ei înșiși fără suflet? Iar dacă ei mi-au ajutat, să-i întrebăm și să ne spună, și atunci vom fi încredințați de puterea lor".

Zicând aceasta, a intrat cu maica sa în camera unde erau idolii cei de aur și de argint și a zis către ei: „Spuneți voi, care păreți că sunteți dumnezei, cine mi-a ajutat mie la război?" Iar idolii tăceau, căci cum puteau ei să răspundă, fiind muți? Și a zis Neania către maica sa: „Iată, maică, vezi cine sunt zeii tăi? Dacă un cuvânt nu pot să vorbească, apoi cum pot să ajute cuiva?" Iar maica sa i-a răspuns: „Ei nu mai vorbesc cu tine, pentru că îi batjocorești întrebându-i". Zis-a Neania către ea: „Deci, întrebă-i tu singură, că poate-ți vor răspunde ție, ca unei calde slujitoare". Iar ea, apropiindu-se cu multă cucernicie de ei, și-a plecat genunchii și a zis: „O, zei atotputernici: Die cel mare, Ira împărăteasa, Poseidoane, stăpâne al mării; tu, Apoloane cel în chipul soarelui, tu apărătoarea cetății, Palado, și ceilalți zei, vă rog să-mi spuneți, oare nu voi ați ajutat la război robului vostru, fiului meu?" Dar n-a primit nici un răspuns de la ei. Atunci fericitul Neania, ținând crucea în mână, s-a umplut de râvnă dumnezeiască și lepădându-și haina de deasupra și dând la o parte pe maica sa de la idoli, a început a-i sfârâma, aruncându-i la pământ și călcându-i în picioare. Deci, zdrobindu-i bucăți, a împărțit aurul și argintul săracilor.

Iar maica sa, văzând aceea, s-a umplut de mânie și de iuțime negrăită. Deci, uitându-și dragostea firească către fiu, a alergat repede în Antiohia la împăratul Dioclețian și i-a spus cu multe lacrimi jalba sa asupra fiului ei, că acela i-a sfârâmat pe zei, iar ei nu i-a dat cinstea cuvenită, alungând-o de la idoli. Iar împăratul o mângâia și o încuraja că pe de o parte cu îmbunări, iar pe de alta cu îngroziri, va întoarce pe fiul său la cinstirea zeilor cea dintâi. Și zicea el: „Dacă nu va voi să se întoarcă, atunci cel rău, după faptele sale, rău va pătimi; iar tu îți vei alege fiu pe care vei voi din sfetnicii mei".

Și a scris împăratul îndată ighemonului Palestinei, cu numele Iust, de neam din Italia, om aspru la obicei. Aceluia i-a poruncit să adune oameni vestiți din cetățile dimprejur, ca să-l prindă pe voievodul Neania, fiul Teodosiei, care s-a abătut la credința creștinească, și să-l sfătuiască în tot chipul, cu cuvinte bune și prietenești, apoi cu certări groaznice, ca să se întoarcă la zei; iar dacă nu-l va asculta, să-l chinuiască cumplit. Încă mai erau în scrisoarea aceea și cuvinte de hulă asupra lui Hristos.

Iar ighemonul Iust, luând porunca împărătească și adunând bărbați vestiți din cetățile Palestinei, s-a dus în Elia la voievod și, închinându-se, i-a dat scrisoarea împărătească. Iar voievodul, citind scrisoarea și nesuferind hulele cele scrise într-înșea asupra Domnului nostru Iisus Hristos, a rupt-o în bucăți mici și a aruncat-o în văzduh, zicând: „Eu sunt creștin, iar tu fă ceea ce ți s-a poruncit!" Ighemonul a zis: „Mă tem și de împărat și mă rușinez și de tine ca de un prieten. Și-mi este jale de tine, și nu știu ce voi face. Deci ascultă-mă pe mine și pe acești bărbați cinstiți și adu jertfă zeilor înaintea feței noastre; iar de nu vei face aceasta, apoi și nevrând eu, mă vei sili să fac cele poruncite". Neania a zis către ighemon: „Ai pomenit bine de jertfă; pentru că eu singur mă aduc jertfă lui Hristos, Dumnezeuul meu".

Zicând aceasta, și-a dezlegat brâul dregătoriei sale și l-a aruncat în fața ighemonului, lepădându-se de slujba împărătească. Apoi, voind să fie ostaș al Impăratului ceresc, ocăra păgânătatea închinării la idoli. Iar ighemonul și bărbații care veniseră cu dânsul, mâniindu-se, l-au prins și l-au dus în Cezareea Palestinei, care se mai numea "a lui Filip", și Sevastia și Panead, în care fusese pusă odinioară asemănarea închipuirii lui Hristos de o femeie care a avut curgerea sângelui și care s-a tămăduit prin atingerea de hainele Domnului.

Acolo șezând ighemonul înaintea poporului la divanul din praveliște, a pus pe Neania de față, la întrebare. Și văzându-l poporul cel întunecat cu slujirea de idoli, au strigat către ighemon ca niște beți și niște îndrăciți, zicând: „Acesta este vrăjmașul și pierzătorul zeilor noștri și batjocoritorul poruncilor împărătești!" Iar ighemonul, fiind plin de sălbăticie și de neomenie, și întărâtându-se de glasul poporului și mai mult spre amărăciune, a poruncit ca îndată să-l spânzure gol la muncire pe Neania și să-i strujească trupul cu unghii de fier. Astfel fiind muncit, sângele îi curgea și carnea îi cădea bucăți, încât i se vedeau oasele goale. Iar unii din popor, văzând o pătimire ca aceea a mucenicului, aveau milă de tinerețile lui și plângeau pentru dânsul.

Iar mucenicul, văzându-i plângând, le-a zis: „Nu plângeți pentru mine, ci pentru pierzarea sufletelor voastre, pentru că acela este vrednic de plâns, care se va munci în iad fără de sfârșit”. Apoi, ridicându-și ochii spre cer, se ruga, zicând: „Dumnezeule, întăreș-te-mă pe mine, robul Tău, spre înfruntarea vrăjmașului și spre preaslăvirea Preasfântului Tău nume!” Iar după ce slujitorii cei muncitori au slăbit, ighemonul le-a poruncit să ia pe mucenic de la muncire și să-l arunce în temniță. Iar un păzitor al temniței, anume Terentie, aducându-și aminte de facerea de bine a lui Neania, i s-a făcut milă de dânsul și i-a așternut fân și pânză curată. Deci mucenicul zăcea în temniță, abia viu.

Iar la miezul nopții, s-a făcut cutremur în cetate, pentru că a venit Domnul cu îngerii Săi, ca să cerceteze pe robul Său. Atunci a strălucit în temniță o lumină mare, ușile temniței s-au deschis, legăturile tuturor legaților care erau acolo s-au dezlegat și doi îngeri s-au arătat cu asemănare de tineri preafrumoși, care ziceau către mucenic: „Caută spre noi și vezi!” Iar mucenicul, căutând spre dânsii, le-a zis: „Cine sunteți voi?” Ei au răspuns: „Noi suntem îngeri, trimiși la tine de Domnul!” Mucenicul le-a grăit: „Dacă sunteți îngeri ai Domnului, atunci închinați-vă Domnului înaintea ochilor mei și vă îngrădiți cu semnul Sfintei Cruci, ca să vă cred”. Iar îngerii, făcând aceasta, îndată i-au zis: „Acum crezi că Domnul ne-a trimis la tine?” Mucenicul a grăit: „Știu că la cei trei tineri aruncați în cuptorul Babilonului a fost trimis un înger de la Domnul, ca să le răcorească focul; iar eu ce lucru am făcut, sau în ce foc sunt aruncat, ca să mă fac vrednic de cercetarea îngerească?”

Mucenicul grăind acestea cu smerenie, deodată i s-a arătat în slavă nespusă Insuși Domnul Iisus Hristos și, atingându-se de mucenic, i-a tămăduit rănila și l-a făcut sănătos. Apoi, botezându-l cu apă, i-a zis: „De acum nu te vei mai numi Neania, ci Procopie. Deci, îmbărbătează-te și te întărește, pentru că, împuternicindu-te, vei putea să aduci Tatălui Meu turmă aleasă”. Iar Procopie, bucurându-se și înspăimântându-se, a căzut la pământ și s-a închinat Domnului, rugându-L să-l întărească în pătimiri, ca să nu se teamă de cumplitele munci. Iar Domnul i-a zis: „Nu te teme! Eu sunt cu tine!” Aceasta zicând Domnul, s-a înălțat la cer. Iar Sfântul Procopie, din acea arătare a Domnului, avea inima plină de negrăită dulceață cerească și de bucurie duhovnicească, iar cu trupul era atât de sănătos, încât nu se afla nici urmă din rănila cele ce fuseseră pe dânsul, pentru că a nădăjduit spre Domnul, Care l-a ajutat și i-a înflorit trupul.

Iar a doua zi ighemonul a trimis în temniță pe unul din ostași să vadă dacă mucenicul mai este viu, deoarece credea că a murit de cumplitele munci din ziua dinainte. Deci Terentie, străjerul temniței, a spus ostașului că toată noaptea a fost fără somn, deoarece la miezul nopții s-a săvârșit în temniță un lucru minunat și înfricoșat. S-a făcut cutremur mare și o lumină minunată a strălucit înăuntru. Ușile temniței s-au deschis și legăturile celor închiși s-au dezlegat și oarecare bărbați prealuminoși au vorbit cu Neania. Iar ostașul, privind în temniță, a strigat către mucenic, zicând: „Ești viu, Neania?” Sfântul a răspuns: „Sunt viu și sănătos, cu darul Dumnezeului meu”. Ostașul a zis: „Nu pot să te văd!” Sfântul a răspuns: „Tot cel ce fuge de lumina lui Dumnezeu și slujește zeilor, este orb și umblă în întuneric, neștiind unde merge”. Și ducându-se ostașul, a spus ighemonului cele ce a auzit, iar judecătorul, șezând la judecată, a pus iarăși de față la cercare pe Neania, mucenicul lui Hristos. Și căutând toți spre dânsul, au văzut fața lui luminoasă, iar trupul lui sănătos și alb, ca și cum niciodată nu ar fi avut răni.

Și mulți din cei ce stăteau de față, minunându-se, au strigat: „Dumnezeul lui Neania, ajută-ne nouă!” Iar ighemonul, sculându-se de pe scaun și făcând semn cu mâna spre popor, a strigat cu glas mare, zicând: „Fraților, pentru ce vă mirați văzând pe Neania sănătos? Zeii s-au milostivit spre el și au tămăduit pe Neania, robul lor”. Atunci sfântul a grăit către dânsul: „Bine zici, dacă spui că sunt tămăduit cu milostivirea lui Dumnezeu, iar de socotești că această minunată tămăduire este făcută cu puterea zeilor tăi, apoi să mergem la capiștea lor, ca să știm care Dumnezeu m-a tămăduit pe mine”. Iar ighemonul, socotind că mucenicul voiește să se închine zeilor, s-a bucurat foarte și a poruncit ca drumul de la divan până la capiștea să se împodobască și să se aștearnă pe el covoare alese. Iar propovăduitorul suindu-se pe o zidire înaltă, striga: „Neania, fiul Teodosiei cea de neam bun, pocăindu-se, s-a întors la zei și acum merge să le aducă jertfe”. Atunci necredincioșii, auzind acestea, s-au bucurat, iar cei care erau creștini tăinuți, s-au umplut de mare mâhnire.

Deci, mulțimea poporului, cu femeile și copiii, s-au adunat, iar ighemonul mergea cu slavă împreună cu Sfântul Procopie și cu toți bărbații cei cinstiți către capiștea idolească. Iar sfântul, intrând înăuntru și rugându-se lui Hristos Dumnezeu în taina inimii sale, a făcut cu mâna semnul Sfintei Cruci asupra idolilor și le-a zis: „Vouă vă grăiesc, necuraților idoli. Temeți-vă de numele Dumnezeului meu și de puterea Sfintei Cruci. Cădeți din locurile voastre și sfărâmându-vă, ca apa să vă vărsați!” Atunci îndată au căzut toți idolii și prin căderea lor au făcut un zgomot înfricoșător, zdrobindu-se în bucăți. Și ceea ce este mai de mirare este că, din porunca lui Dumnezeu, toată materia aceea din care erau făcuți idolii s-a prefăcut în firea apei, încât capiștea s-a umplut de apă și ca pâraul curgea huind pe uși.

Văzând această minune, toți s-au înspăimântat foarte și mulți au strigat, zicând: „Dumnezeul creștinilor, ajută-ne nouă!” Iar ighemonul, fiind ca uimit de spaimă, nu pricepea ce să facă. Apoi abia venindu-și în fire, a poruncit să ducă pe mucenic în temniță, iar el, fiind foarte mâhnit, s-a dus la casa sa. Și făcându-se seara târziu, au mers în temniță la sfânt două cete de ostași cu doi tribuni ai lor, Nicostrat și Antioh și au rugat pe sfânt să-i facă pe ei ostași ai lui Hristos Dumnezeu, împăratul ceresc. Iar Sfântul Procopie a rugat pe Terentie, străjerul temniței, să nu-l oprească pe el să iasă pentru puțin timp din temniță. Deci străjerul nu l-a oprit, știind cu dinadinsul că nu va fugi cel care el singur dorește să pătimească pentru Hristos.

Iar sfântul, ieșind, a dus pe ostași la Leontie, episcopul acelei cetăți, care de frică stătea ascuns și, găsindu-l, i-a poruncit să boteze pe acei ostași, iar el s-a întors singur la temniță. Deci episcopul, într-acea noapte, învățând pe ostașii aceia, i-a botezat și i-a împărțit cu dumnezeieștile Taine ale Trupului și Sângelui lui Hristos, iar ei, întorcându-se, au venit la temniță. Acolo, mucenicul lui Hristos i-a învățat pentru sfânta credință și pentru mărturisirea numelui lui Hristos, și i-a întărit ca să nu fie fricoși în pătimire, ci viteji.

Apoi sosind ziua și ighemonul, după obiceiul lui, venind la divan în priveliște, ostașii aceia au stat înaintea lui și cu glas mare proslăveau pe Hristos, mărturisindu-se că sunt creștini și arătându-se că sunt gata la chinuri și la moarte pentru Hristos. Iar ighemonul văzând atâta mulțime de ostași îndrăznind la moarte pentru Hristos, s-a umplut de spaimă și de mirare și îi îndemna pe ei să se lepede de Hristos și să se întoarcă iarăși la zei. Iar după ce i-a văzut pe dâșii neînduplecați, a hotărât asupra lor pedeapsa cu moartea, ca prin tăiere cu sabia să se sfârșească. Deci, scoțându-i pe dâșii afară din cetate la locul de moarte, unde se adunase o ceată mare de călăi, pentru tăierea acelor ostași, a scos și pe Sfântul Procopie legat cu lanțuri, ca, văzând moartea atâtor de mulți ostași, să se înfricoșeze. Dar el, privind spre nevoința lor, se bucura cu duhul și se ruga lui Hristos pentru dâșii, ca să-i întărească până la sfârșit și să le primească sufletele lor în cereasca împărăție.

Deci, înconjurându-i pe ei călăi cu alți ostași păgâni, au tăiat acele două cete care crezuseră în Hristos și i-au tăiat și pe acei doi tribuni, Nicostrat și Antioh. Astfel, ostașii cei noi ai Impăratului Hristos, punându-și pentru Dânsul sufletele lor, au trecut cu dânduire de la cele pământești la cele cerești. Atunci un oarecare bărbat slăvit și binefăcător cu numele Eulavie, venind noaptea cu o mulțime de credincioși, au adunat trupurile mucenicilor și le-au îngropat cu cinste, iar Sfântul Procopie a rămas în temniță păzit și legat cu lanțuri.

Și stând mucenicul lui Hristos în temniță, au venit la dânsul douăsprezece femei de neam bun și au grăit prin ferestrele cu sfântul: „Și noi suntem roabe ale lui Hristos”. De acest lucru fiind vestit ighemonul, îndată a poruncit să le bage și pe ele în temniță. Deci, intrând cu bucurie, au zis: „Primește-ne pe noi, Doamne, în cereasca Ta cămară!” Și intrând înăuntru, s-au închinat Sfântului Procopie și au învățat de la dânsul sfânta credință, dumnezeiasca dragoste către Hristos și rugăciunea cea fierbinte către Dumnezeu. Și după puțin timp, ighemonul șezând la obișnuita judecată înaintea poporului, a poruncit ca pe acele cinstite femei, scoțându-le din temniță, să le aducă înaintea sa la judecată. Iar Teodosia, maica Sfântului Procopie, auzind despre acele sfinte femei, a mers la priveliște ca să le vadă nevoința lor.

Deci, fiind puse acelea înaintea judecății, ighemonul le-a zis: „Oare veți asculta, să aduceți jertfe zeilor, ca să vă învredniciți de cinste de la noi? Sau petrecând în împotrivire voiți să pieriți rău prin a voastră

alegere?" Sfintele femei au răspuns: „Cinstea ta să-ți fie ție spre pierzarea ta! Noi suntem roabele lui Hristos Cel răstignit, Care ne-a scos pe noi din pierzare. Acela este cinstea și slava noastră!" Și, mâniindu-se ighemonul, a poruncit ca pe fiecare întinzându-le la pământ, să le bată fără milă cu toiege. Apoi, dezbrăcându-le, le-a spânzurat la muncire, poruncind să ardă cu foc coastele lor. Iar ele se rugau lui Hristos Dumnezeu, chemându-L în ajutor. Și a poruncit ighemonul să le taie sânii, zicând: „Oare vă va ajuta Cel răstignit spre Care nădăjduiți?" Ele au răspuns: „Acum ne-a ajutat nouă, precum vezi, chinuitorule și urătorule de oameni, pentru că noi, fiind femei, te biruim pe tine, bărbat stăpânitor fiind, neîngrijindu-ne de muncile cele puse de tine asupra noastră!"

Iar muncitorul, mâniindu-se și mai mult, a poruncit să ardă un fier în foc și să-l pună sub subțiorile lor, zicându-le: „Simțiți oare arderea focului sau nu?" Sfintele femei au răspuns: „Tu vei cunoaște durerea din arderea focului, când vei fi aruncat în focul cel nestins din iad; iar nouă ne stă de față aici, ajutându-ne, Domnul nostru, pe Care tu nu-L vezi, ca și orbii care nu văd soarele!" Astfel pătimind sfintele femei, Teodosia, maica Sfântului Procopie, stând în popor și privind la răbdarea cea bărbătească a acelor femei, plângea cu amar. Apoi, răsărind în inima ei lumina cunoștinței adevărului, s-a umplut de râvnă și, venind înaintea ighemonului, striga, zicând: „Și eu sunt roaba Celui răstignit, Hristos Dumnezeu". Dar această luminare a ei s-a făcut cu rugăciunile fiului ei, Sfântului Marelui Mucenic Procopie, care se ruga totdeauna pentru întoarcerea ei către Dumnezeu.

Iar ighemonul și toți cei ce erau cu el, văzând și auzind pe Teodosia, femeia cea de neam bun, maica lui Neania, mărturisind pe Hristos cu îndrăzneală, s-au mirat foarte tare cum s-a schimbat deodată, trecând cu vederea cinstea și bunul său neam, bogăția și slava, netemându-se de muncile cele văzute. Și a zis ighemonul către dânsa: „Doamnă Teodosia, cine te-a înșelat să vii în această rătăcire, ca să-ți lași zeii cei părintești și să grăiești unele ca acestea?" Ea a răspuns: „Nu sunt acum în înșelăciune și în rătăcire, ci mai înainte rătăceam, înșelată fiind de diavoli. Atunci eram înșelată, că în locul Dumnezeului celui adevărat, Care a făcut cerul și pământul, mă închinam urâților idoli, făcuți de mâini omenești".

Iar ighemonul, arătând cu degetul spre femeile cele ce erau chinuite, a zis către Teodosia: „Aceste înșelătoare, precum văd, te-au amăgit pe tine". Ea a răspuns: „Nu ele m-au amăgit, ci m-au învățat a cunoaște adevărul prin chipul pătimirii lor. Căci cum le-ar fi fost lor cu puțință să fie îmbărbătate într-atâtea munci, dacă Cel ce le întărește pe ele n-ar fi fost Dumnezeu adevărat? Deci ele nu sunt înșelătoare, ci tu ești înșelător, povățuitor al întunericului și al rătăcirii, care tragi pe oameni la pierzare!" Ighemonul a zis: „O, Teodosia, învață-te și începe a-ți cere iertare de la zei, și ne vom ruga și noi pentru tine, ca să ți se ierte această greșală a ta". Dar ea a răspuns: „De la Cel răstignit, de la Hristos Dumnezeu cer iertare pentru neștiința mea și pentru lucrurile cele rele care le-am făcut!" Deci ighemonul, mâniindu-se, a poruncit s-o pună în temniță împreună cu acele sfinte femei muncite.

Și intrând Teodosia în temniță, a văzut-o fiul ei, Sfântul Procopie, și s-a bucurat foarte tare, pentru că se înștiințase prin Sfântul Duh de întoarcerea ei către Hristos. Deci a zis către dânsa cu bucurie: „Doamnă și maica mea, pentru ce ai venit aici și pentru care pricină ai lăsat pe zeii tăi?" Iar ea a zis către dânsul: „O, dulcele meu fiu, acum am cunoscut adevărul, pentru că, văzând pătimind pe aceste sfinte femei, gândeam în mine cum este cu puțință acestor femei neputincioase, a suferi niște munci atât de cumplite, de nu le-ar fi întărit Hristos, pentru Care pătimesc? Și de n-ar fi fost Hristos Dumnezeu atotputernic, apoi cum ar fi întărit pe cele ce pătimesc pentru El? Gândind eu acestea, inima mea s-a zdrobit de umilință și o rază a răsărit în mintea mea. De atunci am cunoscut înșelăciunea deșertilor zei și am crezut că Unul este adevăratul Dumnezeu, pe Care tu și sfintele femei și ceilalți mucenici Il mărturisiți". Atunci Sfântul Procopie a zis către dânsa: „Fericită ești, doamnă și maica mea, că te-ai învrednicit de o luminare ca aceasta de la Dumnezeu și ai venit în această închisoare pentru El!"

Deci fericita Teodosia slujea în temniță sfintelor femei, căci ștergea sângele lor cu pânze curate și pune pe rănile lor plasturi tămăduitoare, pentru că era iscusită în meșteșugul doctoriei. Iar Sfântul Procopie învăța pe maică-sa sfânta credință și, luând-o într-o noapte, a dus-o pe dânsa la episcopul Leontie și a botezat-o în numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh, și iarăși s-a întors cu dânsa în temniță, bucurându-se și slăvind pe Dumnezeu pentru luminarea ei.

După aceasta, sfințele femei au fost scoase din temniță cu Teodosia și au fost puse înaintea judecătoarei. Iar ighemonul a zis către Teodosia: „Cunoaște, o, femeie de neam bun, că te cruț și nu voiesc să aduc asupra ta necinste și munci. Deci întoarce-te și cheamă cu bună osârdie pe zei, ca să te învrednicești de iertare de la ei, iar de la noi de cinste mai mare”. Sfânta a răspuns: „Nebunile și nepricelurile! Oare nu te rușinezi a numi zei pe idoli ai cei ciopliți? Și de este mare bunătate, când cineva, după puterea sa, se sânguiește prin lucruri bune ca să fie asemenea lui Dumnezeu, apoi vouă cu totul se cade să fiți asemenea zeilor voștri, idoliilor, adică: orbi, surzi, muți, neumblând, nici lucrând, precum sunt și zeii voștri”.

Zicând ea acestea, ighemonul s-a mâniat și a poruncit ca s-o lovească cu putere peste gură, apoi întinzând-o, să o bată cu toiogă, după aceea să-i strujească trupul cu unghii de fier. Iar celelalte sfinte femei, privind la pătimirea ei, se rugau lui Dumnezeu pentru dânsa ca s-o întărească și cântau oarecare stihuri din psalmi, care le învățaseră de la Sfântul Procopie, zicând: Veniți să ne bucurăm Domnului, să cântăm lui Dumnezeu, Mântuitorul nostru, căci El este scăparea noastră și puterea, ajutor în necazurile care ne împresoară. Iar ighemonul, auzind aceasta, a poruncit ca să sfârâme cu vergi de plumb fălcile acelor sfinte femei. Apoi pe toate mucenicele acelea, împreună cu Sfânta Teodosia, legându-le cu lanțuri de fier, a poruncit să le scoată afară din cetate și să le dea la tăiere de sabie. Iar femeile s-au dus la moarte cu veselie și cu bucurie, ca la un ospăț de nuntă, și acolo și-au pus capetele pentru Hristos Dumnezeu, învrednicindu-se de cămara cerească.

După sfârșitul lor, Sfântul Procopie a fost dus iar la judecată și ighemonul, răcnind ca un leu către mucenic, a zis cu mânie: „O, cap necurat, te-ai săturat oare de pierzarea atâtor suflete?” Sfântul a răspuns: „Nu le-am pierdut, ci le-am izbăvit din pierzare și le-am adus de la moarte la viață”. Atunci, ighemonul a poruncit să-l bată peste gură cu o mână de fier și să-i rupă fața cu unghii de fier; deci se vărsa sângele sfântului și înroșea pământul. Apoi l-au bătut cu vergi de plumb peste grumaji, iar sfântul stătea în acele munci ca un stâlp neclintit. După aceasta, ighemonul a poruncit să arunce în temniță pe mucenic, iar el s-a dus acasă foarte mâhnit, pentru că se rușina și se mânia că n-a putut să biruiască pe răbdătorul de chinuri al lui Hristos. Și de supărare, n-a vorbit nici un cuvânt către nimeni în ziua aceea, și căzând în boala frigurilor, s-a culcat pe pat și a murit în noaptea aceea, dându-și sufletul în mâinile diavolilor, cărora le slujea cu atâta osârdie.

Iar cuvântul lui Dumnezeu creștea și se înmulțea. În toate zilele mulți bărbați și femei primeau credința în Domnul nostru Iisus Hristos, prin învățătura Sfântului Procopie și prin minunile ce se făceau de dânsul, căci stând el în temniță, mulți oameni veneau la dânsul și aduceau pe neputințoșii lor, iar el îi tămăduia cu darul lui Hristos și gonia din oameni duhurile cele necurate și astfel aducea pe cei necredincioși la cunoștința lui Hristos Dumnezeu.

După moartea lui Iust ighemonul, a venit în Palestina, trimis de împăratul Dioclețian, un alt ighemon cu numele Flavian, de neam tot din Italia, dar cu obiceiul mai cumplit decât cel dintâi. Acela, venind în Cezareea Palestinei și aflând despre Sfântul Mucenic Procopie, l-a pus fără de întârziere în fața judecății sale și l-a întrebat de nume, de neam și de credință. Și hulind ticălosul pe Hristos Dumnezeu nostru, a zis către mucenic: „Mă minunez cum voi, creștinii, spunând că Dumnezeuul vostru este născut dintr-o femeie și a fost răstignit de oameni, vă închinați Lui. Oare aceasta nu este nebunie?”

Mucenicul lui Hristos a răspuns: „O, ighemoane, dacă vei voi să mă ascuți cu răbdare, îți voi arăta mărturiile despre Dumnezeuul nostru și din cărțile voastre; însă de la început îți grăiesc că Unul este Dumnezeuul adevărat, din fire neschimbat, fără patimă, mai înainte de veci și veșnic; iar nu zeii cei mulți care sunt supuși patimilor și schimbărilor, care s-au arătat sub ani și și-au luat sfârșitul. Nu știi oare pe Hermes al vostru, cel numit Trismeghistos, adică întreit de mare? Asemenea și pe Socrate? Aceștia întăresc că unul este Dumnezeu, iar nu mulți. Mai întâi ascultă pe Hermes, care scrie astfel către doctorul Asclapie: «Stăpânul și Ziditorul tuturor, pe care Il numim Dumnezeu, a zidit lumea aceasta văzută și simțită. Și de vreme ce a văzut că această primă și singură lume pe care a zidit-o este preafrumoasă și preaplina de toate bunătățile, s-a minunat de dânsa și a iubit-o foarte, ca pe o făptură a sa».

Deci vezi, o, ighemoane, că Hermes al vostru nu mărturisește că ar fi mulți dumnezei, ci unul; căci dacă ar fi fost mai mulți dumnezei, atunci n-ar fi fost una, mai înainte de veci fire a dumnezeirii, ci mai multe firi care se fac sub ani, pentru că voi ziceți că unii din zei sunt mai dinainte, iar alții mai de pe urmă. Și voi numiți pe unul» zeul cerului, pe altul, al mării, iar pe alții, ai altor lucruri ce se văd pe pământ. Oare nu pentru aceasta a fost osândit Socrate al vostru de atenieni ca să bea otravă, fiindcă lepăda pe zeii cei mulți?

Iar pe aceia pe care voi îi numiți zei fără de moarte, întâi Die, mai-marele zeilor, ucigașul de tată și bărbatul surorii sale, oare nu petrecea în Creta și au nu se vede acolo până astăzi mormântul lui? Iar Poseidon al vostru oare nu era mai-marele tâlharilor, răpitor și pierzător; și oare mormântul lui nu se află în Calabria? Deci cum ziceți că zeii voștri sunt fără de moarte, când ei au murit ca niște oameni și mormintele lor se văd, și toate lucrurile lor cele rele le știu bine scriitorii de cărți grecești și latinești? Unii ca aceștia sunt zeii voștri, care sunt muștrați și huliți nu numai de creștini, dar și de închinătorii lor.

Și pentru că despre Hristos, Mântuitorul și Dumnezeuul nostru, ai zis: «S-a născut din femeie și S-a răstignit», deci ascultă despre Dânsul tainele care se găsesc și în cărțile voastre. Au nu o proorocită a voastră, care se numește Sibila - aceea ale cărei cărți le-a cumpărat cu mare preț Tarcvinu, împăratul Romei -, a scris în cartea sa a doua, despre întruparea lui Hristos din Preacurata Fecioară, astfel: «Când pe Cuvântul lui Dumnezeu Il va naște Fecioara și în miez de zi înseninată se va arăta o stea de la Răsărit, vestind oamenilor muritori acea mare minune, atunci va veni la dânșii Fiul Dumnezeului Celui mare, purtând trup ca și al celor de pe pământ. Aceluia filozofii îi vor aduce daruri: aur, smirnă și tămâie și toate acestea vor fi plăcute».

Asemenea și despre crucea lui Hristos, tot aceeași Sibila grăiește: «O, fericite lemn, pe care va fi întins Dumnezeu, tu ești vrednic nu pământului, ci cerului!» Apoi grăiește încă și despre a doua venire: «Împăratul cel mare, Care stăpânește toți vecii, va veni din cer, voind singur să judece tot trupul și toată lumea. Credincioșii și necredincioșii Il vor vedea că este Dumnezeu, căci va sta pe un scaun înalt și va răsplăti fiecăruia după faptele sale».

Dacă vei mai voi să auzi și oarecare înainte vestiri ale lui Apolon Pitiul, ale lui Amonie cel din Libia și ale lui Dodonie și Pergamen, citește cu luare aminte cărțile lor și vei ști că Hristos, Fiul lui Dumnezeu cel de sus, a fost vestit de dânșii mai înainte, că are să vină spre mântuirea și înnoirea neamului omenesc. Căci atunci când Iason, boierul argonauților, întreba pe Apolon din Delfi despre capiștea ce era zidită mai întâi în Atena, zicând: «Proorocule Apolon, cel cu chip de soare, spune-ne al cui va fi lăcașul acesta în neamurile cele de pe urmă?» Apolon a răspuns: «Faceți toate cele ce vă îndeamnă pe voi spre cinstire, iar eu vă mărturisesc vouă un Dumnezeu Care împărătește întru cei de sus, al Cărui Cuvânt nepieritor se va zămislă în Curata Fecioară și ca o săgeată slobozită dintr-un arc de foc va pleca și va trece prin mijlocul a toată lumea, prinzându-i pe toți și aducându-i în dar Tatălui. A Maicii Lui va fi această biserică și numele ei va fi Maria».

Iar când Vatos a întrebat pentru Dumnezeu pe același Apolon, i-a răspuns: «Un bărbat ceresc îmi aduce primejdie asupra mea. Acela va pătimi, fiind Dumnezeu, dar nu va pătimi dumnezeirea, că amândouă vor fi în El, având de la Tatăl nemurire, viață și putere, iar după maică El va avea moarte, cruce și mormânt. Din ochii Lui vor curge lacrimi fierbinți și va sătura cinci mii de oameni cu cinci pâini. Despre El va zice tot omul: Hristos este Dumnezeuul meu, Cel ce S-a răstignit, a murit, a înviat din mormânt și la cer S-a înălțat».

Aducând Sfântul Procopie astfel de mărturii pentru Hristos Dumnezeu, din cărțile elinești, ighemonul s-a făcut ca o aspidă surdă, nevoind să audă și să înțeleagă drept. Deci a zis sfântului cu batjocură: „Ales tâlcuitor de lucruri dumnezeiești te-ai făcut pentru noi, ca și cum ai purta cheile și pecețile cerești. Mai înainte însă de a începe să te muncesc, te sfătuiesc ca să încetezi cu acea multă vorbă mincinoasă și, lepădându-te de creștinătate, să fii elin ca noi, supunându-te poruncii împărătești. Iar de nu, vei avea ca plată pentru împotrivirea ta cumplite chinuri. Atunci chiar nevoind, vei face cele poruncite».

Răspuns-a sfântul mucenic: „Dacă nu voiești să cunoști pe Dumnezeu Cel adevărat, pe Care poți a-L vedea cu ochii cei sufletești, apoi tu ucide și junghe trupurile omenești, taie-le în bucăți mici pentru zeii tăi, căci eu jertfesc Dumnezeului meu jertfă de laudă. Pe noi ne numești nebuni, care știm pe Unul adevăratul Dumnezeu Cel viu; dar oare nu ești tu însuși nebun că aduci jertfe celor morți și te închini pietrelor celor nesimțitoare? Dacă piatra căreia te închini ca unui Dumnezeu este lucru bun, atunci pentru ce o cioplești și o împarți? Pentru ce, împărțind-o în multe bucăți, alegi o bucată făcută cu asemănare omenească și o numești Dumnezeu și îi aduci jertfe, iar celelalte bucăți rămase le pui la vreo zidire mai proastă sau în noroi, călcându-le în picioare? Tot astfel faci și cu lemnul. Tăindu-l, scoți o bucată din care cioplești un idol și căruia te închini, iar bucata rămasă o pui la alt lucru mai prost, sau o bagi în foc.

Dacă piatra sau lemnul este Dumnezeu, apoi fiecare piatră și lemn se cade să-l cinstești ca pe un Dumnezeu. Iar dacă nici lemnul nici piatra nu este Dumnezeu, atunci de ce ceri sănătate și mântuire de la lemnul cel putred și de la piatra cea nesimțitoare? Iar dacă vei numi și fierul Dumnezeu, apoi și el este supus la puterea focului, se face moale și se bate cu ciocanul. Se cade oare a bate pe Dumnezeu cu ciocanele? Iar dacă și focul îl vei numi Dumnezeu, acela atâta este puternic, cât are ceva să ardă, iar dacă nu vei pune lemne pe el, își slăbește puterea, și încă cu apă se stinge desăvârșit. Deci cum pot să fie Dumnezeii niște materii ca acestea care se micșorează una pe alta?"

Nesuferind ighemonul să audă unele vorbe ca acestea, a poruncit unui slujitor, cu numele Arhelau, ca să lovească pe mucenic cu sabia peste grumaji. Deci sfântul îndată și-a plecat grumajii sub sabia, fiind gata a muri pentru Domnul. Iar Arhelau ridicând sabia cu amândouă mâinile, când a vrut ca să-l lovească cu putere în grumaji, îndată a slăbit cu mâinile și cu tot trupul și, căzând la pământ, a murit. Iar ighemonul văzând aceasta, s-a înspăimântat și a poruncit să lege pe mucenic cu lanțuri de fier și să-l ducă în temniță.

Iar în ziua a șasea ighemonul, scoțându-l iar la judecată, a poruncit să-l bată cu vine de dobitoc și să-l împungă cu țepușe de fier înroșite, iar rănilor să le ardă și să le frece cu oțet și cu sare. După aceea a adus un jertfelnic de aramă pe care erau mulți cărbuni aprinși. Deci, punând tămâie în mâna dreaptă a sfântului, a întins-o pe aceea peste cărbunii cei aprinși, socotind că, nesuferind arderea focului, își va întoarce mâna și astfel tămâia va cădea în foc, ca să zică că a adus jertfă zeilor aruncând pe foc tămâia. Și a fost ținută mâna sfântului două ceasuri deasupra focului, iar el, având mintea adâncită la Dumnezeu, nu băga de seamă la mâna ce era arsă și jertfelnicul stătea cu focul în zadar. Iar cei ce priveau la aceea se minunau și proslăveau pe Hristos. Deci ighemonul și diavolul, stăpânul său, s-au umplut de rușine, iar sfântul, ridicând ochii spre cer, a grăit: „Ținutu-m-ai de mâna drepte mele și în sfatul Tău m-ai povățuit. Dreapta Ta, Doamne, s-a proslăvit întru tărie, mâna Ta cea dreaptă a sfărâmat pe vrăjmași. Dreapta Domnului a făcut putere; dreapta Domnului m-a înălțat".

După aceea, ighemonul a poruncit ca să lege mâinile mucenicului și să-l spânzure spre muncire, atârând de picioarele lui două pietre grele. Astfel a stat spânzurat sfântul multă vreme, întinzându-se de greutatea pietrelor atât de mult, încât oasele lui ieșeau de la loc. Apoi luându-l de la chinuri și dezlegându-i pietrele, ighemonul a poruncit să arunce pe răbdătorul de chinuri într-un cuptor aprins. Iar Sfântul Procopie, intrând în cuptor, s-a îngrădit cu semnul Sfintei Cruci și a făcut rugăciune către Dumnezeu. Atunci îndată a ieșit o flacăra din cuptor și a ars pe toți păgânii ce erau împrejur, iar sfântul a rămas fără vătămare, deoarece focul i s-a schimbat în răcoare. De această preamărită minune s-au mirat și s-au înspăimântat toți, și ighemonul a fugit în divan de frică. Iar unii din cetățeni strigau la ighemon: „Pierde îndată pe vrăjitorul acesta, că de nu te vei grăbi, se va înșela toată cetatea cu vrăjile lui!" Atunci ighemonul a hotărât asupra lui judecata de moarte, adică să-i taie capul cu sabia.

Și scoțând pe sfânt la locul cel de moarte, și-a cerut timp de rugăciune. Deci stând spre răsărit și înălțându-și mâinile și ochii spre cer, s-a rugat pentru cetate, pentru popoare, pentru cei din primejdii, pentru cei neputincioși, pentru sărmani și pentru văduve, ca toți să fie păziți prin purtarea de grijă a lui Dumnezeu. Și făcea rugăciune mai ales pentru ca păgâneasca necurăție să se întoarcă degrabă la creștineasca dreaptă credință, iar Sfânta Biserică a lui Hristos să crească, să se înmulțească și să strălucească până la sfârșitul veacului.

Sfârșind el rugăciunea, s-a auzit un glas din cer, care îi făgăduia să împlinească cele cerute și îl chema la moștenirea împărăției cerești. Atunci Sfântul Procopie și-a plecat cu bucurie sub sabia cinstită a lui cap și, fiind tăiat, și-a pus sufletul pentru Domnul său, în 8 zile ale lunii lui iulie. Iar oarecare credincioși venind noaptea, au luat cinstitul lui trup și, ungându-l cu arome și învelindu-l cu giulgiu curat, l-au îngropat cu cinste la un loc vestit, slăvind pe Tatăl, pe Fiul și pe Sfântul Duh, pe un Dumnezeu în Treime, Căruia se cuvine toată cinstea și slava, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

SFINȚII MUCENICI EPICTET PREOTUL ȘI ASTION MONAHUL (8 iulie)

Pe timpul lui Dioclețian, păgânul împărat al Romei, era în părțile Răsăritului un oarecare bărbat îmbunătățit, cu numele Epictet, petrecând viață monahicească în rânduiala de preot. Acela din tinerețile sale a început a sluji lui Hristos și făcea multe minuni, căci pentru curăția vieții sale luase de la Dumnezeu darul de a tămădui toate bolile între oameni și dădea lumină celor orbi, pe leproși îi curăța, pe cei slăbănogi îi ridica sănătoși și gonea diavolii din oameni. Deci spre vrednica încredințare a sfințeniei sale, să pomenim câteva din minunile lui.

Șezând el în chilia sa, care era într-un loc osebit, nu foarte departe de locuințele omenești, și îndeletnicindu-se cu obișnuitele lui rugăciuni și gândiri de Dumnezeu, un comit oarecare a adus la dânsul spre tămăduire pe o fiică a sa de cincisprezece ani, care era slăbă -nogită la toate mădulele. Deci, căzând la picioarele lui, îl ruga, zicând: „Miluiește-mă, omul lui Dumnezeu, și nu mă lepăda de la fața ta, precum și milostivul Dumnezeu, Căruia îi slujești tu, nu leapădă pe nici unul când vine la Dânsul! Iată, am pe această fiică, una născută, care de trei ani zace întru slăbănogire, având toate mădulele nelucrătoare și fiind abia vie. Deci cred cu neîndoire că Acela, Care a tămăduit pe femeia ce avea scurgerea sângelui de doisprezece ani, Acela este puternic, ca și pe fiica mea să o tămăduiască, numai să te rogi pentru ea, milostivindu-te spre noi, căci și noi suntem fii ai Bisericii lui Hristos și suntem luminați prin Sfântul Botez”.

Atunci Epictet, slujitorul Domnului, rugându-se mult lui Dumnezeu, a uns cu untdelemn sfințit pe fecioara cea slăbănogită și îndată s-a sculat sănătoasă. Deci au mulțumit cu toții lui Dumnezeu. Apoi cuviosul a zis către comit: „De voiești, o, iubitul, ca să nu fie în casa ta nici un fel de neputință, în toate Duminicile să te împărtășești cu inimă curată cu toți ai casei tale din dumnezeieștile Taine ale Trupului și Sângelui lui Hristos”. Apoi, după ce le-a spus aceasta, i-a slobozit pe ei cu pace.

Altădată a fost adus la dânsul un om îndrăcit, pe care l-a ținut cuviosul la dânsul trei zile, muncind pe diavol cu rugăciunile făcute către Dumnezeu. Iar diavolul striga, zicând: „Ce nevoie și ce primejdie rabd eu! Oare nu-mi era mai bine să stau în Frigia, în capiștea idolească și acolo să fiu cinstit în toate zilele cu jertfe și închinăciuni de mulți oameni fără de minte? Iar acum sunt muncit aici doar de acesta, fără de vină”. Iar Sfântul Epictet, în ziua a treia, certând pe diavol, l-a izgonit din omul acela.

Altădată a fost adusă la sfânt o femeie bogată și de neam bun, care era în necurăția elinească. Ea era oarbă la ochi și, căutând tămăduire de la mulți doctori, n-a aflat. Deci a rugat pe omul lui Dumnezeu, ca numai mâna dreaptă să-și pună pe ochii ei orbiți, pentru că auzise de la mulți că se fac multe minuni prin cinstitele lui mâini și se dau bolnavilor tămăduiri. Iar sfântul, văzându-i rugăminta ei făcută cu dinadinsul și cu toată credința, și-a pus mâna dreaptă pe ochii ei, chemând numele lui Iisus Hristos. Și îndată femeia aceea a văzut cu amândoi ochii și a strigat, zicând: „Slavă, Ție, Dumnezeul creștinilor!” Și de atunci a crezut în Hristos împreună cu toată casa sa. Dar de vreme ce este mult a povesti cu de-amănuntul toate minunile acestui plăcut al lui Dumnezeu, cred că sunt destule aceste puține ce s-au zis până acum, spre arătarea sfințeniei lui; iar noi să ne întoarcem către povestirea ce ne stă înaintea.

Un copil tânăr, cu numele Astion, din cetatea ce era în apropiere, fiul unui om puternic și bogat, fiind în vârstă de optsprezece ani și petrecând în rătăcirea închinării la idoli, a ieșit cu cei de o seamă cu el la obișnuitele plimbări tinerești. Și mergând el -după a lui Dumnezeu purtare de grijă - la locul acela unde era chilia slujitorului lui Dumnezeu, a voit să știe cine locuiește într-însa, acolo, departe de oameni. Deci, intrând înăuntru, a văzut pe un bărbat cinstit la chip, care, primindu-l cu dragoste, a început a-l întreba, zicând: „De unde ești, fiule, și cine sunt părinții tăi?” Tânărul a răspuns: „Tatăl meu este mai-mare al cetății; maica mea este fiica senatorului Iulian, iar eu sunt fiul lor unul născut și ei în fiecare zi se uită la mine ca la un mărgăritar prea scump”.

Atunci sfântul a zis: „Bine ai zis, fiule, că părinții tăi se uită la tine ca la un mărgăritar. Ei se uită numai, dar nu te au, pentru că fericitul tău suflet este mai scump decât orice mărgăritar și mai iubit lui Hristos, Mântuitorul nostru, Care, precum văd, l-a ales Lui spre a Sa trebuință. Deci ascultă-mă pe mine și leapădă toate cele ale lumii acesteia văzute, care este deșartă și vremelnică, ca împreună cu toți sfinții să câștigi, în veacul ce are să fie, veșnicele bunătăți cele nevăzute. Pentru că toate acestea, câte se văd în lume, sunt trecătoare și degrab pieritoare, iar acelea ce le-a gătit Dumnezeu celor ce-L iubesc pe El și-I slujesc Lui, acelea sunt veșnice, precum și Dumnezeu Insuși este veșnic.

Aurul și argintul care se vede nu este adevărat, ci numai o amăgire vremelnică a oamenilor. Iar eu îți voi spune în ce chip se câștigă aurul cel adevărat, căci se scrie în cărțile noastre creștinești: Te sfătuiesc să-ți cumperi de la mine aur lămurit prin foc, ca să te îmbogățești și să te îmbraci în haină albă, ca să nu se arate rușinea goliciunii tale. Aurul cel lămurit este Hristos Domnul nostru, Care cu dragoste dumnezeiască învăpăiază inimile omenești. Deci și tu, o, fiule, de vei voi să-L ai în inima ta, îndată și se vor găti bogățiile cele cerești și te vei îmbrăca în haine albe care sunt: credința, nădejdea și dragostea. În acestea îmbrăcându-te ca și cu niște platoșe tari, nu numai că vei fi mai presus decât lumea cea văzută, dar și pe diavolul împreună cu toți îngerii lui, pe care voi toți îl cinstiți ca pe un zeu, și pe acela îl vei birui.

Încă și aceasta să mai știi, o, iubitele, că tatăl tău care te-a născut după trup, nu-ți este tată adevărat, fiindcă a născut doar un trup stricăcios care moare degrab, ci atotputernicul Dumnezeu este Tatăl tău cel adevărat; deoarece, zidind sufletul tău cel fără de moarte, l-a turnat în trupul tău cel zămislit din porunca Lui. Deci altul este tatăl tău cel văzut și altul cel nevăzut. Tatăl cel văzut este muritor și vremelnic, aflându-se sub primejdii și pătămiri, neputând nimic; iar Tatăl cel nevăzut este fără de moarte, veșnic, nefiind supus sub nici o pătimire, atotputernic și atotțiitor.

Acela a zis și te-ai zidit în pântecul maicii tale. Acela a poruncit și ai ieșit din pântecul maicii tale. Cu voia Lui ai ajuns într-această vârstă. Și dacă fiii sunt datori să cinstească pe tatăl cel trupesc, cu atât mai vârtos se cuvine să cinstească pe Acela, Care ne-a zidit pe noi după chipul și asemănarea Sa, și ne-a dat minte și înțelegere, și ne-a pus să stăpânim peste lucrurile mâinilor Lui; și noi fiind robii Lui, ne-a împărțășit cu El, ca să fim fii, frați și prieteni, cu darul Său. Deci pe Acel adevărat Părinte al nostru, Care ne-a dat atâtea bunătăți, suntem datori a-L cunoaște, a-L iubi, a-L cinsti și a ne închina Lui întotdeauna.

Asemenea și maica noastră cea adevărată, nu este aceea care ne naște trupește în lumea aceasta, ci aceea care ne naște duhovnicește în viața cea veșnică. Aceea care este logodită cu Mântuitorul nostru, cinstită de îngeri, înfrumusețată de prooroci, preamărită de Apostoli, înălțată de mucenici și de mărturisitori și căreia Domnul nostru Iisus Hristos i-a pregătit cămara cea cerească.

Acea Sfântă Maică este numită de oameni Biserică. Glasul ei este ca glasul turturelei care se îngrijește pentru puii săi; din ale cărei buze izvorăște mirul învățăturilor apostolești; ai cărei ochi sunt credința cea adevărată și nădejdea cea fără de îndoială spre Dumnezeu; din ale cărei mâini picură smirna facerilor de bine săvârșite din milă și din dragoste; ale cărei doi sâni sunt cele două Legi: cea veche, propovăduită de prooroci, și cea nouă, propovăduită de Apostoli. Prin Sfântul Botez, ea naște spre nemurire pe fiii săi. Deci apropie-te o, preadulce fiule, să sugi lapte de la pieptul maicii tale celei adevărate și, ascultând sfatul meu, treci cu vederea bogățiile cele vremelnice ale părinților tăi, ca să te învrednicești a fi moștenitor al vistieriilor veșnice, care s-au pregătit fiilor lui Dumnezeu.

Ascultă pe Tatăl tău cel adevărat, care grăiește prin mine către tine acestea: «Ieși din pământul tău, din neamul tău și din casa părinților tăi, și mergi în pământul pe care Eu ți-l voi arăta, în pământul care izvorăște miere și lapte; adică învățăturile proorocilor, ale Apostolilor și ale Sfinților Părinți». Deci, când vei împlini toate cele poruncite ție, atunci se vor da ție moștenirile Raiului, se vor deschide ție vistierile cerului. Se va da ție slava împărăției celei de sus, unde vei vedea rânduielele îngerești și cetele tuturor sfinților. Acolo te vei sălășlui cu aceia ca un adevărat frate, și vei fi părtaș lui Dumnezeu ca un fiu".

Iar tânărul cel bine priceput, ascultând toate cuvintele omului lui Dumnezeu, cele insuflate de Duhul Sfânt, și crezând adevărate cuvintele aceluia, s-a umilit cu inima; însă nu îndrăznea să-i grăiască ceva într-acea zi, temându-se de tinerii care erau cu dânsul, ca să nu-l spună la părinții săi. Deci, închinându-se aceluia cinstit bărbat, s-a dus.

Iar a doua zi, foarte de dimineață, tânărul Astion s-a dus singur la cuviosul acela stareț, întocmai ca o albină înțeleaptă, care ieri adunase degrabă în acel loc mierea cea dulce; și intrând în chilie la preotul Domnului, i-a făcut o închinăciune ca aceasta: „Bucură-te, apostolul lui Hristos, slujitorul Legii celei noi!" Iar sfântul i-a răspuns: „Bucură-te și tu, tânărule cel preafrumos, pe care te văd că porți haină mucenicească și ai pe cap cunună din pietre scumpe". Deci, șezând, au început a vorbi. Starețul i-a zis: „Fiule, sămânța Domnului, pe care cu darul lui Dumnezeu am semănat-o ieri în inima ta, a răsărit oare și voiește să aducă rod? Sau încă petrece în întunericul necredinței?"

Astion a zis: „O, sfinte părinte, ți-am spus ieri că sunt unul născut la părinții mei și foarte iubit lor. Mă tem a le pricinui lor această grea mâhnire, deoarece, când voi primi credința creștinească la arătare, ei, din întristarea cea fără de măsură, sau se vor arunca în mare, sau își vor pierde mintea, sau singuri își vor aduce moartea în vreun fel. Deci mă tem ca, de unde eu mă nădăjduiesc de mântuire, să nu fiu pricinuitor de moarte și de gheena cea veșnică părinților mei. Deci de vei voi să primești sfatul meu, fa-mă pe mine creștin în taină, și povățuiește-mă acum îndată cum mă voi pregăti spre Botez. Iar după ce vei săvârși asupra mea toate după rânduiala creștinească, atunci te rog să-mi faci mie această dragoste: să mă iei cu tine și să mergem spre o țară îndepărtată, unde te va povățui Dumnezeu, ca să nu vadă ochii mei lacrimile părinților și să nu se vatăme conștiința mea pentru mâhnirea lor, iar dragostea lor să nu fie împiedicare pentru mântuirea mea".

Niște cuvinte ca acestea ale tânărului ascultând sfântul stareț, s-a bucurat cu duhul și i-a poruncit ca în toate zilele să postească, să se ferească cu dinadinsul de spurcăciunile cele jertfite idolilor și să se roage adevăratului Dumnezeu, Domnului Hristos, Mântuitorul lumii. Deci tânărul Astion făcea acestea cu osârdie, iar în ascuns de casnicii săi, mergea la stareț și învăța de la dânsul sfânta credință. Iar după ce a înțeles bine toate cele despre Hristos și a crezut în El fără de îndoială, atunci sfântul stareț l-a botezat și, nu după multe zile, au ieșit amândoi noaptea de acolo, luând Astion puțin argint, atât cât să le ajungă pe cale. Și ducându-se ei la malul mării, au găsit o corabie plecând spre părțile sciților și, intrând într-însa, au călătorit multe zile. Apoi au ajuns la o cetate ce se numea Almirida, care era la hotarele sciților, lângă fluviul ce se numește Dunărea. Nu departe de acea cetate au găsit un loc osebit, plăcut spre petrecere, și s-au sălășluit acolo, zidindu-și o chilie mică.

Iar după plecarea lui Astion din casa sa, părinții nevăzând pe iubitul lor fiu, au început a-l căuta pretutindeni și, negăsindu-l, făceau mare plângere și tânguire, chemând în zadar numele fiului lor. Tatăl striga, zicând: „Astioane, preadulcele meu fiu, unde ești acum? Astioane, preaiubitul meu fiu, unul născut, ce ți s-a întâmplat? Oare vreo fiară te-a mâncat sau adâncurile apelor te-au primit? O, toiag al bătrâneților mele și lumina ochilor mei, unde te voi mai căuta de acum, nu știi! In ce țară voi trimite slugile mele pentru tine, nu mă pricep!"

Asemenea și maica sa, rupându-și hainele de pe sine și bătân-du-se cu mâinile peste piept, se tânguia, zicând: „Astioane, cine te-a despărțit de mine, dulcele meu fiu? Socotesc că Dumnezeuul creștinilor, trimițând pe unul din ai săi, a întors inima ta, înșelându-te, și te-a luat de la noi. Vai mie, ticăloasa! Vai mie, cea plină de amărăciunea cea fără de sfârșit! Toate durerile și ostenele mele ce le-am suferit cu nașterea și creșterea ta, mi-au fost în zadar. Rodul pântecelui meu s-a uscat, a pierit nădejdea mea și slava

și șed ca o cetate pustie. Până acum am fost mamă, iar de acum nu mai sunt, fiind lipsită de singurul meu fiu iubit!" Astfel se tânguiau părinții în toate zilele cu nemângâiere.

Petrecând robii lui Hristos, Epictet și Astion, lângă cetatea Almiridei, și ducând viață monahicească întru nevoițe pustnicești, nu s-a tănuit fapta lor cea bună și sfințenia, deoarece prin mâinile Sfântului preot Epictet se făceau multe tămăduiri, încât oamenii au început a veni la el, aducându-și pe neputincioșii lor. Intr-una din zile, o femeie vestită a adus pe fiul său, care era cam la cincisprezece ani, mut, surd și uscat și, punându-l lângă picioarele sfântului stareț, a început a zice către el: „De unde ai venit aici, nu știu, însă cred că dacă vei voi, poți să tămăduiești pe fiul meu, căci chipul tău te arată că ești ucenic al nazarineanului, despre Care am auzit multe și preaslăvite minuni. Deci, dacă ești ucenic al Aceluia, ajută-ne nouă, învață-ne să-L cunoaștem și să fim și noi robii Lui”.

Iar sfântul a zis către ea: „O, femeie, dacă crezi din toată inima că Unul este adevăratul Dumnezeu, Cel ce a zidit cerul și pământul și toate cele văzute de noi, îți va fi ție ceea ce dorești”. Zicând acestea, el a poruncit să ridice pe copil de la pământ, și scuipând de trei ori în gura lui cea amuțită, l-a întrebat: „Spune, fiule, în care Dumnezeu se cuvine să credem? În idolii cei făcuți de oameni sau în Iisus Hristos cel răstignit, care acum te vindecă pe tine?” Iar copilul a strigat cu glas mare: „O, cinstite părinte, se cade să credem în Iisus Hristos, Cel ce întotdeauna arată oamenilor atâtea faceri de bine!” Văzând oamenii din Almirida o minune ca aceasta, au proslăvit pe Dumnezeu și în ziua aceea mai mult de o mie de suflete, bărbați și femei, au crezut în Hristos Mântuitorul nostru.

Iar darul lui Dumnezeu lucra minuni nu numai prin Sfântul Epictet, ci și prin Sfântul Astion, căci, ieșind el odată la Dunăre ca să aducă apă, l-a întâmpinat un om îndrăcit; iar el, făcând semnul Sfintei Cruci spre acel îndrăcit, îndată a fugit diavolul din el, strigând: „O, Astioane, credința și curăția inimii tale a luat mare putere de la Dumnezeu asupra noastră!” Altădată, trimis fiind Astion de către stareț la un loc oarecare, pe când venea, a văzut un om pe drum care căzuse de pe o zidire înaltă și zăcea la pământ ca un mort, iar părinții lui se tânguiau pentru el. Deci fericitul Astion, milostivindu-se spre el, s-a rugat în sine, zicând: „Doamne Iisuse Hristoase, precum prin Apostolul Tău Pavel l-ai întors la viață de la porțile morții pe Evtih cel căzut jos de la catul al treilea, asemenea și prin Apostolul Petru l-ai ridicat pe Enea din slăbănogirea cea de opt ani, și prin același Sfânt Petru l-ai făcut să umble pe omul care era olog din pânțele maicii sale, întărindu-i pulpele și gleznele, așa și pe acest om ridică-l și fa-l viu și sănătos, prin mine, nevrednicul Tău rob!”

Astfel rugându-se, s-a apropiat de cel ce zăcea, zicând cuvântul Apostolului Petru: În numele lui Iisus Hristos Nazarineanul, scoală-te și umblă! Deci, apucându-l cu mâna dreaptă, l-a ridicat viu și sănătos. Iar acela a mers îndată împreună cu părinții lui la chilia sfinților, strigând: „Unul este Dumnezeul lui Epictet și al lui Astion! Cu adevărat, Unul este Dumnezeul creștinilor și nu mă voi duce de aici, până ce într-această zi nu ne veți face creștini pe mine și pe părinții mei!” Iar Epictet, preotul Domnului, chemându-i și învățându-i, le-a poruncit să postească și să se pregătească de primirea darului cel sfânt; iar după câteva zile i-a luminat pe ei cu Sfântul Botez.

Iar diavolul, văzând că a fost rușinat nu numai de stareț, dar și de tânărul Astion, și că s-a lipsit de dobânda sa din sufletele omenești, se rupea de zavistie și se înarma asupra lor cu toate meșteșugirile sale, dar nimic nu sporea. Însă apoi a aflat asupra tânărului o vreme prielnică în chipul acesta. Ieșind într-o zi Astion la râu ca să ia apă fără binecuvântarea starețului și văzându-l vrăjmașul neîngrădit cu binecuvântarea cuviosului, îndată - prin îngăduința lui Dumnezeu - a năvălit asupra lui cu niște gânduri spurcate și a tulburat sufletul tânărului. Și întorcându-se Astion în chilia sa, se rușina să-și mărturisească părintelui său gândurile acelea și vreme de trei zile se supunea lor, neputând să le biruiască. El postea și se ruga cu lacrimi, își obosea trupul cu osteneli, însă nicidecum nu se depărtau de la el gândurile necurate, prin care vrăjmașul nevăzut îl rănea pe el ca și cu niște săgeți.

Iar starețul văzând pe ucenic tulburat și mâhnit, a zis către el: „Ce este aceasta, fiule, că te văd tulburat? Această mâhnire pe care o văd la tine nu este mâhnirea sfinților care se îngrijesc de mântuirea lor și arată pe față o oarecare întristare duhovnicească, ci cred că mâhnirea ta este purtătoare de moarte, precum și

măhnirea care a ucis pe Ahitofel, sfetnicul lui Abesalom, și care a pierdut pe Iuda, vânzătorul lui Hristos". Atunci Astion a început a se mărturisi, zicând: „Părinte, mai înainte de aceste trei zile vorbeai cu niște cinstiți bărbați despre tainele cerești și eu aveam nevoie să ies la apă. Deci m-am rușinat a cere binecuvântarea ta înaintea acelor bărbați și n-am vrut prin aceasta să vă tai vorba voastră. Deci, neștiind tu, am ieșit la apă fără binecuvântarea ta. Inșă în cale a năvălit spre mine un nor întunecat de gânduri spurcate și iată, acum au trecut trei zile de când mă lupt cu ele și nu pot să le gonesc; deci pentru aceasta sunt tulburat".

Iar sfântul stareț, căutând cu groază la dânsul, a zis: „Pentru ce ai ieșit afară din chilie fără porunca mea? Pentru ce te-ai dus la râu fără binecuvântarea preotului lui Hristos? Nu știi oare că binecuvântarea celui mai mare este zid nesurpat pentru cei tineri, că este paloș tare și armă nebiruită asupra diavolului?" Zicând acestea, i-a poruncit să se întindă la rugăciune pe pământ în chipul Sfintei Cruci și s-a întins și starețul. Și astfel s-au rugat amândoi împreună Lui Dumnezeu. Și sculându-se ei de la pământ după multă rugăciune cu lacrimi, fericitul Astion a văzut un copil negru cu o lumânare aprinsă, fugind de la dânsul și zicându-i: „Mărturisirea ta, Astioane, a sfărâmat astăzi puterile mele cele mari; iar rugăciunea voastră m-a lăsat fără arme".

Astfel viețuind acolo acei cuvioși părinți și întorcând multe suflete omenești de la înșelăciunea idolească la Hristos Dumnezeu, domnul acelei țări, care se numea Latronian, a mers în cetatea Almi-ridei și slujitorii de idoli i-au spus că cei doi sfinți sunt fermecători și înșeală pe mulți cu vrăjile lor, întorcându-i de la aducerea de jertfe zeilor. Iar boierul a poruncit să-i prindă îndată și să-i arunce în temniță. Deci sfinții, fiind legați, se rugau neîncetat și cântau Psalmii lui David, iar starețul grăia către ucenic: „Iubitul meu fiu, dacă ne vor scoate la cercetare și ne vor întreba de nume, de neam și de patrie, să nu le răspundem nimic altceva decât numai acestea: «Suntem creștini». Acesta ne este numele, neamul și patria și nimic altceva nu suntem, decât numai robi ai adevăratului Dumnezeu".

Iar a doua zi, boierul a poruncit să se pregătească divan în mijlocul cetății, iar propovăduitorii să dea de veste poporului, ca să iasă la priveliște. Deci, venind pe la ceasul al treilea din zi, a șezut la judecată și a trimis ca să scoată pe sfinți din temniță. Și venind sfinții înaintea lui, el a căutat spre dâșii și s-a spăimântat, pentru că a văzut fața lor strălucind cu o oarecare lumină minunată a darului lui Dumnezeu; că erau cinstiți la vedere. Sfântul Epictet era de șaiszeci de ani, înalt la stat și cu barbă lungă, împodobită de căruntețe. Asemenea, Sfântul Astion era înalt la stat, foarte frumos la față, înflorit cu podoaba întregii înțelepciuni și având vârsta de treizeci și cinci de ani.

Iar boierul uitându-se spre ei, a tăcut ca la un ceas, neputând să zică ceva; apoi, abia deschizându-și gura, a zis: „Să ne spuneți cum vă numiți, de ce neam sunteți și din ce țară ați venit aici". Sfinții au răspuns: „Suntem creștini!" Boierul a zis: „Știi că sunteți din blestemata credință creștinească, dar să ne spuneți neamul și țara voastră". Sfinții au răspuns: „Suntem creștini, știm pe Unul Dumnezeu, Domnul nostru Iisus Hristos și Lui Unuia ne închinăm; iar de urâciunile idolești ne îngrețoșăm, și ne înstrăinăm de cei ce se închină lor, grăind ca și Psalmistul: Asemenea lor să fie cei ce îi fac pe ei și toți cei ce nădăjduiesc spre dâșii!"

Auzind aceasta boierul, s-a umplut de mânie și a poruncit să-i dezlege pe sfinți și să-i bată multă vreme fără milă. Iar ei, fiind bătuți, grăiau: „Doamne, Iisuse Hristoase, învățătorul nostru, voia Ta să se săvârșească în noi!" Iar boierul, văzându-i nebiruiți, se aprindea mai mult de mânie și le zicea: „Unde este Hristosul vostru, pe Care îl chemați neîncetat? Să vină acum să vă ajute și să vă scoată din mâinile mele!" Sfinții au grăit: „Suntem creștini! Fie întru noi voia Dumnezeului nostru!"

Atunci boierul, iuțindu-se și mai mult, a poruncit să-i spânzure la muncire, să le strujească trupurile cu unghii de fier și să-i ardă cu făclii aprinse. Iar ei strigau într-una: „Suntem creștini! Fie întru noi voia Dumnezeului nostru!" Astfel fiind sfinții munciți, se sfârșea al șaptelea ceas din zi. Și a poruncit boierul să-i ia de la muncire și să-i ducă iar în temniță. Iar unul din slujitorii care îi muncea, anume Vigilantie, auzind acele cuvinte ale sfinților pe care le grăiau neîncetat când pătimeau și socotind că într-însele este

oarecare putere vrăjitoarească care ușurează trupul de durere când este în munci, a început a le avea neîncetat în mintea sa și a le cugeta ziua și noaptea.

Și după trei zile a început a striga în popor, zicând: „Sunt creștin! Fie întru noi voia Dumnezeului nostru". Apoi, alergând la sfinți în temniță, a învățat de la dâșii sfânta credință și, după puține zile, s-a învrednicit de Sfântul Botez cu toată casa sa. Iar sfinții, după, întâia cercetare și muncire, au petrecut în temniță cinci zile; apoi iar au fost scoși la judecată. Și neputând boierul în nici un chip să-i înduplece la păgânătatea sa, a început a-i munci din nou. Deci mai întâi le-a frecat rănile lor de mai-nainte cu oțet și cu sare, după aceea, a umplut o căldare mare cu smoală și fierbând-o tare, a aruncat pe mucenici într-însa. Iar ei petreceau nevătămați în smoala cea fiartă ca într-o scăldătoare și ziceau adeseori cuvintele lor de mai înainte: „Suntem creștini! Fie întru noi voia Dumnezeului nostru!"

Iar boierul cetății se mira, văzându-i vii și nevătămați în căldarea cea fiartă și zicea: „O, cât de mare este puterea vrăjii creștinești!" Apoi a poruncit să-i scoată din căldare și să-i arunce în temniță, nelăsând pe nimeni să se ducă la dâșii ca să le dea pâine sau apă, ca astfel să se topească de foame și de sete. Și au petrecut sfinții treizeci de zile fără hrană și fără băutură, hrănindu-se numai cu cuvântul lui Dumnezeu și întărindu-se cu darul Duhului Sfânt.

Când sfinții mucenici se cercetau și se judecau la divanul cel din pravești înaintea a tot poporul, s-a întâmplat de a venit în vremea aceea un bărbat oarecare din părțile Răsăritului, astfel rânduind Dumnezeu. Acel bărbat a cunoscut pe Astion, deoarece știa bine pe părinții lui, deci întorcându-se în țara sa, s-a dus la părinții lui Astion și le-a spus, zicând: „Am văzut pe fiul vostru în Almirida, cetatea sciților, cu un oarecare stareț, anume Epictet, suferind pătimiri pentru Hristos".

Iar părinții, auzind aceasta, au rugat cu lacrimi pe acel bărbat să le spună dacă este adevărat, iar acela a întărit cu jurământ cele spuse. Deci tatăl lui Astion a zis: „Dacă mă voi învrednici să văd fața iubitului meu fiu, voi face îndată toate cele ce îmi va porunci și mă va învăța". Asemenea grăia și maica sa: „Dacă îl voi vedea în viața mea pe dulcele meu fiu, toate le voi lăsa și îl voi urma. Și de-mi va porunci să fiu creștină, nu mă voi lepăda; și cu dânsul împreună nu mă voi teme de munci, nici a suferi moarte pentru Hristos". Grăind astfel, și-au încredințat casa și averile lor la cei mai credincioși prieteni ai lor, iar ei au luat multe slugi și slujnice și s-au dus cu corabia în Sciția. Însă mai înainte de a ajunge ei în cetatea Almirida, Sfinții Mucenici Epictet și Astion și-au săvârșit nevoița pătimirii în acest chip:

După cele treizeci de zile în care au fost chinuți în temniță cu foamea și cu setea, boierul scoțându-i iar la judecată, le-a zis: „V-am întrebat de multe ori de numele vostru, de neam și de patrie, dar nu mi-ați spus adevărul. Deci socotesc că nu sunteți altceva decât niște diavoli în trup, de vreme ce numai aceia sunt fără nume și fără neam, de aceea vă numesc cu un nume ca acesta. Deci spuneți-mi, o, diavoli întru pați, veți aduce jertfe zeilor noștri sau nu? Dacă nu, atunci în această zi voi tăia capetele voastre". Sfinții au răspuns: „Noi suntem creștini, nu diavoli, și cu numele lui Hristos izgonim pe diavoli din trupurile omenești. O, dacă ai voi și tu să scapi de diavolul care petrece în tine, căci noi l-am putea izgoni pe el cu puterea lui Hristos, Dumnezeul nostru".

Atunci, mâniindu-se boierul, a poruncit să-i bată cu pietre peste gură pe sfinții mucenici; apoi bătându-i mult cu toiege, i-a osândit pe dâșii la moarte prin tăiere cu sabia. Deci sfinții fiind scoși afară din cetate la locul de tăiere, au cerut de la ucigașii lor să le dea vreme de rugăciune. Apoi, stând cu fața către răsărit, și-au ridicat mâinile spre cer și, înălțându-și ochii, s-au rugat lui Dumnezeu vreme îndelungată. După aceasta, Sfântul Epictet s-a rugat ca să taie mai întâi pe Astion; dar acesta a grăit către dânsul: „Părinte, mai întâi ție ți se cade să primești această cinste, adică să te încununezi cu muceniceasca cunună, pentru că tu ești preotul Domnului, părintele și învățătorul meu, iar eu voi merge după tine!"

Sfântul Epictet a răspuns: „Fiule, șaptesprezece ani te-am păzit curat și fără de prihană, cu darul lui Hristos, și acum să-mi pierd osteneala mea de atâția ani și să te las singur? Oare nu știi că meșteșugurile vrăjmașului sunt subțiri și greu de cunoscut? Deci mă tem ca nu cumva, fiind tânăr și văzând moartea mea, să te temi și să fii vrăjmașului de batjocură. Deci nu așa, fiule, ci eu să fiu ca Avraam, care a adus

spre jertfă lui Dumnezeu pe Isaac, iar tu sa mergi mai înainte de mine, și să primești mai întâi cununa pătimirii; și cred că Sfântul Mihail cu îngerii, Abel cu proorocii, Petru cu apostolii, Daniil cu mărturisitorii, au ieșit întru întâmpinarea ta și așteaptă să te primească, ca apoi, cu cântări dănțuitoare, să te ducă la scaunul lui Hristos, Mântuitorul nostru".

Sfântul Astion a răspuns: „Fie voia Domnului și a ta, sfinte părinte!" Deci, îngrădindu-se cu semnul Sfintei Cruci, a zis: „Tu ești apărătorul meu, Doamne, în mâinile Tale îmi dau duhul meu!" Apoi, plecându-și capul sub sabia, s-a sfârșit. Iar Sfântul Epictet, căzând peste trupul ucenicului său, ruga pe ucigașii săi, ca așa zăcând să-l ucidă pe el. Deci, lovit fiind cu sabia, a fost tăiat pentru Hristos. Apoi toți cei ce erau acolo, păgâni și creștini, privind spre cinstitele lor trupuri, le-au văzut strălucind ca niște raze de soare, și o bună mireasmă negrăită umplea locul acela.

Iar după ce s-a făcut noapte, Vigilantie cel mai sus pomenit, împreună cu casnicii lui și cu alți creștini, s-au dus și au luat în taină trupurile mucenicilor; și, învelindu-le în pânze curate cu arome, le-au îngropat cu cinste la un loc vestit. Tot în aceeași noapte a căzut un diavol cumplit asupra boierului Latronian, căci sculându-se dimineața și mergând ca de obicei la divan, a început a vorbi cu necuviință ca un nebun. Apoi, apucând o sabia, s-a repezit la cei care erau cu dânsul și a început a-i tăia și a-i răni. Iar aceia, văzându-l pe el îndrăcit, l-au prins și smulgându-i sabia din mâini, l-au bătut. Apoi, legându-i mâinile și picioarele, l-au închis într-o casă mică, unde după două zile și-a lepădat în chinuri sufletul său, fiind sugrumat de diavol.

După sfârșitul sfinților mucenici, părinții lui Astion călătorind cu corabia, s-au apropiat de cetatea Almirida, iar Sfântul Astion s-a arătat lui Vigilantie, zicându-i: „Tatăl meu și maica mea vor veni aici ca să mă caute. Deci fă bine, frate, de ieși la mal și-i primește pe ei în casa ta. Odihnește-i și mângâie-i, deoarece foarte s-au obosit, intristându-se și mâhnindu-se pentru mine. Să-i înveți să cunoască și mântuitoarea credință și să le spuie măririle lui Dumnezeu". Deci Vigilantie mergând îndată la mal, a văzut o corabie venind, din care ieșind părinții lui Astion, întrebau pe oamenii care se întâmplau acolo, dacă n-au văzut pe un om tânăr cu numele Astion. Iar Vigilantie, apropiindu-se de dânșii, le-a zis: „L-am văzut și l-am cunoscut pe el bine. Deci veniți mai întâi să vă odihniți în casa mea, apoi vă voi spune despre dânsul". Atunci ei, bucurându-se foarte, au mers la dânsul și s-au odihnit.

După aceasta, rugând ei pe Vigilantie să le spună despre fiul lor, acela le-a spus acestea: „Nu este mult de când Astion a fost în cetatea aceasta; însă, mai înainte cu câteva zile, s-a dus de aici cu un stareț cinstit, într-o țară mai depărtată, fiind chemat cu cinste de Împăratul cel preaslăvit ca să împăratească cu Dânsul întru negrăită slavă". Apoi, Vigilantie le-a spus despre viața veșnică, despre șălășuirile raiului și împărăția cerului, despre Hristos Domnul și Împăratul cel fără de moarte, despre îngeri și despre toate cetele sfinților, care împăratească împreună cu Hristos și întru care este numărat și fiul lor, Astion.

Iar părinții lui auzind cuvintele acestea pe care niciodată nu le auziseră, s-au minunat, s-au umilit și au simțit în inimile lor o oarecare bucurie duhovnicească; și mai cu dinadinsul întrebau cum s-a dus acolo iubitul lor fiu. Iar Vigilantie, luându-i pe dânșii, i-a dus mai întâi în chilia sfinților mucenici, unde le-a arătat o Sfântă Cruce și o carte a Evangheliei, care rămăsese de la dânșii. Deci, vorbind mult cu dânșii din Evanghelie, i-a făcut să creadă în Hristos și atunci le-a spus lor despre pătimirea Sfinților Mucenici Epictet și Astion și cum și-au dat sufletele lor pentru Hristos. Apoi i-a dus pe ei la locurile unde erau îngropate trupurile sfinților și plângând ei acolo din destul, Vigilantie le-a poruncit ca de cu seară să stea la rugăciune și să se roage cu dânsul toată noaptea lui Hristos Dumnezeu.

Și trecând vremea cea din miezul nopții și începând a răsări luceafărul, deodată a strălucit peste ei o lumină ca un fulger și o mireasmă minunată mirosea. Și au văzut pe sfinții mucenici stând înaintea lor întru podoabă negrăită. Atunci Sfântul Astion cuprinzând pe maica sa cu dragoste și sărutând-o pe dânsa, i-a zis: „Bine ai venit aici, ucenică a lui Hristos și maica mea, Marchelino!" Asemenea și Sfântul Epictet, cuprinzând capul tatălui lui Astion, l-a sărutat, zicându-i: „Iubite frate Alexandre, bucură-te întru Domnul că te-ai învrednicit a fi rânduit în numărul credincioșilor și te-ai arătat vrednic de fericirea cea veșnică". După aceasta amândoi au zis lui Vigilantie: „Bucură-te și tu, iubite frate, căci cu tine s-a împlinit

Scriptura care zice: De va întoarce cineva pe cel păcătos din rătăcirea lui, va mântui suflet din moarte și va acoperi mulțime de păcate". Încă au vorbit cu dâșii din destul și alte cuvinte mângâietoare și pline de dulceață duhovnicească; iar după un ceas s-au făcut nevăzuți.

Iar de ce fel de bucurie s-au umplut ei din vedenia aceea și din vorbirea cea dulce cu sfinții, nu este cu putință a spune. Deci și-au vărsat inimile lor în rugăciune și mulțumire înaintea lui Dumnezeu, că s-au învrednicit a vedea în slavă cerească pe iubitul lor fiu pe care îl căutau de atât de lungă vreme cu durere în inimă.

Intr-acea vreme, în acea țară a sciților era un episcop creștin, cu numele Evanghel. Acela, deși se ascundea în vremea prigonirii, însă înștiințându-se de pieirea boierului Latronian, a mers fără de frică în cetatea Almiridei, cercetând și întărind pe credincioși. La acest, arhieru a dus Vigilantie pe părinții lui Astion și i-a spus cu de-a-mănuntul toate cele despre dâșii și despre sfinții mucenici. Iar episcopul, ferind pe sfinții mucenici, a primit cu bucurie pe părinții lui Astion, care se întorseseră la Hristos, și i-a botezat în numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh.

După aceasta, Alexandru și Marchelina, petrecând multe zile în postire și în rugăciuni lângă mormântul mucenicilor, s-au întors la ale lor. Și vânzându-și averile cele multe pe care le aveau, le-au împărțit săracilor, oprind puțin pentru hrană, și au viețuit cu dumnezeiască plăcere, până la sfârșitul lor.

Așa s-au preamărit în ceruri cu cununa mucenicească Sfinții Cuvioși Mucenici, Epictet Preotul și Astion Monahul, iar Alexandru cu Marchelina, trecând de la cele pământești, s-au învrednicit în partea sfinților cu darul Domnului nostru Iisus Hristos, Căruia împreună cu Tatăl și cu Sfântul Duh, I se cuvine cinstea, slava și închinăciunea, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

ȘFÂNTUL ȘI DREPTUL PROCOPIE, FĂCĂTORUL DE MINUNI DIN USTIUG (8 iulie)

Fericitul Procopie se trăgea cu neamul din nemți și, fiind neguțător bogat, a venit cu multă marfă în marea cetate Novgorod. Și văzând el toată rânduiala Bisericii Răsăritului și cunoscând că este bună credința ortodoxă, a iubit-o foarte mult. Deci, dorind să se povățuiască de la dânsa desăvârșit și să o primească pe ea, căuta un bărbat insuflat de Dumnezeu, de la care s-ar fi învățat și luminat. Și auzind de cuviosul părinte Varlaam, care nu departe de Hutini ridicase o mănăstire, că este bărbat iscusit și plin de duhovniceasca înțelepciune, a mers la dânsul și, învățându-se din destul dreapta credință, a primit Șfântul Botez.

Apoi și-a împărțit toată averea săracilor, dând și mănăstirii aceleia o parte oarecare, și astfel s-a făcut singur sărac de bună voie pentru dragostea lui Hristos, trecând cu vederea nu numai lumea cu poftele ei, ci și pe sine însuși. Pentru că a luat viața nebunească și se făcea înaintea oamenilor ca un om fără de minte și nepriceput, având înțelegerea sa adâncită întru Dumnezeu. Iar unii din acei care îl știau pe el, văzându-i viața, au început a-l ferici, zicând: „Acest om este mare înaintea lui Dumnezeu, deoarece venind aici din alte părți, s-a întors de la o rea credință la dreapta credință, și multa lui avere a împărțit-o săracilor; apoi el însuși, iubind sărăcia, s-a făcut nebun pentru Hristos".

Auzind fericitul Procopie de multe ori niște cuvinte ca acestea, s-a mâhnit foarte și, nesuferind să fie lăudat de oameni, a plecat de acolo spre părțile Răsăritului, prefăcându-se pretutindeni nebun și luând multe supărări de la cei neînțelegători. Și venind în cetatea Ustiug, a început a viețui într-însa. Deci, umblând ziua prin cetate, se prefăcea a fi nebun și era batjocorit de mulți și chinuit cu bătăi, mai ales de copiii cei nepricepuți. Iar noaptea mergând el la biserici, se ruga Domnului cu lacrimi pentru cetate, pentru oameni și pentru slujitorii săi, zicând: „Doamne, nu le socoti lor păcatul acesta". Iar când avea nevoie să se odihnească de osteneală, se arunca pe gunoaie și murdării, iarna pătîmind de ger și de

zăpadă, într-o haină groasă și ruptă, fiind pe jumătate gol, iar vara răbdând zăduful și arșița soarelui. Și primea hrană foarte puțină de la oamenii cei temători de Dumnezeu și aceasta nu în toate zilele. Iar de la cei bogați și făcători de nedreptate niciodată nu voia să ia nimic și adeseori petrecea multe zile fără hrană.

Petrecând el o viață ca aceasta, s-a făcut mucenic de bună voie, chinându-se cu foamea și cu setea, rătăcind și umblând gol, luând ocări, bătaii și batjocuri. Și umbla pe ulițele cetății lipsit, necăjit și chinuit, deși nu-i era vrednică toată lumea. Iar haina ruptă ce o avea o purta slobozită de pe un umăr, având spatele gol, gata spre bătaii, încât și la dânsul se împlinea Scriptura: Spatele meu l-am dat spre bătaii și fâlcile mele spre lovire cu palmele, iar fața mea nu am întors-o de la rușinea scuișorilor. Pentru o viață ca aceasta a lui s-a sălășluit în el darul lui Dumnezeu și i s-a dat darul proorociei, ca mai înainte să vadă și să spună cele ce aveau să fie, precum va arăta cuvântul ce ne stă înaintea. După aceasta el a început a locui în foisor lângă biserica sobornicească a Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, rugându-se totdeauna cu lacrimi și cerând cu multe plecări de genunchi cele folositoare cetății. Iar rugăciunea lui era bine primită înaintea lui Dumnezeu și mult putea, fiind puternică a întoarce de la oameni dreapta mânie a lui Dumnezeu, care lucru se va adevăra îndată.

Odată a voit Dumnezeu ca, pentru înmulțirea păcatelor omenești, să piardă cetatea Ustiug cu fulgere și pietre din nori, precum de demult a ucis cu pietre din nori pe oamenii din Amoreia, care se împotrăviseră lui Isus al lui Navi. Căci și între creștini, toți cei păcătoși care nu se pocăiesc și care se tăvălesc în fărădelegi spurcate ca în noroiul tinei, sunt potrivnici lui Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu, pornindu-l pe Dânsul spre mânie și răsplătire, iar Domnul se înarmează împotriva lor ca spre vrăjmașii Săi, și îi pierde pe ei. Așa s-a înarmat Dreptul Răsplătitor asupra cetății Ustiug, care L-a mâniat pe El, și pregătea asupra ei pedeapsa și pierzarea, pe care Sfântul Procopie știind-o mai dinainte ca un prooroc, s-a făcut propovăduitor de pocăință pentru cetatea aceea, precum de demult Proorocul Iona în cetatea Ninive.

Deci într-o zi de Duminică, fiind cântare de obște în biserică, după obicei, Sfântul Procopie a început a îndemna pe popor spre pocăință, zicând: „Fraților, pocăiți-vă de greșelile voastre și milostiviți pe Dumnezeu prin post și rugăciuni, căci de nu vă veți pocăi, toți veți pieri prin grindină de foc, pentru că mânia lui Dumnezeu va veni asupra voastră”. Dar ei nu s-au uitat la cele zise de dânsul, ci grăiau între ei: „Acest om este fără de minte și niciodată nu grăiește ceva cu pricepere”. Iar după cântarea dumnezeieștii Liturghii, Sfântul Procopie stătea în pridvor plângând și tânguindu-se nemângâiat ziua și noaptea; iar oamenii care veneau la biserică, văzându-l neîncetat plângând, îi ziceau: „De ce plângi, nebunule? Care este necazul inimii tale?” Iar fericitul le răspundea: „Fraților, privegheați și vă rugați, ca să nu cădeți în ispită”. Dar ei nu băgau în seamă cuvintele lui. Deci a treia zi, ieșind el din pridvor, s-a dus prin toată cetatea, propovăduind tuturor oamenilor cu multe lacrimi și strigând tare că se apropie pedeapsa lui Dumnezeu, zicând: „Pocăiți-vă, oamenilor, plângeți pentru greșelile voastre și vă rugați, că doar își va întoarce Dumnezeu dreapta Sa mânie și nu va pierde cetatea ca pe Sodoma și Gomora, pentru înmulțirea fărădelegilor”. Inșă oamenii cei împietriți la inimă nu luau aminte de propovăduirea lui, ci mai ales îl batjocoreau ca pe un om fără minte. Și era sfântul singur rugător fierbinte pentru toți către Dumnezeu, arătând chip de pocăință prin el și milostivind pe Dumnezeu ziua și noaptea prin neadormitele rugăciuni cu lacrimi.

Iar în duminica următoare, la amiază, a năpădit peste cetate un nor întunecos și s-a întunecat lumina zilei ca o noapte întunecoasă, iar poporul văzând neobișnuitul întuneric al zilei, nu se pricepea și zicea în sine: „Ce va să fie aceasta?” Apoi din patru părți s-au ridicat nori mari, năvălind asupra cetății cu fulgere neîncetate. Și erau tunete așa de înfricoșate, încât nu se auzea om cu om vorbind. Pământul se clătina de înfricoșata groază a tunetelor, iar din fulgere se făcuse arșiță mare. Atunci poporul a cunoscut că vine pierzarea sa prin mânia lui Dumnezeu, care s-a pogorât asupra cetății, și și-a adus aminte în ceasul acela înfricoșat de propovăduirea Sfântului Procopie și de proorocia lui. Atunci toți au alergat în sfintele biserici, dar mai ales în biserica cea sobornicească a Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, unde săvârșeau rugăciuni cu lacrimi. Și alergând și Sfântul Procopie în biserică, a căzut înaintea icoanei Preacuratei Maicii lui Dumnezeu, vărsând multe lacrimi și rugându-se ca să fie mijlocitoare către Fiul său și Dumnezeu, pentru oamenii care au greșit și au atras mânia lui Dumnezeu spre ei.

Și se ruga către Dumnezeu, ca Proorocul Moise cel de demult, strigând: „Iartă, Doamne, acestui popor păcatele lor, iar de nu, șterge-mă din cartea Ta, în care m-ai scris". Și făcând Sfântul Procopie și tot poporul rugăciune lungă și cu plângere către Dumnezeu, s-a arătat o minune preaminunată din icoana Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, căci din chipul ei a ieșit mir ce curgea ca din izvor, iar din acel mir s-au umplut vasele bisericești și în ceasul acela s-a schimbat văzduhul: norii cei înfricoșați cu fulgerele și cu tunetele s-au dus în locuri pustii, departe de cetate ca la douăzeci de stadii și acolo, plouând pietre mari înfocate, au sfărâmat multe păduri și le-au ars, iar din oameni și din dobitoace pe nimeni n-au ucis, prin apărarea Preasfintei Născătoare de Dumnezeu și cu rugăciunile Sfântului Procopie. Iar pietrele acelea care cu mânia lui Dumnezeu au căzut pe acele locuri pustii, se văd și până acum, spre încredințarea și frica neamului celui de pe urmă, ca păcătoșii să se întoarcă la pocăință. Iar din mirul acela, care a curs din chipul Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, se ungea poporul pentru binecuvântare, și cei ce erau bolnavi și pătimeau de vreo boală oarecare, aceia prin ungere câștigau tămăduire și sănătate. Atunci s-a făcut bucurie mare cetății aceleia ce s-a izbăvit de pierzare și a primit dăruirea mirului cel tămăduitor, din darul Preasfintei Născătoare de Dumnezeu.

Iar Sfântul Procopie, plăcutul lui Dumnezeu, după obiceiul său, își prefăcea din nou nebunia sa, acoperindu-și cu înțelepciune faptele sale cele bune înaintea oamenilor. Iar ce fel era răbdarea lui în pătimirea cea rea și în ce chip era cu dânsul mila lui Dumnezeu, se vede din cele ce urmează. Intr-un an a fost o iarnă mai cumplită decât în alte ierni. Gerul fiind nesuferit și vântul suflând cu furtună, a căzut atunci o zăpadă prea mare, încât multe case au fost acoperite și mulți oameni și dobitoace degerau, nu numai pe drumuri, ci și în cetate și prin sate, iar păsările cădeau moarte pe pământ, săracii răbdau primejdie mare, suspinând și tremurând, și mulți dintr-înșii au murit.

Iar acea nemăsurată asprime de iarnă a ținut multe zile. În acea vreme și Sfântul Procopie a pățimit multe și cumplite răutăți, cu trupul său cel gol, căci, ieșind noaptea din pridvorul bisericii, a mers la niște case mici ce erau în preajmă, unde petreceau săracii, voind să se încălzească puțin la dâșii. Dar săracii, simțind venirea lui, unii au încuiat ușile înaintea lui, iar alții, ieșind cu bețele împotriva lui, l-au bătut și l-au izgonit de la dâșii, zicând: „Du-te, nebunule, de aici! Du-te!" Și plecând el de la dâșii, a intrat într-o casă pustie și a aflat într-un colț niște câini zăcând. Deci s-a culcat lângă ei ca să se încălzească puțin, dar câinii, sculându-se, au fugit de dânsul. Iar robul lui Dumnezeu, văzând că nu numai oamenii, dar și câinii fug de el, zicea în sine: „Fie numele Domnului binecuvântat de acum și până în veac!" Deci s-a întors iarăși în pridvorul bisericii și a șezut acolo strângându-se și tremurând cu trupul. Și deznădăjduindu-se de viața sa, aștepta cea mai de pe urmă răsuflare și se ruga ca Dumnezeu să-i ia sufletul.

După aceea, îndată a simțit în sine căldură și, deschizându-și ochii, a văzut înaintea sa pe îngerul lui Dumnezeu, arătându-i-se cu aceeași asemănare, precum oarecând se arătase Sfântului Andrei (Pomenirea lui la 2 octombrie) cel nebun pentru Hristos, într-o vreme când gerul era mai cumplit și era deznădăjduit de viață. Și îngerul avea în mâinile sale o ramură din rai, înflorită cu felurite flori, cu care atingându-se de fața fericitului Procopie, l-a înviat și i-a încălzit trupul lui prin frumoasa mirosire a acelor flori, precum altădată pe Andrei. Astfel Sfântul Procopie, în reaua sa pătimire, fiind văzut și acoperit cu mila lui Dumnezeu, a petrecut acea cumplită iarnă fără de vătămare. Și toate acestea ce i s-au făcut lui, le-a spus mai pe urmă iubitului său prieten, unuia din clericii bisericești, anume Simeon, care era plăcut lui Dumnezeu și plin de fapte bune, și a fost după aceea născătorul Sfântului Ștefan al marelui Perm (Pomenirea lui la 27 aprilie). Iar de vreme ce s-a pomenit aici de tatăl Sfântului Ștefan, se cade ca și pentru maica lui să nu trecem cu tăcerea proorocirea Sfântului Procopie, care a fost la începutul venirii lui în cetatea Ustiug, astfel:

În vremea cântării Vecerniei în biserica sobornicească, o copilă mică, anume Maria, fiind de trei ani, a mers acolo cu părinții săi. Și văzând-o fericitul Procopie, i s-a închinat ei până la pământ, apoi, în auzul tuturor oamenilor, a zis: „Iată vine maica marelui învățător Ștefan, episcopul Permului". Auzind aceasta, mulți se mirau în sine, zicând: „Oare se poate să fie în Perm episcop?" Căci într-aceea vreme țara Permului încă nu era luminată cu sfânta credință și nu se afla nici un creștin într-înșea, ci toți erau atunci în rătăcirea închinării de idoli, până în zilele Sfântului Ștefan, care, după proorocia Sfântului Procopie, s-a născut

dintr-acea fecioară Maria, după ce ea a venit în vârstă și s-a împreunat după lege cu Simeon cel pomenit mai sus.

Și era minunată proorocia acestui drept, căci, prefăcându-se nebun, purta în mâna sa stângă trei vătraie, pe care, de le ținea în vreo vară cu capetele întinse în sus, se făcea îndestulare de pâine și de toate roadele pământului. Iar când le purta cu capetele întoarse în jos, atunci arăta lipsa și nerodirea pământului, și deși nu cu cuvintele, însă prin închipuirea acelor se făcea prooroc.

El se ducea adeseori la malul râului care se numea Suhona, lângă care era cetatea Ustiug. Acolo ședea pe o piatră și privind la cei ce călătoreau cu luntrile, se ruga cu jale lui Dumnezeu pentru dânșii să le facă călătoria ușoară. Și atât iubea acel loc și piatra de pe malul râului, încât ruga de multe ori pe oamenii care se întâmplau pe acolo, ca după moartea lui, să-i îngroape trupul în acel loc și pe mormânt să-i pună acea piatră.

Deci viețuind ani destui și văzându-și mai înainte sfârșitul său, s-a dus noaptea la mănăstirea Sfântului Arhanghel Mihail și s-a mutat către Domnul lângă acea mănăstire, neștiind nimeni de sfârșitul lui. Și a fost pristăvirea lui la 8 iulie, în ziua pomenirii celui de un nume cu el, plăcutul lui Dumnezeu, Sfântul Mare Mucenic Procopie. În noaptea aceea a căzut zăpadă mare, ca de două palme, acoperind tot pământul și tot rodul; și a fost frig, ger și vifor, dar nimic n-a vătămat din rodirile pământului, căci arșița soarelui, topind repede zăpada, s-a făcut vreme bună.

Iar la cântarea de dimineață a acelei nopți, preoții și clericii, nevăzând pe Procopie în biserică, s-au mirat, că fericitul nu lăsa niciodată cântarea bisericească de zi și de noapte. Deci, căutându-l împrejurul bisericii, nu l-au găsit. Și nevăzându-l pe el nici la Liturghie, au început a-l căuta pretutindeni. Și căutându-l trei zile, nu l-au aflat; iar a patra zi au găsit trupul lui mort lângă mănăstirea Arhanghelului Mihail, pe marginea podului, unde zăcea acoperit de multa zăpadă ce o adusese viscolul, cu fața spre cer, cu mâinile strânse pe piept, în chipul crucii, având ochii închiși cum se cuvine.

Deci, luându-l ei, l-au dus cu cinste pe umerii lor în soborniceasca biserică, în pridvorul unde petrecuse mulți ani. Apoi, cântând după obicei cele de deasupra gropii, l-au îngropat la locul plăcut lui, aproape de malul râului Suhona, precum se rugase mai înainte, iar piatra pe care șezuse adeseori au pus-o pe mormântul lui, însemnând anul, luna și ziua sfârșitului său.

Iar mult chinuita lui viață și mai înainte vederea lui nu erau date în scris dintâi, ci numai se povesteau de cei de demult celor de pe urmă, până ce după mulți ani, începând a se face minuni la mormântul lui, s-a zidit o biserică peste cinstitele lui moaște și s-a așezat a se prăznuia ziua morții lui, pentru tămăduirile cele multe ce se dădeau la toate bolile. Atunci și faptele minunatei lui vieți, puține din cele multe, câte n-au fost uitate cu totul și câte au fost povestite de oameni vrednici de credință, s-au adunat și s-au scris într-o cinstită pomenire a plăcutului lui Dumnezeu Procopie, spre folosul celor ce le citesc și le ascultă, și spre slava lui Hristos Dumnezeuul nostru, Cel împreună slăvit cu Tatăl și cu Sfântul Duh, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

SFÂNTUL SFINȚIT MUCENIC PANGRATIE, EPISCOPUL TAVROMENIEI (9 iulie)

Părinții acestui de trei ori fericit au fost din hotarele Antiohiei. Ei au trăit pe vremea în care Fiul și Cuvântul lui Dumnezeu S-a pogorât la neamul omenesc și Iubitorul de oameni S-a făcut om pentru oameni. Și auzind ei de minunile cele prealuminate care le făcea în Ierusalim Stăpânul Hristos, s-au dus acolo împreună cu fiul lor, Pangratie, și auzind învățătura preadulce a Mântuitorului, au crezut în El și s-au botezat în numele Preasfintei Treimi, apoi s-au întors la casa lor, lăudând pe Domnul. Și au trăit multă

vreme cu cinstire de Dumnezeu și apoi s-au săvârșit, iar Pangratie a rămas în casa lor, sporind în înțelepciune și pricepere, în cugetarea și citirea dumnezeieștilor Scripturi.

Iar după Înălțarea Domnului nostru Iisus Hristos la cer, Apostolul Petru, propovăduind cuvântul lui Dumnezeu în cetăți și în laturi, a venit și în părțile Pontului. Și aflând acolo pe Pangratie, acesta l-a primit cu dragoste, ca pe un apostol al Mântuitorului Hristos, și l-a odihnit de-ajuns cu toți ai casei lui. Și spunându-le Petru cuvânt de învățătură, mulți au crezut și i-a botezat împreună cu toți robii lui Pangratie, apoi le-a hirotonisit episcop, un bărbat preaînțelept și ucenic, cu numele Maximin. Iar Pangratie și-a dat toată averea sa ca milostenie săracilor și ce îi mai rămăsese a dăruit-o robilor săi, zicând: „Iată, vă dau libertate și toate lucrurile ce se află în casa mea: aur, argint, pietre scumpe, haine și toate averile mele nemișcătoare, vii și țarini. Deci Stăpânul nostru Hristos să vă întărească în frica Sa, că eu mă duc cu apostolul, să propovăduiesc Sfânta Evanghelie”.

Acestea așezându-le bine preaînțeleptul Pangratie, a căzut la picioarele Sfântului Petru, zicând: „Mă dau în mâinile lui Dumnezeu și sufletului tău, Apostole al lui Hristos”. Iar Petru a învățat pe cei ce au crezut să păstreze dreapta credință curată, Sfântul Botez neîntinat și să sufere toată reaua pătimire pentru credință și chiar moartea, pentru împărăția cerului. Și întărindu-i pe ei cu acestea și cu alte cuvinte mântuitoare, s-a dus la mare și, găsind o corabie, a plecat în Antiohia. Acolo a găsit pe unul din apostoli, anume Marchian, trimis din Ierusalim, care întorsese pe mulți la adevărata credință. Iar Petru i-a botezat pe aceia și i-a întărit cu învățătura, și a făcut multe minuni, tămăduind bolile și gonind diavolii din oameni. Apoi a zis către Marchian și către Pangratie: „Fiii mei, luați și voi soarta episcopiei, și duceți-vă în părțile Apusului, ca să propovăduiți pe Hristos, după cum știți”. Deci, ducându-se la țărmurile mării, prin iconomia lui Dumnezeu, au găsit două corăbii din Sicilia, care erau gata de plecare. Și au vestit aceasta apostolului, care a mers să vorbească cu corăbierii. Iar aceia, văzând pe apostoli îmbrăcați cu slava cea de sus, s-au cucernicit față de dânșii și, auzind cuvântul lui Dumnezeu, i-a umbrit pe dânșii darul Preasfântului Duh și, crezând, s-au botezat cu toții.

Deci luând cuvenita binecuvântare cu sărutare sfântă de la Petru, Marchian a intrat în corabia lui Romii, iar Pangratie, în a lui Licaonid. Și după câteva zile, Pangratie a ajuns într-un loc al Siciliei care se numea Falcon, unde era de demult o grădină a unei femei cu numele Falconila, care a născut un fiu foarte frumos și l-a numit Falcon. Și plimbându-se copilul prin grădină, deodată a murit și, îngropându-l acolo, i-au zidit o capiște mare și frumoasă, iar deasupra mormântului său au pus un idol mare cioplit în piatră, pe care l-au numit zeul Falcon, și i-au jertfit trei tineri și 73 de viței aleși. Și, de atunci, rățaciții făceau în toți anii astfel de jertfă necuraților diavoli. Deci, după ce Sfințitul Pangratie a ieșit din corabie și a stat pe pământ, ținând în mână o cruce ca un toiag, diavolii care locuiau în idol, clătînându-l pe el tare, au strigat plângând: „O, zeule Falcon, foc a venit să te topească pe tine, căci Fiul lui Dumnezeu, Care S-a născut din Fecioara Maria, a trimis aici o sabie ca un fulger, care a luminat locul acesta, iar pe noi ne-a înfricoșat. O, Licaonide, cum l-ai adus aici și n-a ars corabia ta!”

Atunci Pangratie a făcut semnul crucii, jurând pe diavoli să înceteze glasurile și sunetele, iar ei au tăcut. Deci Licaonid a zis către Pangratie: „Să nu te apropii de necuratul Falcon, că pe mulți a omorât”. Dar el a răspuns: „Noi avem darul Sfântului Duh și nu ne temem de diavoli. Dar vino după noi, ca să vezi slava lui Dumnezeu și pierzarea lui Falcon”. Deci a luat crucea, Sfânta Evanghelie și icoana Domnului Hristos și, apropiindu-se de necurata capiște, a făcut mai întâi rugăciune spre răsărit, către adevăratul Dumnezeu, ca să-i dea lui înțelepciune și putere, să întoarcă pe cei de acolo la adevărata credință și să gonească pe diavoli. Apoi, după rugăciune, a strigat, zicând: „O, necuraților diavoli, vă jur pe voi cu Sfânta Treime, să ridicați pe nesimțitorul Falcon și toată capiștea, așa cum se află, și să-i aruncați departe în mare, ca la 30 de stadii, și acolo să vă afundați și voi”.

Deci, deodată cu cuvântul sfântului, s-a făcut zgomot mare și s-au arătat mulțime de diavoli în formă de corbi și vulturi, care au răpit capiștea și idolul și i-au aruncat în mare. Iar Licaonid văzând aceasta s-a minunat. După aceasta a cerut voie sfântului să aducă dar, după cum avea obicei, ighemonului insulei, cu numele Bonifatie, asemenea și lui Avriilian, mai marele cetății. Iar sfântul i-a zis: „Du-te cu pace și vezi să nu te despărță cineva de dragostea lui Hristos”.

Deci plecând el, a dus ighemonului daruri scumpe. Iar ighe-monul l-a întrebat despre părțile Răsăritului, cum petrec dregătorii. Iar el i-a răspuns: „Toate eparhiile sunt în liniște, că pacea marelui și adevăratului Dumnezeu i-a umbrit pe ei și păzește pe cei ce cred întru Dânsul”. Atunci i-a povestit lui minunea cea mare pe care o săvârșise sfântul și i-a propovăduit pe Hristos, spunându-i toate câte a văzut și a auzit de la Pangratie.

Și pe când vorbeau ei, au venit acolo tânguindu-se toți necurații slujitori de idoli și au strigat fără de rânduială, zicând: „O, preaputernice ighemoane, mare necaz ni s-a întâmplat, căci doritul nostru zeu Falcon s-a prăpădit cu toată capiștea lui cea slăvită, încât nici locul jertfelnicului nu se mai cunoaște”. Atunci Bonifatie ie-a zis lor: „Slujitori ai marilor zei ai Tavromeniei, mergeți și cercetați, dacă nu cumva a voit mai multă jertfă, și pentru aceasta ne-a defăimat pe noi și s-a dus în alt loc. Și voi cerceta și eu, ca să știu cum a fost pricina”.

Acestea zicându-le, i-a liberat pe ei, iar pe Licaonid îl întreba să-i spună iarăși despre Hristos, căci multă veselie primea sufletul său auzind mântuitoarea Evanghelie. Atunci Licaonid i-a povestit lui cu de-amănuntul câte a auzit despre Domnul Hristos, apoi despre Petru și despre Pangratie pe larg, cum a poruncit el diavolilor de a afundat capiștea și idolul în mare. Auzind acestea dregătorul, s-a bucurat și i-a zis lui: „Rogu-te pe tine, prietenul meu, mergi și te închină Sfântului Pangratie din partea mea și roagă-l pe el să vină la mine, ca să văd și eu pe un bărbat cinstit ca acesta”. Atunci el i-a răspuns: „Ascultă-mă, domnul meu. De iubești pe Hristos, poruncește propovăduitorilor să dea de știre în toată cetatea și în părțile de primprejur, că vrei să faci alergare de cai și să iei în scris pe toți călăreții, deci să se adune toți. Și atunci, cu prilejul acesta, vei face praznic, și astfel va veni acolo și marele Pangratie”.

Cuvântul acesta a plăcut dregătorului și îndată a trimis veste în toată eparhia lui. Deci s-au adunat ca la 200.000 de bărbați, și i-a ospătat pe mai marii peste mii și peste sute cu cină îndestulată. Apoi, a doua zi dimineața, au mers toți la câmp, iar Licaonid s-a dus la Pangratie și i-a spus lui despre multa evlavie a ighemonului și cum a poftit să-l vadă și să vorbească împreună.

Iar Pangratie n-a mers, ca să nu se tulbure poporul, dar a zis lui Licaonid să aducă pe ighemon la el seara, după ce va sfârși praznicul. Așa a și făcut. Deci când ighemonul a mers la Pangratie, l-a găsit îmbrăcat cu sfintele veșminte, șezând pe scaun și având înaintea lui icoana Domnului Hristos și Sfânta Cruce. Deci văzându-l pe el cu atâta slavă, a căzut înaintea sa și i s-a închinat, pentru că a văzut lumina dumnezeiască, care îl înconjura pe el. Iar sfântul l-a ridicat și l-a sărutat. Și sculându-se cutremurat, a strigat zicând: „Mare este Dumnezeuul creștinilor! Cred în Tine Iisuse Hristoase, Dumnezeul cel adevărat!”

Atunci sfântul l-a binecuvântat cu semnul crucii și i-a poruncit să șadă aproape de dânsul. El însă a zis: „Cum să mă apropii de tine, că văd văpaie împrejurul tău?” Deci cunoscând sfântul că era darul Duhului Sfânt pentru veșmintele lui cele preoțești cu care era îmbrăcat, a poruncit să iasă toți puțin afară, și apoi iarăși să vină. Deci s-a dezbrăcat de sfintele veșminte, și atunci Bonifatie n-a mai văzut focul, și astfel a stat lângă dânsul și a ascultat cuvintele lui cele mântuitoare.

După aceea au cinat cu măsură din cele ce Dumnezeu le-a trimis, apoi sfântul le-a zis: „Fiii mei, ne-am ospătat trupește, acum să ne ospătăm și duhovnicește”. Deci, mergând în mijlocul casei, a luat sfintele veșminte și cânta slujba Utreniei. Și când a ajuns la cântarea „Sfinte Dumnezeule...”, o minune! Acoperământul casei s-a deschis și a venit un fulger la noi, iar noi de frică am căzut cu fețele la pământ, însă sfântul ne-a ridicat, zicând: „Nu vă temeți, că Iisus Hristos, a venit să lumineze inimile voastre, ca să-L cunoașteți pe El”. Atunci a luat o Evanghelie evreiască, în care erau scrise patimile și tainele Mântuitorului Iisus Hristos, adică Nașterea, Răstignirea, învierea și celelalte, și citind cuvintele Sfințitului Matei, a învățat îndeajuns pe dregător până la miezul nopții. Atunci acela mulțumind sfântului, a mărturisit că din toată inima crede în Domnul Hristos.

Și închinându-se sfântului și luând iertare, s-a dus. Deci Licaonid a zis către sfânt: „Dregătorul a zis să mergem în cetate, ca să-i binecuvintezi palatul”. Iar el a răspuns: „Bine, fiule; dar necurații diavoli își

plâng pierzarea lor și vor să se lupte cu noi. Deci ia scrisoarea aceasta și după ce o vei citi prin toate capiștile, las-o în capiștea necuratului Lison și fugi". În scrisoarea aceea zicea: „Pangratie, robul lui Iisus Hristos, către Lison, necuratul zeu al tavromeniților. Primind scrisoarea mea, să o citești și celorlalți necurați zei, și să nu faceți tulburare, ci să fiți ca niște surzi și muți".

Deci luând Licaonid scrisoarea, s-a dus și a aruncat-o la idol. Iar în ceasul al treilea din noapte a venit un glas către sfântul, zicând: „Robul lui Dumnezeu, am făcut după cum ai rânduit, deci suie-te la cetatea ta". Atunci sfântul și-a luat oamenii și a mers la ighemon, care i-a întâmpinat cu multă cinste și i-a ținut 40 de zile în palat. Iar slujitorii idolilor s-au adunat în divan, zicând: „O, ighemoane, s-a apropiat praznicul marelui zeu Lison, deci poruncește poporului să-i facă jertfă de-ajuns, ca să nu se mânie și să fugă și el ca și Falcon". Iar el a zis: „Mergeți de pregătiți cum voiți".

oDupă aceea a întreat în taină pe Pangratie, ce să facă, iar el i-a răspuns: „Păzește-te de astăzi să nu mai jertfești zidurilor, ci să fii tare în credință, dacă dorești să iei Sfântul Botez. Și zidește-mi o biserică unde să fac jertfa mea, fiindcă nădăjduiesc în Domnul nostru Iisus Hristos, că ne va izbăvi de nevăzuții vrăjmași". Bonifatie i-a zis: „Cinstite părinte, sunt gata să fac orice mi-ai porunci, numai arată-mi chipul și locul, și eu voi face cu bucurie". Atunci au mers împreună la marginea cetății dinspre răsărit, și i-a însemnat forma bisericii într-un loc bine potrivit. Iar biserica a fost gata în 30 de zile.

Și pe când Pangratie săvârșea Sfânta Liturghie, toți câți erau în biserică, au văzut un foc înfricoșat, care, ca un fulger, lumina toată biserica în chip prea minunat. Deci când sfântul a isprăvit Sfânta Liturghie, au căzut toți zeii Tavromeniei, zdrobindu-se. Iar slujitorii idolești nu au fost atunci acolo, de aceea n-au știut pricina pierii zeilor. Deci sfântul a împărțit cu Sfintele Taine pe cei botezați, iar pe ighemon nu l-a împărțit. Atunci acesta a întreat pe Licaonid în taină din ce pricină a făcut așa sfântul, iar acela i-a spus că deoarece nu era creștin desăvârșit, nu era vrednic de sfințita împărțire. Iar după Liturghie, dregătorul i-a luat pe toți ca să-i ospăteze în palatul său. Iar sfântul, șezând la masă, a pus la dreapta sa pe Licaonid, iar la stânga pe ighemon, după cum a făcut și în alte dați. Și binecuvântând pâinea întru pomenirea Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, a dat tuturor de au mâncat, iar după ce s-au ospătat, i-a liberat pe toți.

Iar necurații slujitori, mergând în capiști să tămâieze pe idoli și negăsindu-i, au plâns pentru pieirea zeilor lor. Deci în toată cetatea s-a făcut tulburare mare, iar cei mai mulți s-au adunat în palatul ighemonului, strigând unele ca acestea: „Ce faci, Bonifatie, nevrednicule de ighemonie? De ce nu vii să vezi ce au pățimit zeii tăi, cumplitule? Oare nu sunt ei care te-au îmbogățit și te-au cinstit atât de mult pe tine? Atunci pentru ce nu-i cinstești și nu te mähnești împreună cu noi, ci tu te bucuri și prähznuiești întru necazul nostru, mähndrule?"

Auzind ighemonul ocähriile poporului, s-a înfricoșat. Deci, suindu-se în locul cel mai înalt al divanului, împreună cu 60 de soldați îmbrăcați în aur, a zis acestea către popor cu vorbă smerită și blândă: „Preaînțelepți bărbați tavromeniți, nu ocährați ighemonia cu nedreptate și nu vă mähiați fără de socoteală asupra mea, care nu v-am greșit cât de puțin, ci faceți ceea ce v-am zis și altădată, când a pierit Falcon, adică căutați pe cei mai înțelepți la sfat și cărturari, ca să cerceteze în cărțile voastre, până ce vor afla pricina pentru care au fugit zeii noștri. Care pricină va fi una din acestea două: sau că le facem puțină jertfă și ne-au urât; sau că a venit un alt Dumnezeu mai tare și mai puternic decât ei, Cähruia neputând să I se împotrivescă, au căzut de frică. Și după ce vom afla adevărul, vom face ce este mai de folos, adică, dacă au fugit pentru puținele jertfe ce li se aduc, să le înmulțim cât voiesc, iar dacă este un alt Dumnezeu mai tare, să credem în Acela, și să nu mai avem trebuință de ei. Deci duceți-vă în capiște voi cei mai cucernici și cu rugähciune întrebați pe zei, să vă arate pricina".

Acest sfat al dregătorului l-au lăudat toți. Deci au ales pe unii ce știau vrähji și farmece și au pus 32 la fiecare jertfelnic. Și strigând și întrebând mult timp, le-a răspuns un drac, pe care îl numeau Lison, zicând: „Ce ați venit la mine și mă lähdați în zadar? Ce am făcut până acum, am făcut! Dar de azi nu vă mai nälucim, pentru că dumnezeirea cea în trei ipostasuri a cercetat zidirea Sa și Dumnezeu a trimis Cuvântul Säu și a tähmăduit pe toți". Iar ei au răspuns: „Ce zici, Lisone, preacuratule? Care zeu este mai puternic

decât tine?" Iar diavolul a răspuns iarăși: „Acela Care a făcut cerul, pământul, marea și toată lumea și a zidit pe om. El a trimis acum asupra noastră sabie de foc, cu care a pierdut pe Falcon, pe Die și pe ceilalți zei și pe mine m-a făcut nelucrător de azi înainte, căci Licaonid l-a adus aici pe ucenicul lui Hristos".

Auzind rătăciții acestea, se tânguiau că și-au pierdut nădejdea și se rugau iarăși neputinciosului lor zeu, ca să le dea ajutor. Deci, aruncând vrăji, au scris numele celor de neam bun ai cetății, ca pe care va cădea vraja, să-l jertfească ca să îmbuneze pe diavol. Și numele pe care l-au scos întâi, a fost al ighemonului. Atunci poporul s-a bucurat și înjunghiind tauri și țapi, a umplut pahare de sânge, și luând ramuri de mirt și de dafin, au alergat toți la palat, strigând: „O, preabunule ighemoane, marele zeu Lison te-a cerut spre jertfă, și toți te fericesc, că și în lumea aceasta ai fost toată viața ta cinstit și slăvit, iar acum cu jertfa aceasta te faci nemuritor după moarte, ca un Lison și Zeus". Zicând acestea, au alergat să pregătească cele potrivite jertfei. Iar Bonifatie s-a dus degrabă la biserică, și căzând la picioarele sfântului, i-a povestit primejdia cu lacrimi preamare, că voiesc să-l aducă spre jertfă diavolului. Iar Pangratie i-a zis: „Fiule, du-te și să nu te temi de nimic, că mâine voi veni la jertfă împreună cu tine și atunci toți veți vedea puterea lui Hristos".

Și la al nouălea ceas din noapte, sfântul s-a sculat să-și facă pravila sa după rânduială. Iar păgânii erau în capiștea cea mare a lui Lison și își ridicaseră iarăși pe zei la locurile lor, ca să zică că s-au ridicat singuri. Dar când sfântul a început trâmbița cea duhovnicească, făcându-și pravila sa în biserică, au căzut iar la pământ toți idolii cei ridicați și s-au sfărâmat. Atunci poporul fugind de acolo, alerga minunându-se. Iar când au trecut pe lângă biserică și au auzit pe sfântul cântând, au rămas uimiți de acea cântare duioasă, pe care n-o auziseră niciodată. Căci glasul sfântului era foarte dulce și melodios, iar biserica nu se vedea, fiindcă era întuneric împrejurul ei.

Și după ce sfântul și-a săvârșit pravila, a ieșit și a stat la ușă; și gonind întunericul cu semnul Sfintei Cruci, s-au deschis ochii păgânilor. Deci văzând ei biserica și sfântul arătându-li-se ca un înger cu adevărat al lui Dumnezeu, s-au înfricoșat și l-au întrebat, zicând: „Te jurăm pe puterea marilor zei, să ne spui dacă ești Dumnezeu sau om?" Sfântul le-a răspuns: „Eu nici nu sunt Dumnezeu, nici nu slujesc ca voi necuraților diavoli, ci sunt zidirea lui Dumnezeu precum sunteți și voi, și sunt trimis de adevăratul Dumnezeu ca să vă propovăduiesc cuvântul vieții și al adevărului și, de mă veți asculta, veți afla viața cea veșnică, pentru că vă voi vesti despre marele și neurmatul Dumnezeu, Care a făcut lumea, a zidit firea omenească și a rezidit-o, și dăruiește îndulcirea veșnică celor ce-L iubesc. Iar aceia pe care voi îi numiți zei, sunt diavoli și cei ce cred într-înșii se duc împreună cu ei în munca cea veșnică".

Auzind acestea oamenii, s-au umilit, zicând: „Noi vedem la tine darul cu adevărat dumnezeiesc și credem că vrednicia ta este mai puternică decât a zeilor, dar să nu-i pedepsești, fiindcă ne-au ajutat în războaie de multe ori". Sfântul le-a zis: „Duceți-vă și pregătiți pe ighemon spre jertfa lui Lison, după cum ați cugetat, și acolo vă voi arăta puterea Dumnezeului meu".

Deci plecând ei de la sfântul, ziceau unul către altul: „Omul acesta se pare că grăiește adevărul, căci de nu era Dumnezeul lui mai puternic, n-ar fi prăpădit pe zeii noștri". Atunci Xantip, fiind mai mare peste filozofi, a zis către ceilalți: „Ascultați, bărbați preînțelepți: Voi m-ați ales și m-ați rânduit la meșteșugul doctoricesc de care m-am îngrijit după putere. Acum câteva zile a venit la mine un om cu chip minunat și vrednic, și mi-a dat o carte, zicând: «Xantipe, ia această carte doctoricească de la puterea cea de sus». Zicând acestea, s-a făcut nevăzut. Iar eu, citind cartea, am aflat că este scrisă de patru oameni, care cu un glas povesteau despre Iisus Hristos, adevăratul Fiu al lui Dumnezeu. Deci socotesc că și acest om a venit să-L propovăduiască pe Dânsul, căci cum am ajuns cu cartea în casa mea, toată s-a luminat de o lumină cerească și câți neputincioși zăceau acolo, munciți de felurite boli, toți s-au tămăduit în acel ceas".

Deci auzind poporul acestea de la Xantip, a voit să se întoarcă la sfânt, dar diavolul nu i-a lăsat pe nici unul, ci i-a silit nevăzut să se ducă la palat. Și luând pe ighemonul Bonifatie, l-au dus la Lison, și dezbrăcându-l, l-au legat cu mâinile înapoi, mulțumind pe necuratul diavol. Iar Bonifatie căuta într-o parte și în alta să vadă pe Pangratie, și zicea cu plângere amară: „O, păcatele mele, la ce fel de moarte amară sunt dat eu, ticălosul! Unde ești, părinte Pangratie? Ai zis că vei veni la jertfa să pierzi pe

nesimțitorul Lison și acum nu te arăți, ci mă lași pe mine singur? Domnul Iisus Hristoase să mă miluiască ca un milostiv!"

Iar Lison acesta, fraților, avea un șarpe foarte mare și prea înfricoșat, care bea sângele jertfelor. Și îmbrăcându-se marele Pangratie cu sfințitele veșminte, s-a făcut tot ca o văpaie de foc și, ajungând cu cinstita Cruce la locul unde era legat Bonifatie, îndată s-au dezlegat legăturile singure, iar cei ce erau împrejur, toți au căzut la pământ, nesuferind strălucirea sfințitelor veșminte. Apoi el i-a binecuvântat și s-au sculat. Deci, apropiindu-se de pângăritul Lison, a zis acestea: „Diavole necurat, te jur în numele Preasfintei Treimi – al Tatălui, al Fiului și al Sfântului Duh - să fugi din locul acesta și să te afunzi în mare împreună cu Falcon!" Și îndată a făcut diavolul un zgomot mare, încât toți s-au cutremurat; apoi s-a dezrădăcinat idolul acela înfricoșat și neclintit, împreună cu diavolul care era sălășluit într-însul, și a căzut în mare, iar haina lui Lison, adică acel șarpe mare, a rămas în groapă. Atunci sfântul l-a legat pe el de grumaji și l-a tras afară. Iar șarpele a făcut mai întâi o șuierătură groaznică, apoi s-a despicat de sus până jos. Și văzând poporul niște minuni prea-slăvite ca acestea, a strigat: „Mare este Dumnezeuul lui Pangratie!"

Apoi îndată au sfărâmat paharele, taurii și țapii care îi înjunghiaseră și i-au aruncat să-i mănânce câinii și, în scurt, toată jertfa au prăpădit-o. Iar sfântul a poruncit să lege pe șarpe cu funii și să-l târască până la mare. Deci, pe când tinerii îl trăgeau pe pietre, i se dărpăna carnea și i se vedeau oasele. Și cu multă osteneală au scos unul din acelea cu securile, ca să-l păzească spre pomenirea minunii; și punându-l în cântar, a tras 60 de litre.

Iar fericitul Pangratie a dat tuturor arvuna Sfântului Botez, pecetluindu-i cu cinstita Cruce. Iar ei au intrat în capiștile idolilor, și aruncând la pământ pe idoli mici, i-au sfărâmat pe toți, scuipându-i și călcându-i în picioare. Apoi sfântul s-a suit într-un loc înalt, ca să-l audă toți și a propovăduit pe Hristos. Și au crezut toți câți erau acolo, ca la 100.000 și mai mulți. După aceea, făcând rugăciune pentru dânșii, i-a binecuvântat, zicându-le: „Acum duceți-vă la casele voastre și vă curățiți, postind trei zile, și rugați-vă Domnului, să vă învrednicească să primiți Sfântul Botez". Și după trei zile mulțimea a venit, aducând fiecare lumânări și îmbrăcăminte pentru dumnezeiescul Botez.

Astfel Sfântul Pangratie a botezat în acea zi 24.000, și s-a făcut în toată cetatea bucurie mare și veselie. Veneau încă și cei ce locuiau aproape de muntele Etna și se botezau, auzind de facerile de minuni ale sfântului, căci el tămăduia șchiopi, orbi, slăbănogi, idropici, îndrăciți și alți neputincioși. Iar Xantip filosoful a adus sfântului Sfânta Evanghelie și i-a spus pricina, precum s-a zis mai sus. Iar Sfântul a citit-o poporului și toți au primit-o cu bucurie și cu mare evlavie.

După două ceasuri, a venit la sfântul o femeie leproasă, care era preteasă a idolilor, și i-a zis cu vicleșug că dacă Hristos îi va da tămăduire, se va boteza. Iar sfântul, cu toate că știa bine gândul ei cel viclean, totuși a tămăduit-o cu un cuvânt; căci, făcând pe dânsa semnul cinstitei Cruci, a căzut lepra de pe dânsa. Iar ea, în loc să dea mulțumire lui Dumnezeu și sfântului, grăia cuvinte grele către el. Pentru aceasta, Sfântul a zis către dânsa: „O, femeie, fiindcă ai îndrăznit să ispitești pe Dumnezeu, Care ți-a dat sănătate, să știi că El poate să întoarcă iarăși lepra asupra ta".

Zicând acestea, a luat de pe pământ cojile leprei ce căzuseră de pe trupul ei, și i le-a aruncat cu tină în fața ei, zicând: „Fiindcă nu mărturisești darul tămăduirii, Dumnezeu este binecuvântat să-ți dea pedeapsa îndoită". Zicând aceasta, îndată s-a aprins ca o văpaie în tot trupul ei, din creștet până în picioare. Și a făcut bășici care s-au spart și curgea de pe dânsa apă fierbinte, dându-i atâta durere, încât ticăloasa chinându-se, striga și zicea: „Miluiește-mă, robul adevăratului Dumnezeu, că nu mai nădăjduiesc în necurații zei, ci numai în tine; deci, roagă pe Domnul Iisus Hristos, să-mi dea tămăduire!"

Deci milostivindu-se sfântul, a făcut rugăciune pentru dânsa, a însemnat-o cu semnul Sfintei Cruci și astfel s-a tămăduit, fiindcă a crezut din tot sufletul. Apoi, învățând-o dreapta credință, într-o opta zi a botezat-o și a făcut-o diaconiță, punându-i numele Benedicta. Iar ea și-a sfărâmat toți idoli, apoi a dus pe sfântul într-o grădină a ei și i-a arătat o mulțime de aur, pe care sfântul i-a zis să-l împartă la săraci. Iar ea

spunea că în țara aceea nu se găsesc săraci. Dar sfântul i-a zis: „Dacă vrei să te mântuiești, urăște aurul, că iubirea de avuții este rădăcina tuturor relelor. Deci fugi de dânsa, căci vei câștiga bogăție în cer”. De atunci ea și-a lăsat toată bogăția și slujea în biserica Domnului cu sârguință.

Sfântul a mai tămăduit și pe altă femeie, care avea la grumaji o patimă nevindecată, asemenea și pe mulți bărbați care aveau multe feluri de boli. Și a botezat în ziua aceea 8000 de bărbați, afară de femei și de copii, apoi a slujit Sfânta Liturghie ca să-i împărtășească. Atunci a sosit și ighemonul Bonifatie, cu mulțime de popor, iar când sfântul a înălțat Sfintele Taine, biserica s-a deschis deasupra și a venit un foc ceresc, care l-a înconjurat. Iar cei ce vedeau aceea, s-au înfricoșat și nimeni nu îndrăznea să se apropie să se împărtășească, pentru că vedeau fața lui ca o făclie de foc. Iar sfântul le-a zis: „Fiii mei, apropiați-vă și nu vă temeți, căci focul acesta nu arde, ci luminează pe cei ce se împărtășesc”. Atunci a împărtășit pe toți credincioșii care erau botezați, iar pe cei necredincioși i-a făcut catehumeni, adică i-a pregătit pentru Sfântul Botez și a treia zi a botezat 5000.

După aceasta, Bonifatie a spus sfântului că va face război cu potrivnicii eparhiei lui, deci să-l binecuvinteze, ca să biruiască pe vrăjmași, și să-l sfătuiască în ce câmp să facă războiul. Iar sfântul i-a poruncit să adune acolo în Tavromenia ostașii din toată eparhia sa, adică ai săi, ca să se roage pentru dânsii. Deci a trimis vestitori în toată eparhia sa și în 20 de zile s-au adunat toți, care erau 540.000. Și să nu fie cineva neîncredător de mulțimea poporului, căci cetatea aceasta a Tavrului și a Meniei era mai bogată și mai cinstită decât toate cetățile Siciliei și Calabriei. Deci după ce s-a adunat la câmp tot poporul, avea dorință să vadă pe sfânt. Iar el și-a luat sfintele veșminte, a ieșit în câmp cu dregătorul și s-a suit într-un loc înalt ca să-l vadă toți. Deci ostașii, văzând fața lui luminând ca un fulger, credeau că este Dumnezeu și se întrebau unii pe alții: „De unde a venit un astfel de Dumnezeu minunat?” Iar credincioșii ziceau: „Oamenii nu sunt dumnezei, ci robi ai adevăratului și Atotputernicului Dumnezeu”. Atunci cei mai mulți au crezut în Hristos, cerând Sfântul Botez.

Iar sfântul s-a pregătit să slujească Sfânta Liturghie acolo, înaintea mulțimii, ca să-i întărească mai bine. Deci credincioșii au venit să se împărtășească cu dumnezeieștile Taine, iar cei nebotezați, având dorință să vadă taina aceasta a Sfintei Liturghii, s-au apropiat de înainte-stătătorii lor și aruncând armele la pământ, priveau cu mare cucernicie. Atunci s-a făcut o minune ca aceea, care s-a făcut mai înainte cu Moise, când a dat în Sinai legea poporului, căci un nor s-a pogorât și a acoperit pe marele Pangratie, și poporul, văzând aceasta, a căzut la pământ minunându-se, iar când a înălțat Sfânta Pâine, norul s-a suit la cer. Și mulți păgâni crezând că Sfântul era Dumnezeu, îi ziceau: „Dumnezeule, miluiește-ne și ne învrednicește și pe noi de darul Tău”. Iar sfântul s-a suit pe piatră, ca mai înainte, și le-a povestit pe scurt taina dumnezeirii. Pentru aceea toți au crezut din tot sufletul, cerând Sfântul Botez, mai înainte de a se duce la război. Deci, făcându-i catehumeni, le-a poruncit să postească trei zile, apoi i-a botezat pe toți.

Atunci s-a făcut în toată tabăra mare praznic și le-a hirotonisit preot în locul său pe un ucenic pe care-l avea, cu numele Evagrie, cel care a scris viața aceasta cu iubire de adevăr și încredințare. Pe acela l-a trimis să-i mărturisească și să-i împărtășească în război. Și a pus pe un argintar de a făcut la steaguri, la cel dintâi, chipul Domnului Hristos, iar la celelalte, Sfânta Cruce, ca să le poarte în război înaintea tuturor. Deci când a voit să meargă mi-a poruncit să slujesc Sfânta Liturghie - zice Evagrie cel mai sus numit -, ca să se împărtășească cu dumnezeieștile Taine. Deci, săvârșind eu cu frică dumnezeiasca Liturghie, s-a împărtășit Sfântul Pangratie și înainte-stătătorii cetății, apoi am mers în cortul dregătorului și am ospătat. După aceea sfântul ne-a binecuvântat pe toți, și făcând semnul Sfintei Cruci pe fruntea mea, m-a sărutat și m-a liberat. Și mergând la mare, a pecetluit-o cu crucea de trei ori și așa am plecat, iar sfântul s-a întors la biserica sa.

Și erau acolo în cetate două fecioare frumoase, surori după trup, dar orfane, pentru că le muriseră părinții. Acestea, după ce s-au botezat, au venit la sfânt, zicând: „Părinte cuvioase, la sfinția ta alergăm, rânduiește-ne împreună cu preoteasa Hrisina, și dă-ne dregătoria diaconească, pentru că noi am pus în mintea noastră să nu ne mărităm niciodată. Deși ne-au cerut cei mai de frunte dregători ai cetății, noi dorim să ne păzim fecioria noastră neîntinată”. Sfântul le-a zis lor: „Fiicele mele, cu adevărat ați ales partea cea bună, ca Maria”. Deci, chemând pe diaconița Benedicta, i-a zis: „Iată, Domnul ți-a trimis

însoțitoare". Apoi, hirotosind pe cea mai mare diaconița, a lăsat pe cea mai tânără nehirotosită. Și zidindu-și chiliile aproape de biserică, au rămas acolo și ascultau toate slujbele. Iar mai marele cetății, pe care ighemonul Bonifatie îl pusese episcop, era om cu rea socoteală, căci necuratul avea dragoste către idoli. Și nu-i ajungea a avea țiitoare numai din fiicele păgânilor, dar nesățiosul a poftit și pe una din fecioarele mai sus zise, pe cea mai tânără, ca pe una ce era mai frumoasă.

Deci a trimis de a luat pe sora ei mai mare, diaconița, și i-a spus că are o dorință nepovestită să ia de femeie pe sora ei, făgăduindu-i multe daruri. Iar ea i-a zis că sunt făgăduite lui Dumnezeu și nu se mărită. Și văzând necinstul, că nu face nimic cu binele, a înfricoșat-o, că Elid o va lua cu sila, căci astfel se numea prea răul și înverșunatul. Iar diaconița, ducându-se la mănăstire, a spus aceasta plângând Benedictei și surorii sale. După aceea s-au dus și i-au spus sfântului, care le-a sfătuit, zicându-le: „Fiicele lui Hristos, nimic să nu vă despartă de dragostea Lui, nici necazul, nici strâmtorarea și nici chiar moartea. Chiar în temniță de vă vor băga, sânguiți-vă să păziți nestinsă făclia fecioriei voastre".

Auzind de la sfânt acestea și altele încă, s-au întărit mai bine, și ducându-se la chiliile lor, se rugau. Iar Elid cel fără de lege s-a silit să facă ceea ce a voit, dar n-a putut. După aceea, s-a sfătuit cu mondanii vrăjitori, cum ar putea să o aducă pe copilă la voia sa. Deci i-a dat unul dintre ei o carte de vrăjitorie și după ce a citit-o a chemat diavoli, care s-au adunat nenumărați, negri ca arapii, ținând în mâini curse și săgeți. Și i-a trimis pe ei la sfintele fecioare, ca să-și facă meșteșugul, dar darul lui Dumnezeu n-a lăsat cât de puțin să se apropie de ele necurații diavoli. Deci, întorcându-se ei la Elid, mincinoșii au mărturisit adevărul, zicând: „Am văzut la acele femei un mare ajutor și, nesuferind vederea lui, am fugit fără a face ceva. Deci fă ce voiești, că noi fugim de locul acela, precum Falcon, Lison și Zeus, fiind gonți de dumnezeiasca putere".

Iar înverșunatul Elid făcând ospăț și sfătuindu-se cu prietenii, a trimis ostași de au adus la divan amândouă fecioarele legate. Și s-a sânguit prin multe măguliri și momiri să aducă pe copilă la voia sa, dar n-a putut. Pentru aceea le-a închis pe ele în temniță, poruncindu-i în taină fecioarei celei mari, ca să sfătuiască pe cea tânără să i se supună lui, că îi va da ei mari daruri. Însă aceea i-a spus ei toate cele plăcute lui Dumnezeu, zicându-i: „Să ne nevoim, soră, ca să vedem pe Împăratul Hristos și să moștenim nemurire veșnică. Vezi cum trece viața aceasta, ca o umbră și ca un vis. Adu-ți aminte câți ne-au cerut să ne mărităm, pe când ne închinam idolilor și n-am primit; și acum când ne-am îmbrăcat cu Domnul nostru Iisus Hristos, să ne întinăm sufletele și trupurile? Să nu fie! Iată, îți spun cele ce vor să fie, ca să te gătești spre vremelnica moarte și să împărătești în veci cu Mirele Hristos. Pe mine mă vor omorî mâine, iar pe tine te vor ține încă puțină vreme, ca să încerce gândul tău. Deci păzește-te să nu te amăgești de făgăduințele lor cele deșarte și de cuvintele lor cele viclene. Rabdă până la sfârșit, ca să iei cununa cea nesticăcioasă".

Auzind copila acestea de la diaconiță, a suspinat zicând: „Cred în Domnul nostru Iisus Hristos, că nici momelile, nici înfricoșările și nici muncile lui nu mă vor despărți de iubitul meu Mire". A doua zi, le-au adus pe ele la Elid și diaconița i-a spus aceleia că n-a putut să o aducă pe cea tânără la voia lui. Iar el mâniindu-se, a poruncit să o bată fără milă înaintea copilei. Și după ce a bătut-o mult timp, încât s-a umplut pământul de sânge, i-a tăiat fericitul ei cap într-o peșteră pustie, iar pe cea mai tânără a închis-o într-o casă și ei au stat la masă. Atunci marele Pangratie a adunat pe cei credincioși și, luând din peșteră sfintele moaște ale diaconiței, le-a îngropat cu evlavie și cu cinste, după cum se cade.

Iar când elinii s-au sculat de la îmbuibarea pântecelui, au scos afară în mijlocul lor pe copilă și Elid i-a zis: „Jertfește marelui zeu Scamandru și mă ia pe mine de bărbat, ca să te cinstești, să ai toată bogăția și toată îndulcirea, iar de nu, îți voi tăia capul". Dar ea i-a zis lui: „Eu mă închin Domnului Hristos, adevăratul Dumnezeu, Mântuitorul meu, cu care m-am logodit, și nici lui Scamandru nu-i voi jertfi și nici pe tine, pângăritule, nu te voi lua de bărbat".

Auzind acestea urătorul de Dumnezeu de la iubitoarea de Hristos, a poruncit să o bată ca și pe cealaltă, apoi să-i taie capul în peștera mai sus zisă. După ce s-a făcut aceasta, sfântul s-a dus cu toți credincioșii, cu făclii aprinse și cu tămâieri, și au luat sfintele moaște de le-au îngropat aproape de ale diaconiței. Și

auzind poporul de relele lucruri ale lui Elid, s-a pornit a-l arde cu toți idoli lui, dar sfântul nu i-a lăsat, ca să nu se facă ucideri și tulburare, până nu va veni Bonifatie ca să-l pedepsească după cum va voi. Astfel s-au liniștit și au zidit o biserică în numele sfintelor fecioare și mucenițe ale lui Hristos.

După aceea, iudeii și mondanii s-au sfătuit împotriva Sfântului Pangratie ca să-l omoare. Iar el cunoscând acel gând rău și viclean, a adunat poporul și le-a arătat cele cugetate de ei. Și pe când le spunea pricina, au sosit două străji de iudei și de mondani, care apropiindu-se au zis creștinilor: „O, oameni, pentru ce lăsați cinstea cea dintâi și credința voastră și v-ați lipit de acest înșelător și vrăjitor?” Deci sfântul a tăcut, iar poporul a răspuns: „Voi vă amăgiți și vă închinați la idoli surzi și muți, iar noi am aflat adevărul, crezând în Stăpânul Hristos”. După aceea, a zis și sfântul către ei: „Dacă voiți să lăsați rătăcirea cinstirilor voastre deșarte și să vă apropiați de adevăratul Dumnezeu, vă vom spune cuvânt de mântuire, iar dacă ați venit cu vicleșug, arătați-ne viclenia voastră”. Ei au răspuns: „Noi nu vom crede cuvintelor tale, nici nu vom lăsa obiceiul nostru cel vechi”. Sfântul iar a zis: „Fraților, vă rog să fugiți de vicleșugul idoliilor și să cunoașteți pe Ziditorul zidirii. Și mai ales voi, evreii, poporul lui Israel, pe care v-a scos Dumnezeu din Egipt, cărora vi s-a dat Legea și, cunoscând-o și citind-o, ați lăsat pe Dumnezeu, Care v-a născut pe voi și v-a hrănit, și v-ați amestecat cu celelalte neamuri de la care ați învățat obiceiurile lor”.

Acestea și altele încă zicând cuviosul, creștinii au voit să-i închidă în temniță pe păgâni, până va veni ighemonul ca să-i pedepsească, pentru uciderea pe care au făcut-o. Iar ei au fugit îngroziți și în ziua următoare și-au luat toate averile, femeile și copiii, și au pornit cu luntrile, ca să se ducă în Siracusa. Iar sfântul le-a vestit prin Xantip să se întoarcă înapoi și să nu se teamă de nici un rău din partea creștinilor, însă ei nu s-au întors decât numai un mondan vrăjitor - acela care a dat cartea cea vrăjitorească lui Elid pentru copilă, după cum am zis. Acela s-a mărturisit la sfânt și s-a făcut bun creștin. El a scris și pătimirile sfintelor, după ce s-a botezat.

Iar ceilalți elini au intrat în luntrii și au pornit cu vânt bun. Dar sfântul s-a suit într-un loc înalt și s-a rugat, zicând: „Doamne, Iisuse Hristoase Atotputernice, de este cu voia Ta, să se facă furtună și să se afunde în mare pângăriții aceia”. Deci cuvântul lui s-a împlinit întocmai, căci toți s-au înecat, pentru că îndată s-a făcut vânt mare și s-au afundat caicele lor. Iar sfântul învățând puține zile pe popor, le-a zis: „Bonifatie a biruit pe vrăjmașii lui și va veni după două zile cu multă bogăție, veselindu-se cu tot poporul lui; deci să spuneți lui Elid, să pregătească luminățiile cetății”.

Iar credincioșii se minunau că știa cele ce se întâmplau departe, ca și cum ar fi de față, și le spunea mai înainte. Deci a doua zi s-au arătat corăbiile, după proorocia lui, și alergând tot poporul la mare, a salutat pe ighemon, căruia i s-a închinat și Elid. Apoi, în cealaltă dimineață, au venit toți cei mai mari peste mii împreună cu Bonifatie și, închinându-se sfântului, i-au mulțumit pentru biruința care au dobândit printr-însul. Iar sfântul i-a binecuvântat pe toți și mai ales pe dregătorul, către care a povestit uciderile pe care le-a săvârșit necuratul Elid. Și a poruncit ighemonul să-l lege cu lanț și să-l păzească bine, până ce va împărți la oaste bogăția pe care a adus-o, ca să rămână fără de grijă și atunci să cerceteze faptele lui.

El a adus încă și pe mulți robi avari de la război, care, văzând pe marele Pangratie slujind Sfânta Liturghie în ziua aceea, au crezut în Hristos, căci au văzut amândouă minunile, care le-am scris și mai sus, adică focul care ieșea din gura lui și norul care-l acoperea pe el. Deci și ei au cerut Sfântul Botez, prin tălmăci. Iar Sfântul Pangratie, văzând dorința lor, i-a botezat. Și după ce dregătorul a împărțit la ostași aurul, argintul și celelalte bogății, a împărțit și robii și le-a zis să aibă purtare de grijă, ca să-și mântuiască și ei sufletele lor. Apoi sfântul a hirotonisit în toată eparhia preoți și diaconi, pe cei mai înțelepți și mai cucernici, și le-a zis să se îngrijească de sufletele oamenilor, să zidească biserici și să facă într-însele toate cele trebuincioase. Iar mie, adică lui Evagrie, și diaconului meu Epafrodit, mi-a poruncit să le scriem lor Tainele Bisericii, praznicele cele mari, citirile, poruncile și câte alte se cuvinesc să le știe credincioșii. Și venind înainte-stătătorii poporului, au luat fiecare din mâna sfântului câte un preot și un diacon și astfel s-au dus fiecare în patria sa. Iar eu am mers în toate eparhiile și i-am sfătuit cum să citească slujba Bisericii și celelalte de nevoie credinței. Și iarăși m-am întors la dascălul meu, adică la Sfântul Pangratie.

Iar Bonifatie a poruncit să-l aducă legat pe Elid și l-a întrebat pentru ce a ucis pe fecioare. El i-a răspuns: „Pentru că au batjocorit pe zei”. Bonifatie i-a zis: „Prea răule, voiești să te lepezi de acești zei nesimțitori și să te faci creștin, ori să te omor?” El a răspuns: „Să nu-mi fie mie a mă lăsa de rânduiala părintească. Zeii tatălui meu mi-au dăruit viața și pentru dragostea lor voiesc să mor. Deci junghiați-mă înaintea zeului meu, Scamandru”. Atunci ighemonul, luând apă, și-a spălat mâinile, zicând: „Sângele tău, asupra capului tău”. Apoi a poruncit unui rob de i-a tăiat capul la un anumit loc.

Apoi, după doi ani, au venit și preoții eparhiilor și au rugat pe sfântul, să se ostenească și să meargă să le sfințească bisericile. Iar Sfântul Pangratie i-a trimis mai întâi să binecuvinteze pe Bonifatie. Apoi a luat pe dregătorul însuși și pe mine, pe Epafrodit și pe Licaonid cu tot sfatul, și a sfințit bisericile. Și a pus hotare la fiecare biserică, ca să-și ție fiecare locul sau, să-l lucreze și să-și scoată hrana vieții lor. Iar Bonifatie și ceilalți bogați au împărțit în trei părți toate averile lor, aurul și argintul și celelalte mișcătoare și nemișcătoare. Și au dat a treia parte bisericii, cu care să se chivernisească preoții și diaconii, și să roage pe Domnul din tot sufletul lor, pentru făcătorii lor de bine. Și au făcut vase de aur, de argint și veșminte de mătase pentru toate bisericile. Pe acestea toate sfântul le-a scris pe hârtie, și astfel ne-am întors toți în cetate.

Și a treia zi, în al șaptelea ceas, sfântul a venit în uimire, auzind un glas zicând așa: „Pangratie, hirotonisește preot pe Epafrodit și trimite-l singur singurel în părțile Taraconiei”. Iar sfântul se îndoia de glasul acela, ca nu cumva să fie nălucire diavolească. Însă, auzind a doua oară același cuvânt, a așteptat să audă și a treia oară, ca să se încredințeze de adevăr. Deci a auzit și a treia oară același glas, zicând: „Ți-am zis să hirotonisești preot pe Epafrodit și să-l trimiți în partea Taraconiei”. Atunci hirotonisindu-l pe el, după ce l-a sărutat și l-a binecuvântat, l-a trimis. Iar acela a încălecat pe un măgar și, mergând trei zile, a ajuns la un loc pietros, și acolo dobitocul s-a oprit și nu voia să meargă mai înainte. Deci Epafrodit preotul s-a odihnit acolo.

Și a doua zi voia să încalece iarăși, dar dobitocul n-a voit, căci voia lui Dumnezeu era să rămână acolo. Deci scoțând Epafrodit crucea, își citea Sfânta Evanghelie. Atunci a trecut prin acel loc o femeie, al cărei bărbat secera acolo mai înainte și ea îi ducea în coșniță pâine, vin și bucate. Acea femeie, văzând pe Epafrodit, a stat pe loc multă vreme, minunându-se și socotind în sine că acolo este sau Dumnezeu sau vreun înger. Iar el i-a zis: „Ce stai, femeie, și nu te duci în drumul tău?” Iar ea a răspuns: „Eu n-am văzut niciodată atâta slavă la alt om, și socotesc că ești vreun zeu și pentru aceea ai atâta strălucire!” Epafrodit i-a zis: „Acestea pe care le vezi că le țin, sunt semne ale Atotputernicului Dumnezeu, Care a făcut toată lumea și a zidit pe om”. Femeia i-a zis: „Dar tu cine ești, dacă nu ești zeu?” El a răspuns: „Sunt om ca și ceilalți oameni și de nu crezi, dă-mi să mănânc și să beau”. Acestea le-a zis pentru că trecuseră trei zile de când nu mâncase. Atunci ea i-a dat, iar el, mâncând, s-a întărit.

Și s-a dus femeia la bărbatul ei și i-a spus pricina întârzierii ei. Iar acela, lăsând-o pe dânsa să caute de secerători, a alergat la locul unde era Epafrodit. Și văzând de departe slava lui Dumnezeu care îl acoperea pe el, a căzut cu fața la pământ. Dar Epafrodit i-a zis: „Vino aproape de mine, omule”. Atunci acela s-a apropiat cu multă frică și i-a zis: „Oare nu cumva ești Dumnezeu, de te arăți în acest chip?” El a răspuns: „Oare n-ai auzit nimic într-acest loc despre Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu?” Omul i-a zis: „Am auzit de El, că S-a născut din Sfânta Fecioară de la Duhul Sfânt, S-a botezat, a făcut multe minuni, a fost răstignit și a înviat din morți, S-a înălțat la ceruri și a trimis pe ucenicii Săi în lume, să propovăduiască dumnezeirea Lui. Deci, de ești și tu unul dintre aceia, învață-ne și pe noi, că avem dorință să te ascultăm”.

Atunci Epafrodit i-a propovăduit pe Hristos și acela a crezut îndată și a cerut Sfântul Botez. Dar Epafrodit i-a zis: „Du-te și adu-ți haine noi și atunci vei lua darul Preasfântului Duh”. Deci, după ce a adus hainele, s-a pogorât la râu și l-a botezat, având acolo crucea pe care i-am zugrăvit-o eu, Evagrie, și avea pe ea pe Hristos răstignit. Și l-a întrebat pe el al cui este chipul acela, iar el a zis: „Al Stăpânului Hristos”. Iar cel nou luminat cu Sfântul Botez i-a spus lui: „Când eram în apă L-am văzut și și-a întins sfânta lui dreaptă peste capul meu”. Apoi, luând voie, s-a dus la țarina sa.

Iar secerătorii văzându-l pe el de departe, li s-a arătat că este tot foc și fugeau de el. Dar femeia sa, cunoscându-l pe dânsul după vorbă, le-a zis lor: „Nu fugiți, că este bărbatul meu. Să ne spună ce i s-a întâmplat". Deci s-au oprit cu sila și îngroziți, apoi l-au întrebat pe el, iar el le-a spus lor pricina, după cum am spus mai sus, că a crezut în Hristos și s-a botezat și pentru aceasta a luat chipul acela frumos ca un înger. Iar ei, auzind acestea, au aruncat secerile, au alergat la Epafrodit și apropiindu-se de dânsul, au căzut la pământ văzând strălucirea feței lui. Iar el îi îmbrăbăta pe ei, zicând: „Nu vă temeți!" Apoi, sculându-se, nu puteau să-l vadă pe el, pentru că fața lui era luminată din darul Sfântului Duh.

Iar sfântul binecuvântându-i, ei au lăsat frica și, închinându-se lui, l-au întrebat cine și de unde este și cum a venit la ei. Deci el le-a povestit lor pricina, de la început până la sfârșit, adică cum mai înainte a fost închinător de idoli și îngerul i-a dat lui Sfânta Evanghelie, pe care le-a arătat-o; apoi le-a propovăduit pe Hristos, în care crezând cu toții, au cerut Sfântul Botez. Iar el, chemându-i pe dânsii, le-a citit Sfânta Evanghelie, pe care auzind-o bărbații, se veseleau. Și au rămas acolo până în cealaltă zi, ca să-i boteze, după cum le-a poruncit.

Și în ceasul al doilea din noapte, au venit mulțime de diavoli în chip de oameni negri și grozavi și, stând cel dintâi dintre aceia înaintea bărbaților, striga: „O, câtă nedreptate am de la robul lui Dumnezeu Pangratie și de la tine, nemulțumitorule Epafrodite, pe care te aveam bibliotecar și acum ai venit aici, ca să-mi pierzi stăpânirea mea! Rău am pățimit eu, neajutoratul, că în Tavromenia m-a robit Pangratie, în Siracusa bătrânul Marchian, iar acum a venit aici prietenul meu Xantip, care mai înainte mi-a făcut atâtea jertfe, iar acum voiește a-mi răpi robii mei, ca să-i facă robi ai lui Hristos".

Atunci Epafrodit a făcut cruce anatematizând pe diavol, iar pe oameni i-a învățat, zicând: „Vedeți, fiii mei, cum Domnul nostru Iisus Hristos v-a chemat pe voi la împărăția Sa? Pentru aceasta se mânie diavolul și se nevoiește să răpească pe cei mai proști dintre voi. Dar voi, ca niște bărbați desăvârșiți, suflați asupra lui, zicând: «Ne lepădăm de tine, satano, și ne unim cu Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu»". Făcând ei astfel, îndată s-a arătat de la răsărit o sabie de foc care a gonit pe diavoli. Iar a doua zi a venit și omul acela, care avea secerătorii, împreună cu femeia și cu copiii lui, aducând haine câte trebuia.

Deci, pogorându-se la râu, i-a botezat și i-a trimis în felurite locuri, ca să propovăduiască Evanghelia, dând fiecăruia câte o cruce de cedru și stăpânire ca să facă minuni. Deci, ducându-se prin sate și prin multe cetăți, tămăduiau toată neputința cu dumnezeiasca putere, iar diavolii, nesuferind să vadă semnul Sfintei Cruci, fugeau. De aceea, oamenii din acel loc, minunându-se, au întrebat pe bărbații aceia, de unde au luat putere să facă astfel de minuni preaslăvite. Iar ei le-au vestit lor pe Stăpânul Hristos și, crezând, mulți alergau în fiecare zi la înțeleptul Epafrodit și se botezau. Apoi, zidind acolo biserică, slujea Sfânta Liturghie, împărtășindu-i cu dumnezeieștile Taine. Și pe cât trecea vremea, pe atât credincioșii se înmulțeau.

Iar Sfântul Marchian, auzind acestea, a scris o epistolă către Sfântul Pangratie, zicând: „Mă minunez cum sfinția ta ai uitat atât de degrabă învățătura Apostolilor, care zice că episcopul să nu stăpânească alt popor, și ai trimis în eparhia mea pe Epafrodit. Însă de ai văzut de la Dumnezeu descoperire și pentru aceasta l-ai trimis, scrie-mi mie răspuns, ca să nu te osândesc pe nedrept".

Văzând Pangratie această scrisoare, a scris înapoi Sfântului Marchian tot adevărul, adică, cum a văzut în uimire de trei ori, ca să hirotonisească pe Epafrodit. Și mi-a dat mie scrisoarea să o duc în Siracusa. Și ajungând acolo, Sfântul Marchian m-a întâmpinat și m-a primit cu dragoste, zicând: „Socotesc că am mâhnit pe fratele Pangratie, dar Dumnezeu știe cum m-am amărât. Căci după ce v-am trimis scrisoarea, Domnul mi-a arătat lucrul, și m-am mâhnit că v-am supărat; dar acum mă bucur că te-am dobândit pe tine. Deci mergi de te veselește împreună cu Epafrodit și după aceea să vii pe aici, ca să mergem împreună la Pangratie".

Deci eu ducându-mă, am stat opt zile cu Epafrodit și mi-a spus câte a săvârșit cu dumnezeiescul ajutor. Apoi am luat pe Marchian și am plecat către Pangratie, care, cunoscând din dumnezeiescul dar venirea lui Marchian, l-a întâmpinat și întâlnindu-se amândoi, au căzut la pământ, rugându-se unul pe altul ca să se

binecuvinteze pentru smerenie. Deci, după un timp, Sfântul Marchian a zis: „Bine este cuvântat cel ce vine întru numele Domnului!” Apoi, sărutându-se unul cu altul, au intrat în biserică, iar după ce Marchian a făcut rugăciune, au stat împreună de vorbă. Deci Pangratie a zis către Marchian: „Cinstite părinte, cum ai venit către noi, păcătoșii?” El a răspuns: „Bolnavii vin la doctor ca să se tămăduiască”. Pangratie i-a zis lui: „O, cuvioase părinte, de am fi și noi în măsurile tale!”

Însă ei erau la chip și la starea trupului asemenea. Și văzându-i frații pe ei, se bucurau și îi cinsteau ca pe un Moise și Aaron. Deci, ighemonul și toți boierii au venit și au luat binecuvântare de la Marchian. În cealaltă zi, care era Duminică, au slujit împreună dumnezeiasca Liturghie și, pogorându-se foc din cer, a înconjurat sfântul prestol, în timpul când se cânta cântarea cea întreit sfântă. După Liturghie, sfinții s-au împărțășit cu dumnezeieștile Taine, iar mirenii se temeau să se apropie. Însă sfântul le-a zis lor: „Apropiați-vă, fiii mei, și nu vă temeți, căci focul ce-l vedeți este umbrirea Sfântului Duh, care face pe slujitorii lui văpaie de foc”. Atunci toți s-au împărțășit de la Sfântul Marchian cu multă frică.

Deci zăbovind marele Marchian 15 zile acolo și voind să se ducă în eparhia sa, a luat împreună cu el și pe Sfântul Pangratie, care s-a dus cu bucurie, voind să vadă bisericile. Și intrând noi în corabie și suflând vânt bun, într-o zi am ajuns în Siracuza, iar noaptea ne-am dus la episcopie. Iar ucenicii lui Marchian, văzându-l, au plâns spunând că noaptea veneau diavolii și îi înfricoșau, zicându-le că l-au înecat în mare. Atunci fericitul i-a îmbărbătat să nu se teamă de nălucirile diavolilor. După aceea a trimis vorbă la boierii Gordie și Selefc să adune tot poporul ca să-l binecuvinteze marele Pangratie.

Și adunându-se toți, au căzut la picioarele Sfântului Pangratie și i-a binecuvântat pe toți. Și a rămas acolo șase zile, vorbind amândoi prietenii lui Hristos duhovnicește și veselindu-se împreună. Atunci sfântul a văzut în vedenie, că împăratul Acvilin a luat 600.000 de ostași, ca să facă război Tavromeniei, dar n-a spus vedenia, doar a trimis vorbă de a venit acolo Epafrodit, și s-au veselit împreună. Apoi sfântul a scris lui Marchian scrisori de încredințare, după canoanele Sfinților Apostoli, ca să stăpânească și eparhiile pe care le-a adus la credință Epafrodit. Deci, sărutându-se unul cu altul, am plecat de acolo și, ajungând în Tavromenia, crainicul a strigat ca toată cetatea să se adune a doua zi, că avea să le vorbească marele Pangratie.

Și a slujit sfântul Sfânta Liturghie și i-a împărțășit pe toți. Apoi a zis către dregător și către tot sfatul lui: „Fiii mei, diavolul s-a pornit să facă război cu noi, dar puneți nădejdea spre Domnul și El va pierde vicleșugul lui”. Zicând acestea, a luat pe Bonifatie de o parte și i-a zis să aducă o carte în care erau scrise vitejiile lui Tavru, care a făcut multe războaie cu Acvilin, împăratul Calabriei, care voia să ucidă pe domnul lui Tavru, cu numele Revint, ca să-i ia locurile lui cu nedreptate. Acel Revint avea o soție preaînțeleaptă și frumoasă cu numele Menia. Și ucigând Acvilin pe Revint, a năvălit Tavru, ca un viteaz ce era, cu 6000 de ostași și a ucis 50.000 de ostași de-ai lui Acvilin. Iar Menia, pentru această vitejie a lui, l-a luat de bărbat, apoi și-a luat toată bogăția și-a fugit din cetatea lor, zidind alta, pe care a numit-o Tavromenia, în care era acum arhieru Pangratie, iar ighemon Bonifatie. Iar Acvilin a adunat iar mult popor în Calabria și a venit în Sicilia, unde erau Menia cu Tavru, pe care voia să-l ucidă, ca să ia pe Menia cu bogăția ei. Iar Tavru a luptat singur cu Acvilin și, ucigându-l, a rămas biruitor. Și astfel stăpânea Calabria și Sicilia, locuind în cetatea numită cu numele său, adică Tavromenia.

Sfântul citind cartea aceea, a zis către Bonifatie: „Vezi, fiule, acest nou Acvilin vrea să răzbune acel război vechi. Dar să nu îți se tulbure inima, că dacă Tavru a biruit pe aceia, cu atât mai vârtos Domnul nostru Iisus Hristos. Deci du-te în palat și să nu spui poporului tău despre război, ci numai roagă-te Atotputernicului Dumnezeu și să ai nădejde într-Insul”.

Deci Acvilin a adunat poporul său, zicând: „Fraților, să mergem să răzbunăm sângele fraților noștri, pe care l-a vărsat Tavru cu nedreptate, că acum nu este Tavru ca să ne biruiască, ci numai Bonifatie cu puțin popor și-i vom omorî pe ei”. Deci adunând 600.000 de bărbați, au trecut noaptea marea și au înconjurat deodată toată cetatea. Și au oprit apele, sunând din trâmbițe atât de tare încât s-au cutremurat cei din cetate, care erau bărbați de război în număr de 40.000, pe care Bonifatie i-a pus pe ziduri împrejurul cetății, după rânduială. Și când s-a făcut ziuă, s-a dat prima luptă. Iar Domnul a îngăduit ca în ziua întâi să

biruiască vrăjmașii lor, ca să nu se mândrească cetățenii pe urmă că au biruit cu puterea lor. Deci tavrmeniții, fiind strâmtorați, ocarau pe ighemon și pe Pangratie, zicând: „Vrăjitorul acesta a venit aici într-un ceas rău, că a prăpădit pe zei și ne-a robit pe toți”.

Acestea zicând, nebunii au cugetat să ucidă pe ighemon și pe sfânt și să predea cetatea vrăjmașilor. Inșă bunul Bonifatie îi sfătuia să nu cadă în deznădejde cu necunoștință, ci să cheme în ajutor pe Domnul Hristos, ca să le dea biruință ca un Atotputernic. Așa zicându-le, i-a împăcat puțin. Apoi, ducându-se la sfânt, i-a zis: „Cinstite părinte, ajută turmei tale și izbăvește cetatea ta din mâinile vrăjmașilor, că poporul se mânie și cârtește împotriva noastră. Oamenii cheamă pe necurații zei și vor să mă ucidă cu nedreptate”. Fericitul i-a zis: „Fiule, du-te și zi către dânșii: Acestea zice Pangratie: «Fii ai lui Hristos Dumnezeu, nu vă temeți de vrăjmașii voștri, că voi sunteți ostași ai Marelui Împărat. Iar dacă ați obosit de osteneala războiului, duceti-vă de vă odihniți în casele voastre, și Stăpânul Hristos, Marele împărat și Dumnezeu cel Atotputernic, va lupta în război pentru voi. Deci să nu se încingă cineva cu paloș, nici să ia săgeată, arc sau sabie»”.

Poporul auzind acestea de la dregător, s-a mâniat, zicând: „O ce sfat nebunesc, noi toți am luptat în război cu toată puterea noastră, ca să păzim zidurile cetății, iar tu ne zici să ne ducem la casele noastre. Cine va auzi și să nu râdă, zicând că Bonifatie, pe care îl aveam de om înțelept, cu vrăjitorul Pangratie, au voit să vândă cetatea noastră vrăjmașilor”. Deci dregătorul a spus și acestea sfântului, zicând: „Părinte, n-au voit nici măcar să audă de cuvintele tale, ci mai mult s-au mâniat, văzând pe vrăjmaș că s-a apropiat de zidurile cetății; și ticăloșii au voit să mă omoare”. Iar sfântul le-a spus și a doua oară și a treia oară aceleași cuvinte, și abia cu sila i-a făcut de s-au întors la casele lor. Atunci vrăjmașii au înconjurat cetatea, iar Sfântul Pangratie m-a luat pe mine și pe un diacon cu numele Tațian, zicând: „Să mergem, fiilor, să luptăm și noi cu armele noastre împotriva vrăjmașilor”.

Deci, îmbrăcându-se cu sfințitele veșminte, el a luat în mână Cinstita Cruce și eu, icoana Domnului Hristos, iar Tațian, icoana Apostolului Petru și, ieșind afară, ne-am dus unde era puterea vrăjmasului. Și suindu-se sfântul pe un loc înalt, a făcut semnul Sfintei Cruci de patru ori, căutând spre cetate, și a îngrădit-o cu zid nevăzut din patru părți - dinspre răsărit, dinspre apus, dinspre miazănoapte și dinspre mare. Apoi, înălțându-și mâinile spre răsărit, se ruga astfel: „Doamne, Iisuse Hristoase, Dumnezeul nostru, deșteaptă-ți puterea Ta și vino ca să ne mântuiești pe noi, ca să nu răpească vrăjmașul cetatea Ta, ci arată spre ei puterea Ta, prin Sfânta Cruce cea făcătoare de viață și prin prea curata Ta icoană”. Și după rugăciune, el a înălțat Cinstita Cruce, iar noi icoanele. Și atunci toți vrăjmașii s-au întunecat și, întorcându-se înapoi, se ucideau unul pe altul, socotind că îi ucideau pe cei din cetate.

Iar sfântul, văzând pe vrăjmași că se ucideau unii pe alții, a făcut iarăși rugăciune, zicând: „Doamne, Iisuse Hristoase, Dumnezeul nostru, dă umilință în inimile oamenilor acestora, ca să cunoască puterea Ta și să se întoarcă spre cinstirea dreptei credințe”. Atunci vrăjmașii au cunoscut că se ucideau unii pe alții și îndată au fugit din fața cetății, tânguindu-se. Iar cetățenii, văzând o astfel de minune înfricoșată, slăveau pe Domnul, mulțumind lui Pangratie.

Iar dintre acei vrăjmași, 4000 s-au despărțit și s-au apropiat de cetate, strigând: „Miluiți-ne pe noi, bărbați mari Dumnezei”. Atunci sfântul a poruncit să deschidă porțile cetății și, intrând înăuntru, cum au văzut pe sfânt, au căzut la picioarele lui, strigând: „Miluiește-ne pe noi, mare Dumnezeu!” Iar el le-a răspuns: „Eu nu sunt Dumnezeu, ci rob al Atotputernicului meu Dumnezeu!” Și învățându-i pe ei, au crezut în Hristos. Deci, alegând pe cei mai cucernici dintre ei, i-a hirotonisit preoți și diaconi, și i-a trimis în Calabria să propovăduiască Evanghelia.

Unii din aceștia ne povesteau nouă că au văzut trei sori pe zidurile cetății, strălucind mai mult decât soarele zilei, și a căror strălucire nesuferind-o, se întunecau. Atunci se ucideau unii pe alții, iar alții cădeau în prăpastie și se zdrobeau. Iar sfântul le-a arătat Crucea făcătoare de viață și amândouă icoanele, zicând: „Aceștia sunt cei trei sori, pe care îi vedeți strălucind mai mult decât soarele”. Atunci acei bărbați au sărutat sfintele icoane cu multă evlavie. Apoi luând de la sfânt iertare și binecuvântarea cea

cuviincioasă, s-au dus. Și ajungând în Calabria, au propovăduit cuvântul lui Dumnezeu și au adus pe mulți la dreapta credință.

Iar Sfântul Pangratie m-a trimis la marele Marchian, ca să-i dau de știre pentru lucrurile minunate cele zise și să-i spun lui că, pentru ca să nu-l mâhnească, nu i-a arătat pricina aceea, când a cunoscut-o din dumnezeiasca descoperire. Apoi, când m-am întors în Tavromenia, sfântul mi-a zis: „Fiule Evagrie, să știi că după puțină vreme mă voi duce către Stăpânul meu și voiesc să rămâi urmaș în scaunul meu! Deci ia pe Bonifatie și pe alți cucernici părinți, și duceți-vă la Roma, ca să găsești pe fericitul Petru și să te hirotonisească pe tine episcop al acestei cetăți. Iar după ce vei veni aici, să botezi pe Bonifatie". Sfântul zicând acestea, lacrimile curgeau din ochii mei ca un râu. Atunci sfântul a zis iarăși: „Fiule, ia pe Tațian însoțitor și duceți-vă la cutare eparhie, în care am hirotonisit preot pe cutare, care a murit de trei zile, ca să pui în bună rânduială cele pentru poporul acela". Deci, lăsând spre slujirea sfântului un copilaș, ne-am dus cu diaconul Tațian la această slujbă.

În acel timp a ieșit din cetate și ighemonul, ca să meargă în altă latură și să facă război cu un tiran. Și a lăsat în palat ca epitrop pe un moș al necuratului Elid, cu numele Artagar, care s-a arătat al doilea Iuda și avea nemărginită ură către sfânt, căutând vreme îndemânatecă ca să-l omoare. Deci când a văzut că am ieșit din cetate, a chemat pe cei împreună robi ai lui și le-a spus lor socoteala lui cea rea, după ce i-a ospătat și s-au îmbătat. Iar aceia s-au unit cu dânsul ca să-l ucidă cu nedreptate pe cel drept. Și în al nouălea ceas, pe când fericitul se ruga, a auzit un glas, zicând acestea: „Pangratie, vino credinciosule și înțeleptule iconom, de te îndulcește de bunătățile care ți le-am pregătit". Deci sfatul cel viclean a trimis pe un om să aducă pe sfântul la divan. Iar acela s-a dus și i-a zis: „Sfinte părinte, te cheamă epitropul Artagar, să binecuvintezi masa".

Atunci sfântul s-a dus mai întâi de s-a împărtășit cu dumneze-ieștile Taine și, punând pe sine omoforul, s-a suit în palat și a șezut la masă, dar n-a mâncat nimic. Iar aceia, după ce s-au săturat, au adus vioara și jucau, strigând fără de rânduială. Și aducând în mijloc pe idolul lui Scamandru, l-au pus înaintea sfântului și toți i se închinau în ciuda lui. Iar el le-a zis: „Incetați, fiilor, de a face rău și nu vă închinați nesimțitorului idol!"

Dar ei n-au băgat în seamă cât de puțin cuvintele lui. De aceea, sfântul a făcut cruce, iar idolul a căzut la pământ. Deci acei oameni prearăi, văzând pe zeul lor sfărâmat, au lovit pe Sfântul Pangratie peste cap și peste fața lui cea îngerească, zicând: „Vrăjitorule și pierzătorule al marilor zei, ai făcut toată cetatea de se închină lui Hristos și se îngrețosează de zeii noștri!" Apoi, luându-l, l-au trântit la pământ și l-au bătut fără milă. Și unul îl lovea cu piatră, altul cu lemn, iar altul îl tăia cu sabia, până ce fericitul și-a dat sufletul, zicând acestea: „Doamne, Iisuse Hristoase, în mâinile Tale îmi dau sufletul meu!" Iar ucigașii au luat cinstitul lui trup și l-au aruncat într-o despicătură de piatră, departe de palat.

În acel ceas, s-a întâmplat de i-a văzut copilul unui creștin, care stătea în preajmă când l-au aruncat. De aceea a strigat, zicând: „De ce ați ucis cu nedreptate pe cel drept?" Atunci ucigașii au alergat să-l ucidă și pe prunc, ca să nu-i vădească. Dar el fugind, căutând să scape, a sărit într-o prăpastie. Și atunci s-a întâmplat o minune, căci îngerul Domnului l-a răpit înainte de a cădea și l-a pus nevătămat într-un alt loc, departe de ucigași, ca să nu-l ucidă. Și era atunci ceasul al cincilea din zi și într-al zecelea ceas am venit noi cu Tațian. Iar după puțină trecere de vreme a venit și ighemonul cu oastea, care a trimis să-l cheme pe Sfântul Pangratie la palat. Iar noi îl căutam prin toate locurile pe unde avea obicei să umble, dar nu-l găseam.

Și după ce a înnoptat, m-am dus pândind pe la fiecare loc osebit și depărtat, să văd dacă nu cumva se roagă. Și căutând în despicătura pietrei, am văzut o lumină ca un fulger și, apropiindu-mă, am văzut cinstitul lui trup zdrobit, sângerat și fără de chip. Deci, strigând cât puteam, mă loveam peste față, plângând, și din mare durere și necaz ziceam acestea: „Vai mie, ticălosul, cine a ucis pe păstorul și dascălul nostru? Ce om fără de lege a îndrăznit să-și pună mâna pe dumnezeiasca ta față? Vai mie, ticălosul, nu voi mai auzi glasul tău cel prea dulce, care să-mi zică mie: «Fiule Evagrie»! Pentru aceasta

socotesc că m-ai trimis, ca să nu văd moartea ta cea nedreaptă și grozavă. De ce n-am fost de față, să fi murit eu mai bine în locul tău, părinte prea dulce!"

Acestea și multe altele asemenea zicând, mulți au auzit strigarea și s-au adunat. Dar mai ales Tațian, Licaonid și Bonifatie, către care am strigat, zicând: „Ighemoane, vezi pe dascălul și luminătorul nostru cum zace însângerat și ucis ca un tâlhar fără de lege?" Iar dregătorul, văzându-l pe el, a plâns cu mare glas, sfâșiindu-și de durere hainele sale. Deci, pe când plângeam, a venit și Cuvioasa Paula împreună cu celelalte fecioare, și căzând la sfintele moaște, bocea peste măsură. Și a vărsat atâtea lacrimi, încât era mare minune. Și nu voia să se mângâie, ci zicea: „Să vină aceia care au ucis pe stăpânul meu, să mă omoare și pe mine ticăloasa, ca să fiu îngropată împreună cu domnul meu".

După aceasta, deoarece cu lacrimile nu aveam nici un folos, am ridicat sfintele moaște și le-am dus acolo, aproape de o temelie, și le-am pus pentru o vreme așa cum le-am găsit, sângerate. Iar a doua zi dregătorul a poruncit unui argintar să-i facă o raclă scumpă de aur. După aceea a făcut cercetare în divan, ca să afle cine a ucis pe sfânt. Și pe când cerceta pe robii săi, iată a sosit acel copil care scăpase de ucigași cu ajutorul lui Dumnezeu, și ne-a spus nouă toate cele întâmplate. Acestea auzindu-le voievodul, a legat îndată pe Artagar și pe ceilalți doi, și a poruncit ostașilor de i-a bătut cu atâtea nemilos-tivire încât li se vedeau oasele lor pângărite; apoi bunul Bonifatie luându-și sabia, ca Finees, a ridicat păcatul, adică cu mâna sa a înjunghiat cu dreptate pe nedreptii aceia care au ucis cu nedreptate pe dreptul Pangratie, iar necuratele lor trupuri le-a aruncat în mare. Și după trei zile racla fiind gata, am pus într-însa sfintele moaște, și le-am lăsat ascunse acolo, ca să nu le afle poporul și să le împartă pentru evlavie. Deci numai s-a auzit vestea că sfântul a fost ucis și Bonifatie l-a răzbunat.

Iar după șapte zile, pe când stăteam în biserică, deodată am rămas uimit și am văzut 12 bărbați îmbrăcați în haine albe, stând în două cete, iar în mijlocul lor am văzut pe domnul meu Pangratie, care mi-a zis: „Fiule Evagrie, pentru ce n-ai îngropat trupul meu în pământ și m-ai ascuns în racla cea diavolească de aur? Văzutu-m-ai pe mine vreodată să iubesc câtuși de puțin aurul sau argintul? Nu, fiul meu, nu. Deci să mă scoți din adâncul acela întunecos, și dă pământului ceea ce este al lui, după obiceiul cel de obște". Acestea auzindu-le, m-am cutremurat și am spus ighemonului, care mi-a zis să fac după cum mi-a poruncit sfântul. Deci adunând tot poporul, am făcut priveghere, cântând toată noaptea, iar dimineața m-am pogorât eu, Tațian, Licaonid și Bonifatie, și deschizând racla de aur, am văzut o minune preaslăvită, căci trupul nu era după cum îl pusesem -grozav de însângerat, rănit și fără de chip -, ci frumos și strălucind ca o lumină. Și era întreg și nevătămat, curat de sânge și nu se vedea nici o rană sau întinăciune cât de puțin, nici pe trup, nici pe hainele lui.

Acestea văzându-le dregătorul, s-a spăimântat și a plâns mult timp; apoi, scoțându-l deasupra, tot locul acela s-a umplut de bună mireasmă. De aceea s-au adunat mulțime nenumărată de bărbați și de femei, tineri și bătrâni, care, sărutând sfintele lui moaște, slăveau pe Cel ce slăvește pe cei care îl slăvesc pe El. Astfel ne-am săturat cu toții de acea negrăită și bună mireasmă veselitoare și minunată, minu-nându-ne și spăimântându-ne, fiindcă covârșea tot auzul și mintea. Deci, aducând pietre cioplite din Lachedemonia, am făcut racla și o mică hănișoară țesută, apoi am pus în acea raclă sfintele moaște. Iar din racla cea de aur am făcut vase pentru biserică, după cum se cădea.

După aceea, trecând 40 de zile de la săvârșirea sfântului, am spus dregătorului câte mi-a poruncit mie sfântul, adică să ne ducem la Roma, după cum am spus mai sus. Deci îndată gătind corabia și luând bărbați cucernici și înțelepți, am plecat. Astfel, în câteva zile, cu ajutorul lui Dumnezeu, am ajuns fără împiedicare în marea cetate. Iar fericitul Petru știa de la Duhul Sfânt toate cele făcute și le-a proorocit către ucenicii săi, zicând: „Pangratie, episcopul Tavrome-niei, s-a săvârșit. Și iată Evagrie, ucenicul lui, vine la noi".

Apoi, luând pe oarecare ucenici, ne-a întâmpinat afară la porțile cetății. Deci eu, văzând pe Sfântul Apostol Petru, am căzut la picioarele lui, iar el m-a ridicat. Și sărutându-ne unul cu altul, am plecat la locașul lui, bucurându-ne. Și începând eu să povestesc pătimirile lui Pangratie, el mi-a răspuns, zicând: „Fiule, cele ce vrei să ne spui, noi le știm din dumnezeiasca pronie. Deci ia episcopia și câte fapte bune ai

văzut la dascălul tău, Pangratie, urmează-le". Apoi a chemat toată preoțimea și toți credincioșii și, făcând cuvioasa slujbă, mi-a dat soarta episcopiei, zicând: „Du-te, fiule, și urmează după așezământul dascălului tău".

Acestea zicându-le, a lădat pe ighemonul Bonifatie, pentru credința lui în Hristos. Apoi, mulțumindu-i pentru osteneala sa, ne-a binecuvântat și ne-a liberat. Și după ce am ajuns în cetatea noastră, am botezat pe Bonifatie, iar el, ca un evlavios către Hristos ce era, fiind iubitor fierbinte de cereasca împărăție, după ce a luat Sfântul Botez, a lăsat îndată vremelnica ighemonie și, chemând pe un om cucernic, credincios și puternic în război, l-a hotărât ighemon al cetății, iar el și-a tăiat părul și s-a îmbrăcat în haine sărace. Și, rămânând între noi, n-a lipsit niciodată de la slujba și pravila Bisericii. Iar după câteva zile, i-am zis lui: „Fiule Bonifatie, să zidim o biserică întru slava lui Dumnezeu și a Sfântului Mucenic Pangratie, care a făcut aici multe roduri ale dreptății și a mântuit atâta lume". Iar el primind cu bucurie cuvântul, s-a dus în divan și mi-a adus o mulțime de aur. Din acesta cheltuind, am zidit o biserică bogată și frumoasă, pe care am poleit-o cu aur și am zugrăvit pe ea toate minunile Scripturii Vechi și Noi. Asemenea am zugrăvit cu multă sârguință și icoana dascălului meu Pangratie, pe care, când o văd, mi se pare că îl privesc pe el și că vorbesc cu dânsul, și mă bucur.

Multe încă și nenumărate minuni și semne s-au făcut la sfântul lui mormânt. Pe mulți bolnavi care sufereau de multe boli și se chinuiau, i-a tămăduit. Mulți diavoli din oameni a izgonit, cu nebiruitul dar și cu puterea Domnului nostru Iisus Hristos, adevăratul Dumnezeu, pe care, pentru scurtimea istoriei, nu le-am mai scris aici. Ci am socotit, că ajung câte am zis mai sus, întru slava Tatălui, a Fiului și a Sfântului Duh, a unei dumnezeiri. Amin.

SFÂNTUL SFINȚIT MUCENIC CHIRIL, EPISCOPUL GORTINIEI **(Nu acela, care se cinstește la 6 septembrie și la 14 iunie, ci altul, mai vechi cu anii)** **(9 iulie)**

Sfântul Chirii, a cărui credință s-a aflat înaintea lui Dumnezeu ca aurul scos din topitoare, a fost silit spre jertfele idolești de către ighemonul Luchie, pe vremea împărăției lui Deciu. Acest sfânt s-a arătat a fi bărbat desăvârșit cu înțelegerea, încă de când era prunc, pentru că se deprindea la lucruri bune și se povățuia spre plăcerea dumnezeiască. Și oriunde auzea că locuiesc plăcuți ai lui Dumnezeu, își lăsa părinții și se lipea de aceia, ca să poată auzi de la ei cuvântul lui Dumnezeu și să se întărească în credință și în fapte bune.

Iar după ce a venit în vârstă desăvârșită, a fost pus episcop al cetății Gortiniei, din insula Creta. Și întotdeauna se punea pe sine pildă de viață îmbunătățită, cu cuvântul și cu lucrul, înaintea turmei sale, ocărmuind vreme de 50 de ani scaunul episcopiei.

Și întărind bine în credința lui Hristos turma cea încredințată lui și pe mulți aducându-i de la închinarea de idoli la adevăratul Dumnezeu, când a ajuns la adânci bătrâneți, având 84 de ani de la nașterea sa, a fost prins de ighemonul Luchie și silit să aducă jertfă necuraților zei. Însă bărbatul cel insuflet de Dumnezeu, punându-i lui înainte dumnezeieștile porunci, îi zicea: „Cel ce nu aduce jertfă adevăratului Dumnezeu, ci zeilor celor străini, acela se va pierde". Zis-a ighemonul: „Ai milă de bătrânețile tale și te închină idolilor noștri". Răspuns-a Sfântul Chirii: „Eu nu sunt bătrân, căci Domnul meu zice: Innoi-se-vor ca ale vulturului tinerețile tale..., iar ceea ce mă sfătuiești tu pe mine și la ceea ce mă silești, nu mi se cade să fac".

Atunci ighemonul i-a zis: „Te-am văzut că ești bărbat înțelept și priceput, deci socotește singur despre tine și cinstește zeii noștri, de voiești ca să te izbăvești de muncile ce ți se vor întâmpla". Răspuns-a Sfântul Chirii: „Cu adevărat priceput și înțelept mă voi arăta atunci când, ceea ce învăț pe alții cu cuvântul, o voi arăta cu lucrul, petrecând nemișcat în credință și nebiruit în munci". Ighemonul a zis:

„Alege-ți cele de folos bătrâneților tale și fii una cu noi". Răspuns-a Sfântul Chirii: „Atunci voi afla cele folositoare mie, când mă voi face pildă de bărbăție și de răbdare înaintea acestor fii ai mei, ce stau împrejurul meu!"

Astfel vorbind ei mult, Sfântul Chirii, prin dumnezeiasca Scriptură, a astupat gura necredinciosului și nedreptului judecător, încât nu mai putea să răspundă nici un cuvânt împotriva. Iar ighemonul, văzând că aproape tot poporul se întoarce prin învățătura sfântului de la spurcata închinare a idolilor către adevăratul Dumnezeu al creștinilor, a hotărât acestea asupra mucenicului Chirii: „Chirii, nepriceputul și nebunul pierzător al zeilor noștri, să fie ars de viu". Iar când Sfântul Chirii, plăcutul lui Dumnezeu, era dus la ardere, el mergea ca la ospăț, bucurându-se și cântând lui Dumnezeu cântări de mulțumire. Și ajungând la locul unde era focul pregătit, îndată ostașii au aruncat pe Sfântul Mucenic Chirii în mijlocul văpăii. Și arzând focul și lemnele prefăcându-se în cenușă, poporul cel credincios aștepta ca să adune cu cucernicie oasele rămase. Dar iată, au văzut în mijlocul focului pe plăcutul lui Dumnezeu întreg și nevătămat, stând cu mâinile întinse la cer.

O minune ca aceasta văzând-o închinătorii de idoli, au fost cuprinși de frică și de mirare, că nu numai de plăcutul lui Dumnezeu nu s-a atins focul, dar nici de hainele lui. Astfel l-a răcorit Duhul Sfânt în foc, deoarece și el a scos pe mulți din focul gheenei, întorcându-i de la închinarea idolească la Dumnezeul Cel adevărat. Și înștiințându-se ighemonul că episcopul Chirii, fiind aruncat în foc, a rămas viu și nevătămat, s-a mirat mult de aceasta și a poruncit să scoată pe plăcutul lui Dumnezeu din foc și să-l aducă înaintea sa. Și văzându-l întreg și sănătos, s-a spăimântat și a lăudat pe Dumnezeul creștinilor, Care a făcut această minune, și a lăsat pe mucenic slobod. Iar credinciosul rob al lui Hristos nu înceta a propovădui cuvântul lui Dumnezeu, adeverind că aceia care cred în adevăratul Dumnezeu, vor lua mare plată în împărăția cerului. Și astfel pe mulți i-a povățuit de la calea pierzării la calea mântuirii. Iar el plângea și se tânguia cu nemângâiere, căci nu s-a învrednicit a-și săvârși pătimirea sa.

Iar poporul ascultându-l cu mare sârguință și dulceață, toți alergau la el cu un suflet și cu un gând. Iar alții doreau ca măcar de departe să-l vadă, căci precum din cuvintele lui, așa și din vederea feței lui, așteptau să-și câștige rodirile mântuirii. Și căzând la picioarele lui, ziceau: „Credem în Dumnezeul tău, căci cu adevărat mare este că a putut să te mântuiască pe tine din foc nevătămat". Iar el veselindu-se cu Duhul întru Domnul, primea pe toți cei ce alergau la el, ca un părinte iubitor de fii și îi prefăcea din fii ai întunericului, în fii ai luminii celei neînserate, botezându-i în numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh. Apoi le zicea: „îmbărbătați-vă, fiii mei, și să se întărească inima voastră; fiți robi credincioși ai Aceluia în Care ați crezut și El în toate vă va fi de ajutor și vă va da vouă mai mult decât cele ce așteptați să câștigați de la Dânsul, căci urechea n-a auzit, ochiul n-a văzut și la inima omului nu s-au suit, acelea pe care le-a gătit Domnul, celor ce-L iubesc pe El".

Astfel întărind el pe credincioși, un oarecare din închinătorii de idoli a spus ighemonului cele ce făcea plăcutul lui Dumnezeu. Iar ighemonul, umplându-se de iuțime și mânie, i-a zis: „Pentru aceasta m-am milostivit spre el? Pentru ce l-am scos din foc? De ce nu l-am omorât atunci cu sabia mea? Deci acum nu-l voi mai răbda cât de puțin". Și a dat a doua oară poruncă de moarte asupra plăcutului lui Dumnezeu: „Pe Chirii cel scos din foc, dreapta judecată nesuferindu-l să fie între cei vii, poruncesc să fie tăiat cu sabia".

Iar plăcutul lui Dumnezeu auzind de o judecată ca aceasta, s-a umplut de bucurie și a proslăvit pe Hristos Dumnezeu că l-a învrednicit să fie părtaș patimilor Lui. Deci și-a plecat cu veselie capul sub sabie și, fiind lovit în grumaji, și-a dat sufletul său Domnului, în nouă zile ale lunii iulie, Deciu stăpânind peste păgâni și Luchie fiind ighemon în Gortinia, iar întru noi împărățind Domnul nostru Iisus Hristos, Căruia se cuvine slava în vecii vecilor. Amin.

CUVIOȘII PATERMUTIE, COPRIE ȘI CEI ÎMPREUNĂ CU DÂNȘII (9 iulie)

Împăratul Iulian, care mai întâi a fost creștin, apoi s-a abătut într-o călcare de lege și în răutatea diavolului, făcându-se fiu al satanei, a adunat multa putere de oaste și a pornit cu război împotriva perșilor. Și mergând el pe drum, a vărsat mult sânge creștinesc, și prinzând doi preoți din Antiohia, pe Evghenie și Macarie (Pomenirea lor la 19 februarie), și muncin-du-i mult, i-a trimis în Mauritania la închisoare. În zilele aceluia chinuitor erau în pustiiile Egiptului doi bărbați cuvioși, Patermutie și Coprie, care viețuiau cu un gând și slujeau lui Dumnezeu împreună. Patermutie era mai bătrân cu anii, mai iscusit în nevoițele călugărești și mai întărit în fapte bune, iar Coprie era mai mic cu anii și încă nu foarte întărit, ci era povățuit de Patermutie, ca un ucenic de dascălul său și ca un fiu duhovnicesc de către părintele său duhovnicesc.

Și mai înainte de a fi prinși ei pentru muncire, Coprie a spus lui Patermutie o vedenie care i s-a arătat noaptea în vis. „Am văzut, zicea el, cerurile deschizându-se și un oarecare bărbat luminos venind la mine ținând un toiag în mână, apoi de altă parte un om negru, care mergea împotriva aceluia. Acela aprinzând un foc, ieșea dintr-însul mult fum. Apoi, acel negru, întinzându-și mâna, m-a apucat și m-a pus în mijlocul fumului, în primejdie mare, deoarece mă cuprinseseră multe rele. Iar bărbatul acela purtător de lumină se depărtase de la mine și un glas din cer a venit, zicând: «Rodul omului acesta se va rupe și iar se va întoarce spre bine». Aceasta văzând-o, m-am deșteptat tulburat". Atunci Patermutie i-a zis: „Visul acesta nu este bun, căci mă tem să nu te depărtezi de Dumnezeu cel viu. Iată, călcătorul de lege, împăratul Iulian, lepădându-se de Hristos, face mare prigoană asupra Bisericii lui Dumnezeu și mi se pare că și noi vom fi prinși la muncire. De aceea, fiule, vezi să nu te lepezi de Hristos, temându-te de îngrozirea muncilor sau fiind înșelat de îmbunări. Ci teme-te de Dumnezeu, adu-ți aminte de poruncile Lui și îmbărbătează-te".

După vedenia aceea, trecând puține zile, împăratul Iulian a venit cu putere de oaste în hotarele Egiptului. Și auzind el că în acele pustii petrec mulți pustnici, a trimis ostași să străbată pustiiile, și pe câți îi vor afla, să-i prindă și să-i aducă la muncire. Atunci au prins și pe acești doi părinți, pe Patermutie și Coprie, și i-au dus la chinuitor spre cercetare. Deci Iulian a întrebat pe Cuviosul Patermutie: „Câți ani ai de la nașterea ta, bătrânule?" El a zis: „75 de ani am de viață vremelnică pe pământ". După aceasta, împăratul uitându-se spre Coprie, a zis: „Spune și tu, cel mai tânăr, câți ani ai?" Coprie a răspuns: „Am 45 de ani de la nașterea mea".

Deci a poruncit împăratul ca pe bătrânul Patermutie să-l ducă în temniță, iar pe Coprie, lăsându-l, a început a grăi către el astfel: „Să aduci jertfe zeilor, omule, ca să scapi de muncile ce te așteaptă. Lasă înșelăciunea creștinească, căci la nimic nu-ți folosește; că și eu am crezut mai înainte în Hristos, dar nici un folos nu am aflat; însă acum, crezând în zeii cei fără de moarte, de multe și de mari faceri de bine m-am învrednicit de la dâșii. De aceea și pe tine te învăț cu învățătură folositoare, ca și tu, lepădându-te de Hristos, să jertfești zeilor și vei sta înaintea de-a dreapta mea, având multe daruri de la mine".

Iar Coprie, luând aminte cu gura căscată la cuvintele împăratului, a uitat de sine și s-a schimbat de la bine la rău. Deci, alunecând spre pierzare, a zis lui Iulian: „Bine mă înveți, împărate. Bine că te-am găsit pe tine învățător și povățuitor prea bun!" Apoi a strigat cu glas mare, zicând: „De acum înainte sunt ucenic al lui Iulian, iar nu creștin. Deci, pe cât am rătăcit mai întâi în înșelăciunea creștinească, de acum pe toate le voi îndrepta. Mă voi închina zeilor și le voi aduce jertfe".

Auzind împăratul niște cuvinte ca acestea ale lui Coprie, s-a bucurat foarte mult și a zis: „Fericit este omul acesta, mai mult decât toți oamenii, că a cunoscut pe zeii cei vechi, părintești, care dau viață veșnică lumii". După aceste cuvinte, ticălosul Coprie s-a închinat cu jertfe zeului Apolon și, depărtându-se de Dumnezeu, a primit pe diavolul. Astfel sfinții îngeri s-au depărtat de la dânsul, iar diavoliul l-au cuprins, bucurându-se pentru el.

Și aflând Cuviosul Patermutie că ucenicul său s-a lepădat de Hristos, s-a mâhnit foarte mult și a început să plângă și să se tânguiască pentru dânsul. Și, plecându-și genunchii, se ruga zicând: „Doamne, Dumnezeu puterilor, nu pierde pe păcătosul care a călcat porunca Ta! Adu-ți aminte de lucrurile lui, cu care în tinerețe s-a ostenit pentru dragostea Ta. Nu lepăda de la fața Ta pe acela pe care l-au înșelat cuvintele călcătorului de lege, ci miluiește zidirea Ta și caută lucrul mâinilor Tale!”

Iar a doua zi, împăratul a șezut pe scaun, Coprie stând înaintea lui, în partea dreaptă, îmbrăcat cu haină roșie; și a poruncit să-l aducă pe Patermutie la cercetare. Și fiind adus cuviosul, Coprie l-a văzut și a zis: „Iată, vine înșelătorul care împiedica mântuirea mea”. Și venind starețul aproape de judecată, Coprie a strigat către dânsul: „Patermutie, oare mă vezi pe mine bucurându-mă? Iar tu plângi. Eu sunt al lui Iulian, iar nu creștin”. Patermutie a răspuns: „Te văd pe tine râzând și plâng pentru tine”.

Atunci împăratul a zis către stareț: „Nu plânge, ci jertfește zeilor și te bucură împreună cu dânsul”. Patermutie a răspuns: „Bucuria lui este vremelnică, fiindcă acum se bucură, iar în veacul ce are să fie va plânge, de nu se va pocăi. Iar eu plâng acum, iar în viața ce are să fie, mă voi bucura. El aici se mândrește cu haină roșie, iar acolo va fi dezbrăcat. Iar eu sunt gol aici, însă acolo voi îmbrăca haina cea de nuntă. El acum se satură, iar în veacul ce va să fie, va flămânzi. Iar eu flămânzesc acum, iar în viața cea viitoare mă voi sătura, când mi se va arăta mie slava Domnului meu. El acum stă în slavă, înaintea ta, a împăratului pământesc, în rânduiala slugilor tale, iar acolo va fi lepădat de la fața împăratului ceresc cu necinste, și va fi rânduit cu diavoli în focul gheenei”.

Aceasta zicând-o starețul, a privit în fața lui Coprie și i-a zis: „Amar ție, ticălosule! Tu, cel ce ai fost mai înainte vas al darului, acum ești gunoi în care diavoli dănțuiesc. Iată îngerii s-au depărtat de tine și demonii s-au oprit împrejurul tău. Te-ai golit de adevărul Dumnezeu și te-ai îmbrăcat cu diavolul. Ai urât viața cea adevărată și veșnică și ai iubit pe cea vremelnică. Adu-ți aminte de faptele tinereților tale și vino-ți în simțire! Lasă înșelăciunea în care ai căzut și vino la mine! O, fiule, iubește iarăși pe Dumnezeu, Căruia ai greșit și pocăiește-te! Și acela, fiind milostiv, te va primi și-ți va ierta greșelile tale”.

Acestea grăindu-le starețul, Coprie s-a mâhnit cu inima, și căin-du-se, a strigat cu glas mare, zicând: „Amar mie! Amar mie! Amar mie!” Apoi a început a se clătina într-o parte și în alta. Și, înviind cu duhul și privind spre cer, a zis: „De acum nu mai sunt al lui Iulian, ci sunt iarăși al lui Hristos. Eu am greșit, călcând porunca lui Dumnezeu. Am nelegiuit, lepădându-mă de Domnul meu, dar într-aceasta se va cunoaște bunătatea Ta, Stăpâne, când mă vei milui pe mine, care am greșit Ție. Milostivește-Te spre mine, Iubitorule de oameni, căci sunt acum ca un pom uscat, căruia i-a căzut rodul și i s-a uscat frunza. Cuvintele celor fără de lege m-au înșelat și viforul diavolului m-a afundat. Asupra mea a șuiert balaurul și cetele diavolilor s-au bucurat de mine. Stelele cerului s-au tulburat, iar soarele și luna și-au ascuns lumina lor, pentru păcatul meu cel mare cu care am amărât pe Dumnezeu. O, îngeri ai lui Dumnezeu și cetele dreptilor, alergați împreună cu oamenii din toată lumea; adunați-vă, plângeți căderea mea și întunecarea minții mele, căci m-am lipsit de Hristos, soarele dreptății. Lumina credinței s-a stins în mine și s-a luat de la mine podoaba cea sufletească”.

Apoi, întorcându-se către împărat, i-a zis: „O, diavole, pentru ce m-ai înșelat pe mine? Pentru ce m-ai tras și pe mine în pierzarea ta, călcătorule de lege?” Deci, dezbrăcând de pe sine haina cea roșie, a aruncat-o înaintea lui, zicându-i: „Primește-ți slava ta, pe care mi-ai dat-o, iar eu iarăși voi primi pe aceea pe care am pierdut-o. Pentru că Dumnezeu meu este bun și mă va face pe mine ca pe unul din argații Săi”.

Și văzând împăratul pe Coprie că s-a întors iarăși la Hristos, s-a umplut de mânie și a poruncit, ca îndată să ardă o tigaie mare de fier. Iar Coprie, auzind aceasta, a zis: „O, împărate, bine ai poruncit să mă ardă și să mă taie în bucăți, ca prin muncile acelea amare să-mi îndreptez căderea mea. Iar mai întâi să-mi pedepsești limba mea, fiindcă aceea a greșit întâi, lepădându-se de Hristos”. Atunci împăratul a poruncit să ardă o linguriță mică de fier și s-o pună pe limba lui Coprie. Și văzând el lingurița înroșită ca un cărbune, a zis către Sfântul Patermutie: „Părinte, roagă-te lui Dumnezeu pentru mine, căci mă înspăimânt de munca aceasta”. Starețul i-a zis: „Rabdă, fiule, cu bucurie și Domnul îți va ajuta!”

Și când s-a atins lingurița de limba lui Coprie, îndată s-a răcit ca gheața, iar limba nu s-a ars. Și a zis împăratul: „Acești oameni sunt vrăjitori; duceți-i la tigaia pe care au fost arși Evghenie și Macarie”. Și fiind ei duși, Coprie a zis către stareț: „Roagă-te pentru mine, învățătorul meu, căci foarte tare mă tem de muncire”. Starețul a zis: „Nu te teme, fiule, ci fii viteaz. Adu-ți aminte de nevoințele și ostenelile tale cele pustnicești, pe care din copilărie le-ai suferit cu îndrăzneală în pustie, pentru Dumnezeu. Au nu-ți aduci aminte când ai petrecut 30 de zile nemâncând nimic? Și iarăși, au nu-ți aduci aminte cum, răstignindu-te lui Hristos cu mâinile întinse în chipul crucii, ai stat astfel nemișcat 12 zile? Oare ai uitat cum te culcai pe pietre vartoase și pe hârburi ascuțite? Dacă toate acestea le-ai răbdat cu plăcere pentru Hristos în viața ta, apoi pentru ce te temi de muncile acestea care se fac într-un ceas?”

Iar Coprie întărindu-se cu aceste cuvinte, fața i s-a luminat și mergea împreună cu starețul spre tigaie, fără frică. Deci, suindu-se în tigaie, Patermutie i-a zis: „Frate, Coprie, ridică-ți ochii în sus!” Iar Coprie, privind spre cer, a zis: „Văd îngerii apropiindu-se de noi! Capetele lor sunt prea pline de rouă, dar mă rog ție, părinte, grăiește către dâșii, să nu se mânie pe mine, că mă lepădasem de Hristos!” Astfel s-au suit amândoi pe tigaie și umblau ca pe un loc verde, batjocorind pe muncitorul, căci tigaia îndată s-a răcit desăvârșit. Iar chinuitorul, văzând aceasta, mai mult s-a mâniat și a poruncit ca să ardă un cuptor înfocat și să arunce într-însul pe mucenici, spre a-i arde.

Iar când cuptorul ardea, unul din ostașii împăratului, cu numele Alexandru, s-a apropiat de Coprie, și i-a zis: „O ticălosule Coprie, mai înainte ai jertfit zeilor, iar acum nu voiești? Intoarce-te iarăși la ei, ca să te izbăvești de moartea cea de foc”. Sfântul Coprie i-a răspuns: „O, de mi s-ar ierta înaintea lui Dumnezeu păcatul meu cel dintâi cu care am greșit Hristosului meu! Căci de s-ar aduna toate apele mării, toate râurile, toate izvoarele și toate picăturile cerești, nu sunt îndestulate ca să spele spurcăciunea păcatului meu. Însă nu mă deznădăjduiesc de milostivirea Stăpânului cel iubitor de oameni!”

Iar Alexandru, umilindu-se de cuvintele lui Coprie, a zis: „Aș voi și eu să fiu ostașul aceluia împărat, căruia voi sunteți ostași”. Și începând Coprie a-l învăța sfânta credință, l-a făcut pe el să creadă în Hristos. Și fiind cuptorul ars foarte tare și cuvioșii mucenici mergând spre el, Alexandru le-a urmat, zicând: „Fericiților părinți, voi merge și eu cu voi; luați-mă cu voi în cuptor, pentru Hristos”. Iar ei l-au luat pe el pe sub mâini și mergeau împreună, apoi Alexandru, ieșind de sub mâinile lor, a mers înainte la cuptor. Și când s-a apropiat de gura cuptorului, o văpaie mare a ieșit din cuptor împotriva lui, însă nu-l ardea. Iar Alexandru a zis către acea văpaie: „De ai ieșit cu porunca Domnului, ca să mă arzi pe mine, arde dar pe un om păcătos”. Acestea zicându-le el, văpaia s-a despărțit în două și a stat de o parte și de alta, precum de demult apele din Marea Roșie, și-i făcu lui cale prin mijlocul său.

Astfel a intrat Alexandru în lăuntru cuptorului, neatingându-se văpaia de el. Și văzând acolo pe îngerii lui Dumnezeu, a zis către dâșii: „Mă rog vouă, stăpânii mei, mântuiți-mă pe mine, păcătosul”. Îngerii au răspuns: „Pentru aceea suntem trimiși aici de Dumnezeu, ca să te luăm întru mântuire”. Deci i-au luat sufletul la Domnul, iar trupul lui a rămas mort în foc, dar n-a ars. După dâșii au intrat în cuptor și Cuvioșii părinți Patermutie și Coprie, asemenea nearși de foc, și șezând lângă trupul lui Alexandru, cântau și lăudau pe Dumnezeu.

Iar după ce cuptorul s-a răcit de tot, sfinții au fost scoși înaintea feței împăratului vii și întregi, nevătămați de foc cât de puțin. Asemenea a fost scos și trupul Sfântului Alexandru nears, lăsând dintr-însul mare și multă bună mireasmă. Și minunându-se împăratul, a zis: „Cu adevărat mare este Hristos!” Apoi, schimbându-se iarăși, a zis: „Mari sunt zeii, iar Hristos nu este nimic”. Deci a început a sili pe sfinți spre închinarea la idoli. Iar Cuviosul Patermutie a zis către dâșii: „De vreme ce nu te duci la război pentru slava lui Dumnezeu, de aceea nu te vei întoarce înapoi, ci vei fi rănit de moarte. Și nu vei ști pe cel ce te va ucide și vei muri rău”. Atunci împăratul, umplându-se de mânie, a poruncit să-i ucidă cu sabia. Și fiind scoși sfinții afară din cetate, la locul unde aveau să fie omorâți, se rugau lui Dumnezeu înainte de sfârșitul lor. Atunci s-a auzit un glas din cer care lăuda pe Patermutie și ierta pe Coprie, și îi chema pe amândoi la odihna cea veșnică. Deci bucurându-se ei, și-au plecat capetele sub sabie. Și astfel s-au sfârșit, dându-și sufletele lor pentru Domnul. Iar spurcatul Iulian, ducându-se la război, a fost biruit de ostașii

perșilor și, fiind rănit cu sulița de o mână nevăzută, și-a lepădat sufletul cumplit. Deci, neîntorcându-se la pământul său, a pierit cu sunet, după cuvântul Sfântului Patermutie.

Sfârșitul Sfinților Cuvioși Mucenici Patermutie și Coprie, precum și al Sfântului Alexandru, a fost în nouă zile ale lunii iulie, stăpânind peste romani Iulian, călcătorul de lege, iar întru noi împărățind Domnul nostru Iisus Hristos, Căruia împreună cu Tatăl și cu Sfântul Duh se cuvine cinste, slavă și închinăciune, acum și pururea și în vecii vecilor Amin.

DESPRE ALT CUVIOS PATERMUTIE

(Din cartea lui Rufin preotul, cap. 9, și din povestirile lui Coprie despre dansul)

(9 iulie)

Acest Patermutie, precum a povestit Coprie despre dânsul, a fost la început închinător la idoli, vătaf de tâlhari, hoț și jefuitor de morminte, care dezbracă pe morți. El era plin de toate lucrurile cele rele și spurcate, vestit cu răutatea în părțile Egiptului, dar s-a întors către Dumnezeu printr-o astfel de pricină.

Intr-o noapte oarecare s-a suit pe acoperișul unei case, în care petrecea o sfântă fecioară a lui Dumnezeu, și a vrut să desfacă tâlhărește casa aceea pe deasupra, ca să intre în ea, spre a face fapta cea rea. Și ostenindu-se el mult timp și nimic sporind, a adormit și a văzut în vedenie pe un bărbat luminos, îmbrăcat împărătește, zicând către el: „Incetează de acum cu răutățile tale, de a vărsa sânge omenesc, de a face tâlhării și a săvârși spurcate fărădelegi. Intoarce-te la pocăință și la osteneli plăcute lui Dumnezeu; primește încă și chip de ostășire îngerească, viețuind de acum cu fapte bune, și Eu te voi pune domn și voievod la ostile Mele". Iar el s-a făgăduit cu osârdie să facă îndată cele ce i s-au poruncit. Atunci bărbatul ce a apărut i-a arătat o ceată de călugări și i-a poruncit să fie mai mare peste ei.

Acestea văzându-le el în vedenie și dormind, s-a făcut ziuă. Și urcându-se fecioara aceea pe acoperișul casei și văzând pe acela, s-a înspăimântat. Iar el deșteptându-se și văzând pe fecioară s-a înfricoșat și s-a uimit. Și întrebându-l fecioara cine este și pentru ce a venit, el n-a răspuns nimic, decât numai a rugat-o să-i arate unde este biserica creștinească. Iar fecioara înțelegând că în el este un lucru dumnezeiesc, l-a dus la biserică și l-a pus înaintea preoților. Și văzând el pe preoți, a căzut la picioarele lor, rugându-i cu lacrimi să-l facă creștin și să-l povățuiască la calea pocăinței.

Iar preoții cunoscându-l pe el, s-au minunat și nu-i credeau cuvintele, socotind că face vreo înșelăciune sau meșteșugire. Apoi văzându-i lacrimile și nedepărtata rugăciune cea cu dinadinsul, au zis către el: „Dacă vei părăsi desăvârșit lucrurile tale cele rele și vei viețui bine, făcând fapte bune, te vom primi în creștinătate". Atunci el s-a făgăduit că va face ceea ce îi vor porunci. Deci preoții l-au învățat și după câteva zile l-au botezat. Iar după primirea Sfântului Botez, Patermutie a rugat pe preoți să-i dea oarecare poruncă, după care să se poată povățui pe calea mântuirii. Iar ei i-au dat trei stihuri din psalmul întâi, ca să învețe să le zică fără de carte. Deci el, socotind acelea, a zis: „Destule îmi sunt acestea spre mântuire". Iar după trei zile de la botez, s-a dus în pustie, unde a viețuit multă vreme, petrecând ziua și noaptea în rugăciuni și în lacrimi, și se hrănea cu rădăcinile verdețurilor ce creșteau pe acolo.

Și după multă vreme s-a întors la biserică, deprinzându-se bine nu numai a grăi cu cuvântul acele trei stihuri, dar și a le împlini cu lucrul. Iar preoții se mirau de o asemenea schimbare a vieții lui celei rele, spre cea cu fapte bune, și de înfrânarea sa cea nemăsurată și voiau să-l oprească ca să-l învețe citirea cărților. Iar el petrecând cu dânșii o săptămână, s-a dus iarăși în pustie. Acolo a petrecut șapte ani, dar nu se mai hrănea cu rădăcini și verdețuri, ci cu pâine trimisă de Dumnezeu, și aceea o dată în fiecare Duminică, căci în fiecare Duminică, după săvârșirea rugăciunilor, afla înaintea sa o pâine curată, pusă de o mână nevăzută, pe care o mânca cu mulțumită, iar până în Duminica următoare petrecea fără hrană, neslăbind de foame. Și i-a dat Dumnezeu darul înțelegerii cărților, și știa toată dumnezeiasca Scriptură.

Iar după acei șapte ani, cu poruncă dumnezeiască, Cuviosul Paternutie s-a întors iarăși la locuințele poporului, spre folosul multora, și, prin chipul vieții sale pustnicești, a atras la sine pe mulți, care făcându-se ucenicii lui, mergeau după el și urmau faptelor sale celor bune. Intre cei care veniseră la el să se facă ucenici, era și un tânăr. Pe acela primindu-l, l-a îmbrăcat în îmbrăcăminte monahicească, adică cu rasă de păr, culion și piele de capră, și îl povățuia spre călugărească plăcere de Dumnezeu. Cuviosul Paternutie mai avea obiceiul de a cerceta bolnavii și a ședea lângă ei până la sfârșitul lor, apoi murind aceia, îi îngropa și din sânguința sa le câștiga îmbrăcăminte de îngropare. Iar acel tânăr monah, văzând sânguința cea mare a starețului pentru îngroparea morților, a zis către el: „Părinte, aș vrea ca și pe mine tot astfel să mă îmbraci și să mă îngropi, după ce voi muri”. Răspuns-a părintele: „Așa voi face, fiule, și atât de mult te voi îmbrăca pe tine, până ce singur vei zice: este destul”.

Și nu după mult timp, a murit monahul cel tânăr, iar starețul, după obiceiul lui, îmbrăcându-l cu îmbrăcăminte cea de îngropare și acoperindu-i fața, a zis către mort: „Fiule, îți sunt destule acestea pentru îngropare, sau să mai adăugăm ceva?” Iar mortul a răspuns în auzul tuturor: „Sunt destule, părinte!” Deci toți cei de față s-au mirat de o minune ca aceea și au început a cinsti și a slăvi pe stareț, ca pe un făcător de minuni. Iar el nesuferind a fi slăvit de ei, a îngropat mortul și îndată s-a dus pe ascuns în pustie. Dar după câțeva vreme, s-a întors iarăși să cerceteze pe frații care îi povățuiseră spre viața monahicească.

Și i-a descoperit Dumnezeu pentru un frate bolnav, care era aproape de moarte și își avea chilia sa sihăstrească lângă un sat oarecare, deci s-a dus cu sânguință ca să-l cerceteze. Dar, deoarece calea era depărtată, a întârziat în călătorie și soarele era acum spre apus. Iar sfântul nu voia să meargă noaptea în satul acela, păzind cuvântul Domnului: Umblați până aveți lumină, ca să nu vă cuprindă întunericul; și de umblă cineva ziua, nu se poticnește. De aceea, a zis cu mare credință către soare, pe când trecuse crugul de jumătate: „În numele Domnului nostru Iisus Hristos, să stai, soare, din cale și să aștepti puțin până voi ajunge în sat!” Iar soarele, care apusese pe jumătate, a stat și a luminat cu cealaltă jumătate, așteptând până ce cuviosul va ajunge în sat.

Și văzând oamenii satului că soarele a întârziat a apune, s-au minunat și adunându-se în mijlocul satului, priveau acea minune. Iar peste câțeva vreme au văzut pe Cuviosul Paternutie venind din pustie spre satul lor și, întâmpinându-l, l-au întrebat de oprirea soarelui. Iar el le-a zis: „Nu vă aduceți aminte de cuvintele Domnului, Care ne învață în Evanghelie să avem credință? Dacă cineva are credință cât un grăunte de muștar, acela poate să mute și munții. Deci, cel ce poate să mute munții cu credință, acela cu aceeași credință este puternic ca și soarele să-l oprească din mers”.

Acestea zicându-le el, toți au înțeles că pentru dânsul s-a oprit soarele, care, după ce el a venit în sat, îndată a apus. Și s-au închinat starețului cu frică, și mulți au mers după el până la fratele cel bolnav. Și intrând în chilia lui, l-au găsit pe el săvârșit întru Domnul. Deci, făcând rugăciune, s-a apropiat și a sărutat trupul mortului, zicând către dânsul: „Care este dorința ta, frate? Să te duci să viețuiești cu Hristos, sau încă să mai viețuiești cu noi în trup?” Atunci mortul îndată a înviat și a deschis ochii și, ridicându-se, a șezut și a început a grăi: „Pentru ce m-ai întors pe mine, părinte? Căci îmi este mai bine să mă duc la Hristos și să fiu cu Dânsul, iar a petrece în trup nu-mi trebuie”. Și i-a zis lui starețul: „Dormi dar în pace și roagă-te pentru mine”. Iar el, culcându-se, a adormit iarăși și s-a făcut spaimă la toți care erau de față; și ziceau: „Cu adevărat acesta este om dumnezeiesc”. Iar cuviosul îngrijind trupul mortului, a petrecut toată noaptea în cântare de psalmi, iar a doua zi, îngropându-l cu cinste, s-a dus de acolo.

Altă dată, un oarecare frate fiind bolnav și aproape de moarte, cuviosul s-a dus la el spre cercetare. Și văzându-l pe dânsul că se teme de moarte, pentru păcatele sale, a zis către dânsul: „Pentru ce nu ești gata, fiule, spre ducere? Mi se pare că conștiința, muștrătoarea ta, va merge cu tine acolo”. Bolnavul a zis: „Rogu-mă ție, părinte, roagă-te lui Dumnezeu pentru mine, ca să-mi dea măcar puțină vreme spre pocăință”. Răspuns-a starețul: „Acum cauți vreme de pocăință? Dar cea trecută unde este? Ce ai făcut în toate zilele călugăriei tale? Oare n-ai putut să-ți tămăduiești rănilile cele de mai înainte, ci mai ales ai adăugat altele noi?” Iar bolnavul nu înceta să roage pe stareț cu lacrimi, ca să se roage Domnului pentru dânsul. Deci starețul i-a zis: „De nu vei mai adăuga de acum rele peste rele, apoi mă voi ruga pentru tine.

Pentru că bun este Domnul Cel iubitor de oameni și îndelung răbdător. El îți va da câtăva vreme pentru curățirea păcatelor tale". Aceasta zicând-o, și-a plecat genunchii la rugăciune și, după ce s-a rugat mult, a zis bolnavului: „Iată, trei ani îți mai dă Domnul, să mai petreci în această viață, însă să te pocăiești cu adevărat". Apoi, luându-l de mână, l-a ridicat din pat sănătos și l-a dus cu el în pustie.

Iar după ce au trecut trei ani, s-a întors cu dânsul iarăși la frați, și l-a pus pe el înaintea lor ca pe îngerul lui Dumnezeu. Și adunându-se mulți la cuviosul, și ascultând cuvintele lui cele cu miere curgătoare, a spus către dânșii cuvânt despre roadele pocăinței, vorbind toată noaptea până dimineața. Și întru acea vorbire, fratele acela care își împlinise pocăința cea de trei ani a fost văzut cum dormita, și astfel și-a dat sufletul său în mâinile lui Dumnezeu, fără durere și fără frică, ca și cum ar fi adormit cu un somn dulce.

Se mai povestește despre Cuviosul Patermutie și aceasta, că el de multe ori a trecut râul Nil, umblând pe deasupra apei. Iar altădată, câțiva frați fiind adunați într-o chilie și vorbind pentru folosul sufletului cu ușile încuiate, sfântul a stat în mijlocul lor, precum altădată Hristos a venit în mijlocul apostolilor, atât de mare era Cuviosul Patermutie întru minuni și plin de darul lui Dumnezeu. Iar după mulți ani ai vieții sale celei plăcute lui Dumnezeu, s-a mutat către Domnul.

DESPRE ALT CUVIOS COPRIE

**(Din cartea lui Rufin preotul, cap. 9 și din Lavsaiconul lui Paladie, cap. 84.)
(9 iulie)**

Sfântul Coprie, cel care l-a văzut el însuși pe Sfântul Patermutie și s-a făcut povestitor al minunilor lui, a fost cu rânduiala preot, având așijderea darul facerii de minuni de la Dumnezeu. El petrecea în aceleași părți ale Egiptului, tămăduind felurite boli între oameni și gonind duhurile cele viclene. Odată, adunându-se la dânsul mulți frați, el le povestea din viața Cuviosului Patermutie și a celorlalți sfinți. Iar unul dintre frați, necrezând cele ce se spuneau, nu lua aminte și, adormind, a văzut în vedenia visului, în mâinile Sfântului Coprie, o carte scrisă cu slove de aur, din care el vorbea către frați, iar aproape de dânsul stătea un oarecare bărbat luminos, cinstit la vedere și împodobit cu căruntețe. Acela, căutând cu mânie spre cel ce dormita, i-a zis: „Pentru ce nu crezi cele ce se grăiesc și, neluând aminte, dormitezi?" Iar fratele acela, deșteptându-se înspăimântat, a spus îndată celorlalți ceea ce a văzut și, de atunci, asculta cu credință și cu luare aminte toate cuvintele Sfântului Coprie.

Șezând la Cuviosul Coprie niște frați străini, care veniseră la el spre cercetare, și ascultând cuvintele lui cele folositoare de suflet, a venit un om mirean, purtând un vas cu nisip și stătea la ușa chiliei, așteptând până ce va sfârși starețul vorba sa. Atunci frații, văzând pe om, au întreat pe stareț, pentru ce a adus nisipul acela. Iar starețul le-a răspuns: „Nu mi se cădea mie, fraților, ca să vă spun lucrul acesta, ca să nu mă arăt că mă slăvesc în deșert și să nu piară plata ostenețelor noastre, laudându-mă cu dumnezeieștile lucruri. Însă văzându-vă pe voi că v-ați ostentat pe un drum așa de lung, nu ascund aceasta de voi, ci, spre folosul vostru, voi spune lucrurile lui Dumnezeu, pe care El a binevoit a le săvârși prin noi, păcătoșii.

Pământul satului aceluia, care este aproape de noi, era cu totul neroditor și din grâul cel semănat la țarini abia se aduna sămânța, pentru că un vierme născându-se, le mânca rădăcina și rodea spicele mai înainte de coacere, iar oamenii satului aceluia erau cu toții închinători de idoli. Iar noi, ajutându-ne darul lui Dumnezeu, i-am adus pe toți la sfânta credință și i-am botezat. Și după ce toți s-au făcut creștini, au venit la noi și ne-au cerut să ne rugăm lui Hristos Dumnezeu pentru dânșii, ca pământul să le dea bună aducere de roade. Atunci am zis către dânșii: «Noi putem să ne rugăm, însă credința voastră să fie neîndoită spre Dumnezeu». Iar ei, spunând că au credință tare, au luat în sanurile lor nisip din pământul acesta, pe care umblă picioarele noastre cele păcătoase. Și m-au rugat ca, în numele Domnului, să le binecuvintez nisipul acela, ca pe niște semințe, și am zis către dânșii: «Să vă fie vouă după credința voastră!» Iar ei, ducându-se la locul lor, au amestecat nisipul acela cu sămânța grâului lor și l-au semănat în țarini. Și s-a făcut atât de mare îndestulare de rod, încât nici un pământ din aceste părți ale Egiptului nu

poate să facă o aducere de roade ca aceea. Deci, din acea vreme, lucrătorii de pământ vin în toți anii aici și, luând nisip, îl aduc la noi, ca să îl binecuvântăm, și credința lor nu este în zadar, pentru că totdeauna adună roduri îndestulate".

Intr-o vreme oarecare, Cuviosul Coprie vorbind înaintea poporului cu un eretic manihou despre credință și, neputând să dovedească pe cel mândru și măreț cu blândețile sale cuvinte, a voit ca prin faptă să-și arate credința cea dreaptă. Deci a poruncit să aprindă un foc mare și a chemat pe eretic cu dânsul în foc, zicând: „Acela care nu va arde în foc, credința aceluia va fi dreaptă!" însă acel eretic a zis către dânsul: „Tu să intri mai întâi". Deci sfântul intrând în foc, văpaia s-a despărțit în două, și el stătea pe cărbuni ca pe o iarbă verde, fără să-l vatăme. Astfel a stat în mijlocul focului o jumătate de ceas, și a ieșit întreg, neatingându-se focul nici de hainele lui. Iar poporul, văzând acest lucru, s-a mirat foarte și a preamărit pe Hristos Dumnezeu. Iar ereticul n-a voit să intre, însă poporul, împingându-l fără voie, îndată a început să ardă și, sărind din foc pârlit, a început să fugă. Deci poporul, prinzându-l, striga: „Să se ardă ereticul!" Dar Cuviosul Coprie, potolind gâlceava poporului, a eliberat pe eretic viu, însă pârlit ca un tăciune.

Starețul avea aproape de chilia sa o grădină mică, în care semăna verdețuri și roduri de mâncare, pentru străinii care veneau la dânsul. Într-o noapte, intrând în grădină un oarecare închinător de idoli, a furat din roduri cât a putut să ducă și, ducându-le acasă, a pus într-o căldare o parte din ele, ca să le fiarbă. Și fierbând trei ceasuri și mai mult și arzând multe lemne, nimic n-a sporit, pentru că nici apa din căldare nu se încălzise. Iar omul acela se mira de acest lucru neobișnuit. Apoi, cunoscându-și păcatul și înțelegând puterea lui Hristos care lucrează întru creștini, a luat tot ceea ce furase, asemenea și pe cele care erau în căldare, și le-a dus la stareț. Deci, aruncându-se înaintea picioarelor lui, i-a spus hoția sa și minunea care se făcuse. Pentru aceea cerea iertare și se ruga să-l facă creștin. Și s-a întâmplat că erau atunci la stareț mulți străini și toți s-au bucurat de acea minunăție întoarcere spre Hristos a acelui om. Iar din roadele acelea s-au ospătat din destul și au mulțumit lui Dumnezeu. Acestea și mai multe minuni făcând Cuviosul Coprie, cu darul lui Hristos, s-a odihnit în pace și a luat parte cu Cuviosul Paternuție în împărăția Domnului nostru Iisus Hristos, Căruia, împreună cu Tatăl și cu Sfântul Duh, I se cuvine cinste și slavă în veci. Amin.

SFÂNTUL SFINȚIT TEODOR, EPISCOPUL EDESEI, ȘI CEI ÎMPREUNĂ CU DÂNSUL (Scrisă de Vasile, Episcopul Amasiei) (9 iulie)

În cetatea Edesa era un bărbat cu numele Simeon și avea de soție o femeie ce se chema Maria. Amândoi erau binecredincioși și temători de Dumnezeu, umblând fără de prihană în poruncile Domnului și făcând milostenie multă, pentru că erau bogați. Ei au născut o fiică, dar, dorind să nască un prunc de parte bărbătească, alergau la bisericile lui Dumnezeu și se rugau Lui cu multă postire și cu rugăciuni să le dăruiască un fiu.

Și sosind Postul Paștilor și ajungând în sâmbăta întâi a marelui post, zi în care Biserica face pomenirea Sfântului Marelui Mucenic Teodor Tiron, s-au dus amândoi cu daruri la biserica Sfinților Apostoli, la cântarea de dimineață. Acolo li s-a făcut la fiecare osebit o vedenie ca aceasta: Au văzut pe Sfântul Apostol Pavel stând în biserică cu Sfântul Mare Mucenic Teodor Tiron. Iar Sfântul Teodor a zis către Sfântul Apostol Pavel, arătând cu degetul spre Simeon și spre Maria: „O, ucenice al Domnului, aceștia se roagă cu căldură și cer nașterea unui fiu. Deci mijlocește-le cererea la Dumnezeu, ca să aibă răsplătire pentru darurile și milosteniile făcute de dânșii pe la biserici". Și se vedea că apostolul le punea lor în mâini un prunc de parte bărbătească, zicându-le: „Iată, aveți un fiu". Iar marele mucenic a zis: „Teodor să fie numele lui, că pruncul acesta va fi cu adevărat dar al lui Dumnezeu".

După vedenia aceea și după săvârșirea cântării de dimineață, și-au spus unul altuia vedenia ce avuseseră și amândoi se mirau cum de au avut aceeași vedenie. Și au mulțumit lui Dumnezeu foarte pentru că au primit înștiințare pentru zămislirea fiului și, bucurându-se, s-au întors acasă. Deci maica zămisind, se păzea cu multă înfrânare, ca ceea ce purta în sine pe cel ce avea să fie vas al Sfântului Duh. Apoi, venind vremea nașterii, li s-a născut un fiu și i-au pus numele Teodor, precum l-a numit marele mucenic în vedenie, și l-au luminat cu Sfântul Botez.

Iar pruncul crescând și venind în anii copilăriei, părinții l-au dat la învățătura cărții, dar era greoi la învățătură și zăbavnic cu vorbirea, deprinzându-se anevoie la cele ce i se spuneau lui. Dar toate acestea au fost după rânduiala lui Dumnezeu, ca nu de la oameni, ci din darul Domnului să i se dea lui înțelepciunea. Deci copilul era adeseori supărat de părinți și de dascăli și era ocărat de cei de o vârstă cu el. Și după o vreme, i-a venit un oarecare gând, ca să ceară de la Dumnezeu înțelegere. Și a început a alerga adeseori la biserică și a se ruga cu dinadinsul. Iar odată, povătuindu-se de dumnezeiasca insuflare, a intrat într-o zi de Duminică în biserică și, înainte de a începe Sfânta Liturghie, s-a ascuns în altar, sub sfântul prestol, nevăzându-l nimeni. Deci, venind arhiereul, a început a săvârși Sfânta Liturghie.

Intr-acea vreme, copilul Teodor adormise sub sfânta masă și a dormit acolo până la sfârșitul Liturghiei. Într-acele somn i s-a făcut o vedenie ca aceasta. El vedea pe un prunc cam de o vârstă cu el, strălucind ca soarele, care îl hrănea pe el cu fagure de miere și îi dădea în mâini un toiag păstoresc, binecuvântându-l. După vedenia aceea, Teodor deșteptându-se din somn, a ieșit de sub prestol. Iar arhiereul și cei ce erau cu dânsul în altar, văzându-l, s-au mirat și-l întrebau, pentru care pricină a fost acolo. Iar el le-a spus cele despre sine și ce fel de vedenie a văzut. Și înfricoșându-se arhiereul, îndată a numărat pe Teodor împreună cu clerul său, făcându-l citeț.

De atunci, Teodor s-a făcut isteț la minte și cărturar, covârșind cu înțelegerea nu numai pe cei de o vârstă cu el, ci și pe cei bătrâni. Și s-a deprins cu înțelepciunea duhovnicească și cu filozofia cea din afară, pentru că era atunci în Edesa un dascăl vestit de filozofie, cu numele Sofronie. Deci aceluia i s-a dat pe sine la învățătură și în scurtă vreme a săvârșit toate învățăturile. Iar când era el de 18 ani, tatăl său, Simeon, s-a mutat către Domnul. Apoi, după un an, și Maria, mama lui, s-a dus către Domnul. Iar Teodor a împărțit săracilor averile cele multe care rămăseseră de la părinții săi și numai o parte a lăsat surorii sale, care acum era însoțită cu bărbat. Aceea a născut pe Vasile, care s-a învrednicit de arhieriasca rânduiala în cetatea Amasiei și care a fost scriitorul vieții Cuviosului Teodor.

După moartea părinților, fericitul Teodor s-a dus în Ierusalim, având vârsta de 20 de ani. Iar după ce s-a închinat la Mormântul Domnului și a înconjurat toate sfintele locuri, a mers la lavra Cuviosului Sava, care într-acea vreme era povățuită de avva Ioan. Acolo îmbrăcând chipul monahicesc, s-a deprins la nevoințele pustnicești și a umblat în ascultări prin toate ostenele, slujind cu sârguință la toate slujbele mănăstirii, vreme de 12 ani. După aceea a rugat pe egumen să-i poruncească lui să petreacă deosebi în liniște, într-o chilie sihăstrească. Deci, luând o chilie pustnicească, se liniștea slujind lui Dumnezeu. Hrana lui era puțină pâine după apusul soarelui și apă cu măsură, și aceea, nu în toate zilele. Pentru că uneori petrecea două sau trei zile fără hrană. De multe ori el ieșea în pustiul Iordanului și zăbovea într-însul multe zile, flămânzind și însetând, și se ruga lui Dumnezeu ziua și noaptea, ca un om fără de trup, apoi iarăși se întorcea la chilia sa. Astfel a petrecut el 24 de ani, ducând o viață ca aceasta în nevoințe pustnicești.

Iar un tânăr cu numele Mihail, rudenie de-a sa, auzind de petrecerea lui cea aleasă în pustnicie, a venit din Edesa la dânsul, vrând să urmeze faptelor lui celor bune. Deci Teodor, primindu-l pe acela și călugărindu-l, îl avea pe lângă el ca ucenic și împreună nevoitor. Și s-a deprins Mihail a împleti coșnițe, blidișoare și alte vase foarte alese, pe care le ducea, cu porunca dascălului, în sfânta cetate a Ierusalimului și le vindea. Iar prețul pe care îl lua, îl aducea la părintele său, Teodor, și acela îl trimitea la lavră la părintele Ioan, ca să nu ia pâinea din mănăstire în zadar.

Intr-acele vremi, cu îngăduința lui Dumnezeu, părțile Palestinei și ale Feniciei nu erau sub stăpânirea împăraților greci, ci sub stăpânirea saracinilor, pentru păcatele omenești. Deci creștinii, dându-le multe dajdii, își răscumpărau viața și credința lor, iar Domnul mângâia pe poporul Său cel credincios, făcând

semne și minuni la Sfântul Mormânt, prin care se astupau spurcatele guri ale agarenilor celor hulitori de Hristos, și mulți din cei mai mari ai lor mergeau de departe la Ierusalim ca să vadă Mormântul lui Hristos, și dădeau cinste patriarhului creștinesc și celorlalți arhierei, făcând ușurare popoarelor.

Intr-acea vreme, Adrameleh, împăratul Persiei, cu soția sa Seida, pornind de la Babilon, au mers la Ierusalim, ca să vadă Mormântul lui Hristos și minunile care se făceau acolo. Iar Adrameleh era om blând, nevrând să asuprească pe creștini, afară de dajdia pe care o lua, iar despre credință se întreba cu cei iscușiți în Scripturi numai cu cuvinte, făcând întrebări și răspunsuri după socoteala sa cea persană. Și fiind el încă în Sfânta Cetate, fericitul Mihail, ucenicul și rudenia lui Teodor, a mers în Sfânta Cetate cu porunca cuviosului, ca să-și vândă lucrul mâinilor sale, găzduind în metocul Sfântului Sava, care era în cetate.

Deci mai întâi s-a dus să se închine la Mormântul lui Hristos și la Golgota, apoi a ieșit în târg ca să-și vândă lucrul mâinilor sale. Și l-a întâmpinat pe el un scopit al împărătesei Seida, care, văzând coșnițele cele bine lucrate și vasele cele frumos împletite, s-a minunat de un lucru de mână ca acela preaales, și a zis către dânsul: „Tânărule, vino după mine, că vei lua preț bun pentru toate vasele tale”. Iar Mihail i-a urmat lui, ca un miel fără de răutate, până la ușa casei egiptencei celei noi. Și mergând scopitul, a spus împărătesei că un monah oarecare vinde niște vase foarte frumoase. Deci împărăteasa îndată a poruncit să-l aducă înaintea sa.

Și intrând fericitul Mihail înaintea feței ei, s-a rănit spurcata femeie cu gând necurat asupra tânărului monah, pentru că el era cu adevărat frumos la față și bine împodobit la stat, începând abia a-i crește barba. Și era subțire și uscățiv din postirea cea mare, dar din frumoasa lui vedere cea dinafară, se arăta buna podoabă cea dinlăuntru a sufletului său celui îmbunătățit.

Iar împărăteasa, privind spre dânsul cu dinadinsul, se aprindea cu dragostea trupească spre el și a început a-l întreba: „Cine ești tu și de unde vii?” Iar el a răspuns, zicând: „Sunt un monah sărac din lavra Sfântului Sava”. Împărăteasa a zis către dânsul: „O, tânărule, te văd galben și uscat și mi-e milă de tine; deci voiesc să-ți fac ție bine. De ești rob cuiva, te voi libera; de ești robit, te voi izbăvi; de ești neputincios, te voi tămădui; de ești sărac, te voi îmbogăți!” Iar curatul Mihail, auzind cuvintele ei înșelătoare, a cunoscut gândul ei cel viclean și, ridicându-și inima sa și ochii cei dinăuntru la Dumnezeu, s-a rugat în mintea sa, zicând: „O, Stăpâne, iubitorule de oameni, izbăvitorul celor robiți și nădejdea celor deznădăjduiți, Cel ce ai izbăvit pe proorocul Tău Daniil din gurile leilor, izbăvește-mă și pe mine în ceasul acesta de această leoaică cumplită, care voiește să înghită sufletul meu și să-l coboare în iad de viu!”

Apoi a zis către împărăteasă: „Oarecând am fost robit cu patimile cele dulci ale lumii, dar Stăpânul meu Hristos Dumnezeu m-a izbăvit cu darul Său. Am fost rob al păcatului, dar Domnul meu, luând chip de rob, m-a eliberat pe mine. Acela, aflându-mă bolnav și luând neputința mea, m-a însănătoșit desăvârșit pe mine. Scăpătat am fost și sărac, dar Fiul lui Dumnezeu Cel preabogat, sărăcind pentru mine, m-a îmbogățit negrăit și de nimic nu sunt lipsit. Deci bogățiile tale nu-mi trebuiesc, căci am bogăția mea și sănătate și libertate; și mă îndestulez cu toate bunătățile, din mila Mântuitorului meu”.

Dar femeie cea fără de rușine a zis către dânsul cu cuvinte de desfrânare: „O, tânărule, de-mi vei fi mie prieten, de multe bunătăți te vei îndulci. Mulți te vor ferici pe tine și multora vei fi stăpân”. Iar Sfântul Mihail i-a răspuns: „Eu iubesc pe Domnul meu Hristos, Cel ce m-a iubit și și-a dat sufletul Său pentru mine, și doresc a-L iubi cu nesaț. Iar prieteni, am rânduieșile îngerilor celor cerești și cetele tuturor sfinților care au viețuit îngerește pe pământ, a căror frumusețe și podoabă este nespusă. De aceea, având un stăpân milostiv ca Acesta și niște prieteni iubiți ca aceștia, nicidecum nu voi să-ți fiu prieten, căci eu n-am parte cu tine!” Atunci împărăteasa Seida a început cu mânie a grăi către dânsul: „De nu vei face voia mea, apoi cu multe munci te voi pedepsi și cu bătăi voi zdrobi trupul tău!” Răspuns-a monahul: „Eu mă sânguiesc ca să fac voia Domnului meu, iar voiile tale nicidecum nu voiesc să mă supun. Iar de vei chinui trupul meu cu munci și cu pedepsiri, veșnică dulceață vei mijloci sufletului meu. Să știi cu dinadinsul, că, cu nici un fel de amăgiri, nu mă vei pleca pe mine spre pofta ta și nici cu munci nu mă vei înfricoșa”.

Împărăteasa a zis: „O, ticălosule, de câte bunătăți te lipsești, neîmplinind pofta mea! Oare nu sunt frumoasă și vrednică de iubire și de poftire?” Cuviosul monah a răspuns: „Nu numai că nu ești frumoasă, dar ești foarte urâtă la chip și puturoasă; deci nu ești vrednică de dragoste, ci de ură!” Atunci necurata împărăteasă, umplându-se de mare mânie, a poruncit ca să-l întindă la pământ pe feciorelnicul monah și să-l bată fără de milă cu toiege. Deci, muncindu-l pe el foarte mult, l-a trimis la împărat legat cu lanțuri, scriindu-i astfel: „Acest spurcat monah m-a defăimat cu batjocori necinstite. Deci de-l vei lăsa pe el viu, apoi mă vei avea pe mine moartă”. Iar împăratul, citind scrisoarea, s-a învoit la cererea ei, pentru că nu voia să o supere pe ea, însă mai întâi a voit ca singur să vadă pe monah și a poruncit să-l aducă înaintea sa.

Iar cuviosul, fiind adus înaintea împăratului, n-a voit să i se închine lui, precum este obiceiul perșilor a se închina înaintea împăraților și boierilor, ci stătea neplecat, arătând cu bărbăție vitejia și neplecarea sufletească către cei potrivnici. Iar împăratul, uitându-se la el cu ochi mânioși, a zis cu iuțime: „O, mândrule monah, ce ai să răspunzi la fapta care ai îndrăznit tu să o faci? Dar mi se pare că ești fără de răspuns?” Răbdătorul de chinuri Mihail a zis: „Împărate, trei fapte bune ți se cuvine să ai mai mult decât altele: frica de Dumnezeu, dreapta judecată și îndelunga răbdare către cei greșiți”.

Auzind împăratul niște cuvinte ca acestea ale lui, s-a îmblânzit cu firea și a poruncit să-l dezlege din lanțuri. Apoi a început cu blândețe a-l întreba pe el de unde este. Iar el i-a răspuns: „De neam sunt din cetatea Edesa, iar acum sunt monah în lavra Sfântului Sava”. Apoi când l-a întrebat împăratul despre ce era scris împotriva lui, sfântul a grăit: „La mine s-a împlinit pilda aceea ce se povestește: Cineva a nimerit din întâmplare peste un șarpe ce se cheamă vasilisc, care numai cu vederea omoară oameni. Deci, vrând să scape de el, a nimerit peste un leu. Însă mai cu voie i-a fost lui vecinătatea leului, decât a veninosului șarpe vasilisc, care omoară cu ochii!”

Atunci împăratul, înțelegând puterea pildei și cunoscându-l pe el că este nevinovat, l-a iubit pe el, pe de o parte pentru frumusețea lui, iar pe de alta pentru buna lui înțelegere. Deci voia ca să-l întoarcă pe el de la credința creștină și să-l aducă la credința persană cea rea. Și avea împăratul pe lângă dânsul pe un iudeu oarecare, învățător de lege, mult grăitor în cuvinte. Pe acela luându-l ca ajutor, a început a grăi către monah: „Eu mă milostivesc spre tine și îți cruț tinerețea, văzând înțelegerea ta, dar te sfătuiesc, îți poruncesc și te rog: Depăr-tează-te de la învățătura cea aspră a lui Hristos, leapădă-te de credința creștină și lipește-te de slujba mea cea persană, căci îmi vei fi mie în loc de fiu și te voi pune stăpân mai presus decât boierii mei, și te voi face domn peste toate bunătățile mele”.

Atunci Cuviosul Mihail, ridicându-și ochii spre cer și suspinând din adâncul inimii, a zis: „O, Hristoase împărate, să nu-mi fie mie a mă depărta de Tine, Dumnezeul meu, chiar și munci fără de număr de voi primi”. Iar lui Adrameleh i-a zis: „Împărate, eu sunt rob al Tatălui, al Fiului și al Sfântului Duh, al unei dumnezeiri nedespărțite. Pe Aceasta o mărturisesc și nu mă voi depărta de la o mărturisire ca aceasta, ci sunt și voi fi într-însa de-a pururea”.

Împăratul auzind aceasta, a zis către dânsul: „Îți place ție oare să fii îmbrăcat într-acest chip întunecos, în care ești acum?” Sfântul a răspuns: „Eu mai bine mă împodobesc cu această haină monahicească, decât te împodobești tu, în hainele tale împărătești”. Împăratul a zis: „Știi foarte bine cărțile noastre și Scriptura voastră creștină, pe care o numiți Evanghelie, am citit-o. Dar nicăieri n-am găsit niște porunci ca acelea, ca să se îngreșeze de nuntă și de carne”. Sfântul a răspuns: „Viața creștinilor s-a despărțit în două: în cea monahicească și în cea lumească. De aceea cei simpli au binecuvântare să se însoare și să mănânce carne, nefiindu-le lor păcat una ca aceea, numai de vor păzi celelalte porunci ale lui Hristos, iar nouă, celor ce ne-am lepădat de lume și ne-am făgăduit să ne păzim fecioria, nu ni se cade să ne însoțim cu nunta, pentru că învățătorul neamurilor, Apostolul Pavel, a zis: Cel neînsurat se îngrijește de ale Domnului, cum să placă Domnului, iar cel însurat se îngrijește de cele lumești, cum să placă femeii. Și iarăși: Cel ce se însoară bine face, iar cel ce nu se însoară mai bine face. Deci noi, vrând a plăcea Domnului nostru Iisus Hristos, am ales să călătorim pe calea cea mai bună, adică să viețuim fără a ne însura. Iar carne nu mâncăm, nupentru vreo spurcăciune, ci pentru înfrânare, pentru că Pavel zice: Împărăția lui Dumnezeu nu este mâncare și băutură, ci dreptate și pace, și celelalte lucruri bune, precum și postirea cu sfințenie”.

Zis-a împăratul: „Pavel v-a înșelat pe voi”. Sfântul a răspuns: „Nu ne-a înșelat, ci ne-a scos din înșelăciune și ne-a povățuit cum să intrăm în bunătățile pe care ochiul nu le-a văzut, urechea nu le-a auzit și la inima omului nu s-au suit. Acestea le-a gătit Dumnezeu celor ce-L iubesc pe El. Iar dacă voiești, o, împărate, să știi cu adevărat pe înșelătorul și înainte mergătorul lui Antihrist, el este Mahomed al vostru, care a înșelat tot neamul saracinilor și încă și pe al perșilor, vărsându-și veninul răutății sale”. Dar iudeul ce stătea înaintea împăratului a zis către Sfântul Mihail: „Pavel al vostru nu era oare iudeu?” Răspuns-a sfântul: „Deși era iudeu, însă, cu porunca Domnului, a făcut deșartă umbra Legii celei vechi și a binevestit darul cel adevărat, pe care l-au proorocit proorocii în Legea veche”. Zis-a iudeul: „Cum ai învățat de la Pavel, când tu nici nu l-ai văzut? Invață-te de la mine, pe care mă vezi, și auzi cuvinte din gura mea”. Zis-a Mihail: „Dacă vei începe a învăța ca și acela, atunci te voi asculta, dar dacă vei amesteca învățătură potrivnică, voi fugi de tine ca de un șarpe, pentru că Pavel a zis: Dacă cineva vă va propovădui vouă mai mult decât ceea ce ați primit, anatema să fie!”

Zis-a împăratul: „Pentru ce vă lepădați de proorocul Mahomed? Oare n-a propovăduit el pe Dumnezeu saracinilor, arabilor și perșilor? Oare nu a sfărâmat idolii și nu a învățat viață bună?” Răspuns-a sfântul: „Dacă cineva scoate dintr-o temniță pe oarecine și îl închide în alta mai întunecoasă, atunci ce fel de facere de bine îi face acestuia? Au nu l-a înșelat pe acela, ducându-l de la un întuneric la altul? Astfel v-a făcut vouă Mahomed al vostru. Iar noi știm că una este calea cea neînșelătoare spre lumina adevărată, adică, credința cea dreaptă în Tatăl, în Fiul și în Sfântul Duh, într-un Dumnezeu în trei fețe”. Zis-a împăratul: „Înțelept și bun cuvântător se pare că ești, însă negreșit că doi vor birui pe unul”. Răspuns-a sfântul: „Trei sunteți, nu doi, și veți fi biruiți de unul, cu puterea lui Hristos”. Impăratul l-a întrebat: „Numai doi vorbim cu tine, eu și cu iudeul; deci cum de ne numești trei? Cine este al treilea între noi?” Răspuns-a sfântul: „Între voi amândoi stă nevăzut diavolul, învățătorul vostru!”

Iar împăratul deși se umplea de mânie, însă se înfrâna de iuțime, nădăjduind că va dovedi cu cuvinte pe ostașul lui Hristos. Deci a zis către el: „Lasă-ți vorba ta cea multă și supune-te mie, mărturisește că Mahomed e prooroc și apostol al lui Dumnezeu, și îmi vei fi ca un fiu, îndulcindu-te de multe bunătăți”. Grăit-a sfântul: „O, împărate, dar mărturisești tu pe Dumnezeu și Cuvântul Lui?” Răspuns-a împăratul: „Mărturisesc cu adevărat”. Zis-a sfântul către iudeu: „Dar tu mărturisești, că prin Cuvântul Domnului s-a întărit cerul și cu Duhul gurii Lui toată puterea lor?” Răspuns-a iudeul: „Adevărat că este așa”.

Iar cel plin de Duhul Sfânt, mărturisorul lui Hristos, a zis către ei: „Iată, voi singuri mărturisiți adevărul, măcar că nu credeți precum se cade. Eu însă nu voi mărturisi minciuni nicidecum, ci acum am zis și iar voi zice, că Mahomed nu este prooroc, nici apostol, ci înșelător, mincinos și înainte mergător al lui antihrist. Iar tu, iudeu fiind, să știi cu adevărat, că acum Hristos a venit în lume prin nestrăcioasă naștere din Preasfânta Fecioară, și mai mult să nu aștepti nașterea Lui după trup. Iar acela pe care tu îl aștepti, acela va fi necuratul antihrist, care va tulbura toată lumea; iar înaintea lui a mers acum înșelătorul Mahomed, înainte mergătorul lui”.

Zicând sfântul unele ca acestea, perșii și saracinii care erau de față s-au mâniat asupra lui, iar cei ce erau creștini s-au bucurat cu duhul, zicând în sine: „A biruit monahul cu darul lui Hristos”. Și mâniindu-se împăratul asupra jidovului, i-a zis: „In zadar te-am chemat să te am ajutor, pentru că nici un ajutor n-am avut de la tine”. Deci l-a izgonit de la fața sa, zicându-i: „Eu singur îl voi dovedi pe monah și îl voi întoarce la mine”. Iar Sfântul Mihail, umplându-se de bucurie, a zis: „Iată, unul a fugit cu rușine, fiind biruit de puterea Hristosului meu, dar mai sunt încă doi și aceștia iute vor fi biruiți, pentru că ajutorul meu este neînfrânt și nebiruit”. După aceea, împăratul a zis către răbdătorul de chinuri: „O, monahule, una din două îți stă ție de față: ori să te supui mie și să vii la credința noastră, ori cu amară moarte să te lipsești de această viață dulce”. Zis-a sfântul: „O, împărate, mă rog ție ca să-mi faci una din trei: ori slobozește-mă la starețul meu, ori la Hristosul meu mă trimite, cu vreun chip de moarte, sau fă-te creștin și să ai împărtășire cu noi”.

Și nesuferind împăratul acea îndrăznire a lui, s-a mâniat și a poruncit să aștearnă pe pământ mulți cărbuni aprinși și să pună pe mucenic cu picioarele desculțe peste ei. Iar răbdătorul de chinuri stătea nemișcat pe acei cărbuni aprinși, neținut de nimeni, răbdând cu bărbăție arderea focului pentru dragostea

lui Hristos și cântând psalmii lui David. Și stând el mult astfel, a poruncit să-l ia de pe cărbuni și să-i dea un pahar cu otravă de moarte, pe care, luându-l, a zis întâi simbolul credinței, adică "Crezul", până la sfârșit. Apoi, îngrădindu-se cu semnul Sfintei Cruci, a băut otrava cea de moarte și a rămas nevătămat. Iar împăratul s-a mirat foarte și a poruncit ca să aducă un tâlhar din cei vrednici de moarte și să-i dea să bea din aceeași otravă. Și bând tâlharul paharul cu otravă, îndată și-a dat sufletul cu răcnet și i-a crăpat tot trupul, iar Sfântul Mihail a rămas întreg și sănătos.

Atunci toți creștinii ce erau acolo, văzând acea minune, s-au umplut de bucurie și proslăveau pe Dumnezeu. Iar saracinii s-au rușinat și crezând ei că aceea este o batjocură pentru credința lor, strigau către împărat, ca ori să-l ucidă pe acel monah, ori să piardă pe toți creștinii. Iar împăratul, făcând voia neamului saracinilor, a poruncit să scoată pe mucenic afară din cetate și să-i taie capul cu sabia. Și scos fiind răbdătorul de chinuri la moarte, mulți dintre creștini și saracini s-au dus după el ca să-i vadă sfârșitul. Și mergând la locul de tăiere, a stat spre răsărit și, ridicând ochii și mâinile spre cer, s-a rugat, zicând: „Stăpâne Preaînalte, Atotțiitorule cel fără de început și pururea fiitor, Ziditorule a toată făptura, Impărate al împăraților și Doamne al domnilor, îți mulțumesc că m-ai învrednicit a-mi săvârși nevoița, iar acum mă rog bunătății Tale să nu se atingă de mine mâna diavolului și să nu mă surpe în adâncul pierzării, ci primește sufletul meu prin sfinții Tăi îngeri și du-l în locașurile odihnei, că pe Tine, Doamne, Te-am iubit și pe Tine Te cânt și Te măresc, pe Tatăl, pe Fiul și pe Sfântul Duh, o dumnezeire și o împărăție. Că a Ta este slava în veci. Amin”.

Rugându-se astfel și binecuvântând pe credincioși, și-a plecat capul sub sabie și, fiind tăiat, s-a sfârșit. Iar creștinii, văzând aceasta, au înălțat slavă lui Dumnezeu, Cel ce a întărit pe pătimitorul Său. Și venind monahii care locuiau în metocul Sfântului Sava cel din Ierusalim, voiau să ia trupul mucenicului și să-l ducă în lavră. Iar credincioșii care erau în Ierusalim se împotriveau monahilor, zicând: „Aici a pățimit, aici să se îngroape, pentru sfințenia și binecuvântarea poporului celui credincios”. Iar monahii ziceau dimpotrivă: „Este crescut în pustie și este fiu al Cuviosului Sava; deci nu se cade a-l îngropa decât numai în lavră”. Și fiind multă neînțelegere între dânșii, a ajuns pricina până la împărat, iar împăratul a judecat ca monahii să ia trupul mucenicului. Deci ei l-au luat îndată și l-au adus la metoc.

În aceeași zi s-a descoperit Cuviosului Teodor cele ce a pățimit Sfântul Mihail și, ducându-se în biserică, a spus avvei și fraților, zicând: „Fratele Mihail și-a săvârșit astăzi în cetate nevoița mucenicească”. Și îndată a trimis părintele pe frați, să aducă pe mucenic în lavră cu cinste. Deci aceia, ducându-se, l-au adus de acolo noaptea, ca să nu li se facă vreo necinste din partea saracinilor. Și a arătat Domnul atunci o minune cu moaștele robului Său. Căci, coborându-se din cer un stâlp de foc, mergea înaintea trupului mucenicului și strălucea pe toți care mergeau pe lângă dânsul. Încă s-a întâmplat că și unii din cetățeni, care n-aveau somn în noaptea aceea, au văzut acel stâlp mergând spre lavră și strălucind partea aceea. Iar Cuviosul Teodor a ieșit în întâmpinarea mucenicului vărsând pâraie de lacrimi, pe de o parte de jale, iar pe de alta de bucurie, pentru că plângea ca pentru ucenicul și rudenia sa, dar se bucura că iubitul lui împreună-viețuitor s-a învrednicit de cununa mucenicească. Asemenea și avva lavrei a ieșit cu toți frații cu lumânări și cu tămâieri, cântând cu lacrimi cântări mucenicești. Și astfel l-au adus în biserică.

În lavră era un frate bolnav cu numele Gheorghe, care zăcea de trei ani și la care Cuviosul Mihail se ducea adeseori pentru a-l cerceta. Acel slăbănog, auzind despre moartea cuviosului, se ruga de frații care mergeau la biserică să-l ducă și pe el, ca să vadă pe mucenicul și iubitul său frate. Dar nimeni nu se îngrijea atunci de el, căci fiecare alerga singur. Deci bolnavul a lăcrimat de mare jale și a zis: „O, frate Mihaile, dacă ai aflat dar înaintea lui Dumnezeu și dacă ai câștigat îndrăzneala spre Hristos, adu-ți aminte și de mine, prietenul tău, și cere putere pentru mine, slăbănogul, ca să vin să te văd și să-ți dau sărutare întru Domnul!”

Zicând el aceasta, deodată a simțit putere în sine, și deși până atunci nu putea să se miște nici pe pat, s-a sculat sănătos și a mers la biserică. Și căzând la trupul mucenicului, îl săruta cu multe lacrimi, zicând: „Iubitul meu frate, cu adevărat ai mare îndrăzneală către Hristos! Cu adevărat tu mi-ai arătat dragostea cea desăvârșită mie, pățimașului. Pentru că și viu cât ai fost, mi-ai slujit mie, nevrednicului, și acum, ducându-te la Hristos, mi-ai dăruit deodată neașteptată sănătate!” Și cântând frații obișnuitele cântări ale

îngropării, au pus pe mucenic în gropnița sfinților părinți care pătimiseră înainte. Așa s-a săvârșit Sfântul Mucenic Mihail în 24 de zile ale lunii iulie. După aceea se arăta adeseori Cuviosului Teodor în vedeniile de noapte, cu îmbrăcăminte mucenicească și împodobit cu cunună. Și strălucind cu negrăită lumină, zicea către dânsul: „Părinte, nu te mâhni pentru mine, că am aflat milă de la Hristos Dumnezeu meu, de la Care ți s-a gătit și ție răsplătire, pentru învățătura ta, cu care m-ai învățat". Dar să ne întoarcem iarăși la povestirea vieții Cuviosului Teodor.

Domnul, Care rânduieste toate spre folos, n-a voit să ascundă mai mult sub obrocul petrecerii pustiei pe un luminător ca acesta, pe fericitul Teodor, care putea, cu chipul vieții sale îmbunătățite, să fie spre folos la mai mulți și să lumineze lumii ca o lumină. Deci l-a pus pe el în sfeșnicul vredniciei celei înalte a arhieriei, într-un chip ca acesta. Intr-un an oarecare, în sfântul și marele post al Paștilor, Preasfințitul Patriarh al Antiohiei a mers la Ierusalim, pe de o parte ca să se închine Mormântului lui Hristos, cel de viață primitor, iar pe de alta pentru unele trebuințe bisericești. Și fiind doi patriarhi împreună - al Antiohiei și al Ierusalimului - și adunându-se și mulți episcopi din amândouă eparhiile, au venit din cetatea Edesei niște bărbați cinstiți, din rânduiala duhovnicească și mirenească, cerând episcop pentru cetatea lor, fiindcă episcopul lor murise. Deci s-a făcut cercetare cine ar fi vrednic de o cinste ca aceea și de scaun.

Iar Preasfințitul Patriarh al Ierusalimului, povățuit fiind de dumnezeiescul Duh, și-a adus aminte de fericitul Teodor și a zis: „Pe nici unul nu-l socotesc să aibă acel fel de viață asemenea îngerilor și să poată fi iscusit spre îndreptarea lucrurilor bisericești, precum este Teodor, minunatul între cei ce se liniștesc, monahul lavrei Sfântului Sava". Iar părinții Palestinei mărturiseau că este adevărat, pentru că viața lui Teodor era slăvită prin toată Palestina. Deci, s-a bucurat tot soborul, iar patriarhii au trimis îndată de l-au chemat și, numindu-l episcop, deși se lepăda cu multe lacrimi, i-au poruncit să treacă prin obișnuitele trepte bisericești și să primească sfințirea preoțească.

Și s-au bucurat și bărbații Edesei de episcopul ales, pe de o parte că auziseră de viața lui cea plăcută lui Dumnezeu, iar pe de alta că-l știau că este născut în cetatea lor. Și sosind Joia cea Mare a Cinei celei de Taină a lui Hristos, au slujit amândoi patriarhii și mulțime de episcopi cu dânsii și au hirotonisit episcop pe Cuviosul Teodor. Iar în vremea hirotonisirii lui s-a făcut o minune, pe care au văzut-o toți. Un porumbel mai alb ca zăpada, zburând prin înălțimea bisericii, s-a pogorât pe capul celui ce se numise episcop. Și văzând aceasta patriarhii, episcopii și preoții care erau cu dânsii, s-au minunat și au preaslăvit pe Dumnezeu, zicând: „Cu adevărat, bărbatul acesta este vrednic de arhierie!"

Iar după săvârșirea hirotoniei, Cuviosul Teodor s-a făcut ca un înger al lui Dumnezeu, strălucind luminos cu fața, fiind cu totul purtător de Dumnezeu și învrednicindu-se a primi mai îndestulat darul Duhului Sfânt. Iar în Sfânta și Marea Sâmbătă, asemenea și în prealuminatul praznic al Invierii lui Hristos, a slujit împreună cu amândoi patriarhii; iar în Lunea cea luminată s-a dus la lavră să se închine sfinților părinți, și le-a fost tuturor multă bucurie și plângere. Ei se bucurau că fratele lor s-a învrednicit de arhierie și plângeau că se lipsesc de împreună viețuirea cu un așa părinte. Și plângea mult și Sfântul Teodor, căci lăsa pe iubiții săi tovarăși, chilia cea sihăstrească și liniștea cea dorită lui. Deci, sărutându-i pe toți cu lacrimi, s-a întors în Sfânta Cetate. Apoi, după Duminica Tomii, edesenii rugându-l să nu zăbovească mai mult, a plecat la Edesa, fiind cu dânsul și Vasilie, scriitorul vieții lui și nepotul lui după soră.

Iar când au sosit la râul Eufrat, s-au oprit la mal, vrând să rămână acolo, și au pus corturile lor. Atunci cuviosul, tânguindu-se că s-a lipsit de Sfânta Cetate și de sfânta lavră, a zis psalmul lui David: La râul Babilonului, acolo am șezut și am plâns, când ne-am adus aminte de Sion... Aceasta zicând, a plâns și se gândea să fugă. Și înțelegând edesenii aceasta, au pus păzitori, ca nu cumva să se lipsească de păstorul lor. Iar în acea noapte i s-a făcut cuviosului o arătare dumnezeiască, zicându-i: „Nu ți se cade ție să te asemeni cu sluga cea leneșă care a ascuns în pământ talantul cel dat lui de Domnul, ci să fii asemenea cu sluga care a luat cinci talanți și zece a câștigat și a dobândit stăpânire peste zece cetăți. Deci nu te lepăda a purta jugul lui Hristos cel pus pe tine".

După această vedenie, Sfântul Teodor a zis: „Voia Domnului să fie!” Deci a mers cu edesenii, lepădând gândul de a fugi și tânguirea. Iar când s-au apropiat de Edesa, a ieșit toată cetatea în întâmpinarea noului arhiereu și dreptcredincioșii l-au primit cu negrăită bucurie. Și s-a bucurat Sfântul Teodor cu duhul văzând zidirea bisericii celei sobornicești din Edesa, care avea mărimea și frumusețea doar cu puțin mai prejos decât cea a Invierii lui Hristos din Ierusalim. Și dând tuturor pace, a căzut la cinstita raclă a Sfinților Mucenici Gurie, Samona și Aviv (pomenirea lor la 15 noiembrie) și a udat-o cu multe lacrimi. Astfel și-a primit scaunul arhiereu lui Hristos, împărășind în acea vreme la greci Mihail cu maica sa, Teodora. Și păștea bine turma cea încredințată lui de Dumnezeu, cu cuvântul și cu lucrul, hrănind-o prin pășunea învățăturilor celor insuflate de Dumnezeu și povățuind-o la calea mântuirii, prin pilda vieții celei îmbunătățite.

Iar de vreme ce vedea în cetatea aceea eresurile înmulțite, căci unii se țineau de erezia lui Nestorie, iar alții, de a lui Maniheu, de aceea se mârnea foarte tare și suferea multe ostenele, luptându-se cu ei ca și cu fiarele. Și era arhiereu lui Hristos bucurie celor dreptcredincioși, iar celor răucredincioși, mârnire; pentru că cei ce țineau la dogmele cele drepte, se veseleau de păstorul și învățătorul lor cel înțelept de Dumnezeu, iar cei ce aveau socoteala cea eretică se tânguiau și se îndemneau spre răutăți, ridicând vicleșug împotriva lui. El însă petrecea tare ca un diamant, nebiruindu-se de nici un fel de ispite. Și precum se întrista de cei păcătoși, care lăsaus legea lui Dumnezeu și treceau cu vederea învățătura cea dreaptă, tot astfel se bucura de bărbații cei îmbunătățiți și întăriți în dreapta credință și-i plăcea să vorbească adeseori cu dânsii deosebi, ca și cu niște prieteni.

În zilele acelea, aproape de Edesa și aproape de mănăstirea Sfântului Marelui Mucenic Gheorghe, în care niște călugărițe trăiau viața pustnicească, era un bărbat duhovnicesc, stâlpnic minunat, cu numele Teodosie. El era foarte bătrân, având mai mult de 100 de ani, și avea de la Dumnezeu darul de a vedea mai înainte. Iar cuviosul Episcop Teodor mergea adeseori la el și vorbea cu dânsul ca și cu un prieten de aproape. Și era mângâiat de acela, căci bătrânul îi zicea: „Slujitorule al Domnului, nu slăbi în ostenele tale și să nu ți se pară jugul Domnului greu, căci toate îți vor ieși ție spre bine, deși mulți dineretici sfătuesc rele împotriva ta; dar nimic nu vor spori, pentru că Domnul va risipi sfaturile lor și vor fi biruiți, rușinați și izgoniți din curțile bisericesti”. Aceste cuvinte ale stâlpnicului s-au împlinit la vremea lor, de care lucru se va aminti mai pe urmă, iar aici se va grăi despre dese vorbiri duhovnicești avute de Episcopul Teodor cu stâlpnicul, în care stâlpnicul spunea multe povestiri folositoare.

Odată i-a povestit aceasta: „Cu mulți ani înainte, a fost în această cetate un bărbat cu numele Ader, de neam bun și slăvit, având bogăție mare, ca Iov cel drept de altădată. Acela era foarte milostiv către toți, dând neîncetat milostenii săracilor și mănăstirilor monahicești. El venea adeseori la mine și se învăța în duhovniceștile vorbiri. Și avea soție și trei copii și era bărbat drept, fără de răutate, blând, smerit, tânăr cu vârsta și tare cu trupul.

Acela într-una din zile a venit la mine, precum îi era obiceiul să vină. Și l-am văzut foarte scârbit și mârnit, și am zis atunci către dânsul: «Pentru ce ești așa scârbit, duhovnicescul meu fiu?» Iar el, plângând, mi-a zis: «Gol am ieșit din pânțele maicii mele, gol sunt dator a mă duce și în mormânt. Nimic nu voi duce cu mine din vremelnica bogăție și slava deșartă, pentru că David a zis: Strânge comori și nu știe cui le adună...; Nici se va pogori cu dânsul slava lui.... Omul va lăsa străinilor bogăția sa și nu se poate să fie într-alt chip. Și Apostolul zice: Trece chipul acestei lumi... Încă aud și pe Hristos, Mântuitorul nostru, strigând: De nu se va lepăda cineva de toate averile sale, nu poate să-Mi fie Mie ucenic. Și iarăși: Cel ce nu-și ia crucea sa și nu vine în urma Mea, nu este Mie vrednic. Deci, o, părinte, voiesc să las toate - femeia, fiii și averile - pentru dragostea lui Dumnezeu și să mă lipesc de Insuși Domnul, de Acela Care m-a adus din neființă întru ființă. Iar tu dă-mi binecuvântarea ta cea părintească și o pâine din chilia ta și roagă-te pentru mine».

Eu, auzind acestea, m-am minunat și am zis către dânsul: «Înțeleg scopul tău cel bun, dar se cade să ai mare răbdare. Căla ce va răbda până la sfârșit, acela se va mântui. Deci, păzește-te, fiul meu, ca nu cumva în urmă să te căiești. Mai bine este să nu te făgăduiești, decât să te făgăduiești și să nu săvârșești. Iar dacă

le vei săvârși, vei fi fericit când vei schimba cele vremelnice pentru cele veșnice». Iar el a zis: «Voia Domnului să fie». Deci m-am rugat pentru dânsul și, dându-i o pâine, l-am slobozit pe el.

Iar el scăpând ca dintr-o temniță din tulburătoarea lume, a ajuns la Ierusalim, unde rugându-se cu căldură la Mormântul Domnului Hristos și închinându-se pe la toate Sfintele Locuri, s-a dus în Lavra Sfântului Sava. Acolo a primit rânduiala monahicească, numindu-se Atanasie în loc de Ader și, făcându-se călugăr desăvârșit, a bineplă-cut lui Dumnezeu și s-a mutat către Dânsul. Iar fericita lui soție, după plecarea lui de la dânsa, a plâns mult timp, tânguindu-se de a sa văduvie. Iar în plângerea sa vorbea astfel ca și cum ar fi cu dânsul de față: «O, domnul meu, tu te-ai sârguit ca să-ți mântuiești sufletul tău, iar pe mine m-ai lăsat cu copiii tăi. Vadă aceasta Atotvăzătorul Dumnezeu și să judece între mine și tine».

Iar după multă vreme, într-una din nopți, bărbatul ei a stat înaintea ei în vedenia visului, strălucind luminos, fiind în haină albă, în chip de lumină. Deci a zis către dânsa: «Incetează de a plânge și a striga împotriva mea, că eu pe copiii mei îi iau la mine; iar tu, de vei voi, sârguiește-te să-ți mântuiești sufletul tău». Apoi mi s-a arătat și mie după aceea, zice stâlpnicul, tot într-acei chip și mi-a zis: «Bătrâna care se liniștește în mănăstirea care este aproape de tine, se va duce către Domnul după trei zile, iar tu să o rânduiești pe soția mea în locul ei, ca să se liniștească în chilia aceea, întru monahicească pustnicie. Pe lângă dânsa să fie și copilul cel mai mic, până ce va crește, pentru că va fi următor pașilor mei și primitor al apostolescului scaun din Ierusalim».

După trei zile de la această arătare, acea bătrână care se liniștea în mănăstire a murit, asemenea au murit și cei doi fii ai lui Ader, rămânând în viață numai cel mai mic copil, dar și acela era bolnav și aproape să moară. Iar mama lor se tânguia, pe de o parte pentru lipsa bărbatului, iar pe de alta pentru moartea celor doi fii. Apoi, văzându-l și pe cel mai de pe urmă fiu, că este aproape de sfârșit, a rămas în mare mâhnire și întristare, plângând cu amar și strigând mereu din adâncul inimii. Apoi, luându-și pruncul pe mâini, a alergat degrab la a mea nevrednicie, dar, pe la jumătatea drumului, pruncul a murit pe mâinile maicii sale, iar ea, de mare mâhnire, nu se pricepea ce să facă. Inșă din întâmplare, sau mai bine zis din dumnezeiasca rânduială, a întâmpinat-o pe dânsa o femeie desfrânată.

Și îndată punând mama pruncul cel mort în mâinile ei, s-a aruncat la picioarele ei, rugând-o cu multe lacrimi să se roage lui Dumnezeu pentru prunc. Iar femeia aceea desfrânată, mirându-se de o cerere ca aceea, mărturisirea că este păcătoasă și vinovată de multe fărădelegi și necurații trupești, neavând nici o îndrăzneală către Dumnezeu, nici a privi spre cer și nici a-și deschide gura spre rugăciune. Dar maica cea umilită de mâhnire o ruga pe dânsa, ținându-se de picioarele ei.

Atunci desfrânată aceea, stând spre răsărit, a suspinat din adâncul inimii, apoi lovindu-se în piept și vărsând multe lacrimi, a început a se ruga, zicând: «Doamne, nu sunt vrednică să privesc și să văd înălțimea cerului de mulțimea greșelilor mele, nici să chem cu întinatele mele buze numele Tău cel preasfânt. Inșă, asemănându-mă cu desfrânată cea de demult, care a plâns la picioarele Tale, mă rog iubirii Tale de oameni, revarsă acum spre noi milostivirea Ta din îndurările Tale. Păcătoasa cea de demult cerea iertarea greșelilor sale, înșă eu nu îndrăznesc a cere iertarea fărădelegilor mele celor fără de număr, ci mă rog pentru acest prunc fără de prihană, silită fiind de această întreg-înțeleaptă roabă a Ta, Mântuitorule și dătătorule de viață al tuturor, dăruiește viață pruncului acestuia; că dacă mie, cea sălbatică și nemilostivă, mi-e jale de dânsul, cu atât mai mult Tu, care ești din fire milostiv și iubitor de oameni, Te vei milostivi spre zidirea Ta».

Astfel rugându-se păcătoasa, pruncul a înviat. O, negrăită milostivire a lui Dumnezeu! Pe femeia cea greșită la arătare, care se ruga întru zdrobirea inimii și întru smerită mărturisire a greșelilor sale, a auzit-o Domnul și pe cel mort l-a înviat ca un Atotvăzător ce este, știind mai dinainte pocăința și viața cea sfântă pe care avea să o aibă desfrânată aceea. Deci maica, văzându-și pruncul viu, s-a umplut de o negrăită bucurie și a dat laudă lui Dumnezeu. Iar păcătoasa, văzând o minune ca aceea, s-a minunat și s-a spăimântat, rămânând ca fără de glas. Apoi s-a aruncat cu fața la pământ, vărsând izvoare de lacrimi. Așa de minunat este Dumnezeu întru iconomiile Sale, căci înviind pe pruncul acela, pe maica cea mâhnită a

mângâiat-o, pe desfrânată a adus-o la adevărata pocăință, iar pe robul său vrednic l-a pregătit pentru slujirea arhierască, căci pruncul cel înviat a fost după aceea patriarh al Ierusalimului.

Aceasta facându-se pe drum, eu am privit de pe stâlp, zice stâlpnicul, și din dumnezeiasca descoperire am văzut o lumină prealu-minoasă pogorându-se din cer și luminând pe păătoasa care se ruga, pe pruncul care murise și pe maica care plângea. Apoi, chemând pe ucenicul meu, l-am trimis să cheme pe cele două femei împreună cu pruncul cel înviat. Și venind ele, le-am întrebat despre cele ce li se întâmplaseră și mi-au spus toate cu de-amănuntul, precum mi le descoperise Domnul și mie.

Soția lui Ader grăia: «Cinstite părinte, eu am judecată între mine, soțul meu și duhovnicescul tău fiu. Căci eu, unindu-mă cu dânsul cu nuntă fără prihană, m-am făcut maică a trei fii; apoi, neaflând nici o prihană în mine, s-a dus nu știu unde. Pentru aceasta plângând mult, mi s-a arătat bărbatul meu în vedenie, îmbrăcat luminos, și mi-a zis: „Iată, eu voi lua pe copiii la mine, iar tu, de voiești, mântuiește-ți sufletul tău”. După vedenia aceea, mi-au murit doi copii ai mei, iar acum și acest copil de pe urmă voiește să mi-l ia și să-mi ucidă cu jale și mâhnire sufletul meu. Deci de o face aceasta după a ta poruncă, apoi să judece Dumnezeu între mine și între voi». Atunci eu am zis către dânsa: «Fiică, nu fi mâhnită, pentru că fiul tău nu va muri, ci va fi viu și se va învrednici de mare slavă. Iar tu, după sfatul soțului tău, îngrijește-te de mântuirea sufletului tău. Iată este gata pentru tine o chilie, în mănăstirea care este aproape de mine, după mutarea plăcutei roabe a lui Hristos, care întru pustnicie a îmbătrânit. Deci, fii moștenitoare locului ei și următoare vieții sale».

Zicând eu aceasta către dânsa, femeia îndată s-a învoit. Inșă și păătoasa s-a rugat cu lacrimi să fie primită și ea întru pocăință, și numărată cu sfințele femei pustnice. Deci, în puține zile, femeile acelea împărțind averile lor săracilor, au intrat în mănăstirea sfințelor pustnice și s-au făcut monahii foarte îmbunătățite, slujind lui Dumnezeu întru multe nevoințe și plăcându-i lui până la sfârșit.

Iar copilul cel înviat, venind în vârstă, s-a dus în Palestina și mergând în lavra Sfântului Sava, s-a înștiințat că tatăl lui s-a călugărit acolo. Deci s-a tuns și el în călugărie și cerând chilia tatălui său, s-a nevoit într-înșă pustnicește mulți ani și a strălucit viața lui cea îmbunătățită între toți părinții Palestinei. Apoi a fost ridicat cu voia dumnezeiască la patriarhia Ierusalimului, pe care a păstorit-o timp de șapte ani, bine îndreptând Biserica lui Hristos; și săvârșindu-și viața fără prihană, a trecut la veșnicile locașuri".

Cu această povestire a acelu minunat stâlpnic, arhierul lui Hristos, Teodor, s-a îndulcit preamult și l-a întrebat, zicând: „Duhovnicescule părinte, mă rog ție, spune-mi câți ani sunt de când petreci pe stâlpul acesta și toate cele despre viața ta nu le ascunde dinaintea mea, pentru Domnul".

Iar starețul, suspinând din adâncul inimii și umplându-i-se ochii de lacrimi, a zis: „O, bunule păstor al turmei cuvântătoare a lui Hristos, pentru numele Domnului și pentru adevărata dragoste, îți voi spune toate cele despre mine, iar tu să le păstrezi în tine, nespunând nimănui nimic, până ce Domnul mă va slobozi din viața aceasta. Eu, în zilele tinereților mele, m-am lepădat de lume cu Ioan, fratele meu cel mai mare și, slujind trei ani în mănăstire, am dorit viața pustnicească cea liniștită. Deci, cu sfatul părintelui nostru cel duhovnicesc, ne-am dus în pustiul care este aproape de Babilon.

Acolo, aflând niște peșteri aproape una de alta, ne-am sălășluit în ele, fiecare petrecând deosebi. Hrana noastră erau ierburi și roade din pomii pustiului. Sâmbăta și Duminica cântam și ne rugam împreună. După aceea, gustând obișnuita hrană pustnicească, iarăși ne duceam fiecare la peștera sa, nevoindu-ne la singurătate în rugăciuni și în gândire de Dumnezeu. Iar când umblam prin pustie, nu mergeam împreună, ci fiecare deosebi. Și adeseori venind îngerul Domnului, pe fiecare din noi îl cerceta și-l mângâia. Iar într-una din zile, umblând noi prin pustie deosebi și adunând verdețuri, eu am văzut de departe pe fratele meu mergând și deodată stând cu mirare.

Apoi, mai așteptând puțin, s-a îngrădit cu semnul Sfintei Cruci și a sărit acel loc care era înaintea lui, ca pe o cursă, fugind degrabă la peștera sa. Iar eu m-am minunat de acea mare săritură și fugire grabnică a fratelui meu și m-am dus la locul acela, ca să văd ce rău a zărit de a fugit el. Deci, mergând, am văzut jos

o grămadă de galbeni vărsați. Iar eu făcând rugăciune și dezbrăcând mantia, am adunat într-însa aurul cel vărsat și abia am putut să-l duc în peștera mea, nespunând despre aceasta fratelui meu.

După aceea m-am dus în cetate și am cumpărat o casă bună și îngrădită tare, având înăuntru camere alese și apă curată. Acolo am zidit o biserică și am făcut o mănăstire, adunând 40 de călugări. Am zidit încă și o casă de străini și o bolniță, spre odihnirea neputincioșilor. Am cumpărat sate și moșii și pe toate rânduindu-le cu îndestulare, am găsit un bărbat bun iconom și l-am pus egumen al mănăstirii aceleia. Încă au mai rămas 2000 de galbeni după zidirea mănăstirii. Deci o mie am încredințat-o egumenului, pentru trebuințele mănăstirești, iar o mie am împărțit-o săracilor, neoprindu-mi pentru mine nici un galben. Apoi, sărutând pe egumen și pe frați, m-am întors iarăși în pustie ca să caut pe fratele meu.

Și mergând eu prin pustie, a intrat în inima mea un gând de înălțarea minții, cum că fratele meu n-a putut să facă nici un bine cu aurul ce s-a găsit, iar eu am săvârșit o faptă mare și plăcută lui Dumnezeu. Gândind astfel, m-am apropiat de locul acela, unde petrecea fratele meu. Și nu încetam tulburându-mă cu gândurile, punându-mă pe mine mai presus decât pe el. Atunci, iată, m-a întâmpinat îngerul care mă cerceta pe mine mai înainte, și, căutând la mine cu ochi groaznici, mi-a zis mie cu mânie: «Pentru ce te mărești în deșert și te înalți cu gânduri de mândrie înaintea fratelui tău? Îți spun adevărul că toată osteneala ta cea de atâta vreme, adică zidirea bisericii, rânduiala mănăstirii și toate cele ce le-ai făcut, nu se aseamănă nici cu o săritură a fratelui tău, cu care a sărit peste grămada de aur găsită. Pentru că el nu a sărit peste aur, ci peste prăpastia cea mare care s-a întărit între bogatul și între Lazăr. El a zburat cu aripi ușoare și îl așteaptă sânul lui Avraam, pentru că el s-a sârguit să placă lui Dumnezeu, iar tu oamenilor. Deci, fără de îndoială este fratele tău mai înalt înaintea lui Dumnezeu, iar tu la măsura aceluia nu vei ajunge deloc, deși prin înălțarea minții te lauzi că ești mai bun. De aceea nu vei mai vedea fața lui în toate zilele vieții tale, și nici vederea feței mele n-o vei câștiga, până ce nu vei milostivi pe Dumnezeu cu multe lacrimi».

Aceasta zicând-o îngerul, s-a făcut nevăzut din ochii mei. Iar eu, grăbindu-mă, am ajuns la peștera fratelui meu, dar nu l-am văzut într-însa. Apoi, ridicându-mi glasul, am început a plânge și a mă tângui cu amar până ce n-a mai rămas putere în mine. Petrecând eu șapte zile într-o tânguire ca aceea, am auzit glasul îngerului, zicându-mi de departe: «Se cade să mergi în cetatea Edesa și acolo, aproape de biserica Sfântului Gheorghe, să te sui pe un stâlp și să petreci în pocăință, până ce Domnul se va milostivi de tine».

Deci m-am dus din pustie plângând și, venind aici, m-am suit pe stâlpul acesta pe care am petrecut 49 de ani, luptându-mă cu multe gânduri, care, ca un nor întunecat, năvăleau asupra mea și umpleau inima mea de o mâhnire nemângâiată. Însă în al cincizecelea an, într-o seară de sâmbătă, târziu, o lumină dulce a răsărit în inima mea și a izgonit acel nor al gândurilor. Toată noaptea aceea am petrecut-o fără somn, rugându-mă întru umilința inimii și udându-mă cu lacrimi mângâietoare.

Apoi sosind ziua Duminicii și fiind al treilea ceas, pe când cântam cântarea cea obișnuită de psalmi a aceluia ceas, deodată mi-a stat înaintea sfântul înger, zicându-mi: «Pace ție și mântuire!» Iar eu, mângâindu-mă cu inima, am căzut la pământ și am zis cu lacrimi: «Pentru ce m-ai lepădat pe mine de la fața ta și m-ai despărțit de fratele meu, și iată, zac cuprins de multe ispite?» Iar îngerul m-a ridicat, luându-mă de mână, și mi-a zis: «Pentru înălțarea minții tale și pentru că ai defăimat în gând pe fratele tău, m-am depărtat de la ochii tăi, dar nu te-am părăsit cu totul, căci nevăzut am petrecut cu tine, păzindu-te, precum mi-a poruncit Dumnezeu. Iar acum, pentru smerenia ta, Domnul și-a adus aminte de tine și m-a trimis ca să fiu cu tine la arătare, în veacul de acum și în cel ce va să fie. Și ți se dă ție dar de la Dumnezeu, ca să ai înainte vedere, adică să vezi pe cei dreپți și pe cei păcătoși, ca pentru cei dreپți să te veselești, iar pentru cei păcătoși să te rogi, ca să se întoarcă de la păcate la pocăință. Iar fratele tău este încă viu și totdeauna se roagă Domnului pentru tine, și-l vei vedea pe el în viața cea fără de moarte». O, sfinte arhierieule al lui Dumnezeu, iată ți-am spus cele pentru mine!"

Iar Sfântul Teodor, întrebându-l cum vede pe cei dreپți și pe cei păcătoși, stâlpnicul a răspuns: „De trece pe aici vreun om drept și temător de Dumnezeu, atunci văd darul Domnului strălucind deasupra lui

și îngeri sfinți și prea luminoși călătorind în amândouă părțile lui, iar diavolii merg departe, neîndrăznind a se apropia de el. Iar dacă trece pe lângă mine un om păcătos, atunci văd ceata diavolilor dănțuind împrejurul lui, pe când îngerul merge departe, tânguindu-se și mâhnindu-se pentru pierderea păcătosului. Iar când diavolii vor să piardă pe omul cel păcătos, atunci îngerul cu arma cea de foc aleargă și îi gonește".

Din astfel de cuvinte folositoare de suflet ale acestui cuvios stâlpnic, Sfântul Episcop Teodor primea multă bucurie duhovnicească în inima sa și mulțumea lui Dumnezeu că a putut să afle în păstoria sa un bărbat ca acela, plăcut lui Dumnezeu, insuflat de El și înainte văzător. De atunci mergea adeseori la dânsul spre cercetare și se îndeletnicea cu dânsul în vorbiri duhovnicești.

Sfântul Teodor păscând bine turma lui Hristos și sârguindu-se să piardă eresurile ce se înmulțiseră, s-au umplut de mânie și de iuțime inimile ereticilor, și s-au sculat spre răutate pe față. Deci, adunându-se, s-au sfătuit ca să năvălească înarmați asupra bisericii, într-o zi de praznic, în timpul cântării sobornicești, ca să ucidă pe păstor și să-i risipească oile. Dar nimic n-au sporit, încât s-au împlinit cu ei cuvintele Sfintei Scripturi: Cugetat-au sfaturi deșarte în inimile lor... Pentru că de câte ori porneau spre biserică ca să facă răutatea cea sfătuită, puterea lui Dumnezeu îi oprea. Uneori le amorțeau mâinile, iar alteori o văpaie de foc ieșea din biserică întru întâmpinarea lor și-i gonea. Deci, neștiind ce să mai facă, s-au abătut la alt meșteșug. Pentru că mai marii cetăților acelei țări erau agareni -Edesa fiind atunci sub stăpânirea perșilor - ereticii le-au umplut mâinile cu daruri, îndemnându-i asupra bisericii lui Dumnezeu și asupra sfântului arhieru, și au luat multe din averile bisericesti -sate, țărini, vii și toate celelalte -, de unde era hrana casei arhierului și a clerului bisericesc. Încă și celorlalți dreptcredincioși le-au făcut multe răutăți și jafuri în averile lor, mai cu seamă maniheii, care erau plini de bogății.

Deci a fost nevoie ca arhierul Teodor să meargă la Babilon, la împăratul Persiei, care era după Adrameleh și se numea Mavie, ca să-l roage să potolească acea năpăstuire a bisericii și să facă judecată dreaptă. Deci mai întâi a mers la cuviosul stâlpnic, căutând de la el un sfat de folos. Iar stâlpnicul i-a laudat socoteala lui și i-a proorocit cele ce aveau să i se întâmple, și că îi va fi binecuvântată calea, pentru că nu numai cele de trebuință bisericii le va isprăvi bine, dar și pe împărat îl va aduce la credința lui Hristos. Stâlpnicul l-a mai sfătuit ca să caute și pe Ioan, fratele lui, care petrecea într-o pustie din părțile de sus ale Babilonului și a trimis la fratele său o scrisoare de la el. Iar arhierul Teodor, sărutând pe stâlpnic, s-a întors la episcopie și, după câteva zile, gătindu-se de călătorie și rugându-se destul lui Dumnezeu pentru turma sa și pentru sine, a plecat pe calea cea pusă înaintea lui.

Și sosind în Babilon, s-a dus la biserica creștină și s-a înfățișat mitropolitului de acolo. Iar acela a primit cu bucurie pe Sfântul Teodor și l-a odihnit pe el cu dragoste. Și întrebându-l de pricina venirii lui, Sfântul Teodor i-a spus cu de-amănuntul toate sfaturile cele rele și întărâtările ereticilor, jefuirile averilor bisericesti, pătimirile și strâmătorările celor dreptcredincioși. Din întâmplare, erau atunci la mitropolit doi oameni împărătești, dintre care unul era mai mare între scriitorii împărătești, iar altul mai mare între doctorii lui; și amândoi erau creștini dreptcredincioși.

Aceștia și mitropolitul, auzind cele spuse de episcop, sufereau împreună cu dânsul în inimile lor. Deci mitropolitul a rugat pe acei oameni împărătești ca să facă cunoscut împăratului de venirea episcopului Teodor al Edesei. Iar ei au răspuns: „Nu este acum vremea potrivită, ca să aducem acestea la cunoștința împăratului, pentru că este greu bolnav și ochii lui s-au întunecat din pricina bolii, făcându-se niște vătămări pe amândouă genele lui. Până și răunchii îi sunt bolnavi, pătimind de aprindere, și credem că boala aceasta este de moarte. Deci cine îndrăznește acum să-i pomenească lui de vreun lucru?" Și a grăit Sfântul Teodor către ei: „Cine știe, o, domnii mei? Dar dacă l-ar tămădui Domnul prin smerenia mea?" Iar ei au zis: „Dacă ești așa de iscusit, sau ai de la Dumnezeu darul tămăduirii, atunci vremea aceasta îți este de bună trebuință, ca să-ți câștigi lucrurile tale cu înlesnire".

Iar a doua zi, intrând la împărat mai marele doctorilor și făcând leacurile cele obișnuite, i-a adus aminte de episcopul cel ce venise din Edesa, că este iscusit la meșteșugul tămăduirii. Iar împăratul îndată a poruncit să-l cheme. Și mergând episcopul la împărat, se ruga și cânta în sine psalmul lui David: Cel ce

locuiește în ajutorul Celui preaînalt... și celelalte. Și intrând el în camera împăratului care abia putea grăi, acela i-a zis cu glas neputincios: „O, episcop, de poți, ajută-mi mie, cel ce sunt așa de cumplit bolnav, căci sunt aproape de moarte”.

Iar arhiereul lui Hristos, ridicându-și ochii inimii spre Dumnezeu și chemând cu credință neîndoită ajutorul grabnicului doctor - Stăpânul Hristos, a poruncit să aducă un vas curat și apă curată. Și avea episcopul la el țărână de la mormântul cel primitor de viață al lui Hristos. Deci, amestecând țărâna aceea cu apă, a poruncit ca o parte s-o bea împăratul, iar cu partea ce a rămas, i-a uns lui capul, fruntea, genele, ochii, pieptul și spatele și a poruncit să fie tăcere, ca să doarmă împăratul puțin. După ce a făcut aceasta, sfântul s-a dus la gazdă, iar bolnavul a adormit cu somn dulce și, în vremea somnului, toată boala s-a depărtat de la dânsul. Astfel s-a întors de la porțile morții, cu darul lui Hristos și cu rugăciunile Sfântului Teodor, episcopul Edesei.

Și deșteptându-se împăratul din somn, a simțit că este sănătos desăvârșit, vedea bine cu ochii și se mira foarte mult de o schimbare atât de grabnică și neașteptată, de la boala cea grea la sănătatea cea deplină. Deci, umplându-se de bucurie mare, a poruncit să cheme îndată pe bunul doctor, adică pe Sfântul episcop Teodor și i-a mulțumit foarte mult, dându-i cu dragoste mare cinste. Iar sfântul a poruncit împăratului să primească hrană, și împăratul a mâncat și a băut sănătos, ca și cum nu fusese niciodată bolnav.

Iar a doua zi, împăratul a chemat pe toți sftnicii săi, a ieșit luminos la locul cel de privesc și a stat pe un scaun înalt, arătându-se tuturor că este sănătos. Atunci toată mulțimea s-a bucurat de sănătatea împăratului. Iar împăratul a făcut în ziua aceea ospăț mare tuturor boierilor și mai marilor cetății, ostașilor și la tot poporul de obște; și toți, ospătându-se, se veseleau. Iar pe Sfântul Teodor, episcopul Edesei, l-a cinstit înaintea tuturor, i-a dăruit mari daruri și-l numea pe el lumina ochilor săi.

Iar a treia zi, împăratul chemându-l pe el cu mare cinste, i-a zis: „Omule al lui Dumnezeu, luminătorul ochilor mei, spune-mi care este pricina venirii tale aici, căci câte îți trebuie de la stăpânirea mea, îți voi da ție”. Atunci Teodor, arhiereul lui Hristos, a spus împăratului cu amănuntul toate cele făcute de eretici Sfintei Biserici și dreptcredincioșilor creștini, adică nedreptățile, jefuirile, necazurile, năpăstuirile și strâmtorările. Și îndată împăratul a poruncit să se scrie la stăpânitorii Ciliciei, ai Siriei și ai Mesopotamiei, ca să întoarcă degrabă Bisericii Edesei toate averile ei, iar nedreptățile făcute creștinilor să se pedepsească cu dreaptă judecată și cei ce se numesc eretici să se supună la soborniceasca Biserică. Și de nu vor voi, maniheilor să le taie limbile, iar pe nestorienii, pe eutihieni și pe severieni să-i gonească din cetate, iar capiștile lor să le dărâme până în temelie.

După ce s-a scris această poruncă, împăratul a zis către sfânt: „Părinte, tu să stai cu noi aici câțeva vreme, iar eu voi trimite scrisoarea cu un voievod credincios al meu, ca s-o împlinescă cu totul. Încă să trimiți și tu cu dânsul pe unul din ucenicii tăi și să nu te îngrijești de nimic mai mult, pentru că toate se vor face după dorința ta”. Astfel s-a trimis de împărat un voievod, iar de episcop trei clerici. Și ajungând ei degrabă la Edesa, toate le-au rânduit după porunca împăratului, căci mulți din eretici, temându-se de îngrozirea împărătească, s-au supus la cei dreptcredincioși, iar cei ce trăiau neschimbați în răutatea lor, au suferit bătăi și izgoniri.

Și pe când Sfântul episcop Teodor petrecea în Babilon, era chemat adeseori de împărat ca un doctor. Iar el intrând la el și ieșind, semăna câte puțin semințele cuvintelor lui Dumnezeu și acelea cădeau pe pământul cel bun al inimii împăratului, încât acela începea în parte a se lumina prin cunoștința adevărului. Apoi arhiereul a rugat pe împărat să-i poruncească să se ducă în pustie, pentru câteva zile, ca să caute pe un pustnic de care i se zisesese. Și poruncindu-i împăratul, a plecat cu doi ucenici ai săi; și ducându-se ca la 100 de stadii de la cetate, fiind povățuit de Dumnezeu, a aflat în pustie, la un loc neumblat, pe Cuviosul Ioan, fratele lui Teodosie Stălpnicul, viețuind într-o peșteră întunecoasă.

Acela, ieșind în întâmpinarea episcopului, l-a chemat pe nume, atât pe el, cât și pe ucenicii lui. Deci, făcând rugăciune și sărutându-se unul cu altul, au șezut și s-au îndulcit cu vorbiri duhovnicești. Și era Cuviosul Ioan întru toate asemenea cu fratele său, Teodosie Stălpnicul. El a rugat pe Episcopul Teodor ca

să săvârșească în peștera lui Sfânta Liturghie și să-l împărtășească pe el cu Preacuratele lui Hristos Taine. Deci episcopul a făcut după dorința lui, a slujit și l-a împărtășit. Iar după ce s-a împărtășit, pustnicul s-a umplut cu totul de bucurie duhovnicească și a pus înaintea sa pustnicească, plină de oarecare minunate dulceturi, din care gustând, au mulțumit lui Dumnezeu, apoi iar s-au îndeletnicit cu vorbiri duhovnicești.

Starețul a zis către episcop: „Părinte, unde este scrisoarea care a scris-o către mine fratele meu, Teodosie Stâlpnicul?” Iar episcopul, minunându-se de vederea înaintea starețului, a zis către dânsul: „Părinte, cine ți-a spus că eu am scrisoarea fratelui tău?” Cuviosul stareț a răspuns: „În ceasul în care s-a scris acea scrisoare, tot atunci s-a și citit de mine; și îndată, pe dosul aceleiași hârtii, s-a scris către fratele meu”.

Deci episcopul, scoțând din săculeț scrisoarea pecetluită, a vrut să o dea pustnicului, dar acela l-a rugat pe episcop să desfacă pecetea și s-o citească. Și deschizând-o episcopul, a găsit pe partea cealaltă un răspuns scris în acest fel: „Ioan, cel mai de pe urmă dintre călugării din peștera Babilonului, lui Teodosie, stâlpnicul din Siria, adevăratul meu frate, bucurie de la Domnul! Am citit scrisoarea ta și, în ceasul când s-a scris, în același ceas ți-am și răspuns, pentru că deși suntem cu trupurile deosebi unul de altul, dar duhul meu petrece nedepărtat de tine și cele ce ți se descoperă ție de Dumnezeu, acelea sunt știute și de mine. Iar câte ai scris despre sfântul episcop, acelea toate se săvârșesc bine prin rânduiala lui Dumnezeu: Sfânta Biserică se înmulțește, ereticii se rușinează și se izgonesc, necredinciosul împărat, odată cu luminarea ochilor trupești, se luminează și la cei sufletești. Frate, fii sănătos în Domnul și te roagă Domnului Hristos pentru mine, ca în viața viitoare să ne învrednicim a ne vedea unul cu altul și a petrece nedespărțiți”. Episcopul, citind cu mirare o minunată scrisoare de răspuns ca aceea, și-a adus aminte de Proorocul Avacum - care a fost răpit de înger din Iudeea la Daniel, în Babilon, și iarăși din Babilon s-a întors într-un ceas în Iudeea - și a zis în sine: „Dumnezeu Atotputernicul, Care a făcut de demult această minune, a putut și acum să facă aceasta, asemenea cu aceea, pentru că este minunat întru sfinții Săi”.

Sfântul episcop Teodor a petrecut o zi și o noapte la acel cuvios pustnic, iar a doua zi, după săvârșirea rugăciunilor, sărutându-l pe el, s-a întors la Babilon și s-a arătat înaintea împăratului, care i-a zis: „O, preaiubite părinte, aș fi voit să nu mă despart niciodată de tine în viața de acum și în ceea ce va să fie, pentru că sufletul meu s-a legat de tine cu legătura dragostei celei negrăite”. Episcopul a răspuns: „Văd ușile deschise între mine și tine; de aceea eu nu ies afară, iar tu nu intri la mine înăuntru. Iar când se vor închide ușile, ne vom despărți unul de altul. De aceea bolește foarte sufletul meu”.

Atunci împăratul a zis: „Rogu-mă ție, spune-mi ca să înțeleg, ce înseamnă ușile acestea și ce înseamnă închiderea lor?” Atunci arhiepiscopul, scoțând din sânul său Sfânta Evanghelie, a zis: „Împărate, aceasta este ușa care duce la mântuire și la petrecerea cea nedespărțită cu Dumnezeu și cu sfinții Săi”. Apoi a început a-i citi din acea Sfântă Evanghelie în singurătate, în camera cea mai dinăuntru, tâlcuindu-i în limba siriană și ismailiteană. Iar împăratul ascultând cu luare aminte, se aprindea cu sufletul spre dumnezeiasca dorire, umilindu-se cu inima. Și împreună cu împăratul erau acolo și trei tineri ai lui prea credincioși, cu neamul din Arabia. Aceia, ascultând Sfânta Evanghelie, veneau și ei într-o umilință; astfel că au petrecut până seara, luând aminte la citirea Sfintei Evanghelii. Iar a doua zi, împăratul, slobozindu-se de toate lucrurile și gâlcevile, a chemat pe episcopul Teodor iarăși la dânsul, ca și cum voia să fie doftoricit de dânsul; căci cu adevărat primea doctorie pentru sufletul său. Apoi iarăși toată ziua aceea a ascultat tâlcuirile Evangheliei și învățăturile Mântuitorului. Deci a crezut în Hristos împreună cu cei trei tineri mai credincioși ai lui.

După aceasta arhiepiscopul le-a poruncit să se pregătească pentru Sfântul Botez, poruncindu-le să postească. Și învățându-i a se ruga lui Dumnezeu, le-a scris în limba lor "Sfinte Dumnezeule", "Tatăl nostru" și alte rugăciuni, încă și simbolul credinței, adică "Crezul". Și toate acestea se făceau în taină, ca să nu afle agarenii, pentru că împăratul se temea, ca să nu se scoale împotriva sa. Iar episcopul venea la împărat în toate zilele, și îl învăța deosebi pe el și pe acei tineri tainele sfintei credințe. Iar după puțin timp i-a botezat în taină, dând împăratului numele de Ioan. După aceea, săvârșind Sfânta Liturghie chiar în camera împărătească, a împărtășit pe cei nou botezați cu sfintele și dumnezeieștile Taine ale lui Hristos. Și s-a făcut mare bucurie împăratului; asemenea s-a bucurat și episcopul Teodor și cei trei tineri. Încă s-au

bucurat și sfinții îngeri de întoarcerea păcătoșilor; iar în palatele cele dinlăuntru ale împăratului s-a făcut dănțuire duhovnicească, dănțuind împreună și cereștile puteri.

Iar împăratul Ioan, cel nou luminat, având înaintea ochilor săi celor gândiți pe Răscumpărătorul neamului omenesc, pe Iisus Hristos, Care a pățimit pe cruce, dorea să aibă o parte din cinstitul lemn al făcătoarei de viață Cruci a Domnului, pe care Domnul nostru a fost pironit. Iar de vreme ce pe atunci lemnul Sfintei Cruci nu se găsea în Ierusalim, pentru că fusese luat mai dinainte de către împărații greci și dus în Constantinopol, de aceea a fost nevoie ca episcopul Teodor să se ducă la Constantinopol cu scrisoarea împărătească de rugămintă, care era scrisă astfel: „Preaînaltului și binecredinciosului Mihail, stăpânitorul și împăratul grecilor, împreună cu binecredin-cioasa și de Dumnezeu înțeleptă maica sa, Teodora; Ioan, împăratul Persiei, dorește să vă bucurați întru Domnul. Mulțumesc Preabunului Dumnezeu, Cel ce m-a izbăvit de înșelăciune și m-a povățuit spre cunoștința adevărului Sfintei Evanghelii și spre mărturisirea credinței creștine. Rog pe împărăția voastră să-mi dăruiți mie o parte din lemnul făcător de viață al cinstitei Cruci, pe care S-a răstignit Hristos al meu, căci pe acela voiesc să-l am spre apărarea mea”.

Împăratul Ioan a trimis scrisoarea aceasta însoțită cu multe daruri la împăratul grecesc, prin Sfântul Episcop Teodor. Iar el, ajungând la Constantinopol cu scrisoarea și cu darurile împărătești, a fost primit cu cinste, atât de împărat, cât și de patriarh. În acel timp, se întâmplase că o dureau ochii pe mama împăratului, Teodora, căci, punându-i-se albeață pe ochi, i se întunecase vederea. Iar episcopul Teodor, luând țărâna ce o avea la el de la Mormântul Domnului și, amestecând-o cu apă curată, a uns ochii ei și a tămăduit-o; și nu numai împărătesei, ci și la mulți alți neputincioși le-a dat sănătate.

După aceasta, împăratul a poruncit să se facă pentru Sfânta Cruce un sicriș de aur de mult preț, împodobit cu pietre scumpe și cu mărgăritare, și a pus într-însul o parte din cinstitul lemn al făcătoarei de viață Cruci a Domnului. După aceea a răspuns împăratului Persiei, astfel: „Mihail, cel ce crede în Hristos Dumnezeu, singur stăpânitor al tuturor grecilor, lui Ioan, iubitul blândeților noastre, împăratului Persiei, în Domnul să se bucure. Am primit scrisoarea ta cea plină de toată buna credință și ne-am bucurat foarte mult, și mulțumim lui Dumnezeu că te-a scos din întuneric la lumina Lui cea minunată, spre moștenirea vieții veșnice și a împărăției celei fără de sfârșit. Iată, acum te-ai făcut fiu al lui Avraam, iar nu al lui Ismail, și fecior al Sarrei, iar nu al Agarei. De aceea fericim înțelegerea ta, că ai cunoscut pe Hristos, Împăratul cel adevărat. Deci să petreci până la sfârșit întru credința lui Hristos și întru poruncile Lui. Iar cererea ta am împlinit-o cu bucurie, ca acest cinstit lemn al făcătoarei de viață Cruci a Domnului, să-ți fie ție spre apărare de toți vrăjmașii văzuți și nevăzuți, și spre fericita nădejde a vieții ce va să fie”.

O scrisoare ca aceasta, cu o parte din lemnul Crucii cel de viață purtător și cu o icoană a Mântuitorului, le-a încredințat împăratul grecesc Sfântului Teodor, episcopul Edesei, împreună cu multe daruri către împăratul Persiei. Iar episcopul Teodor, întorcându-se la cel ce l-a trimis, a trecut și pe la păstoriții săi din cetatea Edesei, unde a veselit mult turma oilor celor cuvântătoare. Apoi, cercetând și pe Cuviosul Teodosie Stâlpnicul, n-a mai zăbovit mult la Edesa, ci s-a dus în Babilon. Și, pretutindeni pe unde trecea, tămăduia toate bolile în popor, pe de o parte prin punerea făcătorului de viață lemn al Crucii și a țărâni de la Mormântul Domnului, iar pe de alta, prin sfințele sale rugăciuni. Iar când a venit la împăratul Ioan, acela l-a primit cu negrăită bucurie și, închinându-se până la pământ înaintea lemnului Sfintei Cruci și a icoanei Mântuitorului, le-a sărutat pe dânsele cu lacrimi și le-a pus în camera sa, așezând cu mâinile sale înaintea acelei sfințenii o candelă nestinsă, iar scrisoarea împăratului grec a citit-o cu multă dragoste.

Deci zăbovind Sfântul Teodor în Babilon câțeva vreme, a făcut multe tămăduiri cu darul lui Hristos. El gonea diavolii din oameni și pentru aceasta creștinii se bucurau foarte mult, iar saracini și evreii se topeau de mare zavistie. Pe atunci era între aceia unul mai mare al soborului evreiesc și învățător al legii lor. Acela a îndemnat pe mai-marii Persiei și ai saracinilor să vorbească cu împăratul, ca să poruncească să se facă întrebare sobornicească a creștinilor cu iudeii pentru credință. Și știind împăratul că robii Domnului Hristos nu vor fi biruiți, s-a învoit la dorința lor. Și s-a hotărât o zi pentru acea întrebare și s-a adunat popor mult - perși, saracini, iudei și creștini -și a venit și împăratul cu tot sfatul său la sobor. Deci șezând împăratul pe un scaun înalt, învățătorul de lege al evreilor a stat singur pentru toți iudeii săi,

împotriva învățătorilor și arhierilor creștini, a mitropolitului Babilonului și a episcopului Edesei, căci acel evreu era mare vorbitor și se mândrea cu înțelegerea sa. Și când a început jidovul a grăi, nu spunea din Sfânta Scriptură, ci bârfea din necurata lui gură cuvinte proaste și multe hule împotriva Domnului nostru Iisus Hristos.

Atunci Sfântul Teodor, umplându-se de râvnă dumnezeiască, a făcut semn cu mâna ca să fie tăcere și a zis către evreu: „Dacă ai fi pus înaintea noastră ceva din așezământul lui Moise și de la alți sfinți prooroci, ți-am fi răspuns. Dar fiindcă tu ți-ai deschis gura ta cea multvorbitoare pentru hulire și spre cuvinte mincinoase, și nu spui ceea ce au vestit sfinții prooroci mai înainte, ci cele ce tatăl tău satana îți spune ție, fiule al diavolului, plin de toată răutatea și nedreptatea; deci, împotriva vorbirii tale celei mult hulitoare și mincinoase, îți grăiesc un cuvânt al lui David: Mute să fie buzele cele viclene, care grăiesc cu mândrie și cu defăimare fărădelege asupra dreptului!” Atunci îndată acel mare vorbitor evreu a rămas fără glas și hulitoarea lui limbă s-a legat cu amuțirea, încât nimic n-a mai putut vorbi.

Văzând aceasta, evreii s-au rușinat, creștinii s-au veselit, iar perșii și saracinii s-au mirat. Și se bucura împăratul cu duhul și slăvea puterea lui Iisus Hristos. După aceea el a poruncit ca pe acel evreu învățator de lege, care era bătut de Dumnezeu cu muțenia, să-l bată fără cruțare cu vine de bou și să-l închidă în temniță. Asemenea a bătut și pe ceilalți fruntași evrei și i-a izgonit din soborul acela cu necinste și cu ocări. Iar după trei zile, acel evreu care era aruncat în temniță, neputând să vorbească, a scris pe hârtie către Sfântul Episcop Teodor, cerând milă și făgăduind că se va face creștin. Iar arhierul, înștiințând pe împărat despre aceea, a scos pe evreu din temniță. Și căzând evreul la picioarele lui, cerea botezul, făcând semne cu mâinile, pentru că gura lui era mută. Drept aceea, învățându-l pe el episcopul, când l-a băgat în sfânta scaldătoare a Botezului și a chemat asupra lui numele Preasfintei Treimi, îndată s-a dezlegat limba lui și a început a preamări pe Tatăl, pe Fiul și pe Sfântul Duh.

Și mărturisirea că Iisus Hristos este cu adevărat Fiul Dumnezeului Celui viu, Care a fost propovăduit de Lege și de prooroci. Astfel s-a făcut iudeul creștin și a fost numit din Sfântul Botez Samon. La aceasta căutând și alți evrei, au primit sfânta credință și s-au botezat. Asemenea, mulți din perși și din saracini au crezut în Hristos și în taină păzeau credința, temându-se de judecători și de stăpânitorii neamului lor, ca să nu fie munciți de dânșii.

Trecând câteva zile după aceasta, Sfântul Teodor a voit să meargă la Cuviosul Ioan Pustnicul și a spus și împăratului despre aceasta. Împăratul i-a zis: „Aș voi și eu să văd pe acel plăcut al lui Dumnezeu și să aud cuvintele lui”. Răspuns-a sfântul: „Bună este dorința ta, deoarece, dacă îl vei vedea, mult te vei folosi de la el, pentru că omul acela este foarte duhovnicesc și are darul proorociei. El îți va spune cele ce au să fie, ca și pe cele de față”. Astfel s-au sfătuit amândoi să meargă împreună la pustnic și s-a făcut împăratul că merge la vânatoare și va zăbovi câteva zile pe acolo, vânând fiare sălbatice prin pustie. Deci a ieșit cu mulțime de slujitori și ostași, având împreună cu el și pe Episcopul Teodor ca pe un doctor nedespărțit. Și au străbătut prin munții și prin văile pustiului, câștigând mult vânat. Iar când s-au apropiat de locul peșterii unde petrecea pustnicul, a împărțit împăratul slugile în dreapta și în stânga, ca să caute fiare sălbatice, iar el cu puțini tovarăși au rămas acolo. Apoi, mergând mai aproape, i-a lăsat și pe aceia, afară numai de acei trei tineri mai credincioși, care au fost luminați împreună cu el, și pe care i-a luat cu el. Asemenea, episcopul Teodor a luat pe ucenicul lui, Vasile, care după aceea a scris viața aceasta, și au mers la sfântul pustnic.

Iar Cuviosul Ioan, înainte văzând cu duhul venirea împăratului și a episcopului, a ieșit în întâmpinarea lor, purtând în mâini foc și tămâie. Deci, închinându-se lor, i-a sărutat și i-a băgat în peștera sa și vorbea cu ei cele de folos. Și a zis pustnicul către împărat: „Fericit ești, împărate, că ai fugit de întuneric și te-ai învrednicit să fii fiu al luminii. Fericit ești că ai lepădat cele deșarte și mincinoase și ai iubit adevărul care te duce pe tine în viață. Fericit ești căci ai să te încununezi cu cunună mucenicească, și în locul vremelniceii împărății pământești vei câștiga împărăția cea cerească și veșnică cu Hristos. Slavă lui Dumnezeu, Unul în Treime, că te-a scos din groapa patimilor și din adâncul spurcăciunilor! El a pus picioarele tale pe piatră, a îndreptat pașii tăi și a pus în gura ta cântare nouă”.

După aceasta, cuviosul stareț a pus înaintea celor ce veniseră hrană pustnicească și apă. Și gustând ei, au mulțumit lui Dumnezeu, iar împăratul a zis: „Cu adevărat vă spun că niciodată în toate zilele împărăției mele nu s-a îndulcit așa gura mea de mâncare și de băutură precum astăzi de aceasta! Adevărat este, duhovnicescul meu părinte, că tu ești împărat, iar eu sunt sărac și scâpătat!” Starețul a răspuns: „Dumnezeu degrabă îți va da să câștigi împărăția cea adevărată, căci ai venit la mine, săracul, ca să mă cercetezi”. Atunci împăratul i-a dat mult aur, pe care el nu l-a primit, zicând: „Cel ce petrece în pustie n-are nevoie de aur, dar să-l împărți săracilor în cetate și vei lua însutit în cer”. Și se minuna împăratul de viața cuviosului stareț, cea asemenea cu a îngerilor. Iar după îndelungată vorbire, sărutându-l și învrednicindu-se de binecuvântarea și rugăciunea aceluia, s-a dus.

Și adunându-se cu slujitorii și cu ostașii lui, cu toții s-au întors în cetate, iar împăratul a zis către Sfântul Teodor: „Multe mulțumiri sunt dator să-ți dau ție, sfinte părinte, că m-ai învrednicit a vedea un om cu adevărat ceresc, căruia toată lumea nu-i este vrednică”. După aceasta, nevoile turmei sale chemau pe bunul păstor Teodor, pentru că se temea ca nu cumva să intre iarăși ereticii, ca niște lupi răpitori, și să vatăme oile cele cuvântătoare. Deci a rugat pe împărat să-l lase să plece în Edesa. Iar împăratul, lăcrimând, a zis: „Părinte, după plecarea ta nu nădăjduiesc că voi petrece mult între cei vii, pentru că nu vreau să fiu cinstitor de Dumnezeu noaptea, nici să mă numesc creștin în taină. De aceea mergi cu pace la locul tău și să iei cu tine cinstitul lemn al Crucii Domnului cea făcătoare de viață, ca, după sfârșitul meu, să nu fie călcat de picioarele necredincioșilor. Iar de vei auzi de mine, după anul acesta, că sunt între cei vii, să vii iarăși să mă cercetezi și să aduci acest cinstit lemn. Iar de te vei înștiința de mine că m-am sfârșit, atunci să te rogi pentru odihna sufletului meu”.

Și a dat împăratul Sfântului episcop Teodor mult aur și argint și tot felul de lucruri de mult preț, unele spre împodobirea dumnezeieștilor biserici, iar altele spre împărțire la săraci și scâpătați. Deci, sărutându-se unul cu altul, s-au despărțit cu multe lacrimi. Și pornind episcopul în calea sa, a lăsat în Babilon pe unul din slujitorii săi, ca să vadă ce va fi după dânsul. Deci plecând din Babilon, a ajuns cu bine în Edesa la oile sale.

După plecarea Sfântului Teodor la locul său, trecând puțină vreme, Ioan, binecredinciosul împărat al Babilonului, nevrând ca să mai ascundă sub obroc credința și dragostea sa cea fierbinte pe care o avea în taină către Hristos, ci vrând să o arate cu fapta la toată lumea, a chemat la sine pe toți boierii și voievozii săi și pe rânduitorii de cetăți, și le-a zis: „Taina lui Dumnezeu vreau să vă spun, și nimeni să nu fie necredincios cuvintelor mele. Mi s-a descoperit de la Dumnezeu că s-a apropiat sfârșitul vieții mele și nu după multe zile mă voi duce din viața aceasta. Deci vă poruncesc ca mâine dimineață să vă adunați cu tot poporul la mine în câmp - și le-a spus numele locului -, pentru că voiesc să vă spun vouă așezământul meu”.

Aceasta zicând-o, i-a slobozit pe ei mârșniți, și a poruncit propovăduitorilor să strige prin cetate, ca tot poporul să se adune de dimineață în câmpul acela. Iar el însuși a petrecut toată noaptea în rugăciuni și foarte de dimineață a chemat pe mitropolit, căruia i-a spus scopul său și pe care l-a rugat să săvârșească Sfânta Liturghie în cămara cea mai dinăuntru a palatului. Și făcându-se slujba, s-a împărțășit cu multă umilință din mâinile mitropolitului cu dumnezeieștile Taine ale lui Hristos și, dăruind arhiereului daruri de mult preț, l-a liberat. După aceea a încălecat pe cal, împodobit cu îmbrăcăminte împărătească luminată, și a ieșit din cetate cu slavă la câmpul numit. Acolo se adunase acum popor fără de număr: perși, ismailiteni, evrei și creștini, și toți boierii și stăpânitorii. Și a fost pregătit un loc înalt și un scaun împărătesc pus pe el, ca să fie văzut de tot poporul. Și toți cei din adunarea aceea se mirau, și unul pe altul se întrebau: „Ce înseamnă aceasta și despre ce va vorbi împăratul?” Deci venind împăratul, a șezut pe scaunul său și, alinându-se puțin, a poruncit să fie tăcere.

Apoi sculându-se el de pe scaun, a început a vorbi cu glas mare astfel: „Ascultați voi toți: perși, agareni, evrei și tot poporul creștinesc cel ales! Eu sunt creștin și numele meu este Ioan; cred în Tatăl și în Fiul și în Sfântul Duh, într-o dumnezeire în trei Ipostasuri, pentru că nu este altă credință dreaptă, în partea cea de sub cer, decât numai credința creștină. Și, de vreme ce Domnul meu Iisus Hristos a zis în Evanghelie: Tot cel ce Mă va mărturisi pe Mine înaintea oamenilor, îl voi mărturisi și Eu pe el înaintea

Tatălui meu Care este în ceruri, pentru aceasta Il mărturisesc înaintea cerului și a pământului, înaintea îngerilor și a oamenilor". Acestea zicându-le, a scos din sânul său o cruce de aur împodobită cu pietre de mare preț și a ridicat-o sus ca s-o vadă toți; apoi, însemnându-se cu Sfânta Cruce și închinându-se până la pământ, privind spre răsărit, a sărutat-o, zicând: „Mă închin Crucii Tale celei cinstite Hristoase, și pe Tine te știu de Dumnezeu și Mântuitor al meu. Ție Îți înalt slavă, împreună cu Cel fără de început al Tău Părinte și cu Preasfântul și bunul și de viață făcătorul Tău Duh, în veci. Amin!"

Acestea auzindu-le toți, s-au mirat și stăteau ca niște muți. Apoi boierii și voievozii cu ceilalți stăpânitori, umplându-se de mânie, au strigat: „Să se ucidă batjocoritorul credinței noastre!" Și năvălind asupra împăratului cu săbiile și cu sulțile, l-au rănit și l-au ucis. Iar împreună cu dânsul au ucis și pe acei trei tineri credincioși, care au mărturisit numele lui Hristos. Astfel s-a sfârșit mucenicește în Babilon binecredinciosul împărat Ioan, împreună cu cei trei tineri ai săi, în a treia zi a lunii mai. Atunci toți creștinii, văzând ceea ce se făcuse, s-au temut de mânia perșilor și, fugind din priveliște, s-au ascuns. Iar trupul cel împărătesc a fost aruncat în câmpul acela, neîngropat.

Și în noaptea următoare, sfântul răbdător de chinuri s-a arătat la cei mai mari și la stăpânitori, zicându-le cu multă îngrozire: „Degrabă să dați trupul meu mitropolitului creștin, ca să-l îngroape, iar de nu, îndată vă voi pierde pe toți!" Și deșteptându-se aceia din somn și adunându-se dimineața, și-au spus unul altuia vedenia, și s-au spăimântat. Atunci îndată au trimis la mitropolitul creștin, porun-cindu-i să ia trupul împăratului și să-l îngroape. Iar mitropolitul, mergând degrabă, a luat mucenicescul trup al sfântului împărat Ioan, împreună cu trupurile celor trei tineri ai lui, și le-a dus în biserică, îngropându-le cu cinste. La mormântul lor se făceau multe minuni, căci multe tămăduiri se dădeau la tot felul de boli, pe care le primeau nu numai creștinii, ci și perșii, și se plecau la credința creștină.

În aceeași noapte, după uciderea sa, Sfântul împărat Ioan s-a arătat în vedenie Sfântului episcop Teodor din Edesa, îmbrăcat în haină albă și strălucind cu lumină negrăită. Și avea pe cap o cunună minunată, a cărei frumusețe nu este cu putință s-o spună limba omenească. Și a zis către episcop: „Iată, cinstite părinte, Domnul Hristos m-a preamărit cu multă slavă și m-a numărat în ceata mucenicilor, pentru că ieri am mărturisit înaintea tuturor Preasfântul Lui nume, și am fost ucis de perși și de saracini. Iar sufletul meu, ieșind din temnița cea trupească, a câștigat bunătățile cele propovăduite de tine. Tu ești binecuvântat de Dumnezeu, că te-ai făcut mijlocitorul mântuirii mele și, iată, mă rog Stăpânului celui de obște să-ți poruncească să vii la mine, ca împreună să ne îndulcim de fericita viață în darul Preasfintei Treimi".

Și deșteptându-se din somn Sfântul episcop Teodor, a mers la Cuviosul Teodosie Stâlpnicul și i-a spus vedenia care i se făcuse lui. Iar stâlpnicul îl încredința că acea vedenie este adevărată, că și lui i s-a descoperit aceeași de la Dumnezeu. Iar după câteva zile, a venit de la Babilon slujitorul pe care-l lăsase acolo și a spus sfântului episcop cu de-amănuntul toată întâmplarea aceea, adică cum a pățimit pentru Hristos binecredinciosul împărat Ioan cu cei trei tineri. Deci Sfântul Teodor s-a bucurat cu duhul, mulțumind lui Dumnezeu că osteneala lui n-a fost în zadar, ci a adus atât de frumos rod în împărăția cerească.

După aceasta, trecând puțină vreme, stâlpnicul Teodosie a văzut în descoperire pe fratele său, Cuviosul Ioan pustnicul, ducându-se către Domnul și a spus despre aceasta arhierelui. După aceea, însuși Cuviosul Teodosie, îmbolnăvind-se puțin, a murit și a fost îngropat de episcop în biserica Sfântului Mare Mucenic Gheorghe, unde era mănăstirea sfintelor pustnice. Și trecând trei ani de la uciderea Sfântului împărat Ioan, s-a arătat acel răbdător de chinuri iarăși Sfântului Teodor, cu asemănarea arătării celei dintâi, și a zis: „Vino, iubite părinte, că te cheamă Hristos. El a voit ca amândoi să viețuim împreună în împărăția Lui și să ne saturăm de lumina Lui cea dulce". Din această vedenie, arhierul lui Hristos, Teodor, a cunoscut că se apropiase plecarea lui către Dumnezeu. Deci, rânduind bine toate cele pentru Biserica Edesei și pentru poporul cel dreptcredincios, a dat binecuvântare și pace oilor celor cuvântătoare, și-a lăsat păstoria și s-a dus la Ierusalim.

Și închinându-se Mormântului lui Hristos cel primitor de viață, a mers la lavra Sfântului Sava, unde se călugărise la început, și s-a sălășluit în chilia sa cea sihăstrească de mai înainte. Și petrecând într-însa trei

săptămâni, s-a mutat în locașul cel nefăcut de mâna omenească, dându-și sfântul său suflet în mâinile lui Dumnezeu, în 9 zile ale lunii iulie.

Și venind preasfințitul patriarh al Ierusalimului cu episcopii, au îngropat cu cinste, în aceeași lavră, trupul cel mult ostenit al plăcutului lui Dumnezeu, slăvind pe Tatăl și pe Fiul și pe Sfântul Duh, pe un Dumnezeu în Treime, Căruia și de la noi păcătoșii să-I fie cinste, slavă, închinăciune și mulțumire, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

Sfinții patruzeci de mucenici, care au pățimit în cetatea Nicopoli din Armenia (10 iulie)

Păgînul împărat Liciniu, care a fost primit la împărăție de marele Constantin, stăpînind părțile Răsăritului, a dat poruncă prin toată stăpînirea sa, ca toți creștinii, care nu vor veni să se închine zeilor, să fie muciți și omorîți în diferite chinuri, iar averile lor să fie luate spre zidirea capiștelor idolești, a băilor și a înnoirii cetăților. Venind porunca aceasta și în Nicopoli, cetatea Armeniei, se pregăteau tot felul de chinuri și diferite unelte de muncire pentru creștini.

Prinzîndu-se mulți creștini și fiind duși la chinuri, niște robi ai lui Hristos, în număr de peste patruzeci, s-au sfătuit să nu aștepte pînă ce vor fi prinși de păgîni, ci singuri să meargă la judecată de voie și, mărturisind numele lui Hristos, să se dea la munci. Între dînșii erau mai de seamă: Leontie, Mavrichie, Antonie și Alexandru, toți bărbați însemnați cu neamul și cu învățătura și îmbunătățiți cu viața. Deci, ducîndu-se împreună, au stat înaintea lui Lisie, ighemonul țării Armeniei, și au mărturisit că sînt creștini.

Ighemonul, minunîndu-se de puterea de credință, de învoirea între ei și de îndrăznirea lor la munci, i-a întrebat zicînd: "De unde sînteți voi și cine v-a învățat să nu vă închinați zeilor noștri?" Sfîntul Alexandru a răspuns: "Unii sîntem de aici, unii din cetate, iar alții de prin sate, însă pămîntul acesta este patria noastră, iar Tatăl nostru este Hristos Dumnezeu din ceruri. Acela ne-a învățat să nu ne închinăm zeilor celor mincinoși, surzi și muți, nici lucrului făcut de mîini omenești". Ighemonul a zis: "Dar unde este Hristosul vostru? N-a fost El răstignit și a murit?" Sfîntul Leontie a răspuns: "De unde știi tu că Hristos al nostru a murit?" Să știi de la mine că El, deși a murit, apoi a înviat din morți și S-a înălțat la cer. El a murit de voie pentru noi, dar S-a sculat iarăși ca un Fiul al lui Dumnezeu". Atunci ighemonul a zis: "Dar Hristos acum este viu?" Leontie a răspuns: "O, ighemoane, zeii voștri, murind nu mai înviază, dar Domnul nostru Iisus Hristos viază în veci, măcar că a și murit. Iar prin moartea Sa, scoțîndu-ne pe noi din veșnica moarte, ne-a făcut și ne-a învățat să murim pentru El, ca astfel să fim vii cu El în viața cea fără de sfîrșit". Iar ighemonul a început a-și lăuda zeii săi, pe Joe, Apolon, pe Asclapie și pe ceilalți.

Sfîntul Leontie a zis: "Joe este dumnezeul vostru?" Ighemonul a răspuns: "Acela este țitorul cerului, tatăl tuturor zeilor". Leontie a răspuns: "Dumnezeu se cade să fie drept, curat și fără de păcat. Deci, ce zici tu despre Joe, zeul vostru?" Ighemonul a zis: "Drept, curat și fără de păcat îl socotesc pe el". Sfîntul Leontie, a zis: "Dacă Joe este drept, apoi nu a izgonit el din împărăție pe tatăl său, Cron? Dacă este curat și fără de păcat, apoi de ce a luat de soție pe Ira, sora sa cea de un pîntece cu el și a necinstit multe femei străine? El a necinstit nu numai partea femeiască, dar și partea bărbătească și cu ei a făcut multe spurcăciuni. Deci, cum putea să fie Dumnezeu un așa păcătos? Dacă dumnezeul vostru era păcătos, apoi el avea nevoie pentru îndreptarea sa de un alt Dumnezeu fără de păcat!"

Atunci ighemonul Lisie, umplîndu-se de mînie, a zis cu răutate: "O, cap rău! Tu ești judecător al zeilor noștri? Eu mă jur pe ei că nu vă voi cruța, ci rău vă voi pierde pe toți". Sfîntul Leontie a răspuns: "Ighemoane, nu te mînia cînd auzi adevărul! Oare nu sînt legi puse oamenilor, ca nimeni să nu aibă ceva cu femeia străină, nici să ia pe soră de soție, nici să facă strîmbătate și nici săucidă? De ar îndrăzni cineva să facă ceva împotriva legilor, apoi unul ca acela se numește călcător de lege și este vinovat judecății și

pedepsei cu moartea. Deci, zeii voștri, fiind oameni, erau plini de toate răutățile și fărădelegile, stricați și ucigași de oameni; cu un cuvânt, sînt vinovați de o groaznică judecată și vrednici de multe pedepse de moarte. Se cade ca zeii voștri cei fărădelege să se plece spre legile cele omenești și să urmeze oamenilor, care păzesc bine legile, iar voi să fiți judecători zeilor voștri pînă ce îi veți îndrepta".

Ighemonul a zis: "O, nebun ce ești! Dumnezeu vostru n-a fost răstignit ca un făcător de rele? Din zeii noștri, spune-mi, care a fost răstignit?" Sfîntul Leontie a răspuns: "Dumnezeul nostru S-a răstignit pentru noi și ne lăudăm cu Crucea Lui, iar zeii voștri se cutremură, temîndu-se de Dumnezeu nostru Cel răstignit și fug departe de puterea Crucii. Dumnezeu nostru a pătimit răstignire de voie, iar zeii voștri au pierit cu moarte amară. Dumnezeu nostru este Mîntuitor al neamului omenesc, iar zeii voștri sînt pierzători ai oamenilor. Dumnezeu nostru este adevărat, iar zeii voștri sînt mincinoși, căci ei nu sînt dumnezei, ci diavoli pierzători și amăgitori, pentru că singuri au pierit și pe închinătorii lor îi surpă în pierderea cea veșnică".

Aceste cuvinte ale Sfîntului Leontie pornind pe ighemon spre mînie, a poruncit ca pe toți mărturisitorii lui Hristos să-i bată cu pietre peste gură, zicînd: "Să se zdrobească gurile din care iese hulă asupra zeilor noștri!" Deci, sfinții, fiind bătuți, grăiau: "Slujitorule al diavolului, așa să te bată și pe tine Dumnezeu, că, auzind adevărul, ne judeci cu nedreptate, îmbătîndu-te de păgînatate". După aceasta, tiranul a poruncit să-i lege pe toți cu lanțuri de fier și să-i arunce în temniță. Sfinții, fiind duși în temniță ca într-o cămară, se veseleau de Dumnezeu, Mîntuitorul lor, și cîntau psalmii lui David, pentru că unii dintr-înșii învățaseră carte din tinerețe.

Sfîntul Leontie întărea pe toți, zicîndu-le: "Cinstiți frați și robi ai lui Hristos, să răbdăm toate cu bărbăție. Știți din Sfînta Scriptură cîte a răbdat dreptul Iov, cum a pătimit Domnul nostru și cum s-au sfirșit și ceilalți sfinți și robi ai Lui: Sfîntului Ioan Înaintemergătorul i s-a tăiat capul; Arhidiaconul Ștefan a fost ucis cu pietre; Sfîntul Apostol Petru a fost răstignit cu capul în jos; Sfîntul Apostol Toma a fost împuns cu sulița; iar alții cu alte morți mucenicești au murit pentru Domnul. Apoi cîți sfinți n-au pătimit pe timpul împărăției lui Maximian și a lui Deciu, Adrian și a altor împărați păgîni, care au ucis, nu numai bărbați, ci și femei, precum auzim despre Sfintele Mucenice Tecla, Eufimia, Capitolina, Iudita și alte sfinte mucenice, ale căror nume sînt scrise în ceruri. Deci, dacă femeile au avut atîta bărbăție, ni se cade și nouă să fim tari și nebiruiți. Deci sufletele noastre să le punem pentru Domnul nostru Hristos, Care și-a dat sufletul Său pentru noi".

Cu niște cuvinte ca acestea întărea Sfîntul Leontie pe frați și toți cu osîrdie doreau să pătimească toate muncile pentru Hristos. Fiind zăduf și sfinții arzînd de mare sete, a venit la dînșii în temniță, ca să-i cerceteze, o oarecare femeie creștină de bun neam, cu numele Vlasiana. Acea, aducîndu-le apă rece dintr-un izvor care era în apropiere, i-a adăpat pe sfinți. Apoi, sosind noaptea, sfinții au petrecut în rugăciuni și în cîntări de psalmi. Iar ighemonul n-a dormit în noaptea aceea, pentru că se gîndea cu ce fel de munci va munci pe robii lui Hristos cei ținuți în legături. Numai despre ziuă a adormit puțin și i s-a arătat diavolul în vedenia visului, zicîndu-i: "Îmbărbătează-te, Lisie! Eu sînt zeul Asclapie. Muncește fără milă pe creștinii care ne hulesc pe noi, pentru că multe necuviințe grăiesc în temniță de noi, de aceea cu diferite chinuri să-i pierzi pe ei".

Ighemonul, sculîndu-se din somn, a venit la judecată și, punînd înaintea sa pe sfinții cei legați, a zis către dînșii: "Închina-ți-vă zeilor, ca să fiți prieteni stăpînitorilor și nouă. Pentru aceasta veți lua fiecare din voi cîte două sute de galbeni și haine noi, apoi, aducînd junci, vom face jertfă și ospăț și ne vom veseli împreună. Iar de nu mă veți asculta pe mine, apoi veți fi cumplit munciți. Deci, vă rog să nu vă lipsiți de lumina aceasta dulce, nici să vă despărțiți de femeile, copiii și prietenii voștri, ci jertfiți măcar unuia oarecare din zeii noștri". Sfinții au răspuns cu o gură, zicînd: "Blestemat să fii tu, chinuitorule, împreună cu zeii tăi, că noi nu vom jertfi diavolilor celor necurați. Noi n-avem trebuință nici de aurul, nici de îmbrăcămîntea, nici de ospățul și prietenia voastră, pentru că nouă singur Domnul nostru Iisus Hristos ne este bogăție, îmbrăcămînt, hrană și băutură. Acela ne este nouă Tată și prieten preaiubit, și pentru Dînsul sîntem gata a pătimi toate muncile și a muri".

Atunci tiranul a poruncit ca, dezbrăcîndu-i pe toți, să-i spînzure la muncire și cu unghii de fier să strujească trupurile lor. Deci, sfinții mucenici fiind strujiți pînă la amiază, cînd soarele ardea mai cu putere, ighemonul a plecat acasă de la priveliște, iar sfinții, fiind striviți pînă la oase, din porunca ighemonului au fost aruncați în temniță. Dar dreptcredincioasa femeie Vlasiana, cea mai sus numită, a venit iarăși la ei spre cercetare și i-a adăpat cu apă, pentru că erau slăbiți de sete, de zăduf și de răni. Sfinții, răcorindu-se, au binecuvîntat pe acea femeie, rugîndu-se pentru ea și pentru fiii ei și mulțumind lui Dumnezeu că s-au învrednicit a pătimi pentru El. Șezînd ei în temniță, Sfîntul Leontie a văzut pe unul din frați bolnav de răni și se temea de el ca să nu slăbească în credință. Deci, se ruga lui Dumnezeu ca să le dea sfîrșitul nevoinței.

În cetatea aceea era un cetățean vestit, cu numele Irod, care, supunîndu-se elinilor, era cinstit de ighemon, ca unul din sfetnici. Acela avea un scriitor, anume Filip, iubit de Sfîntul Leontie pentru bunele lui obiceiuri. Trimițînd Sfîntul Leontie, l-a chemat la ferestruica temniței și i-a zis: "Frate Filipe, spune lui Irod ca să-i aducă aminte de noi, dacă se va duce cu vreo pricină la ighemon, și să-l sfătuiască să dea mîine răspuns de moarte împotriva noastră". Ducîndu-se Filip la Irod, i-a spus despre aceasta.

În vremea aceea, Irod a fost chemat de ighemon la cină, dar el nu s-a dus degrabă, pentru aceea ighemonul îl aștepta. Trimițînd iarăși, l-a chemat. Ducîndu-se el tîrziu, a zis: "Nu pot să mănînc pentru că am văzut cum se munceau osîndiții și cum curgea sîngele din ei; și din această pricină m-am îngreșat și mi s-a tulburat stomacul și nu poate să primească hrană". Zis-a ighemonul: "Atunci ce mă sfătuești să le fac?" Grăit-a Irod: "Mîine să moară, deoarece sînt porunci împărătești potrivnice și vrednice de moarte; apoi pentru ce să nu moară mai iute?" Ighemonul s-a făgăduit cu jurămînt că-i va omorî a doua zi.

Auzind Filip acestea, a alergat la temniță și i-a spus Sfîntului Leontie. Toți frații, fiind înștiințați de acea hotărîre, s-au bucurat că a doua zi de dimineață vor muri pentru Hristos. Deci, a binecuvîntat pe Filip pentru ascultarea lui și se ruga și se gătea mai înainte spre moarte. În rugăciune zicea: "Doamne, Dumnezeul părinților noștri, preamărește numele Tău cel sfînt întru noi, cu suflet zdrobit și cu duh smerit ne rugăm Ție, ca să fim primiți, noi cei ce ne aducem singuri Ție jertfă vie, ca o întregă ardere de berbeci și de junci și ca de zeci de mii de miei grași, așa să fie jertfa noastră astăzi înaintea Ta și să-Ți fie plăcută, pentru că nu este rușine celor ce nădăjduiesc spre Tine. Tu știi, Doamne, că pe Tine Te-am iubit și pentru Tine ne-am dat la moarte; deci întărește-ne pe noi, ca nici unul să nu rămînă din acești frați și astfel să nu rîdă, nici să se bucure de el vrăjmașul nostru!"

Astfel se rugau sfinții și se întăreau unul pe altul. La miezul nopții au cîntat spre îngroparea lor psalmul cel mare, adică *Fericiți cei fără de prihană...* și celelalte. După sfîrșitul psalmului, venind îngerul Domnului, a umplut temnița de lumină și a zis către ei: "Bucurați-vă, robii lui Hristos, că sfîrșitul vostru este aproape și numele vostru s-a scris în cer. Nădăjduiți că Domnul este cu voi!" Zicînd îngerul aceasta, s-a dus. Ei, închinîndu-se, au mulțumit lui Dumnezeu.

În vremea aceea, doi păzitori ai temniței, ale căror nume sînt Menei și Virilad, de neam egipteni, petrecînd fără somn, au văzut strălucind lumină în temniță și au auzit acel glas îngeresc, dar pe înger nu l-au văzut. Deci, Menei a zis către Virilad: "Ai văzut, frate, ai cărui Împărat sînt acești oșteni? Eu sînt din început prietenul creștinilor, căci aceștia nu călătoresc pe calea cea fărădelege, ci pe calea dreptilor. Ei păzesc credința în Dumnezeul lor și I se închină Lui ziua și noaptea, iar în petrecerea cu oamenii, ei nu fac nici un fel de nedreptate. Ei nu năpăstuiesc pe nimeni, nu caută averile cele străine, ci și pe ale lor le împart săracilor; pe toți îi iubesc și tuturor le fac bine, precum singur știi. Dar cei ce sihăstresc în pustiile Egiptului, în ce chip își duc viața? Nu este nici străin și nici de mirare, că ei fac și minuni. Drept aceea mă gîndesc să intru la ei în temniță și să-i rog să mă primească și pe mine cu ei, iar tu, frate, ce gîndești?"

Răspuns-a Virilad: "Tot aceea gîndesc și eu, ceea ce socotești și tu; pentru că și noi, fiind nevrednici, ne-am învrednicit a vedea lumina, pe care a răsărit-o la ei Dumnezeul lor, pentru care ei mor cu bucurie. Dacă ar fi silit cineva pe ighemon ca să moară pentru Joe, Apolon, Asclapie sau pentru oarecare din zei, ar fi voit el ca să moară? Cred că nu, pentru că iubește viața aceasta. Aceștia nu se cruță pe sine, ci îndrăznesc la moarte, fără frică, pentru Dumnezeul lor. Pentru aceea se învrednicesc creștinii de la El de

niște slave ca acelea, pe care zeii nici unuia din cei ce se închină lor nu le-au arătat cândva. Deci, pentru ce să nu ne apropiem de acești bărbați drepti și de adevăratul Dumnezeu?"

Astfel, sfătuindu-se amândoi acei păzitori, au intrat în temniță și au căzut la sfinți, zicându-le: "Domnii noștri, robii lui Hristos, adevăratul Dumnezeu, primiți-ne și pe noi în numărul vostru; pentru că credem și noi în Domnul Iisus Hristos, Cel ce v-a iubit pe voi. Ne rugăm vouă ca să vă rugați Lui pentru noi, ca astfel să ne învrednicească a fi părtași cu voi!" Sfinții, auzind de această mărturisire, s-au bucurat de întoarcerea lor către Dumnezeu și i-au sărutat, zicându-le: "Voi sînteți frații noștri, că Domnul nostru v-a chemat la mărturisirea Preasfîntului Său nume. El vă va da vouă plată asemenea cu noi, precum și celor ce au venit în via Lui în ceasul al unsprezecelea".

A doua zi, ighemonul Lisie a ieșit cu ostașii, afară din cetate, la locul unde voia să omoare pe sfinții mucenici. Locul acela era aproape de rîul ce se numea Licos. Deci, făcînd divan, a poruncit să scoată pe sfinții mucenici ca să-i pună înaintea lui. Văzînd și pe cei doi păzitori ai temniței împreună cu sfinții cei legați, a zis către Apian, întîiul sfetnic: "Iată și acești nebuni voiesc să moară. Nu este mai bună viața decît moartea?" Apian a zis: "Poruncește ca să-i muncească cu munci cumplite". Zis-a ighemonul: "Ba nu, că se vor teme de munci și, întorcîndu-se iarăși la zei, vor fi vii, dar eu nu voiesc să mai fie vii, ci să moară; de aceea voi da un răspuns de moarte asupra lor".

Sfinților mucenici, care erau puși de față la divanul lui, nu le-a mai făcut nici o întrebare sau cercetare pentru credință, ci îndată a săvîrșit acea judecată de moarte, dînd un astfel de răspuns: "Acești 45 de oameni care stau înaintea judecării mele, fiind de credință creștinească, neascultînd poruncile împărătești și hulind pe zeii părintești, poruncesc să ia vrednica pedeapsă pentru faptele lor. Întîi să li se taie mîinile și picioarele cu securea, apoi să se dea focului spre ardere; iar oasele lor, care vor rămîne, să se arunce în rîu".

Îndată slujitorii, trîntind pe mucenici la pămînt, le-au tăiat mîinile și picioarele. Sfinților Mucenici li se făcuseră o sete mare, pe de o parte de durerea rănilor, iar pe de alta de arșița soarelui. Unii însă au murit într-acea pătimire, alții abia suflau, iar alții se îmbărbătau încă cu răbdarea. Unul dintr-înșii, cu numele Ianichit, privind la mîinile și picioarele sale tăiate, zîmbea și zicea: "Vedeți cum cu secera de secerat mi-ai tăiat mădularele ca pe niște spice". Iar Sfîntul Sisinie, tăvălindu-se în sîngele său, s-a prăvălit spre o piatră, care se întîmplase acolo aproape și, deschizînd gura, s-a rugat lui Dumnezeu, zicînd: "Doamne, dătătorul tuturor bunătă-ților, Care de demult în pustie ai izvorît apă din piatră și ai adăpat pe Israil cel însetat, deschide Tu acum piatra aceasta și scoate apă ca să mă adăp puțin, pentru că vezi setea în care ne topim".

Rugîndu-se astfel, deodată s-a mișcat piatra aceea, a crăpat și a izvorît izvor de apă vie. Atunci Sfîntul Sisinie a binecuvîntat pe Domnul, grăind: "Dumnezeul meu, Ție îți cînt că m-ai adăpat pe mine cel însetat, întocmai ca o maică care adapă cu lapte pe pruncul său. Te laud pe Tine, Împăratul meu, că nu m-ai trecut cu vederea pe mine robul Tău. Deci, mă rog Ție, nu trece cu vederea pe robii mei și frații mei cei iubiți, ci îi răcorește, că se topesc de sete. Varsă peste dînșii roua darului Tău și ne întărește pe noi toți, ca să ne săvîrșim împreună în nădejdea Ta. Izvorul acesta pe care l-ai scos cu puterea Ta și prin care ai înnoit minunea cea de demult, poruncește să curgă pînă la sfîrșitul lumii. Dă acestei ape darul și puterea de tămăduire spre slava Ta, a Tatălui și a Fiului și a Sfîntului Duh, spre pomenirea noastră, a robilor Tăi patruzeci și cinci de mucenici, care au pătimit pentru Tine".

În vremea aceea, slujitorii, aprinzînd o grămadă mare de lemne, care era pregătită pentru aceea, au luat pe sfinții mucenici și i-au aruncat în foc. Între sfinți, unii erau vii, alții morți de curînd, deci ei i-au aruncat în foc și pe unii și pe alții. Numărînd pe cei pe care îi aruncau în foc, unul nu se găsea și se mirau și-l căutau. Dar Sfîntul Sisinie, care zăcea lîngă piatra din care izvorîse apă, a răspuns, zicînd: "Iată, sînt aici, luați-mă și mă aruncați în foc". Ei, luîndu-l, l-au aruncat în foc. Sfinții mucenici fiind mistuiți de foc, slujitorii au căutat oasele lor rămase în cenușă și cîte au găsit le-au adunat într-un sac și le-au aruncat în rîul Lices. Rîul, primind într-însul oasele sfinților ca pe o vistierie de mare preț, le-a păzit într-un loc, aproape de mal, nu prea adînc, unde, prin repezeala sa, le-a adunat pe toate.

Venind niște oameni dreptcredincioși și căutându-le, le-au găsit fără multă osteneală. Luându-le pe toate, le-au pus la un loc cinstit pînă ce a pierit păgînul împărat Liciniu, care stăpînise Răsăritul împreună cu împăratul Constantin, care rămăsese singur la împărăție și dăduse libertate Bisericii lui Hristos din toată lumea. Atunci au fost arătate la toți și oasele acestor sfinți mucenici, cărora li s-a zidit o biserică în numele lor. Și se dădeau tămăduiri din oasele lor cele sfinte și de la izvorul acela, pe care îl scosese Sfîntul Sisinie cu rugăciunea.

Acești patruzeci și cinci de Sfinți Mucenici au pătimit în ziua de 10 Iulie, în cetatea Nicopoli din Armenia, de la Lisie ighemonul, stăpînind peste Imperiul de Răsărit, Liciniu, iar peste noi împărățind Domnul nostru Iisus Hristos, Căruia împreună cu Tatăl și cu Sfîntul Duh, se cuvine cinste și slavă, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

CUVIOSUL ANTONIE AL PECERSCĂI, ÎNTĂIUL ÎNCEPĂTOR AL MONAHIILOR DIN RUSIA (10 iulie)

Pe vremea domniei binecredinciosului marelui domn Vladimir Sviatoslavici, singur stăpînitorul pămîntului Rusiei, Dumnezeu a binevoit ca să arate pe luminătorul Bisericii Sale și povățuitorul monahilor, pe pururea pomenitul bărbat, Cuviosul și de Dumnezeu purtătorul părintele nostru Antonie. Acesta s-a născut în cetatea Liubeci și din tinerețe avea frica lui Dumnezeu, și dorea să se îmbrace în chipul monahicesc. Iar Domnul cel iubitor de oameni i-a pus lui în inimă ca să meargă în țara grecească și acolo să se tundă monah.

Iar el îndată s-a pornit spre călătorie, înstrăinându-se pentru Domnul Cel ce S-a înstrăinat și S-a ostenit pentru a noastră mîntuire. Și ajungînd la Constantinopol, a mers și la Sfîntul Munte al Atonului, unde înconjurînd sfintele mănăstiri, a văzut petrecerea cea mai presus de firea omenească a sfinților părinți, care urmau în trup vieții îngerești, și s-a aprins mai mult cu dragostea lui Hristos. Deci dorind ca să rîvnească vieții părinților acelora, a mers într-una din mănăstirile ce erau acolo, și a rugat pe egumen ca să pună pe dînsul îngerescul chip al rînduiei monahicești, iar egumenul mai înainte văzînd bunătățile cele ce aveau să fie într-însul, ascultîndu-l, l-a tuns și l-a învățat viața monahicească cea desăvârșită. Iar Antonie într-o plîcînd lui Dumnezeu, se nevoia într-o fapte bune, într-o supunere și în ascultare sporea, încît toți se bucurau de dînsul. Iar după ce a petrecut nu puțină vreme în Sfîntul Munte, cuvios într-o toate lucrurile sale, folosindu-se de dînsul mulți, s-a făcut înștiințare egumenului de la Dumnezeu, ca să slobozească pe cuviosul acesta în Rusia; iar egumenul chemîndu-l, a zis lui Antonie: „Du-te înapoi în Rusia, ca și acolo spre sporirea și întărirea celorlalți să fii, și va fi ție blagoslovenie de la Sfîntul Munte”.

Iar Cuviosul Antonie, luînd blagoslovenie ca din gura lui Dumnezeu, s-a dus în Rusia și a mers în cetatea Kievului. Și intrînd în ea, se gîndea unde ar putea petrece. Deci a umblat prin mănăstirile care atunci începuseră a se zidi de monahii care merseseră cu mitropolitul Mihail de la greci pentru Botezul Rusiei, dar nu țineau desăvârșit rînduiala și așezămîntul vieții de obște. Și n-a iubit nici într-una din acelea a vieții, Dumnezeu nebinevoind aceea. Deci a început a umbla prin văi și prin munți, și prin toate locurile, pînă ce a mers la Berestov și a aflat o peșteră, pe care au săpat-o oarecînd nemții, și, făcînd rugăciune, s-a sălășluit acolo și petrecea într-o mare înfrînare.

Iar după pristăvirea binecredinciosului cneaz Vladimir, luînd stăpînirea neîndumnezeitul și ticălosul Sviatopolc, acesta a șezut în Kiev, și începînd a-i omorî pe frații săi, a ucis pe Sfinții Mucenici Boris și Gleb. Iar Cuviosul Antonie văzînd o vărsare de sânge ca aceea, s-a dus iarăși la Sfîntul Munte.

Și cînd binecredinciosul domn Iaroslav a biruit pe Sviatopolc și a șezut în Kiev, atunci iubind el Berestovul, a zidit într-însul o biserică a Sfinților Apostoli, adunînd preoți mulți. Și era acolo un preot pe

nume Ilarion, bărbat bine credincios, priceput întru Dumnezeiasca scriptură și postitor. După mulți ani, binecredinciosul domn Iaroslav, care iubea să se înconjoare cu oameni din rânduiala duhovnicească, prin voia lui Dumnezeu și prin înțelegerea episcopilor adunați de el, l-a ales pe Ilarion mitropolit și l-a așezat în Sfânta biserică a Sofiei. Însă mai înainte de aceea a fost tuns în rânduiala monahicească de Cuviosul Antonie. Deci acest preot umbla de la Berestov la Nipru, la dealul unde acum este locul mănăstirii celei vechi a Pecerscăi, iar atunci era pădure mare. Și a săpat acolo o peșteră mică ca de doi stânjeni, întru care făcea cântare de psalmi și închinăciuni, rugându-se lui Dumnezeu în taină.

Iar Cuviosul Antonie fiind întru acea vreme în Sfântul Munte, în mănăstirea unde s-a tuns, iarăși s-a făcut vestire egumenului de la Dumnezeu: „Să-mi trimiți mie iarăși pe Antonie în Rusia, că acolo îmi trebuie el”. Iar egumenul chemând pe cuviosul, i-a zis lui: „Antonie, mergi iarăși în Rusia, Dumnezeu așa voind, și-ți va fi ție blagoslovenie de la Sfântul Munte”. Și i-a proorocit lui că „mulți monahi se vor face de tine acolo”. Apoi, blagoslovindu-l pe el, l-a slobozit, zicându-i: „Mergi cu pace”. Iar Cuviosul Antonie luând blagoslovenie, a mers a doua oară la Kiev și s-a suit în dealul unde Ilarion săpase peștera cea mică de doi stânjeni. Și iubind locul acela, s-a rugat lui Dumnezeu cu lacrimi, grăind: „Doamne, să fie în locul acesta blagoslovenia Sfântului Munte al Atonului și rugăciunea părintelui meu celui ce m-a tuns; și mă întărește ca să mă sălășluiesc aici”. Acestea zicându-le, s-a sălășluit acolo și a început a viețui rugându-se lui Dumnezeu totdeauna, mâncând pâine uscată și bând apă cu măsură, și aceasta o dată în zi, iar uneori și a doua zi. Alteori nu mânca toată săptămâna, petrecând ziua și noaptea întru priveghere și săpând cu mâinile sale peșteră mai mare.

Și înștiințându-se unii, veneau aducându-i cele de trebuință, și cerând blagoslovenie de la dânsul. Iar alții doreau ca să și viețuiască cu dânsul, dintre care era și fericitul Nikon. Deci atunci a venit la Cuviosul Antonie în peșteră și Cuviosul Teodosie, având 23 de ani, pe care Cuviosul Antonie a poruncit fericitului Nikon să-l tundă, fiind acela preot și monah iscusit.

Iar după mulți ani, pristăvindu-se binecredinciosul domn Iaroslav, a luat stăpânirea Iziaslav, fiul lui cel mai mare, și a șezut în Kiev. Iar Cuviosul Antonie al Pecerscăi a fost atunci proslăvit cu prea multe fapte bune în pământul Rusiei, precum și marele Antonie cel de demult în Egipt. Și înștiințându-se domnul Iziaslav, iubitorul de Hristos, de viața lui, a mers la el cu prietenii săi, cerând de la dânsul blagoslovenie și rugăciune. Și de atunci Cuviosul Antonie a fost știut și cinstit de toți, și au început a veni la dânsul unii iubitori de Hristos, voind să se tundă monahi. Iar el îi primea pe ei și-i tunde.

Intru acea vreme a venit la Cuviosul Antonie fericitul Varlaam, fiul lui Ioan, marele boier; după acesta Efrem, famenul domnesc, pe care, după a lor dorire, cuviosul a poruncit fericitului Nikon să-i tundă. Apoi, pentru călugăria acestor doi, multă tulburare a suferit Cuviosul Antonie cu frații. Căci Ioan, marele boier, luând slugi multe, a mers cu mânie în peșteră, și izgonind turma cea de Dumnezeu aleasă a Cuviosului părintelui nostru Antonie, a scos pe fiul său, fericitul Varlaam, din peșteră; apoi dezbrăcându-l din hainele călugărești, l-a îmbrăcat în podoabe luminate boierești și l-a tras pe el cu sila la palatele sale. Încă și însuși voievodul Iziaslav înștiințându-se de călugăria fiului boieresc, precum și de a iubitului său famen, s-a mâniat foarte pe aceeași turmă a lui Hristos și a Cuviosului Antonie, și a poruncit ca să răpească pe fericitul Nikon, care i-a tuns pe ei, spre care mult se iuțea, pe de o parte pentru că a îndrăznit a-i călugări, iar pe de alta, ca să-i îndemne să petreacă iarăși în lume, și se lăuda că-l va trimite la surghiunie cu povățuitorul Antonie, și cu toți cei din peșteră, încă și peștera lor o va risipi.

Atunci Cuviosul părintele nostru Antonie, silit fiind de atâta mânie domnească, care se ridicase de la domnul întunericului, s-a dus din peșteră în altă parte, cu frații cei ce rămăseseră. Însă auzind de aceea cneaghina lui Iziaslav, a rugat pe cneaz cu deadinsul, ca să nu gonească cu mânia sa pe robii lui Dumnezeu din stăpânirea sa, pentru o mânie ca aceea a lui Dumnezeu, precum s-a făcut în patria ei, în pământul leșesc, după izgonirea monahilor. Că era cneaghina aceasta de la leși, fiind fiică a viteazului Boleslav, și îi aducea aminte lui Iziaslav de mânia lui Dumnezeu, care a fost după izgonirea monahilor cea pentru tunderea Cuviosului Moise ungurului, când tatăl ei, Boleslav, izgonind pe acei robi ai lui Dumnezeu, a fost dat la moarte năprasnică, și sculându-se război mare între leși, și-a ucis norodul pe episcop și pe boierii săi. Deci atunci voievodul Iziaslav abia plecându-se, și-a venit în simțire, și temându-

se de Dumnezeu, a trimis cu rugămintă, ca să se întoarcă starețul la locul său. Pe carele abia după trei zile aflându-l, l-a rugat să se întoarcă.

Și așa întorcându-se Cuviosul Părintele nostru Antonie iarăși în peșteră, neîncetat se ruga lui Dumnezeu, ca să-i dea lui să rabde cu vitejie toate ispitele ce se aduceau asupra sa de vrăjmașul, urătorul binelui, și ca să nu dea fiarelor sufletele ce se mărturiseau lui, și sufletele săracilor săi să nu le uite până în sfârșit. Iar Dumnezeu, pentru rugăciunile lui, i-a dăruit, că nu numai oile cele risipite s-au întors cu pace la păstorul lor înapoi, ci și mulțime de alții ce voiau să se mântuiască au venit la dânsul în peșteră, rugându-se, ca să-i izbăvească pe dânșii de întuneric ca de o cale alunecăcioasă, și să-i povățuiască la calea luminii celei mântuitoare. Iar el pe toți îi primea cu dragoste, și învățându-i cum vor urma lui Hristos, porunca fericitului Nikon să-i călugărească. Și s-au adunat la dânsul 12 frați și au săpat peșteră mare, unde au făcut biserică și chilii, care sunt și până astăzi sub Mănăstirea Pecerscăi celei vechi, în peștera în care a petrecut Cuviosul Antonie 40 de ani.

Și adunați fiind frații, Cuviosul Părintele nostru Antonie le-a zis: „Iată Dumnezeu v-a împreunat, fraților, și sunteți din blagoslovenia Sfântului Munte, prin care pe mine m-a călugărit egumenul Sfântului Munte și eu pe voi v-am tuns. Fie asupra voastră blagoslovenie mai întâi de la Dumnezeu și a Preasfintei Născătoarei de Dumnezeu, iar a doua de la Sfântul Munte”. Aceasta zicându-le, le-a vestit lor, grăind: „Viețuiți singuri, iar eu voi pune vouă egumen, că eu voiesc să viețuiesc singur, precum și înainte m-am obișnuit”. Și așa le-a pus lor egumen pe fericitul Varlaam, iar el mai întâi nesuferind toată tulburarea și gâlceava, s-a închis într-o chilie dintru aceeași peșteră, iar după aceea s-a mutat de acolo la alt deal, și a început a săpa altă peșteră, care este sub mănăstirea cea mare a Pecerscăi.

Iar egumenul, fericitul Varlaam și frații, luând blagoslovenie de la Cuviosul Antonie, au rămas și viețuiau în cea dintâi peșteră. Și înmulțindu-se frații, încât nu mai puteau să mai încapă în peșteră în vremea cântării sobornicești, au socotit să zidească o biserică mică dinafară de peșteră. Atunci au mers egumenul și frații la Cuviosul Antonie în cealaltă peșteră și i-au zis lui: „Părinte, se înmulțesc frații și nu mai putem de acum să încăpem în peșteră în vremea cântării sobornicești. Deci prin porunca Domnului și a Preasfintei Născătoarei de Dumnezeu, și cu a ta sfântă rugăciune, blagoslovește ca să zidim o biserică mică dinafară de peșteră”. Și i-a blagoslovit pe dânșii cuviosul. Iar ei închinându-se lui până la pământ, s-au dus și au început a zidi deasupra peșterii o biserică mică, a Adormirii Sfintei Născătoarei de Dumnezeu.

Și au săvârșit deasupra peșterii biserica aceea mică. Și ținând egumenia în peșteră fericitul Varlaam, voievodul Iziaslav a zidit o biserică de piatră, în numele Sfântului Marelui Mucenic Dimitrie, ca al celui ce era de un nume cu el - căci se numea din Sfântul Botez Dimitrie -, și lângă dânsa a așezat mănăstire. Și a luat acolo la egumenie pe fericitul Varlaam, pentru că voia să-și facă a sa mănăstire mai aleasă decât Mănăstirea Pecerscăi, punându-și nădejdea în bogăție. Dar multe mănăstiri de împărați și de boieri se întemeiază cu bogăția, însă nu sunt așa precum acestea care se întemeiază cu rugăciunile sfinților și cu lacrimile, cu postirea și cu privegherea. Deci așa și Cuviosul Antonie, nu avea aur, nici argint, dar udându-l cu lacrimile, a crescut o neasemănată mănăstire. Și ieșind din ea egumenul - fericitul Varlaam - pentru a merge la mănăstirea Sfântului Marelui Mucenic Dimitrie, precum s-a zis, când mănăstirea de la peșteră era încă în sămânță, căci abia se începuse, au făcut sfat frații cei ce rămăseseră, și mergând la Cuviosul Antonie, i-au zis lui: „Părinte, pune-ne nouă egumen”.

Iar el le-a zis lor: „Pe cine voiți?” Răspuns-au ei: „Pe care îl voiește Dumnezeu și Preasfânta Născătoarea de Dumnezeu, și tu, cinstite părinte”. Apoi cuviosul le-a grăit: „Care este între voi ascultător blând, și smerit, acesta să vă fie egumen”. Atunci au cerut la dânsul pe Cuviosul Teodosie, ca pe cel de un obicei cu el, și întru toate bine iscusit. Și l-a blagoslovit pe el cuviosul la egumenie, iar frații toți, în număr de 20, s-au închinat Cuviosului Antonie până la pământ, fiind bucuroși de un povățuitor ca acela.

Și luând Cuviosul Teodosie egumenia în peșteră, și începând a avea mare sânguință cu postire multă, și cu rugăciuni pline de lacrimi, mult îi ajuta lui blagoslovenia și rugăciunea povățuitorului său, a Cuviosului Părintelui nostru Antonie, care se liniștea la singurătate. Căci începuse Dumnezeu a înmulți

mai mult pe monahi, și se adunaseră la egumenul Teodosie 100 de călugări. Și văzând Cuviosul Teodosie, egumen fiind, înmulțirea fraților foarte mare, a făcut sfat cu dânșii ca să zidească mănăstire, și a mers iarăși la Cuviosul Antonie, și i-a spus lui: „Părinte, se înmulțesc mai mult frații și voim să zidim mănăstire”. Iar Cuviosul Antonie umplându-se de bucurie, a zis: „Bine este cuvântat Dumnezeu pentru toate și rugăciunea Preasfintei Născătoarei de Dumnezeu și a părinților ce sunt în Sfântul Munte să fie cu voi și să vă ajute vouă”.

Acestea zicând, a trimis pe unul din frați la voievodul Iziaslav, zicând: „Iubitorule de Hristos voievod, Dumnezeu înmulțește pe frați și avem loc strâmt. Rugămu-ne să binevoiești a ne da nouă muntele cel de deasupra peșterii”. Iar voievodul auzindu-le acestea, foarte s-a bucurat și a trimis un boier al său ca să le dea lor muntele cel de deasupra peșterii, pe care Cuviosul Teodosie egumenul și frații au întemeiat o biserică mare de lemn și, zidind-o, au împodobit-o cu icoane și au făcut chilii multe, și au îngrădit mănăstirea cu stâlpi, mutându-se din peșteri în ea. Și de atunci mănăstirea aceea, care era din blagoslovenia Sfântului Munte, a început a se numi Pecersca, de vreme ce monahii viețuiseră mai înainte în peșteră.

După aceasta Cuviosul Teodosie a voit, fiind egumen, a întări mănăstirea sa și cu îngrădire afară de cea simțită, cu cea gândită, adică cu așezământ de rânduială pentru cei ce petrec călugărește în mănăstire și nu se află încă într-o zăvorăre. Și a început a căuta îndreptările mănăstirești, precum se scrie în viața lui. Și i-a ajutat la aceasta rugăciunea și blagoslovenia Cuviosului părintelui nostru Antonie. Căci după blagoslovenia și rugăciunea lui, Dumnezeu așa rânduind, s-a aflat atunci cinstitul Mihail, monahul sfintei mănăstiri a studiiților, care venise cu mitropolitul Gheorghe din Grecia, pe care Cuviosul egumen Teodosie l-a întrebat despre randuiala părinților studiiți: cum cântă cântările și citesc citirile, și închinăciunile cum le țin, și starea în biserică și șederea la masă și ce fel de mâncare în care zile. De acestea toate înștiințându-se cu încredințare de la Mihail și așijderea de la fericitul Efrem famenul, care fusese la Sfintele Locuri, cele scrise acolo și aduse aici le-a luat și le-a dat mănăstirii sale; și de la acea mănăstire au luat randuiala toate mănăstirile Rusiei. Și pentru aceasta mai cinstită este Mănăstirea Pecersca decât toate cu întâietatea, și cu cinstea mai sus de toate.

În zilele egumeniei Cuviosului Teodosie, se ocârmuia îmbunătățita viață în mănăstire după randuiala, cu ajutorul rugăciunii și blagosloveniei Cuviosului Părintelui nostru Antonie. Atunci a venit în obște și Cuviosul Părintele nostru Nestor, cronicarul Rusiei și scriitorul vieții Cuviosului Teodor și a celorlalți, având 17 ani de la nașterea sa, precum scrie el însuși despre sine aici. Pe acela l-a primit cu osârdie Cuviosul Teodosie, după sfatul și blagoslovenia Cuviosului Părintelui nostru Antonie. Iar el cercetând în letopisețul său pentru ce s-a chemat Mănăstirea Pecersca, a scris aici în scurt pentru folos, la începăturile nevoințelor întâiului egumen al mănăstirii aceleia, a Cuviosului Părintelui nostru Antonie.

Însă pentru minuni, deși nu despre toate, precum și despre cinstita înaintea Domnului moarte a cuviosului, să povestim câte ceva de la fericitul Episcop Simon, și de la Policarp, ajutorul lui, lăsând deocamdată letopisețul, în care sunt scrise nevoințele și ispitele care le-a răbdat. Căci Cuviosul părintele nostru Antonie, fiind la singurătate în altă peșteră și văzând înmulțirea și buna randuiala a turmei sale celei de Dumnezeu alese, proslăvea pe Dumnezeu foarte în trupul său și în sufletul său, sporind întru toate faptele bune trupești și sufletești și mergând din putere în putere. De aceea și Dumnezeu l-a proslăvit pe el, că strălucea el în pământul Rusiei cu feluri de minuni, mai ales prin darul tămăduirii și al proorocirii.

Pentru că s-a arătat Cuviosul Părintele nostru Antonie doctor prea minunat, și prooroc în Rusia. Doctoria lui cea de minuni făcătoare era într-acest chip: Cuviosul stareț slujea el însuși bolnavilor și îi tămăduia pe aceia cu rugăciunea sa, însă își acoperea prin smerita cugetare darul tămăduirii cel din rugăciunea sa, blagoslovind verdețurile cu care se hrănea și dându-le ca pe niște doctorii, pe care bolnavii gustându-le, îndată se făceau sănătoși, ori de ce boală era cuprinși. La această doctorie de minuni făcătoare a sa, a lăsat următor pe fericitul Agapit. Iar proorocia sfântului o mărturisește afară de altele, lucrul acesta.

Odată trei voievozi Iaroslavici, Iziaslav domnul Kievului, Sviatoslav al Cernigovului, Vsevolod al Periaslavului, mergând la război împotriva polovților, au venit la Cuviosul Antonie pentru blagoslovenie, iar el mai înainte văzând cu duhul mânia lui Dumnezeu asupra lor, a lăcrimat și le-a proorocit zicând: „Pentru păcatele voastre veți fi biruiți de barbari, de care fiind goniți, mulți din ostașii voștri se vor îneca în râu, alții se vor prinde în robie, și ceilalți vor cădea în ascuțișul sabiei". Acest lucru s-a și împlinit la râul Altii, încât abia numai voievozii au scăpat cu viață, Iziaslav și Vsevolod în Kiev, iar Sviatoslav în Cernigov, iar polovții prin tot pământul Rusiei s-au răspândit, prădând-o și pierzând-o pe ea.

Intru aceeași vreme când a proorocit domnilor Rusiei, același cuvios a proorocit și lui Șimon, fiul lui African, voievodul nemțesc, că acela, cu darul lui Dumnezeu, nu numai că avea să fie slobozit de la moarte în acel război, după ce va fi în mijlocul morților, dar și că după mulți ani avea să fie pus cel dintâi în biserica cea de piatră a Pecerscăi; de care așijderea a proorocit, că se va zidi cu facere de minuni, care toate adevărate au fost. Pentru că singur Șimon întorcându-se de la acel război, a spus cuviosului: „Zăceam rănit între cei uciși, dar oarecare putere dumnezeiască m-a scos dintre aceia și m-a tămăduit de toate rănilile mele; încă și pe ostașii mei i-am aflat întregi". Apoi și de biserica cea proorocită a zis: „Asemănarea bisericii ce are să se zidească, în care eu am să fiu pus, am văzut-o de două ori în văzduh: o dată acum când zăceam între cei morți lângă râul Altii, și încă o dată, fiind pe mare, când am fost izgonit de unchiul meu Iacunom de la domnia nemțească și am fugit în Rusia la voievodul Iaroslav".

Acestea zicându-le, Șimon a adevărit cu însuși lucrul buna voire a lui Dumnezeu cea arătată lui, la zidirea sfintei biserici, pe care a proorocit-o cuviosul. Pentru că a dus atunci un brâu și o coroană de aur și le-a dat Cuviosului Antonie, zicând: „Acestea le-am luat de la icoana lui Hristos cel răstignit pe cruce, când am ieșit de la patria mea. Deci de vreme ce ai zis că aici mă voi pune eu, am auzit glasul Domnului ca să se măsoare cu acest brâu temelial bisericii, întru care am să fiu pus și pe a cărei asemănare am văzut-o; iar coroana aceasta să se atârne deasupra jertfelnicului". Și așa s-a arătat aievea, că proorocia Cuviosului Părintelui nostru Antonie se întocmea cu dumnezeiască bună voire, care s-a împlinit și mai desăvârșit, când, după mulți ani, Șimon a fost cel dintâi pus în biserica de piatră a Pecerscăi, cea de Dumnezeu zidită.

Dar mai înainte de aceea, să pomenim iarăși din letopiseț de o ispită nu mică, pe care a suferit-o cuviosul. Căci domnul întunericului - diavolul -, urătorul luminii faptelor bune, s-a ispitit prin domnul Iziaslav, ca să depărteze de la cetatea de scaun a Kievului, ca și mai înainte, pe luminătorul cel atât de mare, pe Cuviosul Părintele nostru Antonie, care lumina ca sub obroc, în peștera cea întunecoasă, prin fapte bune și prin minuni. De aceea a chivernisit o tulburare ca aceasta: Biruind polovții, după proorocia sfântului, la războiul ce s-a zis mai înainte, norodul Kievului silea pe voievodul său Iziaslav, ca să iasă cu dânșii iarăși împotriva vrăjmașilor celor răspândiți prin Rusia. Iar el nevrând, au ridicat tulburare și au scos din temniță pe Vseslav, voievodul polovților, care era atunci în robie în Kiev, făcându-l domn loruși în Kiev. Iar voievodul Iziaslav a fugit în pământul leșesc. Apoi șezând Vseslav în Kiev șapte luni, a venit asupra lui din pământul leșesc Iziaslav cu Boleslav smileanul, iar Vseslav împotriva ieșind, a fugit la Poloțca în taină. Atunci Iziaslav intrând în Kiev, a început a se mânia foarte asupra Cuviosului Antonie, diavolul îndemnându-l la aceasta.

Căci a clevetit oarecine pe Antonie înaintea lui Iziaslav, ca și cum l-ar fi iubit pe Vseslav și l-ar fi sfătuit, fiind pricinuitoare la toată tulburarea aceea. Iar Cuviosul Antonie slujea atunci în peșteră bolnavului Isachie cel închis (Vezi Viețile Sfinților la 14 februarie.), pe care diavolul l-a înșelat, arătându-i-se în chipul lui Iisus Hristos, și abia l-a lăsat viu, ostenindu-l prin jucare. Deci la această slujire a sfântului mai mult zavistua înșelătorul, păzind ca Isachie cel înșelat să nu fie tămăduit degrab cu trupul și cu sufletul, prin slujirea aceluia. Și pentru aceea îndemna vrăjmașul cu totul pe Iziaslav, ca să izgonească cu mânie pe Cuviosul Antonie din hotarele Kievului, precum la o vreme și-a și câștigat dorirea. Pentru că înștiințându-se de aceea Sviatoslav, voievodul Cernigovului, că Iziaslav, fratele lui, se mânie foarte asupra Cuviosului Antonie, a trimis noaptea după sfântul și l-a luat la Cernigov, unde el a iubit un loc aproape de cetate, în muntele Boldinei, și acolo săpându-și o peșteră, locuia într-însa; la care loc s-a zidit mai pe urmă și mănăstire.

Dar nu mult a dănuțit urătorul binelui, căci nu după multă vreme voievodul Iziaslav bine socotind, și nerăutatea sfântului în-țelegând-o, a cunoscut lucrarea ispititorului, și jale fiindu-i, a trimis în stăpânirea lui Sviatoslav, la hotarele Cernigovului, către Cuviosul Antonie, rugându-l ca să se întoarcă înapoi în stăpânirea lui în Kiev, la turma sa cea aleasă de Dumnezeu. Iar Cuviosul Antonie fiind blând și smerit cu inima, s-a plecat la rugămintele, și s-a întors la frații săi, care erau tulburați și lepădați, ca oile ce n-au păstor. Pentru că nu voia Dumnezeu ca acest prea strălucit luminător, soarele cel cu raze luminoase al Rusiei, Cuviosul Părintele nostru Antonie, să lumineze într-o altă cetate, afară de Kiev, cetatea scaunului cea mântuită de Dumnezeu, prin începătura vieții monahicești celei cu bună rânduială. Ci de unde a răsărit lumina credinței ortodoxe în tot pământul Rusiei, prin binecredinciosul domn Vladimir, de acolo a binevoit ca să strălucească și raza așezământului pustnicesc celui desăvârșit, prin Cuviosul Părintele nostru Antonie.

Deci după atâtea ispite n-a slăbit Cuviosul Părintele nostru Antonie, ci trecând treptele cele de mai mari nevoițe, se ostenea în peșteră până ce a biruit desăvârșit puterea diavolului cea netare. Căci a izgonit cu rugăciunea și cu postul pe acest neam înșelător - după cuvântul Evangheliei -, și cu celelalte îmbunătățite osteneli: cu privegherea, cu starea în picioare, cu cea nenumărată plecare a genunchilor. Însă nu-și lăsa niciodată peștera sa, deși toată viața lui avea de-a pururea război într-un loc întunecos cu stăpânitorul lumii întunericului acestui veac.

Și s-a întors cuviosul iarăși la cele mai dinainte faceri de minuni ale sale, și mai mari decât acelea a arătat. Pentru că a început a avea sânguință mare pentru Pecersca, biserica cea de piatră proorocită de el, pentru care a luat și mărturie de la Șimon despre buna voire a lui Dumnezeu. De aceea, sfătuindu-se cu Cuviosul egumen Teodosie, se ruga cu dinadinsul Teslarului Celui Preaînalt, ca el singur cu mâinile sale cele fără de prihană să binevoiască, și să ajute a se zidi casa Maicii Sale celei fără de prihană, a Stăpânei noastre Născătoarei de Dumnezeu. Pentru că, urmând lui David, zicea: De n-ar zidi Domnul casa, în deșert se vor osteni cei ce zidesc. Iar când se nevoia sfântul într-o rugăciune ca aceasta, o, minune! nedepărtându-se nicăieri din mănăstirea Pecersca - precum oarecând preaslăvitul Nicolae din Mira, făcătorul de minuni -, s-a arătat împreună cu cel de un obicei al său prieten, cu Cuviosul Teodosie în Constantinopol, stând înaintea împărătesei Cerului, a Preasfintei Născătoarei de Dumnezeu, de la care și aur luând cu acela, l-a dat meșterilor zidari de piatră, ca să meargă în Rusia spre zidirea Bisericii Pecerscăi, după porunca Împărătesei Cerului.

Deci au venit de la greci zidari de piatră și au spus acea mare minune. Și iată, Cuviosul Părintele nostru Antonie s-a pornit la alte minuni prea de mirare - potrivite cu proorocii cei de demult, Ghedeon și Ilie -, pentru că, întrebând meșterii pentru locul la care ar zidi biserica cea poruncită lor de către Preasfânta Născătoarea de Dumnezeu, s-a rugat Cuviosul Părintele nostru Antonie trei zile, ca Insuși Dumnezeu cel în Treime să le arate cu semn din cer locul cel vrednic spre lăcaș Cereștii Împărătesc și atunci neajungând aceea, că voievodul Sviatoslav a venit prin îndemnare dumnezeiască la oamenii ce se adunaseră spre alegerea unui loc ca acela, și a dăruit câmpul său pentru aceea; Insuși Iisus, Împăratul slavei, s-a arătat Cuviosului Antonie, rugându-se el pentru aceasta în noaptea întâi, și i-a zis: „Antonie, ai aflat dar înaintea mea”.

Iar Cuviosul Antonie auzind aceasta, a cerut de la dânsul în noaptea aceea, ca peste tot pământul dimineața să fie rouă, iar la locul Bisericii, uscat. Apoi într-altă noapte a cerut peste tot pământul uscăciune, iar la locul bisericii rouă. Iar a treia zi, blagoslovind locul acela, și cu brâul lui Hristos cel de aur dat de Șimon poruncind să se măsoare 30 de brașe în lungime și 20 în lățime, precum se poruncise de sus lui Șimon, a pogorât și foc din cer cu rugăciunea sa, care nu numai prin arderea copacilor, ci și prin săparea pământului, a gătit din destul locul acela, unde acum strălucește sfânta biserică a Pecerscăi, cea făcătoare de minuni și asemenea cu cerul, precum se scrie în povestirea cea pentru această sfântă biserică.

Cu o facere de minuni ca aceasta blagoslovind Cuviosul Părintele nostru Antonie gătitura locului și începătura zidirii bisericicești în sfântul lăcaș al Pecerscăi, a început a se găti singur pe sine pentru călătoria la Biserica cea nefăcută de mână, veșnică, care este în lăcașurile cerești, de care Sfântul Ioan a scris într-un Apocalipsă, zicând: Domnul Dumnezeu Atotțiitorul este Biserica a ei. Pentru că așa a însemnat și

Impărăteasa Cerească în vremea arătării sale în Vlaherna, când s-a înfățișat zidarilor de piatră și le-a zis: „Acest Antonie doar vă va blagoslovi pe voi la lucru, căci el se va duce la veșnica odihnă, iar Teodosie se va duce după dânsul în anul al doilea". Dar ce fel de gătire era de trebuință la cinstită înaintea Domnului moartea Cuviosului Părintelui nostru Antonie? Care având locuință îmbunătățită în peșteră, ca într-un mormânt de-a pururea, putea să grăiască cu apostolul: În toate zilele mor. De aceea și cu proorocul, prin nemincinoasă gură în toate zilele grăia: Gătitu-m-am și nu m-am tulburat a păzi poruncile tale. Deci Cuviosul fiind gata în inima sa și netulburat pentru lucrurile sale, se îngrijea numai ca să nu lase tulburată turma sa cea aleasă de Dumnezeu, încât s-a împlinit întru cuviosul acest grai al apostolului: Ținut sunt de amândouă, dorire având ca să mă dezleg, și să fiu cu Hristos, cu mult mai bine. Iar a petrece în trup, mai de folos este pentru voi.

Însă văzând că a sosit acum vremea dezlegării și a lepădării trupului lui, își mângâia pe fiii săi, făgăduindu-se, că și după ducerea sa nu va părăsi locul acela sfânt, la care s-a nevoit, ci totdeauna îl va apăra și-l va cerceta, îngrijindu-se de dânsul, și ajutând celor ce viețuiesc într-însul, și aleargă cu credință la dânsul. Iar mai ales a lăsat la sfântul său loc această făgăduință de bună nădejde, mai bună decât toată moștenirea: Că s-a făgăduit ca să mijlocească cu rugăciunile sale, ca precum singur ieșea din trup plin de pocăință și încredințat de miluire, așijderea să se învrednicească și cei ce sunt acolo, de vor avea dragoste spre dânsul, să iasă întru pocăință și să fie miluiți.

Și petrecând în cealaltă peșteră 16 ani, și-a sfârșit într-înșea viața sa cea vremelnică și s-a dus la cea nesfârșită, în anul 1073 de la Hristos, în 10 zile ale lunii lui iulie, având de la nașterea sa 90 de ani, în domnia lui Sviatoslav Iaroslavici, domnul Kievului, și întru împărăția lui Roman Diogen, împăratul grecilor. Iar cinstitele moaște ale acestui cuvios întâi începător sunt puse de atunci întru aceeași peșteră întru care s-a și sfârșit, sub mănăstirea cea mare. Și precum singur cuviosul se depărta în viața sa de ochii omenești, rugându-se lui Dumnezeu în taină la singurătate, așa a cerut și pentru moaștele sale aceeași dăruire, ca să fie depărtate de ochii omenești. Pentru că se cădea dătătorului nostru de lege celui rus ca să se învrednicească dăruirii celei de asemenea cu cel israelitean.

Israelitenii nu puteau oarecând să privească la fața lui Moise încă viu fiind, din pricina strălucirii celei mari, când a adus legea lui Israel din muntele Sinaiului. Așijderea nu puteau nici pe Cuviosul Părintele nostru Antonie, încă viețuind în peșteră, să-l vadă întru lumina lucrurilor celor bune, când a adus legea în pământul Rusiei, din muntele Atonului. Ascunse sunt de vedere moaștele preaslăvitului Moise, israeliteanul dătător de lege; ascunse sunt de vedere și moaștele Cuviosului Părintelui nostru Antonie, dătătorul de lege al Rusiei, pe care a le vedea ne oprește pe noi cu minune până acum Dumnezeu cel minunat întru sfinții săi. Pentru că mulți îndrăznind a săpa la locul acela, la care este pus cinstitul trup al Cuviosului Părintelui nostru Antonie, au fost pedepsiți cu slobozire de foc și au pățimit multe pe trupurile lor, până ce s-au căit de o îndrăzneală ca aceea. Însă măcar deși prin vedere se osebesc de la noi moaștele Cuviosului Părintelui nostru Antonie, dar cu ajutorul sunt totdeauna aproape de noi și de toți cei ce-l cheamă pe el, căci fac neîmpuținată minuni, ajutând tuturor celor ce aleargă cu credință la cinstitul mormânt al cuviosului.

Iar mai ales întunericul drăcesc îl gonesc din oameni, ca o adevărată lumină, care luminează și întru întunericul întunecatului mormânt, și pe care întunericul drăcesc niciodată nu a cuprins-o, ci s-a obișnuit totdeauna a pieri de strălucirea ei.

Cinstitele moaște ale Cuviosului Părintelui nostru Antonie izbăvesc și de feluri de neputințe, care dau război nu numai asupra trupului, ci și asupra sufletului însuși, precum s-a înștiințat Sfântul Ioan mult pătimitorul. Căci acela luptându-se cu patimile necurate trei ani și mult pătimind, se chinuia de curvie; deci a mers la mormântul Cuviosului Antonie și a petrecut la dânsul rugându-se ziua și noaptea, și iată a auzit glasul cuviosului: „Ioane, Ioane, se cade ție ca aici să te închizi în peșteră, ca prin nevedere și prin tăcere războiul să ți se ușureze, și Domnul îți va ajuta ție". Iar Ioan a făcut aceea, și cu darul lui Dumnezeu, prin rugăciunile Cuviosului Antonie s-a mântuit, căci nu l-au biruit patimile trupesti cele necurate, deși mai în toți acei 30 de ani se întrarmau asupra lui împreună cu necuratele duhuri, precum se scrie în viața lui.

Precum s-a făgăduit, Cuviosul Părintele nostru Antonie n-a părăsit locul său cel sfânt, de vreme ce grijindu-se de dânsul, s-a arătat după adormirea sa, ca și înaintea adormirii, cu Cuviosul Teodosie, în Constantinopol, unde a făcut sfātuire cu zugravii greci pentru zugrăvirea cinstitelor icoane din biserica Pecerscăi, și le-a dat și aur destul, ca și mai întâi zidarilor, cu același Cuvios Teodosie. Și i-a trimis în cetatea Kievului, în mănăstirea sa Pecersca, la fericitul Nikon ce era atunci egumen, precum se scrie în spunerea cea pentru împodobirea sfintei biserici a Pecerscăi.

Vrednic de credință este Cuviosul Părintele nostru Antonie și întru făgăduința aceea cu bună nădejde, că s-a făgăduit ca celor ce-l iubesc pe el să le ajute după ducerea sa, ca cei ce locuiesc la locul acel sfânt să se sfârșească întru pocăință și să se învrednicească de miluire. Cuvântul făgăduinței lui s-a împlinit cu lucrul prin facere de minune la fericitul Erasm, monahul Pecerscăi, de vreme ce acela mahnindu-se pentru aurul cel împărțit la împodobirea bisericii, când a căzut în boala cea cumplită, și acum lângă sfârșit fiind, a zăcut șapte zile nesimțitor, neputând nicidecum să se sfârșească fără de pocăință și să fie îngropat la locul acela sfânt.

Și iată a opta zi i s-a arătat Cuviosul Antonie cu Teodosie, și i-a grăit: „Ne-am rugat lui Dumnezeu pentru tine, și ți-a dăruit ție Domnul vreme de pocăință”. Iar Erasm îndată s-a făcut sănătos, și așa desăvârșit s-a pocăit, și a fost miluit, că a treia zi sfârșindu-se, s-a învrednicit a fi numărat cu sfinții, precum se scrie în viața lui.

Deci să proslăvim și noi pe Același iubitor de oameni atotdăruitor, pentru dăruirea acestui făcător de minuni întâi începător al monahilor din pământul cel rusesc, a Cuviosului Antonie, ale cărui alte multe isprăvi, mai ales cele care au fost înaintea pristăvirii, de vreme ce a voit a se liniști în taină în singurătatea peșterii, niciunul din oameni nu poate să le scrie sau să le spună, fără numai singur știutorul de inimi, Cel ce știe cele nearătate și cele ascunse, a Cărui limbă este condeiul scriitorului ce scrie degrab. Acela a scris singur mai pe larg, în cărțile vieții veșnice, viața Cuviosului Părintelui nostru Antonie.

Iar noi neaflând acum celelalte cărți, risipite prin multe războaie, ci primind acestea câteva, se cuvine să ne rugăm cu dinadinsul acestui făcător de minuni întâi începător, ca și noi, fiind părtași făgăduinței lui celei cu bună nădejde, să ne învrednicim -mijlocind el pentru noi - să ne sfârșim viața noastră întru pocăință și să fim miluiți. Ca așa și noi împreună cu Cuviosul acesta întâi începător Antonie, ca fiii cu părintele, să aflăm numele noastre scrise în cărțile vieții celei veșnice, cu Darul și cu iubirea de oameni a Celui întru toți întâi începător al mântuirii noastre, a Domnului Iisus Hristos, Căruia împreună cu Cel fără de început al lui Părinte, și cu Duhul cel de o ființă, se cuvine cinstea, slava, lauda, și stăpânirea, acum și de-a pururea și întru nesfârșirii vecii vecilor. Amin.

ADUCEREA CINSTITULUI VEȘMÂNT AL DOMNULUI NOSTRU IISUS HRISTOS DIN PERSIA LA MOSCOVA (10 iulie)

În zilele binecredinciosului împărat și marelui domn Mihail Teodorovici, singur stăpânitorul a toată Rusia, și întru patriarhia prea sfințitului Filaret, tatăl după trup și după duh al Împăratului, împă-rățea în Persia Abbas șah. Acela având dragoste spre binecredinciosul împărat Mihail, adeseori trimitea la dânsul pe solii săi cu daruri, așijderea și împăratul Rusiei îi trimitea lui înapoi pe solii săi cu daruri. Iar în anul de la zidirea lumii 7133, iar de la Nașterea lui Hristos 1625, în luna lui martie, a venit din Persia de la Abbas Șah, împăratul cel zis mai sus, un sol slăvit cu numele Urusamvec, cu scrisoare și cu multe daruri cinstite. Acela a mai adus osebit de la împăratul său, pentru preasfințitul patriarh Filaret, o scrisoare și un dar fără de preț, anume veșmântul Domnului nostru Iisus Hristos, într-un sicriș de aur, împodobit cu pietre scumpe.

Împăratul Persiei înștiința în scrisoare că, făcând izbândă cu oastea și robind țara ivirilor, s-a aflat între veșmintele mitropoliei, închis tare într-o cruce, acel veșmânt al lui Hristos, pe care, luându-l, l-a trimis în dar preasfinției sale, Patriarhului Filaret al Moscovei. În aceeași scrisoare, împăratul Persiei proslăvea numele cel mare al Domnului Dumnezeu și Mântuitorului nostru Iisus Hristos, zicând: „Dacă cineva nu-L cinstește cu cuviință dumnezeiască pe Acela (Domnul nostru Iisus Hristos), ca pe un Dumnezeu, acela să fie ars cu foc fără de milă; iar cel care va aprinde focul asupra unui hulitor de Dumnezeu ca acesta, acela este vrednic de cinste și de mărire”.

Iar Preasfințitul Patriarh Filaret, primind cu bucurie acel mare dar, care era mai mare decât toate celelalte daruri pământești de mult preț, a chemat pe niște greci bătrâni iscusiți, care se întâmplaseră în acea vreme în cetatea Moscova, unii fiind din Ierusalim, iar alții din alte părți grecești. Între aceia era Nectarie, căruia i s-a dat în Rusia Arhiepiscopia Vologod și a marelui Perecom; și Ioanichie, care, înainte cu puțină vreme, venise în Moscova cu Preasfințitul Teodor, Patriarhul Ierusalimului. Preasfințitul patriarh Filaret a întrebat pe acei greci, dacă știu ceva despre veșmântul Domnului și ce se aude de dânsul prin părțile grecești. Atunci fiecare dintr-înșii a spus câte ceva puțin, cât li se întâmplase să audă.

Arhiepiscopul Nectarie a spus: „Pe când eram arhidiacon la Preasfințitul Patriarh al Constantinopolului, am fost trimis de dânsul în țara ivirilor, pentru o trebuință oarecare. Acolo s-a întâmplat de m-am dus la biserica ce se numea Ileta și am văzut într-înșea la strana dreaptă și lângă întâiul stâlp, lumânări multe aprinse. Deci am întrebat preoții care erau acolo: «Ce este aceasta?» Iar ei mi-au răspuns: «Aici este pus veșmântul Domnului Hristos, pe care l-a adus de demult un ostaș al țării noastre, care a fost în Ierusalim pe vremea răstignirii Domnului. Și se fac aici multe minuni de către acest veșmânt al lui Hristos»”.

Alți greci spuneau preasfințitului patriarh că, în Palestina și în celelalte părți grecești, se aude povestindu-se de cei dreptcredincioși, că veșmântul Domnului se află la ivireni. Pentru că, pe vremea răstignirii Domnului, a fost un ostaș oarecare din părțile Ivirului, care a câștigat la sorți veșmântul Domnului, și l-a dus în Iviria, în țara sa. El l-a dat ca pe un mare dar surorii sale după trup care era fecioară, și a spus tuturor cele ce s-au făcut pentru Hristos în Ierusalim. Iar fecioara aceea auzind cele povestite, a iubit acel veșmânt al Domnului, și-l păzea la sine cu cinste. Apoi, după puțină vreme, a sosit sfârșitul vieții ei și, când murea, a poruncit ca în locul rânduielilor celor de îngropare, să-i îngroape trupul ei în veșmântul Domnului. Și a fost așa.

Iar după câțeva vreme, deasupra mormântului fecioarei aceleia a crescut un copac mare și foarte frumos. Iar în vremile marelui Constantin, împăratul grecilor și al romanilor, când țara Iviriei a primit Sfântul Botez, atunci din copacul acela a curs mir cu bun miros și tămăduitor; și se ungeau cu acel mir cei cuprinși de toate felurile de neputințe și de boli, și primeau tămăduiri. Iar dreptcre-dincioșii împărați ai ivirilor, văzând preaslăvitele minuni ce se făceau, au zidit deasupra copacului acela o biserică vestită și au rânduit episcop mai mare la dânsa.

Și trecând mulți ani, când cu slobozirea lui Dumnezeu perșii au robit întâi țara Iviriei, atunci au pustiit și biserica aceea, în care era copacul acela izvorător de mir. După aceea, chiar dacă țara Iviriei s-a slobozit din jugul robiei perșilor, dar copacul acela n-a mai fost acolo, nici mir tămăduitor de la locul acela nu mai curgea, fără numai cu un stâlp era însemnat locul acela. Iar pentru veșmântul Domnului totdeauna se lățea slava, cum că este în țara Iviriei; și mulți socotesc, că după purtarea de grijă a lui Dumnezeu, a fost luat de oarecare credincioși din mormântul acela, spre paza sfințeniei, în vremea robiei. Iar cum s-a aflat după aceea în mitropolie, de aceasta nu se știe nicidecum. Iar preasfințitul Patriarh Filaret, auzind aceste înștiințări pentru veșmântul Domnului, s-a sfătuit cu preasfințitii arhieriei ai Rusiei - fiindcă era atunci vremea sfântului marelui post celui de 40 de zile - și a poruncit ca să se facă post și rugăciune prea cu deadinsul. Și în Duminica închinării Crucii, făcând rugăciuni de toată noaptea, a poruncit ca pe acel mântuitor veșmânt al lui Hristos Dumnezeu nostru să-l pună pe cei neputincioși, precum de demult binecredincioasa împărăteasă Elena a pus Crucea lui Hristos pe un mort, pentru încredințare.

Și precum acolo s-a cunoscut Crucea lui Hristos din puterea cu care mortul a înviat, așa și aici s-a făcut încredințare pentru veșmântul Domnului, căci cei ce pătimeau de felurite neputințe, pe care se punea

veșmântul lui Hristos, aceia primind grabnică tămăduire, se făceau sănătoși. De un dar ca acesta s-a umplut de mare bucurie binecredinciosul împărat și preasfințitul patriarh, și au poruncit ca în biserica cea mare sobornicească a Adormirii Preasfintei Născătoarei de Dumnezeu, înspre partea apusului, în unghi drept, unde era chipul Mormântului purtător de viață al lui Hristos, să se tocmească un loc foarte cinstit și împodobit. Și acolo au pus veșmântul lui Hristos, care și până acum este văzut de toți, și este cinstit cu vrednică datorie și cu cucernicie; de la care și până astăzi se dau tămăduiri bolnavilor care aleargă cu credință la el. Și s-a așezat prăznuirea punerii veșmântului Domnului în 10 zile ale lunii lui iulie, întru slava lui Hristos Dumnezeului nostru, Celui împreună cu Tatăl, și cu Sfântul Duh, slăvit în veci. Amin.

MINUNEA SFINTEI MAREI MUCENIȚE EUFIMIA, PRIN CARE S-A ÎNTĂRIT DREAPTA CREDINȚĂ (11 iulie)

Sfânta Mare Muceniță Eufimia s-a născut, a crescut și s-a încununat prin muceniec în Calcedon, cetatea Bitiniei de lângă gura Mării Negre, în dreptul Constantinopolului, fiind între ele Bosforul Traciei. Ea a pățimit pe vremea împărăției lui Dioclețian, în 16 zile ale lunii septembrie, în care zi se prăznuiește pomenirea ei. Iar acum se pomenește acea minune care s-a făcut de cinstitele ei moaște în vremea Sinodului al IV-lea a toată lumea al Sfinților Părinți, ce s-a ținut în Calcedon la anul 451, prin care minune s-a dovedit și s-a întărit mărturisirea drepte credințe. Această minune a fost hotar al Sfinților Părinți, ca să nu treacă spre împărtășirea celor rău credincioși.

Și s-a început această lucrare de aici: Dioscor, patriarhul Alexandriei și Eutihie, arhimandritul Constantinopolului, pe când încă era viu dreptcredinciosul împărat Teodosie cel Tânăr, au ridicat un nou eres de hulă împotriva Domnului nostru Iisus Hristos, amestecând cele două firi ale Lui, pe cea dumnezeiască și pe cea omenească, într-una singură. Și pe mulți din rânduiala duhovnicească și mirenească i-au amăgit cu această rea credință a lor; iar pe bărbații și boierii care erau în palatul împărătesc i-au vătămat cu acel eres și aveau mare ajutor de la ei. Iar când s-a ținut în Efes sinodul cel de loc (După cel de al treilea Sinod a toată lumea, care a fost acolo cu muți ani înainte), iar mai degrabă să zicem adunarea cea tâlhărească, la care preasfințitul Flavian (Pomenirea lui la 18 februarie), patriarhul Constantinopolului și mărturisitorul drepte credințe, a fost ucis de cei de un gând cu Dioscor și cu Eutihie, atunci s-a întărit mai mult acel eres și era primit ca o credință dreaptă, iar credința ortodoxă era lepădată ca o rea credință oarecare. Deci era de trebuință să se adune al patrulea Sinod a toată lumea, al Sfinților Părinți, pentru lepădarea aceluia eres și spre întărirea drepte credințe.

În vremea aceea, binecredinciosul împărat Teodosie a trecut din această viață către Domnul. Iar după el a luat împărăția îmbunătățitul și plăcutul lui Dumnezeu Marcian cu Sfânta Pulheria. Acești râvnitori ai drepte credințe, văzând Biserica tulburată de eresuri și feluritele certuri ce se făceau în ea, au poruncit să se adune în cetatea Calcedonului sfinții părinți din toată lumea creștină, ca să cerceteze și să hotărască toate cele pentru dreapta credință. Deci s-au adunat Sfinții Părinți în număr de 630, cu preasfințitul Anatolie, Patriarhul Constantinopolului și cu preasfințitul Iuvenalie, Patriarhul Ierusalimului și cu trimișii preasfințitului Leon, Papa Romei. Și au fost de față și răi credincioșii, între care începători erau Dioscor, patriarhul Alexandriei, Maxim al Antiohiei, rânduit la patriarhie de Dioscor în locul lui Domnos, și ceilalți arhierii de un gând cu ei, și Eutihie cu cei de o socoteală ai săi, încât mulțimea ereticilor era fără de număr. Și toți împreună cu Sfinții Părinți făceau Sinodul, adunându-se în biserica Sfintei Mare Mucenițe Eufimia, care este în cetățuia dinspre Bosfor; pentru că acea biserică ținea de scaunul mitropoliei Calcedonului și era foarte mare, încât putea să încapă în ea mult popor. În ea se odihneau și moaștele acestei mari mucenițe, de la care se făceau minunate și preaslăvite minuni, care se cade măcar în parte să se pomenească.

În ziua sfintei ei pomeniri, în care a pățimit pentru Hristos, în toți anii izvora sânge din cinstitele ei moaște, ca și cum ar fi curs dintr-o rană, și se lua de acolo astfel: Mormântul ei era de marmură și acoperit

de o lespede tot de marmură, având înăuntru moaștele sfintei, puse într-un sicriu de lemn. În acel mormânt de marmură, în partea stângă, era o ferestruie mică, cât încăpea o mână omenească. Ferestruia era încuiată cu tărie și se deschidea numai la vremuri cuvioase. Prin acea ferestruie, numai episcopul singur, după cântarea rugăciunilor de toată noaptea și înaintea Sfintei Liturghii, scotea acel sânge cu un burete legat de o vârguță lungă de fier. Băgând acolo buretele uscat, îl scotea plin de sânge și îl storcea într-un vas cinstit, pregătit pentru aceasta. Iar poporul văzând sângele acela, înălța slavă atât lui Dumnezeu, cât și Sfintei Mucenițe Eufimia și se ungea cu el spre binecuvântare și tămăduirea neputințelor lor.

Acel sânge era foarte bine mirositor, ca și cum era amestecat cu un mir de mult preț, însă nici un fel de mir din cele pământești nu putea să fie asemănător cu acela. Pentru că sângele acela covârșea cu neasemănare toate aromatele și tămăduia toate bolile. Iar sfânta mu-ceniță izvora din cinstitele ei moaște un sânge mirositor și tămăduitor ca acela, nu numai în vremea prăznuirii sale de peste an, ci uneori și în alte vremi, și mai ales când arhiereul acelei biserici era bărbat plăcut lui Dumnezeu, cu viață îmbunătățită. Se făceau încă și arătări multe, pentru că sfânta se arăta de multe ori celor ce se rugau ei cu credință: uneori celor ce zăceau în boli, alteori celor ce alergau la biserică și la mormântul ei, iar alteori celor ce erau în felurite primejdii și o chemau în ajutor. Și alergau spre închinare cu credință la dânsa în Calcedon popoare din toate țările și cetățile, dar mai ales din Constantinopol. Drept aceea, adunându-se Sinodul Sfinților Părinți celor din toată lumea, împărații au poruncit ca acolo să se săvârșească.

La acel sinod, făcându-se multă neînțelegere și ceartă a dreptcredincioșilor creștini cu ereticii, pentru că rău credincioșii nu voiau nicidecum să se supună la dogmele cele drepte, atunci Preasfințitul Anatolie, sfătuindu-se cu ceilalți sfinți părinți, a zis către eretici: „Să scrieți voi într-o carte mărturisirea credinței voastre și vom scrie și noi mărturisirea noastră și amândouă scrisorile, pecetluindu-le, să le punem în mormânt la preacinstitele moaște ale Sfintei Mare Mucenițe Eufimia, apoi să ne rugăm sobornicește lui Dumnezeu cu post, ca, prin această sfântă plăcută a sa, să ne descopere care este credința cea dreaptă". Aceasta zicând Sfântul Anatolie, toți au laudat sfatul lui. Deci au scris două cărți: dreptcredincioșii pe a lor, iar ereticii pe a lor. Apoi, pecetluindu-le cu pecetea lor și descoperind mormântul sfintei, au pus amândouă scrisorile pe pieptul ei. Și iarăși acoperind mormântul, l-au întărit cu pecete împărătească și cu strajă și s-au rugat trei zile cu postire.

Și sosind ziua a patra, împăratul împreună cu tot sinodul s-au dus la cinstitul mormânt al Sfintei Eufimia și, desfăcând pecetea împărătească, când au deschis mormântul, au văzut scrisoarea celor dreptcredincioși șezând în dreapta sfintei, iar scrisoarea celor răucredincioși zăcând la picioarele ei. Și de mirare era și aceasta, că ea și-a întins mâna sa spre împărat și spre patriarh ca o vie, dându-le lor scrisoarea mărturisirii celei drepte. Atunci toți s-au umplut de bucurie negrăită și au dat slavă lui Dumnezeu, cântând cântări de laudă și de mulțumire sfintei mucenițe și închinându-se cu fierbinte dragoste moaștelor ei făcătoare de minuni.

Și îndată toți au propovăduit credința cea dreptmăritoare, ca una ce era întărită de Dumnezeu și adevărată prin sfânta și marea muceniță, iar credința ereticilor au dat-o anatemei. Și mulți dintre eretici, văzând acea minune, au trecut la dreptcredincioși, iar pe cei care se mai împotriveau, pe aceia i-au scos din dregătoriile lor și i-au trimis la închisoare. Din acel timp, zugravii au început a închipui în icoane pe Sfânta Mare Muceniță Eufimia cu scrisoarea în mâna dreaptă, spre aducere aminte de acea preaslăvită minune, care s-a făcut în timpul sinodului. Și precum atunci, așa și după aceea, sfânta muceniță n-a încetat a face minuni și a izvorî din cinstitele ei moaște sânge mirositor ca mirul.

Iar după ce au trecut mulți ani, împărăția a luat-o Mavrachie. Acest împărat, fiind binecredincios, mai târziu a cam slăbit în credință, îndoindu-se de minunile sfintei și de sângele care curgea din rănilor ei, socotindu-l că este prefăcut, iar nu adevărat. De aceea, vrând să se încredințeze și să afle adevărul, a făcut astfel:

Mai înainte cu multă vreme de a se face pomenirea cea de peste an a sfintei și mării mucenițe, a întărit atât mormântul, cât și fereastra mormântului cu pecetea sa împărătească. Deci, sosind ziua praznicului, s-

a dus singur de la Constantinopol la Calcedon și, desfăcându-și pecetea sa, a deschis ferestruia. Și îndată a ieșit miros foarte plăcut, încât a umplut biserica, iar sângele, mai bine-zis mirul cel asemenea cu sângele, a curs din cinstitele moaște ale sfintei, mai mult ca de obicei, pentru că nici într-un an n-a curs atât de mult sânge ca în acela, spre înfruntarea puținei credințe a împăratului și spre întărirea credinței fără îndoire în puterea lui Dumnezeu, Care poate să le facă pe toate mai presus de fire. Căci Domnul, Care a putut scoate lui Samson izvor de apă vie din osul cel uscat al fălcii de măgar, oare nu putea ca din moaștele cele nestricăcioase ale plăcutei Sale să izvorască sânge și mir? Deci împăratul, cunoscând greșeala sa, s-a căit și a câștigat mare credință și evlavie către Sfânta Eufimie.

După aceasta, în timpul împărăției lui Eraclie, a fost, cu îngăduința lui Dumnezeu, mare năvălire a perșilor asupra țării Bitiniei și asupra hotarelor Calcedonului. Și cuprinzând ei toată cetățuia aceea, au pustiit-o, după obiceiul barbar. Apoi, intrând în biserica sfintei mării mucenițe, au luat toate cele ce le-au găsit, dar voind să deschidă mormântul sfintei, nicidecum n-au putut. Deci, ostenindu-se mult, nimic n-au sporit, pentru că nu numai lespede de marmură de deasupra era nemișcată, dar nici ferestruia nu se putea deschide. Atunci perșii, adunând mulțime de lemne și de vreascuri, au împresurat mormântul și, făcând pe dânsul ca un stog, au pus materii arzătoare și le-au dat foc, așteptând să se risipească marmura din acea cumplită ardere.

Dar nici așa n-au sporit ceva, pentru că arzând toată materia aceea, s-a prefăcut în cenușă, dar mormântul sfintei a rămas nevătămat, Dumnezeu făcând pe plăcuta Sa minunată. Iar după plecarea perșilor, împăratul cu patriarhul au ținut sfat pentru moaștele Sfintei și Marii Mucenițe Eufimie și au socotit să le mute din Calcedon la Constantinopol, temându-se de năvălirea din nou a barbarilor împotriva Calcedonului.

Deci zidind în Constantinopol, aproape de hipodrom, o biserică mare și frumoasă în numele sfintei, după asemănarea celei de la Calcedon, au adus într-însa cu cinste sfintele moaște, împreună cu mormântul cel de piatră, iar pe mitropolitul Calcedonului l-au rânduit să fie lângă dânsul, spre mai mare cinste a sfintelor moaște. Iar mormântul l-au pus în altar în locul dumnezeieștii mese, și pe el se săvârșea jertfa cea fără de sânge, înăuntru fiind cinstitele moaște ale Sfintei Marii Mucenițe Eufimie, de la care se săvârșeau minuni, precum în Calcedon, și sângele cel mirositor și dătător de tămăduire ca mirul, izvora la timpul obișnuit.

Deci, trecând mulți ani și schimbându-se mulți împărați, și Sinoadele Sfinților Părinți a toată lumea, al cincilea și al șaselea săvârșindu-se, a venit ca împărat al Constantinopolului Leon Isaurul, cel cu nume și obicei de fiară. Acela mai întâi a început a tulbura Biserica lui Dumnezeu cu eresul luptării de icoane, numind sfintele icoane idoli; iar către cei de un gând cu el zicea: „Iată, acestea sunt de care zice prorocul: Ochi au și nu văd, urechi au și nu aud, gură au și nu vorbesc...”. Și i se împotriva lui Preasfințitul Patriarh Gherman, însă el l-a izgonit cu necinste din scaun și în locul lui a rânduit pe un eretic de un gând cu dânsul. Asemenea i-a izgonit și pe ceilalți arhieri dreptcredincioși, care nu se învoiau la ereticia lui, batjocorindu-i. Iar el hulea nu numai sfintele icoane, ci și împotriva moaștelor sfinților lătra fără de rușine, ca un câine cu neînfrănată limbă, defăimându-le cu totul.

Deci, văzând și auzind de minunile ce se făceau de sfintele moaște ale Sfintei și Marii Mucenițe Eufimie, i se rupeau răunchii de zavistie, dar nu îndrăznea să facă la arătare ceva rău moaștelor, temându-se de ridicarea și de tulburarea poporului. Deci a aflat ticălosul un meșteșug ca acesta: s-a dus noaptea în ascuns cu cei de un gând ai săi în biserica Sfintei Eufimie și a descoperit mormântul ei, pe care perșii nu l-au putut descoperi, pentru că Domnul Hristos a slobozit să se atingă mâinile celor răucredincioși de cinstitele moaște ale miresei Sale, pe care le-a păzit neatins de mâinile necredincioșilor păgâni. Căci perșii greșeau în neștiința lor, iar creștinii cei răucredincioși, știind, îndrăzneau. De aceea le-a îngăduit lor, spre mai mare osândă, ca să necinstească pe acea sfântă.

Deci împăratul Leon, descoperind mormântul, a scos de acolo racla cea de lemn în care erau moaștele nestricate cele făcătoare de minuni ale Sfintei Eufimie, iar în locul acelora a băgat în mormântul cel de piatră niște oase putrede și puturoase, pe care le pregătise înadins și, acoperindu-le iarăși cu lespede, s-a

dus, luând cu sine tâlhărește acele sfinte moaște, pe care le-a pus într-o cameră din palatul împărătesc. Iar surorile împăratului și cu fiicele sale, tăinuindu-se de el, mergeau la sfintele moaște și le cădeau cu miruri și le aprindeau lumânări, cinstindu-le cu osârdie și închinându-se lor cu dragoste. Dar răucredinciosul împărat, înștiințându-se degrabă despre aceasta, îndată a luat racla cu sfintele moaște și a aruncat-o noaptea în mare.

Iar a doua zi, strângând adunare din cei răucredincioși, ocăra la arătare pe poporul cel dreptcredincios, hulind și defăimând moaștele sfintei mării mucenițe, zicând: „O, oameni nebuni, mergeți și vedeți înșelăciunea cu care vă înșelați, spunând că sunt nesticăcioase și făcătoare de minuni moaștele prealăudatei Eufimia; descoperiți mormântul și vedeți care este adevărul!” Deci îndată a trimis pe oamenii săi ca să descopere mormântul și tot poporul a văzut oasele cele putrede și puturoase. Drept aceea ereticii au început a râde și a batjocori pe cei dreptcredincioși, numindu-i închinători de oase puturoase, iar dreptcredincioșii, minunându-se de un lucru neașteptat ca acela, nu știau ce se întâmplase și s-au umplut de rușine și de jale.

Atunci mulți au socotit că toate minunile sfintei sunt înșelăciuni, și scuipând oasele acelea puturoase, le-au aruncat afară. Asemenea și mormântul acela de marmură l-au scos afară și biserica lui Dumnezeu au prefăcut-o într-o urâciune a pustiirii, căci au necinstit-o foarte. Și era biserica aceea ca o peșteră oarecare pustie sau ca un ocol de animale; încă și mai rea, pentru că toate spurcăciunile și necurățiile se puteau face acolo. Astfel, fierarii își făcuseră înăuntrul bisericii cuptoare de fierărie și lucrau într-înșă meșteșugurile lor. Și, unde mai înainte se auzea glas de cântări dumnezeiești, acum ieșea de acolo sunetul ciocanelor care băteau fierul pe nicovală și se auzeau cântece necuviincioase, cuvinte spurcate și ceartă între oameni fără de rânduială.

Și petreceau acei meșteri în acea biserică pustiită, cu femeile și cu copiii lor. Iar în Sfântul Altar, ca într-un loc ascuns, își aveau locul unde își făceau nevoile trupești. Și a răbdat Dumnezeu îndelung acele fapte rele omenești, care spurcau până într-atât sfințenia Lui, până ce pe cei răi i-a pierdut rău și iarăși a ridicat dreapta credință, curățind și sfințind locul Său, pe care l-a făcut iarăși sălășluire a slavei Sale.

Iar cinstitele moaște ale întru tot lăudatei mucenițe, fiind aruncate în mare, atunci trecea pe acolo o corabie, după rânduiala lui Dumnezeu, de la portul care se numea "al Sofiei". Acea corabie avea stăpâni doi frați, Serghie și Sergon. Și văzând ei sicriul purtat de valuri aproape de corabia lor, l-au luat în corabie, socotind că într-însul este vreo vistierie lumească. Deci, dând drumul la pânze, au plecat. Și sosind la portul care se numește "al lui Avid", au deschis sicriul și văzând moaștele nestrucate și cu bună mirosire ale sfintei mucenițe, s-au bucurat de acea comoară duhovnicească, iar mai ales când s-au adeverit în vedenie de sfințenia acelor moaște. Pentru că în noaptea următoare au văzut în vis o slavă mare deasupra moaștelor și un sfeșnic în care ardeau lumânări și niște bărbați prea luminoși cântând și lăudând pe Dumnezeu.

După vedenia aceea, ei s-au rugat lui Dumnezeu să le descopere ale cărui sfânt sunt acele moaște. Deci, plutind, s-au apropiat de insula ce se numea Lemnos. În insula aceea se aflau moaștele făcătoare de minuni și izvorătoare de mir ale Sfintei Mucenițe Glicheria (Pomenirea ei la 13 mai.). Și rămânând ei lângă insula aceea, au văzut în vedenie pe Sfânta Muceniță Glicheria venind spre corabia lor, iar din corabie ieșind în întâmpinarea ei o fecioară foarte frumoasă, și amândouă s-au îmbrățișat cu dragoste. Iar fecioara care venise a zis către cea care ieșise din corabie: „Bucură-te, mucenița lui Hristos, fericită Eufimia!” Iar aceasta, de asemenea, i-a răspuns: „Bucură-te, mucenița a lui Hristos, fericită Glicheria!” Și sărutându-se una cu alta, s-au despărțit - Sfânta Glicheria s-a dus la locul său, iar Sfânta Eufimia s-a întors în corabie.

Această vedenie s-a făcut la amândoi frații și s-au bucurat foarte mult, fiindcă s-au înștiințat ale cui sunt moaștele acelea. Deci, rugându-se cu căldură către Sfânta Mare Muceniță Eufimia, au căzut cu osârdie la sfintele ei moaște și le sărutau, plângând de bucurie. Și voiau să ducă acea vistierie fără de preț în patria lor, dar Dumnezeu și sfânta cea plăcută Lui n-au voit așa. Căci, după ce corăbierii au ridicat pânzele corăbiei și au pornit spre țara lor, fiind acum departe de insula aceea, deodată s-a ridicat o furtună

și o învăluire mare, încât corabia, fiind purtată de valuri, iarăși a venit la aceeași insulă. Și liniștindu-se marea, corăbierii au pornit din nou în călătoria lor.

Dar iarăși, din porunca lui Dumnezeu, valurile ridicându-se fără de veste, au adus corabia înapoi la insulă. Și aceasta s-a întâmplat nu de două ori, nici de trei ori, ci de mai multe ori, iar cei din corabie erau în mare nepricepere. Deci, în noaptea următoare, li s-a arătat mucenița lui Hristos, zicându-le: „Pentru ce vă siliți să mă duceți pe mine încoace și încolo? Nu se poate ca eu să ies de aici, nici nu voiesc să mă duc acolo unde voiți să mă duceți voi!” Apoi iarăși a zis: „Oare nu-mi ajunge acea mutare din Calcedon în Constantinopol și aducerea mea aici? Pentru ce mai voiți să mă duceți în părțile cele de jos? Aceasta nu vă este cu putință. Deci să nu vă mai osteniți cu aceasta, ci să-mi faceți în insula aceasta o casă mică ca să mă odihnesc într-însa”.

Zicând acestea, sfânta s-a făcut nevăzută, iar acei frați cinstiți, Serghie și Sergon, îndată s-au supus cu osârdie poruncii sfintei și, fiind în port, au ieșit din corabie la uscat. Și ducându-se ei, au spus episcopului insulei de moaștele Sfintei Eufimie, de arătarea și de porunca ei. Iar episcopul s-a bucurat de aceasta și le-a poruncit să păstreze în taină sfintele moaște, căci și în acea insulă a ajuns porunca cea groaznică a împăratului cel răucredincios, ca să se lepede și să se dea focului sfintele icoane și cinstitele moaște ale sfinților. Din pricina acestei porunci a răucredinciosului împărat, erau ascunse sub obroc și moaștele Sfintei Mucenițe Glicheria, care izvorau mir. Apoi, căutând un loc ales, episcopul a binecuvântat pe Serghie și pe Sergon să zidească o biserică mică pentru mucenița lui Hristos, nu departe de malul mării. Și săvârșindu-se iute zidirea, episcopul a mers de a sfințit biserica, iar cinstitele moaște le-a pus în altar, sub pământ, ca să nu afle de ele luptătorii de icoane.

Apoi, săvârșindu-se aceasta, acei doi frați s-au sfătuit și s-au făgăduit către sfânta, zicând: „Sfântă mare și prealăudată Mucenița Eufimie, nu te vom lăsa pe tine niciodată și nici nu ne vom depărta de la sfintele tale moaște, ci aici îți vom sluji ție până la sfârșitul vieții noastre!” Făcând ei o făgăduință ca aceasta, și-au vândut toate negu-țatoriile lor ce le aveau în corabie și, lepădându-se de lume, viețuiau în postiri și rugăciuni lângă acea biserică. Și nu după multă vreme, plăcând lui Dumnezeu, s-au mutat la viața cea fără de moarte prin mijlocirile Sfintei Mucenițe Eufimie, căreia i-au slujit cu osârdie.

Iar mai înainte de sfârșitul lor, au pus pe mormântul sfintei mucenițe o lespede de piatră, ca să nu se uite locul acela, în care se păzea acea vistierie de mult preț, iar pe piatră au scris: „Noi, Serghie și Sergon, frați de un pântec, înotând cu corabia pe Elespont, am luat din mare aceste cinstite moaște ale Sfintei și prealăudatei Mucenițe Eufimie, care erau purtate de valuri, și le-am pus aici, după porunca ei”.

După aceasta, episcopul acelei insule a zidit o biserică aleasă și voia să mute într-însa moaștele Sfintei Eufimie. Și venind el în acea mică biserică zidită de acei doi frați, a săvârșit rugăciunile de toată noaptea; apoi, dormitând, i s-a arătat sfânta, zicând: „Cuvioase părinte, să nu începi a face ceea ce gândești, pentru că nu te voi asculta întru aceasta; ci să mergi la sora mea, la Sfânta Muceniță Glicheria, și s-o rogi pe ea, căci o voi ruga și eu, și ea va voi să se mute în biserica ta. Iar pe mine să mă lași ca să mă odihnesc în locul acesta, până ce mă voi întoarce iarăși la locul meu”. Iar episcopul, deșteptându-se din somn, s-a înspăimântat și nu a mai îndrăznit să se atingă de acel lucru la care se gândea. Deci, ducându-se la Sfânta Muceniță Glicheria, care se păzea în alt loc, și făcând rugăciuni către ea, a mutat-o în biserica sa și a pus-o sub țărână. Pentru că așa erau tănuite moaștele sfinților înaintea luptătorilor de icoane, care vrăjmușuiau împotriva lor. Și deși erau sub țărână, însă cei dreptcredincioși se adunau la ele și săvârșeau prăznuirile lor cu cinste, căci de la acele plăcute ale lui Dumnezeu se dădeau tămăduiri de toate bolile și neputințele.

Iar într-un an, în ziua pomenirii Sfintei Marii Mucenițe Eufimie, săvârșindu-se praznicul aceleia în biserica ei, s-a întâmplat unui voievod oarecare, iubitor și râvnitor al eresului luptătorilor de icoane, că mergea cu oastea în corăbii pe lângă insula aceea și, ieșind la uscat, a văzut lângă biserica ce era aproape de port o adunare mare de oameni. Și întrebând el de pricina acelei prăznuiri, i s-a spus că poporul săvârșește praznic pentru moaștele Sfintei Mucenițe Eufimie, care se odihnesc acolo. Atunci răucredinciosul acela s-a umplut de mânie și pornind cu oaste spre biserică, a risipit poporul, strigând și

zicând: „Oare așa vă poruncesc vouă împărații, o, închinătorilor de idoli și slujitorilor de oase moarte?” Astfel a batjocorit ticălosul pe creștinii cei dreptcredincioși și a risipit acea biserică aproape până la temelie. Iar moaștele sfintei s-au păzit întregi sub țărână, dar s-a pustiit locul acela pentru o vreme.

După moartea împăratului Leon Isaurul, a venit la împărăție fiul său Constantin, care se numea Copronim, odrasla cea prea rea a rădăcinii celei rele. Acesta nu numai că lepăda cinstirea icoanelor, dar s-a lepădat în taină și de Insuși Hristos Dumnezeu, iar pe Preacurata Fecioară Născătoare de Dumnezeu o hulea cu spurcata lui limbă și batjocorea pe sfinții plăcuți lui Dumnezeu. El se deprinsese din tinerețe la toată răutatea și la viața cea spurcată, căci a învățat vrăji și farmece, și sângele omenesc îl vărsa fără cruțare.

Constantin Copronim era mai cumplit decât tatăl său și a ucis mulți bărbați nevinovați și drepecți, și a pierdut cu totul rânduiala monahicească din Constantinopol. El a împărățit mult, prin îngăduința dumnezeiască, pentru păcatele oamenilor, și făcând răutăți fără de număr, a murit cu amară moarte. Iar după el a luat împărăția fiul său Leon, care era tot asemenea luptător de icoane, dar nu se arăta atât de râvnitor ca tatăl și bunicul lui. Apoi luându-și Leon sfârșitul vieții, a împărățit după el Constantin, fiul său, cu maica sa Irina, cea numită cu numele păcii, căci ea a adus cu adevărat pace Bisericii lui Hristos.

Fiul ei fiind încă mic, în anii copilăriei, ea singură ocârmuia bine și cu plăcere dumnezeiască împărăția grecească, îndreptând toate cele răsturnate și risipite de împărații cei luptători de icoane. Deoarece era binecredincioasă și iubitoare de Dumnezeu, ea a întors de la surghiun pe Sfinții Părinți care fuseseră izgoniți pentru cinstea sfintelor icoane. Ea a adunat al șaptelea Sinod a toată lumea, cu Preasfințitul Tarasie, Patriarhul Constantinopolului. Astfel s-a dăruit sfintelor biserici împodobirea icoanelor, iar eresul cel luptător de icoane a fost dat blestemului de Sfinții Părinți.

Atunci și biserica aceea din Constantinopol, care este aproape de hipodrom, a Sfintei Marii Mucenițe Eufimia, de care s-a vorbit mai sus că a fost pustiită de Leon Isaurul, s-a reînnoit iarăși de binecredincioasa împărăteasă Irina, pentru că ea a poruncit s-o curețe de spurcăciuni și să-i înnoiască toată risipirea, înfrumusețând-o cu toate podoabele, cu icoane bine încuviințate, cu veșminte sfințite și cu vase de mult preț. Deci după ce biserica a fost sfințită, iarăși se săvârșeau într-înșea ca mai înainte slujbele dumnezeiești și mitropolitul Calcedonului petrecea lângă ea.

Iar împărăteasa Irina, iubitoarea lui Hristos, avea multă sarguință pentru căutarea moaștelor prealăudatei Mucenițe Eufimia, pentru că din vremea aceea când Leon Isaurul a luat tâlhărește moaștele sfintei și le-a aruncat în mare, s-a răspândit vorba între cei dreptcredincioși de fapta cea rea și tănuită a împăratului. Deci se povestea că cinstitele moaște s-au aflat într-un loc și se păzesc de credincioși și se îngrijea împărăteasa să afle unde sunt. Iar Domnul, Cel ce face voia celor ce se tem de El, a dat de știre împărătesei, despre moaștele sfintei mucenițe cele dorite de dânsa, în chipul acesta:

În insula aceea care se numea Lemnos, unde se păzeau moaștele sub țărână, precum s-a zis, era un bărbat oarecare slăvit, cu dregă-toria comit și cu numele Anastasie. Aceluia i-a venit ca moștenire acel loc, pe care cei doi frați pomeniți mai înainte, Serghie și Sergon, au zidit biserica Sfintei Mare Mucenițe Eufimia, și în care au ascuns cinstitele ei moaște, punând deasupra mormântului o lespede de piatră scrisă.

Acel Anastasie comitul, văzând că biserica prealăudatei mucenițe era risipită, a zidit una nouă pe temelia celei dintâi și a înfrumusețat-o cu cuviincioasă podoabă. Iar după o vreme oarecare i s-a întâmplat de a căzut într-o ispită, pentru niște clevetiri nedrepte ale unor oameni pizmuitori, și a fost lepădat din dregătoria sa fără nici o vină. Deci s-a dus la Constantinopol să se apere de învinuirile cele nedrepte și să-și câștige iarăși dregătoria sa.

Și căutând el acolo un mijlocitor către împărăteasă, i s-a spus de unii că mitropolitul Calcedonului este puternic să-i mijlocească, pentru că are mai multă îndrăzneală decât alții, ca să folosească celor ce au strâmbătate. Iar Anastasie, căutând pe mitropolit, l-a găsit în palatele împărătești și, căzând la dânsul, i-a spus pricina venirii sale, rugându-l să-i fie mijlocitor și ajutor. Dar mitropolitul se lepăda, zicând: „Nu

pot să fac aceasta, pentru că nu-mi stă în puterea mea". Aceasta zicând-o mitropolitul, s-a dus din palatul împăralesc la casa sa, iar Anastasie, urmând după dânsul până la curtea arhierescă, a văzut biserica deschisă și a intrat într-însa să se roage.

Și rugându-se el din destul cu plecarea genunchilor, a șezut la un loc, pentru că nu era cântare bisericească într-acei ceas. Iar unul din clerici, fiind de rând în acea săptămână, a venit la dânsul și l-a întrebat cine și de unde este. Și i-a spus Anastasie acelui cleric toate cele despre sine și mâhnirea sa. După aceea, a întrebat pe cleric, zicând: „A cărui sfânt este biserica aceasta?” Clericul a răspuns: „Această biserică este a Sfintei Marii Mucenițe Eufimia, cea prealău-dată”. Auzind Anastasie aceasta, îndată și-a pus cu dragoste mâna dreaptă la piept și a zis: „O, Sfânta mea Eufimia!” Clericul a zis: „Pentru ce o numești a ta?” Anastasie i-a răspuns: „Am pe moșia mea în biserică cinstitei ei moaște; deci pentru aceea o numesc «a mea» cu îndrăzneală”. Clericul a zis: „Cum se poate să fie aceasta? Oare adevărat grăiești? Omule, păzește-te să nu fie mincinoase cuvintele tale, că-ți vei aduce singur primejdie asupra ta, fiindcă împărăteasa are mare grijă de aceasta, căutând să afle moaștele Sfintei Eufimia, și a poruncit mitropolitului să se roage lui Dumnezeu pentru aceasta, ca să dea înștiințare despre cinstitele moaște ale mucenitei Sale”. Anastasie a zis: „Să mă crezi pe mine, cucernice părinte, că la mine sunt moaștele prealăudatei Eufimia, care au fost în Calcedon!”

Aceasta auzind-o clericul, l-a rugat să aștepte puțin la locul acela, iar el, alergând cu bucurie, a spus cele auzite mitropolitului Andrei. Auzind acestea mitropolitul, s-a umplut de bucurie și chemând pe Anastasie, l-a întrebat de moaștele sfintei. Iar el a spus toate cu de-amănuntul, câte le auzise de la cei ce trăiau în insula aceea, despre cinstitele moaște ale Sfintei Eufimia. A spus, așijderea, și ceea ce este scris pe lespedea de piatră de către cei doi frați, care au scos moaștele sfintei din mare. Iar cuviosul mitropolit s-a dus îndată la preasfințitul patriarh Tarasie și i-a spus acestea.

Atunci Preasfințitul Patriarh Tarasie a mers împreună cu mitropolitul la împărat și la maica lui, ducând cu dânsii și pe Anastasie. Iar acela a spus împăratului și maicii sale toate cele ce le știa despre cinstitele moaște ale muceniței lui Hristos și toți s-au bucurat și au mulțumit lui Dumnezeu, iar lui Anastasie i-au dăruit multe daruri și l-au rânduit în cea dintâi dregătorie.

Deci, gătind fără de zăbavă o corabie aleasă, au trimis la insula Lemnos bărbați cinstiți din rânduiala duhovnicească și din palatele împărătești, împreună cu Anastasie comitul, ca să aducă moaștele sfintei de acolo la Constantinopol. Iar ei mergând cu bine, au ajuns la insula aceea. Însă locuitorii de acolo, aflând că dregătorii Constanti-nopolului au venit să ia de la ei moaștele Sfintei Mucenițe Eufimia, s-au adunat cu mânie, voind să se împotrivescă trimișilor împărătești și să nu-i lase să ia din insula lor acea vistierie duhovnicească neprețuită. Și se mâniau mai ales împotriva lui Anastasie comitul, numindu-l vânzător, și se făcea ceartă în popor.

Și abia a potolit poporul episcopul acelei insule, zicând: „O oamenilor, nu vă împotriviți la o voință ca aceasta a lui Dumnezeu, nici să porniți pe împărat spre mânie, pentru că mânia împăratului este ca mânia leului”. Și liniștindu-se poporul, au descoperit mormântul sfintei și au scos dinăuntrul pământului cinstitele moaște ale miresei lui Hristos, ca pe o floare preafrumoasă, și s-a umplut văzduhul de mirosul lor de bună mireasmă. Deci le-au dus pe ele în corabie cu cântări de psalmi, cu lumânări și cu tămâieri. Iar poporul le-a petrecut cu lacrimi, plângând că se lipsește de o bogăție așa de scumpă ca aceea; și a stat pe malul mării, petrecându-le cu ochii, până ce corabia nu s-a mai văzut.

Și ajungând corabia în Constantinopol, toată cetatea împreună cu împăratul și maica împăratului și cu preasfințitul patriarh au ieșit întru întâmpinarea cinstitelor moaște ale muceniței lui Hristos și le-au primit cu bucurie, veselindu-se și prăznuind. Apoi le-au dus cu slavă în biserică, de unde fuseseră scoase în taină de eretici, și le-au pus în același mormânt de piatră, precum fuseseră mai întâi. Astfel Sfânta și Marea Muceniță Eufimia cea prealăudată și-a luat cinstitul său loc de mai înainte în Constantinopol, iar Dumnezeu, cel proslăvit întru sfinții Săi, Se slăvea întru minunile ei. Căruia și de la noi să-I fie cinste și slavă, acum și de-a pururea și în vecii vecilor. Amin.

SFÂNȚA ȘI DREAPȚA OLGA, DOAMNA RUSIEI (11 iulie)

La sfârșitul întunecatei nopți a închinării idolești, care acoperea pământul Rusiei, fericita Olga a răsărit ca un luceafăr, mai înainte de a sosi ziua prealuminată a sfinteii credințe în Hristos - Soarele dreptății. Ea era de neam vestit, strănepoata lui Gostomislu, bărbatul cel slăvit, care a stăpânit în marele Novgorod mai înainte de cnejii Rusiei și cu al cărui sfat a fost chemat Ruric cu frații săi de la nemți, ca să ia marea domnie a Rusiei.

Olga s-a născut în satul Vibuțca, care și acum este aproape de cetatea Pscov, cetate care în acel timp încă nu era. Deci Olga, deși că a fost crescută în păgânătatea închinării la idoli, însă a fost deprinsă întru bună învățătură de părinții cinstiți, pentru că era foarte înțeleaptă și întregă la minte, precum se va arăta din cuvântul ce ne stă înainte.

Ruric, marele domn al Rusiei, murind, a lăsat după dânsul pe fiul său, Igor, pe care, fiind încă mic cu anii, l-a încredințat cu domnia lui Oleg, ruda sa, până când va veni în vârstă. Iar Oleg, adunând oaste multă, s-a dus în Kiev, având cu dânsul și pe micul Igor, moștenitorul domniei. Acolo, omorând pe Osgold și pe Dira, a luat Kievul în stăpânirea sa și s-a făcut singur stăpânitor al tuturor părților Rusiei, păzind acea mare domnie pentru nepotul său, Igor Ruricovici. Și, de la început, Oleg stătea uneori în Kiev, alteori în marele Novgorod, ocârmuindu-și stăpânirea sa.

Iar tânărul Igor, ajungând la vârsta tinerească, se îndeletnicea cu vânatul. Deci i s-a întâmplat lui odată că, umblând prin cetățile și satele de prin jur ale stăpânirii sale și alergând după vânat, a ajuns până în acea parte, unde acum sunt hotarele cetății Pscovului, aproape de satul Vibuțca, ce s-a zis mai sus. Și vânat, a văzut de cealaltă parte a râului un vânat dorit de el, dar nu putea să treacă râul, deoarece nu avea luntre. Iar după puțin timp a văzut pe un tânăr venind pe râu într-o luntre și, chemându-l pe acela la mal, i-a poruncit să-l treacă râul.

Deci, pornind ei, Igor s-a uitat la fața aceluia vâslaș și a cunoscut că nu este tânăr, ci fecioară foarte frumoasă la față, căci era fericita Olga, despre care ne este nouă vorba. Iar Igor, la vederea ei, îndată s-a rănit cu inima și aprinzându-se cu poftă spre dânsa, a început a-i grăi cuvinte de desfrânare și înșelătoare. Iar ea, înțelegând tulburarea gândului său și aprinderea spre poftă, a început a grăi către dânsul, nu cu judecată tinerească, ci bătrânească, tăindu-i vorba, și zicând astfel: „Pentru ce te tulburi, domnule, și gândești la deșertăciuni? Pentru că din cuvintele tale se arată necuviincioasa ta poftă, căci voiești să mă batjocorești, dar să nu fie așa, căci eu nu voiesc nici să aud de aceasta. De aceea, te rog, stăpâne, ascultă-mă și leapădă-te de aceste gânduri necuviincioase și rușinoase, de care ar trebui să te rușinezi. Adu-ți aminte și gândește-te în tine, că ești domn, iar domnului i se cade să fie luminător tuturor spre lucruri bune, ca un ocârmuitor și judecător al legilor omenești. Iar tu în ce fel de fărădelege voiești să cazi acum? De vei face tu însuși răutăți, biruindu-te de pofta cea necurată, apoi cum vei putea să oprești pe alții de la fapte rele și să judeci cu dreptate stăpânirea ta? Deci lasă-ți pofta ta de rușine, de care oamenii cei cinstiți se îngreșează și pentru care pot să te urască pe tine, chiar dacă ești domn, și să râdă de fapta ta cea de rușine. Și să știi și aceasta că, deși mă vezi singură aici și neputincioasă împotriva puterii tale, însă nu mă vei putea înfrânge; iar de voi fi și biruită de silirea ta, atunci îndată adâncul râului acesta îmi va fi scăpare. Căci mai bine este să mor în curăție și apa aceasta să-mi fie mormânt, decât să-mi fie batjocorită fecioria”.

Unele cuvinte ca acestea și altele multe despre curăție le-a grăit fericita Olga către Igor, iar el și-a venit în fire și s-a rușinat de a sa nebunie, și, neputând să răspundă nimic împotriva, tăcea. Și așa trecând râul, s-au despărțit. Și se mira domnul Igor de buna înțelegere și de curăția acelei tinere fecioare. Iată un început bun și vrednic de mirare al fericitei Olga. Căci ea încă neștiind pe Dumnezeu și nici auzind de poruncile Lui, a arătat o nevoie ca aceea pentru întreaga înțelepciune, păzindu-și curăția sa feciorească cu dinadinsul, și a îmblânzit pofta cea sălbatecă a tânărului domn, aducându-l pe el în simțire cu cuvinte înțelepte, grăite din priceperea cea cu minte bărbătească.

Apoi, nu după multă vreme, domnul Igor s-a dus iarăși la Kiev cu rudenia sa, Oleg, voind să așeze acolo scaunul domniei a toată Rusia. Și a făcut astfel pentru că ședea cu domnia în Kiev, iar în marele Novgorod, precum și în celelalte cetăți mari ale Rusiei, punea înlocuitori de ai săi. Deci, venind vremea marelui cneaz Igor să se însoțească cu nunta și alegându-se dintre multe fecioare frumoase, care ar fi fost vrednică de cămara împărătească, voievodul n-a iubit pe nimeni, ci, aducându-și aminte de înțeleapta și frumoasa Olga, a trimis îndată pe Oleg, rudenia sa, și, aducând-o cu mare cinste în Kiev, s-a însoțit cu ea prin nuntă legiuită.

După aceea a murit Oleg, ruda și învățătorul voievodului, iar Igor a început a fi singur stăpânitor în tot pământul Rusiei și a avut de la început războaie mari cu popoarele dimprejur. Încă a mers și până la Constantinopol, unde, robind multe părți grecești și punând dajdie, s-a întors cu dobândă și cu slavă și după aceea a viețuit în liniște, având pace cu toate țările, cu care se învecina. Și a avut de la Olga un fiu, numit Sviatoslav, care mai în urmă a fost tatăl marelui domn Vladimir. Deci Igor stăpâna singur în domnia cea mare cu bună sporire, având scaunul în Kiev; iar bogăția îi curgea de pretutindeni cu îndestulare, că și țările cele îndepărtate îi dădeau lui dajdii și multe daruri.

Apoi l-a ajuns pe el sfârșitul în acest chip: deoarece acum se ușurase de multe războaie și avea petrecere pașnică, a voit să-și vadă stăpânirea sa și a început a umbla prin cetăți și prin țările pământului Rusiei, luând de la dânșii obișnuitele dajdii. Și venind la drevleni, și-a adus aminte de răutatea lor cea de mai înainte, că la începutul domniei sale ei se depărtaseră de el și abia prin război i s-au supus. Pentru aceea, a îndoit dajdia asupra lor și i-a împovărat. Iar ei, mâhnindu-se, s-au sfătuit cu voievodul lor Maldit, care se numea și Nizchin, și au zis: „Dacă lupul se obișnuiește la oi, atunci scoțând una câte una, va mânca toată turma, dacă nu se va ucide. Tot astfel și noi, dacă nu-l vom ucide pe Igor, apoi el ne va pierde pe toți”. Astfel sfătuiindu-se ei, căutau vreme prielnică să-l omoare pe Igor. Deci când domnul Igor a trimis la Kiev dajdia luată de la drevleni, iar el rămăsese încă la dânșii cu puțini tovarăși, atunci ei găsind vreme potrivită, au năvălit fără de veste asupra lui și i-au tăiat pe toți tovarășii săi, iar pe el l-au ucis sub cetatea lor, Corestina, îngropându-l acolo.

Astfel a fost sfârșitul marelui domn Igor Ruricovici, bunul stăpânitor al pământului Rusiei și înfricoșătorul popoarelor dimprejur. El a petrecut singur la domnie treizeci și doi de ani, după moartea povățuitorului său, Oleg. Și auzind marea doamnă Olga în Kiev despre uciderea bărbatului său, a plâns după dânșul foarte mult împreună cu fiul său Sviatoslav. Asemenea au plâns și toți locuitorii Kievului. Iar drevlenii, după uciderea marelui domn, au luat mare îndrăzneală și s-au sfătuit să ia pe doamna Olga de soție voievodului lor Maldit Nizchin, iar pe Sviatoslav, moștenitorul lui Igor, fiind copil mic, să-l omoare în taină, ca astfel voievodul lor să fie stăpânitor în toată Rusia. Deci îndată au trimis în Kiev la Olga douăzeci de bărbați vestiți cu luntrile, pe de o parte ca s-o roage să se însoțească cu voievodul lor, iar pe de alta ca s-o amenințe, dacă nu ar voi, ca și de nevoie să fie femeia stăpânului lor. Și mergând pe calea apei bărbații trimiși, au ajuns la Kiev și au stat la mal.

Iar doamna Olga, auzind de venirea lor, i-a chemat la dansa și a zis către ei: „Bine ați venit, cinstiți oaspeți?” Ei au răspuns: „Bine am venit”. Doamna a zis: „Spuneți, pentru ce ați venit la noi?” Bărbații au răspuns: „Locuitorii drevleni, ne-au trimis la tine, zicând astfel: «Să nu te mânie că am ucis pe bărbatul tău, căci era ca un lup care răpea și jefuia, iar domnii noștri sunt buni. Ei au lărgit pământul drevlenilor, iar domnul nostru de acum este mai bun decât Igor. El este blând, iubitor și milostiv spre toți, tânăr de ani și frumos la față. Deci să mergi după voievodul nostru, ca să ne fii nouă stăpână, și nu numai peste pământul Rusiei, dar și peste cel al drevlenilor să fii stăpânitoare»”.

Iar Olga, ascunzându-și jalea sa și durerea inimii după bărbat, s-a prefăcut veselă și a zis către ei: „Cuvintele voastre îmi sunt plăcute, căci eu acum nu-l voi mai învia pe bărbatul meu, iar a petrece în văduvie nu este fără primejdie, nici nu pot - fiind femeie - a ocârmui precum se cade o domnie atât de mare, iar fiul meu este încă copil mic. Deci voi merge de bună voie după voievodul vostru, fiind tânăr, căci nici eu nu sunt încă bătrână. Iar acum să vă duceți să vă odihniți în luntrile voastre, și mâine dimineață vă voi chema la ospăț cinstit, pe care îl voi face vouă, ca toți să știe pricina venirii voastre și învoirea mea. După aceea voi merge la voievodul vostru. Însă voi, când trimișii noștri vor veni să vă

cheme dimineată la ospăț, să știți cum să păziți cinstea voievodului care v-a trimis și pe a voastră, ca în ce chip ați venit la Kiev, așa să mergeți și la palatele ospățului. Kievenii să vă aducă în luntrii purtate pe capete, ca toți să vadă cinstea voastră și să cunoască dragostea mea către voievodul vostru, pentru care vă cinstesc cu mare cinste înaintea oamenilor mei". Iar ei s-au bucurat și s-au dus la luntrile lor.

Însă Doamna Olga se gândea cu ce fel de moarte să-i piardă, ca să se răzbune pentru uciderea bărbatului său. Deci a poruncit ca întru acea noapte să se sape o groapă adâncă în curtea domnească, care era afară de cetate, unde erau și palate foarte frumoase, pregătite pentru ospățul făgăduit. Și făcându-se dimineată, doamna a trimis bărbați ca să cheme pe pețitori la ospăț. Iar ei, șezând în luntrii ca nebunii, ziceau: „Noi nu vom merge pe jos, nici călări, nici în carete, ci precum suntem trimiși în luntrii de marele nostru voievod, tot așa să ne duceți pe capetele voastre la doamna voastră". Iar kievenii, râzând de nebunia lor, le-au zis: „Voievodul nostru este ucis, iar doamna noastră merge după voievodul vostru și acum suntem ca neputincioși; deci facem ceea ce ni se poruncește". Și punându-i pe ei câte unul în luntrișoare mici, îi duceau astfel, umflându-se ei și mândrindu-se. Și dacă i-au dus în curtea domnească, despre care s-a zis mai înainte, doamna Olga, privind din palate spre ei, a poruncit să-i arunce în groapa cea adâncă, care era gătită pentru dânșii. Apoi ducându-se singură la groapă și uitându-se într-înșa, a strigat, zicând: „Vă este plăcută cinstea aceasta?" Ei au răspuns: „O, amar nouă, că am ucis pe Igor și bine n-am aflat, ci încă am câștigat rele". Și a poruncit Olga să-i astupe pe ei de vii cu pământ, în groapa aceea.

Aceasta făcând marea doamnă Olga, a trimis degrabă sol la drevleni, zicând: „Dacă voiți cu adevărat să mă luați pentru voievodul vostru, apoi să trimiteți la mine oameni mai mulți și mai vestiți decât cei dintâi, ca să mă ducă cu cinste la voievodul vostru. Însă să-i trimiteți fără de întârziere, mai înainte de a mă opri poporul din Kiev". Iar drevlenii au trimis la dânșii, cu mare bucurie și cu sânguință, cincizeci de bărbați aleși, care după voievod erau bătrâni mai de frunte în pământul drevlenilor. Și când au sosit ei în Kiev, doamna Olga a poruncit să gătească pentru dânșii o baie mare. După aceea a trimis la ei să-i poftască, ca mai întâi după osteneala dramului, să se spele în baie și să se odihnească, apoi să vină la dânșii. Iar ei, bucurându-se, au intrat în baie. Și când au început a se spăla, îndată slujitorii au întărit ușile, închizându-le bine, și împresurând baia cu paie și cu vreascuri, i-au dat foc după porunca doamnei. Astfel au ars toți boierii drevlenilor cu slugile lor, în acea baie.

După aceea, Olga a trimis iar veste la drevleni, înștiințându-i de grabnica sa venire spre însoțire cu voievodul lor și le-a poruncit să pregătească din toate băuturile și mâncărurile la acel loc, unde ei au ucis pe bărbatul său, pentru ca, venind la ei, mai înainte de nunta a doua, să facă pomenire și ospăț bărbatului său cel dintâi, după obiceiul păgânesc, și după aceea să facă nunta. Iar drevlenii s-au bucurat mult de aceasta și îndată au pregătit toate cu îndestulare. Iar marea doamnă Olga, după făgăduința sa, a mers la drevleni cu mulți oameni pregătiți nu atât pentru nuntă, cât pentru război. Și când se apropiau de cetatea de scaun a drevlenilor, Corestina, aceia au ieșit în întâmpinarea ei, împodobiți în haine luminoase, unii călări, alții pe jos; și au primit-o cu bucurie și veselie mare. Iar ea a mers mai întâi la mormântul bărbatului său și l-a plâns. Apoi, săvârșind pomenirea lui, a poruncit ca deasupra mormântului să se grămădească o movilă mare, după vechiul obicei păgânesc. Și au zis drevlenii către ea: „Stăpână doamnă, am ucis pe bărbatul tău că era nemilostiv spre noi, ca un lup răpitor, iar tu ești milostivă, ca și domnul nostru, și de acum vom petrece întru tot binele". Răspuns-a Olga: „Nu sunt mâhnită acum pentru bărbatul cel dintâi, pentru că am săvârșit deasupra lui cele ce se cădea a le săvârși. Iar acum este timpul ca să merg la a doua nuntă, veselindu-mă cu voievodul vostru". Atunci au întrebat-o drevlenii de solii lor cei dinainte. Răspuns-a doamna: „Vin după noi pe altă cale cu toată bogăția mea".

După aceea Olga, lepădând hainele cele de plângere, s-a îmbrăcat cu haine luminoase de nuntă, precum se cuvine cinstei domnești, arătându-se că este bucuroasă și veselă. Deci a poruncit drevlenilor să mănânce, să bea și să se veselească. Iar oamenilor săi le-a poruncit să slujească drevlenilor și să mănânce cu ei, dar să nu se îmbete. Iar după ce s-au îmbătat toți drevlenii, doamna a poruncit fără de veste oamenilor săi, ca cu armele pregătite pentru aceasta, adică cu săbiile, cu cuțitele și cu sulțile să ucidă pe drevleni, încât mai mult de 5000 au căzut uciși. Astfel marea doamnă Olga a amestecat veselia drevlenilor cu sânge și, răzbunând uciderea bărbatului ei, s-a întors la Kiev.

Iar în al doilea an, adunând Olga putere de oaste, s-a dus la drevleni cu fiul său Sviatoslav Igorovici, povățuindu-l spre răzburarea morții tatălui său. Deci au ieșit și drevlenii împotriva lor cu putere mare. Și luptându-se cu putere amândouă părțile și kievenii biruind pe drevleni și tăindu-i, i-au gonit până la Corestina, cetatea lor cea de scaun, și drevlenii s-au închis în ea. Iar Olga a bătut asupra lor un an întreg, stând nedepărtată de cetate. Și văzând că nu este cu înlesnire a lua cetatea cu bătaie, înțeleapta doamnă s-a dat la purtarea de grijă cea cu meșteșug și a trimis la cei din cetate, zicându-le: „Nebunilor, pentru ce voiți să muriți de foame, nevrând să vă plecați mie? Iată, toate celelalte cetăți mi s-au supus și îmi dau dajdii, petrecând acum fără frică prin cetăți și prin sate, lucrându-și țarinile lor”. Iar ei au zis: „Am voi și noi să ne supunem ție, dar ne temem ca să nu te răzbuni asupra noastră pentru bărbatul tău”.

Deci Olga a trimis iarăși la ei, zicând: „M-am răzbunat de mai multe ori pe mai marii voștri și pe ceilalți, iar acum nu-mi trebuie răzburare, ci supunere și dajdie din partea voastră”. Și au voit drevlenii să-i dea dajdie, precum va voi ea singură, iar Olga a zis către ei: „Știu că acum ați sărăcit de războaie și nu puteți să-mi dați dajdie de miere, de ceară, de pielicele sau de alte lucruri oarecare alese. Deci nici eu nu voiesc să vă îngreunoz cu dajdii mai mari, ci să-mi dați o dajdie mică, ca semn de supunere. Să-mi dați câte trei porumbei și câte trei vrăbii de la casa fiecăruia și îmi este destul, văzând supunerea voastră”. Iar drevlenii socotind această dajdie întru nimic și batjocorind încă și înțelegerea ei cea femeiască, îndată au adunat cu sârguință mare fiecare câte trei porumbei și vrăbii, trimitându-i la ea cu plecaciune. Și a zis Olga bărbaților care veniseră din cetate la ea: „Iată, acum v-ați supus mie și fiului meu, deci să locuiți cu pace. Iar eu de dimineață mă voi depărta de cetatea voastră și mă voi duce la locul meu”. Așa a slobozit pe acei bărbați și auzind cei din cetate de aceste cuvinte ale doamnei, s-au bucurat.

Iar Olga a împărțit păsările pe la ostașii ei, poruncindu-le ca seara târziu, să lege la fiecare porumbel și vrăbie peticuțe mici, întocmite cu pucioasă aprinsă, și la toate împreună să le dea drumul în văzduh. Făcându-se aceasta, păsările au zburat în cetate de unde erau luate și fiecare porumb a intrat în cuibul lui și fiecare vrăbie în locul ei și îndată s-a aprins cetatea în mai multe locuri. În vremea aceea, Olga a poruncit puterilor sale ostășești să se apropie de cetate din toate părțile și să atace, iar oamenii cetății, neputând suferi focul, au fugit din cetate și au căzut în mâinile potrivnicilor lor. Astfel a fost luată cetatea și a fost ucisă o mulțime nenumărată din poporul drevlenilor; unii au pierit de sabie, alții au ars în foc împreună cu femeile și copiii lor, iar alții s-au înecat în râul de sub cetate. În vremea aceea a pierit și voievodul drevlenilor, iar din cei ce au rămas vii, mulți au fost duși în robie; doar cei mai de pe urmă au fost lăsați să petreacă la locurile lor, punându-se dajdie grea asupra lor. Astfel a răsplătit Olga drevlenilor moartea bărbatului său, iar pământul lor l-a supus ei.

Intorcându-se ea la Kiev cu biruință, cârmuia toate părțile stăpânirii rusești, nu ca o femeie, ci ca un bărbat puternic și înțelept, stăpânind și ostășindu-se cu tărie împotriva vrăjmașilor. Și era înfricoșată dușmanilor, iar popoarelor ei iubită, fiind milostivă și bună la obicei, nefăcând nimănui strâmbătate, făcând judecăți drepte, pedepsind cu milostivire, celor buni răsplătindu-le cu daruri, celor răi cu frică, fiecăruia măsurându-le după lucruri și după vrednicie. Ea era înțeleaptă și cumpătată în toate lucrurile, miluind pe cei săraci, scăpătați și lipsiți, fiind plecată spre cei ce cer milă, auzind iute rugămințile și împlinind cererile cele drepte.

Și toate lucrurile ei, deși se făceau în necredința păgânească, erau plăcute lui Dumnezeu și vrednice darului creștinesc, căci pe lângă acestea ea avea viață înfrânată și curată, fiindcă n-a voit să se mărite după alt bărbat, ci petrecea în văduvie curată, păzind sceptrul monarhiei rusești fiului său, până la vârsta lui. Iar după ce fiul ei a crescut și s-a îmbărbătat, i-a încredințat lui toată ocârmuirea domniei celei mari. Iar ea, ușurându-se de toate grijile și gâlcevile, petrecea fără de grijă, neîncetând cu facerile de bine.

Iar când s-a apropiat vremea cea bine primită, în care Preabunul Dumnezeu a voit să lumineze cu lumina sfintei credințe pe rușii cei orbiți cu necredința, să-i aducă la cunoștința adevărului și să-i povățuiască la calea mântuirii, a binevoit ca începătura acestei luminări s-o facă prin neputinciosul vas femeiesc, prin fericita Olga, spre rușinarea bărbaților celor împietriți la inimă. Căci precum mai înainte a propovăduit învierea Sa prin mironosițe și prin împărăteasa Elena a arătat la toată lumea cinstita Cruce pe care S-a răstignit, scoasă din sânul pământului, tot astfel și după aceea a voit a sădi sfânta credință pe

pământul Rusiei, prin minunata femeie, Elena cea nouă, doamna Olga, căci pe ea a aflat-o vas ales al Preasfântului Său nume, ca să-l poarte în țările Rusiei.

Deci a răsărit în inima ei raza darului Său cel nevăzut, deschizând ochii minții ei spre cunoștința adevăratului Dumnezeu pe care nu-L știa. Căci ea acum înțelesese înșelăciunea și rătăcirea necurăției păgânești și știa arătat că idolii pe care oamenii cei fără de minte îi cinsteau, nu sunt zei, ci lucru neînsuflețit, făcut de mâini omenești. De aceea, nu numai că nu-i cinstea, ci se și îngreșoșa de ei, iar pe dreapta și buna credință o căuta cu tot sufletul, ca un bun negustor pe mărgăritarul cel de mult preț, pe care l-a și aflat, căci povățuită fiind prin dumnezeiasca purtare de grijă, a auzit de la cineva că Unul este adevăratul Dumnezeu, Făcătorul cerului și al pământului și a toată făptura, în care cred grecii și că afară de Acela nu este alt Dumnezeu. Deci fiind îndemnată de dorința adevăratei cunoștințe a lui Dumnezeu și fiind din fire nelenevoasă, a voit ca ea însăși să meargă la greci și să vadă cu ochii ei rânduiala slujbei creștinești, ca să știe desăvârșit cele despre adevăratul Dumnezeu.

Deci luând cu sine pe unii din boierii și curtenii vestiți ai Rusiei, au mers la Constantinopol în corăbii, având cu ea avere multă. Acolo a fost primită cu mare cinste de împărat și de patriarh, cărora le-a adus și daruri multe, vrednice de unele fețe ca acelea. Și a învățat acolo credința creștinească, ascultând cu osârdie în toate zilele dumnezeieștile cuvinte, luând aminte la podoabele bisericești, la cântare și la toată rânduiala drepte credințe creștinești. Și se aprindea cu inima de dragostea lui Dumnezeu, crezând în El cu neîndoire, și dorea să primească Sfântul Botez.

Iar împăratul grecesc, fiind vădov într-acea vreme, voia să se însoțească cu dânsa, căci pe de o parte se biruia de frumusețea feței ei, iar pe de alta, era îndemnat de buna ei înțelegere, de slava, de vitejia și de mărimea țărilor Rusiei. Deci a zis către dânsa: „O, doamnă Olga, tu ești vrednică să fii împărăteasă creștină și să locuiești împreună cu noi în această cetate a împărăției noastre”. Astfel îi vorbea el despre însoțire. Iar ea se arăta ca și cum nu se lepăda de însoțirea împăratului, însă mai întâi cerea Botezul, zicând: „Pentru Sfântul Botez am venit aici, iar nu pentru nuntă. Iar dacă mă veți boteza, atunci veți vorbi și despre însoțire. Căci nu se cade ca femeia cea nebotezată și necreștină să meargă după bărbat creștin”. Atunci împăratul s-a sărguit ca s-o boteze degrabă, iar patriarhul, după ce a învățat-o din destul despre dreapta credință, a pregătit-o de Botez.

Și când s-a pregătit scaldătoarea Sfântului Botez, Olga s-a rugat ca însuși împăratul să fie primitorul ei din sfânta scaldătoare, căci zicea: „Intr-alt fel nu voiesc să mă botez, dacă nu-mi va fi însuși împăratul tată din botez. Și mă voi duce fără a mă boteza și voi veți da lui Dumnezeu răspuns pentru sufletul meu!”. Deci împăratul s-a învoit la dorința ei și fericita Olga a fost botezată de preasfințitul patriarh. Și însuși împăratul s-a făcut ei tată de botez, primind-o din sfânta scaldătoare și i-a pus numele ei Elena, ca și cea dintâi împărăteasă între creștini, Elena, maica marelui Constantin.

Iar după botez, slujind preasfințitul patriarh, a împărtășit-o cu Preacuratele Taine ale lui Hristos și a binecuvântat-o, zicându-i: „Binecuvântată ești tu între femeile Rusiei, că ai lăsat întunericul și ai căutat lumina cea adevărată. Tu ai urât pe zeii idolești cei mulți și ai iubit pe Unul adevăratul Dumnezeu. De moartea cea veșnică ai fugit și te-ai logodit cu viața cea fără de moarte. De acum vor începe a te ferici pe tine toți fiii Rusiei”. Astfel a binecuvântat-o patriarhul. Tot atunci s-au botezat și mulți din cei ce veniseră cu dânsa, bărbați și femei, și s-a făcut bucurie în Constantinopol pentru botezul mării doamne a Rusiei, iar împăratul a făcut ospăț mare într-acea zi și s-a veselit, slăvind pe Hristos Dumnezeu.

După aceasta, împăratul iarăși a vorbit despre nuntă fericitei Olga, care s-a numit la botez Elena, însă dânsa i-a răspuns: „Cum ai putea să iei de soție pe fiica ta cea din Botez? Acesta este lucru spurcat și lepădat nu numai în legea creștinească, dar și în cea păgânească, ca tatăl să aibă de soție pe fiica sa”. Și a zis către dânsa împăratul: „O, Olga, m-ai întrecut cu meșteșugul”. Fericita Olga a zis către împărat: „Ți-am spus de mai înainte că nu pentru aceea am venit aici, ca să împărțesc cu tine - căci mi-e destulă mie și monarhia Rusiei cu fiul meu - ci ca să mă fac mireasa Impăratului Ceresc celui fără de moarte, Hristos Dumnezeu, pe Care L-am iubit cu tot sufletul meu, și ca să mă învrednicesc împărăției Lui celei veșnice”.

Atunci împăratul, părăsind dorința sa deșartă și dragostea trupească, a iubit-o cu dragoste duhovnicească, ca pe fiica sa, și dându-i daruri mari, a trimis-o cu pace.

Iar ea, ducându-se din Constantinopol, a mers la preasfințitul patriarh, ca să ia binecuvântare de cale, și a zis către dânsul: „Părinte preasfinte, roagă-te lui Dumnezeu pentru mine, care mă întorc în țara mea, unde fiul meu petrece în rățacirea păgânească și toți oamenii cei întăriți în necurăția cea veche sunt împietriți, ca Domnul să mă izbăvească acolo de toate răutățile, cu sfințele tale rugăciuni". Iar Patriarhul a zis către dânsa: „Fiica mea cea în Sfântul Duh credincioasă și binecuvântată, Hristos, întru Care te-ai îmbrăcat prin Sfântul Botez, Insuși Acela să te păzească de tot răul, precum a păzit pe Noe de potop, pe Lot din Sodoma, pe Moise cu poporul Israel de Faraon, pe David de Saul, pe Daniil din gurile leilor și pe cei trei tineri în cuptor. Tot așa și pe tine să te izbăvească de toată ispita, că binecuvântată ești în neamul tău, iar nepoții și strănepoții tăi te vor fericii în anii cei de pe urmă". O binecuvântare ca aceasta, luată de la preasfințitul patriarh, fericita Elena a primit-o ca mai de preț decât toate darurile. Ea a mai luat și învățătură pentru curăție și rugăciune, pentru post și înfrânare și pentru toate lucrurile cele bune, care se cuvin vieții creștine celei plăcute lui Dumnezeu. A mai luat de la dânsul și cinstita cruce, sfinte icoane, preoți, cărți și celelalte lucruri sfințite și s-a dus întru ale sale.

Se mai povestește încă și aceasta, că cinstita cruce pe care ea a luat-o din mâinile preasfințitului patriarh, avea deasupra această scriere: „Pământul Rusiei s-a înnoit pentru viața întru Dumnezeu prin Sfântul Botez, pe care l-a primit fericita Olga". Această cruce, după fericitul sfârșit al Sfintei Olga, a fost păzită de credincioșii ce rămăseseră după dânsa, până în timpul marelui domn al Kievului, Iaroslav Vladimirovici, care, zidind biserica cea mare și prea frumoasă a Sfintei Sofia, a pus într-însa crucea aceea în partea dreaptă a altarului. Dar acum ea nu se mai află, căci prin risipirile cele multe, Kievul cu sfințele bisericilor dintr-însul s-a pustiit. Dar să ne întoarcem iarăși la povestirea despre Sfânta Olga.

Venind în Kiev Elena cea nouă, marea doamnă Olga, a început ca un soare a izgoni, prin lumina credinței, întunericul păgânătății idolești, și a lumina pe cei întunecați. Și a zidit prima biserică pentru sine, în numele Sfântului Nicolae, la movila Oscoldova și pe mulți din kieveni i-a întors la Hristos. Inșă pe fiul său Sviatoslav n-a putut nicidecum să-l aducă la înțelegerea cea adevărată și la cunoștința lui Dumnezeu, pentru că nu lua aminte la cuvintele ei, de vreme ce îndeletnicirea lui era în lucrurile oștilor, fiind bărbat viteaz și iubitor de războaie, și toată viața sa și-a petrecut-o mai mult la oaste și în războaie decât în casă. Iar către maica sa, care îl învăța credința creștinească, zicea: „De voi primi botezul și credința creștină, apoi boierii mei, voievozii și toate popoarele se vor depărta de mine și nu voi mai avea cu cine să mă lupt împotriva vrăjmașilor, ca să apăr moștenirea noastră". Astfel a răspuns voievodul Sviatoslav, iar pe cei ce voiau să se boteze nu-i oprea, dar nu mulți din boieri primeau Sfântul Botez, iar pe cei ce se botezau îi batjocoreau, pentru că la cei necredincioși, credința creștină este o nebunie; înșă, din poporul cel simplu, mulți se adăugau la Sfânta Biserică.

Iar Sfânta Olga se ducea în marele Novgorod și în celelalte cetăți ale stăpânirii sale și, pe cât putea, pretutindeni aducea pe oameni la credința lui Hristos, iar idolii îi sfărâma și în locurile lor puneă cinstitele cruci, de la care, după aceea, multe semne și minuni se săvârșeau spre încredințarea necredincioșilor.

După aceea s-a dus în patria sa, în satul Vibuța, în care s-a născut, și acolo a învățat pe oameni și pe rudeniile sale cunoștința de Dumnezeu. Iar când s-a dus la malul râului care se chema Mare, care curgea de la miazăzi spre miazănoapte, și a ajuns în dreptul locului acela în care un alt râu numit Pscova, care curgea de la răsărit, se vărsa în râul cel mare, unde era atunci o pădure mare și dumbrăvi multe, a văzut de cealaltă parte a râului trei raze prealuminoase, coborându-se din cer spre acele locuri și luminându-le. Și nu numai sfânta singură a văzut acea lumină minunată, ci și toți cei care erau cu dânsa. Și s-a bucurat fericita foarte și a mulțumit lui Dumnezeu pentru acea preaslăvită vedenie, care înainte îi însemna ei luminarea părților aceluia prin darul lui Dumnezeu. Deci, întorcându-se la însoțitorii săi, a prorocit, zicând: „Să vă fie în știință că, prin voia lui Dumnezeu, în acest loc luminat de trei raze strălucitoare, are să fie biserica Preasfintei și de viață făcătoarei Treimi și se va zidi cetate mare, slăvită și întru toate îndestulată". Aceasta zicând, s-a rugat mult lui Dumnezeu și a pus o cruce într-acel loc, unde este încă și astăzi un loc de rugăciune.

Deci înconjurând multe cetăți ale Rusiei, propovăduitoarea lui Hristos s-a întors în Kiev, unde făcea multe fapte bune. Căci dacă întru necredință fiind, era plină de lucruri bune, cu cât mai ales luminându-se prin sfânta credință, se împodobește cu toate faptele bune, sârguindu-se să placă lui Dumnezeu, Ziditorul și Luminătorul său. Apoi, aducându-și aminte de vedenia care a văzut-o la râul Pscova, a trimis acolo mult aur și argint spre zidirea bisericii Sfintei Treimi, poruncind ca oamenii să se sălășuiască lângă dânsa. Deci, în scurt timp s-a făcut cetatea cea mare Pscovul, care se numea așa de la râul Pscov și se preamărea într-însa numele Preasfintei Treimi.

Intr-acel timp, marele domn Sviatoslav, lăsând pe maica sa, Sfânta Olga, în Kiev și cu dânsa și pe fiii săi, Iaropolc, Oleg și Vladimir, a plecat împotriva bulgarilor. Și luptându-se el în pământul lor, le-a luat optzeci de cetăți și i-a plăcut a petrece în cetatea lor cea de scaun, Pereiaslaveț. Iar fericita Olga, rămânând în Kiev, învăța pe nepoții săi - fiii lui Sviatoslav - credința creștinească, pe cât puteau copiii să înțeleagă. Însă n-a îndrăznit a-i boteza, ca să nu facă vreun rău fiul ei cel nesupus, ci i-a lăsat pe ei la voia Domnului. Și zăbovind Sviatoslav la bulgari, pecenegii au venit fără de veste asupra hotarelor Kievului și, înconjurând cetatea, se luptau asupra ei. Iar Sfânta Olga cu nepoții săi s-au închis în cetate și pecenegii n-au putut să ia cetatea pentru că Domnul, păzind pe Olga, credincioasa roaba sa, a apărut cetatea de vrăjmași cu rugăciunile ei.

Și înștiințându-se și Sviatoslav despre năvălirea pecenegilor asupra Kievului, s-a sârguit degrabă a veni cu puterea sa și fără de veste a năvălit în ostile pecenegilor, pe care, bătându-i, i-a izgonit departe. Deci, intrând în Kiev, s-a închinat maicii sale, care era bolnavă; dar iarăși voia să o lase și să se ducă la bulgari. Iar fericita Olga, plângând, a zis către dânsul: „Pentru ce mă lași, fiul meu, și unde te duci? Căutând cele străine, pe ale tale cui le încredințezi? Căci fiii tăi sunt încă mici, iar eu bătrână și bolnavă și de acum aștept sfârșitul meu și ducerea mea la doritul meu Hristos, întru Care cred. Și acum nu mă îngrijesc de nimic, decât numai de tine, că mult te-am rugat și te-am învățat ca să lași păgânătatea idolească și să cunoști pe dreptul Dumnezeu pe Care eu L-am cunoscut. Iar tu n-ai băgat de seamă rugămintea mea și știu că, pentru neascultarea ta către mine, pe pământ te așteaptă sfârșit rău, iar după moarte muncile veșnice, care sunt pregătite necredincioșilor. Însă acum, măcar această rugămintă de pe urmă a mea să o împlinești: Nu te duce nicăieri, până ce nu mă voi duce din viața aceasta. Iar după ce mă vei îngropa, atunci te vei duce unde vei voi. După moartea mea însă, să nu-mi faceți nimic deasupra mormântului, după obiceiul vostru păgânesc, ci preoții mei să-mi îngroape păcatosul meu trup, precum este obiceiul creștinilor. Să nu îndrăzniți a grămădi movilă deasupra mea, nici să faceți pravești. Ci să trimiteți aur preasfințitului patriarh din Constantinopol, ca acela să săvârșească rugăciuni și prinos către Dumnezeu pentru sufletul meu și să ospăteze cu milostenie pe săraci”.

Acestea auzindu-le Sviatoslav, a plâns și a făgăduit că va face toate cele poruncite de dânsa, afară numai că nu primește sfânta credință. Iar după trei zile, fericita Olga, venind la slăbiciunea cea de pe urmă, s-a împărtășit cu dumnezeieștile Taine ale Preacuratului Trup și de viață făcătorului Sânge al lui Hristos, Dumnezeu nostru, și s-a făcut cu totul întru rugăciunea cea cu dinadinsul către Dumnezeu și către Preacurata Născătoare de Dumnezeu, pe care ea o avea totdeauna ajutoare, după Dumnezeu. De asemenea, chema într-ajutor pe toți sfinții și mai ales făcea rugăciune pentru luminarea pământului Rusiei, pentru că vedea înainte cele ce aveau să fie și, de multe ori, în zilele vieții sale, spunea înainte, proorocește, că Dumnezeu va lumina poporul Rusiei și mulți dintr-înșii vor fi sfinți mari, pe care lucru ea îl cerea de la Dumnezeu ca să se îplinească degrabă, când era aproape de sfârșitul său. Și fiind încă rugăciunea în gura ei, cinstitul ei suflet s-a dezlegat din legăturile trupești și a intrat în mâinile lui Dumnezeu ca un drept. Astfel s-a mutat ea de la cele pământești la cele cerești și s-a învrednicit a intra în camera nemuritorului Împărat, Iisus Hristos Dumnezeu, și s-a numărat întâia sfântă din ceata sfinților din pământul Rusiei.

Fericita Olga, numită Elena din Sfântul Botez, s-a săvârșit la 11 Iulie. Ea a petrecut în însoțire 42 de ani de la fecioria sa; iar mai înainte de însoțire era în putere desăvârșită, având 20 de ani. După moartea bărbatului său, în anul al zecelea, s-a învrednicit de Sfântul Botez, iar după Botez a viețuit cu dumnezeiască plăcere 15 ani; astfel că toți anii vieții ei erau aproape nouăzeci. Și au plâns după dânsa fiul

ei Sviatoslav, marele domn, și nepoții, boierii, dregătorii și tot poporul, și au îngropat-o cu cinste după obiceiul creștinesc.

Iar după săvârșirea Sfintei Olga, s-au împlinit proorociile ei despre răul sfârșit al fiului său și despre buna luminare a pământului Rusiei, căci fiul ei Sviatoslav, după câțiva ani, precum scrie Cuviosul Nestor al Pecerscăi, a fost ucis în război de voievodul pecenegilor, care se chema Curia. Acela, tăindu-i capul, a făcut pahar de băut din țeasta lui Sviatoslav, ferecând-o în aur și scriind pe dânsa cuvintele acestea: „Cel ce caută cele străine, pierde pe ale sale!” Și bea cu paharul acela când benchetua cu boierii săi. Astfel, pe marele domn al Kievului, Sviatoslav Igorovici, care era viteaz și nebiruit în războaie, l-a ajuns sfârșit rău, după proorocia maicii sale, căci n-a ascultat-o. Și s-a împlinit și proorocia ei despre pământul Rusiei, pentru că, trecând douăzeci de ani după pristăvirea Sfintei Olga, Vladimir, nepotul ei, a primit Sfântul Botez și a luminat toate părțile Rusiei cu sfânta credință. Și zidind o biserică de piatră în numele Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, a numit-o "Deseatnițe", căci dădea pentru dânsa a zecea parte din averea sa.

Apoi, sfătuindu-se cu Preasfințitul Leontie, Mitropolitul Kievului, care venise după Mihail, a scos din pământ cinstitele moaște, întregi și nevătămate, ale bunicii sale, Sfânta Olga, care erau pline de plăcută mirosire, și le-a mutat cu mare cinste în biserica Preasfintei Născătoare de Dumnezeu. Și nu le-a ținut ascunse, ci le-a pus la vedere, pentru cei ce alergau la dânsa cu credință și își câștigau împlinirea rugăciunilor lor. Căci de la acele cinstite moaște se dădeau multe tămăduiri la toate neputințele.

Nu se cuvine a trece cu vederea nici aceasta: în peretele bisericii, deasupra mormântului ei, era o ferestruie. Și atunci când cineva se apropia de sfintele ei moaște cu credință neîndoită, ferestruia aceea se deschidea singură și era arătat celui ce stătea afară, ca să vadă înăuntru cinstitele ei moaște făcătoare de minuni, de la care cei vrednici de o vedere ca aceea, vedeau ieșind o minunată strălucire și, de orice boală era cuprins cineva din cei ce aveau credință, îndată câștigau sănătate. Însă celui ce se apropia cu puțină credință, nu i se deschidea ferestruia, nici nu putea să vadă cinstitele moaște, chiar de-ar fi intrat și în biserică, ci vedea numai mormântul. Unul ca acela nu putea să câștige nici tămăduire. Iar cei ce credeau, câștigau toate cele spre folosul sufletelor și trupurilor, cu rugăciunile Sfintei și dreptei Olga, care din botez s-a numit Elena, și cu ajutorul darului Domnului nostru Iisus Hristos, Căruia se cuvine slava, împreună cu Tatăl și cu Sfântul Duh, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

SFÂNTUL MUCENIC CHINDEU PREOTUL **(11 iulie)**

Sfântul Mucenic Chindeu a fost din satul Pamfiliei. Pe vremea împărăției lui Dioclețian, el a suferit chinuri pentru Hristos de la ighemonul Stratonic. Și pe când slujitorii ighemonului îl duceau pe cale încălțat cu încălțăminte de fier cu piroane, au întâlnit un om care ducea o sarcină de lemne și au vrut să-i ia lemnele pe degeaba, ca să-l ardă pe mucenic. Iar sfântul scoțând treizeci de bani de aramă, i-a dat omului prețul pentru lemne. Și au început slujitorii a căuta un alt om, ca să ducă lemnele acelea, iar mucenicul luând el însuși sarcina, a dus-o pe umeri. Iar după ce au făcut focul, fiind îngrămădite multe lemne, a intrat în văpaie și a stat nevătămat, învățând din foc pe norod ca să cunoască puterea lui Hristos. Apoi s-au făcut tunete și fulgere, și s-a vărsat ploaie mare, stingând focul. După aceasta făcându-se alinare văzduhului, sfântul s-a rugat lui Dumnezeu și și-a dat duhul său. Iar un slujitor idolesc, văzând acea minune, a crezut întru Hristos împreună cu femeia lui și au îngropat trupul mucenicului.

SFINȚII MUCENICI PROCLU ȘI ILARIE (12 iulie)

Acești sfinți mucenici, Proclu și Ilarie, au fost din hotarele cetății Caliptiei, care este aproape de Ancira. Ei au fost munciți de Maxim ighemonul pe vremea împărăției lui Traian. Mai întâi a fost prins Sfântul Proclu și l-au dus la însuși împăratul, care era atunci în acele țări. El a fost pus în fiare și aruncat în temniță, iar împăratul, cercetându-l și aflându-l nesupus la porunca sa păgânească, l-a dat lui Maxim ighemonul ca să-l mucească.

Iar Maxim, șezând la judecată, a pus de față la întrebare pe legatul lui Hristos și l-a întrebat, zicând: „De ce neam ești?” El a răspuns: „Neamul meu este al lui Hristos și nădejdea mea este Dumnezeu!” Ighemonul a zis: „Mă jur pe zei, că nu te voi cruța”. Și iarăși l-a întrebat: „Știi poruncile împărătești cele puse de față pretutindeni, ca toți creștinii să aducă jertfe zeilor?” Sfântul a răspuns: „Am auzit de poruncile celor fără de lege, pe care le-au pus multora spre sminteală, iar lor spre pierzare!” Ighemonul a zis: „Ocărăști pe împărat și îndrăznești a huli legile lui? Au nu vezi muncile care sunt înaintea ta, ticălosule?”

Mucenicul a răspuns: „Fă ceea ce voiești, pentru că eu nu voi jertfi zeilor tăi, nici nu mă tem de muncile careucid trupul, dar nu și sufletul. Mai bine este a ne teme de Dumnezeu, decât de oameni!” Ighemonul a zis: „O, omule, alege-ți una din două, ori viața, ori moartea! Iată, vezi că stă pregătit pentru tine lemnul cel de muncire și uneltele cele puse dinainte; deci așteptăm răspunsul tău, ce vei voi!” Sfântul Proclu a răspuns: „Dacă voi vă temeți a călca porunca împăratului, ca să nu cădeți în muncile cele de puțină vreme, cu atât mai vârtos noi, creștinii, ne temem a călca porunca lui Dumnezeu, ca să nu cădem în muncile cele veșnice, pe care Dumnezeu nostru le-a pregătit celor ce se leapădă de El și se închină zeilor voștri, celor mincinoși, care, la judecata ce va să fie, se vor da la pierzarea cea nesfârșită împreună cu cei ce le jertfesc lor”. Ighemonul a zis: „Dar acum îndrăznești a ocări și pe zeii noștri? Apoi să știi că și nevrând te voi face să mărturisești mărimea lor!”

Mucenicul a răspuns: „Nădăjduiesc spre Dumnezeu meu că, mai înainte de a mă sili tu pe mine să mărturisesc pe zeii tăi, eu mai degrabă te voi face pe tine, ca, înaintea tuturor ostașilor și a slugilor tale, și nevrând, să mărturisești pe Stăpânul meu și să scrii cu mâna ta, că El este adevăratul Dumnezeu, Dumnezeu păcătosului Proclu și nu este altul afară de El”. Atunci ighemonul, mâniindu-se, a poruncit să spânzure pe mucenic la muncire, să-i lege de picioare o piatră grea și să-i rupă trupul cu unghii de fier. Deci, Sfântul Proclu, fiind muncit astfel, răbda cu vitejie, negrăind nimic, decât numai privea spre cer. Apoi, luându-l de la muncire, îl păzeau în legături.

După aceasta, ighemonul s-a dus în cetatea Calipta, poruncind ca și pe mucenic să-l ducă după dânsul. Deci sfântul a fost dus cu sila pe lângă caii care mergeau iute. Iar când au ajuns la jumătatea drumului, mucenicul s-a rugat cu mare glas lui Dumnezeu, zicând: „Doamne, Iisuse Hristoase, Dumnezeu meu pentru Care pățimesc, fiind dus cu batjocură de ostașii aceștia, ascultă-mă astăzi pe mine, robul Tău, ca să se proslăvească numele Tău în veci! Tinde mâna Ta cea atotputernică, ține pe acest ighemon fără de lege și nu-l lăsa să călătorească, până ce nu va mărturisi înaintea poporului acesta că nu este alt Dumnezeu afară de Tine!”

Astfel rugându-se el, deodată ighemonul a stat în drum ca un legat, pentru că nici caii lui nu puteau să pășească, nici el singur nu putea să se miște din loc, fiind ținut cu puterea cea nevăzută a lui Dumnezeu. Încă stăteau cu el și toți ostașii, care se mirau de un lucru minunat ca acela și se osteneau mult bătând caii și schimbându-i cu alții, apoi înhămând mai mulți. Și silindu-se ei a trage careta, nimic n-au sporit, nici n-au putut să-l scoată pe ighemon din careta ce stătea nemișcată ca un munte. Atunci ighemonul a zis către cei ce erau cu dânsul: „Oare vedeți voi minunata putere vrăjitoarească a creștinului acesta? Iată, nu putem păși din loc, ci mergem înapoi!”

Deci ighemonul a trimis pe una din slugile sale, anume Ermie, la mucenic, care era înapoi departe, zicându-i: „De ce ai făcut aceasta și ne-ai oprit pe noi în mijlocul drumului cu vrăjile tale? Arătat este că, temându-te de muncile care te așteaptă în cetate, ai făcut acest meșteșug ca să nu fii dus acolo!” Iar Sfântul Proclu a zis către sluga ighemonului: „Viu este Domnul Dumnezeu meu, că nu veți putea să vă mișcați din locul acela, până ce ighemonul nu va mărturisi numele Domnului meu Iisus Hristos, precum i-am zis lui mai înainte!” Ermie a zis: „Chiar de ar și mărturisi ighemonul numele Dumnezeului tău, stând în mijlocul drumului, apoi tu cum vei putea să auzi sau să știi, fiind atât de departe de dânsul?” Mucenicul a grăit: „Să scrie ighemonul mărturisirea aceasta pe o hârtie și să o trimită la mine. Și apoi în acel ceas veți pleca în drumul vostru la cetatea Calipta”. Atunci Ermie, întorcându-se, a spus ighemonului cuvintele mucenicului. Iar acela, și nevrând, a fost silit de primejdia de față și, luând o hârtie, a scris: „Mărturisesc că Unul este Dumnezeu cel adevărat, Acela pe care Proclu îl cinstește, și nu este alt Dumnezeu afară de El!” Astfel scriind ighemonul, a trimis hârtia aceea mucenicului și îndată au pornit caii și ostașii, ducându-se cu ighemonul în calea ce le stătea înaintea lor.

Și ajungând în cetatea Calipta, ighemonul a stat la judecată și punând în față pe Sfântul Proclu, i-a zis: „Toată puterea farmecelor tale ai arătat-o spre noi pe drum, iar eu aici îmi voi arăta spre tine puterea stăpânirii mele și, precum tu m-ai silit ca să mărturisesc pe Dumnezeul tău, tot așa și eu te voi sili pe tine să mărturisești pe zeii noștri și să le aduci jertfe”. Zicând acestea, a poruncit ca să aducă lumânări aprinse și să-i ardă pânțele și coastele lui. Deci atât de tare a fost ars mucenicul, încât toată carnea lui s-a topit, iar el nearătând nici un lucru de nerăbdare, tăcea răbdând ca în trup străin. Iar ighemonul a zis către dânsul: „Oare nu bagi în seamă muncile?” Sfântul a răspuns: „Nu bag în seamă acestea, ci mă tem de cele veșnice!” Ighemonul a zis iarăși: „Te vei supune zeilor noștri?” Sfântul a răspuns: „Mă voi supune lui Hristos, Cel ce petrece în veci, pentru că El este nădejdea mea!” Ighemonul a zis: „Dar voiești ca să mori rău?” Sfântul a răspuns: „Chiar de voi muri, însă iarăși voi fi viu!” Atunci ighemonul a poruncit ostașilor să-l scoată pe el afară din cetate și, răstignindu-l pe lemn, să-l săgeteze cu săgeți.

Și luând ostașii pe mucenic, i-au zis: „Ascultă-ne pe noi și jertfește zeilor și îndată te vor tămădui de răni doctorii cei iscușiți, apoi vei fi cinstit cu mare dregătorie”. Răbdătorul de chinuri a răspuns: „Eu dregătorie am la ceruri, cu care mă va cinsti pe mine Hristos Dumnezeu meu; iar voi să încetați de a mă înșela și faceți ceea ce vi s-a poruncit!” Astfel vorbind ei și mergând, i-a întâmpinat pe dânsii pe drum un bărbat tânăr, anume Ilarie, nepot de frate al Sfântului Proclu. Acela, alergând, s-a închinat unchiului său. Apoi, sărutându-se amândoi, Ilarie striga: „Și eu sunt creștin!” Atunci ostașii, prinzând pe Ilarie, l-au dus în temniță, iar pe Sfântul Proclu l-au dus la locul cel de moarte, unde l-au răstignit pe lemn și, încordându-și arcurile lor, l-au săgetat pe dânsul. Iar răbdătorul de chinuri, primind multe săgeți prin tot trupul său, s-a rugat lui Dumnezeu, zicând: „In mâinile Tale îmi dau sufletul meu; izbăveș-te-mă, Doamne, Dumnezeu adevăratul!” Astfel, plecându-și capul, Sfântul Mucenic Proclu și-a dat duhul în 12 zile ale lunii iulie, iar credincioșii, luând în taină cinstitele lui moaște, le-au îngropat.

Iar Sfântul Ilarie, șezând în temniță, cânta: Iubite-voi, Doamne, vartutea mea, Domnul este întărirea mea și scăparea mea... și celelalte ale psalmului acela. Și adormind el, i s-a arătat îngerul Domnului în vedenie, zicându-i: „Imbărbătează-te și te întărește, că eu sunt cu tine, fiind trimis de Dumnezeu să te întăresc!” Iar a treia zi după sfârșitul Sfântului Proclu, au scos pe Sfântul Ilarie la cercetare, iar ighemonul l-a întrebat, zicând: „Ești creștin?” Mucenicul a răspuns: „Da, cu adevărat sunt creștin, precum și tot neamul meu a fost întru creștinătate, și toți, pe Hristos cinstindu-L, s-au sfârșit”. Atunci ighemonul, umplându-se de mânie, a poruncit să-l spânzure pe mucenic la muncire și să-l bată aspru multă vreme. Apoi l-a osândit la moarte, poruncind să-l târască ca la trei stadii afară de cetate și acolo să-i taie capul.

Iar ostașii, legând mâinile mucenicului, l-au aruncat la pământ și, legându-l de picioare cu o frânghie, l-au târât. Și fiind târât, mucenicul cânta: Temeliile Lui pe munții cei sfinți, Domnul iubește porțile Sionului mai mult decât toate sălașurile lui Iacov... Deci, trupul mucenicului, târându-se, se zdrobea, iar pământul se înroșea cu sângele lui. Iar când era ca la trei stadii de cetate, călăul și-a scos sabia și sfântul s-a rugat lui Dumnezeu, zicând: „Doamne Iisuse Hristoase, primește sufletul meu!” Și i-au tăiat capul.

Sfântul Mucenic Ilarie s-a sfârșit în 15 zile ale lunii iulie, a treia zi după sfârșitul Sfântului Proclu, iar trupul lui a fost aruncat în același loc unde i s-a tăiat capul. Deci, credincioșii mergând noaptea, l-au luat și l-au îngropat cu cinste împreună cu trupul Sfântului Proclu, slăvind pe Domnul nostru Iisus Hristos, Cel slăvit în veci, împreună cu Tatăl și cu Sfântul Duh. Amin.

CUVIOSUL MIHAIL MALEIN (12 iulie)

Acest fericit părinte era dintr-o latură a Capadochiei, care se numea Harsian. El s-a născut din părinți de bun neam și vestiți, foarte credincioși și bogați. Și nu numai tatăl lui, ci și moșul lui, adică tatăl tatălui său, cu numele Evstatie, era foarte cinstit și vestit în împărăție, având slujba de patriciu și fiind preastrălucit între voievozi. Asemenea și celălalt moș al lui, tatăl mamei sale, cu numele Adralest, era mai înainte în vrednicia de patriciu, apoi s-a făcut stratilat al întregului Răsărit, pentru multa lui vitejie și înțelepciune; iar bunica lui era rudenie a împăratului Roman. Toți aceștia din care s-au născut părinții acestui cuvios erau cucernici și dreptcredincioși, fiind împodobiți cu toată fapta bună și buna cuviință. Iar părinții lui se înrudeau cu împăratul Leon, care era atunci în Constantinopol, și se numeau Evdochim și Anastasia.

Dar să venim la minunata naștere a cuviosului, care s-a făcut din făgăduință, încât a fost numit fiu al rugăciunii. Căci, pentru ca să știe fiecare din ce fel de oameni a ieșit de trei ori fericitul, am scris foarte puțin, însă toate rudeniile lui se trăgeau din sânge împărătesc.

Deci maica Cuviosului Mihail a fost mulți ani stearpă și fără fiu. De aceea, amândoi părinții erau întristați că și-au trecut toată tinerețea și n-au făcut nici un copil care să moștenească bogăția lor. Ei de multe ori mergeau la biserici și se rugau lui Dumnezeu să le dea fiu; dar Dumnezeu nu le-a ascultat rugăciunea lor. Mai pe urmă s-au dus la o biserică a Născătoarei de Dumnezeu, care este în locul numit Cuna și la a cărei icoană locuitorii aveau multă evlavie. Deci Anastasia și Evdochim s-au rugat la aceasta ca să le dea moștenitor după dorința lor.

Iar Cea întru totul fără prihană, Maica Domnului, a ascultat rugăciunea lor, căci s-a arătat preotului celui de rând al bisericii, cu numele Metodie, ținând un omofor și având în dreapta sa trei mahrame. Și a poruncit să le dea Anastasiei, cu această tocmeală, ca întru tot Sfânta să ia iarăși înapoi o basma din acele trei. Deci îndată ce preotul a arătat femeii vedenia, atunci cea care mai înainte nu avea copii, s-a făcut cu mulți și buni fii. Întâiul fiu ce s-a născut, părinții l-au numit Manuil și, ajungând la vârsta legiuită, împăratul l-a cinstit cu vrednicia de candidat, iar părinții aveau mult dor să-l însoare, după obiceiul lumii, și să vadă nepoți dintr-însul.

Și căutau o fecioară bogată și frumoasă, din sânge împărătesc asemenea lui, ca să-l însoțească cu femeie pe cel ce după puțin avea să fie aproape fără de carne și fără de sânge. Dar când făceau tocmelele nunții, ca niște oameni pământești, atunci Tatăl cel ceresc, Care sfințise pe tânăr în pântecul mamei sale, râvnind a râvni și l-a răpit din mijlocul lor. Adică, în zilele acelea, Evdochim s-a dus la Constantinopol pentru o trebuință oarecare și a luat și pe Manuil împreună cu el; apoi s-a întors la casa sa, lăsând acolo pe tânăr, ca să învețe rânduielile împărăției.

După puțină vreme, binecredinciosul împărat Leon a murit, iar Manuil văzându-l cum era purtat mort, a plâns, socotind nescăparea de la moarte, și a zis în mintea sa: „Dacă și împărății mor, ce folos voi avea eu, aflându-mă în deșertăciunea lumii? Mai bine să mă duc într-un loc liniștit și acolo să mă rog pentru mântuirea mea”. Deci plângând el și tânguindu-se, s-a dus la o biserică și a făcut rugăciune către Domnul, zicând: „Stăpâne, de-ți este plăcut Ție să mă fac monah, arată-mi voia Ta!” Acestea le-a zis ținând în mâinile sale Psaltirea și, deschizând-o, a aflat al zecelea psalm, ce zice: Spre Domnul am nădăjduit; cum veți zice sufletului meu: Mută-te în munți ca o pasăre..., și celelalte. Deci, citind acest stih, s-a bucurat,

făgăduind lui Dumnezeu să se facă monah. Și găsind pricină către rudeniile sale că dorește să meargă la părinții săi, a plecat din Constantinopol, fără voia lor. Iar aceia, văzând că nu-i ascultă să rămână, i-au dat oameni mulți să meargă cu dânsul, după vrednicia lui. Deci, ajungând la râul ce se numea Galos, care curge alături de muntele Chimineu, a trecut podul lui Monocamar și a poruncit oamenilor care îi urmau pentru slujba lui să se ducă la tatăl său, că el va veni mai pe urmă.

Și oprind cu sine câțiva, s-a dus în satul Chersin, care este lângă poalele muntelui. Acolo slujitorii pregătind masa, Manuil a luat de o parte pe un om din sat și l-a întrebat de este acolo aproape vreun monah îmbunătățit. Iar acela i-a zis: „Aici în munte este un bătrân sfânt, numit Ioan, cu porecla Elatit, și mulți se mântuiesc cu sfaturile lui”. Deci Manuil, îndată cum a auzit, n-a mai căutat masă, ci a luat numai pe unul, pe cel dintâi om al tatălui său, și s-a suit la acel bătrân și, căzând la picioarele lui, plângea fierbinte.

Iar cuviosul s-a minunat văzând podoaba hainelor, mulțimea lacrimilor și tinerețea vârstei lui. Deci îl întreba cine și de unde este și care este pricina unui necaz ca acela. Iar el a răspuns: „Nu am nici un necaz, părintele meu, ci caut numai mântuirea mea!” Bătrânul a zis: „Nu cumva ești rob al cuiva și ți s-a întâmplat vreo mare primejdie? Spune adevărul, ce om este acesta ce este cu tine? Cum și unde ai aflat aceste haine scumpe?” Iar el a răspuns: „Sunt robul lui Dumnezeu și fiul unui tată bogat. Și având mult dor să mă pustnicesc, am venit de la loc depărtat cu acest om, căruia i-am făgăduit, de-mi voi dobândi dorința, să-i dăruiesc calul”. Zicând el acestea, bătrânul a primit să-l țină, văzând fierbințeala și dorul lui. Atunci a rugat pe omul său să ia calul și să se întoarcă cu tovarășii săi la tatăl său. Deci acela a primit fără voia sa și s-a întors plângând. Iar Manuil, rănin-du-se de dumnezeiescul dor, silea în fiecare zi pe sfântul bătrân să-l facă monah; căci se temea ca nu cumva să-l ia cu sila tatăl său și astfel să-l lipsească de dorul său.

Deci bătrânul văzând setea ce avea, a patra zi l-a îmbrăcat în chipul îngeresc, și numindu-l Mihail în loc de Manuil, l-a tuns. Iar după ce și-a căpătat dorința, a mărturisit pricina pe față. Și auzind bătrânul că este de sânge împărătesc, fiu al unui boier așa de bogat, s-a minunat de dumnezeiasca lui râvnă și dorință, dar s-a și temut puțin de tatăl lui, ca nu cumva să se mânie dobitocește și să-l omoare. Apoi, având nădejde în Dumnezeu, i-a zis: „Dacă tu, care ești tânăr, te-ai lepădat de lume și de părinți, pentru dragostea lui Dumnezeu, cum eu, fiind bătrân, să nu defaim moartea, pentru porunca lui Dumnezeu?” Deci a rămas acolo minunatul Mihail, nevoindu-se cu sânguință, și a făcut mare rană vicleanului diavol, cu lepădarea aceasta de lume.

Iar slugile ajungând la Evdochim, tatăl său, și vestindu-i părăsirea copilului, atâta durere în inimă a primit acela, încât răcnea ca un nebun ieșit din minte și ca și cum l-ar fi împuns cu sulițe, zicând: „O, silă! Mi-am prăpădit lumina mea, mi-am pierdut nădejdea bătrâneții și întărirea casei mele. Am văzut bine în vis, că a căzut stâlpul cel mare al casei mele”. Deci slugile, văzându-l pe el că plângea așa de tare, se tânguiau cu toții, iar mai ales soția lui, cum a auzit, a căzut fără de glas, încât toți au crezut că a murit. Și nu după multă vreme, venindu-și în simțire, își rupea carnea, își smulgea părul din cap fără milă și a făcut atâta tânguire și bocet, încât era jalnică privire și vrednică de lacrimi, căci plângeau toate rudele și casnicii. Iar Evdochim mai întâi a bătut tare pe toți care fuseseră împreună cu copilul, pentru că nu s-au dus la mănăstire să-l ia cu sila, ci l-au lăsat; apoi a luat mult popor și a alergat la muntele lui Chimina.

Și ajungând acolo, a poruncit oamenilor să stea afară, împrejurul mănăstirii, să nu scape vânatul. Iar el a intrat pe furiș și, mergând la biserică, a stat într-un colț al tindei bisericii, căci se cânta Utrenia; și într-adins se dusesse noaptea, ca să nu-l simtă și să se ascundă undeva. Și s-a întâmplat în acel ceas, după iconomia lui Dumnezeu, de cânta fiul său acest tropar: Suflete, cele de aici sunt vremelnice, iar cele de acolo sunt veșnice... Iar tânărul era atât de dulce la glas, încât întrecea privighetoarea cu dulceața. Deci tatăl său, cunoscându-l după glas, a strigat, oftând din adâncul inimii, și a plâns. Iar Mihail, cunoscând pe tatăl său din greaua oftare, a lăsat cântarea și a alergat la bătrân, care nu s-a tulburat nicidecum, ci a săvârșit Utrenia. Apoi a ieșit și s-a închinat boierului. Iar boierul a început să-l certe și să-l ocărăască, zicând: „O, omule neînvățat și pricinuitoarea morții mele mai înainte de vreme! Pentru ce mi-ai stins lumina mea așa, fără de cercetare? O, amăgitorule și înșelătoriile, unde ai învățat să desparți pe fiii cei

preaiubiți de părinți? Oare nu mă știți cine sunt și pricina care m-a adus aici fără veste?" Iar cuviosul i-a răspuns cu glas blând: „O, preacinstite, eu nu știu cine ești; numai Stăpânul Hristos te cunoaște, El care știe cele ascunse. Iar pe fiul tău nu l-am primit fără deslușire, precum zici tu, preastrălucitule, ci m-am învățat evanghelicește, ca să nu scot pe cel ce se apropie!" Iar boierul, văzând îmbunătățirea și nerăutatea marelui bătrân, înțelegând și bunătatea obiceiurilor lui, nu i-a mai zis nici un cuvânt aspru, ci a luat numai pe fiul său și s-a dus. Iar Mihail, văzând pe bătrân că plângea de lipsirea lui cea năprasnică și groaznică, l-a mângâiat, zicându-i: „Părinte, roagă-te și nu te întrista nicidecum pentru mine, că nici un lucru din lume nu mă va despărți de dragostea Stăpânului meu".

Deci ajungând la casa lor și văzându-l maica sa așa tuns și îmbrăcat în negru, în loc să se bucure, plângea amar și se tânguia. Și îl rugau amândoi să scoată hainele cele negre și să pună haine strălucite. Și i-au spus multe și l-au schingiuit, dar n-au putut să-l înduplece la socoteala lor. Iar ca să-l dezbrace cu sila, se temeau de greutatea păcatului, căci erau cinstitori ai lui Dumnezeu și preacucernici. Atunci ei au încercat să-l amăgească cu felurite meșteșugiri și nenumărate măiestrii, dar n-au putut; căci el, fiindcă încercase mierea pustniciei și era tot beat de dumnezeiasca îndrăgire, nu simțea dorul cel trupesc, care se veștejise ca o floare de buruiănă. Iar când au văzut că se muncesc fără de folos, l-au izgonit mânioși.

Și fugind el de supărarea lumii ca de foc, a alergat la mănăstire și l-a primit bătrânul, bucurându-se împreună cu el. Și a proorocit bătrânul către ceilalți părinți pentru dânsul, zicând: „Fraților, să știți că acest tânăr va spori muntele și-l va umple de oi cuvântătoare". Așa s-a și întâmplat, după înaintea grăirea aceluia, că muntele acela s-a umplut de monahi, care se află acolo până astăzi și se împlinește astfel proorocia lui Isaia, care zice: A izvorât apă în pustie și pământul însetat s-a prefăcut în bălți, că mulțime de pustnici s-au sălășluit într-însul.

Deci îndată după ce Mihail a venit la mănăstire, bătrânul l-a făcut trapezar. Iar el slujea fraților cu atâta sânguință și osârdie, dându-le înaintea lor când mâncau și aducându-le bucatele cu smerenie de slugă, încât se minunau toți cum primea să facă niște slujbe așa de proaste, un om de treabă ca acela, care crescuse în atâta strălucire și fiind slujit de mulți. Iar el gătea bucatele, spăla vasele, mătura și săvârșea fără pregetare și cu osârdie alte lucruri proaste asemenea cu acestea. Dar, fiindcă era supărat de somn, tiranisindu-se mult de dânsul din ispită diavolească, se ostenea și el cât putea ca să-l biruiască. Astfel petrecea toată ziua numai într-o cămașă și desculț, iar noaptea se odihnea pe scânduri, chiar și când era frig.

Și trecând doi ani, l-a făcut monah, fiind acolo și tatăl său, care, văzându-l monah desăvârșit, s-a bucurat și, lăcrimând, l-a sfătuit, zicând: „Fiul meu, vezi să nu pierzi pe Dumnezeu, pe Care L-ai iubit mai mult decât pe părinți și decât lumea". Apoi, sărutându-l, s-a dus plângând. Și ajungând la femeia sa, i-a spus: „Am văzut pe Manuil și mi s-a înveselit sufletul. Și am pus în mintea mea, că el este acela cu adevărat, care ni l-a dăruit Preasfânta Născătoare de Dumnezeu și, după vedenie, l-a luat iar. Deci să nu ne întristăm, ci mai vârtos să slăvim pe Stăpâna, că acest fiu al nostru are să se facă lauda și întărirea noastră. El are să fie podoabă la tot neamul și bună îndemnare către fapte bune și mângâiere la multe suflete".

De atunci au încetat de a mai fi triști și se bucurau duhovnicește. Și după puțină vreme, Evdochim a murit fără de veste, iar acea bună maică a luat pe Mihail și a împărțit toată averea copiilor săi, apoi s-a făcut și ea monahie. Și petrecând cu plăcere de Dumnezeu și ajutată fiind de Mihail, și-a sfârșit viața plăcută lui Dumnezeu. Cuviosul avea încă și o soră, care s-a măritat și a născut pe împăratul Nichifor, încoronatul de Dumnezeu, și pe Leon. Iar Mihail, purtătorul de Dumnezeu, a împărțit săracilor toate lucrurile cele mișcătoare care i-au venit în partea lui, de vreme ce avea un frate cu numele Constantin, cu care a împărțit toate lucrurile părinților. Deci pe cele mișcătoare le-a dat săracilor și robilor săi, pe care i-a eliberat; iar pe cele nemișcătoare le-a lăsat fratelui său și a luat plata pe ele întocmai cum le prețuisese. Și galbenii i-a luat la mănăstire și i-a dat bătrânului, să facă cu ei ce va voi. Acela a împărțit jumătate la monahii săraci, iar pe ceilalți i-a cheltuit pentru creșterea mănăstirii. Iar fratele lui Mihail, fiind patriciu, s-a făcut voievod vestit al întregii Capadochii.

Deci izbăvindu-se cuviosul de toată grija părinților, după al treilea an al săvârșirii lor a poftit să se ducă la un loc liniștit. Și aflând departe de mănăstire o piatră mare care era potrivită pentru pustnicie, și-a luat iertare de la bătrân și, ducându-se, ședea pe piatră cinci zile ale săptămânii, mâncând o dată pe zi și făcând rucodelie, după porunca bătrânului. Iar sâmbăta venea în mănăstire, unde stătea două zile împreună cu frații. Și împlinind acolo patru ani, s-a îndulcit gustând mierea liniștii. Apoi, luând cu el pe o rudenie a sa foarte îmbunătățită, cu numele Agapie, s-a dus, cu binecuvântarea bătrânului, în pustia cea mai dinăuntru a muntelui. Și au stat acolo doi ani cu o petrecere atât de aspră, încât din pătimirea cea rea și din slăbiciune, cu anevoie se cunoștea la ei chipul omenesc. Și făcând amândoi împreună atâta vreme, au voit să se liniștească și fiecare deosebi. Deci Agapie s-a dus în alt loc și a făcut mari și strălucite isprăvi, iar Mihail a rămas singur. Și povățuit fiind de Dumnezeu, a aflat un loc mai liniștit, numit de cei de acolo Xirolimni, lângă care era și un pustnic îmbunătățit.

Deci Mihail făcându-și o colibă mică în acel loc, petrecea în liniște, ducând o viață îngerească și nevoindu-se cu vitejie împotriva diavolilor. Și a făcut atâtea fapte bune, încât în puțină vreme s-a dus vestea lui în multe părți ale lumii și multe popoare se adunau, dorind să urmeze petrecerii lui. Iar el nu voia să primească pe nimeni la început; dar mai pe urmă, văzând osârdia lor, primea pe fiecare, învățându-i să se mulțumească a se hrăni numai cu pâine și cu apă.

Și văzând toți înfrânarea lui, smerita cugetare, dulceața vorbirii și celelalte fapte ale lui, se bucurau și, avându-l pe el ca pe o pildă, își îndreptau bine petrecerea lor. Cei întristați din felurite pricini se mângâiau văzându-l; cei împietriți și neumiliți se îndemneau spre lacrimi prea fierbinți, auzind umilicioasele lui învățături; cei somnoroși și lenevoși, văzând mulțimea privegherii lui și răbdarea stării celei de toată noaptea, se schimbau cu dumnezeiască schimbare. În scurt, toți luau pildă de faptă bună de la el și s-au adunat acolo mai mult de cincizeci de frați.

De aceea a trimis de a luat pe părintele Agapie cel mai sus zis și l-a făcut proestos, ca să chivernisească lavra Xirolimniei, pentru că acolo era locul strâmt și nu puteau să petreacă mulți monahi. Iar el luând pe oarecare din ucenici, a cercetat tot muntele, până când a găsit un loc îndemânat, dinspre Bitinia, foarte liniștit și cu izvoare de apă rece și prea dulce, pe care văzându-l, s-a bucurat și l-a cumpărat. Apoi îndată a început zidirea lavrei și a bisericii Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, pe care zugrăvind-o cu osârdie, se arăta aceea ca un alt cer împodobit cu stele. De aceea, în puține zile s-au adunat acolo atâția frați, încât pustia s-a făcut cetate cu mulți oameni. Iar sfântul le-a scris legile pustniciei și toate așezămintele pustnicești, punându-le lege ca un al doilea Moise.

Și aducea în fiecare zi dar lui Dumnezeu popor de moștenire, scoțând vrednici din nevrednici și trecându-i neudați prin tulburata mare a vieții la pământul făgăduinței, cu povestirile și scrisorile lui cele folositoare și mântuitoare de suflet. Deci acea pustie care mai înainte era neîmpodobită s-a făcut înfloritoare ca un crin bine mirositor. Acolo unde nimeni nu îndrăznea mai înainte să stea nici o zi, acum, prin Mihail, s-a adunat mulțime nenumărată și n-a rămas loc în acel munte râvnit și minunat al lui Chimina, care să nu aibă monahi ca să slăvească pe Domnul. Dar acest lucru nu l-a făcut cuviosul cu înlesnire și fără pătimire, ci cu multe sudori, cu lacrimi și cu multe osteneli a încetățenit acea pustie.

Căci văzându-l vicleanul diavol cum se îngrijea atât de mântuirea fraților, s-a luptat mult și se nevoia, neputinciosul, să împiedice pe omul lui Dumnezeu, ca să nu săvârșească un lucru ca acesta plăcut Domnului. Dar a rămas rușinat și nelucrător, fiind biruit lesne cu rugăciunea și lacrimile fierbinți ale cuviosului; căci nu putea suferi văpaia ce ieșea din gura lui, când se ruga Domnului, de vreme ce gura lui era sfințită, căci nu s-a jurat, nici nu a ocărât și nu a certat pe cineva cândva, ci mai vârtos se ruga pentru cei ce-l urau pe el și, fiind nepomenitor de rău, le răsplătea cu faceri de bine. Și era atât de milostiv și iubitor de oameni, încât nu putea să vadă pe cineva necăjit și să nu pătimească durerea împreună cu acela, și să-i ajute după trebuința lui. Pe săraci, mai cu seamă, îi miluia în fiecare zi cu îmbelșugare și pentru ei a zidit dedesubtul muntelui o casă mare primitoare de străini, în care să se odihnească străinii și călătorii ce treceau. Acolo avea slujitori și toate cele trebuincioase, adică hrană și haine spre îndestulare.

Acest mare părinte s-a învrednicit și de darul preoției, fiind curat și fără de prihană. Cu aceasta și-a împodobit viața și, cugetând ziua și noaptea la dumnezeiasca Scriptură, a arătat că preoția se cuvine a fi împreună înjugată cu așezarea monahicească. Și, ca să nu grăiesc mai mult, a ajuns la atâta nepătimire și înălțime de privire duhovnicească, încât vedea pe cele depărtate ca pe niște apropiate și spunea mai înainte cele ce erau să fie, ca un prooroc. Încă a săvârșit și multe minuni, din care vom spune puține spre încredințarea celor multe,.

În lavra cuviosului era un monah oarecare cu obicei rău, cu numele Chiriac. Acel necuvios fura lucrurile fraților și pe toți îi tulbura. Iar Cuviosul Mihail îl sfătuia de multe ori să-și îndrepteze viața, ca să nu se muncească. Dar el nu se supunea, ci mai vârtos atât de mult l-a urât pe sfânt pentru că-l învăța, încât a vrut să-lucidă. Deci într-o noapte s-a dus la chilia cuviosului, ținând cuțitul în mână, și, căutând printr-o crăpătură a ușii, a văzut pe cuviosul rugându-se și stând în mijloc de foc. Drept aceea s-a îngrozit de ce a văzut și i s-a uscat mâna. Iar cuviosul, știind din dumnezeiescul dar cele cugetate de dânsul, i-a grăit dinăuntru, zicând: „Intră, fiule, și leapădă cuțitul pe care îl ții ascuns”. Iar el, aruncând cuțitul, a intrat, strigând: „Am păcătuit!” Și căzând la picioarele lui, și-a mărturisit păcatul. Iar cel fără de răutate l-a iertat, zicându-i cu blândețe: „Du-te, fiule, și pocăiește-te din toată inima pentru păcatele tale, căci în puține zile se va sfârși surghiunul tău!” Iar acela a mai trăit patruzeci de zile și atunci s-a împlinit proorocia cuviosului.

În altă zi, cuviosul a trimis la râul Gal, pentru o slujbă oarecare, pe un ucenic liniștitor care se numea Isihie, spunându-i să se întoarcă la mănăstire tot în acea zi. Iar el, ducându-se cu osârdie, după poruncă, s-a întâmplat de a căzut o ploaie mare și, ca să nu-l plouă, a intrat într-un loc prăpăstios și neumblat care era ca o peșteră, și a inserat acolo. Și văzând că se află în primejdie de moarte și de neascultare, deoarece, fiind noapte, nu vedea să iasă din acele prăpăstii fără primejdie, a strigat acestea cu credință: „Sfinte Mihaile, ajută-mi!” Atunci îndată, o, minune! I s-a arătat cuviosul cu lumini, dincolo de prăpastie și i-a luminat calea ca să vadă, până ce a ajuns la mănăstire. Atunci el s-a făcut nevăzut, iar Isihie a intrat în mănăstire. Și i-a zis lui cuviosul mai înainte de a zice Isihie ceva: „Puțin credinciosule, de ce te-ai îndoit?” El a răspuns: „Dacă nu apucați înainte să-mi ajutați, viața îmi era în primejdie”. Iar cuviosul i-a poruncit să nu spună la nimeni minunea aceea.

Altădată, în vremea verii, umblând sfântul, a stat sub umbra unui copac ca să se odihnească la amiază. Stând el acolo, un țăran sărac i-a adus trei pere, care erau foarte mari și frumoase. Și întrebându-l unde a găsit așa frumoase, țăranul i-a răspuns, oftând: „Aveam un pom de la părinții mei și era atât de roditor, încât mă țineam dintr-însul. Dar, pizmuindu-l un oarecare om invidios, nu mai rodește nicidecum; astfel că mă primejdiesc de sărăcie”. Deci cuviosul s-a milostivit spre sărac și, ducându-se la pom, l-a binecuvântat și, făcând rugăciune către Dumnezeu și gonind pe vicleanul diavol, care se încuibase într-însul, pomul acela s-a făcut mai roditor decât întâi. Drept aceea, săracul acela mergea cu venitul său spre îndestulare și aducea cuviosului poame în fiecare an, ca să nu se facă nemulțumitor către făcătorul lui de bine.

Cuviosul avea un ucenic, cu numele Constantin, care era cântăreț. Acela era neputincios cu trupul și mai neputincios cu sufletul, fiind puțin credincios, de vreme ce avea trei galbeni și îi păzea cu dinadinsul să-i aibă pentru trebuința sa. Iar cuviosul îl sfătuia să nu-și pună nădejdea într-înșii, ci să-i pună la mijloc și să nădăjduiască spre Atotputernicul Dumnezeu și spre Sfânta Născătoare de Dumnezeu, dar el nu primea. Iar după câteva zile, cuviosul a avut trebuință de doisprezece bani și, negăsind, s-a împrumutat. Pentru aceasta, bunul Constantin grăia de rău pe cuviosul, zicând: „El nu are doisprezece bani și pe mine mă sfătuia să risipesc cei trei galbeni, ca să nu-i păstrez pentru nevoia mea”. Bârfind acestea, a adormit și a văzut în vis că era sârbătoare și se adunaseră toți în biserică. Acolo s-a arătat Stăpâna cea cu totul fără prihană, ținând într-o mână pe Domnul Hristos, iar de cealaltă o ținea cuviosul și astfel umbla prin biserică. Și când a ajuns în tindă, întru tot Sfânta a poruncit cuviosului să-și întindă rasa. Și făcându-se aceasta, a aruncat pe dânsa nenumărați galbeni, apoi s-a întors către Constantin, zicând: „Necredinciosule și prea nemilostivule cu chipul, nu-ți ajung aceștia să te hrănești?” Acestea auzindu-le acela, s-a sculat tremurând. Și alergând către cuviosul, a aruncat cei trei galbeni și făcând metanie, își cerea iertare.

Voind cuviosul a zidi o biserică mare, spre slava lui Dumnezeu și a Preacuratei Maicii Lui și spre odihna fraților celor întru Hristos, s-a dus un ucenic care voia să aducă bârne pentru zidire și a luat binecuvântare dimineața de la cuviosul. Dar cuviosul, ca un mai înainte văzător, a cunoscut ceea ce era să se întâmple și i-a zis: „Fiule, ia aminte să nu cazi în ispită, pentru cârtirea și necredința ta”. Iar el ducându-se, din lucrarea diavolească s-a oprit și, cârtind, a căzut peste dânsul un lemn mare, pentru necredința lui. După aceea, Leon zăcea, căci așa se numea ucenicul, chinuindu-se cumplit. Iar cuviosul, cunoscând din Duhul Sfânt acestea, a ieșit din chilie cu sârguință și a trimis pe un monah puternic, zicând: „Aleargă să scapi pe Leon, că a căzut un lemn peste el și este în pericol de moarte”. Iar locul acela era departe ca la 15 stadii. Deci, ducându-se în fugă, l-a izbăvit.

Dar nu numai aceste întâmplări le-a cunoscut mai înainte cuviosul, ci și altele foarte multe, mai ales despre războaiele și tulburările împăraților și smintelile ce s-au întâmplat pe vremea lui Roman și Constantin, pe care sfântul le-a spus mai înainte, fiind rugat de unii. Apoi, iar a mângâiat pe Constantin, zicându-i să nu se întristeze, că degrabă își va lua iar strămoșeasca împărăție. Astfel, toate câte a proorocit cuviosul s-au împlinit. Acestea le spunem pe scurt, de vreme ce în hronograf se arată mai pe larg.

Intre ceilalți ucenici ai cuviosului era unul bun scriitor și osâr-dnic, care se numea Teofan. Acela i-a slujit patruzeci de ani, de mic copil până la sfârșit, și nu s-a despărțit de dânsul niciodată, ca să-i moștenească faptele lui cele bune, precum s-a și întâmplat. Acestuia i-a poruncit odată să scrie o carte folositoare, iar el, ca un ucenic bine cunoscător și adevărat, și-a silit firea peste puterea sa, așa încât în puțină vreme a sfârșit lucrul. Dar, de osteneală multă, i s-a umflat obrazul și mai tot capul, atât de urât și fără de măsură, încât nu i se vedeau nici ochii, nici urechile; nasul și gura i se astupaseră desăvârșit și nu se vedea chip sau asemănare de om la dânsul, ci a rămas jalnică vedere. Deci era în primejdie de moarte, căci, cu mare osteneală îi deschideau gura și îi turnau puțină apă când îi venea leșin. Și lipsind pe atunci Cuviosul Mihail, fiind dus la Constan-tinopol, bolnavul se chinuia, căci puterea omenească cu meșteșug doctoricesc, nu putea să-l vindece. Deci văzându-l așa jalnic și chinuindu-se cumplit, s-au sfătuit să-i spintece obrazul și grumazul, ca să se tămăduiască sau măcar să moară și să nu se mai chinuiască.

Deci cugetând ei acestea, marele Mihail s-a arătat bolnavului noaptea, zicându-i: „Să nu lași să te spintece, că mori; crede numai!” Și odată cu cuvântul, și-a scos potcapul său și l-a pus pe capul bolnavului. Și îndată, o, minunile Tale, Hristoase Atotputernice, Teofan s-a arătat fără de nici o boală, nici pe dinafară, nici pe dinăuntru. Și sculându-se din pat, el, care înainte stătea nemișcat, striga în miezul nopții: „De nu venea părintele nostru, cu adevărat muream; dar dați-mi să mănânc, că nu mă mai doare niciunde!” Deci frații, auzind glasul, socoteau că de dureri și-a ieșit din minți și, aprinzând o lumină, l-au văzut pe dânsul tot sănătos și au slăvit pe Domnul, Care nu numai pe robii Săi de demult, dar și pe cei ce sunt de față îi preamărește.

Doream să ies puțin din ceea ce-mi stă înainte, ca să împodobesc sfințitul chip al cuviosului cu laude. Dar, de vreme ce faptele sale ajung spre lauda lui și spre folosul nostru, nu voiesc să spun mai multe, ci voi spune despre fericita lui moarte. Acest minunat cuvios a călugărit și pe Cuviosul Atanasie, care a zidit Lavra Atonului. Căci, aflându-se odată Cuviosul Mihail în Constantinopol, l-a văzut Atanasie și cucerindu-se de faptele lui cele bune, a mers cu el la muntele lui Chimina și a rămas mulți ani sub ascultarea lui. Și când Atanasie a cunoscut că sfântul bătrân avea să se săvârșească, a fugit ca să nu-l facă egumen. Și a luat din evlavie culionul lui Mihail, pe care îl purta totdeauna la sărbătorile cele mari, câtă vreme a trăit, până în cea din urmă zi, pe care a cunoscut-o mai dinainte. Atunci, punându-și mantia și acel sfințit culion, le-a purtat până ce și-a dat sufletul, pentru multa evlavie ce avea către acel duhovnicesc părinte al său. Nu scriem aici mai mult despre aceasta, fiindcă s-a scris mai arătat în viața lui, cum a zidit lavra cu cheltuiala împăratului Nichifor, care era nepot al acestui Cuvios Mihail, precum s-a zis.

Deci Sfântul Mihail, având niște rudenii de neam bun ca acelea, nu s-a slăvit în deșert niciodată, ci mai vârtos se smerea tuturor, ca și cum ar fi fost un țăran prea prost. El s-a lepădat de lume când era de optsprezece ani și a stat în pustie 50 de ani, petrecând îngerește, cel cu nume de înger, neschimbându-și deloc canonul înfrânării, până la cea mai de pe urmă suflare. El postea totdeauna, afară de boală grea sau praznic împărătesc sau când i se întâmplau oarecare cinstiți și mari boieri. Intâi, când s-a făcut monah,

mânca o dată la două zile, apoi, în anii din mijloc, la cinci zile, iar pe urmă, și mai ales în sfintele posturi, o dată la doisprezece zile. Iar hrana lui era din poame și verdețuri, fierte sau nefierte, legume și zeamă de orz, iar ca băutură avea apa. Imbrăcămintea lui era foarte sărăcăcioasă și aspră. Când era sănătos, dormea șezând pe scaun, iar când era bolnav, dormea pe pat, pe care avea o rogojină și două piei. El era foarte iubitor de prăznuiri, și mai ales când era praznicul Stăpânului Hristos, sau al Născătoarei de Dumnezeu, priveghea toată noaptea, veselindu-se în cântări. Iar în altă zi nu-l vedea nimeni vesel, numai atunci când avea praznice, pe care le săvârșea cu multă evlavie. Din această pricină, întru tot lăudata Stăpână venea ea înșăși în acea biserică și îi dădea binecuvântarea sa, precum ne-am încredințat dintru această minune:

În Constantinopol era așijderea un iubitor de Hristos, care, prăznuind cu multă evlavie, pe când stătea în strană și se ruga la privegherea Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, a văzut-o pe ea în vedenie, zicându-i lui: „Este trebuință să mă duc la muntele Chimina, ca să prăznuiesc împreună cu monahul Mihail, credincioasa mea slugă, care mă primește cu mult dor și evlavie”. Văzând aceasta, acel cucernic care o prăznuia s-a dus la Chimina și, vorbind împreună cu cuviosul, a văzut că, pe bună dreptate, împărăteasa îl pune pe monahul Mihail înaintea tuturor, și a mărturisit minunea. Deci așa petrecând acest cuvios întocmai cu îngerii și cu nume de înger, cu cuvioșie și cu plăcere de Dumnezeu, s-a dus către veșnica împărăție, pe care s-o dobândim și noi cu dumnezeiescul dar și iubire de oameni. Amin.

SFINȚII MUCENICI TEODOR NEAMȚUL ȘI IOAN, FIUL SĂU, CARE AU FOST UCIȘI ÎN KIEV (12 iulie)

În zilele marelui domn al Rusiei, Vladimir, mai înainte de luminarea lui, era în Kiev un om al lui Dumnezeu, anume Teodor, neamț de neam. Acela, fiind mai întâi la greci, s-a luminat acolo cu credința în Hristos; apoi, mergând la Kiev, petrecea în poporul cel necredincios, ca și crinul între măcăciuni. El avea un fiu numit Ioan, copil mic, frumos la față, dar mai frumos la suflet; iar casa lor era în acel loc, unde, mai pe urmă, după primirea Sfântului Botez, Vladimir a zidit o biserică în numele Preasfintei Născătoare de Dumnezeu. Pe acea vreme, Vladimir fiind încă întru necredință, s-a dus împotriva unui popor ce se numea iatvegii și, biruindu-i pe ei, a luat pământul lor.

Deci, întorcându-se cu bucurie în Kiev, făcea jertfe idolilor cu boierii săi și cu toți kievenii. Atunci diavolul, care nu suferea să vadă pe un creștin petrecând cu plăcere dumnezeiască între necurații închinători de idoli - căci pe toți îi avea ca pe oamenii săi, slujindu-i lui prin închinarea de idoli, iar un creștin printre păgâni îi era diavolului ca un spin în inimă - a găsit vreme lesnicioasă răutății sale ca să chinuiască și să piardă din neamul cel păgânesc pe Teodor, robul lui Hristos, cu fiul lui. Deci a băgat sfat viclean între boieri și între cei mari și aceia au zis: „Să tragem sorți pe fiii și pe fiicele noastre; și pe cine va cădea soarta, pe acela să-l junghiem zeilor ca jertfă”. Și începând ei a trage sorți, îndată, prin lucrarea diavolului, a căzut soarta pe casa lui Teodor. Deci au trimis la dânsul ca să ia pe fiul său, Ioan, ca să-l junghie spre jertfă.

Și mergând trimișii, i-au zis lui Teodor: „Soarta a căzut pe fiul tău, căci zeii noștri l-au iubit. Deci dă-ni-l nouă ca să-l înălțăm jertfa zeilor, care ne-au dat biruință asupra vrăjmașilor noștri”. Fericitul Teodor le-a răspuns: „Zeii voștri nu sunt zei, ci idoli, făcuți din lemn, care după puțină vreme o să putrezească. Deci cum pot idolii să fie zei, când sunt neînsuflețiți și nesimțitori? Voi singuri vedeți și nu vreți să înțelegeți, că în idolii voștri nu este suflet, nici suflare, nici vreo simțire, căci nu mănâncă, nu beau, nu vorbesc și nici nu umblă. Deci cum sunt zei? Însă este un Dumnezeu adevărat, nezidit de nimeni, mai înainte de veci și veșnic, în care cred creștinii, ai Cărui robi suntem eu și fiul meu, botezându-ne în numele Aceluia. El a făcut cerul și pământul, soarele, luna și stelele și toate cele văzute în cer și pe pământ. Acela și pe om l-a făcut, i-a dat să viețuiască și să stăpânească toate cele de sub cer și l-a împodobit cu înțelegere, ca să cunoască pe Dumnezeu, Care l-a zidit, și să-i slujească cu credință, înălțându-i laudă și mulțumită, și păzind poruncile Lui. Dar zeii voștri cei păruți ce au făcut? Nimic. Ci ei

înșiși sunt făcuți de mână omenească și de unealtă de fier; sunt locuințe diavolești, căci diavolii locuiesc în idolii voștri și aceia sunt cinstiți de voi ca niște zei. Deci nu voi da diavolilor pe fiul meu!"

Iar trimișii, întorcându-se, au spus mai marilor și poporului toate cuvintele lui Teodor. Iar nebunii kieveni, umplându-se de mânie, au alergat strigând și chiuind la curtea lui Teodor, au dărâmat gardul și au început a tăia ușile casei cu securile. Deci fericitul Teodor cu fiul său, văzând acestea, au alergat în foșorul ce era pe stâlp și, ridicând ochii în sus și înălțând mâinile, s-au rugat Domnului Hristos. Iar aceia, văzându-i, strigau cu mânie: „Dă-ne pe fiul tău, ca să-l jertfim zeilor noștri!" Fericitul Teodor le-a zis: „De sunt vii zeii voștri, să trimită pe unul dintr-înșii și să-l ia pe fiul meu, iar vouă ce vă trebuie el?" Iar kievenii, răcnind, au tăiat foșorul pe dedesubt și zidirea a căzut și a ucis pe robii lui Hristos.

Astfel au pătit pentru Hristos, Teodor. Neamțul și fiul său Ioan. Ei au fost cei dintâi mucenici pe pământul Rusiei, al căror sfânt sânge, ca o sămânță bună, degrabă a crescut și a dat rod mult. Pentru că, nu după mulți ani, cu sfințele lor rugăciuni, Vladimir, marele domn, a primit Sfântul Botez. De atunci tot pământul Rusiei s-a luminat cu credința și cu darul Domnului nostru Iisus Hristos, Căruia împreună cu Tatăl și cu Sfântul Duh, se cuvine cinste și slavă, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

SFÂNTUL MUCENIC SERAPION **(12 iulie)**

Acest bărbat dreptcredincios și îmbunătățit a trăit pe vremea împăratului Sevir. El, fiind prins de boierul Achivila și întrebându-se de ce credință este, a mărturisit cu îndrăzneală, preamărind pe adevăratul Dumnezeu. Deci pentru aceea a fost muncit cu felurite munci. După aceea, aruncându-l în foc, mucenicul și-a dat obștescul sfârșit.

Soborul Sfântului Arhanghel Gavriil **(13 iulie)**

Pe binevestitorul mîntuirii noastre, pe marele slujitor al lui Dumnezeu, pe trimisul cel purtător de bucurie la Preacurata Fecioară Maria, pe Arhanghelul Gavriil, se cuvine să-l lăudăm cu cîntări. Această sărbătoare se prăznuiește de două ori; întîiul sobor al acestuia se prăznuiește a doua zi după Buna Vestire a Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, adică la 21 martie, iar acum, cu același sobor al lui se înnoiește Sfînta Biserică și iarăși se pomenesc arătările lui cele minunate care s-au făcut prin dumnezeiasca poruncă.

Acesta l-a învățat pe Moise în pustie scrierea cărților, spunîndu-i lui începutul facerii lumii, zidirea lui Adam - omul cel dintîi, viața aceluia și a celor ce au fost după dînsul. L-a învățat a scrie despre neamurile cele de mai înainte, despre potop și despre despărțirea neamurilor. L-a mai povățuit pe el să înțeleagă rînduiala corpurilor cerești, stihiiile, aritmetica, geometria și toată înțelepciunea. Acesta a tălmăcit Proorocului Daniil vedeniile cele minunate, care erau să fie mai pe urmă pentru împărați și împărății, și care se închipuiau prin diferite fiare. I-a mai spus lui despre eliberarea poporului lui Dumnezeu din robia Babilonului și despre vremea venirii celei dintîi în lume a lui Hristos, prin întruparea cea din Preasfînta Fecioară.

Acesta s-a arătat sfintei și dreptei Ana, care se tînguia pentru nerodirea sa între pomii cei din grădină și cu lacrimi se ruga lui Dumnezeu, și a zis către dînsa: "Ano, Ano, rugăciunile și suspi-nurile tale au străbătut norii și s-au auzit, iar lacrimile tale s-au suit înaintea lui Dumnezeu. Deci, vei zămisli și vei naște pe fiica cea preaslăvită, prin care se vor binecuvînta toate semințiile pămîntului. Numele ei va fi Maria și prin ea se va da mîntuirea lumii". Asemenea s-a arătat Sfîntului și dreptului Ioachim, care postea în

pustie. Sfântul Arhanghel Gavriil, arătându-se și acestuia, i-a spus același lucru ca și Sfintei Ana, că vor naște pe fiica cea mai aleasă din veci, adică pe Maica lui Mesia, Care avea să vină spre mântuirea neamului omenesc.

Sfântul Arhanghel Gavriil a fost păzitorul Preasfintei Fecioare Maria când se afla în biserică. El o hrănea, aducându-i hrana cea de toate zilele. Tot el s-a arătat Sfântului Zaharia arhiereul, stînd de-a dreapta lui în timpul cădirii altarului, și i-a binevestit dezlegarea nerodirii Elisabetei, femeia lui cea îmbătrînită de zile multe, și nașterea Sfântului Ioan Înaintemergătorul Domnului, și a legat cu amuțire limba celui ce nu credea, pînă la vremea împlinirii cuvintelor sale.

Acest înaintestătător al Domnului, trimițându-se de Dumnezeu în Nazaret, a stat înaintea Preasfintei Fecioare, care era logodită cu bătrînul Iosif, și i-a binevestit ei zămislirea Fiului lui Dumnezeu, prin umbrirea și lucrarea Sfântului Duh. Acesta i s-a arătat și lui Iosif în vis, încredințându-l despre Fecioara cea neispită de nuntă, cum că ce s-a zămislit într-însa este de la Duhul Sfînt.

Cand S-a născut Domnul nostru Iisus Hristos în Betleem, Gavriil, acest înger al Domnului, s-a arătat noaptea păstorilor care păzeau turmele împrejurul Betleemului, și le-a zis: *Vă binevestesc o bucurie mare, căci astăzi s-a născut Mîntuitorul lumii!* Apoi îndată au cîntat cu mulțimea oștilor cerești: *Slavă întru cei de sus lui Dumnezeu și pe pămînt pace; între oameni, bunăvoie!* Despre acest înger se mai povestește că s-a arătat Mîntuitorului Hristos, mai înainte de patima Lui cea de bună voie, pe cînd se ruga în grădină. Numele acesta de Gavriil se țlcuiește puterea lui Dumnezeu; de aceea și Gavriil, arătîndu-i-se Domnului nostru Iisus Hristos, Îl întărea, ca cel ce are pe lîngă alte slujiri ale sale și aceasta: a întări pe cei ce sînt în nevoie.

Deci și Domnul nostru, fiind în nevoie și rugîndu-se mai fierbinte, avea trebuință de întărire. Acest înger s-a arătat femeilor mironosițe șezînd pe piatra mormîntului și spunîndu-le despre Învierea cea din mormînt a lui Hristos; pentru că cel ce a fost binevestitor al zămislirii și al Nașterii Domnului, tot acela s-a arătat și vestitor al Învierii Lui. Acesta, arătîndu-se și Preasfintei Născătoare de Dumnezeu pe cînd se ruga în Muntele Eleonului, i-a spus despre apropierea cinstitiei ei adormiri și de mutarea ei de la cele pămîntești la cele cerești; și, ca încredințare, i-a dat ei o stîlpare purtătoare de lumină.

Aceste multe arătări ale Arhanghelului Gavriil, povestite atît din Legea cea veche cît și din cea nouă, pomenindu-le Sfînta noastră Biserică și știind mijlocirea cea neîncetată a acestuia către Dumnezeu pentru neamul omenesc, acum îi aduce prăznuire sobornicească. Iar aceasta o face ca poporul lui Dumnezeu să se deștepte spre osîrdie, ca totdeauna să alerge cu căldură spre apărarea și ajutorul mijlocitorului cel atît de mare și binefăcătorul neamului omenesc, ca să ia, cu rugăciunile lui, iertare de păcate de la Domnul nostru Iisus Hristos, Mîntuitorul lumii.

Notă - Despre Sfîntul Arhanghel Gavriil, vezi cuvîntul mai pe larg în 26 ale lunii martie, în care zi se săvîrșește întîiul lui sobor. Dar pentru care pricină s-a așezat acest al doilea sobor? De aceasta nu se știe, negăsindu-se nimic în scripturile vechi bisericești. Se pare însă că atunci cînd în Constantinopol și în celelalte țări grecești s-au zidit biserici prin diferite locuri în numele acestui Sfînt Arhanghel, tot de atunci și prăznuirea soborului său cel pus la 40 de zile după Buna Vestire, s-a mutat la această zi a lunii, deoarece atunci vremea marelui post oprește prăznuirea cea cu dezlegare la toate; iar acum se poate să se săvîrșească aceasta mai cu libertate. Precum și pomenirea Sfîntului Ioan Gură de Aur, care a murit în 14 zile ale lunii septembrie, în ziua Înălțării Cinstitiei Cruci, pentru praznicul și postul ce se ține în acea zi, s-a mutat la 13 ale lunii noiembrie.

Sfântul Iulian, Episcopul Chenomaniei, din Galia (13 iulie)

Sfântul Iulian - care a viețuit în timpul Sfinților Apostoli și care se pare unora că este Simon stricatul, și despre care se pomenește în Evanghelie, deoarece din Sfântul Botez și-a schimbat numele din Simon în Iulian - a fost numit episcop de Sfântul și marele Apostol Petru. El a fost trimis de dânsul în Galia, să propovăduiască cuvântul lui Dumnezeu. Deci, mergând în cetatea Chenomaniei, a fost într-însa mai întâi apostol, după cum a fost și Sfântul Dionisie Areopagitul, episcop al parisianilor. Că în aceiași ani, amândoi puneau temeliile sfintei credințe în țările acelea și zideau biserici lui Hristos, ostenindu-se apostolește întru bunavestire și îngrijindu-se de mântuirea sufletelor omenești.

Propovăduirea cea nouă, care se grăia necredincioșilor chenomanieni prin gura Sfântului Iulian, era unora sminteală, iar altora spre râs și batjocură. Dar când au văzut și minunile care se făceau în numele Mântuitorului Hristos, toți au început a se încredința de aceasta. Căci prin minile propovăduitorului lui Dumnezeu se săvârșeau multe minuni; diavolii se izgoneau, stricații se curățeau, orbii se luminau și toate bolile se tămăduiau. Deci, cele ce le spunea cu gura despre adevăratul Dumnezeu, pe acelea le întârea cu minunatele lui tămăduiri, chemând spre cei bolnavi numele lui Hristos. Căci, însemnându-i pe dînșii cu semnul Sfintei Cruci, le tămăduia trupurile, și împreună le tămăduia și sufletele, încredințându-i despre Iisus Hristos și luminându-i prin Sfântul Botez. Sfântul avea de la început locuința sa într-o casă mică, care era înaintea cetății; deci, au început a veni la dânsul mulți din cei nou luminați, pentru învățatură, iar necredincioșii pentru tămăduiri, care, cîștigînd îndoită tămăduire, se adăugau la numărul credincioșilor.

Dar, de vreme ce locul acela în care petrecea sfântul era fără de apă și toți cei ce veneau la dânsul și zăboveau pe lîngă el aveau mare nevoie de apă - căci apa se aducea de departe -, omul lui Dumnezeu, cu bărbații ce veniseră la dânsul, ieșind la o pădurice mică aproape de chilia lui, a înfipt toiagul său în pămînt și s-a rugat lui Dumnezeu în auzul tuturor, zicînd: "Doamne, Dumnezeul nostru, Cel ce ai izvorît în pustie apă din piatra cea vîrtoasă poporului Tău celui însetat, caută și spre noi robii Tăi și ne deschide vistieria milostivirii Tale și poruncește ca să curgă izvor de ape vii din acest pămînt uscat, ca să cunoască cei ce stau de față, că Tu ești adevăratul Dumnezeu, Care ai trimis în lume pe Fiul Tău, ca să ducă pe cei ce cred în Tine la Pămîntul Făgăduinței".

Astfel rugîndu-se, credincioșii ziceau: "Amin". Atunci, îndată a curs izvor de apă din locul acela în care era înfipt toiagul; și astfel s-a arătat popoarelor atotputernicia lui Dumnezeu, credința și îndrăzneala cea mare a Sfântului către Dumnezeu. Atunci, credincioșii s-au întărit în credință, iar necredincioșii, căzînd la picioarele omului lui Dumnezeu, cereau Sfântul Botez. Deci, sfântul îi boteza pe dînșii în apa izvorului aceluia și astfel, din zi în zi, creștea și se înmulțea Biserica lui Hristos.

Sfântul Episcop Iulian preamărindu-se cu minunile, mai marele cetății aceleia, cu numele Defensor, a voit să-l vadă pe omul lui Dumnezeu; deci a trimis cu cinste să-l cheme pe el la sine. Mergînd sfântul la acel boier, când s-a apropiat de casa lui a văzut pe un orb șezînd lîngă poartă și cerînd milostenie. El, milostivindu-se spre dânsul, a chemat numele lui Iisus Hristos și, însemnându-l cu semnul Sfintei Cruci pe ochi, l-a făcut pe orb să vadă. Cel tămăduit s-a bucurat foarte mult, iar cei ce se întîmplaseră să fie acolo s-au mirat mult și îndată au înștiințat pe mai marele cetății de sosirea lui. Drept aceea, sîrguindu-se, a ieșit să întîmpine pe sfînt și să vadă și pe orbul cel luminat.

Văzîndu-i pe amîndoi, mai întîi s-a închinat propovăduitorului lui Dumnezeu și, ducîndu-l în casa sa, a căzut la picioarele sfîntului, rugîndu-l cu smerenie să-l povățuiască pe el cum ar putea să cîștige viața cea veșnică. Sfântul Iulian, întinzînd apostolește propovăduirea, a învățat din destul pe mai marele cetății și pe toți casnicii lui cunoștința adevăratului Dumnezeu și a sfintei credințe. Apoi le-a poruncit să postească, învățîndu-i spre Botez.

După puține zile, el a botezat pe mai marele cetății împreună cu tot neamul său; iar acela a dat casa sa sfîntului, ca să o prefacă în biserică și i-a dăruit și averi îndestulate spre toate trebuințele bisericesti.

Asemenea și o parte din cetățenii mai de seamă, urmînd pe mai marele cetății, au primit sfînta credință în Hristos și s-au botezat. Ei au făcut multe dăruiri din averile lor arhiereului lui Dumnezeu; iar el a făcut o biserică aleasă și a înfrumusețat-o cu multe podoabe. Poporul se aduna în toate zilele în biserică și se învăța de la dînsul, încredințîndu-se din minunile ce le făcea, și se lumina prin Sfîntul Botez, pentru că sfîntul avea atîta putere de la Dumnezeu, încît învia și morții.

În cetate era un bărbat vestit, anume Anastasie, care nu primise încă sfînta credință, ci tot se mai ținea de închinarea idolilor. El avea un fiu iubit care, îmbolnăvindu-se greu, a murit. Tatăl său, umplîndu-se de mare jale și întristare din pricina morții fiului său, a alergat la Arhiereul Iulian, vătîndu-se cu tînguire și zicînd: "Iuliane, slujitorul lui Dumnezeu, care Îl propovăduiești pe Hristos că este adevăratul Dumnezeu, te jur pe tine cu același Hristos Dumnezeu pe care Îl propovăduiești, de poți, înviază pe fiul meu!" Sfîntul a zis către dînsul: "Anastasie, de vei crede în Cel propovăduit de mine, vei avea pe fiul tău viu și tu însuși vei cîștiga viața cea veșnică". Atunci Anastasie se făgăduia cu jurămînt, zicînd: "De voi vedea pe fiul meu viu, voi mărturisi pe Hristos, adevăratul Dumnezeu; iar de idoli mă voi lepăda cu totul!"

Deci, sculîndu-se Iulian, arhiereul lui Dumnezeu, cu clerul său, a mers cu Anastasie la casa lui, în care zăcea trupul copilului celui mort și, văzînd pe mulți plîngîndu-l și tînguindu-se cu strigare mare, a poruncit să fie tăcere. Atunci toți și-au întors ochii spre dînsul, zicînd în sine: "Ce voiește acesta să facă trupului celui mort?" Iulian, făcătorul de minuni, apropiindu-se de pat, a luat de mîna pe cel mort și, ridicîndu-și ochii la cer, s-a rugat zicînd: "Doamne, Iisuse Hristoase, Care ai înviat pe fiul văduvei din cetatea Nain și pe Lazăr, cel de patru zile și împutit, l-ai chemat cu cuvîntul puterii tale din morți, poruncește și acestuia, ca să învieze din morți, ca, prin acesta, să învieze mulți cu sufletele. Deci, crezînd în Tine, să cunoască cei ce stau de față că Tu ești Hristos, Fiul Dumnezeului Celui viu, Care a mîntuit lumea prin porunca Tatălui și Căruia Îi dăm prin Tine vrednică mulțumire în vecii nesfîrșiți". La aceasta clericii au răspuns "Amin".

Atunci copilul, deșteptîndu-se ca din somn, s-a sculat viu și sănătos. Văzînd toți aceasta, s-au înspăimîntat și s-au mirat foarte tare. De atunci s-a făcut bucurie negrăită casei lui Anastasie și toți preamăreau pe Unul, adevăratul Dumnezeu, Iisus Hristos, și au crezut în El. Asemenea au crezut toți cei ce au văzut și au auzit aceasta și s-au botezat.

După cîtăva vreme, Domnul Hristos a binevoit să facă și altă minune prin plăcutul Său Iulian, și întru slava preasfîntului Său nume. Odată, Iulian, ieșind cu clerul din cetate ca să treacă prin hotarele Chenomaniei căutînd sufletele omenești cele pierdute, a văzut ducînd la cimitirul păgînilor, spre îngropare, pe un tînăr mort. Acela era singurul fiu al unui oarecare boier, cu numele Iovinian, și mult popor urma mortului acela. Sfîntul Iulian, venind la dînșii, a poruncit celor ce-l duceau să stea și, făcînd semn cu mîna spre popor ca să tacă, a zis cu glas mare către tatăl celui mort: "Ioviniane, Hristos, pe care eu Îl propovăduiesc și Care S-a făcut om pentru oameni, a înviat din morți, a izgonit pe diavoli cu cuvîntul și toate cîte a voit a făcut viețuind cu oamenii, ca să-Și arate puterea dumnezeirii Sale. De vei crede în acel Dumnezeu cu toată inima ta și de te vei boteza, vei avea bucurie de mîntuire și de învierea fiului tău".

Atunci Iovinian și tot poporul cu dînsul, căzînd la picioarele sfîntului, cerea milă să învieze pe cel mort. Iovinian zicea cu lacrimi: "Sfînte Iuliane, mare slujitor al lui Dumnezeu, de-mi vei învia pe unul născut fiul meu, care era lumina ochilor mei și bucuria vieții mele, nu numai eu voi mărturisi pe Hristos că este adevăratul Dumnezeu, ci și tot poporul acesta, lepădîndu-și zeii, va primi cu osîrdie credința cea propovăduită de tine".

Dumnezeiescul arhiereu, cel plin de darul facerii de minuni, plecîndu-și genunchii la rugăciune, înălțîndu-și ochii și ridicîndu-și mîinile spre cer, s-a rugat către Domnul în auzul tuturor, zicînd: "Stăpîne Atotputernice, Doamne, Iisuse Hristoase, Care ești pretu-tinden și Care ai binevoit a Te face om pentru mîntuirea noastră, Cel ce ai petrecut cu oamenii pe pămînt și prin semnul Sfîntei Tale Cruci ai alungat moartea din neamul omenesc, poruncește să învieze tînărul acesta, și cu puterea Ta, cea atît de mare, să se întărească credința celor ce cred în Tine; iar inimile necredincioșilor să se supună Ție, Unul născut Fiul

lui Dumnezeu, pe Care, cu Tatăl și cu Sfântul Duh, Îl mărturisim că împărățește în vecii vecilor". Cei ce stăteau de față au zis "Amin".

Atunci, îndată s-a sculat mortul de pe patul pe care era purtat și toți s-au mirat cu spaimă de acea minune. Tînărul care a înviat, a început a striga cu glas mare: "Cu adevărat, mare este Dumnezeul creștinilor pe Care Îl propovăduiește Iulian, robul Lui." Iar către tatăl său a zis: "Cu adevărat, pînă acum rătăceam, neștiind pe adevăratul Dumnezeu; căci zeii care se cinsteau de noi sînt adevărat idoli, pentru că i-am văzut în iad, și am cunoscut că nu au odihnă în cumplitele și neîncetatele lor munci". Deci, toți au început a striga cu glas mare și a slăvi pe Hristos, adevăratul Dumnezeu. El, învățîndu-se de Sfântul Iulian, a primit Sfântul Botez împreună cu Iovinian, tatăl său. Astfel, păstorul cel bun căutînd oile cele rătăcite, s-a dus în cale și mulți din popor, urmînd după dînsul, doreau să se îndulcească din cuvintele lui cele insuflate de Dumnezeu și să vadă minunile Lui.

Sfîntul Iulian, apropiindu-se de satul care se numea Procliac, și înnoptîndu-se, a intrat în sat vrînd să se odihnească într-însul. Dar, de vreme ce în acel ceas murise un copil mic al stăpînului aceluia sat, se auzea de departe tînguirea din casa lui. Deci sfîntul a intrat acolo, aducîndu-și aminte de cuvintele ecclesiastului: *Mai bine este a merge în casa tînguirii, decît a merge în casa unde este veselie*. Și i s-a dat lui o cămară deosebită pentru odihna cea de noapte, iar el a poruncit să aducă la dînsul pe copilul cel mort. Închizîndu-se în odaie, a petrecut în rugăciune pînă la ieșirea luceafărului, și astfel, cu rugăciunile lui, a înviat copilul și l-a dat părinților viu și sănătos, schimbînd plîngerea lor în bucurie. După ce s-a făcut ziuă, a străbătut vestea prin tot satul de minunea aceea și toți s-au adunat în casa stăpînului, ca să vadă pe cel înviat și pe cel ce l-a înviat.

Deci, văzînd pe Iulian, făcătorul de minuni, au dus la dînsul pe neputincioșii lor; iar el, rugîndu-se pentru toți și binecuvîntîndu-i, i-a făcut sănătoși. Atunci, întreg satul acela a primit sfînta credință în Hristos și s-au luminat cu Sfîntul Botez. Pe copilul cel înviat, părinții săi l-au făgăduit lui Dumnezeu, împreună cu satul acela, care era să fie moștenirea copilului, ca, venind el în vîrstă, să se rînduiască spre slujba bisericească, iar satul să fie de obște pentru venitul bisericii.

Sfîntul Iulian, plecînd de acolo și apropiindu-se de alt sat numit Ruiliac, ce era lîngă rîul Lida, l-au întîmpinat pe el niște trimiși ai stăpînului aceluia sat, rugîndu-l să vie la dînșii. Căci fiica stăpînului, fiind îndrăcită, se muncea foarte mult cu necuratul duh, astfel că și mîhnirea părinților și prietenilor era mare din pricina aceea. Deci, arhiereul lui Hristos a mers cu sîrguință acolo și, izgonind pe diavolul din fecioara aceea, pe părinții ei i-a adus la credința lui Hristos, iar idoliilor lor i-a sfărîmat și a zidit o biserică. El a zăbovit la dînșii pînă ce pe toți din satul acela și pe cei dimprejur i-a luminat cu Sfîntul Botez.

De acolo, Sfîntul Iulian s-a dus la un alt sat, ce se numea Artina. Acolo era o mare capiștea idolească și un idol vestit al necuratului Joe, în care locuia un diavol și înșela cu multe năluciri pe oamenii cei rătăciți. Auzind cei ce trăiau în satul acela că episcopul creștinilor vine la dînșii, s-au adunat întru puterea lor, nevrînd să-l lase pe el la dînșii. Ei se temeau să nu facă zeului lor, ceea ce a făcut zeilor de prin celelalte sate, sfărîmîndu-i pe aceia ca praful. Deci, cînd arhiereul lui Dumnezeu a venit la dînșii, strigau împotriva lui cu mînie, zicînd: "Să se ucidă ca un răzvrătit al obiceiurilor celor vechi, părintești". Iar alții strigau: "Să se ardă ca un vrăjitor, amăgitor și vrăjmaș al zeilor noștri". Ei se mîniau asupra lui, dar nu puteau să-i facă nici un rău, căci dreapta Celui Preaînalt îl apăra.

Deci, Sfîntul Iulian, înarmîndu-se cu zaua cea nevăzută a puterii lui Dumnezeu și cu arma trecînd ca un viteaz ostaș fără de temere prin mijlocul tulburării poporului, a intrat în capiștea idolească, unde, chemînd numele Celui Atotputernic, a poruncit idolilor să cadă și diavolului să iasă de acolo. Atunci idolul îndată a căzut la pămînt și s-a sfărîmat în bucăți; iar din idolul cel sfărîmat a ieșit diavolul la vederea ochilor, în asemănare de balaur mare și înfricoșat, care, scoțînd foc de pucioasă din gură și repezindu-se spre slujitorii săi - pentru că intrase în capiștea aceea mult popor necredincios -, a început a-i ucide pe dînșii și a-i omorî.

Poporul, neavînd unde să fugă de mînia și de otrava balaurului, a început a striga către Sfîntul Iulian, cerînd ajutor, ca să-i izbăvească pe ei din primejdia aceea. Sfîntul Iulian, slujitorul lui Dumnezeu, întinzîndu-și dreapta spre balaur și cu semnul Sfintei Cruci, ca și cu un toiag de fier, bătîndu-l pe acela și gonindu-l, a poruncit diavolului celui văzut ca, încetînd a vătămă pe oameni, să se ducă în adîncul pierzării sale. Deci, fugind balaurul din capiște, s-a făcut nevăzut.

Atunci poporul necredincioșilor, cunoscîndu-și rătăcirea lor, striga către Episcopul Iulian: "Robule al Dumnezeului Celui adevărat, mîntuiește-ne pe noi!" Sfîntul Iulian, învățîndu-i pe dînșii din destul, pe toți i-a adus la cunoștința lui Hristos; pentru că toți au primit cu osîrdie sfînta credință și s-au botezat. Capiștea aceea îndată au risipit-o, iar în locul ei au zidit o biserică, întru slava lui Hristos Dumnezeu și toți idolii ce se mai aflau pe aiurea i-au sfărîmat. Deci, s-a făcut mare bucurie în țara aceea, pentru izbăvirea din înșelăciunea idolească, astfel că păstorul cel ales, înconjurînd hotarele păstoriei sale, a adus la pășunea cea duhovnicească oile cele cuvîntătoare. El i-a scos din gura lupului cel din iad pe toți aceia, fără numai puțini au rămas în partea celor pieriți, care nu s-au lăsat de înșelăciunea cea mai dinainte.

Auzind Defensor, cel mai înainte pomenit, de toate cele făcute, adică cum arhiereul lui Dumnezeu, Iulian, a luminat hota-rele Chenomaniei, făcînd minuni multe cu darul lui Hristos, se bucura de aceasta foarte mult și slăvea pe Hristos Dumnezeu. Sculîndu-se el odată, s-a dus la Sfîntul Iulian și, cu dragoste sărutîndu-l, l-a rugat să vină în satul său, unde avea o casă aleasă și avere multă. El l-a chemat acolo pentru a izgoni îndrăcirile idolești, bucurîndu-se duhovnicește și făcînd cu veselie ospățare trupească întru slava lui Dumnezeu, mulțumind bunătății Sale celei iubitoare de oameni. Iulian, plăcutul lui Dumnezeu cel ce pretutindenii căuta mîntuirea sufletelor omenești, nu s-a lepădat de rugămîntea lui Defensor și a mers cu dînsul în satul lui.

Mergînd el, a aflat pe un prunc tăvălindu-se în cale, pe lîngă care se încolăcise un balaur mare, cu coada legîndu-i picioarele ca și cu o funie; astfel că tot trupul copilului era încins împrejur și toți s-au temut văzînd aceea. Dar Iulian, omul lui Dumnezeu, mergînd aproape de el, s-a rugat, zicînd: "Doamne, Iisuse Hristoase, Cel ce ai izbăvit prin Crucea Ta neamul omenesc cel căzut din rai prin amăgirea șarpelui, izbăvește și acum această zidire a Ta, de balaurul care a legat-o pe dînsa, ca să cunoască cei ce stau de față că Tu ești păzitorul tuturor celor ce nădăjduiesc spre Tine". Atunci balaurul îndată a crăpat în două și a murit, iar copilul, scuturîndu-se de el, s-a sculat sănătos și toți au slăvit pe Dumnezeu.

Apropiindu-se de satul unde voiau să meargă, le-a ieșit mult popor întru întîmpinare; iar doi îndrăciți au strigat către sfîntul, cerînd ajutor. El îndată a chemat numele lui Hristos și a izgonit dintr-înșii necuratele duhuri. Apoi, acei oameni care au cîștigat izbăvire și toți necredincioșii, cîți se aflau acolo, au crezut în Hristos. Sfîntul Iulian, arhiereul lui Dumnezeu, a fost primit în satul acela cu cinste și cu dragoste și au făcut ospăț mare, nu numai trupesc, ci și duhovnicesc; pentru că toate cuvintele lor erau pentru slava și puterea lui Hristos și pentru pierderea diavolilor celor biruiți și rușinați.

După ce a făcut acel ospăț întru slava lui Dumnezeu, Defensor a arătat sfîntului episcop toate vistieriile sale și-l ruga să-și ia pentru sine cît va voi. Dar Sfîntul Iulian n-a voit să ia nimic, nici aur, nici argint, ci căuta mîntuirea sufletelor omenești, care este mai scumpă decît toate vistieriile. Drept aceea, învățîndu-i din destul cu cuvintele cele de Dumnezeu insuflăte, atît pe dregător, cît și casa lui, și tot satul, cîți i-a aflat nebotezați, i-a botezat și, întărindu-i în credință, s-a dus în cetate la casa sa. Intrînd el în cetate, legații ce erau în temnița cea de lîngă porțile cetății, văzînd pe sfîntul prin ferestruie, au strigat către dînsul cu glas mare, cerînd izbăvire din legături. Iar el, fiind milostiv și părinte iubitor de oameni, s-a umilit de dînșii și nu s-a dus mai întîi la casa sa, ci a mers la acei judecători, cărora le era încredințată rînduiala cetății, și i-a rugat, ca, cu prilejul venirii lui pe acolo, să lase în libertate pe cei legați. Dar aceia, fiind tari la inimă, n-au ascultat rugămîntea episcopului, iar el a plecat de la ei mîhnit.

Mergînd el la biserică, a făcut lui Dumnezeu cîntare de mulțumire și de rugăciune, pentru că i-a ajutat să cîștige atît de multe suflete. După aceea a mers acasă la dregător, unde i-au dat să mănînce; dar sfîntul nu voia să guste, fiind mîhnit pentru cei legați. Domnul, Care face voia celor ce se tem de El, a trimis pe îngerul Său și a deschis ușile temniței, sfărîmînd toate legăturile, iar pe cei legați i-a lăsat liberi. Aceia,

ieșind din temniță, mergeau prin mijlocul cetății către casa arhierelui, neobservându-i nimeni, nici zicându-le cineva ceva împotriva, pentru că toți vedeau, că nu erau dezlegați din legături și liberați din temniță de mîna omenească, ci cu puterea lui Dumnezeu. Văzîndu-i Iulian, arhierul lui Dumnezeu, venind la dînsul, s-a umplut de multă bucurie și i-a făcut pe ei părtași ai mesei sale; deci, ospătîndu-i din destul cu bucate trupești și duhovnicești, i-a trimis pe fiecare la locul său.

Sfîntul Iulian a petrecut pe scaunul său mulți ani ca episcop, conducînd bine Biserica oilor celor cuvîntătoare, cea luminată din nou, hrînind-o cu pășunea cea duhovnicească. Ostenindu-se el apostolește întru bunăvestirea lui Hristos, s-a apropiat de cinstitul său sfîrșit, izgonind din hotarele Chenomaniei închinarea de idoli și slujbele diavolești, ajungînd pînă la adînci bătrîneți. Înainte cu cîteva zile de sfîrșitul său, a ieșit din cetate la un sat, care era moșie bisericească, și acolo s-a îmbolnăvit. Deci, auzindu-se în cetate de boala lui, clericii s-au adunat la dînsul și mulți din cetățenii cei mai cucernici, cîți aveau dragoste duhovnicească către dînsul. Iar el, învățîndu-i multe pe toți, le-a poruncit ca, după moartea lui, să-l aleagă episcop al lor pe preotul Turevie, care s-a ostenit cu dînsul împreună pentru mîntuirea sufletelor omenești. Apoi, dînd tuturor cea de pe urmă sărutare, și-a dat sfîntul său suflet în mîinile lui Dumnezeu.

La sfîntul său sfîrșit s-a întîmplat să nu fie Defensor, boierul, fiindcă în acea vreme nu se afla în cetate, ci era dus în satul său cel depărtat. Însă i s-a descoperit lui despre aceasta, astfel: în ziua în care a murit sfîntul, Defensor, prînzind cu prietenii în casa sa, i s-au deschis ochii cei sufletești și a văzut pe Sfîntul Iulian îmbrăcat arhiereste, împreună cu trei diaconi care purtau lumini, intrînd la dînsul și dîndu-i binecuvîntare; iar diaconii au pus pe masă cele trei lumini și s-au dus. Defensor a zis către cei ce ședeau cu dînsul: "Vedeți voi slava pe care o văd eu?" Aceia i-au răspuns că nu văd nimic. Atunci, el le-a zis: "Au n-ați văzut pe părintele nostru Iulian, care ne-a arătat atîtea bunătăți și a făcut atîtea minuni? Iată acesta a intrat acum aici la noi cu trei diaconi și cu trei lumini și, privind cu fața luminată și zîmbind, ne-a binecuvîntat; apoi, lăsînd luminile înaintea noastră, a ieșit. Eu socotesc din acestea, că el acum a murit, pentru că noi am auzit de boala lui".

Defensor, zicînd acestea, îndată s-a sculat și s-a dus degrabă la cetate și în satul acela în care a murit sfîntul; și, aflîndu-l pe el odihnit întru Domnul, a plîns mult. Asemenea și tot poporul a vărsat multe lacrimi după părintele și păstorul lor. El, punînd în caretă cinstitele lui moaște, le-a dus în cetate. Cînd a ajuns aproape de cetate la rîul numit Sarta, ce este foarte adînc și peste care se trecea pe pod, mai înainte de a se sui ei pe pod, caii, care trăgeau careta cu trupul sfîntului, îndreptîndu-se cu mîna nevăzută, s-au repezit spre rîu și mergeau pe apă ca pe uscat, neudîndu-și picioarele. Astfel au trecut pe celălalt mal, încît toți s-au spăimîntat de acea minune preaslăvită; pentru că Sfîntul Iulian, nu numai în viață a făcut minuni, ci și după moarte.

Sfîntul lui trup fiind dus cu slavă în cetate, toți alergau spre întîmpinarea sfîntelor lui moaște. În acea vreme, o femeie, scaldînd pruncul său într-un vas de aramă, a pus puțin foc sub vasul acela, ca să se încălzească apa. Dar, văzînd că poporul ducea pe sfîntul și mulți erau cu lumînări aprinse, cu tămîieri și cu cîntări de laude, a căutat cu mintea spre acela și aprinzîndu-se de dragoste duhovnicească, a lăsat pruncul în scaldătoare și a alergat la acea slăvită petrecere a cinstitului trup al plăcutului lui Dumnezeu, ca să se uite mai bine. Deci, a zăbovit puțin pînă ce a trecut de casa ei. Apoi și-a adus aminte de scaldătoarea pruncului și, întorcîndu-se degrabă la el, a văzut focul de sub vasul acela foarte aprins, iar scaldătoarea înfierbîntată. Deci ea a strigat de spaimă și, apucînd degrabă vasul de pe foc și vărsînd apa cea fiebinte, a găsit pruncul viu și sănătos, nevătămat deloc. Această minune au văzut-o mulți din cei ce se întîmplaseră acolo și toți s-au încredințat că pruncul a fost păzit cu rugăciunile sfîntului. Ei au îngropat pe Arhierul lui Hristos, Iulian, în biserica cea zidită de dînsul, pe locul unde mai înainte fusese casa boierului Defensor, acum dăruiată sfîntului. La mormîntul lui se săvîrșeau multe minuni, căci se dădeau tămăduiri la toate bolile, cu rugăciunile lui cele sfînte și cu darul Domnului nostru Iisus Hristos, Căruia, împreună cu Tatăl și cu Sfîntul Duh, se cuvine cinste și slavă în vecii vecilor. Amin.

Sfânta Muceniță Golinduhia (13 iulie)

Pe pământul Persiei, în împărăția lui Hosroe cel bătrîn, era o femeie tînă și frumoasă, care se chema cu nume persan Golinduhia. Ea se trăgea din neam slăvit și din boieri mari, fiind însoțită după un bărbat vestit, mai mare al vrăjitorilor. Această femeie, după trei ani ai însoțirii sale, înțelepțindu-se din dumnezeiasca luminare, a început a cunoaște rătăcirea păgînătății persane și cerceta care este credința cea dreaptă. Auzind de credința creștinească cea neîntinată, gîndea în sine despre dînsa: "Oare aceasta este credința cea dreaptă sau alta?" Deci, dorea să se povățuiască spre aceea și să vină la cunoștința adevărului.

Petrecînd ea multe zile într-o astfel de gîndire, într-o noapte a avut în vis o vedenie: a văzut stînd înaintea ei pe un înger lumi-nos al lui Dumnezeu, care, luînd-o, a dus-o într-un loc întunecos și aprins, plin de mare frică și de spaimă, unde se munceau mulțime de oameni. Ea a întreat pe îngerul care o ducea: "Ce este locul acesta înfricoșat și cine sînt cei ce sînt munciți într-însul?" Iar îngerul a zis către dînsa: "Locul acesta este pedeapsa păcătoșilor și a necredincioșilor și într-însul sînt strămoșii tăi, care s-au închinat idolilor persani". Golinduhia se mîhnea de pierderea strămoșilor săi și suspina. Apoi îngerul a dus-o în alt loc, unde era Raiul, locul de sălășluire al dreptilor și, printr-o ușă mică, i-a arătat o lumină mare ce era înăuntru. În acel loc dăntuiau mulți bărbați și femei cu bucurie nespusă.

Deci îngerul, arătîndu-i aceasta, a intrat prin ușa aceea. Golinduhia voia și ea să intre în urma îngerului, dar n-a lăsat-o, zicîndu-i: "Nu poți să intri aici pentru că nu ești creștină. Nimeni nu intră aici din cei ce nu au Sfîntul Botez al Domnului nostru Iisus Hristos". Ea, deșteptîndu-se din somn, se mira cu spaimă de acea vedenie și dorea foarte mult să se facă creștină, lepădînd păgînătatea persană și vrăjile bărbatului său. Ea se îngrijea cu gîndul, cum s-ar putea învrednici de Sfîntul Botez și de aceea se ruga cu lacrimi către Dumnezeu creștinilor. Apoi, degrabă și-a cîștigat cererea sa, pentru că, povățuindu-se de îngerul Domnului, a ieșit din casă, neștiind nimeni, și s-a dus la un sfințit slujitor al Domnului, care petrecea într-un loc ascuns, ca un înger în trup. Tot de acela s-a învățat sfînta credință și s-a botezat, punîndu-i numele la Sfîntul Botez, Maria.

După primirea Sfîntului Botez, ea s-a dus iarăși la casa sa, dar, fiind logodită cu Hristos, nu s-a mai însoțit după lege cu bărbatul său cel necurat, nevrînd să se întineze. Deci, petrecea în post și rugăciune, precum o învășase duhovnicescul părinte care a botezat-o. Ea petrecea nopți întregi fără de somn, stînd și rugîndu-se Domnului, iar ziua tăcea, luînd aminte la sine, nevoind să vorbească cu cei necredincioși. Pe bărbatul său nu l-a lăsat nici să se apropie de ea, iar el se mira de o schimbare ca aceasta, neprice-pînd pricina. Deci, era în mare mîhnire pentru ea. El se mîhnea mai ales de împreunarea firii, pentru că nicidecum nu voia să se apropie de el. Deci, silindu-se spre obișnuita împreunare, cu amă-gire și rugăminte, cu îngrozire, cu bătaie și cu sila, nimic nu sporea, pentru că era întărită de puterea nevăzută a lui Dumnezeu.

Cunoscînd el că soția lui este creștină, a plîns de ea, ca pentru o femeie pierdută, și o îndemna cu lacrimi în tot chipul să se lepede de Hristos și să fie cu dînsul pentru împreunarea însoțirii, precum a fost și mai înainte. Dar n-a putut, căci ea era întărită în credință și în dragostea lui Iisus Hristos. El mai făcea încă și vrăji pentru ea, chemînd în ajutor puterea diavolească, dar nici așa nu a făcut nimic, pentru că diavoli nu îndrăzneau să se apropie de ea, văzînd-o luminată de darul lui Hristos. Deci, s-a dus la împăratul Hosroe, spunîndu-i cu jale că femeia sa este creștină.

Atunci, împăratul a trimis la dînsa pe unul din sfetnicii săi ca s-o povățuiască; dar și acela s-a întors fără de ispravă. Împăratul n-a făcut numai o dată aceasta, ci de mai multe ori, deoarece trimitea la ea bărbați cinstiți și femei de neam bun, ca s-o îmbuneze și s-o înduplece a se întoarce la credința ei de mai înainte și astfel să petreacă cu bărbatul său; însă toate ostenele erau zadarnice.

Odată împăratul a trimis la dînsa, zicîndu-i: "Dacă te vei lepăda de credința creștinească și te vei întoarce la cea păgînească, împăratul te va lua de femeie și vei fi împărăteasa lui". Sfînta a zis către cei ce veniseră la ea: "Vă întreb să-mi spuneți un lucru. Dacă împăratul mă va lua ca să-i fiu femeia lui, el nu va muri? Va fi viu în veci? Dacă va fi fără de moarte în veci, atunci îl voi asculta". Cel ce venise i-a răspuns: "Nu este cu putință omului să fie fără de moarte, căci și împăratul este om, deci va muri și el!" Atunci sfînta a răspuns: "Eu nu voiesc să mă însoțesc cu împăratul cel muritor și de puțină vreme, căci m-am însoțit cu Împăratul cel fără de moarte, cu Hristos, Dumnezeuul meu, Cel ce petrece în veci, pentru Care sînt gata a pătimi și a muri". Întorcîndu-se, trimișii au spus împăratului cuvintele ei. Iar el, foarte mîniat, a poruncit să o lege cu lanțuri de fier peste tot trupul și să o arunce într-o temniță uitată și părăsită. Acolo, de toți să fie uitată ca o moartă.

Sfînta a petrecut în temnița aceea 18 ani. În acei ani a murit împăratul Persiei, Hosroe cel bătrîn, și după el a urmat fiul său, Armisdas. Pe atunci grecii au avut ca împărați pe Iustin cel tînăr, pe Tiberie, al doilea cu acest nume, iar după ei au avut pe Mavrachie. În această vreme a venit în Persia un sol, bărbat cinstit, cu numele Aristobul, iubitor și plăcut lui Dumnezeu, care, auzind de Sfînta Muceniță Golinduhia (Maria) că șade în temniță, a dorit s-o vadă și să se învrednicească de binecuvîntarea ei. Deci, a rugat pe împăratul Persiei să poruncească, ca să-l lase să meargă la dînsa în temniță. Deci, cîștigînd învoială, a mers la sfînta, căreia i-a sărutat lanțurile cu care era legată pentru Hristos și a luat o parte din acelea spre binecuvîntarea sa. Întîrziind bărbatul acela cîtăva vreme în Persia, se ducea adeseori la sfînta, învățînd-o psalmii lui David. Mireasa lui Hristos, șezînd în temniță ca într-o cămară, cînta și mulțumea lui Dumnezeu.

După plecarea lui Aristobul, împăratul Armisdas a dat pe sfînta vrăjitorilor, ca s-o muncească. Aceia o scoteau în toate zilele din temniță și o băteau, rănind-o fără milă. Însă a doua zi o găseau sănătoasă. Într-o vreme, de multe bătăi, i s-a crăpat pieptul în jumătate, pentru că o bătea pe pînțece și pe piept; iar a doua zi, fiind scoasă iarăși la bătaie, s-a arătat cu trupul sănătos. Acest lucru văzîndu-l perșii care o priveau, s-au mirat și au preamărit puterea lui Hristos. Deci, mulți dintre ei s-au plecat la credința creștinească. Vrăjitorii care o munceau, se mîniau spre mielușeaua lui Hristos ca fiarele. Deci, au aflat asupra ei alte munci, astfel: i-au ars capul cu jăratec, au pus-o într-un sac legat și pecetluit și după aceea au aruncat-o într-o groapă adîncă, ca să moară acolo. Dar, cu dreapta cea puternică a lui Dumnezeu, Care îi păzea viața, a petrecut vie multe zile fără hrană și fără băutură. Astfel fiind muncită mucenița mai presus de fire multe zile, împăratul a poruncit la niște oameni ca s-o batjocorească, ducînd-o într-o casă deosebită. Cînd acei oameni intrau în casă, nu găseau pe muceniță pentru că era acoperită de Dumnezeu prin nevedere și ochii lor întunecați nu puteau să vadă pe curata mireasă a lui Hristos. Plecînd cei fără de rușine, mucenița se vedea iarăși de către slujitorii ighemonului.

Deci, ducînd-o iar la muncire, a răbdat fel de fel de pătimiri. După aceea au aruncat-o spre mîncare unui balaur mare și înfricoșat, pe care îl țineau și-l hrăneau într-o peșteră adîncă. Dar Cel ce a închis gurile leilor, ca să nu mănînce pe Daniil cel aruncat în groapă, tot Acela a trimis pe îngerul Său și a închis gura balaurului, ca să nu vatăme nici să se atingă de trupul cel mult chinuit al muceniței. Ea a înfrînat mînia lui și balaurul era înaintea ei ca un mielușel blînd, zăcînd și odihnindu-se lîngă picioarele ei. Sfînta a petrecut cu balaurul în acea prăpastie patru luni. Balaurului i se arunca în toate zilele hrana cea rînduită, iar mucenița petrecea vie fără de hrană și fără băutură, tot ca mai înainte, țînîndu-i viața, cu minuni, puterea lui Dumnezeu.

După mai multe zile, a flămînzit și i s-a arătat ei îngerul Domnului, care s-a atins de gura ei, făcînd semnul Sfintei Cruci și zicîndu-i: "De acum nu vei mai flămînzi, nici vei mai înseta, afară numai cînd de voia ta vei pofti, ca să mănînci ceva puțin, arătîndu-te prin aceasta că încă ești cu trup; dar aceea va fi întru a ta stăpînire". Acestea zicîndu-i, a scos-o din prăpastia aceea. Deci, păgîinii păzind-o pe dînsa, iarăși au prins-o și mult s-au mirat că nu a mîncat-o balaurul. Ei se mai mirau cum ea a ieșit din groapă și ziceau că a fermecat pe balaur cu vrăji creștinești, ca să nu o mănînce și a ieșit din groapă tot cu vrăji. Dar iarăși ziceau: "Cît de puternică este vraja creștinească, încît a biruit vrăjile persane".

Împăratul, aflând că sfânta este vie, a poruncit s-o taie cu sabia. Dar, pe când o ducea la tăiere, îngerul Domnului a răpit-o pe ea din mâinile ostașilor fărădelege și a păzit-o nevătămată. Deci, ducându-se mucenița, petrecea între creștini, neștiută de chinuitori. Creștinii, pe atunci, nu erau mulți în Persia și nu viețuiau prin locuri vestite, ci mai mult prin locuri retrase, deși știau de dînșii necredincioșii. Deci sfânta era, după cuvântul îngerului, neflămînzind, nici însetînd, fără numai când voia să se arate pe sine că este trup, iar nu nălucire. Ea lua o fărîmătură mică de pâine și, muind-o pe aceea în apă caldă, o mîncea. Dar aceasta o făcea rar, uneori după zece zile, iar alteori după mai multe zile. Deci, trecînd puțină vreme, după izbăvirea de moarte a sfintei mucenițe, a pierit cu sunet necredinciosul împărat al Persiei, Armisdas, fiind ucis de ai săi.

După el a venit Hosroe, fiul său și nepotul lui Hosroe cel bătrîn; dar și asupra aceluia s-au răscolat boierii, încît Hosroe a fugit din Persia. Deci, gîndea unde să se întoarcă: în Arabia, unde stăpîneau turcii, sau în părțile grecești, la creștini. El nu se pricepea nici pe ce cale să apuce. Drept aceea, a lăsat liber frîul calului său, ca, pe calea pe care o va lua, într-acolo să meargă. Deci, cînd a sosit la o răscruce, de unde pornea o cale către Arabia, iar alta spre greci, calul a apucat pe cea care ducea către greci și Hosroe a mers cu casnicii săi la stăpînirea grecească, unde a fost primit cu cinste și cu dragoste de Mavrachie, împăratul grec. Deci, Mavrachie a dat lui Hosroe multă putere din oastea sa și, ducându-se în Persia, a biruit pe vrăjmașii săi și iarăși și-a luat scaunul său, dînd liniște și libertate creștinilor ce erau în Persia. Căci Hosroe avea pe Mavrachie ca pe un tată al său și pentru dînsul n-a făcut rău creștinilor, pînă la sfîrșitul lui Mavrachie.

Cînd Hosroe a venit în Persia, împreună cu dînsul a venit și Sfîntul Dometian, episcopul Melitinei, care era trimis de Mavrachie. El a văzut cu ochii săi, precum a văzut și Aristobul mai înainte, pe Sfînta Muceniță Maria, care se numea în persană Golinduhia. Dar acum nu mai era în legături, ci în libertate, propovăduind pe Hristos perșilor. El a vorbit cu dînsa, iar de pătîmirea ei a aflat din gura alteia, iar aceea a auzit din spusele altora. Deci, întorcîndu-se în țara grecească, a spus de dînsa multora. Rudeniile ei au primit în Persia sfînta credință, încă și alți însemnați și vestiți oameni și mulți din popor s-au făcut creștini, pentru că vedeau minunile cele multe făcute de dînsa și proorociile celor viitoare; pentru că avea dar de proorocie și de înainte-vedere și cele ascunse le vedea. Astfel se înmulțea prin ea slava lui Hristos în părțile acelea.

După aceasta, Sfînta Muceniță Maria s-a dus în hotarele stă-pînirii grecești, la Chirchesia și la Daria, apoi s-a dus la Ierusalim, unde s-a închinat făcătorului de viață lemn al cinstitei Cruci a Domnului și la Mormîntul Lui și la celelalte locuri sfînte. Apoi, ea a mers într-o mînăstire oarecare, unde pătrunsese eresul răucredinciosului Sever, care mărturisea că dumnezeirea a fost pătîmitoare, adăugînd la rugăciunea "Sfînte Dumnezeule" aceste cuvinte: "Sfînte Dumnezeule, Sfînte tare, Sfînte fără de moarte, "Cel ce Te-ai răstignit pentru noi", miluiește-ne pe noi"; ca și cum Tatăl, Fiul și Sfîntul Duh ar fi pătîmit pe Cruce. Deci, sfînta s-a rugat lui Dumnezeu ca să-i descopere ei despre severiani. Oare se cade ei a se apropia de împărtășirea lor sau nu? Deci, ea a văzut pe un înger ținînd două pahare, unul plin de întuneric și altul plin de lumină. Prin aceasta i se arăta ei că paharul cel cu întuneric este ereticeasca credință, iar cel cu lumină este al sfîntei Biserici sobornicești. Drept aceea, sfînta s-a mîhnit de ereticeasca învățătură și degrabă s-a dus de acolo. Ea a fost trecută de îngerul lui Dumnezeu și dusă prin alte cetăți și țări. În Ierapolea Siriei a cercetat pe Episcopul Ștefan, care mai pe urmă a scris viața ei.

Cînd i s-a apropiat fericitul ei sfîrșit, s-a îmbolnăvit puțin pe cînd era în biserica Sfîntului Mucenic Serghie, care este între Nisibe și cetatea care se numește Dara. Deci, ea s-a rugat mult pentru mîntuirea a toată lumea, a dat mulțumire lui Dumnezeu pentru mila Lui cea mare pe care a făcut-o cu dînsa și cu bucurie și-a dat sfîntul său suflet în mâinile Domnului său, pe Care L-a iubit și pentru Care a pătîmit multe chinuri. Astfel s-a numărat cu sfintele mucenițe întru împărăția Lui cea cerească. Sfînta Muceniță Maria, care mai înainte s-a numit Golinduhia, și-a săvîrșit viața sa pe pămînt, pentru Domnul nostru Iisus Hristos, Căruia I se cuvine slava în veci. Amin.

Cuviosul Ștefan Savaitul (13 iulie)

Viața Cuviosului Ștefan nu am aflat-o scrisă nicăieri, însă sîntem încredințați, din slujba lui scrisă în Minei, că s-a făcut monah din tînăra lui vîrstă și cu faptele lui cele bune a strălucit ca o rază în adunările monahicești, păzindu-și curăția trupului său. Și prin dorirea cea mare, urmînd purtătorului de Dumnezeu Sava, s-a făcut ucenic al său. Astfel, după moartea aceluia, s-a făcut următor ales și, cercînd adîncul înțelepciunii, s-a nevoit împotriva hulitorilor eretici. Deci, bineplăcînd lui Dumnezeu, s-a mutat la El și s-a numărat în ceata cuvioșilor.

Pomenirea Sfîntului Apostol Acvila, unul din cei șaptezeci (14 iulie)

Sfîntul Apostol Acvila, unul din cei șaptezeci de apostoli, a fost ucenicul Sfîntului Apostol Pavel și a fost pus episcop de acesta. El era de neam iudeu, din părțile Pontului, locuind în Italia cu femeia sa, Priscila, mai înainte de a crede ei în Hristos. Cînd Claudiu Cezarul a poruncit ca toți iudeii să fugă din Roma, atunci Acvila cu soția sa au trecut în Corint. Pricina acestei izgoniri a iudeilor din Roma a fost aceasta: începîndu-se propovăduirea Domnului nostru Iisus Hristos în Roma și Sfîntul Apostol Petru venind și el acolo, au primit sfînta credință în Hristos, dar mai mulți petreceau întru necredință. Dar ei aveau multe certuri între dînșii, căci unii mărturiseau că Hristos este adevăratul Mesia, iar alții se lepădau de El, hulindu-L.

Necredincioșii iudei, precum în Ierusalim și în celelalte părți, tot astfel și în Roma, de multe ori se sculau cu răutate împotriva creștinilor. Ei nu sufereau nici să audă de numele lui Iisus Hristos, dar și pe păgîni îi îndemnau spre aceasta, gonind pretutindeni pe cei credincioși. Dar cei care se întorseseră la Hristos, aceia apărau pe iudeii ce crezuseră, de iudeii cei necredincioși; din această pricină se ridica între dînșii cearta. De acest lucru s-a dat de știre lui Claudiu Cezarul. Dar, de vreme ce Hristos se numea de creștini că este Fiul lui Dumnezeu și împărat al lui Israil, pentru aceea Cezarul s-a temut să nu se ridice vreo tulburare în popor și să se arate între dînșii un alt împărat, care să-i ia stăpînirea lui. Deci, el a poruncit ca pe toți iudeii cei credincioși și necredincioși, să-i izgonească din Roma și din toată Italia.

Se mai povestesc încă și alte pricini ale izgonirii acelora. Iudeii cei necredincioși amăgiseră la credința lor mozaică pe împărăteasa Agripina, femeia lui Claudiu. Deci iudeii, fiind izgoniți de acolo, Acvila s-a dus în Corint, hrănindu-se din osteneala mîini-lor sale, pentru că era cu meșteșugul făcător de corturi.

Pe vremea aceea, Sfîntul Apostol Pavel, propovăduind pe Hristos între neamuri, a mers de la Atena la Corint, cetate de scaun a Ahaiei și, aflînd acolo pe Acvila cu soția sa, Priscila, a găzduit la dînșii și, fiind de același meșteșug cu ei, lucrau împreună corturi. Deci, învățîndu-i pe ei a crede în Hristos, i-au botezat. Petrecînd Pavel în Corint cîtăva vreme, se întreba cu iudeii și cu elinii despre Hristos. Astfel, i-a învățat pe ei cuvîntul lui Dumnezeu un an și șase luni. Apoi, plecînd cu corabia în Siria, a luat cu dînsul pe Acvila și pe Priscila. Sfîntul Apostol Pavel a sosit împreună cu dînșii și cu ceilalți următori ai lui la Efes și, voind ca să fie în Ierusalim de praznicul Paștelui, au lăsat în Efes pe Acvila și pe Priscila, ca să învețe pe efeseni sfînta credință cea în Iisus Hristos. Iar el s-a dus singur la Ierusalim, făgăduindu-le că iarăși o să se întoarcă la dînșii în Efes.

După ce Pavel s-a dus în calea cea socotită de dînsul, a venit la Efes iudeul Apolo, de neam alexandrin, bărbat cuvîntăreț și tare în Scripturi. Acesta era învățat în calea Domnului și, arzînd cu duhul, grăia și învăța cu dinadînsul cele pentru Domnul. Însă nu știa încă de botezul cel în Sfînta Treime, ci numai de botezul lui Ioan. Auzind Acvila și Priscila de această învățătură a lui Apolo, l-au primit pe el la dînșii și mai cu încredințare i-au spus calea Domnului. După aceasta, Sfîntul Apostol Pavel s-a întors de la Ierusalim la Efes și a scris de acolo Întîia Epistolă către Corinteni care crezuseră în Hristos. Iar la sfîrșit

le grăiește: *Închină-se vouă întru Domnul Acvila și Priscila, cu adunarea cea din casa lor, (adică cu slugile lor).*

După aceasta, murind Claudiu Cezarul, iarăși s-a dat libertate iudeilor să viețuiască în Roma. Deci, iudeii se întorceau fiecare la locul lor cel dintâi, la averile lor, adică în Italia. Atunci și Acvila cu Priscila s-au întors în Roma.

Cînd Sfîntul Apostol Pavel s-a întors iarăși la Corint și a scris de acolo epistola cea către Romani, n-a uitat ca într-însa să trimită sărutarea sa, către acești iubiți ucenici ai săi, zicîndu-le în capitolul cel mai de pe urmă, astfel: *Sărutați pe Acvila și Priscila, ajutătorii mei în Iisus Hristos, care pentru sufletul meu și-au pus grumajii lor, căroră nu eu singur le mulțumesc, ci toate Bisericile neamurilor.* Sfîntul Acvila, zăbovind cîtăva vreme în Roma, s-a dus iarăși în Asia, cu soția sa. Pentru că a fost rînduit de învățătorul său, Sfîntul Apostol Pavel, la propovăduirea cuvîntului lui Dumnezeu, cînd s-a pus de dînsul episcop. Mergînd el la Efes, ajuta întru osteneli pe Sfîntul Apostol Timotei, ucenicul Sfîntului Apostol Pavel, pe care, punîndu-l episcop, l-a lăsat acolo, precum grăiește în cea dintâi Epistolă scrisă către dînsul din Laodiceea: *Te-am rugat pe tine să rămîi în Efes, cînd mergeam în Macedonia...*

După aceasta, cînd Sfîntul Apostol Pavel a fost izgonit de evrei din Ierusalim și a fost dus la Roma în lanțuri, a scris de acolo a II-a Epistolă către Timotei. În aceeași epistolă vorbește de acești iubiți ucenici ai săi, zicînd: *Sărută pe Priscila și pe Acvila...* Sfîntul Apostol Acvila, propovăduind pe Hristos în Asia, în Ahaia și în Eraclea, a adus la mîntuire mulțime mare de suflete omenești. Pe mulți i-a întors de la idoleasca nebunie la dumnezeiasca cunoștință, botezîndu-i.

El a trecut și prin alte țări diferite, binevestind pretutindeni împărăția lui Dumnezeu și luminînd pe mulți cu sfînta credință. A sfărîmat mulți idoli și a ridicat multe biserici, punînd preoți, și suferind multe ispite. În urmă a fost ucis de cei necredincioși și a aflat odihnă la ceruri cu ceilalți Sfinți Apostoli, prin darul Domnului nostru Iisus Hristos, Căruia I se cuvine slavă în veci. Amin.

Viața Cuviosului Părinte Elie Monahul (14 iulie)

Cuviosul Elie este strălucit între monahii din pustiile Egiptului, bineplăcînd lui Dumnezeu. Acesta s-a dus din copilărie în mînăstire și s-a dat în slujba Domnului. Deci, învățîndu-se în întreaga înțelepciune, s-a învrednicit deplin cu darul lui Dumnezeu, de a face minuni din tinerețile sale. El, fiind încă copil, cînd îl trimiteau ceilalți monahi să aducă foc, lua cărbuni aprinși și îi aducea la stareț în haină, fără însă a i se aprinde haina. Acest lucru văzîndu-l frații, se mirau de acea minune și doreau ca să urmeze vieții celei minunate a tînărului copil, care covîrșea cu sfințenia lui pe cei bătrîni.

Într-o vreme, acest fericit Elie, umblînd singur prin pustie, a dorit să mănînce miere. Deci, văzînd un fagure de miere așezat pe o piatră și cunoscînd că aceea este meșteșugirea vrăjmașului, a început singur a se ocări pe sine, zicînd: "Du-te de la mine poftă înșelătoare, căci scris este: *Să umblați cu duhul, iar pofta trupească să n-o săvîrșiți...*, și îndată s-a dus din locul acela. Intrînd în pustiul cel mai dinăuntru, petrecea în postire, chinuindu-și trupul său cu înfrînarea și cu foamea. Fiind în pustie, în săptămîna a treia a postirii sale, a văzut pe pămînt niște mere și alte roduri de saduri alese și, cunoscînd că aceea este înșelăciunea vrăjmașului, a zis: "Nu voi gusta, nici mă voi atinge de ceva dintr-acestea, ca să nu se smintească sufletul meu, pentru că scris este: *Nu numai cu pîine va trăi omul, ci cu tot cuvîntul care iese din gura lui Dumnezeu.*

Postind el, a patra săptămîna a adormit puțin și a văzut în vis pe îngerul Domnului, stînd înaintea lui și zicîndu-i: "Scoală-te și cele ce vei afla puse înaintea ta, să le mănînci și să te întărești, fără să stai la îndoială". Deșteptîndu-se din somn, a văzut un izvor de apă vie și împrejurul lui niște verdețuri foarte

dulci la gust. Deci a mâncat din verdețurile acelea și a băut apă din izvor și și-a întărit trupul. După aceea, povestea fraților că niciodată în viața sa nu i s-a întâmplat, ca să se îndulcească de o hrană ca aceea.

Ducându-se el puțin de acolo, a găsit o peșteră și s-a sălășluit într-însa, unde a petrecut câțeva vreme. Însă, când firea cea trupească avea trebuință de hrană, își pleca genunchii și se ruga și atunci îndată i se punea înaintea lui, de o mână nevăzută, pâine curată și caldă, măslina și diferite poame.

O dată, cuviosul s-a dus să cerceteze pe frații care petreceau cu nevoință în pustie, ducându-le lor hrană din bunătațile care i le trimitea Dumnezeu. Mergând el pe cale și îngreunându-se de sarcina hranei pe care o ducea, a văzut niște măgari sălbatici, umblând și păscând în pustie. El a strigat la ei, zicând: "În numele Domnului nostru Iisus Hristos, să vină aici unul din voi și să ducă sarcina mea". Atunci, îndată a venit la dânsul un măgar ce era mai puternic, dar cu multă blîndețe, iar cuviosul și-a pus sarcina pe asin și însuși a încălecat pe dânsul. Și astfel a ajuns repede la chiliile fraților din pustie și i-a înveselit cu hrana ce le-a adus, iar dobitocului care îi adusese sarcina, i-a dat drumul în pustie.

Altă dată a mers dimineața, într-o zi de Duminică, la o mînăstire pustnicească și, văzînd că nu se săvîrșește Sfînta Liturghie, a întrebat: "Pentru ce ziua Domnului a rămas fără slujbă?" Frații i-au răspuns: "Preotul, fiind în partea cealaltă de rîu, n-a venit la noi de frica unui crocodil care este în rîu și care a mâncat mulți oameni". Sfîntul le-a zis: "De veți voi, eu voi merge și voi aduce pe preotul vostru". Frații i-au zis: "Nu este cine să te treacă pe tine în partea cealaltă, pentru că toți se tem de a se apropia de acea trecere, de frica crocodilului". Iar Sfîntul Elie a mers, nădăjduind spre Dumnezeu.

Cînd a ajuns pe malul rîului, a chemat numele Domnului și îndată a venit la dânsul acel crocodil, care se obișnuise a mânca oamenii pe care îi găsea. Acela, cu poruncă dumnezeiască, s-a făcut trecătorul cuviosului, pentru că, luînd pe sfîntul pe spatele său, cu frică și cu blîndețe l-a trecut peste rîu la celălalt mal. Cuviosul, ajungînd la locuința preotului, îl ruga să vină la frați. Preotul, necunoscîndu-l pe el, îl întreba cine este și de unde vine. Iar el i-a răspuns că vine de la o mînăstire. Preotul, văzînd pe fericitul că avea o haină veche și cu multe cusături și cunoscîndu-l din cuvinte și din obiceiul cel bun că este om al lui Dumnezeu, a zis către dânsul: "O, frate, ai proastă haină trupească, dar ai bună și negrăită haină sufletească".

Deci, sculîndu-se, mergea cu dânsul spre mînăstire. Cînd au sosit la rîu, el neavînd cu ce să treacă, cuviosul a zis către preot: "Nu te îndoii, părinte, Dumnezeu ne va găti îndată o luntre". Și strigînd cu glas mare a chemat la sine pe crocodil. Crocodilul, auzind glasul sfîntului, îndată a venit la dînsii și cu blîndețe își dădea spatele său, ca să se suie pe el. Cuviosul Elie, suindu-se cel dintîi pe crocodil, chema pe preot, zicînd: "Suie-te, părinte, și nu te teme!" Dar preotul, văzînd crocodilul, s-a înfricoșat și a fugit înapoi. Frații, stînd pe celălalt mal, priveau la acea minune, adică cum omul lui Dumnezeu trecea rîul, fiind purtat de crocodil și toți se minunau de el cu spaimă. Cuviosul, trecînd rîul și ieșind la mal, a scos împreună cu el și pe acel crocodil, către care a zis: "Mai bine este să mori tu singur, decît să dai pe oameni morții și să mănînci trupurile lor". Și crocodilul, căzînd, îndată a murit.

Sfîntul Elie a petrecut în mînăstirea aceea trei zile, învățînd pe frați cu cuvinte insuflate de Dumnezeu. El, fiind mai înainte- văzător, știa gîndurile fiecăruia și vedea științele tuturor și fiecăruia îi spunea deosebit de ceea ce era bîntuit. Unuia îi zicea: "Frate, ești aprins de duhul necurăției". Altuia: "Te aprinzi de mînie". Iar altuia: "Te robești de lăcomie". Altuia îi spunea că se biruiește de altă patimă. Asemenea și faptele cele bune ale monahilor celor îmbunătățiți le spunea la arătare spre folosul altora, numind pe unul blînd, pe altul drept, pe altul răbdător și pe altul ascultător. Iar altuia îi zicea că are altă faptă bună, pentru că viețile tuturor și toate lucrurile cele făcute în taină, și bune și rele, îi erau descoperite lui de Dumnezeu. Deci, toți cei ce erau biruiți de patimi, spuneau despre sine că așa este precum grăiește Elie; apoi se umileau cu inimile și își îndreptau viața lor.

Cuviosul părinte, după multe vorbe duhovnicești, a zis către dînsii: "Pregătiți masa, căci, iată, acum vor veni niște frați străini". Fiind masa pregătită, după cuvîntul sfîntului, niște frați, venind de departe, au intrat în mînăstire. Sfîntul Elie, primindu-i și ospătîndu-i cu cinste, s-a dus după aceea în pustie. Unul din

frații cei tineri îl ruga să-i poruncească să petreacă cu dînsul în pustie. Sfîntul i-a zis: "Frate, acest lucru este greu și îți trebuie multă osteneală, pentru că se cuvine a răbda cu tărie împotriva ispitelor diavolești". Fratele acela se făgăduia că le va suferi pe toate; deci, sfîntul, primindu-l, i-a poruncit să viețuiască în cealaltă peșteră. Sosind noaptea, diavolii au năvălit asupra lui, mai întîi nevăzuți și cu gînduri spurcate, tulburîndu-i mintea; apoi, prin năluciri înfricoșate se repezeau la el, sugrumîndu-l și vrînd să-l ucidă.

Fugind el din peșteră, a alergat la cuviosul și i-a spus primejdia. Starețul, mîngîind pe acel frate cu puține cuvinte și întărindu-l în răbdare și în credință, l-a dus iar în peșteră; și, însemnînd cu degetul acel loc împrejur și îngrădindu-l cu semnul Sfintei Cruci, i-a poruncit ca, înarmîndu-se cu numele Domnului, să petreacă fără frică. După aceea, fratele petrecea în pustiul acela nevătămat de asupririle diavolești, învrednicindu-se de aceeași hrană, care se aducea de mîna nevăzută, cu care era hrănit de Dumnezeu și cuviosul lui povătuitor.

Sfîntul Elie, ajungînd la adînci bătrîneți și făcînd multe minuni, s-a mutat la Dumnezeu, Căruia l-a plăcut. El s-a mutat în ceata cuvioșilor care stau în cer înaintea scaunului Tatălui, Fiului și Sfîntului Duh, Dumnezeu Unul în Treime, Căruia Se cuvine slavă, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

Sfîntul Nicodim Aghioritul, Purtătorul de Dumnezeu (14 iulie)

Acest astru strălucitor al Bisericii a văzut lumina zilei în anul 1749, în insula Naxos din arhipelagul Cyclade - Grecia. Părinții săi, evlavioși și cu frică de Dumnezeu, i-au dat la Sfîntul Botez numele de Nicolae și l-au încredințat preotului satului pentru a-l învăța să citească. De mic copil s-a îndepărtat de jocurile gălăgioase ale celorlalți copii, pentru a se dedica stăruitor lecturii. El a fost dăruit de Dumnezeu nu numai cu o inteligență vie, ci, de asemenea, și cu o memorie excepțională, care-i permitea să rețină și să repete imediat tot ceea ce citea.

Apoi a fost trimis la Smirna, la vîrsta de 16 ani, pentru a deprinde învățătura dascălului Ierotei. Aici s-a făcut iubit de toți, atît de învățători, cît și de frați, pentru dulceața și bunătatea deprinderilor sale. În afară de cultura laică și studiul cărților sfînte a învățat latina și franceza și a devenit iscusit cunoscător al Sfîntilor Părinți, al aghiografiei și sfîntelor canoane. Aceasta l-a învrednicit să fie un profund teolog ortodox, făcînd cunoscut poporului grec, robii de turci, comorile Tradiției Bisericii.

După patru ani de studii la Smirna, deoarece turcii masacrau pe grecii din regiune, în urma campaniei ruse, el a fost nevoit să se întoarcă în patria sa, Naxos. Acolo i-a întîlnit pe părinții Grigorie, Nifon și Arsenie, exilați din Sfîntul Munte în urma controversei *colivarilor*, care susțineau că nu se pot face parastase Duminică, întrucît este ziua Învierii Domnului. Aceștia i-au aprins dragostea pentru viața monahală și l-au inițiat în practica ascezei și a rugăciunii inimii. Informat de către ei că la Hîdra trăia un om cu virtuți deosebite, cunoscător adînc al Sfîntilor Părinți, anume Mitropolitul Macarie al Corintului, tînărul Nicolae s-a dus la el, asemenea cerbului însetat la izvoarele apelor, și în apropierea acestui sfînt ierarh a înțeles nevoia urgentă de a edita și traduce cărți din izvoarele Sfintei Tradiții.

Acolo s-a întîlnit și cu vestitul sihastru Silvestru din Cezareea, care se nevoia într-o chilie izolată, la mică distanță de Corint. Acest sihastru sfînt i-a zugrăvit atît de luminos bucuriile vieții ascetice, încît tînărul Nicolae s-a hotărît să ia îndată jugul lui Hristos și, luînd scrisoare de recomandare de la Silvestru, s-a dus la Muntele Athos în anul 1775.

Aici a intrat în obștea Mînăstirii Dionisiu și, la puțin timp, a fost făcut rasofoar sub numele de Nicodim, primind ascultarea de secretar și citeț; el devine curînd model pentru toți frații, iar ascultarea o îndeplinea cu supunere fără murmur și cu rîvnă pentru post și rugăciune. El sporea în fiecare zi, supunîndu-se învățaturii duhovnicești și pregătindu-se pentru luptele vieții isihaste. După doi ani, Sfîntul Macarie din

Corint l-a vizitat în Sfântul Munte și l-a rînduit să corecteze și să pregătească pentru tipar "Filocalia", această enciclopedie ortodoxă a rugăciunii și vieții spirituale.

Tînărul călugăr s-a retras într-o chilie la Karîes, pentru a săvîrși această lucrare dumnezeiasă a celor mai înaintați părinți ai isihasmului și care cerea o profundă cunoaștere a sufletului. La fel a făcut și pentru alte scrieri, cum sînt "Everghetinos" și "Tratatul despre Sfînta Împărtășanie" scris de Sfîntul Macarie, dar pe care l-a îmbunătățit mult. După terminarea corecturii acestor cărți, monahul Nicodim s-a întors la Dionisiu, dar studierea părinților filocalici și lucrarea neîncetată a rugăciunii lui Iisus l-au preocupat toată viața.

Auzind de Sfîntul Paisie de la Neamț, care conducea o mie de călugări în Moldova în această sfîntă lucrare a coborîrii minții în inimă, Cuviosul Nicodim a pornit cu corabia spre Moldova, ca să-l cunoască. Dar, prin providența dumnezeiască, o furtună l-a împiedicat să-și atingă acest scop.

Arzînd de dorința de a se dăruie total rugăciunii în liniște, a părăsit Mînăstirea Dionisiu și s-a retras la o chilie aproape de Karîes, apoi la schitul Capsala, care ține de Mînăstirea Pantocrator, sihăstrie dedicată Sfîntului Atanasie. Aici a recopiat multe manuscrise pentru nevoile sale sufletești, dăruindu-se neîncetatei rugăciuni și cugetării la scrierile Sfinților Părinți. După puțin timp, Cuviosul Arsenie din Peloponez, pe care-l cunoscuse la Naxos, s-a reîntors în Muntele Athos și s-a așezat în schitul Capsala. Astfel, fericitul Nicodim i-a devenit ucenic bătrînului. Apoi se retrage într-o insulă aproape pustie lîngă Eubeea, în anul 1782.

Acolo, la cererea vărului său, Episcopul Ierotei din Euripos, Sfîntul Nicodim a scris capodopera operelor sale - "Manualul sfaturilor bune", sau "Paza celor cinci simțuri", despre păzirea simțurilor și a gîndurilor și despre activitatea minții. În vîrstă de 32 de ani și singur, lipsit de cărți și notițe și neavînd ca resurse decît bogăția imensei sale memorii și dialogul continuu cu Dumnezeu, el expune în această operă o sinteză a tuturor învățăturilor spirituale ale Sfinților Părinți, arătate printr-un mare număr de citate, texte însoțite de referințe exacte. El învață cum se poate dezrobi mintea (nous) de înlănțuirea plăcerilor simțurilor, pentru a-i permite înălțarea prin rugăciunea inimii la cugetările duhovnicești ale contemplației. În timpul petrecut în această insulă, sfîntul a înfruntat atacurile puternice ale demonilor care căutau să-l războiască; dar el își păzea mintea și nu-și ridica capul din cartea sa, decît pentru a rîde de încercările lor neputincioase.

După un an petrecut în Skiropoula, el s-a reîntors în Athos, unde avea să primească marea schimă și culionul Sfîntului Teonas din Capsala. A acceptat să aibă un discipol, pe Ierotei, și s-a dăruit mai mult ca oricînd scrierii și cercetării fraților care veneau să se stabilească în împrejurimi, pentru a se folosi de înțelepciunea sa. Cu prilejul revenirii sale în Sfîntul Munte, Sfîntul Macarie i-a încre-dințat grija traducerii și editării operelor complete ale Sfîntului Simeon Noul Teolog. În introducerea acestei opere, care conține profunde analize asupra contemplației, Sfîntul Nicodim precizează că astfel de cărți nu sînt scrise doar pentru călugări, ci și pentru laici, pentru că toți creștinii sînt chemați să trăiască desăvîrșirea evanghelică.

El a redactat apoi un "Îndreptar de spovedanie" care este folosit regulat în Biserica Greacă de azi și a adunat într-o culegere unică, corespunzînd celor opt glasuri și fiecărei zile a săptămîinii "Canoanele Maicii Domnului", cîntate la sfîrșitul Vecerniei în mînăstiri. Dincolo de alte numeroase cîntări liturgice, el a publicat, de asemenea, două opere adaptate după vestitele cărți duhovnicești din Apus, adică "Războiul nevăzut" de Lorenzo Scuppoli (1589) și "Deprinderi duhovnicești", care au cunoscut pînă în zilele noastre un mare ecou.

Ieromonahul Agapie din Peloponez a venit la Muntele Athos pentru a-i propune Sfîntului Nicodim să traducă o antologie a Sfințelor Canoane pe care o pregătise și o comentase. Sfîntul, pentru care viața și disciplina Bisericii erau mai prețioase decît propria sa viață, a luat cîțiva caligrafi și a terminat această operă foarte necesară Bisericii, pe care a numit-o "Pidalion", adică îndreptar. El a muncit zi și noapte, timp de doi ani, adunînd și corectînd textele îndoielnice, respectînd canoanele Sfințelor Sinoade ale

Părinților și decretelor legislației bizantine și îmbogățind Pidalionul cu un număr mare de note și subînsemnări, care au format o garanție pentru aplicarea corectă a canoanelor în viața Bisericii. Când cartea a apărut la Leipzig, în anul 1800, contribuind la cunoașterea sfântului, el a fost profund îndurerat și a scris: "Era mai bine să mă fi împuns direct în inimă cu o sabie, decât să mi se adauge sau să mi se retragă ceva din ceea ce am scris în această carte".

Sfântul Nicodim a corectat și pregătit pentru tipar scrierile complete ale Sfântului Grigorie Palama, o adevărată lucrare dogmatică și mistică de mare valoare. Dar lucrarea a fost distrusă la Viena pe timpul războiului. Aceasta a fost o mare pierdere pentru Ortodoxie.

Întristat de toate acestea, Cuviosul Nicodim se nevoia singur ca un mare sihastru, îmbrăcat rău ca un cerșetor, hrănindu-se mai mult cu orez fiert, cu miere și măslină. Când era apăsător de foame, se ducea la vecini să mănânce, dar cel mai adesea, fiind prins în discuții, cuviosul uita să mănânce. Nu cunoștea decât două activități: rugăciunea și studiul. La orice oră din zi sau din noapte îl găseai deasupra unei cărți sau scriind, sau stătea cu bărbia în piept, pentru a face ca mintea să se coboare cât mai profund în inima sa, chemând neîncetat numele cel sfânt al lui Iisus. El a devenit astfel o neîncetată rugăciune, căci prin această unire intimă cu Hristos, harul divin punea în inima sa întreaga comoară a Bisericii.

Când scria, era așa de absorbit, încât nu simțea nimic în jurul lui. Într-o zi, un călugăr, venind la el și găsindu-l lucrând, i-a pus o bucată de pâine proaspătă în gură. Seara, când a trecut din nou, l-a găsit pe sfânt în aceeași poziție, cu bucată de pâine în gură, ca și când n-ar fi avut nimic.

El a făcut un vast comentariu al Epistolelor Sfântului Apostol Pavel, după Sfântul Teofilact al Bulgariei, ca și al Epistolelor Sobornicești. De asemenea a făcut un comentariu al celor nouă cântări ale lui Moise din Vechiul Testament, intitulat "Grădina Harului" și a tradus comentariul Psalmilor lui Eftimie Zigabenu. Ca în toate celelalte traduceri ale sale, Sfântul Nicodim depășea mult rolul unui traducător, căci completa textele cu note bogate în mărturiile altor Sfinți Părinți ai Bisericii. El a editat, de asemenea, o colecție de vieți de sfinți vechi, o culegere nouă și "Noul martirologiu", adică antologia vieților noilor sfinți martiri, oprimați sub jugul otoman, datorită cărora numeroși apostoli puteau fi convertiți ca să fie numărați în ceata sfinților martiri.

Mereu preocupat de educația poporului lui Dumnezeu, a compus un "Manual al bunelor maniere creștine", în care a adunat scrierile morale ale Sfântului Ioan Gură de Aur. Zi de zi, toți cei care erau răniți de păcate sau de apostazie, neglijând episcopii și duhovnicii lor, alergau la ascetul din Capsala, Cuviosul Nicodim, pentru a găsi vindecare și mângâiere sufletelor. Și veneau nu numai călugări, ci și mireni sosiți de departe, astfel încât sfântul a ajuns să se plîngă că nu se poate ruga cum se cuvine, dorind să plece în pustie. Dar, boala l-a împiedicat să facă acest pas. Avea vârsta de 57 de ani. Însă, era epuizat de asceză și de munca editării de cărți, care puteau să umple o bibliotecă.

El era atins de o așa slăbiciune, că nici o mîncare nu-l putea întări. Deci a părăsit sihăstria din Capsala pentru a trăi un timp în chilia fraților săi din Kaîres. Aici a redactat, după doi ani de muncă, "Sinaxarul", care cuprinde toți sfinții Bisericii. Întorcându-se la Capsala, a scris comentarii ale canoanelor sărbătorilor și ale Octoihului. Astfel a terminat această ultimă operă în care apare întreaga sa știință teologică și esență spirituală, chiar dacă era foarte bolnav în anul 1808. La noile calomnii care au apărut, condamnăm nedrept pe Atanasie din Paros și alți trei colivari, de către Patriarhul Grigorie al V-lea, Sfântul Nicodim nu a putut să le ia apărarea și s-a mulțumit să redacteze o *Mărturisire de credință*.

Starea sa de sănătate se înrăutăți mult. Apoi a zis: "Domnul mă cheamă! Domnul mă cheamă! Eu sînt sătul de această lume!" Din zi în zi, boala se întindea în tot corpul său, iar el repeta cu voce tare rugăciunea lui Iisus, scuzîndu-se în fața fraților că nu putea să o țină în taină. După ce s-a spovedit și a primit Sfînta Împărtășanie, a luat în mîinile sale moaștele Sfîntului Macarie din Corint și cele ale lui Partenie Skourtaios și, îmbrățișîndu-le cu lacrimi, a zis: "Voi ați plecat spre cer și păstrați virtuțile pe care le-ați semănat pe pămînt, gustînd deja slava Domnului nostru. Eu sufăr din cauza păcatelor mele! Pe voi, care ați fost părinții mei, vă rog să stăruți pentru mine pe lîngă Domnul, ca El să aibă milă de mine și să

mă aducă unde sînteți și voi". În timpul nopții, el striga: "Eu mor! Eu mor! Aduceți-mi Sfînta Împărtășanie!"

După ce a primit Sfînta Împărtășanie, a dobîndit o liniște deosebită și, încrucișînd mîinile deasupra pieptului, a răspuns călugărilor care îl întrebau dacă are odihnă: "Eu am făcut să intre Hristos în mine! Cum să nu am odihnă?" În zorii zilei de 14 iulie, 1809, sfîntul și-a dat sufletul în mîinile Domnului. Unul dintre cei prezenți a strigat: "Era mai bine dacă ar fi murit astăzi mii de creștini, decît Nicodim!" Dar, chiar dacă astrul este ascuns, razele sale nu vor înceta să lumineze Biserica, iar cărțile sale rămîn un izvor permanent de învățătură, de mîngîiere, de încurajare pentru împlinirea vieții în Hristos. Cu ale cărui sfînte rugăciuni, Iisus Hristos, Mîntuitorul lumii, să ne miluiască și să ne mîntuiască în veci. Amin.

Notă. Cuviosul Nicodim Aghioritul a scris și a tradus peste 20 de cărți bisericești, dintre care amintim:

1. Filocalia, ce cuprinde texte patristice despre urcușul duhovnicesc al sufletului către Dumnezeu - anul 1782;
2. Everghetinos, ce cuprinde texte patristice și fapte ale unor Sfinți - anul 1783;
3. Din scrierile Sfîntului Simeon Noul Teolog - anul 1790;
4. Carte foarte folositoare de suflet - anul 1794;
5. Cunună Pururea Fecioarei, sau Noul Theotocarion - anul 1796;
6. Războiul nevăzut - anul 1796;
7. Epitomă (Prescurtare) din psalmii proorocului și împăratului David, anul 1799;
8. Noul martirologiu - anul 1799;
9. Pidalionul - anul 1800;
10. Deprinderi duhovnicești - anul 1800;
11. Paza celor cinci simțiri - anul 1801;
12. Culegere nouă (Sinaxar) - anul 1803;
13. Hristoitia - Cartea bunelor moravuri creștine;
14. Tîlcuire la cele șapte Epistole sobornicești ale sfinților și prealăudaților apostoli Iacob, Petru, Ioan și Iuda - anul 1806;
15. Cartea Sfinților Varsanufie și Ioan - anul 1816;
16. Sinaxar - anul 1819;
17. Tîlcuirea Epistolelor Sfîntului Apostol Pavel, după Teofilact al Bulgariei - anul 1819;
18. Grădina harurilor - anul 1819;
19. Mărturisire de credință - anul 1819;
20. Tîlcuire la cei 150 de Psalmi ai proorocului și regelui David - anii 1819-1821;
21. Eortodromionul sau Comentar la canoanele sărbătorilor - anul 1836;
22. Scara cea nouă, adică "Tîlcuire la cele 75 de trepte ale Octoihului din diferiți scriitori bisericești" - anul 1844;
23. Introducerea Sfîntului Nicodim la scrierile Sfîntului Grigorie Palama - anul 1883;
24. Despre dumnezeiasca Împărtășanie cu Preacuratele Taine ale lui Hristos;
25. Opera poetică a Sfîntului Nicodim.

Sfinții Mucenici Chiric și Iulita (15 iulie)

În cetatea Iconiei, din Licaonia, era o femeie tînă, de neam bun, anume Iulita. Ea se trăgea din seminția împăraților Romei și era creștină cu credința. Petrecînd puțin timp cu un bărbat legiuit, a zămislit și a născut de la dînsul un prunc de parte bărbătească. Apoi a rămas văduvă. Pruncul ce l-a născut, l-a luminat cu Sfîntul Botez și i-a dat numele de Chiric.

În acea vreme, Dioclețian, ținând împărăția Romei, ridicase prigonire mare împotriva creștinilor de prin toate părțile stăpînirii sale. El a pus ca ighemon în țara Licaoniei pe un oarecare Domițian, om sălbatic la fire și fără de omenie, ce avea chip de fiară și nărav asemenea, bucurîndu-se de vărsarea sîngelui creștinesc. Deci, venind în Iconia, a început a munci cumplit pe cei ce credeau în Hristos și căuta cu tot dinadinsul pe cei ce țineau în taină credința creștinească. Iulita, credincioasa roabă a lui Hristos, văzînd aceasta și știind că dreapta sa credință nu se va putea tăinui de muncitor, s-a gîndit să fugă. Ea se temea ca nu cumva, neputînd suferi muncile cele cumplite, să se lepede de Hristos.

Deci, și-a lăsat toată averea sa și toată frumusețea lumii acesteia, casa, rudele, robii, slava deșartă, pentru dragostea lui Hristos și, luînd pe fiul său, Chiric, care era de trei ani, și două roabe credincioase, au ieșit noaptea din cetatea Iconiei și au plecat în străinătate, aducîndu-și aminte de ceea ce s-a zis în Scriptură: *Aici nu avem cetate stătătoare, ci să căutăm pe cea viitoare*. Ea s-a dus în Seleucia și acolo a aflat aceeași prigonire împotriva creștinilor, pentru că un oarecare Alexandru, luînd de la împărat stăpînirea ighemoniei, s-a dus în Seleucia și acolo ucidea fără milă pe toți cei ce mărturiseau numele lui Iisus Hristos.

Fericita Iulita, aducîndu-și aminte de ceea ce se scrie: *Nu dați loc mîniei*, adică fugiți de mînie, și iarăși: *Cînd vă vor goni pe voi din cetatea aceasta, fugiți în cealaltă*, a ieșit din Seleucia și s-a dus în Tars, cetatea Ciliciei, trăind acolo printre cei săraci. După o vreme oarecare, același Alexandru s-a dus și în Tars, ca să muncească pe creștini. Sfînta Iulita, fiind cunoscută de unii, au spus-o ighemonului. Acela îndată a poruncit s-o prindă și a șezut înaintea poporului în divanul din privești. Prinzînd-o ostașii împreună cu fiul ei, au fugit de la dînsa amîndouă slujnicile. Însă de departe o urmau, voind ca să-i vadă pătîmirea și sfințirea ei. Mucenița a fost dusă înaintea ighemonului, avînd pe mîini pe Sfîntul Chiric, prunc de trei ani.

Întrebată de ighemon de nume, neam și patrie, ea răspundea cu îndrăzneală, mărturisind numele Domnului nostru Iisus Hristos, numindu-se creștină și zicînd: "Acesta este numele și neamul meu cel bun, iar patrie îmi este împărăția cerească a lui Hristos". Ighemonul, mîniindu-se, a poruncit să-i ia pruncul, s-o dezbrace și să o întindă la pămînt, ca să o bată fără de cruțare cu vine de bou. Pe cînd ostașii băteau pe muceniță, pruncul privea spre ea, plîngînd, și se smulgea din mîinile celor ce-l țineau, ca să se ducă la maica sa.

Văzînd ighemonul că pruncul este frumos, a poruncit să-l ducă la el. Deci, luîndu-l, l-a pus pe genunchii săi, îl mîngîia ca să nu plîngă, netezindu-i părul capului și sărutîndu-l, îi spunea fel de fel de cuvinte dulci. Dar pruncul se ferea, trăgîndu-se din mîinile lui și capul îl trăgea la o parte, ca să nu-i netezească părul și să-l sărute cu buzele lui cele întinate. Deci, privind la maica sa, pe cînd ei o băteau, striga: "Sînt creștin! Lasă-mă să mă duc la mama mea!" El zgîria fața ighemonului cu unghiile, smucindu-se cu mîinile de la el. Atunci ighemonul, umplîndu-se de mînie, a aruncat jos pe prunc, izbindu-l cu piciorul în coaste. Pruncul, căzînd de pe treptele de piatră, s-a zdrobit și a umplut tot locul acela de sînge. Astfel, Sfîntul Chiric și-a dat sufletul cel sfînt și fără de prihană în mîinile lui Dumnezeu, încununîndu-se cu mucenicii.

Iulita, maica lui, fiind cumplit bătută, pătîmirea ca fiind în trup străin, nesimțind ca un stîlp neînsuflețit. Ea nu striga altceva decît aceasta: "Sînt creștină și nu voi jertfi idolilor voștri". După ce a bătut-o și a ridicat-o de la pămînt, a văzut pe iubitul ei fiu mort, zăcînd în sînge. Drept aceea s-a umplut de bucurie și a zis: "Mulțumesc Ție, Doamne, că ai învrednicit pe fiul meu să primească cununa cea neveștejită întru slava Ta!" După aceea, ighemonul a poruncit s-o spînzure și cu piepteni de fier să-i strujească trupul, apoi să-i stropească cu smoală topită rănile sale. Sfînta fiind muncită astfel, propovăduitorul striga: "Miluiește-te, Iulito, pe tine singură; cruță-ți tinerețile tale și închină-te zeilor, ca să te izbăvești din munci, și să nu pieri cu moarte cumplită ca și fiul tău". Dar mucenița răspundea: "Nu mă voi închina idolilor celor surzi și muți, ci mă voi închina Domnului meu Iisus Hristos, Unul născut, Fiul lui Dumnezeu, prin Care toate le-a făcut Tatăl. Eu mă sîrguiesc ca să ajung pe fiul meu, ca împreună cu el să mă învrednicesc împărăției cerești".

Văzînd ighemonul răbdarea și puterea cea nebiruită de suflet a muceniței, a condamnat-o la tăiere cu sabia. Luînd-o, slujitorii au dus-o afară din cetate la locul cel de moarte, unde se ucideau cei osîndiți. Sfînta, bucurîndu-se, mergea ca la o nuntă. Ajungînd la locul acela, a cerut puțin timp pentru rugăciune. Deci, plecîndu-și genunchii, s-a rugat, zicînd: "Mulțumesc Ție, Doamne, Dumnezeu meu, Iisuse Hristoase, că ai chemat pe fiul meu mai înainte de mine, învrednicindu-l a pătimi pentru numele Tău cel sfînt și înfricoșat, și i-ai dat lui, în locul acestei vieți deșarte, viața cea veșnică! Primește-mă și pe mine, nevrednica roaba Ta, și mă învrednicește să dobîndesc darul înaintea Ta, ca să fiu numărată cu fecioarele cele înțelepte care au intrat în cămara Ta cea neîntinată, ca să Te binecuvinteze sufletul meu pe Tine, pe Tatăl Tău cel fără de început și pe Duhul Sfînt, Cel împreună de o ființă în veci. Amin".

Sfînta rugîndu-se astfel, călăul, ascuțindu-și sabia, i-a lovit grumajii, tăindu-i cînstitul ei cap, iar trupul l-a lăsat în locul acela, fără a-l îngropa, spre a-l mînca cîinii și fiarele. Asemenea a pătimit și trupul Sfîntul Chiric, căci, tîrîndu-l din cetate, l-au aruncat lîngă trupul maicii lui și au plecat. Sosind noaptea, au venit cele două slujnice zise mai sus și au luat trupul stăpînei lor și a fiului ei și, ducîndu-le departe, le-au îngropat în pămînt. Una din aceste slujnice a trăit pînă în vremea marelui Constantin, întîiul împărat al creștinilor, în zilele căruia a biruit adevărul, iar bisericile lui Dumnezeu au luat îndrăznire, cu darul lui Hristos.

Atunci acea slujnică a arătat credincioșilor creștini acel loc, unde erau îngropate cînstitele moaște ale Sfîntilor Mucenici Chiric și Iulita, povestind și pătimirea lor. Drept aceea, ei au scos din sînul pămîntului sfintele moaște, nestricate și pline de bună mireasmă, care dădeau și tămăduiri de neputințe. Iar pătimirea aceasta au dat-o în scris, spre pomenirea și cînstirea sfîntilor mucenici, spre folosul credincioșilor și spre slava lui Hristos Dumnezeu nostru Cel slăvit în veci împreună cu Tatăl și cu Sfîntul Duh. Amin.

Sfîntul și întocmai cu Apostolii, Vladimir, marele domn al Kievului (15 iulie)

Marele Vladimir, domnul Kievului și singurul stăpînitor a toată Rusia, era fiul lui Sviatoslav, nepotul lui Igor și al Sfîntei Olga și strănepotul lui Ruric, cel chemat de nemți la domnia Rusiei, care își trăgea semînția sa de la August, Cezarul Romei. Ruric avea scaunul domniei în marele Novgorod; iar Igor Ruricovici, după moartea tatălui său, a mutat scaunul la Kiev și a născut din Sfînta Olga un fiu, anume Sviatoslav. Sviatoslav Igorovici avea trei fii: Iaropolc, Olg și Vladimir, nu însă dintr-o femeie.

Sviatoslav, împărțind marea domnie a Rusiei la cei trei fii ai săi, a dat celui mai mare fiu, Iaropolc, Kievul; celui mijlociu, Olg, Dreblenul; iar celui mai mic, Vladimir, marele Novgorod. După moartea marelui domn Sviatoslav, Iaropolc, luînd scaunul Kievului, s-a sculat cu război asupra fratelui său, Olg, voievodul dreblenilor, și l-a ucis; iar domnia aceluia a luat-o pentru el. Acest lucru auzindu-l Vladimir, voievodul Novgorodului, s-a temut de Iaropolc, fratele său cel mai mare, ca nu cumva să-i facă și lui asemenea. Deci, a fugit peste mare la germani. Iaropolc, aflînd aceasta, a luat întru a sa stăpînire și domnia marelui Novgorod, ca și pe a dreblenilor.

Vladimir, nu după multă vreme, adunînd multă putere de oaste, atît de la nemți, cît și din alte părți ale pămîntului Rusiei, a mers împotriva lui Iaropolc, domnul Kievului, și l-a ucis. Deci, luînd domnia Kievului, și pe femeia fratelui său, cea de neam grecesc, s-a făcut stăpîn peste tot pămîntul Rusiei. El a pus în Kiev idoli la locuri înalte și s-a închinat lor cu jertfe, îndemnînd poporul la închinarea lor. Cei ce nu voiau să se închine idolilor, porunca să-i dea morții. Atunci a fost ucis fericitul Teodor creștinul și fiul său, Ioan, căci n-au voit să fie părtași închinătorilor la idoli, nici să-și dea pe fiul său la drăceasca jertfă. Ceilalți creștini, care erau luminați de Sfînta Olga și căroră le-a zidit biserică la movila Tecoldova, ce se aflau acolo, de frică se făcuseră neștiuți. Pentru că unii fugeau, alții păzeau în taină sfînta credință, iar alții se întorceau la păgînatate; și de era undeva vreo biserică creștinească, pe aceea o risipea cu mîna închinătorului de idoli.

Vladimir pusese în Kiev idolii cei mai aleși, mai întâi Perun, începătorul idolilor, pe care îl credea a fi zeul tunetului, al fulgerelor și al norilor de ploaie; al doilea, Volos, zeul dobitoacelor; al treilea, Pozvîzd sau Vîhor, zeul văzduhului; al patrulea, Lado, zeul veseliei; al cincilea, Cupalo, zeul rodurilor pământului; al șaselea, Coleida, zeul prăznuirii ce se face iarna, și alții ce li se păreau a fi zei. El i-a pus nu numai în Kiev, ci și prin toate părțile stăpînirii rusești, și pe toți îi cinsteau prin închinăciune păgîneasă. O închinăciune de idoli ca aceea se făcea și în marele Novgorod. Căci, Vladimir trimisese acolo să fie mai mare pe unchiul Dobrin voievodul, fratele maicii sale. Acela, ceea ce a văzut pe Vladimir făcînd în Kiev, tot asemenea a făcut și el acolo, punînd de asemenea idoli și numindu-i cu același nume.

Vladimir, pe lîngă închinarea de idoli, avea și altă răutate, adică trăia fără de înfrînare în poftele trupești. Căci era foarte mult iubitor de femei, ca și Solomon cel de demult, și nesățios în trupeștile patimi. El avea multe femei, dar și mai multe țiiitoare petreceau cu el, fiind în rătăcirea închinării de idoli. Despre viața lui Vladimir, cît a fost în neștiință de Dumnezeu și în păgînatate, despre uciderea de frate, despre vărsările de sînge, despre vitejie și multele războaie, despre diavoleștile slujiri, despre aprinderile spre femei, despre toate se scrie pe larg în istoricul Sfîntului Nestor al Pecerscăi și în alte istorii rusești scrise cu mîna. Se mai află și în Sinopsisul Pecerscăi cel tipărit și cine voiește să afle mai multe, să citească acolo. Dar noi nu voim să descriem viața lui cea necurată și păcătoasă, ci pe cea dreaptă și sfîntă. Aceasta o facem ca să nu ne zăbovim mult cu lucrurile sale cele rele, care le făcuse mai înainte de primirea sfîntei credințe. Deci, ajunge că le-am pomenit pe acelea pe scurt, pe de o parte, ca nu de prisos să se lungească istoria, iar pe de alta, ca auzul cel întreg înțelept, să nu se îngreueze. Se cade, deci, să mergem la luminarea lui prin botez și la lucrurile cele plăcute lui Dumnezeu, din care s-a făcut folos de suflet mîntuitor la toate neamurile Rusiei.

Cînd Preabunul Dumnezeu, Cel ce nu voiește moartea păcătoșilor, ci întoarcerea lor la mîntuire, din negrăita Sa milostivire, a binevoit ca părțile Rusiei cele întunecate cu întunericul închinării de idoli, să nu piară pînă la sfîrșit, ci cu lumina sfîntei credințe să fie luminate și să se povățuiască la calea mîntuirii, le-au ales lor spre acestea, pe acest mare domn Vladimir, precum de demult a ales romanilor și grecilor pe marele Împărat Constantin, iar la începutul tuturor neamurilor, pe Sfîntul Apostol Pavel. Pentru că Cel ce a zis ca din întuneric să răsară lumină, a făcut și aceea de a răsărit în inima lui Vladimir raza luminii celei de taină, și a deșteptat într-însul dorirea de cunoștința adevărului. Astfel, l-a prefăcut pe el din păgîn și închinător de idoli, în creștin drept-credincios; din prigonitor, precum oarecînd pe Sfîntul Saul, în apostol și învățător al rușilor. El a scăpat multe popoare ale Rusiei de înghițirea iadului și din veșnica moarte și le-a adus prin Sfîntul Botez la a doua naștere, în viața cea veșnică.

Deci, este de cuviință ca aici să pomenim pe scurt și de asta. Rușii, mai înainte de Vladimir cu cîtăva vreme, s-au botezat, deși nu toți, însă o parte din ei. Întîi s-a botezat poporul Rusiei cel slavon, de către Sfîntul Apostol Andrei, cel dintîi chemat, care a creștinat pe sciți. Căci, ajungînd în munții Kievului, i-a binecuvîntat și, înfigînd o cruce pe un deal înalt, a prorocit despre zidirea cetății și de darul lui Dumnezeu ce avea să răsară în acele locuri. Iar pe cîți oameni a aflat atunci acolo, i-a învățat sfînta credință și i-a botezat. După aceea, a mers în alte părți ale Rusiei, unde este acum marele Novgorod și unde sînt alte cetăți vestite, și pretutindenea pe cîți a putut să-i întoarcă la Hristos, i-a luminat cu Sfîntul Botez. O parte din ruși s-au mai botezat pe vremea împăratului grec Vasile Macedon, și pe vremea patriarhiei Preasfînțitului Fotie, fiind trimis de dînșii arhiereul Mihail. Dar în acea vreme, fiind încă mic de vîrstă Igor Ruricovici, domnul Rusiei, ocîrmuia domnia Oleg, rudenia și povățuitorul voievodului.

Astfel, arhiereul grecesc, mergînd din Constantinopol pe pămîntul Rusiei ca să învețe sfînta credință pe poporul cel necredincios, toate popoarele doreau să vadă vreo minune de la dînsul. Deci, i-a întrebat arhiereul: "Ce fel de minune vă trebuie?" Iar ei au zis: "Cartea aceea care învață credința voastră cea creștinească să se arunce în foc și, de nu va arde, vom cunoaște din aceasta căci credința voastră este bună și adevărată și Dumnezeu cel propovăduit de tine este mare". Arhiereul, nădăjduind în Dumnezeu, a poruncit ca, înaintea tuturor, să aprindă un foc mare și, ridicîndu-și mîinile spre cer, s-a rugat, zicînd: "Preamărește numele Tău, Hristoase Dumnezeule!" Aceasta zicînd, arhiereul a pus cartea Sfîntei Evanghelii în foc, dar n-a ars. Căci, toate lemnele arzînd și focul potolindu-se, s-a găsit Evanghelia

întreagă, nemistuită de foc. Văzînd această minune popoarele, foarte mulți dintre ei au crezut în Hristos și s-au botezat.

Poporul Rusiei s-a mai botezat și în zilele mării doamne Olga, soția marelui domn al Rusiei, Igor Ruricovici, maica lui Sviatoslav și bunica lui Vladimir. Dînsa, după cum se scrie în viața sa, ducîndu-se la Constantinopol, a primit sfînta și dreapta credință și s-a numit Elena din Sfîntul Botez. Apoi, întorcîndu-se de acolo, pe mulți din Kiev și din celelalte cetăți ale Rusiei, i-a adus la sfînta credință și la Sfîntul Botez. Dar n-a putut pe toți să-i lumineze. Nici chiar pe fiul său, Sviatoslav, n-a putut să-l plece la creștinătate. Fiind aceste botezuri mai înainte de Vladimir, sfînta credință nu s-a putut lărgi și întări. Pe de o parte, pentru războaiele cele dese, iar pe de alta, pentru domniile care se dăduseră la păgîneasca închinare de idoli. Rusia s-a luminat desăvîrșit în zilele marelui domn Vladimir. Căci el, luminîndu-se mai întîi singur și cunoscînd calea cea adevărată a mîntuirii, a povățuit pe toți la aceasta, îndemnîndu-i să-i urmeze, și chiar poruncind. Creștinarea rușilor s-a făcut astfel:

Vladimir preamărindu-se cu vitejia, cu singură stăpînirea și cu mîntuirea împărăției sale, mai mult decît alți împărați și domni în toată partea de sub soare, au început a veni la dînsul diferite popoare, laudîndu-se către dînsul cu credința lor. La început au venit mahomedanii, pe care Vladimir i-a întreat: "Ce fel este credința voastră?" Ei au răspuns: "Credem în Dumnezeu care este în ceruri și avem pe prorocul lui Dumnezeu, Mahomed. Acela ne dă voie să avem mai multe femei, cîte voiește cineva și să ne desfătăm din toate dulcețile trupești; numai ne poruncește să ne tăiem împrejur, să nu mîncăm carne de porc și să nu bem vin". Apoi mai spuneau și alte multe lucruri de necinste și de rușine, pe care nu se cuvine a le scrie aici. Iar Vladimir, fiind iubitor de femei, îl asculta cu plăcere, dar tăierea împrejur și înfrînarea de la vin, n-a iubit-o. Deci, a zis către dînșii: "Noi nu putem să trăim fără vin, deoarece în Rusia toată veselia și beția se face cu băutură".

După aceea, au venit de la nemți, de la papa Romei, de la Cezarul Apusului și de la ceilalți domni, fiecare spunînd că credința lor este mai bună, dar nici una din acelea n-a iubit. Încă și evreii au venit, spunîndu-i despre credința lor că este mai bună decît toate credințele. Atunci Vladimir i-a întreat: "Unde este pămîntul și împărăția voastră?" Ei au răspuns: "Pămîntul nostru este Ierusalimul, Palestina și cele de primprejurul ei; dar de vreme ce am mîniat pe Dumnezeu cu păcatele noastre l-a dat creștinilor". Vladimir le-a zis: "Cum învățați voi pe alții la credința voastră, cînd voi înșivă sînteți lepădați de Dumnezeu vostru? Că de v-ar fi iubit Dumnezeu, nu v-ar fi răspîndit prin pămînturi străine. Oare și nouă ne doriți o risipire ca aceea?" Acestea zicîndu-le, i-a izgonit din fața sa.

După toți aceștia, a venit un sol trimis cu daruri de la Vasile și Constantin, împărații grecești, și de la Nicolae Hrisoverghie, Patriarhul Constantinopolului. Acel sol era bărbat ales, cuvîntăreț și insuflat de Dumnezeu, numit Chiril filosoful (Notă - Mai este un filosof cu numele de Chiril, care împreună cu fratele său, Metodie, au propovăduit pe Hristos; mai întîi la Cozari (cazari) și apoi în Moravia, tîlmăcind Evanghelia din limba grecească în cea slavonească. Și acel filosof, Chiril, a fost înaintea acestuia cu o sută de ani și mai mult, iar acesta de pe urmă se numește de alți istorici și Chir).

Acest filosof, Chir, a vorbit mult cu Vladimir despre credința creștină, începînd de la zidirea lumii, explicîndu-i toate prorociile de la întruparea Domnului nostru Iisus Hristos, pînă la pătîmirea care a suferit-o de bună voie, pînă la moartea pe cruce, pentru mîntuirea omenească, și pînă la Învierea cea de a treia zi din morți și Înălțarea Lui la ceruri, precum despre aceasta scrie pe larg Cuviosul Nestorie al Pecerscăi. Mai pe urmă adăugă cuvîntul despre a doua venire a lui Hristos, despre învierea morților, despre înfricoșata judecată, despre munca cea fără de sfîrșit pregătită păcătoșilor și despre răsplătirea dreptilor întru împărăția cerurilor.

Apoi i-a dat lui în dar o pînză mare țesută cu aur, pe care era închipuită înfricoșata judecată a lui Dumnezeu și despărțirea păcătoșilor de drepti. Dreptii stăteau în dreapta Judecătorului. De aceeași parte dreaptă era și Raiul; iar păcătoșii stăteau de-a stînga, unde se vedea gheena focului, iadul, înfricoșatele chipuri ale diavolilor și se mai vedeau și diferite munci. Vladimir, privind spre toate acestea cu dinadinsul, întrea pe Chir despre fiecare lucru, iar filosoful, spunîndu-i toate cu de-amănuntul, a zis:

"Cînd va veni Hristos Dumnezeu din cer pe pămînt întru slava Sa, să judece vii și morții și să răsplătească fiecăruia după faptele lui, atunci pe cîți va afla dreapți, îi va pune de-a dreapta Sa, și-i va trimite în împărăția Sa cea cerească, la veșnica veselie. Iar pe cîți îi va afla păcătoși, îi va pune de-a stînga și-i va trimite în focul gheenei cel nestins, în muncile cele nesfîrșite".

Vladimir, auzind acestea, a suspinat și a zis: "Fericiți cei ce vor sta de-a dreapta și amar celor ce vor sta de-a stînga!" Atunci Chir filosoful i-a zis: "Împărate, de vei înceta de la lucruri rele și de vei primi Sfîntul Botez, te vei învrednici a sta de-a dreapta; iar de vei rămîne în necurăție, locul tău va fi la stînga". Atunci Vladimir, luînd aminte la cele grăite de filosof și socotindu-le, a zis: "Voi mai aștepta încă puțin pînă ce mai cu dovedire voi cerceta toate credințele". Apoi, dăruind daruri filosofului și celor dimpreună cu dînsul, i-a trimis cu cinste la Constantinopol.

Plecînd Chir, filosoful grec, Vladimir a chemat la dînsul pe toți boierii și dregătorii săi, și le-a zis: "Iată, au venit la mine înțelepți din diferite țări, de la mahomedani, de la nemți, de la romani, de la jidovi și de la celelalte neamuri, lăudîndu-și fiecare din ei credința lor. Iar la urma tuturor au venit creștinii. Aceștia îmi spuneau despre credința lor lucruri multe și minunate, mai mult decît alții, povestindu-mi faptele ce s-au făcut sub cer de la începutul lumii și pînă acum. Ei au mai spus că are să fie un alt veac și o altă viață și cum, după moarte, toți vor învia, iar de a făcut cineva bine în veacul acesta, acela se va bucura în veacul cel ce va să fie, viețuind cu viață fără de moarte, iar păcătoșii se vor munci în veci".

Atunci boierii și dregătorii au zis către dînsul: "Nimeni nu hulește ceva al său vreodată, ci mai ales îl laudă; iar tu, mare domn ce ești, de voiești să cunoști mai cu încredințare adevărul, ai mulți oameni înțelepți, trimite dintre dînșii pe cei mai aleși pe la diferite popoare, ca să vadă și să știe felul de credință, adică, cum slujește cineva Dumnezeuul său. După aceea, întorcîndu-se, îți vor spune ție și nouă toate faptele cu de-amănuntul". Vladimir a ascultat un sfat ca acesta, a trimis bărbați pricepuți și înțelepți în diferite țări, ca să cerceteze credințele și slujbele fiecărui popor. Ei, străbătînd multe țări și împărății, s-au dus la urmă și la Constantinopol și au scris împăraților grecești, Vasile și Constantin, pricina venirii lor. Împărații s-au bucurat și îndată au spus despre dînșii Preasfîntului Patriarh. Patriarhul a poruncit să împodobească biserica, a făcut praznic, s-a îmbrăcat în cele mai scumpe veșminte arhieresti și au săvîrșit dumnezeiasca Liturghie cu mulți episcopi și preoți.

Deci s-au dus la Sfînta Liturghie împărații cu trimișii lui Vladimir și, ducîndu-i în biserică, i-au pus într-un loc unde le era cu înlesnire să vadă și să audă toate. Văzînd ei frumusețea cea negrăită a laudei lui Dumnezeu, precum nu văzuseră în nici o parte, și auzind glasurile cele dulci ale cîntărilor de laudă pe care nu le mai auziseră niciodată, se mirau foarte mult și li se părea că nu mai stau pe pămînt, ci în cer. Pentru că în acea vreme i-a strălucit lumina cerească, încît se făcuseră de bucurie duhovnicească, ca și cum ar fi afară de sine, bucurie de care se umpluse inima lor atunci.

După săvîrșirea dumnezeieștii Liturghii, împărații și patriarhii au făcut cinste și ospăț mare solilor din Rusia și, dăruindu-le daruri multe, i-au lăsat să plece. Cînd s-au întors la Vladimir, el a chemat pe toți boierii și bătrînii săi și a poruncit ca trimișii care s-au întors, să spună înaintea tuturor ceea ce au văzut și auzit. Ei, începînd, au spus toate pe rînd despre credința fiecărui popor și de-spre slujba lor, dar tuturor celor ce auzeau acele credințe, le erau neplăcute. Apoi au început a spune cele văzute la creștini, cînd s-au dus în Constantinopol. Ei le-au spus cum i-au dus în biserică lor, unde slujesc Dumnezeului lor, și cum au văzut acolo o frumusețe și o slavă pe care nu poate să o spună limba; minunatele veșminte ale preoților, rînduiala slujirii foarte cinstită și cucernica stare înaintea a tuturor oamenilor, cîntările atît de dulci, precum nu auziseră niciodată, cum i-a cuprins o bucurie mare, încît nu se mai simțeau, nici nu cunoșteau dacă mai erau pe pămînt sau în cer. Ei le-au spus că nu este în toată lumea o podoabă și o preaslăvită laudă de Dumnezeu ca aceea, pe care ei au văzut-o la creștinii din Constantinopol. "Pentru aceea, au zis ei, credem că adevărată este credința lor și numai cu acei oameni locuiește Dumnezeu cel adevărat".

Boierii au zis către Vladimir: "Dacă credința creștinească n-ar fi bună și adevărată, atunci bunica ta, Olga, n-ar fi primit acea credință, pentru că era femeie foarte înțeleaptă". Atunci Vladimir, lucrînd într-însul darul Sfîntului Duh, a început a se lumina cîte puțin în mintea sa, a cunoaște dreapta credință

creștinească și a o dori. Dar, de vreme ce nimeni nu era lângă dînsul care să-l aducă degrabă spre săvîrșirea lucrului ce gîndise, pentru că toți boierii și sftnicii fiind întunecați cu întunericul păgînatății, s-a prelungit încredințarea și botezul lui pînă la o vreme, pînă ce a aflat un sfat, adică să se ducă cu război împotriva împăraților grecești, să ia cetățile lor și să cîștige dascăli creștinești care să-i învețe credința.

Adunînd Vladimir oaste multă, s-a dus la Herson și a luat întîi cetatea grecească Cafa. Apoi s-a dus sub Herson, cetatea de scaun a pămîntului acela, stînd lângă malul Mării Negre, unde era liman ales de corăbii. Deci, a înconjurat cetatea aceea și, luptîndu-se împotriva ei multă vreme, nu a putut să o ia că era tare, și oastea grecească dintr-însa se lupta împotriva cu bărbăție. Vladimir le zicea hersonenilor ca să i se plece lui de voie, dacă voiesc să cîștige milă de la dînsul. Iar de nu, va sta multă vreme sub cetatea lor, pînă o va lua și în ceasul acela nu va avea nici o milă.

Dar, hersonenii nu băgau în seamă cuvintele lui, deși sufereau strîmtoare în cetate. Căci de șase luni erau înconjurați și aveau lipsă de cele de nevoie. Dar dumnezeiasca purtare de grijă, căutînd prin judecățile cele neștiute, ceea ce era mai de folos, nu numai grecilor, ci și la tot poporul Rusiei, a rînduit ca cetatea Hersonului să se plece lui Vladimir, lucru care s-a și întîmplat. Atunci, un protopop al Hersonului, anume Anastasie, a scris lui Vladimir pe o să-geată, astfel: "Împărate Vladimir, dacă voiești să iei cetatea, caută în pămînt spre părțile Răsăritului, urloaiile prin care curge în cetate apa cea dulce. Acelea dacă le vei tăia și vei lua apa cetății, poporul ți se va pleca cu înlesnire, fiind silit de sete".

Protopopul, scriind astfel pe săgeată, a încordat arcul și i-a dat drumul către cortul lui Vladimir. Săgeata a căzut înaintea cortului și cei ce au văzut-o au luat-o îndată și, văzînd pe dînsa aceea scrisoare, au dus-o lui Vladimir. El a chemat tîlmaci ai limbii grecești, care, citindu-i scrisoarea, a poruncit să caute în pămînt, spre părțile Răsăritului, acele urloaie prin care venea apa. Căutînd și aflîndu-le, le-au tăiat și, nemaifiind apă în cetate, poporul a slăbit de sete și, nevrînd, s-a supus lui Vladimir. Acesta, luînd cetatea Hersonului, a intrat într-însa cu dănuire, nefăcînd oame-nilor nici un rău, nici strîmbătate.

După luarea Hersonului și a toată Tavruchia, Vladimir a trimis la împărații grecești, zicînd: "V-am luat Hersonul, cetatea voastră slăvită, și tot pămîntul Tavruchiei: Acum aud că aveți o soră fecioară frumoasă; deci să mi-o dați mie spre însoțire. Iar de nu veți voi, voi face cetății voastre împărătești ceea ce am făcut Hersonului". Împărații grecești primind scrisoarea aceea de la Vladimir, s-au mîniat foarte mult, pentru că sora lor, cu numele Ana, nu voia să se însoțească cu un păgîn. Dar ei, temîndu-se de multa putere a oștilor Rusiei și de vitejia lui Vladimir, au scris înapoi către dînsul, astfel: "Nouă, creștinilor, nu ni se cade să dăm pe sora noastră după cel ce petrece în credință păgînească, dar dacă voiești s-o iei, leapădă-te de legea ta și crede, ca și noi, în Hristos, adevăratul Dumnezeu, și primește Sfîntul Botez, că atunci fără oprire vei lua în însoțire pe sora noastră și vei petrece cu noi în dragoste, ca cel de o credință cu noi, moștenind încă și cereasca împărăție".

Vladimir, primind un răspuns ca acesta de la împărații grecești, a trimis la dînșii, zicîndu-le: "Eu am iubit credința voastră din vremea aceea, cînd cei trimiși de mine să cerceteze diferitele credințe au fost și la voi și cînd s-au întors și ne-au spus cu amănuntul, că credința voastră este mai bună decît toate credințele și slujirea cu care slujiți Dumnezeului vostru este mai aleasă decît a tuturor popoarelor. Eu de atunci doresc a primi credința voastră, însă voi trimiteți un episcop la mine, ca să mă boteze. Voi înșivă, dacă voiți, veniți cu sora voastră, sau trimiteți-mi pe sora voastră spre însoțire. Iar eu vă voi înapoia Hersonul și toată Tavruchia".

Împărații grecești, primind această bună înștiințare, s-au bucurat foarte mult și au îndemnat cu rugăminte pe sora lor, să meargă la Vladimir, zicîndu-i: "Milostivește-te de împărăția creștinească, căci, de nu vei merge după el, apoi el nu va înceta a supune pămîntul nostru și frică ne este, ca să nu facă și cetății împărătești ceea ce a făcut Hersonului. Iar dacă Vladimir se va boteza, pentru tine și prin tine, Domnul va întoarce spre Sine pămîntul Rusiei și pe cel grecesc îl va elibera de războaiele cele grele și de năvălirile rușilor. Deci, de la toți vei avea slavă veșnică și fericire nemuritoare". Ana, sora împăraților, deși nu voia, însă socotind mîntuirea Rusiei, care voia să se întoarcă la Dumnezeu, încă și patriei sale, împărăției grecești, dorindu-i pace, s-a învoit cu sfatul și cu rugăminte fraților săi și a zis cu lacrimi: "Fie

voia Domnului!" Împărații au trimis-o pe ea în corăbii, pe mare, cu arhiereul Mihail, cu preoți și cu cinstiți boieri. Ajungând ea la Herson, a întîmpinat-o cu slavă și a dus-o în palatul împărătesc.

În acea vreme, nu cu multe zile înaintea venirii fiicei împără-tești, Vladimir s-a îmbolnăvit la ochi și a orbit. Deci, începuse a se îndoi de sfînta credință și de Sfîntul Botez și, tulburîndu-se în sine, zicea: "Zeii Rusiei s-au mîniat împotriva mea, auzind că voiesc să-i las și să primesc altă credință; de aceea, au trimis asupra mea pedeapsa orbirii". Atunci, sora împăraților grecești a trimis la el, zicîndu-i: "De voiești să fii sănătos și să vezi cu ochii, primește Sfîntul Botez degrabă, căci în alt mod nu te vei izbăvi de orbirea ta. Iar de te vei boteza, te vei mîntui nu numai de orbirea trupească, ci și de cea sufletească!"

Vladimir, auzind, a răspuns: "De va fi adevărat graiul acesta, apoi voi cunoaște din aceasta că Dumnezeu creștinilor este mare!" Chemînd el îndată pe episcop, a cerut Sfîntul Botez; iar episcopul mai întîi l-a luat și l-a învățat bine dreapta credință, apoi l-a botezat în biserica Sfînta Sofia, care este în mijlocul cetății Herson (Crimeea), dîndu-i numele Vasilie. La botezul lui s-a făcut o minune, asemenea aceleia ce s-a făcut cu Sfîntul Apostol Pavel pe calea către Damasc, cînd prigonea Biserica lui Dumnezeu și care, din lumina cerească ce l-a strălucit pe el în cale, devenise orb. Căci Vladimir, care era orb la ochi, cînd a intrat în sfînta scaldătoare și episcopul a pus mîna pe el, după rînduiala Sfîntului Botez, îndată a căzut orbirea de pe ochii lui ca niște solzi. De atunci a văzut și a preamărit pe Dumnezeu, căci l-a adus la adevărata credință, mulțumind Domnului Hristos, bucurîndu-se și veselindu-se.

Boierii și oastea lui, văzînd acea minune, cu toții s-au botezat și s-a făcut bucurie mare rușilor și grecilor, dar mai ales sfinților îngerii din cer. Pentru că, dacă îngerii se bucură de un păcătos care se pocăiește, cu atît mai vîrtos s-au bucurat de atîtea suflete, care au cunoscut pe Dumnezeu și au cîntat *slavă întru cei de sus lui Dumnezeu*, și celelalte. Botezul lui Vladimir, a boierilor lui și a oștirilor s-a săvîrșit în Herson, în anul facerii lumii 6485, iar de la întruparea lui Dumnezeu Cuvîntul, în anul 977.

După Botez, împărații grecești au adus la Vladimir pe sora lor pentru cununie și nu după multe zile s-a cununat cu dînsa în legiuită nuntă. Vladimir a înapoiat grecilor Hersonul cu toată Tavruchia și, întărind pacea cu ei, s-a întors în pămîntul său, luînd cu sine pe arhiereul Mihail, care venise în Constantinopol cu sora împăraților. Acel arhiereu a fost întîiul mitropolit al Rusiei, însă nu acel Mihail care s-a pomenit mai sus, care, punînd Evanghelia în foc, a luat-o nearsă, încredințînd prin această minune pe mulți din popor. Ci acesta este altul cu același nume și mai în urmă cu anii, căci de la Mihail cel dintîi, pînă la acesta, au trecut o sută de ani și mai mulți. Vladimir a luat din Herson împreună cu arhiereul și mulți preoți, clerici și monahi.

El a mai luat de acolo și moaștele Sfîntului Sfințit Mucenic Clement, întîiul episcop al Romei și ale ucenicului său, Fiva. A luat icoane sfînte, cărți și multe podoabe bisericesti. A mai luat încă și pe protopopul Anastasie, care l-a învățat pe el cum să ia cetatea Herson. Deci, Vladimir a mers în Kiev cu bucurie mare, slăvind pe Domnul nostru Iisus Hristos. Cum a ajuns, îndată a început a pune sîrguință pentru creștinarea locuitorilor Kievului, cetatea sa de scaun, cum și toată stăpînirea sa cea rusească.

Vladimir a poruncit la început să boteze pe fiii săi, în număr de 12, pe care i-a avut cu mai multe femei: "Iziaslav, Mitislav, Iaroslav, Vsevolod cu Rohmida, doamnă leșească; Sviatopolc cu femeia fratelui său, de neam grec; Vișeslav cu doamna Cehina; Sviatoslav și Stanislav cu altă doamnă Cehina; Boris și Gleb cu o femeie de neam bulgar; Vriacislav și Sudislav cu o altă femeie. Pe aceștia toți i-a botezat mitropolitul Mihail într-un izvor, nefiind încă biserică în Kiev, după dărîmarea celor de mai înainte. Acel izvor din munte de lîngă rîul Nipru, se numește din vremea aceea și pînă acum, Creștatic.

Apoi a trimis propovăduitori prin toată cetatea, poruncindu-le, ca a doua zi să se adune cu toții la rîul Poceriu, care curge din Nipru și se varsă iarăși în Nipru, toți bătrîni și tineri, mari și mici, bogați și săraci, bărbați și femei. Iar de nu s-ar găsi cineva în acea vreme la rîu, acela se va arăta potrivit lui Dumnezeu și marelui voievod. Făcîndu-se ziuă, însuși voievodul cu boierii au mers la rîu, și cu dînsul, arhiereul și toți preoții. Deci, s-a adunat toată cetatea la rîu, de toată rînduiala și vîrsta, mulțime foarte mare din amîndouă părțile, în acel loc unde este acum biserica Sfinților răbdători de chinuri Boris și Gleb.

Acelora li s-a poruncit ca, dezbrăcându-se de haine, să intre în apă, deosebindu-se partea bărbătească de cea femeiască. Cei mai mari în locuri mai adânci, iar cei mai mici aproape de mal. Astfel să stea toți în apă, unii pînă la grumaji, alții pînă la brîu, despărțindu-se în cete. Preoții, îmbrăcați în veșminte preotești, stăteau lîngă mal, pe scîndurile ce erau pregătite înadins pentru aceea și citeau asupra poporului rugăciunile ce se cuvin la Sfîntul Botez. Ei le puneau nume la fiecare ceată cîte un nume deosebit și le porunceau să se afunde de trei ori în apă; apoi strigau spre dînșii, chemînd după rînduiala Botezului, numele Sfintei Treimi. Astfel, s-a botezat tot poporul Kievului, în anul de la facerea lumii 6487, iar de la întruparea lui Dumnezeu în anul 979 și după botezul lui Vladimir în anul al doilea. Sfîntul Vladimir, privind la botezul unei mulțimi de atîta popor, se bucura cu duhul și, ridicînd ochii și mîinile spre cer, a zis: "Doamne, Dumnezeule, Cel ce ai făcut cerul și pămîntul, caută spre poporul Tău cel nou botezat și le dă ca să Te cunoască pe Tine. Întărește-i în dreapta credință și ajută-mi mie asupra văzuților și nevăzuților vrăjmași, ca să preamăresc numele Tău cel sfînt în părțile Rusiei".

După botezul poporului, Vladimir a poruncit ca îndată să sfărîme idolii și capiștile lor să le risipească pînă în temelie. Pe Perun, idolul cel mai întîi, a poruncit să-l lege de coada calului și să-l tîrască din deal la vale spre rîul Nipru, punînd 12 oameni să-l bată cu bețe. Aceasta o făcea nu pentru că idolul simțea vreo durere, fiind de lemn neînsuflit și nesimțitor, ci pentru ca să facă mai multă necinste diavolului. Deci, tîrîndu-l la mal, l-a aruncat în rîul Nipru. El a poruncit ca nicăieri să nu lase pe idoli la mal, pînă ce nu vor trece pragurile ce sînt în josul Niprului, iar vîntul și valurile, l-au aruncat sub un munte mare, care și acum se cheamă al Perunului. Se mai povestește și aceasta printre cei vechi, că pe un alt idol, legîndu-l credincioșii cu funii, l-au tîrît la rîul Nipru ca să-l înece, iar alții îl băteau cu bețe fără de milă și diavolul răcnea în idol ca și cum suferea durere.

Aruncîndu-l în rîul Nipru, pe cînd se scufunda, poporul, care era întunecat cu credința, mergea pe mal, plîngînd și strigînd: "Vidibal gospodarul nostru, boje vidibal", adică: "Înoată și ieși la mal". Diavolul, mișcînd pe idol, a ieșit la mal acolo unde este mînăstirea Viduvița. Însă, cînd necredincioșii au vrut să-l ia, au alergat credincioșii și au legat o piatră de el, aruncîndu-l iarăși în rîu, unde l-au înecat. Locul la care a ieșit idolul Vidibal, din vremea aceea s-a numit Vidibal. Pe toți ceilalți idoli i-au sfărîmat din porunca marelui domn, pe unii i-au aruncat în apă, iar pe alții în foc. Văzînd kievenii cei necredincioși sfărîmarea și pierzarea idolilor celor vechi, plîngeau și se tînguiau după ei, iar cei pricepuți ziceau: "Înțelept este voievodul și boierii lui. Ei știu care Dumnezeu este mai bun; căci dacă acești zei ar fi fost mai buni, n-ar fi poruncit a-i sfărîma și nici nu ar fi ales altă credință mai bună, lepădînd pe cea proastă".

După sfărîmarea idolilor și după risipirea capiștilor idolești, Vladimir a poruncit ca în locurile acelea să zidească sfînte biserici. Întîi a zidit biserica Mîntuitorului nostru Iisus Hristos, pe locul unde era idolul Perun. Apoi a zidit o biserică în numele Sfîntului Marelui Vasile, de vreme ce și Vladimir, din Sfîntul Botez, s-a numit Vasile, întemeind și alte biserici pretutindeni. El mai ales s-a sîrguit a zidi o biserică din piatră, în numele Preacuratei Născătoare de Dumnezeu, care, mai pe urmă s-a numit Desiatina.

La acea biserică, după risipirea ce s-a făcut de Batie, se vedea numai o parte, în care se săvîrșeau slujbele de toate zilele. Biserica aceea era cea mai mare dintre toate bisericile zidite în Kiev, în zilele lui Vladimir. Ea era lucrată în piatră de înțelepți zidari greci și înfrumusețată cu toate podoabele. Deci, săvîrșindu-se, a intrat Vladimir în vremea sfințirii și, precum Solomon cel de demult a intrat în biserica Ierusalimului cea zidită de el, s-a rugat la Dumnezeu, zicînd: "*Doamne, Dumnezeule, caută din cer și vezi, cercetează via aceasta și o desăvîrșește pe ea, pe care a sădit-o dreapta Ta!* Caută spre popoarele Tale acestea noi, cărora li s-a întors inima în înțelegere, ca să te cunoască pe Tine, adevăratul Dumnezeu. Caută și spre biserica aceasta pe care am zidit-o, eu, nevrednicul robul Tău, în numele Preanevinovatei Maicii Tale, care Te-a născut, Pururea Fecioara Maria, Născătoarea de Dumnezeu. Dacă se va ruga cineva cu credință și osîrdie în această biserică, ascultă-i rugăciunea, iartă-i toate păcatele și dăruiește-i toate cererile folositoare cu rugăciunile Preacuratei Tale Maici".

Vladimir, rugîndu-se din destul, a zis: "Iată, din toată averea mea și din toate cetățile mele, dau a zecea parte acestei biserici a Preacuratei Născătoare de Dumnezeu". Zicînd aceasta, a întărit-o cu un înscris și blestem a pus asupra celor de pe urmă, dacă ar îndrăzni cineva, să ia ceva ce el a dat acestei sfînte

biserici. Din vremea aceea s-a numit acea biserică Desiatina. Vladimir a încredințat biserica protopopului Anastasie cel mai sus pomenit, pe care l-a adus din Herson. El a adus într-însa moaștele Sfântului Clement, primul episcop al Romei, și toată podoaba bisericească cea de mare preț, ce o adusese din Herson, a dat-o acolo. El a mai făcut o școală pentru învățătura cărții, căci pe fiii săi și pe mulți copii de boieri a poruncit să-i învețe Sfânta Scriptură, punându-le dascăli iscusiți. Asemenea a poruncit ca și pe copiii oamenilor cei proști, să-i ia la învățătura cărții. Dar maicile cele nebune plîngeau după copii ca după niște morți.

Nu numai Kievul, dar toată stăpînirea sa a voit s-o lumineze cu lumina sfintei credințe. Deci a trimis în toate cetățile Rusiei, ca să boteze popoarele. Iar celor ce nu voiau să se boteze, le punea dăjdia mari. Vladimir viețuia cu plăcere de Dumnezeu și cu dreptate, schimbîndu-și în bine obiceiurile cele vechi, ce le avea pe cînd era în păgînatate. El era povățuit la toată fapta bună de soția sa, Ana, sora împăraților grecești, cu care viețuia după legea creștinească. Pe celelalte femei ale sale, pe care le avusese mai înainte de primirea botezului, le-a eliberat, îndestulîndu-le cu bogății și dîndu-le voie, ca fiecare, dacă voiește, să poată să se mărite cu alt bărbat.

La cea dintîi femeie a sa, Rohmida, fiica lui Rogvold, voievodul Poltiniei, care îi era mai iubită decît altele, a trimis la începutul întoarcerii sale de la Herson, zicîndu-i: "Eu am primit credința și legea creștinească, iar tu să-ți alegi dintre boierii mei pe care vei voi și cu el te vei însoți". Dar ea a răspuns: "Oare numai ție îți trebuie împărăție cerească, iar mie nu? Și către acesta, fiind eu doamnă, cum voi putea suferi ca să fiu roabă la sluga ta? Deci, nu voiesc să mă mărit după alt bărbat. Dar, mă rog ca să mă faci mireasa lui Hristos". Zicînd ea acestea, ședea lîngă dînsa în vremea aceea, fiul său, Iaroslav, care era șchiop din naștere. Cînd acela a auzit de la maica sa niște cuvinte ca acelea, a mulțumit lui Dumnezeu de înțelegerea și de voința ei cea bună și îndată s-a însănătoșit și a început a umbla, el care pînă atunci nu umblase. De această minune, Vladimir s-a bucurat îndoit, întîi de Rohmida, că are osîrdie spre Hristos și apoi de fiul său, Iaroslav, că s-a tămăduit la picioare. După primirea Sfântului Botez, Rohmida s-a tuns în sfîntul chip îngeresc al călugăriei, luînd numele de Anastasia.

După aceasta, Vladimir a trimis la Constantinopol la Preasfin-țitul Patriarh Serghie, rugîndu-l ca să mai trimită la dînsul arhierii și preoți, deoarece are seceriș mult, iar lucrătorii sînt puțini, pentru că la multe cetăți ale Rusiei trebuie lumină. Oamenii din Rusia nu erau din destul lesnicioși la duhovniceasca rînduială, pentru că nu demult se începuse între dîșii învățătura cărții. De aceea, Preasfin-țitul Patriarh Serghie a trimis pe Ioachim, episcopul Hersonului, împreună cu alți episcopi și preoți. Vladimir, luînd pe episcopii care veniseră la dînsul, s-a dus cu ei în pămîntul slavon, în părțile Zaliscului, în stăpînirea Rostovului și a Suzdalului, și acolo, lîngă râul Cleazmul, a făcut o cetate pe care a numit-o Vladimir, după numele său, zidind într-însa o biserică a Preacuratei Născătoare de Dumnezeu. El a poruncit ca pretutindeni să boteze pe oameni și să zidească biserici, și le-a pus lor episcop. De acolo mergînd în Rostov, a zidit o biserică din lemn, punîndu-le și episcop.

Apoi a mers în marele Novgorod și a pus într-însul arhiepiscop pe Ioachim Hersoneanul. Acest arhiepiscop a stricat acolo pe idolul Perun, care era asemenea cu cel din Kiev, și a poruncit să-l arunce în râul Volhov. Și, punînd oameni să bată pe idol cu bețe spre batjocură, diavolul, care locuia într-însul, a început a striga cu glas mare, ca și cum l-ar fi durut: "Vai, Vai! Amar mie, că am căzut în mîinile acestor oameni nemilostivi, care aseară ca pe un dumnezeu mă cinsteau, iar acum îmi fac multe răutăți! Vai mie!" Oamenii, tîrîndu-l la pod, l-au aruncat în râul Volhov și îndată s-a afundat în adîncime. Dar, după puțină vreme, înotînd împotriva rîului, s-a arătat iarăși afară din apă. Atunci un om din popor a aruncat în el cu un băț, pe care idolul, apucîndu-l, l-a aruncat pe pod și a lovit pe unul din cei ce-l dorea pe el și iarăși, strigînd, s-a afundat și a pierit cu sunet.

Sfîntul Vladimir, străbătînd și prin celelalte cetăți ale stăpînirii sale și pretutindeni botezînd popoarele, le zidea biserici și le punea episcopi și preoți. După aceea s-a întors în Kiev, cetatea de scaun, și a împărțit pămîntul Rusiei în 12 domnii, după numărul celor 12 fii ai săi. Pe Vișeslav, fiul său cel mai mare, l-a pus în marele Novgorod; pe Iziaslav, în Poloțca; pe Sviatoslav, în Turova; pe Iaroslav, în Rostov. După moartea lui Vișeslav din marele Novgorod, a mutat din Rostov în locul lui pe Iaroslav, iar în Rostov a pus

pe Boris; pe Gleb, în Muron; pe Sviatoslav, în Dreblen; pe Vsevolod, în Vladimir; pe Mitislav, în Tmutorocan; pe Stanislav, în Smolensca; pe Vriacislav, la Volina în Luța și pe Sudislav, în Iscova. Și le-a poruncit cu tărie să petreacă în dragoste și în unire și să nu facă strîmbătate unul altuia, nici să treacă hotarele hotărîte fiecăruia; ci toți să se îndestuleze cu hotarul domniei lor. El le-a mai poruncit și aceasta: ca fiecare în domnia sa să înmulțească slava lui Hristos Dumnezeu și să caute mîntuirea sufletelor omenești, aducînd pe cei necredincioși la credință, zidind biserici. Iar pentru aceasta le-a dat fiecăruia episcop și preoți.

Astfel, rînduindu-i pe ei și trimițîndu-i la domniile lor, petrecea singur în Kiev. El acum ajunsese la adînci bătrîneți. Deci, nevoindu-se la lucruri bune, împodobește și întemeie biserici și mînăstiri, dînd tuturor milostenie nelipsită și adeseori pune în curtea sa mese îndestulate pentru săraci; iar celor ce erau neputincioși, care nu puteau să meargă în curtea domnească, le trimitea acasă toată hrana și băutura. El avea pace și dragoste cu domniile de primprejur, cu leșii, cu ungurii și cu cehii, nemaivînd războaie. Numai cu pecenegii avea război, pe care îi biruia, ca și Constantin cel de demult, cu puterea lui Iisus Hristos.

Sfîntul Vladimir atît era de milostiv și îndurat, încît și pe oamenii cei răi și vrednici de pedeapsă, nu se grăbea a-i pierde, oricît de mare vină ar fi avut. Pentru aceea, se înmulțiseră tîlharii, hoții și toți ceilalți făcători de rele. Atunci mitropolitul și bătrînii au zis către Vladimir: "Domnule, pentru ce nu pedepsești pe cei răi?" Iar el a zis: "Mă tem de păcat". Mitropolitul și bătrînii au zis: "Tu ești pus de Dumnezeu stăpînitor spre pedepsirea celor răi și spre miluirea celor buni. Deci, ți se cuvine să pedepsești pe cei răi cu certare, că de nu vei pedepsi pe cei răi, apoi să știi că faci rău celor buni. Așadar, pierde pe cei răi, ca cei buni să petreacă în pace". Pe timpul acestui mare voievod, a venit din Muntele Atonului în Kiev, Cuviosul părintele nostru Antonie și s-a sălășluit în peștera nemțească lîngă Nipru, aproape de locul care se cheamă Verestova.

Apropiindu-se fericitul sfîrșit al Sfîntului Vladimir, mai întîi s-a apropiat sfîrșitul soției lui, marea doamnă Ana, sora împăraților Constantinopolului, care a fost pricinuitoarea creștinării Rusiei și mîntuirii atîtor suflete omenești. Ea, cu trei ani înaintea sfîrșitului lui, s-a mutat la Domnul. Nu după multă vreme, înaintea ducerii sale către Domnul, Sfîntul Vladimir a chemat la dînsul pe fiul său Boris, căci îi era lui mai iubit decît toți ceilalți. În același timp, s-a întîmplat că Sviatoslav venise în Kiev, iar Vladimir se înștiințase că pecenegii vin împotriva Rusiei. Și, deoarece Vladimir nu mai putea să se împotrivescă pecenegilor, pentru că era bolnav, a trimis pe fiul său Boris cu toată oastea sa, iar el a început din zi în zi a slăbi cu trupul. Dar, Sviatoslav nu ieșea din Kiev, ci aștepta sau, mai ales, dorea sfîrșitul tatălui său. Deci, Vladimir, zăcînd multe zile și săvîrșind toate cele cuviincioase sfîrșitului său, în bună mărturisire și-a dat dreptul său suflet în mîinile lui Dumnezeu, în 15 zile ale lunii iulie, în anul facerii lumii 6513 după numărul scrierii de ani a Sfîntului Nestor al Pecerscăi, iar de la întruparea lui Dumnezeu Cuvîntul, 1005.

Astfel s-a sfîrșit marele domn Vladimir, care s-a numit din Sfîntul Botez, Vasile. El a petrecut la marea domnie a Kievului, mutîndu-se de la marea Novgorod, 35 de ani, adică înaintea botezului 8 ani și după botez 27 de ani și cîteva luni, iar în anul al 28-lea s-a săvîrșit. Sviatoslav, iubitorul de stăpînire, s-a bucurat de sfîrșitul tatălui său, vrînd să răpească scaunul mării domnii. Întîi tănuia moartea lui; apoi, neputînd să o mai tănuiască, l-a dus în biserica Preacuratei Născătoare de Dumnezeu, Desiatina.

Acolo s-au adunat la cinstitul lui trup, toți kievenii și mărgi-nașii duhovnicești și mirenești, plîngînd și tînguindu-se ca după tatăl lor. Ei, făcîndu-i îngropare slăvită, l-au pus în mormînt de marmură și l-au așezat în biserica zidită de dînsul. Ei au mai rînduit a prăznui și pomenirea lui, ca a unui sfînt și întocmai cu apostolii, pentru că luminase cu Sfîntul Botez tot pămîntul Rusiei.

Deci, dacă cineva întoarce din rătăcire pe un păcătos și face din om nevrednic, unul cinstit, cu atît mai mult cel ce a întors la Dumnezeu din pierzătoarea înșelăciune idolească afîtea popoare de păcătoși, care nu știau pe Dumnezeu. Astfel, din cei nevrednici, i-a făcut vrednici lui Dumnezeu și s-a rînduit cu sfinții în împărăția lui Hristos Dumnezeu nostru, Căruia, împreună cu Tatăl și cu Sfîntul Duh, se cuvine cinstea, slava, mulțumirea și închinăciunea, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

Pomenirea Sfântului Sfințit Mucenic Atinoghen și cei zece ucenici ai săi (16 iulie)

Pe vremea lui Dioclețian, păgînul împărat al Romei, era cumplită prigonire împotriva creștinilor. Pe atunci erau în primejdie toți cei ce viețuiau după Dumnezeu. Toată lumea se tulbura și mulți se dădeau la moarte unul pe altul, de frica împăratului; tată pe fiu, frate pe frate și rudenie pe rudenie. Venind în Sevastia, cetatea Armeniei, un ighemon oarecare cu numele Filomarh, a adunat mulțime de slujitori idolești și le-a poruncit să-și pună cununii pe capete și să aducă jertfe cu veselie și dănuire necuraților lor zei, zicînd din trâmbițe, glăsuind din țimbale și cîntînd din viori și din fluier. Iar el, stînd în divanul din fața poporului, a poruncit propovăduitorului, să strige astfel: "Cetățeni și oameni de seamă, ascultați porunca împăratului și apropiați-vă de aduceți jertfe zeilor".

Atunci toată mulțimea poporului a strigat, zicînd: "Sîntem creștini și nu ne vom închina idolilor!" Ighemonul a poruncit ostașilor să-iucidă pe toți. Deci, mulți au murit pentru Hristos, luînd cununile cerești. După aceasta, un om, anume Nicolae, mai-ma-rele oștilor, apropiindu-se de muncitor, a zis: "Stăpîne, aici este un bărbat cu numele Atinoghen, episcop creștin, care întorce pe mulți la credința sa și petrece în satul Pidaton". Atunci ighemonul a trimis îndată ostași să-l prindă. De satul acela fiind aproape o mănăstire mică, Sfîntul Atinoghen petrecea acolo, într-un loc deosebit și liniștit în post și rugăciuni. El viețuia acolo împreună cu zece ucenici ai săi.

Venind ostașii la mînăstirea lui, n-au găsit pe sfîntul episcop, fiindcă se dusese de acolo cu o trebuință pentru nevoile mînăstirii. Deci, au prins pe ucenicii lui și, legîndu-i, i-au dus în Sevastia. Ighemonul, văzîndu-i, a poruncit să-i bage în temniță, să-i lege și să-i păzească cu strășnicie. Iar către ostași a zis: "Să-mi căutați și pe învățătorul acestora".

Ostașii, ducîndu-se, au căutat pe Atinoghen pretutindeni, dar nu l-au găsit. Atinoghen, omul lui Dumnezeu, venind în mînăstire și negăsind pe frații săi, a intrat în casa de rugăciune și, uitîndu-se spre Sfînta Cruce care era acolo, a grăit cu lacrimi: "Unde sînt frații pe care ți i-am încredințat? Cine va face cu mine rugăciunile cele obișnuite lui Dumnezeu? Unde sînt ramurile cele frumoase de măsline? Nu știi ce li s-a întîmplat". Deci, sfîntul era în mare mîhnire și umbla împrejurul mînăstirii, mirîndu-se și nepricepînd unde s-au dus frații. Atunci a alergat la dînsul o cerboaică, pe care el o hrănise nu de mult cu mîinile sale și, bucurîndu-se la dînsul, i-a lins mîinile. După aceea, a întîlnit pe un oarecare om cunoscut, care i-a zis: "Stăpîne sfinte, unde ai fost cînd ostașii ighemonului au prins pe ucenicii tăi și i-au dus în cetate legați, ca să-i muncească?"

Sfîntul, auzind aceasta, s-a umplut de bucurie și, căutînd spre cer, a zis: "Doamne, Iisuse Hristoase, îți mulțumesc că ai chemat la cereasca Ta împărăție pe aleșii robii Tăi!" Deci, dînd drumul cerboacei în pustiu, s-a dus cu sîrguință în cetatea Sevastiei la ucenicii săi. Ajungînd în curtea ighemonului, a început a striga cu glas mare: "O, muncitorule, pentru ce mi-ai furat și mi-ai prădat biserica! Dumnezeu să vadă lucrul tău cel rău pe care l-ai făcut și să-și îndrepte mînia Sa asupra ta". Ostașii, prinzînd îndată pe sfînt, l-au dus înaintea ighemonului, zicînd: "Iată, Atinoghen, pe care ne-ai poruncit să-l căutăm, ocărăște foarte rău stăpînirea ta".

Ighemonul îndată a poruncit să-l arunce în temniță, unde erau închiși ucenicii lui. Sfîntul, văzînd pe frații săi, s-a bucurat foarte mult și a zis către dînșii: "Fiii mei, pacea voastră să se înmulțească și darul lui Hristos să fie cu voi. De vreme ce v-ați făcut bine-plăcuți lui Dumnezeu, pentru aceea El v-a chemat la prînzul cel ceresc. Îmbărbătați-vă și nu vă temeți de îngrozirea muncitorului, pentru că Domnul vă va dărui nevoița, dacă mîine de dimineață vă veți săvîrși. Și astfel, vă sălășluiți întru bucuriile raiului cu îngerii și cu cetele sfinților și întru veselie veți slăvi în veci pe Stăpînul cerului".

A doua zi, muncitorul a venit la judecată și a poruncit să aducă înaintea lui pe Atinoghen și pe cei zece ucenici ai lui. Ei fiind aduși, ighemonul a zis către dînșii: "Jertfiți zeilor, după porunca împăratului, căci de nu veți asculta, vă voi munci cu chinuri cumplite și vă voi pierde din viața aceasta, precum am pierdut

mai înainte de voi pe cei ce petreceau în nesupunere și rău au pierit acei răi". Sfântul Atinoghen, i-a răspuns, zicând: "O, răule ighemon, acei care zici tu că sînt pieriți, n-au pierit; ci sînt în cer, dănuind cu sfinții îngeri". Acela a zis: "Atinoghene, nu mă osteni, ci ascultă-mă împreună cu tovarășii tăi, jertfește zeilor, ca să nu pieriți rău". Sfântul a zis către ighemon: "O, chinuitorule fără de lege, întinat și nerușinat, nu ne vei înfricoșa cu îngrozirile tale. Fă ceea ce voiești pentru că sîntem gata să răbdăm toate pentru Dumnezeu nostru". Atunci ighemonul, mîniindu-se, a poruncit ca pe cei zece ucenici ai lui Atinoghen, să-i dezbrace și, spînzurîndu-i la muncire, să-i bată cumplit și să le strujească trupurile lor cu piepteni de fier. Iar ei, suferind, grăiau: "Gata sîntem la băta pentru Hristos cel fără de moarte și nu ne vom lepăda de Tine, Stăpînul și Dumnezeu nostru!"

Văzînd muncitorul mărimea lor de suflet cea neschimbată și răbdarea cea cu bărbăție, căci ei cu nici un fel de munciri nu se biruiau, a poruncit să-i taie cu sabia. Așa s-au sfîrșit sfinții în bună mărturisire și au trecut cu slavă în lăcașurile Raiului. După uciderea celor zece sfinți mucenici, ighemonul, întorcîndu-se spre Sfântul Episcop Atinoghen, a zis către dînsul: "Unde este Hristosul vostru, de care ziceți voi că este Dumnezeu? Pentru ce n-a venit aici și n-a izbăvit pe ucenicii tăi din mîinile mele?" Ighemonul, zicînd aceasta, a poruncit ca și pe el să-l spînzure de lemnul de muncă și să-l bată. Deci, sfântul, fiind bătut, grăia: "Slavă Ție, Dumnezeule, că m-ai învrednicit și pe mine a pătimi pentru numele Tău". Ighemonul a zis către dînsul: "Pentru ce Dumnezeuul tău nu te izbăvește pe tine și din mîinile mele?" Mucenicul a răspuns: "Nelegiuitule, el m-a izbăvit și mă va izbăvi din meșteșugirile tale cele rele". Atunci ighemonul a poruncit ca, luîndu-l la muncire, să-l bată cumplit peste coaste. Dar sfântul se ruga lui Dumnezeu, zicînd: "Spre Tine, Doamne, am nădăjduit, mîntuiește-mă cu mila Ta!"

Atunci el a auzit de sus un glas dumnezeiesc, zicîndu-i: "Îndrăznește alesul Meu, Eu sînt cu tine; Eu sînt Dumnezeuul tău, Cel ce te păzește pe tine!" Acest glas a fost auzit nu numai de sfînt, dar și de slujitorii care îl munceau. Deci, îndată s-au cuprins de frică, nemaiputînd să muncească mai mult pe omul lui Dumnezeu, pentru că înțepenisera mîinile lor. Atunci, un oarecare prieten al ighemonului, cu numele Filip, șezînd cu dînsul, a zis către ighemon: "Oare nu ți-am spus eu ție mai înainte, că acești creștini sînt niște vrăjitori? Pierde îndată pe acesta, ca să nu se înșele cei ce privesc la dînsul". Atunci ighemonul a osîndit îndată pe mucenic la tăiere cu sabia. Sfântul a grăit către ighemon: "Ighemoane, mă rog ție, poruncește acestora să mă ducă la mînăstirea mea și acolo să mă omoare". Ighemonul i-a îndeplinit ultima lui dorință.

Sfântul, fiind dus spre mînăstirea sa, cînta oarecare stihuri din psalmii lui David, bucurîndu-se și veselindu-se, că sufletul său are să se dezlege de trup și să treacă la Domnul. Apropiîndu-se el de mînăstirea cea zisă mai sus, a ieșit din pustie cerboaică. Aceea, a întîmpinat pe sfînt și i s-a plecat la picioarele lui, iar sfântul a zis către dînsa: "Te-ai lipsit de frați, iar acum te vei lipsi și de acela care odinioară te-a hrănit pe tine. Dumnezeuul veacurilor să nu te dea pe tine și seminția ta spre vînarea vînătorilor, ci seminția ta astfel să fie, adică să-și aducă puii aici spre junghiere și mîncare pentru slava lui Dumnezeu și întru pomenirea noastră, a celor ce vor veni la prăznuirea pomenirii noastre".

Cerboaică, vîrsînd lacrimi din ochi, a căzut la picioarele sfîntului, iar el, însemnînd-o pe ea cu semnul Sfîntei Cruci, a zis către dînsa: "Mergi cu pace în sînul pustiei". După aceea, intrînd Sfântul Atinoghen în mînăstirea sa, s-a rugat lui Dumnezeu, zicînd: "Doamne, Dumnezeuul meu, primește în pace sufletul meu și mă învrednicește să fiu împreună cu frații mei, ca să slăvim sfîntul Tău nume, în toți vecii. Dă, Doamne, celor ce vor cinsti cu dragoste pomenirea mea, binecuvîntarea cea veșnică. Tuturor celor ce se vor ruga Ție cu pomenirea numelui meu, arată-le darul Tău și le dă ajutor grabnic întru toate nevoile lor". Astfel rugîndu-se el, s-a auzit un glas din cer, zicîndu-i: "Astăzi, cu Mine și cu ucenicii tăi, vei fi în rai și toată dorința ta se va împlini".

Mucenicul, auzind glasul acela, s-a umplut de mare bucurie. Deci, plecîndu-și cu veselie capul sub sabie, s-a sfîrșit întru Domnul, iar cinstitul lui trup a fost îngropat de credincioși în același loc. Acolo creștinii se adunau în tot anul, în ziua sfîrșitului lui, și săvîrșeau pomenirea lui cu prăznuire mare. În fiecare an se făcea o mare minune, pentru că acea cerboaică pe care sfîntul a hrănit-o și a binecuvîntat-o, venea după porunca lui la praznic și aducea un pui al său spre jertfire. Apoi, lăsîndu-l pe el, se ducea în

pustie, neoprind-o nimeni pe ea. Aceasta o făcea în toți anii, căci ea, venind la praznic, își aducea puilul său, care se junghia și se mânca de creștini, întru cinstea și pomenirea Sfântul Mucenic Atinoghen episcopul și a celor zece ucenici ai lui. Acestea se făceau spre slava lui Hristos, Dumnezeuul nostru, Cel împreună slăvit cu Tatăl și cu Sfântul Duh, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

Sfânta Muceniță Iulia fecioara (16 iulie)

Cînd perșii au luat Cartagina, slăvita cetate africană, au dus în robie și o mulțime de robi. În acel timp, împreună cu alți robiți, a fost luată o fecioară mică, fericita Iulia, de care ne este nouă vorba, fiica unui bărbat vestit cu numele Analson, și au dus-o în Siria Palestinei. Acolo au vîndut-o unui oarecare negustor, care era de credință păgîn. Fecioara, deși era la stăpîn necredincios, însă ținea cu tărie la sfînta credință cea întru Hristos în care se născuse și la obiceiurile cele bune creștinești, cu care se învățase de pe cînd era în scutece. Ea adeseori se ruga și postea. Ajungînd la anii desăvîrșiți, își păzea foarte mult curăția sa cea feciorească, petrecînd în înțelepciune și în multă înfrînare. Ea slujea stăpînului său cu credință, după cuvîntul Apostolului: *În curăția inimii slujind, nu numai înaintea ochilor, precum fac cei ce caută să placă oamenilor*. Ea, ca înaintea lui Dumnezeu făcea cu bună înțelegere toate lucrurile ce i se porunceau și care nu erau potrivnice lui Dumnezeu și vieții ei celei înțelepte; iar cele ce erau potrivnice, la acelea nimeni nu putea s-o silească pe dînsa.

Stăpînul ei o îndemna mult să se lepede de Hristos și să viețuiască în necurăție, după obiceiul lor cel păgînesc. Dar cu nici un fel de îngroziri nu putea s-o înduplece, pentru că Iulia era gata mai bine să moară, decît să se lepede de Hristos și să se lipsească de înțelepciunea Sa. Stăpînul ei de multe ori a voit să o piardă, dar, văzînd slujba ei credincioasă, o cruța. El se mira de obiceiul ei cel bun, de blîndețea și răbdarea ei, de smerenia și de postirea ei cea mare. Fiindcă el o vedea postind în toate zilele, afară de sîmbătă și Duminică. Vremea care-i prisosea din slujbe, nu o petrecea în deșert și în odihnă, ci, uneori în rugăciuni fierbinți către Dumnezeu, iar alteori în citirea cărților pe care le învățase din copilărie. Numai cîteodată se odihnea în timpul nopții și totdeauna era galbenă la față și trupul îi era slab și obosit de osteneală și de înfrînare. De acest lucru stăpînul ei se mira foarte mult. Deci, văzînd-o că petrece neschimbată în această hotărîre, a început a-i fi milă de dînsa, a o iubi și a o cinsti. Căci Dumnezeu, privind cu milostivire spre Sfînta Iulia, plăcuta Sa, înduplecă spre milă inima cea înăsprită a omului celui necredincios.

Cînd era ea mai mult de 20 de ani, stăpînul ei, fiind negustor, a voit să plece cu multă marfă în Galia, pe mare. Deci, a luat cu sine și pe Iulia, credincioasa roaba sa, de vreme ce vedea că averea lui se înmulțește prin mîinile ei, pentru că Dumnezeu a binecuvîntat pentru dînsa casa aceluia negustor, ca altădată în Egipt casa lui Putifar, pentru Iosif. De aceea, cu negustoria sa cea de mult preț, a luat și pe roaba sa, care era mai scumpă decît toată negustoria, și a pornit pe mare. Plutind pe lîngă insula care se numea Corsica, a stat acolo unde erau cetăți creștinești și păgî-nești. Deci, negustorul acela, cînd s-a oprit pe insulă, a văzut aproape de liman o adunare de cei de o credință cu el, făcînd prăznuire și jertfe zeilor. Atunci s-a dus la ei cu toți slujitorii lui și, cumpărînd un vițel gras, l-a adus împreună cu ei jertfă zeilor și au început a se veseli mîncînd, bînd și dănuind. Iar Sfînta Iulia a rămas în corabie, suspinînd din adîncul inimii și plîngînd pentru rătăcirea și pierzarea acelor oameni.

Unul din adunarea aceea, mergînd la corabie și văzînd pe fecioara Iulia plîngînd și suspinînd, și aflînd că este creștină, s-a dus și i-a spus mai-marelui acelei adunări, zicîndu-i deosebi: "În corabia care a sosit aici este o fecioară, care hulește pe zeii noștri și defaimă jertfele făcute de noi pentru ei". Atunci, îndată, mai-marele acelei adunări a zis negustorului ce venise din Palestina: "Pentru ce n-au ieșit din corabie la jertfe și la prăznuirea noastră toți ai tăi?" Negustorul i-a spus că au ieșit toți, dar mai-marele acela i-a zis: "Aud că în corabia ta este o fecioară, care batjocorește pe zeii noștri și hulește numele lor". Negustorul a răspuns: "Zici oare de roaba mea? Pe aceea, cu nici un chip n-am putut s-o întorc de la înșelăciunea

creștinească și s-o aduc la credința noastră, nici cu îmbunări, nici cu îngroziri, și, de nu mi-ar fi fost mie credincioasă și de foarte mare trebuință în slujbe, de mult aș fi pierdut-o cu diferite chinuri".

Mai-marele acela a zis: "Acum s-o silești ca, împreună cu noi, să se închine zeilor și să se îndulcească de jertfă. Pentru aceasta, sau îți voi da în locul ei patru roabe de ale mele sau să-ți dau pentru dînsa prețul de argint, numai să mi-o dai mie și eu o voi sili să fie închinătoarea zeilor noștri". Negustorul i-a răspuns: "Ți-am spus că este cu neputință a o sili pe dînsa la aceasta, căci mai degrabă va voi să moară, decît să se depărteze de credința sa. Iar să ți-o vînd, nici aceasta nu este cu putință; căci, chiar de ai voi să-mi dai mulți bani pentru dînsa, tot nu se aseamănă cu slujba ei, pentru că este foarte credincioasă, și averile mele se înmulțesc prin mîinile ei; de aceea i le-am încredințat ei pe toate".

Atunci mai-marele adunării, sfătuiindu-se în taină cu ai săi, au rînduit să dea pentru oaspeți o masă mai mare. Și astfel au îmbătat foarte tare pe acel negustor care era stăpînul Iuliei. După ce acela s-a îmbătat și a adormit și asemenea s-au îmbătat și toți cei ce erau cu el, atunci nelegiuirii păgîni ai acelei insule, alergînd la corabie, au scos pe Sfînta Iulia la mal și au pus-o înaintea mai-marelui lor. Acela a zis către dînsa: "Fecioară, jertfește zeilor, căci eu voi da stăpînului tău pentru tine prețul, cît va voi, și-ți voi da și ție libertatea". Sfînta a răspuns: "Libertatea mea este ca să slujesc lui Hristos, Căruia-I slujesc cu conștiința curată, iar de rătăcirea voastră mă mîhnesc".

Atunci, mai marele acela a poruncit s-o bată peste obraz, dar mucenița zicea: "Dacă Domnul meu Iisus Hristos a răbdat pentru mine lovire peste obraz și scuiparea feței Sale, apoi oare nu voi răbda și eu aceasta pentru El? Să se lovească pentru El obrazul meu, iar în loc de scuipări, lacrimile să curgă pe fața mea!" Atunci muncitorul a poruncit s-o tragă de păr și, dezbrăcînd-o, s-o bată cu amar peste tot trupul. Mucenița, fiind bătută, striga: "Pe Acela Îl mărturisesc, Care a fost bătut pentru mine. Dacă Stăpînul meu a răbdat cununa de spini și răstignirea pe Cruce, se cade ca și eu, roaba Lui, să fiu părtaşă și următoare a Patimilor Sale ca să mă preamăresc cu El întru împărăția Sa".

Apoi muncitorul a poruncit să-i taie feciorescul ei piept, iar ea a răbdat cu vitejie, pentru dragostea lui Hristos, toate acele cumplite chinuri. Muncitorul, vrînd s-o piardă mai înainte de a se deștepta din somn stăpînul ei, a poruncit să se facă îndată o cruce și să răstignească pe muceniță, ca altădată evreei pe Hristos. Sfînta Iulia, în pătimirea sa pentru Hristos, era de o închipuire cu Însuși Domnul Hristos Cel răstignit, învrednicindu-se a fi răstignită pe cruce pentru El.

Fiind spînzurată pe cruce și apropiindu-se de sfîrșit, stăpînul ei s-a deșteptat din somn și, văzînd-o răstignită, s-a umplut de mare jale. Dar nimic n-a putut să-i ajute pentru că mireasa lui Hristos era în cele din urmă răsufări. Cînd sfîntul ei suflet s-a dezlegat din legăturile trupești, s-a văzut de toți zburînd pe deasupra capului ei o porumbiță mai albă ca zăpada, înălțîndu-se spre cer. S-a văzut încă la dînsa, de către cei ce o munceau, și o arătare îngerească. Acea mare frică căzînd peste ei, au fugit de acolo, rămînînd numai trupul sfîntei, spînzurat mort pe cruce. Dar Domnul Hristos nu a lăsat trupul singur, pentru că a poruncit îngerilor Săi ca să-l păzească, pînă ce a rînduit să fie cinstita ei îngropare în chipul acesta.

Nu tocmai așa departe de acea insulă, ce se numea Corsica, este o insulă mai mică, care mai de mult se numea Mărgărit, iar acum se numește Gorgon. Acolo era o mînăstire de călugări, căroră, arătîndu-li-se îngerul, le-a spus despre Sfînta Muceniță Iulia și le-a poruncit să meargă repede cu corabia la acea insulă și să coboare de pe cruce mult chinuitul trup al sfîntei mucenițe și, aducîndu-l în mînăstirea lor, să-l îngroape cu cinste. Monahii, intrînd în corabie și ridicînd pînzele, au pornit. Ajungînd la liman, au găsit astfel după cum le-a spus îngerul Domnului. Deci, coborînd de pe cruce sfîntul trup, l-au învelit cu pînze curate, iar pieptul ei cel tăiat l-au găsit lepădat puțin mai departe de ea, lîngă o piatră și, luîndu-l, l-au lipit la locul lui.

Ducînd-o în corabie, s-au întors cu bună sporire în mînăstire și au depus-o cu cinstită îngropare în biserică, slăvind pe Hristos Dumnezeu, Cel ce a grăit prin roaba Sa, spre o nevoință muceni-cească ca aceea. De la mormîntul ei se dădeau tămăduiri de toate neputințele; asemenea se făceau minuni și la locul unde a pățimit. Înștiințîndu-se creștinii acelei insule de pătimirea sfîntei, au zidit o biserică în numele ei,

în locul unde a fost răstignită. Biserica era mică pentru că și acel loc era mic. Din locul unde a fost aruncat pieptul ei, curgea de sub o piatră apă vie și dătătoare de tămăduiri; căci toți neputincioșii cîți beau din această apă sau se spălau cu ea, cîștigau sănătate.

Această minune se făcea din piatra aceea, de sub care a curs izvorul în vremurile acelea. În toți anii, la ziua pomenirii ei, izvora din ea niște sudori și picături de lapte și sînge, întru mărturisirea fecioriei și a muceniei Sfintei Iulia, care s-a albit ca un lapte de curăția fecioriei și s-a roșit cu sîngele cel vărsat pentru Hristos. Unele din acele picături ce ieșeau din piatră, curgeau toată ziua, de dimineață pînă seara. Cei ce se ungeau cu acele picături, asemenea cîștigau tămăduire. După ce au trecut mulți ani, biserica aceea, care era zidită în numele sfintei mucenițe pe locul unde a fost răstignită, s-a învechit și începuse a cădea. Drept aceea, oamenii, pentru că acel loc era strîmt, voiau să zidească pe un alt loc mai larg, nu departe de cel dintîi, o biserică nouă și mai mare. Deci, ei au gătit pietrele, cărămizile, varul și toate celelalte spre zidire, ca a doua zi să pună temelia. Dar dimineață au aflat tot materialul acela, pietrele, cărămizile și celelalte la locul dintîi, unde fusese biserica cea veche, și zidarii nu se pricepeau ce înseamnă această minune.

După o vreme, le-au mutat iarăși pe locul celălalt, unde voiau să zidească biserica. Dar iarăși noaptea s-au mutat de acolo la locul cel dintîi. Păzitorii de noapte au văzut o fecioară luminoasă, într-un car cu boi albi, punînd materialul cel pregătit spre aceea zidire și ducîndu-l la locul cel dintîi. Atunci ei au cunoscut că sfînta voiește ca biserica să se ridice pe locul său cel dintîi. Deci au făcut după bunăvoința ei. Se făceau însă și alte minuni în amîndouă insulele, la Corsica și la Gorgon, pînă ce nu se luaseră de acolo cinstitele ei moaște și nu se mutaseră la Brizia.

Dar, după mutarea moaștelor, poporul din Corsica, alergînd cu credință la biserica sfintei, nu se lipsea de ajutorul ei și oamenii se păzeau de năvălirile vrăjmașilor nerisipiți, cu sfintele ei rugăciuni și cu milostivirea Domnului nostru Iisus Hristos, Căruia împreună cu Tatăl și cu Sfîntul Duh, I se cuvine cinstea și slava, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

Pătimirea Sfintei Mare Mucenițe Marina (17 iulie)

Sfînta Mare Muceniță Marina s-a născut în Antiohia Pisidiei din părinți de neam bun, dar nu binecredincioși, fiind întunecați cu păgînatatea elinească. Tatăl ei, cu numele Edesie, era slujitor idolesc. După moartea mamei sale, rămînînd orfană și în scutece, tatăl său a dat-o la o doică care petrecea într-un sat departe ca la 15 stadii de cetate. Copilița, fiind hrănită și venind în vîrstă, s-a arătat a fi frumoasă cu trupul, dar mai frumoasă cu sufletul, pentru că era împodobită cu bună pricepere și cu bun obicei. În vremea aceea, fiind mare prigoană împotriva creștinilor, preoții și clericii, învățătorii cuvîntului lui Dumnezeu, se ascundeau de frica muncitorilor, unii prin pustietăți, alții prin munți și peșteri, iar alții prin sate, printre oamenii cei proști. Ei se tănuiau în chip de săraci, dar unde puteau, învățau sfînta credință în taină și pe mulți întorceau de la înșelăciunea idolească la creștinătate.

Deci, s-a întîmplat că fecioara Marina, care acum era de 12 ani, a auzit de la un oarecare om credincios cuvînt despre Hristos, adevăratul Dumnezeu, cum S-a întrupat de la Duhul Sfînt în pîntecele Preasfintei Fecioare și cum S-a născut dintr-însa păzindu-i fecioria nestrucată; apoi cum a făcut multe minuni și a pățimit de bunăvoie pentru mîntuirea oamenilor, a murit, a înviat, S-a înălțat la cer și a pregătit celor ce cred în El și-L iubesc, viața cea fără de sfîrșit, slava și împărăția cea veșnică. Sfînta Mare Muceniță Marina cea cu bună înțelegere, auzind acestea, a crezut în Hristos. Inima ei s-a aprins cu dumnezeiasca dragoste, încît nici nu mai gîndea și nici nu grăia altceva, decît numai despre Iisus Hristos. Toată luarea ei aminte era acolo, unde auzea ceva grăindu-se despre adevăratul Dumnezeu. Ea, precum credea într-Însul cu inima, tot așa nu se rușina a-L mărturisi pe El cu gura, deși era încă nebotezată. Sfînta Marina dorea să-și verse sîngele său pentru Hristos și cu El să se boteze, ca într-o scăldătoare a botezului, precum a

auzit că mulți din sfinții mucenici, din amîndouă părțile, s-au botezat în sîngele lor, punîndu-și sufletele lor pentru Domnul. Asemenea voia și ea să se facă următoare lor.

Edesie, tatăl ei, aflînd că fiica lui, Marina, a crezut în Hristos, a urît-o și o socotea pe ea, nu ca pe o fiică, ci ca pe o străină. Dar fecioara Marina își punea nădejdea spre Tatăl cel ceresc. Deci, venind în vîrsta cea desăvîrșită, ca la 15 ani, a plecat odată la oile tatălui său, care pășteau pe cîmp, ca să le vadă. În acel timp, s-a întîmplat că eparhul Olimvrie din părțile Răsăritului, un muncitor cumplit al creștinilor, mergea spre Antiohia Pisidiei. El a întîmpinat-o pe ea pe drum și, văzînd-o că este frumoasă, s-a mirat de neobișnuita ei frumusețe.

Deci, îndată rîndindu-se de dragostea ei, s-a gîndit să o ia de soție. El, stînd în loc și privind-o, a început a o întreba: "Fecioară, să-mi spui mie despre tine tot adevărul de ce neam ești, a cui fiică ești și cum te numești, pentru că te văd foarte frumoasă la vedere. De ești din părinți liberi, te voi lua pe tine cu nuntă legiuită, iar de ești roaba cuiva, te voi răscumpăra și te voi face femeia mea". Dar fecioara, înfrumusețîndu-se mai mult cu înțelepciunea decît cu podoaba feții și răspunzînd cu blîndețe, i-a spus a cui fiică este și cum se numește. Dar n-a tănuțit că este roaba lui Hristos, crezînd întru Unul Dumnezeu, Care a zidit cerul și pămîntul, și cu Acela însoțindu-se prin dragostea inimii, nu mai are trebuință de alt mire.

Eparhul, auzind că fecioara este creștină, îndată, ca unul ce avea stăpînire de la împărați asupra creștinilor ca să-i muncească, a poruncit ostașilor să o ia pe dînsa și să o aducă în cetate după dînsul. Însă cu cinste, pentru că auzise cuvintele ei cele fecioarești cu bună înțelegere. De aceea, mai mult a iubit-o pe ea, nădăjduind ca, prin îngrozirea muncilor, să o întoarcă de la Hristos și să o aducă spre a sa voie.

Fecioara, fiind dusă de către ostași, se ruga în auzul tuturor către Dumnezeu, zicînd: "Doamne, Iisuse Hristoase, Dumnezeul meu, nu mă lăsa și nu da sufletul meu întru stricăciune, ca să nu mă biruiască vrăjmașii mei. Auzul meu să nu se spurce din cuvintele lor cele viclene. Înțelegerea mea să nu se schimbe din înșelăciunile lor cele spurcate, inima mea să nu se înfricoșeze de îngrozirile lor cele cumplite. Nu face, Doamne, ca a mea credință să fie aruncată în noroiul lor și să nu se bucure de mine diavolul cel urîtor de bine. Ci, trimite-mi ajutor din înălțimea sfîntului Tău scaun și-mi dă înțelepciune, spre deschiderea gurii mele, ca, înarmîndu-mă cu puterea Ta și cu darul Tău înțelepțindu-mă, să stau fără de frică și să dau răspuns la întrebarea ighemonului. Doamne, caută spre mine cu milostivire în ceasul acesta. Iată, acum sînt ca o oaie în mijlocul lupilor, ca o pasăre între cei ce o vînează și ca peștele în mreajă. Deci, vino și mă izbăvește de toate meșteșugirile vrăjmașului". Astfel rugîndu-se sfînta pe drum, a ajuns în cetatea Antiohiei Pisidiei.

Eparhul, intrînd în cetate după obiceiul său păgînesc, a adus jertfă necuraților săi zei și a făcut praznic în numele împăraților săi, iar pe cîți creștini a prins, pe toți i-a aruncat în temniță, ca să fie bine păziți pentru munci. Pe fecioara Marina a încredințat-o la niște femei cinstite să o păzească. A doua zi, eparhul, șezînd la judecată înaintea poporului, a poruncit ca mai întîi să aducă pe Marina la întrebare, pentru că gîndul lui era la dînsa. Deci, fecioara fiind pusă în față, el privea cu plăcere și cu dragoste trupeză fără de măsură la negrăita ei frumusețe. Apoi a început a vorbi către dînsa, zicînd: "Preafrumoasă fecioară, toți zeii știu că-mi este milă de tinerețile tale și-ți cruț trupul tău cel tînăr care cu podoabă înflorește. Te rog, ascultă-mă și pe mine și adu jertfă zeilor, ca să-ți fie bine, pentru că multe averi și bogății vei lua. Tu vei fi mai fericită decît cele de o vîrstă cu tine și mai cinstită decît toate femeile din cetatea aceasta".

Dar Sfînta Marina i-a răspuns: "Eu, învățîndu-mă a cunoaște pe Tatăl cel ceresc, pe Unul născut Fiul Lui, pe Sfîntul Duh, pe Unul în Treime, Dumnezeul cel adevărat și viu, deprinzîndu-mă a mă închina Lui și a-I aduce jertfă de laudă totdeauna, zeilor voștri, pe care nu i-am cunoscut, nu mă voi închina, nici le voi aduce jertfă, ca unii ce sînt fără de suflet și nesimțitori. Deci, unora ca aceora nu le voi da cinstea mea, care se cuvîne numai Ziditorului meu". Atunci eparhul a zis: "Marino, iarăși mă rog ție, ascultă-mă și cinstește pe zeii cei nebiruiți, pentru că de vei asculta sfatul meu, atunci îndată înaintea ochilor tuturor cetățenilor te vei învrednici de mare cinste. Eu te voi lua de soție și toți vor începe a te cinsti, ca pe soția mea cea iubită. Eu îți voi fi spre slavă și cinste, iar tu îmi vei fi spre veselia și îndulcirea vieții mele. Deci,

de nu mă vei asculta și vei defăima dragostea ce o am către tine, atunci să știi că vei cădea în multe rele. Pentru că mă vei sili să te muncesc, chiar nevrînd, și vei pierde în zadar o așa frumusețe, sănătate și viață dulce. Astfel tu vei lua multe, amare și nesuferite munci, și de foc și fiare vei pieri".

Sfînta a răspuns: "Eparhule, nu nădăjdui că vei schimba credința mea cea întru Hristos, cu necredința voastră, nici cu îmbunări și nici cu îngroziri, pentru că sînt roabă credincioasă Stăpînului meu, Care a pătimit de voie pentru mine. Dacă pentru mine El a răbdat cruce și moarte, necruțîndu-Și sfîntul Său trup cel luat din Preasfînta Fecioară Maria, apoi cu cît mai mult sînt eu datoare să mor și să pătinesc pentru Dînsul, necruțîndu-mi cu nimic sănătatea și păcătosul meu trup. Să nu socotești că mă vei înfricoșa cu îngrozirile tale. Iată, eu sînt gata spre toate muncile și morțile tale, căci Acela spre care eu nădăjduiesc mă va întări. Cele ce-mi zici pentru însoțire, despre cinste, despre slavă și despre bogății, toate acelea îmi sînt mai urîte decît noroiul. Pentru ce să mă lepăd de Mirele meu Hristos, Împăratul Cel fără de moarte, și să mă însoțesc cu un om tiran și necredincios, mort cu sufletul? Niciodată nu voi face aceasta".

Eparhul, auzind acele cuvinte îndrăznețe ale Sfintei Marina și socotindu-le drept ocară mare și spre necinstea lui, s-a umplut de mînie și îndată, schimbînd dragostea spre vrajbă și spre urîciune, a poruncit să dezbrace hainele de pe mireasa lui Hristos, s-o întindă la pămînt și s-o bată fără cruțare cu vergi. Sfînta fiind bătută fără de milă, trupul ei cel fecioresc se risipea de bătăile ce primea, iar sîngele curgea din răni ca pîraiele, încît înroșea pămîntul. Poporul care privea la aceea, era cuprins de o jale mare, că vedea pe fecioara atît de frumoasă muncită cumplit. Deci, mulți dintre ei plîngeau. Dar propovăduitorul striga: "Marino, jertfește zeilor, ca să nu-ți pierzi în deșert frumusețea și să te lipsești mai înainte de vreme de această viață dulce".

Mucenița, ridicîndu-și ochii minții către Dumnezeu, se ruga, cerînd ajutor și întărire în nevoița sa cea pătimitoare. Ea nu simțea durerile în munci, căci se întărea cu darul lui Hristos și răbda bătăile ce i se dădeau ca în trup străin. Încă și unii din popor ziceau către dînsa: "Fecioară, pentru ce îți pierzi frumusețea ta de bună voie, petrecînd în nesupunere? Vezi cît de cumplit este judecătorul. El te va pierde și se va șterge de pe pămînt pomenirea ta, iar nouă ne este milă de tine!" Sfînta a răspuns către dînșii cu glas mare, ocărîndu-i: "O, viclenilor sfetnici și ajutători ai răutății! Voi sînteți plini de duhul înșelăciunii, precum demult șarpele a sfătuit cu vicleșug pe Eva în Rai; tot așa și voi acum mă sfătuiți, să mă depărtez de Dumnezeul meu. Deci, depărtați-vă de la mine voi, lucrătorii fărădelegii, că nu mă veți înșela pe mine, care m-am dat lui Hristos cu tot sufletul".

Încetînd slujitorii a o bate, tiranul a zis către muceniță: "Marino, acesta este numai începutul durerilor tale, iar de vei petrece mai mult în nesupunerea ta, îndată vei primi munci și mai mari". Sfînta a răspuns: "Fă toate cele ce-ți plac, atît ție, cît și tatălui tău, diavolul, căci eu nu am grijă de munci. Eu am pe Hristos, Care mă ajută și El va rușina toate meșteșugirile voastre!" Eparhul, mîniindu-se mai mult, a poruncit s-o pironască la muncire cu piroane și cu ostii de fier să-i strujească trupul. Ea, ridicîndu-și ochii spre cer, zicea: "Vrăjmașii care îmi gîndesc rele m-au înconjurat; iar Tu, Doamne, caută spre mine și mă miluiește. Trimite-mi ajutorul Duhului Tău cel făcător de viață, ca să mă înțeleptească a mărturisi numele Tău cel Preasfînt și să mă întărească, să stau cu vitejie împotriva diavolului și a slugilor lui, ca, biruindu-i, să-i umplu de rușine. Astfel să fiu spre pildă celor ce Te iubesc și își păzesc cinstea pentru Tine și să cîștig cu dînșii parte între cei de-a dreapta, în vremea judecății Tale".

Sfînta se ruga astfel, iar nemilostivii slujitori ai păgînului muncitor, ca niște mîncători de trupuri, îi strujeau trupul și o chinuiau mai cumplit. Carnea îi cădea și sîngele îi curgea pe pămînt, încît i se vedeau oasele goale. Eparhul, neputînd să se uite la o muncire cumplită ca aceea, își acoperise fața. Și toți care erau de față se mirau de o răbdare ca aceea a sfintei. Tiranul grăia către dînsa: "Marino, pînă cînd nu-ți va fi milă de tine? Iată că ți s-a zdrobit trupul; deci, măcar acum hotărăște-te a jertfi zeilor, ca să nu pieri desăvîrșit". Mucenița a răspuns: "O, fiară sălbatică, care mănînci trupuri omenești! Tu te arăți că te milostivești și ți-e milă de mine, dar eu nu mă jelesc pe mine, deoarece Însuși Hristos, Cel ce nu S-a cruțat pe Sine, S-a dat pentru mine la munci și mai mari. Iar eu, de voi asculta sfatul tău nebun și de-mi voi cruța trupul, atunci sufletul meu cum se va încununa în împărăția cerească?" După aceasta, eparhul a poruncit

să ia pe mucenița de la muncire și s-o arunce într-o temniță adâncă și întunecoasă, unde se aruncau cei osîndiți la moarte.

Sfînta Muceniță Marina, sînd singură în temnița aceea, nefiind acolo alți osîndiți, se ruga lui Dumnezeu cu căldura duhului său, strigînd din adîncul inimii: "Preaputernice Doamne, Căruia Îți stau înaintea cu frică toate puterile cerești; Începătoriile și Stăpîniile se cutremură înaintea feței Tale și toată zidirea se ține, se schimbă și se înnoiește cu tăria Ta cea atotputernică. Tu, Stăpîne, caută din înălțimea cerului spre mine, smerita, netrebnică și nevrednică roaba Ta, că spre Tine nădăjduiesc, la Tine am năzuit și pentru numele Tău pătimesc. O, Preamilostive, caută și vindecă acest trup rănit de bătaii și rupt ca un sac! Înnoiește sufletul meu și-l păzește în Împărăția Ta. Dă-mi putere ca să biruiesc și să calc pe vrăjmașul meu, precum se calcă nisipul cu picioarele. Să sfărîm puterea aceluia cu ajutorul Tău cel nebiruit, ca și în mine să se preamărească Preasfînt numele Tău, în veci!"

Sosind noaptea și sfînta rugîndu-se lui Dumnezeu neîncetat, diavolul a îndrăznit a înfricoșa pe mucenița prin niște înfiorări de năluciri. Dumnezeu a voit acestea, spre mai mare preamărire a plăcutei Sale. Deci, fără de veste s-a cutremurat temnița și s-a văzut ieșind dintr-un foc ca un fum, o oarecare strălucire și s-a arătat diavolul în chip de balaur pestriț, mare și înfricoșat. El era înconjurat și încins împrejurul trupului său cel văzut, de mulți șerpi mici și de vipere. Diavolul a șuiert înfricoșat și, căscînd gura mare și spurcată, lăsa o putoare nesuferită. El, înconjurînd împrejur pe muceniță, îi făcea frică mare și spaimă; apoi, deschizîndu-și gura cea spurcată, a năvălit și a apucat capul sfîntei înghițindu-l. Astfel că mucenița se părea că este înghițită de balaur, precum de demult Proorocul Ionă de chit. Ea nu s-a deznădăjduit însă, nici nu s-a îndoit în credință; ci, îndreptîndu-și toată mintea către Dumnezeu, a făcut pe sine semnul Sfîntei Cruci, și îndată a văzut crăpîndu-se pîntecele balaurului, iar ea a ieșit întregă și nevătămată din înghițirea lui. Din acel ceas a pierit toată înfricoșarea, nălucirea și vedenia diavolească, pentru că, desfăcîndu-se pămîntul, a înghițit pe balaur și pe toți șerpii care erau cu dînsul, pogorîndu-i în iad.

Sfînta Muceniță, fiind strălucită de o lumină cerească și uitîndu-se în sus, a văzut acoperămîntul temniței ridicat și raze coborîndu-se de sus spre dînsa în chipul soarelui. Ea a văzut o cruce mare strălucind cu lumină negrăită, iar deasupra crucii vedea o porumbiță albă ca zăpada, care grăia astfel: "Bucură-te, Marino, înțeleaptă porumbiță a lui Hristos, căci ai biruit pe vrăjmașul cel rău. Bucură-te și te veselește, fiica Sionului celui de sus, căci a venit ziua veseliei tale, în care, cu înțeleptele fecioare, vei intra în cămara cea nestricată a Mirelui Celui fără de moarte, a Împăra-tului ceresc!"

Porumbița grăind acestea către dînsa, Sfînta Marina s-a umplut de negrăită bucurie și plăcere, iar trupul ei cel rupt se vindeca. Ea singură simțea în sine cum creștea carnea în rănile ei și le umplea. Pielea cea rănită s-a vindecat și i-a trecut toată durerea și neputința. Astfel s-a făcut cu tot trupul sănătoasă și frumoasă, ca și mai înainte. Ea s-a întins spre mulțumirea lui Dumnezeu, strigînd și zicînd: "Te binecuvintez pe Tine, Stăpîne; Te preamăresc Doamne, Dumnezeul meu, și laud numele Tău; că, milostivindu-Te spre mine, m-ai cercetat și ai tămăduit trupul meu. Sufletul meu l-ai întărit și nu m-ai dat în mîinile vrăjmașilor mei; ci, arătîndu-mi chipurile lor cele necurate, i-ai doborât pe ei în adîncul cel mai de-desubt. Înfricoșările lor le-ai gonit din mine, iar acum, bucurîndu-mă și veselindu-mă de Tine, Dumnezeule, Mîntuitorul meu, mă rog bunătății Tale celei iubitoare de oameni, ca să mă învrednicești pe mine băii Sfîntului Botez, ca precum cu sîngele, așa și cu apa spălîndu-mă, să mă aflu vrednică a intra în cămara Ta, că ești binecuvîntat în veci!" În niște vedenii și descoperiri ca acestea și într-o bucurie ca aceasta prăznuind Sfînta Marina, a petrecut toată noaptea aceea, pînă ce s-a luminat ziua, cînd a sosit și vremea sfîrșitului nevoinței sale.

A doua zi, eparhul Olimvrie iarăși a șezut la judecata sa cea necurată și nedreaptă, adunîndu-se la privescîntele tot poporul. Poruncind el ca să scoată pe muceniță din temniță, a pus-o înaintea sa la întrebare. Văzînd-o pe ea cu fața luminoasă și cu tot trupul întreg și sănătos, neavînd nici o urmă de rănile cele de ieri, s-a mirat foarte mult și tăcea uimit, nepricepînd cum mucenița, care ieri a fost rănită peste tot, într-o noapte s-a tămăduit desăvîrșit. Încă se mira și poporul de acea minunată tămăduire. Deci, unii ziceau, că mare este puterea lui Hristos, iar alții o numeau pe aceea vrajă.

Eparhul, abia deschizându-și gura, a început a zice către sfântă: "O, Marino, vezi cât se îngrijesc de tine zeii noștri, căci, milostivindu-se spre tinerețea și frumusețea ta, te-au vindecat de rănilile tale. Deci, se cade și ție ca, pentru facerea de bine ce ai luat-o de la ei, să le răsplătești cu jertfe mulțumitoare, iar mai vîrtos se cade ție, ca să fii următoare și moștenitoare tatălui tău, precum el slujește zeilor în rînduiala jertfelor, tot așa și tu te vei face jertfitoare și le vei sluji lor în toate zilele vieții tale". Sfînta a răspuns: "Nu se cuvine mie să las pe Dumnezeuul meu Cel adevărat și viu și să slujesc zeilor voștri celor mincinoși și morți. Mai ales se cade și ție, să cunoști pe Unul Dumnezeuul cerului și să crezi în El. Puterea Lui ai văzut-o în mine, căci tu care m-ai rupt ieri în bucăți, El astă noapte, într-un ceas m-a făcut întreagă și sănătoasă; pentru că El este doctor Atotputernic al sufletelor și al trupurilor omenești". Dar împietritul eparh a poruncit ca iarăși s-o chinuiască.

Atunci au spînzurat-o din nou la muncire și, aducînd lumînări aprinse, îi ardeau spatele și coastele ei, iar ea, afundîndu-și mintea în Dumnezeu cu rugăciunea ce o făcea în taina inimii ei, răbda acele chinuri în tăcere. Ea a fost arsă ca un cărbune și friptă ca niște carne de mîncare. După ce au scos-o de la muncire abia vie, a strigat cu glas mare: "Doamne, m-ai învrednicit pe mine pentru numele Tău a trece prin foc, învrednicește-mă a trece și prin apa Sfîntului Botez, ca, spălîndu-mă de păcate, să mă duci în împărăția Ta!" Muncitorul, auzind că mucenița a pomenit de apă, a zis: "Iată, însetează, ticăloasa! Se cade a o adăpa pe dînsa".

Deci, el a poruncit să tragă un poloboc foarte mare și să-l umple cu apă și să-l arunce într-însul pe muceniță legată, ca, afundîndu-se în apă, să se înece. Slujitorii cînd au luat-o ca s-o arunce în apă, ea a zis cu glas mare: "Doamne, Iisuse Hristoase, Care prin bărbăție scoți pe cei ferecați, Care dezlegi legăturile morții și ale iadului și ridici din morminte cu voia dumnezeieștii Tale puteri, caută spre roaba Ta și rupe legăturile mele, iar această apă să-mi fie spre Sfîntul Botez și spre a doua naștere, cea spre viața veșnică; astfel ca, dezbrăcîndu-mă de omul cel vechi, să mă îmbrac în cel nou și să mă arăt Ție în camera Ta în haina cea de nuntă!"

Așa rugîndu-se mucenița, slujitorii au aruncat-o în polobocul cel plin de apă și, afundîndu-o, voiau să o înece. Atunci îndată s-a cutremurat pămîntul și legăturile muceniței s-au dezlegat, iar slujitorii, cuprinși de mare frică, au fugit de lîngă poloboc, pentru că venise de sus o rază de lumină negrăită deasupra capului sfîntei și i s-a arătat iarăși acea porumbiță albă pe care o văzuse mai înainte pogorîndu-se din înălțime în chipul soarelui. Aceea, purtînd în gură o cunună de aur și zburînd pe deasupra capului muceniței, se atinse cu picioarele de creștetul capului ei și iarăși zbură în înălțime. Vedenia aceasta era văzută nu numai de sfîntă, ci și de unii din cei ce stăteau de față, care erau vrednici de o vedenie ca aceea; pentru că în popor erau mulți creștini tăinuți, care s-au învrednicit de a vedea acestea.

Sfînta, stînd în apă, fără a se scufunda, cînta slăvind și binecuvîntînd numele cel mare al Preasfîntei Treimi: al Tatălui și al Fiului și al Sfîntului Duh. Apoi s-a văzut un stîlp de foc deasupra sfîntei, ajungînd pînă la cer, iar pe stîlp era o cruce în chipul cristalului, care arunca raze luminoase; deci, porumbița aceea, zburînd, a șezut pe vîrfurile crucii. Atunci a venit un glas de sus în auzul tuturor, zicînd: "Pace ție, Marino, mireasa lui Hristos! Acum vei primi din mîna Domnului cununa frumuseții cea neveștejită și te vei odihni cu sfinții în împărăția cerurilor!" Poporul auzind acel glas, încă și pe muceniță văzînd-o ieșind din apă cu trupul sănătos, neavînd pe sine nici urmă de arsuri, ci fiind întreagă, albă cu trupul și frumoasă, îndată o mulțime mare de bărbați și de femei au crezut în Hristos și s-au mărturisit că sînt creștini, arătîndu-se gata de moarte pentru Hristos. Ighemonul s-a înspăimîntat văzînd întoarcerea către Hristos a poporului celui atît de numeros. Deci, nu știa ce să facă.

El, umplîndu-se de mînie, a scos oastea pe care o avea înarmată cu săbiile trase asupra poporului și a poruncit ca pe toți cei ce slăveau numele lui Hristos să-i taie. Deci, cîți erau acolo necredincioși sau fricoși, aceia au fugit. Iar cîți cu adevărat au crezut, aceia singuri s-au plecat sub sabie. Atunci au căzut uciși din amîndouă părțile ca la cincisprezece mii. Aceia, botezîndu-se în sîngele lor și curățîndu-se de toate păcatele, au intrat întru bucuria Domnului lor, încununați cu mucenicie.

După aceasta, eparhul a condamnat și pe muceniță a fi tăiată cu sabia. Deci, Sfânta Marina, fiind scoasă afară la locul cel de tăiere, a cerut puțină vreme la cei ce o duceau pe ea și, întor-cîndu-se spre poporul cel ce venea după dînsa, îi sfătuia pe toți să cunoască pe Unul adevăratul Dumnezeu, făcătorul lor, și să fugă de înșelăciunea diavolească și de pierderea închinării de idoli. Apoi, plecîndu-se la rugăciune, s-a rugat din destul pentru toți. Atunci, deodată s-a cutremurat pămîntul și a venit frica peste toți. Mulți au căzut la pămînt de frică, chiar și călăul, pentru că Domnul nostru Iisus Hristos, cu sfinții Săi îngeri, S-a arătat din cer miresei Sale, chemînd-o pe dînsa întru odihna Sa, întinzîndu-și mîinile ca să-i primească sufletul ei. Ea, umplîndu-se de negrăită bucurie, a rugat pe călău ca degrabă să-și săvîrșească porunca lui. Deci, ea și-a plecat cînstitul său cap sub sabie și astfel a fost tăiat, iar sufletul i s-a luat cu mîinile Domnului și l-a dus la locașurile cerești.

Sfînta Mare Muceniță Marina și-a sîrșit nevoița muceniciei sale, în 17 zile ale lunii iulie. Pătimirea a scris-o cel ce a văzut cu ochii, robul lui Dumnezeu Teofim, care a privit la toate muncile ei. El s-a învrednicit de aceleași vedenii, care i s-au descoperit sfîntei. Astfel, el a dat credincioșilor spre folos și spre cinstea și pomenirea iubitei mirese a lui Hristos, Marina, și spre slava iubitorului de oameni, Hristos, Mîntuitorul nostru, Căruia împreună cu Tatăl și cu Sfîntul Duh, să-I fie cinste și slavă, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

Pătimirea Sfîntului Mucenic Emilian (18 iulie)

Pe vremea împărăției păgînului împărat Iulian, depărtatul de Dumnezeu, s-a pornit o cumplită prigoană împotriva creștinilor, ca un vifor și furtună, încît s-a tulburat toată lumea. El dăduse poruncă, trimițînd ighemoni aspri, în toată stăpînirea Romei, prin toate țările și cetățile, ca toți creștinii din toată seminția și neamul și de toată vîrsta, să fie dați fără de milă la cumplite chinuri. Cu o nedreaptă poruncă ca aceea, Iulian, întăritîndu-se cu mînie și cu vrajbă împotriva lui Hristos și a robilor Lui, a stricat legile cele drepte, și a umplut Răsăritul și Apusul de sîngele creștinilor.

Și a așezat în cetatea Durostor, care se află în țara Mîsiei, pe un muncitor nemilostiv, anume Capitolin, plin de înșelăciune și cu mintea întunecată, pierzător de oameni și iubitor de idoli.

Acesta, intrînd în templu, după ce a adus jertfe tuturor zeilor săi, s-a întors în palatul său. În altă zi a ieșit la locul cel de judecată, care era în priveliște și a șezut pe un scaun înalt, cu mare mîndrie și cu îngrozire spre înfricoșarea creștinilor. Deci, punînd de față porunca împărătească, întreba cu dinadinsul de este cineva în cetate, care se împotrivesc zeilor și mărturisește că este creștin. Cetățenii cu jurămînt îl încredințau că nu este în cetatea lor nici unul din acel fel; ci toți cu închinăciune și cu jertfe, cinstesc pe zei în toate zilele.

Auzind acestea, ighemonul Capitolin s-a bucurat foarte mult, și a poruncit să fie chemate la un ospăț toate căpeteniile sale, zicîndu-le: "De vreme ce vă văd pe voi slujind cu osîrdie părinteștilor zei, se cade ca în ziua de astăzi să mîncăm, să bem și să ne veselim împreună".

În acea cetate era un creștin tăinuit cu numele Emilian, rob al oarecărui bărbat cinstit și mai mare al cetății. Pe cînd aceștia petreceau împreună cu Capitolin, fericitul Emilian, aflînd vreme bună să cîștige cununa vieții celei de sus, fiindcă se socotea pe sine creștin nu numai în fața lui Dumnezeu și a îngerilor, ci cunoscut și în fața oamenilor și ca lucrul acesta să fie arătat tuturor, îmbrăcat fiind totdeauna ca un viteaz ostaș al lui Hristos cu platoșa credinței și cinstita cruce, a intrat în capiștea idolească și, luînd un ciocan de fier, a răsturnat cu mîinile sale toți idolii, sfărîmîndu-i în bucăți. Apoi a răsturnat altarul lor, jertfele care erau înaintea lor le-a aruncat, a spart sfeștnicele și a vărsat toate vasele.

După plecarea lui, a intrat în capiște un elin oarecare, servitorul lui Capitolin, și văzînd toate sfărîmate, s-a spăimîntat. Alergînd, a vestit ighemonului și tuturor căpeteniilor ce erau la masă cu dînsul. Atunci el îndată s-a tulburat și s-a mîniat foarte tare și a trimis cu sîrguință să caute pe cel ce a îndrăznit să facă o răutate ca aceea. Alergînd trimișii degrabă, au văzut pe un oarecare țaran venind de la țarină, mergînd pe lîngă capiște; deci, prinzîndu-l pe acela, l-au adus la palatul lui Capitolin, tîrîndu-l ca pe un tîlhar. După el venea mult popor cu slujitorii idolești, plîngîndu-se de sfărîmarea zeilor lor.

Fericitul Emilian, văzînd aceasta, a gîndit în sine, zicînd: "De voi tăinui eu lucrul meu, apoi ce folos va fi din aceasta; oare nu mai rău voi îngreuna conștiința mea, făcîndu-mă pricinuitor de moartea omului nevinovat și voi fi pedepsit ca un ucigaș înaintea lui Dumnezeu?" Aceasta gîndind, el a alergat la cei ce trăgeau și băteau pe omul acela, i-a oprit pe dînsii și cu glas mare a strigat: "Lăsați pe acest nevinovat, și luați-mă pe mine; pentru că eu am sfărîmat și am călcat pe zeii voștri cei fără de suflet". Deci, apucîndu-l soldații l-au dus cu băta și cu ocări la palatul lui Capitolin, lăsînd pe omul acela.

Ighemonul, șezînd înaintea poporului la obișnuita lui judecată și văzînd pe Emilian, a zis către cetățeni: "Cine este acesta?" Iar cetățenii au zis: "Acesta este cel ce a sfărîmat pe zeii noștri și a răsturnat jertfele". Ighemonul, umplîndu-se de mînie, a grăit către cetățeni cuvinte mai aspre: "Voi ați zis că nu este în cetatea voastră nici un potrivnic zeilor, dar iată, prin nepurtarea voastră de grijă, s-a găsit unul ca acesta; pentru această pricină veți plăti la visteria împărătească o litră de aur".

Aceasta zicînd către cetățeni, s-a întors spre fericitul Emilian și a început a-l întreba pe el cu mînie, zicîndu-i: "Cap necurat, să ne spui nouă cum te numești?" Emilian, viteazul ostaș al lui Hristos, a răspuns: "Sînt creștin". Ighemonul, mîniindu-se și mai mult, a zis: "Necuratule, numele tău să ni-l spui". Mucenicul a răspuns: "Dacă mă întrebi de numele meu obișnuit, să știi că părinții mei m-au numit Emilian, iar Hristos, adevăratul Dumnezeu, m-a învrednicit a fi și a mă numi creștin". "Spune-ne cine te-a îndemnat să aduci astfel de ocări nemuritorilor zei?"

Atunci robul lui Dumnezeu a răspuns: "Dumnezeu și sufletul meu mi-au poruncit să sfărîm idolii cei fără de suflet care se numesc de voi zei. Aceasta am făcut ca să se arate tuturor că sînt pietre fără suflet, muți și surzi, în care nu se află nici un fel de grăire. Deci, să știi că nu am adus ocară adevăratului Dumnezeu, Care a făcut toate, ci am defăimat zeii voștri cei mincinoși, care n-au creat nimic, ca să piară în veci, ca unii ce sînt făcuți de voi".

Capitolin a întrebat iarăși: "Singular tu ai sfărîmat pe zei, sau a fost și altcineva cu tine?" Sfîntul Emilian a răspuns: "Singular eu, cu ajutorul lui Hristos, am sfărîmat pe zeii voștri; iar jertfele și lumînările lor le-am călcat în picioare; astfel că nici unul n-a putut să-și izbîndească strîmbătatea sa, nici să scape din mîinile mele, pentru că n-au putere, nici simțire. Cu dreptate spune Sfînta Scriptură: *Să se facă asemenea lor, cei ce-i fac pe ei și toți cei ce se încred în ei!*

Atunci ighemonul, mîniindu-se, a poruncit să-l dezbrace spre băta. Mucenicul fiind dezbrăcat pentru băta, ighemonul a zis către el: "Ticălosule, spune-ne cine te-a îndemnat să necinstești pe zei?" Sfîntul, cu mare îndrăzneală i-a răspuns: "Ți-am spus mai înainte și îți spun și acum că nimeni altul decît numai Dumnezeu mi-a poruncit să fac aceasta".

Auzind ighemonul aceasta, a zis către slujitori: "Întindeți-l și-l umpleți de răni adînci, ca să știe că îndrăzneala lui nu-i va ajuta, nici nu-l va elibera din mîinile mele". Mucenicul fiind bătut cumplit și pămîntul roșindu-se de sîngele său, ighemonul a zis către dînsul: "Spune cine te-a îndemnat să faci răul acesta?" Iar muceni-cul a răspuns: "Ți-am spus și tot nu mă crezi? Dumnezeu mi-a poruncit mie și sufletului meu, însă nici un rău nu am făcut, ci bine; pentru că am rușinat pe diavol și am preamărit pe Dumnezeu!"

Ighemonul Capitolin a zis către slujitori: "Întorceți-l și-l loviți pe pîntece și pe piept, pentru că este îndrăzneț și neascultător legilor împărătești". După ce mucenicul a fost bătut multă vreme fără de cruțare, ighemonul a poruncit să înceteze cu bătaia și a zis către sfînt: "Rob ești, sau liber?" Sfîntul Emilian a

răspuns: "Sînt rob al lui Hristos și slujitor unui om oarecare, prefectul acestei cetăți". Auzind ighemonul aceasta, s-a mîniat foarte mult pe omul acela din cetate care era stăpînul lui Emilian, că ține la dînsul pe un rob potrivit zeilor și nesupus poruncii împăratului; de aceea a pus asupra lui condiție ca să dea la visteria împărătească o litră de argint; iar mucenicului i-a zis: "La ce-ți va folosi mărimea trupului tău? Căci ai disprețuit să te împotrivești chinurilor, ca să te arăți mai nevrednic dintre toți. Pentru aceasta, ca nu cumva și alții să se gîndească la acestea și, prin tine, să se rățească în numele tău, tu singur vei fi aruncat în flacăra cuptorului".

Atunci, Sfîntul Emilian a zis servitorilor: "Liberați-mă puțin ca să mă rog Dumnezeuului meu". Deci, după ce s-a rugat și și-a împlinit rugăciunea, îndată slujitorii și poporul, luînd pe sfînt, l-au scos afară din cetate și, aprinzînd un foc mare aproape de malul rîului Dunărea a aruncat într-însul pe Sfîntul Mucenic Emilian, socotind că va deveni îndată cenușă. Dar văpaia focului, înconjurînd pe sfînt, nu s-a atins de dînsul, ci l-a păzit întreg și neatins, iar pe slujitorii lui Capitolin, ce erau aproape, i-a cuprins flacăra și i-a ars de tot.

Văzînd Slăvitul Mucenic Emilian că focul nu l-a atins, a mărit pe Dumnezeu și, întorcîndu-se către răsărit, s-a însemnat cu semnul Sfintei Cruci și, ridicîndu-și privirile către cer, a zis: "Doamne, Iisuse Hrisoase, primește duhul meu!" Și, zicînd astfel, a adormit în pace. Iar focul fiind stins, trupul său a rămas nevătămat de foc, încît nici perii capului n-au ars. După aceasta, cetățenii care erau în taină creștini, mergînd la femeia ighemonului, care asemenea era în taină creștină, au spus ei toate cele despre sfînt, îndemnînd-o să ceară de la bărbatul ei trupul mucenicului spre îngropare.

Deci, femeia, rugîndu-se de bărbatul său, acela i-a poruncit să-l ia fără temere. Credincioșii, luînd trupul Sfîntului Emilian, l-au îngropat cu pînze curate, l-au uns cu arome și apoi l-au îngropat cu cinste cu psalmi și cu cîntări, în locul numit Ghizidina, departe de cetatea Durostor ca la trei stadioi.

Sfîntul Mucenic Emilian a pătimit pentru Hristos de la ighemonul Capitolin, în 18 zile ale lunii lui iulie, stăpînind în Roma Iulian Paravatul, iar peste noi împărătînd Domnul nostru Iisus Hristos, Căruia împreună cu Tatăl și cu Sfîntul Duh I se cuvine cinste și slavă, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

Viața Cuviosului Pamvo (18 iulie)

Cuviosul Pamvo a viețuit în pustia munților Nitriei, din părțile Egiptului, pînă la adînci bătrîneți.

Despre viața lui cea sfîntă, îmbunătățită și lui Dumnezeu plăcută, se mărturisește de mulți și mari părinți. Despre aceasta ne va arăta cuvîntul ce ne stă înaintea, care este luat din diferite cărți. La început, Cuviosul Antonie cel Mare a zis despre dînsul: "Că frica lui Dumnezeu a făcut a petrece într-însul Duhul lui Dumnezeu". Cuviosul Pimen a zis: "Trei lucruri am văzut la părintele Pamvo: postirea în toate zilele, tăcerea și lucrul mîinilor".

Cuviosul Teodor Studitul, despre acest fericit părinte, dă mărturie în acest fel: "Pamvo să se ferească după vrednicie și cu lucrul și cu cuvîntul, ca un înalt părinte". Iar Socrat Scolasticul scrie despre dînsul: "Pamvo la începutul călugăriei sale, nefiind cărturar, s-a dus la unul dintre frați, care era învățător de carte, voind să învețe de la dînsul psalmii lui David. Cînd a auzit întîiul stih al psalmului 38, care zice: *Zis-am că voi păzi căile mele, ca să nu greșesc cu limba mea...*, n-a mai voit să asculte celelalte stihuri, ci s-a dus, zicînd: "Acest stih singur îmi este destul, dacă voi învăța să-l împlinesc cu fapta"; deci n-a mai voit să se ducă la dascăl.

După șase luni, dascălul, văzîndu-l într-un loc, a zis către dînsul: "Pentru ce n-ai mai venit la mine?" Pamvo a răspuns: "N-am învățat încă a săvîrși acel stih cu fapta". Trecînd mulți ani după aceea, unul din

părinți, cunoscut lui, l-a întrebat: "Frate, acum ai învățat stihul acela?" Pamvo a răspuns: "L-am învățat 19 ani neîncetat și abia m-am deprins a face cu fapta ceea ce învață acel stih". Cuviosul Pamvo, deși n-a fost cărturar de la început, dar după aceea, fiind înțelept de Dumnezeu, avea destulă înțelegere a dumnezeieștilor Scripturi - precum scrie Paladie despre dînsul -, încît multora le-a fost învățător.

Cuviosul Pamvo a petrecut trei ani de zile, rugîndu-se la Dumnezeu și zicînd: "Să nu mă slăvești pe pămînt!" Și atît l-a slăvit Dumnezeu încît nu putea să se uite cineva la fața lui, de slava care o avea.

Ucenicii lui au fost cei patru frați slăviți în părțile Egiptului: Dioscor, Amonie, Evsevie și Eftimie, care se numeau "lungi" și care s-au pomenit și în viața Sfîntului Ioan Gură de Aur. Dintre aceia, cel dintîi, Dioscor (Notă - Acest Dioscor a fost altul, care a trăit mai înainte cu anii, nu acela care a fost eretic și care a fost anatematizat de al IV-lea Sinod din toată lumea al Sfinților Părinți, ce s-a ținut în Calcedon în anul 451), a fost episcop al Ermopoliei, asemenea a fost ucenic al lui Pamvo și cinstitul Dracontie, care se pomenește în viața Cuviosului Ilarion cel Mare și care a fost episcop și mărturisitor al lui Hristos, pătîmind izgonire de la arieni. Unor ucenici ca aceștia a fost Pamvo învățător.

Cuviosul Pamvo, între alte multe și mari fapte bune, avea și aceasta, ca să treacă cu vederea aurul și argintul. Cînd Sfînta Melania Romana și-a împărțit pentru Hristos toată averea sa la cei ce aveau trebuință, a ajuns în Alexandria. Auzind despre Cuviosul Pamvo, s-a dus la dînsul în pustie cu preotul Isidor, primitorul de străini al alexandrenilor, aducînd cu sine trei sute de litre de argint. Deci, ea l-a rugat să-și ia din argintul adus cît va voi. Dar el nici nu s-a uitat spre acel argint și nici din lucrul mîinilor n-a încetat, pentru că împlotea o rogojină, decît numai a răspuns către dînsa, grăind: "Domnul să-ți răsplătească ție după osîrdia care o ai către Dînsul". Supărîndu-l ea cu rugămintile ei de a lua ceva, cuviosul a grăit către fratele, care îl slujea: "Să iei ceea ce-ți va da și să duci să împărțești la frații care sînt în Liva și prin insule, deoarece sînt foarte lipsiți, fiind pămîntul neroditor. Iar la mînăstirile care sînt în Egipt să nu dai nimic, căci pămîntul lor are îndestulare și pot să se hrănească din osteneala lor".

Fericita Melania a adus tot argintul și l-a dat în mîinile fratelui acela să-l împartă; apoi a zis către Cuviosul Pamvo: "Părinte, să știi că argintul ce îți dau este trei sute de litri". El a răspuns: "O, fiică, Dumnezeu nu are trebuință să știe cît argint ai adus, pentru că Cel ce măsoară pămîntul cu palma și pune munții cu măsura, au nu știe măsura argintului tău? Dacă mi l-ai fi adus mie, cu dreptate mi-ai fi spus măsura argintului ce mi-ai dat; dar de vreme ce îl dai lui Dumnezeu, care n-a defăimat nici pe cei doi bani ai văduvei, ci i-a primit mai bine decît multe bogății, de aceea taci și nu trîmbița înaintea ta".

Cuviosul Pamvo l-a trimis odată pe ucenicul său ca să vîndă rucodelia sa. Stînd 16 zile în cetate, noaptea dormea în tinda bisericii Sfîntului Apostol Marcu; și, văzînd slujba Bisericii și învățînd și cîteva tropare, s-a întors la bătrînul. Deci i-a zis lui bătrînul: "Te văd, fiule, tulburat. Nu cumva vreo ispită ți s-a întîmplat în cetate?" Răspuns-a fratele: "Cu adevărat, părinte, întru lenevire cheltuim zilele noastre în pustia aceasta și nici canoane, nici tropare nu cîntăm. Mergînd în Alexandria, am văzut pe cei din biserică cum cîntă și m-am întristat că nu cîntăm și noi canoanele și troparele". I-a zis lui bătrînul: "Amar nouă, fiule, că au ajuns zilele în care vor lăsa călugării hrana cea tare, cea zisă prin Sfîntul Duh, și vor urma cîntărilor și glasurilor, căci, ce umilință și ce lacrimi se nasc din tropare cînd stă cineva în chilie sau în biserică și își înalță glasul său ca neputincioșii? Că, dacă înaintea lui Dumnezeu stăm, sîntem datori să stăm cu multă umilință și nu cu răspîndire; că n-au ieșit călugării în pustie ca să stea înaintea lui Dumnezeu și să se răspîndească și să cînte cîntări, să pună glasurile la rînduială cu meșteșug, ci sîntem datori, cu frica lui Dumnezeu și cu cutremur, cu lacrimi și suspine, cu glas evlavios, umilit, măsurat și smerit, să aducem Domnului rugăciune.

Că iată zic ție, fiule, vor veni zile cînd vor strica (răstălmăci) creștinii cărțile Sfintelor Evanghelii și ale Sfinților Apostoli și ale dumnezeieștilor Prooroci, ștergînd Sfintele Scripturi și scriind tropare și cuvinte elinești. Și se va revărsa mintea la acestea, iar de la acelea se va depărta. Pentru aceasta părinții noștri au zis: "Cei ce sînt în pustia aceasta, să nu scrie viețile și cuvintele părinților pe pergament, ci pe hîrtie, că va să șteargă neamul cel de pe urmă viețile părinților și să scrie după voia lor, fiindcă mare este necazul ce va să vină".

Și a continuat bătrînul: "În astfel de vremuri se va răci dragostea multora și va fi necaz mult. Năpădirile păgînilor și pornirile popoarelor, neastîmpărul împăraților, desfătarea preoților, lenevirea călugărilor. Vor fi egumeni nebăgînd seamă de mîntuirea lor și a turmei, osîrdnici toți și silitori la mese și gîlcevitori; leneși la rugăciune și la clevetiri osîrdnici, gata a osîndi viețile bătrînilor și cuvintele lor, nici urmîndu-le, nici auzindu-le, ci mai vîrtos ocărîndu-le și zicînd: "De am fi fost noi în zilele lor, ne-am fi nevoit și noi". Iar episcopii în zilele acelea se vor sfii de fețele celor puternici, judecînd judecări cu daruri, nepărtinind pe cel sărac la judecată, necăjind pe văduve și pe sărmani neajutîndu-i. Încă și în popor va intra necredință, erezie, curvie, urîciune, vrajbă, zavistie, întăritări, furțișaguri și beție". Și a întrebat fratele: "Și ce va face cineva în vremile și anii aceia?" Răspuns-a bătrînul: "Fiule, în acele zile, cel ce-și mîntuiește sufletul său, mare se va chema în Împărăția cerurilor".

Au venit odată patru pustnici la Cuviosul Pamvo, purtînd piei. Și au vestit fiecare fapta cea bună a celuilalt, nefiind acela de față. Unul postea mult, cel de al doilea era neagonisitor și cel de al treilea a cîștigat multă dragoste. Se spunea încă și de cel de al patrulea că 22 de ani avea de cînd era sub ascultarea unui bătrîn. Le-a răspuns lor Cuviosul: "Vă zic vouă că fapta cea bună a acestuia este mai mare, căci fiecare dintre voi, fapta bună care a cîștigat-o, cu voia sa a agonisit-o; iar acesta, tăindu-și voia, voia altuia o face. Căci acst fel de bărbați sînt mărturisitori, dacă pînă la moarte se vor păzi așa.

Odată, a venit la acest Cuvios Pamvo părintele Pior și a adus cu sine partea sa de pîine uscată. Pamvo l-a întrebat: "Părinte, pentru ce ai adus pîine cu tine?" Pior a răspuns: "Ca să nu te împovărez, adică să nu împruținez pîinea ta, ci s-o mănînc pe a mea". După cîteva zile, ducîndu-se și Cuviosul Pamvo la părintele Pior, a luat asemenea cu sine o parte uscată din pîinea sa și a înmuiat-o în apă. Pior, vîzînd, a zis: "Părinte, pentru ce ai adus pîinea înmuiată în apă?" Pamvo a răspuns: "Ca să nu te împovărez, nu numai cu pîinea, dar nici cu apa".

Într-o vreme oarecare Sfîntul Atanasie, Episcopul Alexandriei, l-a rugat pe părintele Pamvo să vie la dînsul în eparhie. Deci, pogorîndu-se, a văzut o femeie ușuratică; era foarte împodobită spre ademenirea oamenilor. Dar starețul, vîzînd-o astfel, a început a plînge. Frații l-au întrebat: "Părinte, pentru ce plîngi?" El a răspuns: "Plîng pentru două pricini: una, pentru pierderea sufletului acestei femei, iar alta, pentru nesîrguința mea către sufletul meu, precum are femeia aceea grijă pentru trupul său. Pentru ca să fie plăcută oamenilor, s-a împodobit atîta, iar eu nu mă îngrijesc să-mi împodobesc sufletul, ca să fie plăcut lui Dumnezeu".

Odată, Cuviosul Pamvo, umblînd prin părțile Egiptului cu cîteva frați, a văzut niște mireni șezînd, nebăgînd de seamă călugării care treceau. El a zis către acei mireni: "Sculați-vă și vă plecați călugărilor, ca să fiți binecuvîntați de dînsii; pentru că aceștia vorbesc adesea cu Dumnezeu și gura lor este sfîntă!"

Cuviosul Pamvo, fiind plin totdeauna de umilință, nu rîdea, nici nu zîmbea vreodată. Într-o zi diavolii, voind să-l facă să rîdă, au legat o pană cu o funie și o trăgeau înaintea ochilor lui, ca pe o bîrnă, și certîndu-se unii cu alții, strigau: "Ajutați! Ajutați!" Părintele Pamvo, vîzînd aceea a rîs, iar diavolii au început a dăntui, strigînd: "Ha, ha! Pamvo a rîs!" El le-a răspuns, grăind: "N-am rîs, ci am batjocorit neputința voastră; că sînteți atîția și nu puteți să duceți o pană". Atunci diavolii, umplîndu-se de rușine, au fugit.

Ucenicii lui ne spuneau despre dînsul și aceasta, că era foarte păzit în vorbire și cu multă socoteală în răspunsuri. Cînd îl întreba cineva din dumnezeiasca Scriptură, sau despre vreun lucru oarecare, nu răspundea îndată; ci mai întîi socotea în sine cu multă tăcere și zicea de multe ori: "N-am aflat ce să răspund împotriva întrebării acesteia". Dar abia după trei zile, sau după trei săptămîni, iar uneori abia după trei luni, dădea răspuns la întrebare. Răspunsul lui era adevărat și foarte folositor, căci îi venea de la înțelegerea ce o avea din darul lui Dumnezeu; pentru aceea toți primeau din gura lui cuvîntul cu frică, pentru că Dumnezeu grăia prin gura lui.

În zilele acestui cuvios părinte, în părțile acelea ale Egiptului erau doi frați de un pîntece, Paisie și Isaia. Ei erau fii de părinți bogați, pentru că tatăl lor fusese neguțător slăvit, care umblase cu neguțătoria

cea de mult preț pînă în Spania. Amîndoi acei frați, după moartea părinților lor, împărțind între ei averea cea multă, care le rămăsese lor, au zis unul către altul: "O, frate, ce fel de viață să ne alegem noi? De vom fi neguțători, ca și tatăl nostru, apoi cine știe cui vor rămîne ostenele noastre. Și încă va trebui să ne temem, ca să nu cădem în oarecare primejdii sau în tîlhării sau în înecarea mării. Deci, să ne alegem viața călugărească, ca și averile părintești să le punem în vistieria cerească și sufletele noastre să nu le pierdem".

Astfel, amîndoi sfătuindu-se, s-au lepădat de lume. Drept aceea, unul împărțind îndată partea sa la săraci, biserici și mînăstiri, s-a dus în pustie. El a căutat să învețe un meșteșug, ca să lucreze ceva și să poată să se hrănească din osteneala mîinilor sale. Deci viețuia singur întru Dumnezeu, silindu-se la postire și la rugăciune. Iar celălalt, zidindu-și o mînăstire mică, nu departe de locuințele mirenești, și primind puțini frați la sine, se nevoia cu iubirea de străini și cu hrănirea săracilor. Căci, zidind o casă primitoare de străini, pe toți cei ce veneau la dînsul îi odihnea, și slujea bolnavilor cu toată osîrdia. În zilele de sîmbătă și Duminică, punea cîte două, trei și patru mese pentru cei săraci. Astfel amîndoi acei frați, trăind cîțiva ani, s-au mutat către Domnul.

După sfîrșitul lor, a fost între frați o duhovnicească cercare și iscodire pentru acei frați. Unii lăudau mai mult pe cel ce și-a împărțit averea și s-a dus la liniște în pustie; iar alții cinsteau mai mult pe celălalt, care, din averile sale, a slujit străinilor, săracilor și bolnavilor. Din această pricină, frații, neînvoindu-se între ei cîțeva vreme, au mers să întrebe despre aceasta pe Cuviosul Pamvo; fiindcă voiau să știe, a cărui viață din acei doi frați este mai plăcută lui Dumnezeu și care dintr-înșii a cîștigat mai multă răsplătire.

Cuviosul Pamvo, auzind întrebarea lor, le-a răspuns: "Amîndoi sînt desăvîrșit plăcuți înaintea lui Dumnezeu, pentru că primitorul de străini s-a asemănat dreptului Avraam, iar pustnicul, Sfîntului prooroc Ilie; deci, amîndoi au bineplăcut lui Dumnezeu!" Dar frații încă nu se învoiau, ci vorbeau între ei cu împotrivire, unii fericind mai mult pe pustnic, și ziceau: "Acela a împlinit porunca Evangheliei: *Vindeți averile tale și dă-le săracilor...*, căci, făcînd astfel și luîndu-și crucea, a urmat lui Hristos, petrecînd în toate zilele în foame și în sete. Iar celălalt, primitorul de străini din averile sale, deși slujea săracilor, însă și el însuși avea răcorire, mîncînd și bînd cu străinii și gustînd cu bolnavii".

Iar ceilalți ziceau: "Și primitorul de străini a împlinit cuvîntul lui Hristos, Care a zis în Evanghelie: *N-am venit ca să-mi slujească Mie, ci ca să le slujesc Eu lor...*; căci a slujit la mulți ieșind în toate zilele în calea poporului, căutînd străini, săraci, bolnavi, nevoiași și aducîndu-i în casa sa îi îndestula cu de toate. Dacă pentru un pahar de apă rece, care se dă celui însetat, este făgăduită plată de la Dumnezeu, apoi cît de mare plată va avea fratele acela, care a primit stăini, a îndestulat numeroși flămînzi și însetați și a slujit tuturor bolnavilor?"

Cuviosul Pamvo, văzînd neînțelegerea dintre frați, le-a zis: "Fraților, îngăduiți-mi puțin, pînă voi cîștiga adevărare de la Dumnezeu și după aceea vă voi spune!" Trecînd cîteva zile, frații iarăși au venit la dînsul, voind să afle răspuns la întrebarea lor. Starețul le-a zis: "Vă grăiesc înaintea lui Dumnezeu, că pe acei doi frați, Paisie și Isaia, i-am văzut stînd împreună în Rai". Toți frații, auzind aceasta, s-au mîngîiat și au lăudat pe Dumnezeu.

Din acea descoperire a cuviosului, care i s-a făcut pentru cei doi frați, era arătat tuturor cît de mare dar avea el de la Dumnezeu; căci mai înainte de sfîrșitul său, s-a învrednicit a avea bunătățile Raiului și din vederea acelora, și mai ales din darul lui Dumnezeu ce-l avea într-înșul, s-a făcut asemenea cu viețuitorii. El trăind încă între oameni în chip stricăcios, de acum chipul nesticăciunii Raiului îl arăta în fața sa, fiind luminat nu numai cu sufletul, dar și cu trupul. Fața lui strălucea cu slavă, ca altădată fața Sfîntului Prooroc Moise, despre care lucru se scrie în Pateric astfel: "Cuviosul Pamvo a petrecut trei ani, rugîndu-se lui Dumnezeu și zicînd: "Doamne, mă rog Ție, să nu mă preamărești pe mine pe pămînt!" Dar Dumnezeu Care preamărește pe plăcuții Săi, atît l-a preamărit, încît frații nu puteau să privească la fața lui, de slava pe care o avea. Astfel sfîntul a fost preamărit în trup pe pămînt, mai înainte de preamărirea sa cea din ceruri.

Cînd s-a apropiat de fericitul său sfîrșit, după șaptezeci de ani ai vieții sale, a zis către frații care stăteau împrejurul lui: "De cînd m-am sălășluit în această pustie și am zidit chilia în care m-am așezat, n-am petrecut nici o zi în care să nu fi lucrat ceva cu mîinile, pînă cînd oboseam. Nici nu-mi aduc aminte ca să fi mîncat cîndva în zadar pîine dată de cineva; ci mîncm pîinea pe care eu singur o aveam din osteneala mîinilor mele. Din gura mea n-a ieșit vreun cuvînt, de care să mă rușinez în ceasul acesta sau să mă căiesc. Acum mă duc la Dumnezeu, așa ca, cel ce nici n-am început a vieții cu plăcere dumnezeiască și călugărească". Zicînd aceasta, și-a dat cinstitul și sfîntul său suflet în mîinile lui Dumnezeu, neavînd nici un fel de durere trupească.

Așa a fost viața și sfîrșitul acestui plăcut al lui Dumnezeu, ale cărui sfînte rugăciuni să ne ajute și nouă păcătoșilor a ne povățui la viața cea plăcută lui Dumnezeu, ca să cîștigăm din milostivirea Domnului nostru Iisus Hristos, Căruia împreună cu Tatăl și cu Sfîntul Duh, se cuvine cinste și slavă, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

Notă - Viața acestui cuvios este adunată de la diferiți scriitori: din Lavsaiconul lui Paladie, cap. 10, din cartea lui Rufin preotul, Despre vorbirile părințești, din cartea lui Eraclid, Raiul, cap. 1, de la Socrat scolasticul, cartea IV, cap. 18, și din Patericul Egiptean.

Cuviosul Ioan mult pătimitorul (18 iulie)

Prin multe nevoințe ni se cade nouă a intra în împărăția Domnului, zice Sfîntul Pavel, învățătorul neamurilor. Cu el împreună, tot așa ne spune și acest iubit ucenic al lui Iisus, Ioan feciorelnicul, zicînd: *Eu sînt Ioan, fratele și părtașul vostru în necazuri*. Aceași împreună glăsuire este potrivită și iubitului ucenic al Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, cel din mînăstirea Pecersca, adică al lui Ioan Feciorelnicul, ce este de neam rusesc și care se mai numește "mult pătimitor", pentru că a pătimit cu adevărat multe necazuri. El și-a avut fecioria logodită Mirelui cel ceresc, precum singur și-a mărturisit viața sa cea mult chinuită, fiind aproape de moarte, pentru o nevoie ca aceasta. De multe ori venea la acel cuvios, care se închisese într-un loc strîmt, din peștera Cuviosului Antonie, și acolo își petrecea toată viața sa. Un frate ce se lupta cu ispita diavolească spre pofta cea trupească, acela se ruga de sfînt ca să se roage Domnului pentru ușurarea patimii lui.

Cuviosul Ioan îi grăia: "Frate, îmbărbătează-te, că are să ți se întărească inima. *Așteaptă pe Domnul și păzește căile Lui, că Acela nu te va lăsa în mîinile vrăjmașilor tăi, nici te va da spre vîinare dinților lor*". Acel frate i-a răspuns: "Părinte, să mă crezi, că dacă nu-mi vei da ușurare, apoi nu mă voi odihni, ci voi trece din loc în loc". Cuviosul Ioan i-a zis: "De ce voiești să te dai spre mîncare vrăjmașului, și să te asemeni omului, care stă aproape de prăpastie? La acela venind vrăjmașul, deodată îl aruncă jos și căderea lui va fi atît de cumplită, încît nu poate să se mai scoale; iar de vei petrece aici în sfînta mînăstire, vei fi asemenea ca omul ce stă departe de prăpastie. Pe acela, oricît s-ar osteni vrăjmașul să-l tragă, nu-l va putea să-l înduplece. Astfel, Domnul, prin răbdarea ta, te va scoate din groapa patimilor și din tina necurăției. Dar ascultă-mă frate, să-ți spun ce mi s-a întîmplat în tinerețile mele. Și el a început să-și spună cu de-amănuntul toată viața sa astfel.

Cînd am venit în această sfîntă mînăstire Pecersca și cînd am început a mă osteni după rînduiala sfîntului chip îngeresc și călugăresc, am pătimit multe ispite de desfrînare și nu știu ce nu răbdam pentru mîntuirea mea. Cîte două și uneori cîte trei zile petreceam nemîncat, iar de multe ori și toată săptămîna nu gustam nimic, cu multă sete mă omoram și privegheam în toate nopțile. Astfel am petrecut trei ani, într-o pătimitură rea ca aceea; dar nici așa n-am aflat odihnă. Atunci m-am dus în peștera Cuviosului Părintelui nostru Antonie și petreceam ziua și noaptea, rugîndu-mă lîngă mormîntul lui. Odată am auzit glasul cuviosului către mine: "Ioane, Ioane, ți se cade să te închizi aici în peșteră și, prin nevedere și prin tăcere, să ți se ușureze războiul. Atunci Domnul te va ajuta cu rugăciunile cuvioșilor Săi.

Drept aceea, eu din ceasul acela m-am închis aici în acest loc strîmt și chinuitor în care petrec de treizeci de ani și abia acum cîtăva vreme am aflat odihna, căci toți anii mă luptam cu patimile și cu gîndurile cele trupești. Eu am petrecut ani cu asprime, mai întîi cu postul și cu privegherea obosindu-mi trupul; apoi, neștiind ce să fac și neputînd să rabd războiul cel trupesc, am socotit să viețuiesc gol și să pun fiare grele pe trupul meu. Astfel, de atunci pînă acum mă obosesc de răceală și de roaderea fierului; iar cînd toate acestea nu-mi erau destule, am făcut un alt lucru: am săpat o groapă adîncă pînă la umeri și, sosind zilele sfîntului post al Paștelui, am intrat în groapă și mi-am împresurat tot trupul cu țărînă, încît numai capul și mîinile le aveam libere. Așa am petrecut tot postul înghesuit de pămînt, neputînd a mă mișca cu trupul, dar nici așa n-a încetat pornirea trupească și aprinderea poftelor; căci vrăjmașul diavol îmi făcea înfiorări, voind să mă gonească de acolo.

Meșteșugirea acestuia am simțit-o astfel: picioarele mi s-au aprins în fundul gropii, încît și vinele se zgîrciseră într-însele; oasele trosneau, văpaia ajunsese pînă la pîntece, iar mădularele îmi ardeau. Eu însă nu băgam de seamă acea cumplită durere, ci mă bucuram cu sufletul; căci mi se fereau de întinăciune și voiam mai bine să ard în focul acela pentru Domnul, decît să ies din groapă, batjocorit de diavol. Tot în acel timp am văzut un balaur foarte înfricoșat și cumplit, suflînd în văpaie și arzîndu-mă cu scînteii; acela voia să mă înghită. Lucrul acesta l-a făcut în mai multe zile, voind să mă gonească. Deci, sosind noaptea cea purtătoare de lumină a Învierii lui Hristos, a năvălit deodată asupra mea acel cumplit balaur, mi-a înghițit capul și mîinile în gura lui și mi-a ars părul de pe cap și din barbă, precum mă vezi acum. Eu, fiind cu capul în gîtul acelui balaur, am strigat din adîncul inimii mele: "Doamne, Dumnezeule, Mîntuitorul meu, pentru ce m-ai lăsat? Miluiește-mă Stăpîne, că Tu Însuși ești iubitor de oameni! Mîntuiește-mă pe mine păcătosul, Unule fără de păcat, izbăvește-mă de spurcăciunea fărădelegilor mele, ca să nu mă leg de lanțurile vicleanului în veci! Mîntuiește-mă de înghițirea vrăjmașului acesta, că răcnește ca un leu, voind să mă înghită! Ridică puterea Ta și vino să mă mîntuiești; fulgeră fulgerul Tău și-l gonește, ca să se stingă de la fața Ta!" Cînd am săvîrșit rugăciunea, îndată a strălucit o lumină dumnezeiască ca fulgerul, și acel cumplit balaur s-a stins. Cu darul lui Dumnezeu de atunci nu l-am mai văzut.

După aceea am auzit și glasul Domnului către mine: "Ioane, Ioane, iată ți s-a trimis ajutor; de acum să iei aminte de tine, ca să nu pătimești ceva mai rău în veacul ce va să fie!" Eu, închinîndu-mă, am zis: "Doamne, de ce m-ai lăsat a fi astfel muncit?" Răspuns-a mie, grăindu-mi: "După puterea răbdării tale s-a lăsat asupra ta, ca să te arăți curat ca aurul; pentru că mai presus de putere, Dumnezeu nu dă ispite omului, ca nu cumva, slăbind, să fie batjocorit de șarpele cel viclean, ci ca un Stăpîn înțelept, robilor tari și puternici le încredințează lucruri mari și grele, iar celor neputincioși și slabi, proaste și ușoare. Așa să înțelegi și de războiul poftelor trupești, pentru care tu singur te rogi pentru tine; însă mortului, celui ce este lîngă tine, să te rogi ca să te ușurezi de patima desfrînării; căci acesta a făcut mai mult decît Iosif și poate să ajute celor ce pătimesc foarte tare de o patimă ca aceasta". Eu, neștiind numele unui mort ca acela, am început a striga: "Doamne, miluiește-mă cu rugăciunile acestui cuvios! Apoi m-am înștiințat că acela era Moise ungurul. Atunci a venit spre mine o lumină negrăită, în care sînt și acum, netrebuindu-mi lumînare ziua și noaptea. Asemenea și toți cei ce vin la mine, se satură de o lumină ca aceasta și văd la arătare mîngîierea mea, care m-a luminat în noaptea Învierii, pentru nădejdea luminii ce va să fie".

Astfel, Cuviosul Părintele nostru Ioan, sfîrșindu-și mărturisirea mult chinuitei sale vieți, s-a întors spre cel pățimaș și i-a mai zis: "Dar noi, frate, singuri ne-am pironit mintea spre iubirea trupească; de aceea Dumnezeu trimite patimi asupra noastră cu dreapta Sa judecată, fiindcă niciodată n-am făcut roade vrednice de pocăință. Deci, frate, îți zic aceasta: să ne rugăm Cuviosului Moise, că el îți va ajuta ție! Atunci s-a rugat împreună cu pățimașul și, luînd un os din moaștele Cuviosului Moise, l-a dat lui zicînd: "Lipește acest os pe trupul tău". El, făcînd aceasta, a simțit îndată că i s-a stins aprinderea, i-a încetat săltarea și i s-au omorît toate patimile desfrînării în trupul lui; și de atunci nu i se mai făcea lui supărare.

Deci sfîntul și pățimașul au dat laudă lui Dumnezeu, că l-au preamărit în viața sa prin curăție. Apoi Cuviosul Părintele nostru Ioan, în puțină vreme după mărturisirea chinurilor sale celor multe, în 18 zile ale lunii iulie, și-a dat duhul în mîinile Domnului, ca să împărățească cu El. Sfintele lui moaște, care

izvorăsc tămăduiri, stau și pînă acum nemișcate, ca un stîlp de tărie în fața vrăjmașului, acolo unde mai înainte s-a îngropat singur pînă la umeri, pe cînd se nevoia.

Cu rugăciunile Cuviosului Părintelui nostru Ioan, al cărui cinstit trup, ca al celui ce a biruit patima trupească prin multă chinuire, s-a făcut stîlp în casa lui Dumnezeu, să ne fie și nouă a ne povățui pe pămîntul ceresc cel făgăduit, ca și cu o lumină și o umbră a stîlpului care este aproape de Moise. În acele locuri care sînt vrednice celor de la piept - adică pruncilor, nu altora, ci ca celui de la pieptul lui Hristos, așa și acestui feciorelnic Ioan, adică cu darul și cu slava Celui în Treime slăvit, Căruia se cuvine slava, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

Viața Cuvioasei Macrina, sora Sfîntului Vasile cel Mare (19 iulie)

Chipul acestui cuvînt ne arată că este o epistolă, scrisă de Sfîntul Grigorie de Nîssa, fratele ei, și trimisă către Olimpije monahul. Dar, mulțimea vorbelor covîrșind hotarele epistolei, se întinde spre povestire și spre scriere de viață:

Frate Olimpije, îți aduci aminte de vorbirea care am făcut-o între noi, cînd te-am întîmpinat în Antiohia și cînd ai voit să te duci la Ierusalim pentru închinare la Sfintele Locuri? Atunci, pornindu-se între noi multe cuvinte - căci priceperea ta a dat pricina acestora -, a venit vorba și despre aducerea aminte a petrecerii celei îmbunătățite a fericitei Macrina, a cărei povestire nu-și avea deplină adevărită din auzire de la alții, ci din însăși iscusirea și cercetarea făcută. Cuvioasa Macrina a fost sora mea, născută cea dintîi din aceeași părinți. Deci, fiindcă și tu ai judecat a fi de folos sufletului această povestire, să nu se uite viața ei și să se ascundă cu tăcerea, ca nefolositoare, ea s-a suit la săvîrșirea faptelor bune prin pustnicie și nevoie. Pentru aceasta socotesc că este bine a mă pleca îndemnării tale și a povesti viața ei cu puține și scurte cuvinte.

Această fecioară a fost numită de părinții noștri Macrina. Numele acesta era, care îl avea la arătare. Ea a avut și alt nume într-ascuns, cu care s-a numit mai înainte de a se naște, primit printr-o dumnezeiască vedenie. Maica noastră Emilia era foarte îmbunătățită și dorea să-și păzească fecioria și să-și petreacă viața fără prihană. Dar, pentru că a rămas orfană de tată și de mamă și fiind foarte frumoasă, mulți se îndemneau s-o ia de soție. Deci, dacă nu s-ar fi măritat de bunăvoie cu vreun bărbat, s-ar fi primejduit să pătimească cu sila și s-o răpească vreunul din cei ce erau răniți de frumusețea ei. Pentru aceasta a primit să-și ia bărbat pe cel mai cinstit cu viața, adică pe tatăl nostru, Vasile, ca să aibă păzitor al vieții și al întregii ei înțelepciuni. Drept aceea, cînd a venit vremea ca maica noastră să nască, a văzut în somn că purta în mîinile sale pe această pruncă, fiică a ei, și i s-a arătat un om preaîncuviințat, care a numit-o Tecla. Zic Tecla, aceea care are mare laudă între fecioare! Și după ce preaîncuviințatul acela a numit de trei ori pe pruncă Tecla, s-a făcut nevăzut, dînd ușurință maicii noastre ca s-o nască. Mama, după ce s-a deșteptat, îndată a născut pe sora noastră.

Deci, numele acesta de Tecla, sora noastră îl avea în ascuns; însă eu socotesc, că preaîncuviințatul acela, care s-a arătat maicii noastre, nu avea de gînd să povățuiască pe maica noastră să o numească Tecla; ci ca mai înainte să arate prin numele acestei fecioare, viața surorii noastre și asemănarea voinței pe care o avea împreună cu fecioara Tecla.

După ce Macrina a trecut de vîrsta pruncească și s-a făcut îndemînatică a învăța sfaturile acelea -, pe care le primește firea copiilor -, adică obiceiurile cele bune pe care părinții săi i le-au dat, întru acelea bine a sporit. Maica noastră se sîrguia s-o învețe cuvintele Sfintei Scripturi cele de Dumnezeu insuflate și cele ce sînt potrivite pentru vîrsta copiilor, dar mai ales înțelepciunea lui Solomon, și altele cîte ajută la obiceiurile cele bune ale vieții. Cuvintele Psaltirii erau învățătura Macrinei, pe care le zicea la timp potrivit, adică atunci cînd se scula din somn, cînd începea vreun lucru, cînd îl isprăvea, cînd sta și se scula

de la masă și când se culca, totdeauna psalmii lui David îi avea în gură ca pe o bună însoțire. Cu aceste cuvinte și cu altele asemenea, Cuvioasa Macrina creștea cu învățătura.

Când a învățat să facă și lucru sfințit de mână, a împlinit vârsta de 12 ani, în care începe a străluci floarea tinereții. Pentru aceea ea era vrednică de minune; căci, deși frumusețea ei era ascunsă, cu toate acestea nu s-a tănuit, ci mulți gîndeau cum că Macrina avea acel fel de frumusețe, cum în toată patria ei nu se mai afla. Mulți tineri alergau la părinții noștri și o cereau lor de soție. Dar tatăl nostru, fiind înțelept și vrednic a judeca socoteala și așezarea cea bună a oamenilor, a alergat la un tînăr de neam bun, iscusit la învățatură și strălucit la întreaga înțelepciune și a hotărît ca acela să o însoțească pe tînăra noastră soră Macrina, dar numai după ce va veni în vîrstă. Pentru aceasta, tînărul acela trăgea nădejde că avea să ia pe Macrina de soție și, ca arvună, a dat în cuvinte tatălui nostru, dovada pe care o avea, apărîndu-se și sprijinindu-se cu dînsele față de cei ce-l nedreptăteau. Cu toate acestea, moartea i-a luat aceste bune nădejdi, răpindu-l din viața aceasta în floarea tinereții.

Fecioara Macrina știa de făgăduința făcută de tatăl nostru, ca să o mărite după dînsul. Însă, deoarece aceea hotărîre s-a împiedicat prin moartea tînărului, ea a socotit ca și cum nunta s-ar fi făcut; deci, a judecat în mintea ei să rămîna de aici înainte supusă nunții aceleia și a doua oară să nu se mai mărite. Când părinții îi ziceau despre nuntă, fiindcă mulți o cereau pentru frumusețea ei, ea le răspundea că era lucru necuviincios și afară de lege, ca să nu primească nunta care s-a hotărît mai înainte de tatăl nostru. Ea zicea: "De ce să mai fac altă nuntă, deoarece oamenilor le este hotărîtă o nuntă, o naștere și o moarte; și bărbatul care s-a logodit cu mine, după hotărîrea părinților mei, nu a murit, ci numai s-a dus. El este viu întru Dumnezeu pentru nădejdea învierii. Deci, ar fi necuviincios lucru a nu păzi credința și întreaga înțelepciune a mirelui meu, care s-a dus".

Cu niște cuvinte ca acestea izgonea ea pe cei ce o cereau în căsătorie. Deci, a socotit ca și de aici înainte să păzească această bună hotărîre, adică să nu se despartă niciodată de lîngă maica sa. Această unire a Macrinei era plină de cîștig și maicii sale; deoarece, în loc să aibă multe slujnice, slujba pe care o făcea ei era destulă; ea era bună chiverniseală amîndurora, că maica slujea întru toate cele trebuincioase sufletului fiicei sale, iar fiica, trupului maicii sale. Făcea aceasta, pentru că se cădea făgăduinței fecioriei ei să se îndeletnicească într-o sfință lucrare ca aceasta. Ea de multe ori făcea cu osteneala mîinilor sale și pîinea pe care o mîncău amîndouă; dar nu numai aceasta, ci și toată grija casei o chivernisea împreună cu maica sa, fiindcă maica noastră avea nouă copii, afară de Macrina, patru fii și cinci fete. Ea era supusă în trei deosebite stăpîniri, fiindcă avea avuții și moșii în stăpînirea a trei neamuri. De aceea, maica noastră, pentru îngrijirea casei, era împărțită în toate părțile, căci tatăl nostru murise mai înainte.

În toate grijile acelea, Macrina era părtașă împreună cu maica noastră, ușurînd-o de greutatea muncii, iar în vremea sa își păzea și viața sa curată și fără de prihană, cu învățătura maicii sale. Lîngă aceasta, pentru o petrecere ca aceea a ei, a luat pildă și maica sa, ca să urmeze și ea aceeași nevointă ca a ei, și puțin cîte puțin a atras-o și pe dînsa spre întinderea și spre viața cea fără de materie și mai desăvîrșită a monahilor. După ce maica noastră a rînduit pe surori bine și prin bună rînduială, s-a întors de la școală și fratele nostru mai mare, Vasile, după ce s-a ostenit mulți ani în învățătura filosofiei celei dinafară.

Minunata Macrina l-a luat pe Vasile cu dînsa și, în scurt timp, l-a adus la scopul adevăratei filosofii și pustnicii. El, cu toate că era înălțat din cugetul filosofiei celei dinafară și strălucit cu mărimea mai mult decît mulți stăpînitori, măcar că defăimase vredniciile și dregătoriile, cu toate acestea cuvioasa l-a făcut pe el să se despartă de strălucirea lumească, să defaime laudele înțelepciunii și ale învățaturii din afară și să vină în viața aceasta cea desăvîrșită și să-și pregătească lui, drumul petrecerii celei îmbunătățite și neîmpiedicate, adică cele prin viața Marelui Vasile. Pe celelalte isprăvi ale lui, prin care s-a făcut cunoscut în toată lumea, le lăsăm acum, căci trebuie mult timp să le scrie cineva; de aceea să revenim acum la scopul nostru.

Deoarece fericita Macrina a scăpat de grijile vieții celei lumești, a făcut și pe maica ei să lase viața cea obișnuită ei, petrecerea cea amăgitoare și serviciile pe care le avea de la slugile și roabele ei și să se facă cu cugetul asemenea cu cei mulți, să se unească și ea cu fecioarele și monahiile în petrecere; iar pe

slujnicile de mai înainte să le facă ca pe niște surori întocmai cu cinstea. Aici doresc să vă spun o poveste, pe care nu voiesc să o las la o parte, fiindcă printr-înșă se arată mai mult gândirea cea înaltă a Cuvioasei Macrina.

Unul din cei patru frați ai noștri, cel de al doilea după Marele Vasile, cu numele Navcratie, se deosebea de ceilalți cu darurile cele firești, cu frumusețea trupului, cu puterea, cu grăbnicia și cu îndemânarea pe care o avea la orice lucru. Ajungând vârsta de 22 de ani, a dat mare veste și nădejde, în auzul multora, pentru iubirea de osteneală a lui. Mai pe urmă, defăimînd toate cîte avea în mîinile lui, din dumnezeiasca purtare de grijă, s-a apucat cu mare pornire și sîrguință de petrecerea cea pustnicească a monahilor, neavînd la el nimic altceva decît pe sineși. Lui i-a urmat și unul din oamenii casei noastre, care se numea Hrisafie și care iubea mult pe Navcratie, avînd aceeași dragoste către petrecerea monahicească.

Navcratie s-a dus într-o pustie, aproape de rîul ce se numea Irid și, aflînd în vîrful dealului un loc cu desîș de copaci sălbatici și cu o poiană ascunsă, s-a așezat acolo și își petrecea viața departe de tulburările cetățitorilor și de grijile divanului. El slujea cu mîinile sale bătrînilor, săracilor, bolnavilor și celor ce erau aproape. Fiind îndemînat la prinderea peștilor, scotea hrana vieții neputincioșilor și cu aceste osteneți își împila tinerețile sale. În vremea aceea se supunea și voilor mamei sale, cînd i-ar fi poruncit ceva. Cu aceste două fapte bune își împodobește viața și sporea în dumnezeieștile porunci.

După ce Navcratie a făcut cinci ani în nevoiță și pustnicie, a urmat o primejdie grea și pricinuitoare de mîhnire, cred că din vrăjmășia diavolului, care a întristat mult toate rudeniile noastre. El, fără nici o veste, s-a răpit din viața aceasta, fără nici o boală, fără nici o altă patimă arătată; că, ducîndu-se la rîu ca să prindă pește, a rămas să hrănească pe acei bătrîni și neputincioși, pe care îi îngrijea la bătrînețe; deci, s-a adus la chilia sa mort, împreună cu Hrisafie, tovarășul său.

Maica noastră, fiind departe de acel loc cale de trei zile, după ce s-a înștiințat de moartea lui, măcar că era desăvîrșită în fapte bune, cu toate acestea a biruit-o mîhnirea și de întristarea ei s-a făcut ca fără de suflare și fără de glas. Atunci s-a arătat vitejia și fapta bună a mării Macrina; căci ea s-a împotrivit întristării, cu gândul și socoteala cea dreaptă, păzindu-se nebiruită. Astfel, prin socoteala ei cea tare și nebiruită, a întărit neputința maicii noastre și a scos-o din adîncul întristării, învășind și îndreptînd spre bărbăție sufletul ei. Pentru aceasta maica noastră și-a revenit îndată din acea mîhnire și n-a pătimit nimic din slăbiciunile femeilor, adică să strige sau să-și rupă hainele de pe sine de durere sau cu versuri de bocet să-și pornească plîngerile. Ea răbda întristarea cu liniște și cu netulburare, izgonind de la sine neputința firii femeiești, cu gîndurile sale cele drepte și cu cuvintele pe care i le aducea Macrina, spre mîngîierea suferinței.

După ce maica noastră s-a izbăvit de grijile pentru creșterea și pentru așezarea lor și după ce a împărțit averea ei fiilor, atunci, după cum am zis mai sus, viața fiicei sale, Macrina, i s-a făcut ei sfat și pildă bună către viața pustnicească. Pentru aceasta a lăsat toate obiceiurile cele vechi și a ajuns la aceleași măsuri ale cugetării Macrinei și s-a făcut de o cinste cu celelalte monahii. Ea mîncea din aceeași mîncare, dormea pe același așternut și asemenea se împărțea din toate celelalte. Precum sufletele acelea care se despart de trupurile lor, în aceeași măsură se despart și de toate grijile lumii, tot astfel și viața Macrinei și a maicii noastre era despărțită de toată deșertăciunea lumească. Ele urmau viața cea îngerească, căci în petrecerea lor nu se arăta mînie, pizmă, ură, mîndrie sau vreo altă patimă de felul acesta și nici se afla în ele vreo poftă a lucrurilor celor deșarte, de cinste, slavă, trufie și celelalte asemenea, ci înfrînarea era desfătarea lor. Deci, slava lor era de a nu fi cunoscute de cineva.

Toate lucrurile cele iubite ale acestei vieți ele le aveau ca pe niște lucruri deșarte; iar lucrul singur adevărat era cugetarea dumnezeieștii Scripturi, rugăciunea necontenită și cîntarea de psalmi neîncetată, care se făcea toată noaptea și toată ziua. Ce cuvînt poate să arate o petrecere ca aceasta, care era ca un hotar între viață omenească și între cea îngerească? Căci, ca să se elibereze de patimile cele omenești, Macrina și maica noastră erau mai presus decît starea oamenilor cea firească; iar a avea trup și a trăi împreună cu simțirile, era mai prejos decît firea îngerească.

Dar poate ar îndrăzni cineva să zică, că nici cu aceasta nu erau mai prejos; căci, deși erau împreună legate cu trupul, cu toate acestea, după asemănarea îngerilor celor fără de trupuri, nu se trăgeau în jos de greutatea trupului, ci viața lor era aleasă și înălțată către cer, ridicându-se cu puterile cele cerești. Astfel au petrecut ele mai mulți ani și împreună cu anii creșteau și cu faptele bune. Ea totdeauna sporea spre mai înaltă măsură, prin adăugirile faptelor bune cele noi.

La acest mare scop al vieții Macrinei, slujea alesul și bunul Petru, fratele nostru, cel mai de pe urmă, care, îndată după ce s-a născut, a rămas orfan de tată; dar, deși tatăl nostru a murit, Ma-crina, sora noastră cea mai mare, l-a crescut și l-a învățat cu înaltă filosofie și pedagogie. Ea l-a iscusit atât de mult, de mic copil, în sfintele învățături, încât n-a dat libertate sufletului său să-l plece sau să-l abată la vreun lucru deșert. Macrina i s-a făcut lui tată, dascăl, pedagog, maică și sfetnic la toate lucrurile și faptele bune. În acest fel l-a pregătit, încât mai înainte de a trece vârsta copilăriei, s-a înălțat la acest scop înalt al pustniciei și s-a făcut îndemînatec la tot meșteșugul; căci lucra cu mâinile, neavînd nici un povățuitor sau meșter care să-l învețe. El a învățat cu de-amănuntul meșteșugul și știința, pe care alții cu multă vreme și cu oasteneală le-au învățat. Deci, fratele nostru Petru, defăimînd înțelepciunea cea dinafară și avînd firea sa ca dascăl la toată învățătura bună, căutînd și la sora noastră Macrina, ca la o faptă a lucrului cel bun, atât de mult a sporit în fapta bună, încît nu era mai prejos de Marele Vasile.

În vreme aceea s-a întîmplat o foamete mare. Mulți, auzind de facerile lor de bine - căci Macrina, maica și fratele nostru, Petru, au plecat să petreacă în pustie -, alergau la locul unde se nevoiau ei, iar Petru, prin iconomia lui Dumnezeu, atât de mult a înmulțit hrana și bucatele celor flămînzi, încît mulțimea oamenilor care veneau la dînșii făcea pustia aceea ca pe o cetate.

Între timp, maica noastră, ajungînd la adînci bătrîneți, s-a dus către Domnul, odihnindu-se pe mâinile celor doi fii ai săi. Însă vrednic lucru este să spunem aici și cuvintele rugăciunii pe care ea le-a zis fiilor săi cînd și-a dat sufletul. După ce s-a rugat mai întîi pentru fiii ei, care lipseau, și-a întins mâinile sale peste Macrina și Petru, care ședeau aproape de dînsa, unul la dreapta și altul la stînga sa, și a zis acestea către Dumnezeu: "Doamne, Ție Îți dăruiesc și această pîrgă și pe al zecelea fiu al meu. Pîrga mea este fiica cea întîi născută, iar al zecelea este fiul meu cel de pe urmă. Ție îți sînt dăruiri după lege și cei dintîi născuți și zeciuielile tuturor rodurilor; căci toate sînt prinosuri și dăruiri ale Tale. Deci, să fie sfințenia și darul Tău asupra pîrgii acesteia și asupra acestui al zecelea fiu al meu", arătînd cu mâinile ei spre Macrina și Petru. Acestea zicînd, a încetat și din rugăciune și din viață, după ce a poruncit fiilor ei ca trupul să i-l îngroape în mormîntul tatălui lor.

După ce au săvîrșit porunca maicii lor, s-au nevoit în pustnicie mai cu sîrguință, întrecîndu-se întotdeauna cu viața lor, iar isprăvile lor cele dintîi le biruiau cu cele mai de pe urmă. În acest timp, Marele Vasile a fost ales arhiepiscop al Cezareei, apoi a hirotonit, preot și arhieru al Sevastiei pe fratele nostru Petru. De atunci, Petru a petrecut viață și mai sfîntă, mai curată și mai cinstită decît întîia oară; căci, cu adăugirea arhieriei, s-a mărit și nevoița lui (Notă - În viața Sfîntului Vasile cel Mare, este scris în limba rusească, cum că Sfîntul Petru, episcopul Sevastiei, a fost însurat, și zice că eparhioții cîrteau pentru aceasta. Apoi scrie cum l-au pîrît Sfîntului Vasile, și multe altele după cum se scrie acolo. Însă toate sînt neadevărate; pentru că aici Sfîntul Grigorie, fratele lor, nu spune nimic despre aceasta).

După ce au trecut opt ani, Marele Vasile, cel vestit în toată lumea, a plecat din viața aceasta și s-a dus către Domnul, făcîndu-se pricină de plîns patriei sale și la toți creștinii. Sora noastră, Macrina, auzind de departe înștiințarea plină de jale a morții lui, s-a mîhnit cu sufletul de acea pierdere. Și cum era cu putință să nu simtă durerea morții și aceea care îi era soră? - durere care, pînă și vrăjmașii adevărului, au simțit-o. Cu toate acestea nu a căzut în deznădejde, ci a suferit cu bărbăție acea durere; căci, precum argintul se lămurește în multe feluri de topitori, ca să se scoată toată întinăciunea și rugina și să rămînă desăvîrșit curat, tot așa și Macrina s-a lămurit prin multe feluri de încercări dureroase. De aceea s-a arătat totdeauna bărbăția cea adevărată și neclintită a sufletului ei: întîi prin moartea fratelui său Navgratie, al doilea prin despărțirea maicii sale și al treilea, cînd Marele Vasile s-a dus din această viață - cel care a fost păstorul de obște al neamului omenesc -, rămînînd ca un luptător nebiruit și trecînd peste toate primejdiile vieții.

După nouă ani de la moartea Marelui Vasile, s-a adunat sinod în Antiohia, la care am fost și eu. După ce sinodul s-a risipit, ne-am întors fiecare în eparhiile noastre și, mai înainte de a se împlini anul, mi-am pus în gând să mă duc la sora mea Macrina, pentru că trecuse mult timp de când nu m-am mai dus să o cercetez. La aceasta am fost împiedicat de îmbulzeala ispitelor, pe care le-am pățimit de la începătorii eresului arian. Numărînd anii, am aflat că erau trecuți de opt, de când nu am întâlnit-o și nu am văzut-o; deci am plecat.

După ce am călătorit multă vreme pe drum, fiind departe de sora mea, am avut un vis care îmi arăta înfricoșate nădejdi despre vremea viitoare. Mi s-a arătat în vis că port pe mîinile mele niște moaște de mucenici, din care ieșea atîta strălucire, parcă ar fi ieșit din oglinda cea curată cînd se pune în dreptul soarelui, încît acea strălucire îmi întuneca ochii și nu puteam să mai privesc. Visul acesta l-am avut de trei ori în acea noapte; dar nu am putut să înțeleg ce mi s-a arătat. Numai în sufletul meu simțeam o mîhnire mare și căutam să văd din fapte împlinirea visului arătat. Cînd am ajuns aproape de sihăstrioara cuvioasei, am întrebat pe un prieten, mai întîi despre fratele nostru Petru. Acela mi-a răspuns că Petru are șase zile de cînd a plecat ca să vină la noi. Din aceasta am cunoscut că el s-a dus pe alt drum și de aceea nu ne-am întâlnit. Apoi am întrebat despre Cuvioasa Macrina cum se află și, aflînd că este bolnavă, m-am grăbit la drum și am călătorit mai iute; căci întristarea și frica au tulburat sufletul meu de ceea ce are să fie.

După ce am ajuns la sihăstria cuvioasei, toți pustnicii au ieșit în întîmpinarea mea - că aveau acest obicei, ca să întîmpine pe prieteni -, iar ceata pustnicilor stătea cu bună podoabă în biserică și mă așteptau. Deci, după ce am intrat în biserică și după terminarea rugăciunii care se făcea de obicei, monahiile și-au plecat capetele cu bun chip și s-au dus. Văzînd eu că Macrina, egumena lor, nu era cu dînsule, am luat un povățuitor și m-am dus la chilia ei. Ea zăcea de boală, culcată jos pe un așternut întins pe o scîndură. Ca așternut avea sub dînsa un sac de pînă, iar în loc de pernă avea altă scîndură pusă de-a curmezișul. Pe aceea își rezema capul sau grumazul său.

Dacă m-a văzut că am venit aproape de ușa chiliei, s-a sculat și s-a rezemat în cot, dar n-a putut să vină la mine, fiindcă puterea ei era slăbită de fierbințeală. Deci, întărîndu-și pe pămînt mîinile ei pe cît putea, s-a tras pe brînci din zăcerea ei, și cu aceasta a împlinit primirea întîmpinării mele. Eu, văzînd-o astfel, îndată am alergat și, sprijinind-o cu mîinile mele, am ridicat-o și am pus-o pe așternutul ei obișnuit pe care zăcea. Ea, întinzîndu-și mîinile spre Dumnezeu, a zis: "Îți mulțumesc, Doamne, Dumnezeul meu, că mi-ai îndeplinit cererea și nu m-ai lipsit de dorința mea, că ai pornit pe robul Tău spre cercetarea roabei Tale". Dar, ca să nu-mi pricinuiască vreo mîhnire, și-a ținut suspinul ei și, silindu-se să-și ascundă față de mine necazul inimii sale, a început să-mi spună cuvinte de bucurie, și astfel mă bucura cu întrebările ei.

Cînd a început vorba despre Marele Vasile, îndată s-a zdrobit inima mea și fața mi s-a posomorît. Dar fericita Macrina era atît de departe de a se mîhni împreună cu mine, încît din aducerea aminte a sfîntului, a luat pricină de mai multă mărime de suflet și a vorbit mult despre firea omenească, arătînd lucrarea lui Dumnezeu care este ascunsă în întîmplările cele aducătoare de mîhnire. Ea a vorbit atît de mult despre viața ce va să fie, fiindcă era luminată de Sfîntul Duh, încît mi se părea că mintea mea s-a înălțat prin cuvintele ei și a ieșit din trup, mergînd la cele neapropiate ale cerurilor, povățuindu-mă de cuvintele ei.

Deci, precum auzim despre Iov că avea dureri în trup, dar mintea lui nu se împiedica din lucrarea sa, nici își curma gîndul său a privi tainele cele mai înalte, un lucru ca acesta vedeam și la fericita Macrina. Deși fierbințeala uscaseră toată puterea ei și o împingea spre moarte, ea însă, răcorindu-și trupul cu răbdarea ca cu o rouă, își avea mintea neîmpiedicată de vederea celor înalte, nevătămîndu-se deloc de boală și slăbiciune. De nu s-ar fi întins cuvîntul atît de mult, aș fi voit să povestesc toate cele următoare, adică cum s-a înălțat cu vorbirea pururea pomenita Macrina, cum a filosofat despre suflet și pentru care pricină s-a făcut omul, cum s-a făcut muritor și de unde i-a venit moartea și cum se întoarce iarăși din moarte la viață. Acelea le povestea ea cu multă ușurință, fiindcă era luminată de darul Sfîntului Duh și cuvintele curgeau din gura ei, precum curge apa de izvor.

După ce s-a săvîrșit vorbirea, a zis către mine: "Frate, este vremea să odihnești puțin trupul tău, care este ostenit de atîta călătorie". Eu, deși aveam multă trebuință de odihnă, nu voiam să mă despart de dînsa

și să n-o mai văd, vrînd să-i ascult cuvintele ei cele mari și pline de dulceață duhovnicească. Dar, de vreme ce aceasta îi era ei plăcut, ca să mă arăt că în toate mă plec dascălului meu, am mers cu un povățuitor într-o grădină ce era în apropiere și găsind un sălaș pregătit, foarte bucuros m-am odihnit la umbra copacilor celor cu viață de vie. Cu toate acestea nu era cu puțință să simt acea veselie care mi se pregătise, căci sufletul meu se necăjea din așteptarea celor de întristare; visul pe care îl văzusem, se părea că se arăta prin fapte. Vederea fericitei Macrina dinaintea mea, se arăta cu adevărat ca niște sfinte moaște de sfînt mucenic, care erau strălucite de darul Sfîntului Duh ce locuia într-însele.

În vremea cînd eu mă aflam mîhnit pentru așteptarea celor ce aveau să fie, nu știu cum cuvioasa a cunoscut gîndurile mele și a trimis la mine veste de bucurie, spunîndu-mi să fiu cu inimă bună și să am pentru dînsa nădejdi mai bune, căci simte că-i este mai bine. Ea nu zicea acestea ca să mă amăgească, ci erau adevărate, deși eu atunci nu le-am înțeles. Cu adevărat așa au fost, căci, precum un drumeț care aleargă și întrece pe cel împreună luptător cu el, cînd a ajuns aproape de sfîrșitul drumului și cînd se apropie să ia darul și să vadă cununa biruinței, atunci el se bucură în sine ca și cum ar fi luat-o și vestește biruința cu bucurie prietenilor săi, astfel și fericita Macrina, pornind dintr-un așezămînt ca acesta, mi-a vestit să nădăjduiesc pentru dînsa cele mai bune; fiindcă atunci privea către darul chemării celei de sus și numai nu zicea cuvîntul acela al Apostolului: *Mi s-a pregătit mie cunună a dreptății, pe care mi-o va da Dreptul Judecător. Cu nevoița cea bună m-am nevoit, drumul l-am săvîrșit și credința am păzit.*

Bucurîndu-mă eu de vestea auzită, m-am împărtășit din multe feluri de bucate pe care le gătise și care erau pline de toată veselia inimii; căci sîrguința cuvioasei în acest chip se pogorîse, pînă și la gătirea bucatelor mele. După ce m-am odihnit, iarăși m-a chemat și a început să pomenească faptele pe care le-a făcut din tinerețile ei; asemenea îmi povestea și de lucrurile părinților noștri, cîte le ținea minte și cîte au urmat mai înainte de nașterea mea; apoi spunea și de viața mea care a urmat. Scopul ei era ca, prin această povestire, să aducă mulțumire lui Dumnezeu pentru toate.

Povestea despre viața părinților noștri, nu că era atît de strălucită în acele vremi, ci a crescut și s-a mărit din iubirea de oameni a lui Dumnezeu, fiindcă strămoșii tatălui nostru au mărturisit pe Hristos și s-au lipsit de averile lor. Strămoșul maicii noastre a fost omorît de urgia împărătească și părinții noștri au rămas străini de averile părinților lor. Cu toate acestea, viața și bogăția părinților noștri atît au crescut - prin credința care au avut-o către Dumnezeu -, încît în vremea lor nu era altul mai renumit și mai vestit decît dînșii. Averea lor s-a împărțit la fiecare din frații noștri; dar Dumnezeu, cu binecuvîntarea Sa, atît de mult a înmulțit averile fiecărui fiu, încît averea fiecăruia covîrșea întreaga avere a părinților noștri.

Cuvioasa zicea încă și aceasta, că din cîte averi i-a revenit, nu a ținut pentru sine nimic, ci pe toate le-a dat fratelui său, Petru, ca să le iconomisească după porunca lui Dumnezeu. Viața ei a fost astfel - din binecuvîntarea lui Dumnezeu -, încît mîinile ei nu încetau, lucrînd după poruncă. Ea nici către oameni n-a privit cîndva, nici cu facerile de bine și cu milostenia oamenilor nu și-a iconomisit trebuințele vieții sale. Ea niciodată n-a izgonit pe frații care i-au cerut milostenie, fără să le dea ceva, nici n-a cerut de la iubitorii de Hristos, care împărțeau milostenie; căci și Dumnezeu îi creștea ale ei pe ascuns. Acel puțin lucru de mîini care îl lucra, îl înmulțea ca pe niște semințe, cu binecuvîntarea Sa.

Dar fiindcă și eu am început a povesti ostenele care am pătimit mai înainte, adică despre prigonirea pe care a făcut-o răucredinciosul împărat Valent împotriva dreptei credințe și mai pe urmă despre gîlceava și tulburarea Bisericilor lui Hristos, care ne-a chemat pe noi spre nevoițe și ostenele, Cuvioasa Macrina a zis către mine: "Nu încetezi de a te arăta nemulțumitor către bunătățile care ți le-a dăruit Dumnezeu? Nu-ți îndreptezi nemulțumirea ta? Nu alături bunătățile părinților tăi cu ale tale? Așa era tatăl nostru de cunoscut, încît era cel dintîi dintre ritori; dar, cu toate acestea, vestea despre el nu a trecut peste hotarele patriei noastre. Dar tu te-ai făcut renumit între cetăți, popoare și neamuri. Biserica lui Dumnezeu trimite de te cheamă ca să le ajuți și să le îndreptezi, iar tu nu socotești darul acesta, nici nu știi de unde este pricina atîtor bunătăți! Deci, se cade să mulțumești lui Dumnezeu, Care te-a ridicat pe tine la înălțimea aceasta, prin rugăciunile părinților noștri; căci tu, de la sineți, nu aveai nici o putere la aceasta".

Acestea le zicea ea, iar eu doream ca ziua să se lungească mai mult, ca să nu înceteze această fericită ocazie de a-mi îndulci auzul cu cuvintele ei. Dar, de vreme ce glasul celor ce cântau, ne-a chemat la Vecernie, m-am dus în biserică; iar ea s-a îndreptat iarăși către Dumnezeu prin rugăciune. Trecînd astfel noaptea și sosind ziua, am socotit mai înainte, din semnele care le vedeam, că în ziua aceea avea să fie sfîrșitul vieții sale, fiindcă fierbințeala a stricat toată puterea trupului ei.

Cunoscînd ea neputința gîndurilor mele, socotea să mă scoată din așteptările cele mîhnite și îmi risipea întristarea sufletului meu cu cuvintele ei cele bune. Cu toate acestea, sufletul meu primea multe feluri de pătămări și, după obiceiul firesc, se pleca spre întristare, după cum era de cuviință; pentru că nu mai era nădejde să-i mai aud altădată glasul, că după puțin avea să iasă din viața aceasta - lauda cea de obște a neamului nostru. În alt chip se mai umplea sufletul meu de bucurie, socotind acelea pe care vedeam, precum că sora mea a covîrșit cu adevărat firea obișnuită și s-a făcut mai presus de obște.

Eu vedeam pe fericita Macrina, cînd a ajuns la răsufierea cea de pe urmă, că nu se temea de despărțirea de viață, nici nu a pătimit vreo schimbare pentru așteptarea morții ei. Ea a vorbit cu minte înaltă despre petrecerea monahicească, pînă la cea mai de pe urmă suflare. Pentru aceasta mi se pare că atunci a arătat celor ce erau de față dumnezeiescul dor, pe care îl ascundea în adîncurile sufletului ei, către Mirele cel nevăzut, Hristos, și cîtă dorință avea să se lase de legăturile trupului, ca să ajungă mai iute la doritul Hristos și să se unească cu El.

Partea cea mai mare a zilei trecuse și soarele a ajuns la apus, iar sîrguința fericitei nicidecum n-a obosit. Deci, cu cît se apropia de sfîrșitul vieții, cu atît mai mult alerga cu dorința fierbinte către Cel dorit, vîzînd mai curat frumusețea Mirelui ei. Pentru aceea nu mai căuta la mine, ci privea la Dînsul; pentru că patul ei căuta spre răsărit, de aceea a lăsat vorbirea care o făcea cu mine și vorbea cu Dumnezeu prin rugăciuni și Îl ruga șoptind, cu așa glas, încît de-abia auzeam cuvintele ei, care erau acestea:

"Doamne, Tu în dar ne-ai dezlegat pe noi de frica morții. Tu ai pus începutul vieții celei adevărate și sfîrșitul vieții de acum. Tu pentru o vreme odihnești trupurile noastre cu somnul morții și iarăși ne deștepti pe noi cu trîmbița cea mai de pe urmă. Tu dai pămîntului ca pe un amanet trupul nostru, pe care cu mîinile Tale l-ai închipuit și iarăși îl iei din pămînt, pe acel care l-ai dat lui, și în dar schimbi în nestrîcaciune trupul nostru cel muritor și grozav. Tu ne-ai izbăvit pe noi din blestem și din păcat, făcîndu-Te pentru dragostea noastră blestem și păcat. Tu ai zdrobit capul balaurului, care, prin neascultare, a înghițit pe om. Tu ne-ai deschis nouă calea către înviere și, zdrobind porțile iadului, ai surpat stăpînirea morții, adică pe diavol. Tu ai dat semn celor ce se tem de Tine, chipul cinstitei Tale Cruci, spre pierderea vrăjmașului și spre apărarea vieții noastre. Spre Tine, Dumnezeul meu, m-am aruncat din pîntecele maicii mele și spre Tine a nădăjduit sufletul meu, din toată puterea mea. Ție mi-am dăruit trupul și sufletul meu din tinerețe și pînă acum.

Pune-mi înainte înger luminat, ca să mă povățuiască la locul odihnei și în sînurile sfinților părinților noștri. Tu, Cel ce ai oprit sabia cea de văpaie și ai așezat în Rai pe vestitul tîlhar, care s-a răstignit împreună cu Tine și a căzut sub îndurările Tale; po-menește-mă și pe mine întru împărăția Ta, că și eu m-am răstignit împreună cu Tine, pironindu-mi cu frica Ta cărnurile mele și înfricoșîndu-mă de judecățile Tale. Să nu mă desparți pe mine de aleșii Tăi în înfricoșata prăpastie, nici să se pună împotriva în drumul meu pizmașul diavol; nici să se afle înaintea ochilor Tăi păcatele mele, orice am greșit prin neputința firii mele, cu cuvîntul, cu lucrul sau cu gîndul. Tu, Cel ce ai putere a ierta păcatele, iartă-mi și mie, ca să mă aflu înaintea Ta, cînd mă voi dezbrăca de trupul acesta, neavînd nici o întinăciune în chipul sufletului meu; ci sufletul meu să se primească în mîinile Tale curat și fără de prihană, ca tămîia înaintea Ta".

Zicînd acestea, a făcut semnul Sfintei Cruci pe ochi, pe gură și pe inima sa. Apoi, pentru că i se arsese limba de fierbințeală, nu a mai putut să pronunțe un cuvînt. Asemenea și glasul i se stinsese și numai prin semnul buzelor și prin mișcarea mîinilor înțelegeam că se roagă.

Asupra acestora a sosit și seara; și cînd a adus lumînare, fericita a deschis ochii și a văzut lumina. Ea se arăta că avea sîrguință să zică obișnuita mulțumire de seară, dar, fiindcă i se curmase glasul de tot, a

mulțumit cu inima și cu mișcarea mâinilor; și împreună cu inima i se mișcau și buzele. Îndată ce a sfințit mulțumirea, a făcut semnul Sfintei Cruci pe fața sa. După aceea a răsuflat odată tare și greu și apoi și-a dat sufletul. Atunci mi-am adus aminte de porunca ei, care mi-a dat-o când am întâlnit-o întâia dată, ca să pun mâinile peste ochii ei după ce va muri și să-i închid, precum se obișnuiește la morți, iar trupul ei să îl îngrop după cum se cuvine. Deci, am pus mâna pe sfânta ei față, atât numai ca să-i împlinesc porunca, pentru că ochii fericitei nu aveau trebuință de a-i închide cineva, că i-a închis singură cu mare bunăcuviință, precum se închid în somnul cel firesc. Asemenea s-au închis și buzele cu potrivire și mâinile ei s-au întins pe piept. Toată așezarea trupului s-a făcut cu bun chip de la sine și nu avea trebuință de vreo mână să-l împodobească.

Deci, eu din două părți am slăbit de pătımirea întristării: atât de moaștele pe care le vedeam, cât de plîngerea fecioarelor. Dar ele au suferit întristarea lor cu liniște și au încetat cu pornirea bocetelor din afară, de frica care o aveau de dînsa; căci fața egumenei deși tăcuse din certare, cu toate acestea ele se temeau să nu audă zgomot de plîngere mare, afară de rînduiala și porunca ei, și să mîhnească pe învățătoarea lor cea moartă. Dar n-au mai putut să țină cu liniște mîhnirea, că durerea ardea în sufletele lor ca un foc ascuns. Atunci numaidecît s-a auzit de la dînsele un glas amar și neținut, așa încît nici eu n-am mai putut să-mi țin gîndul. Atunci patima întristării m-a înecat cu totul, ca un rîu de primăvară, și n-am socotit cele ce aveam în mâini, ci m-am dat cu totul plînsului, socotind că era pricină binecuvîntată, pentru care plîngeau monahiile.

Ele nu plîngeau pentru că au fost lipsite de trupeasca purtare de grijă a cuvioasei, nici pentru vreun alt lucru lumesc de care se mîhnesc mireni la moartea rudelor lor; ci plîngeau și se tînguiau, pentru că s-au lipsit de nădejdea și mîntuirea sufletelor lor cea după Dumnezeu, și cu lacrimi strigau acestea: "S-a stins făclia ochilor noștri; s-a luat de la noi lumina povățuirii sufletelor noastre; s-a ridicat de la noi pecetea nestrăicării noastre, s-a curmat legătura întregii noastre înțelepciuni, s-a zdrobit întărirea celor neputincioase și s-a pierdut vindecarea celor bolnavi! O, buna noastră învățătoare, în zilele tale, noaptea ni se arăta ca ziua, fiindcă se lumina cu viața ta cea curată; iar acum și ziua ni se pare noapte și întuneric!" Mai mult decît toate monahiile, plîngeau acelea pe care le găsisse cuvioasa lepădate în cale pe vremea foametei și le luase, le crescuse și le povățuise în viața cea nestrăicătoare a fecioriei, căci o numeau maica și hrănitorea lor.

După puțină vreme, privind eu la sfîntul cap al moaștelor celei moarte, ca și cum am fost certat de dînsa pentru neorînduiala și tulburarea plînsurilor, îndată mi-am ridicat gîndul, ca dintr-un adînc al mării, și am strigat către fecioare: "Uitați-vă la dascălul vostru și aduceți-vă aminte de poruncile ei, cu care vă învăța ca să păziți toată buna rînduială la toate lucrurile. Acel suflet dumnezeiesc ne-a învățat să plîngem numai în vremea când ne rugăm lui Dumnezeu. Acest lucru trebuie să-l facem și acum. Deci, să schimbăm glasurile de plîngere în cîntare umilitoare de psalmi". Am zis aceasta cu glas mare, ca glasul meu să biruiască plînsurile lor. După aceea, am îndemnat pe fecioare să meargă la chilii și să rămînă puțin din ele ca să-i slujească, adică acelea pe care le primea fericita pe cînd trăia.

Între ele era și o femeie renumită în bogăție, din neamul cel bun, care se numea Uetiani; și, fiind frumoasă, se măritase după un bărbat bogat. După puțină vreme a rămas văduvă și a luat ca păzitoare și povățuitoare a văduviei ei pe fericita Macrina. Uetiani, cea mai multă vreme o petrecea împreună cu fecioarele și învăța de la dînsele petrecerea cea îmbunătățită. Deci, acesteia i-am zis că acum nu este lucru oprit a pune peste sfintele moaște oarecare podoabă luminată de giulgiuri strălucitoare, pentru a împodobi acel trup curat. Uetiani a zis: "Se cuvine să ne înștiințăm dacă și cuvioasa a judecat cu cale să i se facă acest lucru, adică, dacă este cu cuviință să facem ceea ce și ei îi va plăcea; căci ce este bineplăcut lui Dumnezeu și ei îi va fi bineplăcut!"

Era o fecioară mai întîi decît toată ceata celorlalte, cu numele Lampadia și cu treapta, diaconiță. Aceasta știa cu de-a-mănuntul cele ce poruncise cuvioasa despre îngroparea ei. Deci, întrebînd-o eu, mi-a răspuns cu lacrimi: "Împodobirea sfintei este viața cea curată! Aceasta era podoaba ei pe cînd trăia și aceasta să fie și acum la îngroparea ei. Cele ce sînt spre împodobirea trupului, nu le-a primit, nici nu le-a păzit în viața ei, ca să le aibă acum la îngropare. Drept aceea și de vom voi să facem ceva mai mult

moaștelor ei, nu avem nici gătirea, nici chipul". Eu am întrebat-o: "N-aveți nimic păstrat din cele ce pot să împodobească moaștele ei?" Ea a răspuns: "Ce să avem păstrat? Aici sînt toate lucrurile ei ce le avea: îmbrăcămintea, acoperămîntul și încălțămîntea cea ruptă a picioarelor ei. Acestea sînt bogăția și hainele ei și afară de acestea pe care le vedeți nu are ascuns nimic altceva în lăzi, nici în chilia ei. Ea știa o vistierie a bogăției ei, cerul. Pentru aceea le-a strîns acolo pe toate și n-a lăsat nimic pe pămînt!"

La acestea eu i-am zis: "Dar dacă voi aduce vreuna din acelea care le-am păstrat pentru îngroparea ei, oare îi va fi ei plăcută?" Ea mi-a răspuns: "Sfînta, dacă ar fi fost vie, cu adevărat ar fi primit prinorul acesta, atît pentru arhieria pe care o ai, cît și pentru rudenia cea frățească a firii. Ea n-ar fi socotit ca străin darul fratelui ei; fiindcă pentru aceasta a poruncit să se îngroape trupul ei cu mîinile tale". Fiindcă ne-a dat voie să înfășurăm sfintele ei moaște în hainele mele, am poruncit unui om al meu, să aducă o haină ca să îmbrăcăm moaștele ei.

Uetiani, înfășurînd cu mîinile ei sfințitul cap al Cuvioasei Macrina, a pus mîna pe grumajii ei și a zis către mine: "Iată podoaba care este atîrnată de grumaz!" Și, dezlegînd legătura de pe cap, mi-a arătat o cruce și un inel de fier, care erau legate de gît cu ațe subțiri și atîrnau deasupra inimii sale. Eu am zis: "Cîștigul acesta să fie de obște! Tu să ai crucea spre pămîntul ta, iar mie îmi este destul moștenirea inelului!" Deasupra peceții inelului era închipuită o cruce, care arăta cinstitul lemn al Sfintei Cruci. Acela era ascuns în pecetea inelului, precum mi-a spus Uetiani, care știa.

Dar, deoarece era vremea să se îmbrace trupul cel curat cu haina și fericita îmi dăduse poruncă să-i slujesc la aceasta, iată că vine și Uetiani, cea mai sus pomenită, și îmi ajută. Pe cînd îmbrăcam sfintele moaște cu haina, ea mi-a zis: "Să nu lași nevăzută minunea cea mare care a făcut-o sfînta!" Atunci îndată a dezgolit o parte oarecare din pieptul ei și, aducînd lumînarea mai aproape de partea aceea, mi-a arătat un semn mic în piele, care se aseamăna cu un ac subțire. Eu i-am zis ei: "Ce minune este, dacă această parte a trupului are semnul acesta?"

Ea a răspuns: "Acesta a rămas pe trupul ei, ca o aducere aminte a ajutorului cel mare pe care fericita l-a primit de la Dumnezeu. Pentru că într-o vreme, s-a ivit în partea aceasta a trupului ei o boală cumplită, încît era în primejdie mare, căci dacă nu se tăia cu briciul, se făcea mare și nu se mai putea vindeca; pentru aceasta maica ei o ruga să aducă un doctor să o vadă. Fericita, socotind că a se dezgoli la trup și a se vedea de ochi străini, era mult mai rău decît boala aceea pe care o suferea, după ce a venit seara și a săvîrșit către maica sa obișnuita ei slujbă, a intrat în sfîntul altar; și acolo, căzînd în genunchi, a rămas toată noaptea, rugîndu-se lui Dumnezeu, Doctorul tuturor, să o tămăduiască. Ea a vărsat atîtea lacrimi, încît cu ele a făcut tînă, și din tina aceea a făcut o doctorie pentru boala ei. Dar, fiindcă maica sa se mîhnea și o îndemna să aducă un doctor, sfînta a zis către dînsa că, dacă va face cu mîna ei semnul sfintei și de viață făcătoarei cruci pe partea trupului unde o durea, se va tămădui. Atunci îndată a pus mîna sa pe sînul ei și a făcut Semnul Cruci. Și, o, minune! Rana s-a tămăduit și a rămas numai acest mic semn, ca să fie spre aducere aminte a dumnezeieștii tămăduiri și spre neconținută mulțumire către Dumnezeu".

După ce trupul sfintei s-a împodobit în acest chip, Uetiani mi-a zis: "Nu se cuvine ca sfînta să se arate împodobită ca o mireasă în ochii fecioarelor; deci, eu am o haină neagră, care a fost a fericitei maicii tale; pe aceea se cuvine să o punem peste sfintele moaște, ca să nu se arate sfîntita frumusețe, care strălucește cu această străină împodobire a hainei". Astfel a pus deasupra haina cea neagră, dar și prin ea strălucea fața sfintei. Gîndesc că puterea cea dumnezeiască a dat sfîntelor moaște darul acesta, încît după visul acela pe care l-am avut mai înainte, se vedea că ieșeau fulgere din frumusețea aceea.

După ce noi am săvîrșit acestea și se auzeau cîntările și plîngerile fecioarelor, nu știu cum s-a auzit glasul acela de cei ce locuiau împrejur, încît toți au alergat împreună din toate părțile. Ei au venit atît de mulți, încît nici curtea nu-i încăpea. Deci, în noaptea aceea s-a făcut priveghere cu cîntări de laudă, precum se face la praznicile mucenicilor; iar cînd s-a ajuns la slujba Duminicii, mulțimea bărbaților și femeilor care se adunaseră au tulburat cîntarea de psalmi cu plîngerile lor. Eu, cu toate că sufeream rău de întristare, însă mă gîndeam că ar fi cu putință ca să nu se lipsească nimic din acelea, care se cădea să se facă la îngropare. De aceea am despărțit mulțimea adunată, pe femei le-am pus împreună cu fecioarele, iar

pe bărbați, împreună cu ceata monahilor. Astfel am făcut să fie de amîndouă părțile cîte o cîntare de psalmi bine întocmită.

După ce s-a făcut ziuă și tot locul sihăstriei se strîmtorase, din cauza mulțimii, Araxie, episcopul acelei cetăți, care venise la îngropare cu toți preoții, m-a îndemnat să ridicăm moaștele și să le ducem la locul unde aveau să se îngroape. Atunci, eu mai întîi am rînduit racla cu moaștele de o parte, iar episcopul de altă parte și doi citeți de celelalte două părți. Astfel am mers cu liniște, iar înainte de amîndouă părțile moaștelor, mergeau o mulțime de diaconi și citeți, petrecînd sfintele moaște și avînd toți lumînări aprinse. Îngroparea fericitei era ca un praznic, fiindcă și cîntarea de psalmi se cînta cu un glas de către toți.

Dar fiindcă drumul pînă la biserica mucenicilor, unde erau îngropate trupurile părinților noștri, era ca la șapte sau opt stadii de-abia am trecut cu mare greutate acea depărtare; căci mulțimea aceea ne împiedica pe noi pe drum. După ce am ajuns la biserica aceea, am pus jos racla cu sfintele moaște și am început să facem rugăciune fără cîntare de psalmi. Rugăciunea aceea s-a făcut pricină de plîngere a poporului; căci, după ce a început cîntarea de psalmi, s-a descoperit mormîntul părinților noștri, în care sfînta avea poruncă să se îngroape. Atunci una din fecioare, văzînd acea sfințită față, a strigat: "Vai mie! De acum înainte nu voi mai vedea această față cu chip dumnezeiesc".

Cum au auzit aceasta celelalte monahii, au strigat și ele împreună cu dînsa; și îndată s-a făcut un zgomot fără de rînduială, încît s-a tulburat rugăciunea aceea ce se făcea cu cuviință. Din pricina aceasta, inimile tuturor celor adunați s-au zdrobit cu cuvintele acelea și s-au pornit spre lacrimi; dar eu făcînd un semn ca să tacă, iar diaconul cîntînd în biserică obișnuitele ectenii, le-a poruncit să se roage. Astfel, poporul cu sila s-a așezat în locul cel cu bună rînduială al rugăciunii.

După ce s-a săvîrșit rugăciunea, a intrat în sufletul meu o frică a acelei porunci dumnezeiești, care zice: "Goliciunea părintelui tău și a maicii tale nu o vei descoperi". Dar eu am zis în gîndul meu: "Cum voi putea să scap de osînda aceasta, eu, care am să văd la trupurile părinților mei goliciunea cea de obște a firii omenești, fiindcă trupurile lor s-au risipit, rămînînd niște oase goale?"

Acestea socotindu-le eu și, mai ales, temîndu-mă de mîhnirea pe care a arătat-o Noe către fiul său, Ham, căci i-a văzut goliciunea lui, mai pe urmă de toată meșteșugirea pe care au uneltit-o cei doi fii ai lui Noe, Sim și Iafet, mi-a arătat ce să fac. Pentru aceea, îndată ce s-au luat lespezile de pe mormîntul părinților mei, moaștele lor, mai înainte de a se vedea au fost acoperite cu un giulgiu curat. După aceasta, eu și episcopul am luat sfintele moaște și le-am pus lîngă moaștele maicii noastre. Astfel s-a îndeplinit rugăciunea și făgăduința care au avut-o amîndouă, maica și fiica; pentru că amîndouă au cerut de la Dumnezeu, ca și după moarte trupurile lor să se unească, după cum erau unite și în viața aceasta.

După ce s-au săvîrșit toate cele spre îngropare, am căzut pe mormînt și am sărutat țărîna; apoi am pornit la drum mîhnit și plin de lacrimi, gîndindu-mă de ce fel de bine s-a lipsit viața oamenilor. Pe drum s-a întîmplat că am întîlnit un om vestit, care avea stăpînire ostășească într-o cetate a Pontului. Acela se numea Sevastopolis. El, aflîndu-se împreună cu ostașii lui, m-a întîmpinat cu multă dragoste și, auzind de moartea fericitei mele surori, s-a întristat, că era rudenie a noastră.

După ce am încetat din lacrimi, am început să vorbim și mi-a zis: "Ascultă-mă, cît de mare bine a ieșit din viața aceasta!" Și a început povestirea astfel:

Odată, am dorit împreună cu soția mea să mergem la școala faptelor bune, că așa se cade a se numi sihăstria aceea, în care locuia fericita. Cu noi a mers și fiica noastră, care avea la un ochi o patimă vătămătoare, încît era grozavă și jalnică la vedere; fiindcă îmbrăcămintea luminii ochiului se îngroșase și se albise. După ce am ajuns la mînăstire, am împărțit locurile. Eu m-am dus la mînăstirea de călugări, peste care era egumen Petru, fratele tău, iar soția mea s-a dus în mînăstirea fecioarelor, unde era Sfînta Macrina.

După ce am zăbovit cîtăva vreme, am voit să ne întoarcem la casa noastră. Pe cînd ne pregăteam noi, deodată, cu o împreună glăsuire, ne-au oprit; adică fratele tău m-a rugat pe mine să mai îngăduiesc pînă mă voi împărtăși din masa lui cea pustnicească; iar fericita Macrina, sora ta, asemenea n-a lăsat pe soția mea să se ducă, ci, ținînd pe copila noastră în brațe, zicea că nu voiește s-o dea maicii sale, pînă ce nu se va împărtăși din masa ei. Apoi, sărutînd copila după obicei, și-a apropiat gura de ochiul bolnav al copilei, și, văzînd patima ce o avea la ochi, a zis: "Dacă îmi veți face mie darul acesta și veți îngădui să vă împărtășiți din masa noastră, vă voi da și eu o plată vrednică de o cinste și de un dar ca acesta". Mama copilei a zis: "Ce plată ai să ne dai?" Fericita a răspuns: "Am să vă dau o doctorie care să tămăduiască ochiul copilei voastre!" Această făgăduință a sfîntei mi s-a vestit și mie, și, bucurîndu-ne pentru aceasta, am rămas la ei.

După ce ne-am sculat de la masă, am pornit cu bucurie la drum, povestindu-ne unul altuia cele ce am văzut și am auzit. Eu îi povesteam faptele monahilor, iar soția mea îmi povestea cu de-a-mănuntul cele ce a văzut și a auzit de la fericita, și nu voia să lase nepovestite nici pe cele mai mici. Deci, povestind acestea, a venit și la cuvintele prin care se făgăduise sfînta că ne va da o doctorie, care va tămădui copila noastră. Atunci ea a întrerupt povestirea și a zis: "Vai, ce-am făcut! Cum am uitat să luăm doctoria care ne-a făgăduit-o?" Dar fiindcă mă mîhneam și eu pentru nepurtarea aceea de grijă, i-am poruncit să se întoarcă degrabă înapoi s-o ia. Atunci, din întîmplare, copila, pe care o ținea doica în brațe, s-a întors către mama sa, care, uitîndu-se la ochiul ei, de bucurie a zis cu glas mare către mine: "Nu te mîhni pentru doctorie, că nu ne-am lipsit de ceea ce ne-a făgăduit sfînta, căci doctoria ei a fost tămăduirea ce a făcut-o prin rugăciune copilei noastre". Deci nu rămăsese la ochiul copilei nici un semn de patimă, ca să fie nevoie să se vindece din doctoria ei. Zicînd aceasta, a luat copila în brațe și a dat-o în mîinile mele. Văzînd și eu o minune ca aceasta, mi-am adus aminte de minunile Domnului nostru Iisus Hristos, pe care unii nu le cred, și am zis: "Ce mare lucru este a se tămădui orbii prin mîna Domnului! Căci și Macrina, roaba Lui, cu credința ei în Dumnezeu, a făcut o minune ca aceasta, care nu este mai prejos decît acelea!"

Povestindu-mi acestea, acel vestit bărbat, ruda noastră, a tăcut și a început să-i curgă lacrimile din ochi. Acestea și alte minuni asemenea ale Fericitei Macrina, am auzit de la cei ce viețuiau împreună cu dînsa și știau cu de-amănuntul viața ei. Pe acelea nu le mai povestesc, că se vor părea necrezute de mulți; fiindcă cei mai mulți dintre oameni, după măsura cunoștinței lor, judecă și pe acelea care le aud; iar lucrul care covîrșește măsurile cunoștinței lor, îl presupun că este minciună și nu-l cred. Pentru aceea nu mai spun aducerea de roadă ce a făcut fericita în vremea foametei, înmulțind grîul pe care-l scotea din hambar și îl împărțea la săraci.

Ea a făcut și alte minuni încă mai slăvite decît aceasta, precum erau: vindecare celor bolnavi, tămăduirile celor îndrăciți și proorocirile care le spunea, despre cele ce au să fie. Iar cei ce au cunoștință adevărată și întreagă, le cred pe toate că sînt adevărate, deși se par necrezute, căci sînt mai presus de fire. Aceia însă care sînt proști la minte, socotesc că sînt cu neputință. Eu una știu: că după măsura credinței, așa se dau și dumnezeieștile daruri; adică, mici la cei puțin credincioși, și mari la cei ce au credință mare și desfătă.

Pentru aceea le-am lăsat și eu și n-am scris minunile cele preaslăvite, care le-a făcut Dumnezeu prin Cuvioasa Macrina, ca să nu se vatăme cei puțin credincioși, care nu cred în darurile lui Dumnezeu; socotind că acelea, pe care le-am scris, sînt destule spre scrierea împrejur a petrecerii ei, pentru ale cărei rugăciuni să ne învrednicim și noi împărăției cerului. Amin.

Viața Cuviosului Dia (19 iulie)

Patria Cuviosului Dia a fost Antiohia Siriei. El s-a născut din părinți creștini și, crescînd în dreapta credință, a intrat din tinerețe în nevoința pustnicească, povătuindu-se la îmbunătățita viață monahicească,

de bărbații cei de Dumnezeu insuflați. El avea multă luptă cu diavolul, nevăzutul vrăjmaș, și cu potrivnicul de casă, cu trupul său, care pofteste asupra duhului. Drept aceea, pe diavol îl biruia cu neîncetata rugăciune, iar trupul îl supunea cu postirea, cu nedormirea și cu multe alte osteneli.

Cuviosul Dia se lupta în tot chipul și cu tot dinadinsul ca să-și omoare mădularele și să-și robească trupul duhului. Hrană primea foarte puțină și nu în toate zilele, ci a doua sau a treia zi. Ba de multe ori petrecea întreaga săptămână fără hrană și fără somn. Cu o înfrînare ca aceasta, omorîndu-se pe sine și biruind pe potrivnic, s-a ridicat la înălțimea vieții cea fără de patimă și s-a făcut locaș curat al Sfântului Duh, pentru că s-a sălășluit într-însul darul lui Dumnezeu. El s-a făcut bărbat puternic cu lucrul și cu cuvîntul, făcînd minuni și povățuind pe mulți spre mîntuire, slăvindu-se printr-însul Tatăl ceresc.

Viețuind el mulți ani în Antiohia, i s-a făcut în vedenie o poruncă de la Dumnezeu, ca să se ducă la Constantinopol pentru folosul multora. Deci, de la început n-a voit să creadă acea vedenie, temîndu-se să nu fie vreo meșteșugire a potrivnicului, pentru că diavolul știe uneori a se închipui pe sine în îngerul luminii. Dar, după ce și a doua oară i s-a arătat lui aceeași vedenie și poruncă a Domnului, ba încă și acea cetate în care nu fusese niciodată i s-a dezvăluit în ce fel este, s-a supus vocii lui Dumnezeu, Care le rînduiește pe toate spre folos. Deci, lăsînd Antiohia, a mers la cetatea împărătească.

Intrînd el în cetate și văzînd sfințele biserici ale lui Dumnezeu, palatele și toate zidurile cele frumoase ale cetății, se minuna în sine despre toate acelea, pentru că le văzuse în descoperirea lui Dumnezeu și a cunoscut că a fost adevărată acea vedenie, pe care a văzut-o cînd era în Antiohia. Înconjurînd el, nu numai cetatea, ci și pe cele dinaintea cetății, a aflat în afară loc pustiu, în care erau morminte vechi păgînești, unde locuiau mulți diavoli; deci, locul acela era înfricoșat celor ce treceau pe alături, pentru diavoleștile năluciri și înfricoșări. Dar el, iubindu-l și înarmîndu-se cu puterea Crucii și cu rugăciunea, ca cu o armă și platoșă împotriva diavolilor, s-a sălășluit acolo, făcîndu-și o mică bolniță.

Cine poate să spună supărările ce le avea de la diavoli, ziua și noaptea? Pentru că neîncetat năvăleau asupra lui cu diferite năluciri înfricoșate, vrînd să-l îngrozească și să-l izgonească din locul acela. Dar el, ca un ostaș viteaz al Împăratului ceresc, chemînd numele lui Iisus Hristos cel înfricoșat diavolilor, fără de teamă se împotriva lor și îi biruia cu mare răbdare bărbătească.

Vrînd el să se înștiințeze de este bună voirea Domnului să petreacă în acel loc, s-a rugat pentru aceasta de trei ori, Unuia în Treime Dumnezeu și, luîndu-și toiagul său cel uscat, l-a înfipt în pămînt, zicînd: "În numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh, de va odrăsli toiagul acesta și de se va înrădăcina, apoi și eu voi petrece aici". Dumnezeu, Care face voia celor ce se tem de El și ascultă rugăciunea lor, a auzit rugăciunea plăcutului Său și a împlinit cererea lui; pentru că toiagul cel uscat a odrăslit și s-a înrădăcinat și a început a crește încet, încet, încît după cîțiva ani a crescut și a ajuns un stejar mare. Acel stejar și după moartea cuviosului a stat mai mult de o sută de ani, pînă cînd a înflorit și dreapta credință creștinească.

Cuviosul Dia, văzînd odrăslirea toiagului său cel uscat, a cunoscut voia Domnului său, ca el să viețuiască acolo. Deci, mai mult s-a înarmat împotriva diavolilor, curățînd locul acela de nălucirile și înfricoșările lor. Diavolii, luptîndu-se multă vreme cu dînsul și neputînd a-l birui și a-l izgoni de acolo, singuri au fugit din locul acela, ca niște biruiți și neputincioși. Așa Sfîntul Dia, curățînd locul acela de diavoli cu rugăciunile sale, trăia într-însul îngerește. El lăuda pe Dumnezeu ziua și noaptea, iar hrană avea din purtarea de grijă a lui Dumnezeu. Apoi a început a se face cunoscut oamenilor, pentru că cei dimprejur, văzînd pe stareț că s-a sălășluit în acel loc înfricoșat și periculos, întîi se mirau, apoi au început a veni la el și, văzînd că nu avea nimic în chilie, au început a-i aduce cele de trebuință; iar el, pe cei ce veneau la dînsul, îi învăța pe calea cea mîntuitoare și îi folosea cu cuvinte de Dumnezeu insuflăte.

El, cu cele aduse lui, ospăta pe cei ce le aduceau. Asemenea hrănea pe săracii și străinii care treceau pe acolo. Dar mai ales de toți a fost știut, cînd, cu darul lui Dumnezeu care viețuia într-însul, a început a tămădui bolile omenești. Atunci alergau la dînsul mulți bolnavi, cărora el le dădea sănătate, nu numai trupească, ci și sufletească. La bolile cele trupești el alătura și lipea rugăciunea, ca un platură

doctoricesc, iar rănilile cele sufletești le lega cu învățăturile cele folositoare, aducându-i la umilință și îndemnându-i la pocăință.

În vreme aceea împărătea Teodosie cel Tânăr, care era nepotul lui Teodosie cel Mare. Acela, auzind de Cuviosul Dia, singur a mers la dânsul spre cercetare și s-a umilit, minunându-se de viața și de darul învățaturii lui celei folositoare de suflet, care ieșea din gura aceluia. Împăratul s-a mai mirat foarte mult și de toiagul ce odrăslise și care crescuse copac mare. Deci, a poruncit să se zidească acolo, din vistieriile sale împărătești, o biserică și s-o îngrădească cu zid împrejur ca pe o mînăstire, iar cuviosul părinte să fie începător și povățuitor spre mîntuirea multora. Preasfințitul Patriarh Atic, văzînd acestea, a silit pe Cuviosul Dia să primească rînduiala preoțească; și astfel, plăcutul lui Dumnezeu s-a făcut egumenul fraților adunați la dânsul și al tuturor celor ce veneau pentru folos la slăvitul învățător - doctor ales al sufletelor și al trupurilor -, care era povățuitor în toată cetatea împărătească. Locașul lui s-a făcut liman și odihnă celor ce nu aveau unde să-și plece capul.

În mînăstire era lipsă de apă, de vreme ce locul era uscat și apa se aducea de departe. Deci, frații au rugat pe Cuviosul Dia să le poruncească să sape un puț în mînăstire, nu numai pentru nevoile mînăstirești, dar și pentru cei ce veneau. Sfîntul s-a împăcat cu cererea lor. Puțul s-a săpat în multă vreme și n-au dat de apă, căci locul era înalt și pietros. Frații fiind în nepricepere și lucrătorii vrînd să înceteze cu osteneala lucrului, pentru că nu dădeau de apă, a venit acolo cuviosul și, luînd o sapă, a poruncit să-l coboare în puț. Deci, fiind coborît, cînd a ajuns la jumătatea puțului, a poruncit să fie oprit vasul în care era coborît și a lovit cu sapa în peretele de pămînt, chemînd numele Preasfintei Treimi, și îndată a curs de acolo izvor îndestulat de apă, încît abia au grăbit de au scos afară pe lucrătorii care erau în fundul puțului.

Apa înmulțindu-se foarte repede și umplînd puțul, toți s-au mirat de acea minune și au preamărit pe Dumnezeu. Unul din lucrători, stînd deasupra și văzînd că apa curgea din coastele pămîntului, era cuprins de necredință și a zis în taină către ceilalți că starețul a făcut oarecare farmece ca să curgă apa; căci, negăsind apă la fund, cum a putut să curgă deodată afîta îndestulare de apă din peretele pămîntului. Astfel zicînd el, îndată l-a ajuns judecata lui Dumnezeu, că omul acela, alunecînd, a căzut în apă și s-a înecat.

De acest lucru înștiințîndu-se femeia lui, a alergat îndată cu mare tînguire și a început a zice cuvinte de ocară Cuviosului Dia: "O, de n-ai fi venit aici, bătrîn fermecător, înșelător și pierzător de oameni, care ai pierdut pe bărbatul meu! Iată și eu singură mă voi pierde, ca păcatele noastre de la amîndoi să fie asupra sufletului tău!" Ea mai zicea și alte ocări; dar cuviosul, mîngîind-o cu glas blînd, i-a grăit: "O, femeie, cu bună nădejde, așteaptă că vei lua de aici pe bărbatul tău!" Femeia, mîniindu-se și mai mult, a răcnit: "O, monah înșelător, de unde îmi vei da bărbatul? Oare vei putea învia pe cel mort?" Deci, repezindu-se la cuvios, l-a apucat de haină, voind să o rupă.

Frații, nesuferind cele ce făcea ea, au apucat-o, vrînd s-o izgonească de la porțile mînăstirii; dar sfîntul a zis către ei: "Lăsați-o, că nu ne ocărăște ea, ci diavolul care o îndeamnă și care se va rușina îndată de darul lui Dumnezeu, care ne ajută". Zicînd acestea a poruncit să caute în apă pe omul cel înecat. Ei, căutîndu-l și găsindu-l, l-au scos afară. Acela zăcînd mort, Cuviosul Dia, cel minunat și plăcut lui Dumnezeu, s-a apropiat de el și, făcînd rugăciune cu dinadinsul către Dumnezeu, a apucat de mînă pe cel mort și l-a ridicat viu de la pămînt. Apoi, chemînd pe femeie, i-a dat bărbatul. Femeia, văzînd viu pe bărbatul său, s-a înspăimîntat, asemenea și pe toți i-a cuprins frica de minunea aceea. Deci femeia, luîndu-și bărbatul, s-a dus cu dânsul la casa lor.

Mergînd ei și neajungînd încă acasă, deodată aceluia bărbat înviat, slăbindu-i genunchii, a căzut cu fața în jos și a murit iarăși. Femeia, văzînd aceea, s-a înspăimîntat foarte și tremura, pentru că se temea să nu fie și ea asemenea pedepsită de mînia lui Dumnezeu și să cadă la pămînt, să moară. Atunci s-a întors la mînăstire plîngînd și tînguindu-se și, căzînd înaintea cuviosului, îi cerea iertare și zicea: "Părinte, pentru rugăciunile tale, Dumnezeu a înviat pe bărbatul meu, dar pentru păcatele mele, iarăși a murit!" Atunci pe toți i-a cuprins mai multă frică pentru minunatele și neștiutele judecăți ale lui Dumnezeu. Drept aceea, cuviosul a sfătuit pe acea femeie, ca de atunci să petreacă în pocăință, plîngîndu-și păcatele; iar fraților le-a poruncit ca pe bărbatul ei să-l dea obișnuitei îngropări.

Cuviosul a mai făcut încă și multe alte minuni cu puterea și ajutorul Atotputernicului Dumnezeu; însă acelea n-au venit la știrea noastră, pentru că învechirea vremii, prigonirile cele de multe feluri care au fost asupra Bisericii și stricățile cetății împărătești, pierzând multe cărți, abia aceste câteva pe care le povestim, ne-au rămas despre Cuviosul Dia.

El, trăind mulți ani și ajungând la adânci bătrâneți, s-a îmbolnăvit ca de moarte și, chemând pe frați, i-a învățat. După aceea, împărtășindu-se cu dumnezeieștile Taine, a rămas nemișcat și fără de suflare, ca mort. Toți, socotind că într-adevăr este mort, îl plîngeau și îi pregăteau cele spre îngropare. Acolo venise și Preasfințitul Patriarh Atic al Constantinopolului și Alexandru, Patriarhul Antiohiei, care se întîmplase a fi atunci în cetate, și se adunaseră și alți mulți bărbați cinstiți din rînduiala duhovnicească și mirenească, voind să-i facă îngropare deosebită.

Atunci el, deșteptîndu-se ca din somn și ridicîndu-se din pat, a zis: "Dumnezeu mi-a dăruit să mai petrec în viața aceasta încă 15 ani! El s-a sculat sănătos și tuturor le-a fost bucurie pentru întoarcerea lui de la porțile morții, pentru că tuturor le era de mare trebuință: arhierilor, în vorbirea cea duhovnicească și înțelepțită de Dumnezeu; împăraților, pentru mijlocirea cea în rugăciune către Dumnezeu; celor ce căutau mîntuire, spre chipul vieții îmbunătățite; păcătoșilor, spre îndemnarea la pocăință; bolnavilor, spre tămăduire; străinilor, pentru odihnă, săracilor, pentru hrănire și fiecăruia, spre toate trebuințele; pentru că tuturor le era de folos cuviosul acesta, ajutînd pe fiecare cu cuvîntul și cu lucrul și arătîndu-se că este fiecăruia adevărat părinte.

Cuviosul Dia, petrecînd vremea de 15 ani care i se adăugase de Dumnezeu, în obișnuitele osteneli pustnicești și în folosința multor suflete - fiind lumina lumii -, s-a apropiat către trecerea cea desăvîrșită de la cele pămîntești. Intrînd el în biserică și în Sfîntul Altar ca să se roage, a văzut arătîndu-i-se un bărbat prealuminos, îmbrăcat în veșminte preoțești și zicînd către dînsul: "S-au sfîrșit anii vieții tale și a sosit vremea mutării tale la viața cea neîmbă-trînită; deci, pregătește-te să te dezlegi din trup și să treci către Domnul".

Cuviosul s-a închinat bărbatului aceluia ce i se arătase și, mulțumind lui Dumnezeu pentru o înștiințare ca aceea a ceasului morții, a chemat pe frați și, spunîndu-le cel mai de pe urmă cuvînt de învățătură, a poruncit și despre îngroparea sa, ca să nu i se ia trupul lui de cei din cetate, ci să-l îngroape în mînăstirea sa. El, rînduind toate cele cuviincioase bunului sfîrșit creștinesc, rugîndu-se din destul pentru toți și pentru sine și dînd la toți cea mai de pe urmă sărutare, a văzut pe îngerul lui Dumnezeu stînd înaintea lui și aceluia și-a dat cu bucurie cinstitul său suflet.

Astfel s-a mutat către Domnul Cuviosul părintele nostru Dia. Împăratul și patriarhul voiau ca cinstitul lui trup să-l aducă în cetate, pentru apărarea cetății. Dar monahii le-au spus așezămîntul lui, ca trupul lui să nu se îngroape în altă parte, ci în gropnița mînăstirii. Neîndrăznind ei să calce așezămîntul starețului, au făcut după porunca lui și l-au îngropat în locașul său cu cinstită îngropare, slăvind pe Dumnezeu Cel minunat întru sfinți, pe Unul în Treime, pe Tatăl, pe Fiul și pe Sfîntul Duh, Căruia și de la noi să-I fie cinste și slavă, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

Viața și minunile Sfîntului Prooroc Ilie Tesviteanul (20 iulie)

Vrînd să începem viața Sfîntului Prooroc Ilie Tesviteanul, văzătorul cel slăvit și învățătorul poporului celui depărtat de la Dumnezeu, muștrătorul împăraților celor fărădelege și pedepsitorul proorocilor mincinoși, minunatul făcător de minuni și rîvnitor către Dumnezeu, cel căruia stihiele s-au supus și cerul i-a dat ascultare, marelui plăcut al lui Dumnezeu, a celui ce petrece pînă acum în trup și va să fie, ca o înaintea cuvîntare, mergător înainte la a doua venire a lui Hristos, vom punem înaintea faptelor care le-a făcut el, pentru cea mai luminoasă arătare a rîvnei lui, cu care s-a nevoit către Domnul Dumnezeu.

De la început, popoarele lui Dumnezeu cele alese, care se înmulțiseră în douăsprezece seminții, după numărul celor doisprezece fii ai lui Israil, au fost nedespărțite între dînsele, cu o unire și o sfătuire îndreptîndu-se, cu un povătuitor care s-a început de la Moise, de la Isus al lui Navi și de la ceilalți judecători ai lui Israil, pînă la împăratul David și Solomon. După Solomon a luat împărăția fiul său, Roboam, și, ca un tînăr, nebăgînd în seamă sfatul cel bun al bătrînilor celor înțelepți, ci ascultînd sfatul cel răzvrătit al tinerilor celor de o seamă cu dînsul, a început a asupra poporul lui Israil, îngreunîndu-l cu diferite dăjdii și pedepsindu-l cu bătăi și risipiri. Atunci cele zece seminții ale lui Israil, desfăcîndu-se de dînsul și-au ales alt împărat cu numele Ieroboam. El a fost mai înainte rob al lui Solomon, pe care împăratul vrînd să-l bată pentru oarecare pricină, acesta a fugit în Egipt, unde a stat pînă la moartea lui Solomon.

Apoi, s-au întors semințiile lui Israil, ce se despărțiseră de Roboam, fiul lui Solomon, care împărătea în Ierusalim numai peste două seminții: peste seminția lui Iuda și peste cea a lui Veniamin. Iar Ieroboam, robul lui Solomon, împărătea peste zece seminții ale lui Israil, în cetatea Sichem cea înnoită de dînsul și care mai pe urmă a fost risipită. Deci, cele două seminții care rămăseseră cu fiul lui Solomon, Roboam, formau împărăția lui Iuda; iar cele zece seminții care rămăseseră cu robul lui Solomon, Ieroboam, se numeau împărăția lui Israil. Deși semințiile lui Israil se despărțiseră în două părți, totuși ele slujeau împreună unui singur Dumnezeu, Făcătorul cerului și al pămîntului. Dar ele, neputînd să mai aibă alte biserici, decît numai pe cea din Ierusalim zidită de Solomon, și nici alți preoți, decît numai pe cei puși de Dumnezeu, de aceea popoarele din împărăția lui Israil veneau în toți anii la Ierusalim să se închine Domnului Dumnezeu, cu aducere de jertfe.

Ieroboam, împăratul lui Israil, văzînd aceea s-a gîndit în sine, zicînd: "Aceste popoare, dacă vor merge totdeauna astfel pe la Ierusalim, pentru închinare lui Dumnezeu, iarăși se vor lipsi de împăratul lor cel dintîi - de fiul lui Solomon -, și pe mine mă vor ucide". Acestea gîndindu-le, căuta cum ar putea să întoarcă pe israiliteni să nu se mai ducă în Ierusalim; și s-a gîndit că nu poate să-i întoarcă pe dînșii de a se mai duce la Ierusalim, dacă nu-i va întoarce pe ei de la credința în Dumnezeu. Știind el că poporul acela este lesne aplecat spre închinarea de idoli și spre toată jertfa cea fărădelege, s-a gîndit să-i depărteze pe ei de la Dumnezeu printr-un meșteșug ca acesta:

Împăratul cel fărădelege, urmînd celor vechi și depărtați de Dumnezeu, precum făcuseră și israilitenii cei de demult cînd ieșiseră din Egipt, a făcut doi viței de aur și, chemînd la dînsul tot poporul acela și arătîndu-i, le-a zis: "Aceștia sînt zeii tăi, Israile, care te-au scos din pămîntul Egiptului! Deci, nu mai umblați de acum la Ierusalim, ci să vă închinați acestor zei". Apoi, a pus acei viței în diferite locuri; pe unu în Betel și pe altul în Dan. El le-a zidit idolilor case frumoase și le-a rînduit în cinstea lor diferite praznice, apoi el singur s-a făcut slujitor al lor. El a poruncit, spre înșelarea popoarelor celor iubitoare de păcate, să săvîrșească toată fărădelegea lîngă acei idoli în chip de viței de aur, la necuratele lor praznice.

Astfel, acel împărat păgîn, pentru o împărăție vremelnică, singur a căzut de la Dumnezeu și pe toate cele zece seminții le-a întors de la Dînsul. Deci, poporul întreg se ținea după acel împărat și după ceilalți împărați ai lui Israil, de aceeași păgînatate și închinători de idoli, precum se deprinsese astfel de la Ieroboam. Dar Preabunul Dumnezeu, nevrînd să părăsească pe poporul care îl părăsise pe El și căutînd întoarcerea lor, le-a trimis proorocii Lui cei sfinți, ca să le arate rătăcirea lor și să-l sfătuiască, ca, izbăvindu-se din cursele diavolului, să se întoarcă iarăși la credincioasa cinstire a Dumnezeului cel adevărat. Între alți prooroci, care din diferite timpuri au fost trimiși la dînșii, a fost și acesta, despre care ne este nouă vorba, adică Sfîntul Ilie cel mare între prooroci, despre a cărui naștere se povestesc multe de către cei vrednici de credință.

Patria Sfîntului Ilie, proorocul lui Dumnezeu, a fost țara Galaadului, de cealaltă parte de Iordan, care se învecinează cu Arabia și cu cetatea Tesvi, după care s-a numit și Tesviteanul. El s-a născut din seminția lui Aaron, din tată cu numele Sovac. În timpul în care maica sa l-a născut, Sovac, tatăl lui, a văzut niște bărbați îmbrăcați în haine albe, vorbind cu pruncul și învelindu-l pe el cu foc, băgîndu-i văpaie de foc în gură, ca să mănînce. Aceasta văzînd-o tatăl său și spăimîntîndu-se, s-a dus la Ierusalim și a spus preoților vedenia sa. Unul din acei preoți, bărbat mai înainte- văzător, i-a zis: "Omule, nu te teme de vedenia aceea

pentru pruncul tău, dar să știi că el va fi locaș al luminii darului lui Dumnezeu și cuvântul lui va fi ca focul de puternic și de lucrător. Rîvna lui către Domnul și viața lui fiind bineplăcută lui Dumnezeu, va judeca pe Israil cu sabie și cu foc".

Un semn ca acesta și o mai înainte-vestire pentru Sfântul Ilie la nașterea lui i-a fost arătată, adică ce fel avea el să fie, după ce va veni la vârsta bărbatului desăvîrșit. Pruncul, crescînd, avea înclinare către preoție, ca unul ce era din seminție preoțească. Deci, punîndu-și nădejde în Dumnezeu din tinerețe, a iubit curăția fecioriei și petrecea într-însa ca un înger al lui Dumnezeu, cu sufletul și cu trupul. Lui îi plăcea să se îndeletnicească în dumnezeiasca gîndire. Adeseori ieșea la liniște în locurile pustiului și astfel mult vorbea cu Însuși Dumnezeu, prin rugăciunea cea fierbinte, arzînd ca un serafim de dragoste înfocată către Dînsul. El era iubit de Dumnezeu, pentru că Domnul iubește pe cei ce-L iubesc pe El. Toate cîte cerea de la milostivirea lui Dumnezeu, le lua ca unul ce aflase înaintea Lui mult dar.

Sfântul Ilie, auzind și văzînd fărădelegile ce se făceau în poporul cel răzvrătit a lui Israil - împărații petrecînd în păgînătate, judecătorii și cei mari făcînd nedreptăți, popoarele slujind uriciunilor idolești, fără frică și fără teamă de Dumnezeu, tăvălindu-se în necurăție și aducînd pe fiii lor ca jertfă diavolilor; iar adevărații cinstitori de Dumnezeu se primejduiau în strîmtorare și în prigonire, necăjindu-se și dîndu-se la moarte -, îl durea foarte tare inima și se tînguia; pe de o parte, pentru pierderea sufletelor omenești, iar pe de alta, pentru prigonirea cea cumplită împotriva dreptilor. El se mîhnea mai vîrtos pentru necinstirile ce se făceau adevăratului Dumnezeu de cei necredincioși, se întrista și se umplea de rîvnă pentru toate cîte vedea.

Deci, mai întîi se rugă la Dumnezeu să întoarcă pe cei păcătoși la pocăință; dar, de vreme ce Dumnezeu are trebuință de la cei păcătoși de chiar voința lor spre bine, iar în acei oameni împietriți nu era deloc aceea voință a binelui, de aceea proorocul rîvnind foarte mult, s-a rugat lui Dumnezeu să-i pedepsească vremelnice, ca măcar astfel să se înțeleptească. Dar, văzînd pe Domnul zăbavnic spre pedepsire, ca pe un iubitor de oameni și îndelung răbdător, a îndrăznit a cere să-i poruncească lui să pedepsească pe cei călcători de lege, că poate se vor întoarce oamenii spre pocăință cînd vor fi pedepsiți de om. Deci el nu s-a depărtat de o rugăciune ca aceea pînă ce nu a cîștigat-o. A luat cererea aceea de la Preaînduratul Dumnezeu pentru că El nu voia, ca un Părinte iubitor de fii, să mîhnească pe acel iubit rob al Său, care Îi slujea Lui ca un fiu, necălcînd nici cea mai mică poruncă a Lui; ci precum Ilie Îi era în toate ascultător, nemîhnindu-L cîtuși de puțin vreodată, tot așa și Dumnezeu îi asculta rugăciunile lui, nemîhnindu-l pe dînsul.

Pe acea vreme împărătea peste Israil, Ahab, împăratul cel fărădelege, avînd scaunul său în Samaria - acel loc era atunci al treilea scaun al împărăției lui Israil. Cel dintîi era în partea lui Efrem. Al doilea, în Tere, în partea lui Manasi. Al treilea, în Samaria, tot în partea lui Efrem. Ahab și-a luat de soție pe Izabela, fata lui Ieteval, împăratul Sidonului și a adus cu ea în Samaria pe uriciunea acelei cetăți, pe idolul Baal și l-a pus în casa lui, pe care o zidise în Samaria. Ei se închinau aceluia ca unui Dumnezeu și tot Israilul venea la închinarea idolului Baal. Acel împărat a mîniat pe Dumnezeul Cel Preaînalt, mai mult decît toți împărații care au fost în Israil înaintea lui, căci a înmulțit foarte mult închinăciunea de idoli în împărăția sa. Deci, proorocul lui Dumnezeu Ilie, a mers la Ahab, fiind plin de rîvnă către Dumnezeu, spre a-l muștra pentru rătăcire, că, părăsind pe Dumnezeul lui Israil, se închina diavolilor și pe toate popoarele le trăgea cu sine în pierzare.

Văzînd pe împărat că nu asculta sfaturile lui, Sfântul Prooroc Ilie a adăugat și fapte pe lîngă cuvinte, pedepsind pe potrivnicul lui Dumnezeu și pe poporul lui. El a zis: *Viu este Dumnezeul puterilor, Dumnezeul lui Israil, înaintea Căruia stau eu, că nu va fi în anii aceștia rouă și ploaie din cer pe pămînt, decît numai prin cuvîntul gurii mele.* Aceasta zicînd, a plecat dinaintea lui Ahab. Deci, îndată cu cuvîntul proorocului s-a încuiat cerul și s-a făcut secetă și nici o picătură de ploaie sau de rouă n-a picat de sus pe pămînt, iar uscăciunii pămîntului a urmat nerodirea, lipsa de hrană și foametea poporului. Pentru că împăratul greșind singur, a venit mînia lui Dumnezeu asupra lui și a tuturor și toată împărăția se primejduia, ca și mai înainte pentru păcatul lui David. Proorocul lui Dumnezeu, Ilie, aștepta să se

pedepsească Ahab, împăratul lui Israil și, cunoscându-și rătăcirea sa, să se întoarcă prin pocăință la Dumnezeu și pe popoarele cele răzvrătite să le întoarcă cu sine la calea cea dreaptă.

După ce l-a văzut pe Ahab petrecînd în împietrire ca pe Faraon și că nici nu gîndea să se lase de acea păgînatate, ci mai vîrtos mergînd în adîncul răutății, prigonind și ucigînd pe cei ce slujeau lui Dumnezeu cu dreaptă credință, a lungit acea pedeapsă pînă în al doilea și al treilea an. Atunci s-a împlinit cuvîntul Sfîntului Prooroc Moise, întîiul văzător de Dumnezeu, care a zis către Israil: *Va fi cerul deasupra capului tău de aramă și pămîntul cel de sub tine de fier*. Pentru că, încuindu-se cerul, pămîntul nu avea umezeală, nici își dădea rodul său asupra lui; pomii și florile se vestejiseră și toată iarba pămîntului se uscase.

Astfel pieriseră toate roadele pămîntului, grădinile, țarinile și cîmpiile se făcuseră pustii, fiindcă nu puteau nici să are, nici să semene. Izvoarele apelor se uscaseră, rîurile erau mici și pîraiele secaseră, iar apele care erau mari se împuținaseră. Tot pămîntul rămăsese fără de apă și uscat, încît oamenii, dobitoacele și păsările mureau de foame. Dar această foamete nu era numai asupra poporului lui Israil, ci venise și asupra țărilor dimprejur, pentru că, aprinzîndu-se o casă din cetate, erau în primejdie și cele de dimprejur. Astfel, casa lui Israil atrăgînd asupra sa mînia lui Dumnezeu, din această pricină pătimea toată lumea.

Acestea s-au făcut nu atît cu mînia lui Dumnezeu, cît cu rîvna proorocului Ilie, pentru că Domnul, Preamilostivul iubitor de oameni, biruindu-se de îndurărilor Sale și văzînd primejdia popoarelor și pieirea tuturor viețuitoarelor, voia să trimită ploaie pe pămînt; dar se oprea, făcînd voia proorocului, care zisese: *Viu va fi Domnul, că nu va pogori ploaie sau rouă pe pămînt, decît numai prin cuvîntul gurii mele*. Zicînd acestea, el era cuprins după Dumnezeu cu atîta rîvnă, încît nu se cruța nici pe sine; căci știa că, dacă va lipsi hrana de pe pămînt, atunci și el va răbda aceeași foamete ca și celelalte popoare. Însă nu se îngrijea de aceasta, mai bine voia să moară de foame decît să miluiască pe păcătoșii care nu se pocăiau și erau ca niște vrăjmași ai lui Dumnezeu.

Dar Domnul cel milostiv, a trimis pe prooroc într-un loc deosebit, depărtat de oameni, zicîndu-i: *Du-te spre răsărit și ascunde-te la pîrîul Cherit cel de lîngă Iordan. Acolo vei bea apă din pîrîu, iar corbilor le-am poruncit să te hrănească*. Domnul a făcut aceasta, pe de o parte, ca să păzească pe prooroc de mîinile ucigașe ale Izabelei, iar pe de altă parte, că nu voia să-l omoare cu foamea, ci să-l aducă în umilință pentru popoarele care se topeau și mureau de foame și sete, prin chipul corbilor și al rîului Cherit. Firea corbilor este mult mai mîncătoare de cărnuri decît a altor păsări și nu se milostivesc nu numai spre oameni, dar nici spre puii lor; căci cum fac pui, îndată îi părăsesc să moară de foame, zburînd aiurea.

Dar purtarea de grijă a lui Dumnezeu îi hrănește, trimițîndu-le în gură muște din văzduh. Deci, corbii, zburînd în toate zilele la prooroc, după porunca lui Dumnezeu, îi aduceau hrană: dimineața pîine, iar seara carne. Dumnezeu, orînduind aceasta, părea că-i grăiește cu vorbe tainice în inima lui: "Vezi, cum corbii, care sînt sălbatici, lacomi, mîncăcioși, urîtori de pui, se ostenesc pentru hrănirea ta? Ei singuri, fiind flămînzi, îți aduc ție de mîncare; iar tu, fiind om, nu te milostivești spre oameni. Tu nu voiești să omori numai pe oameni, ci și dobitoacele și păsările!" Asemenea, cînd proorocul a văzut după cîteva zile și rîul secăt, Dumnezeu a zis către dînsul: "Acum este vremea de a milui făptura cea muncită și a trimite ploaie spre dînsa, ca să nu mori nici tu de sete". Însă rîvnitorul lui Dumnezeu se întărea, rugîndu-se lui Dumnezeu dimpotrivă, ca să nu fie ploaie, pînă ce nu se vor pedepsi cei neînvățați și se vor pierde de pe pămînt vrăjmașii lui Dumnezeu.

Deci, Domnul, plecînd cu înțelepciune spre milă pe robul Său, l-a trimis în Sarepta Sidonului, care nu era sub stăpînirea împăratului lui Israil, la o femeie văduvă și săracă, ca să se gîndească în sine cîtă primejdie a adus nu numai asupra oamenilor bogați și însurați, dar și asupra văduvelor sărace, cărora, nu numai în vreme de foamete, ci și în îndeustulare și belșug, de multe ori le lipsește hrana zilnică. Proorocul, ducîndu-se la porțile acelei cetăți, a văzut acolo o văduvă adunînd lemne, nu mai mult decît două despicături; dar nu avea nici făină în vas, decît numai un pumn și într-un ulcior o picătură de untdelemn. El, fiind flămînd, a cerut de la dînsa o bucată de pîine. Ea, spunîndu-i despre sărăcia cea mare, i-a zis și

aceasta, că din acel pumn de făină trebuie să gătească masa cea mai de pe urmă pentru ea și pentru copilul ei, iar după aceea să moară de foame.

Omul lui Dumnezeu putea și prin aceea să se umilească și să-i fie milă de toate văduvele cele sărace, care se topeau de foame, dar rîvna cea mare din el către Dumnezeu biruia pe toate, neîngrijindu-se de făptura care pierea, voind numai să preamărească pe Făcătorul și să arate în toată partea cea de sub cer tăria cea atotputernică a Aceluia. El, avînd de la Dumnezeu darul făcerii de minuni, după măsura credinței sale, a înmulțit cu îndestulare făina și untdelemnul în casa văduvei. Astfel au fost hrăniți de dînsul pînă ce a trecut vremea de foamete. El a înviat cu rugăciunea sa pe fiul ei care murise, prin suflarea de trei ori asupra lui. Despre acest lucru se citește în dumnezeiasca Scriptură și se povestește că numele lui era Ionă, care, venind în vîrstă, s-a învrednicit de darul proorocesc. El a fost trimis de Dumnezeu să propovăduiască pocăință în cetatea Ninive și, fiind înghițit de un chit, a ieșit din el după trei zile. Aceasta a închipuit în sine Învierea lui Hristos cea de a treia zi, precum se povestește pe larg în prooroceasca lui carte și în viața lui.

După trecerea celor trei ani de neplouare și de foamete, preabunul Dumnezeu, văzînd zidirea sa că se topise desăvîrșit de foame, s-a pornit spre milostivire și a zis către robul Său Ilie: "Du-te și te arată lui Ahab, pentru că voiesc să miluiesc lucrul mîinilor mele, să dau ploaie și să adăp pămîntul cel uscat prin cuvîntul gurii tale, ca să-l fac aducător de roade; căci acum și Ahab se pleacă spre pocăință și te caută, voind să te asculte la ceea ce-i vei porunci". Plecînd Proorocul Ilie din Sarepta Sidonului, s-a dus în Samaria, cetatea împărăției lui Israil.

Împăratul Ahab avea un iconom cu numele Obadia, bărbat temător de Dumnezeu, slujind cu credință aceluia. El ascunsese de sabia Izabelei o sută de prooroci ai Domnului, în două peșteri, cîte cincizeci într-una și îi hrănea cu pîine și cu apă. Pe acest iconom al său, chemîndu-l împăratul Ahab la sine mai înainte de venirea lui Ilie la dînsul, l-a trimis să caute iarbă uscată pe la pîraiele apelor, pentru hrănirea puștinilor cai ce rămăseseră și a celorlalte dobitoace. Cînd Obadia a ieșit din cetate, a întîmpinat pe Sfîntul Prooroc Ilie și i s-a închinat pînă la pămînt, apoi i-a spus că Ahab l-a căutat cu dinadinsul prin toată împărăția sa. Sfîntul Ilie a zis către Obadia: *Du-te și spune Stăpînului tău că vin la dînsul*. Obadia se lepăda, zicînd: *Mă tem că, dacă voi pleca de lîngă tine, Duhul Domnului să nu te răpească în altă parte și mă voi face mincinos înaintea stăpînului meu, care, mîniindu-se, mă va ucide*. Sfîntul Ilie i-a zis: *Viu este Domnul puterilor, Căruia îi stau înainte, că astăzi mă voi arăta lui Ahab*. Deci, Obadia, ducîndu-se, a spus împăratului toate acestea, iar el, grăbindu-se, a ieșit în întîmpinarea omului lui Dumnezeu și cînd l-a văzut, îndată, din răutatea pe care o avea în sine, a îndrăznit a zice către dînsul un cuvînt aspru ca acesta: *Oare tu ești cel ce răzvrătești pe Israil?* Iar proorocul lui Dumnezeu i-a răspuns împotriva fără frică: *Nu eu răzvrătesc pe Israil, ci tu și casa tatălui tău; căci ați părăsit pe Dumnezeul vostru și v-ați aplecat necuratului idol Baal*.

Dar proorocul, ca cel ce avea în sine puterea dumnezeiescului ajutor, a început a porunci împăratului cu stăpînire, zicîndu-i: "Acum, trimițînd, adună la mine în muntele Carmelului, pe toate cele zece seminții ale lui Israil și să aduci fără de rușine pe cei patru sute și cincizeci de prooroci ai lui Baal. Asemenea să aduci și pe ceilalți patru sute și cincizeci de prooroci, care jertfesc în munții cei înalți și în prăpăstii, la alți necurați idoli care cu toții mănîncă din masa Isabellei. Toți aceia să se întrebe cu mine despre Dumnezeu și vom vedea care este Dumnezeul cel adevărat".

Împăratul, trimițînd în pămîntul lui Israil, a adunat în muntele Carmelului pe toți proorocii cei mincinoși, împreună cu slugile lor și cu mult popor și însuși Ilie rîvnitorul către Dumnezeu a mers acolo. Stînd el înaintea tuturor, a zis către împărat și către tot poporul lui Israil: *Pînă cînd veți șchiopăta voi de amîndouă gleznelile voastre? Dacă Dumnezeu, Care v-a scos pe voi din pămîntul Egiptului, este Dumnezeu, apoi pentru ce nu mergeți în urma Lui? Iar dacă Baal este zeul vostru, apoi mergeți după el*. La aceste cuvinte ale lui, poporul tăcea și nici nu putea răspunde ceva; căci toți cîți erau israiliteni, erau muștrați de conștiință pentru rătăcirea lor. Proorocul le-a zis: "Iată acum, ca să cunoașteți pe adevăratul Dumnezeu, faceți ceea ce vă voi porunci. Mă vedeți pe mine proorocul Domnului, rămas singur în tot Israilul, iar pe toți ceilalți i-ați ucis. Vedeți aici și pe proorocii lui Baal, cei atît de mulți; deci, aduceți-ne

nouă doi viței spre jertfe, mie unul, iar slujitorilor lui Baal, altul, și să nu ne dați foc. Drept aceea, peste a cărui jertfă va cădea focul din cer și o va arde, al aceluia este adevăratul Dumnezeu și toți să vă închinați aceluia Dumnezeu, iar potrivnicii să se dea morții".

Poporul, auzind aceasta, a lăudat judecata proorocului lui Dumnezeu și au zis: "Așa să fie! Bun este cuvântul acesta". Deci, fiind aduși amândoi vițeei în mijlocul soborului, Sfântul Ilie a zis către proorocii cei fără de rușine ai lui Baal: "Alegeți-vă un vițel și aduceți-l întâi voi jertfă, de vreme ce voi sînteți mai mulți, iar eu sînt singur, deci, voi face pe urmă. Și punînd vițelul pe lemne, să nu aprindeți focul, ci să vă rugați către zeul vostru Baal, ca să vă trimită foc din cer și să vă ardă jertfa". Proorocii lui Baal au făcut așa. Ei, aruncînd sorți, și-au luat un vițel, apoi, punînd lemne multe, au junghiat vițelul, l-au tăiat în bucăți, l-au pus pe altar și au început a se ruga către Baal, zeul lor, ca să le trimită foc spre jertfa lor. Ei au chemat numele aceluia de dimineață pînă la amiază, strigînd: "Ascultă-ne, Baale, ascultă-ne pe noi!" Dar nu era nici glas, nici ascultare și toți alergau împreună împrejurul jertfelnicului lor.

Dar cînd a venit la amiază Ilie, proorocul lui Dumnezeu, îi batjocorea și le zicea: *Strigați cu glas mare ca să vă audă zeul vostru, de vreme ce acum are poate altă îndeletnicire; poate face altceva sau vorbește cu alții sau benchetuiește sau doarme. Deci, strigați cu glas mare, ca să-l deșteptați!* Proorocii cei mincinoși strigau tare și se creștau cu cuțitele, după obiceiul lor; iar unii se băteau cu bicele pînă la țîșnirea sîngelui lor.

Apropiindu-se seara și popii cei fără de rușine nesporend nimic, Sfântul Ilie Tesviteanul le-a zis: *Tăceți de acum și încetați căci a sosit vremea jertfei mele.* Proorocii lui Baal au încetat, dar Ilie a zis către popor: *Apropiați-vă de mine!* Toate popoarele s-au apropiat de dînsul și a luat douăsprezece pietre, după numărul celor douăsprezece semînții ale lui Israil, le-a pus pe altarul Domnului, apoi, tăind vițelul în bucăți, l-a pus pe lemne, a săpat groapă împrejurul altarului și a poruncit popoarelor ca, luînd patru vase de apă, să toarne apa pe jertfă și pe lemne, și au făcut așa. Apoi el le-a zis: "Turnați al doilea rînd!" și au turnat. Apoi le-a mai zis: "Turnați al treilea rînd!" și au turnat. Apa a udat toate cele ce erau pe altar și a străbătut și împrejurul altarului, încît groapa s-a umplut cu apă.

Atunci Sfântul Ilie, privind către cer, a strigat către Dumnezeu: *Doamne, Dumnezeul lui Avraam, al lui Isaac și al lui Iacob, ascultă-mă pe mine, robul Tău, și trimite foc peste această jertfă, ca astăzi să cunoască toate aceste popoare, că Tu singur ești Dumnezeul lui Israil și eu robul tău și Ție ți-am înălțat această jertfă. Ascultă-mă pe mine, Doamne, ascultă-mă cu foc, pentru ca să se întoarcă inimile acestor popoare în urma Ta.* Și a căzut foc din cer de la Domnul și a mistuit toate jertfele cele întregi, lemnele, pietrele, țărîna și apa care erau în groapă. Popoarele, văzînd aceasta, au căzut cu fețele la pămînt, strigînd: "Cu adevărat Acesta este Unul Dumnezeu și nu este altul afară de El." Sfântul Ilie le-a zis: *Prindeți pe proorocii lui Baal, ca să nu scape nici unul dintr-înșii.* Oamenii au prins pe toți proorocii mincinoși și Sfântul Ilie i-a dus la rîul Chișon, care curgea și acolo i-a junghiat cu mîna sa; iar necuratele lor stîrvuri le-a aruncat în apă, ca să nu se spurce pămîntul cu ele, nici să se vatăme văzduhul de mirosul lor.

După aceasta, Sfântul Ilie a zis către împăratul Ahab ca degrabă să mănînce și să bea, să înhame caii la caretă și să plece în cale, pentru că o să se coboare ploaie mare și o să-i ude pe toți. Deci, Ahab șezînd să mănînce și să bea, Sfântul Ilie s-a suit în muntele Carmelului și, plecîndu-se la pămînt, și-a pus fața între genunchii săi și s-a rugat lui Dumnezeu să trimită ploaie pe pămînt și îndată cu rugăciunea lui, ca și cu o cheie, s-a deschis cerul și s-a coborît o ploaie mare, încît a udat pe toți și pămîntul cel însetat l-a adăpat din destul. Atunci împăratul Ahab, cunoscînd rătăcirea sa, plîngea pentru păcatele sale, mergînd pe cale spre Samaria. Sfântul Ilie, încingîndu-și mijlocul, a alergat pe jos înaintea lui Ahab, bucurîndu-se în Domnul său.

Împărăteasa Izabela, soția lui Ahab, înștiințîndu-se de toate acestea, s-a umplut de iuțime și de mînie pentru pierderea proorocilor săi celor fără de rușine și a trimis la Sfântul Ilie, jurîndu-se pe zeii săi, că a doua zi, în ce ceas a ucis el proorocii lui Baal, în același ceas îl va ucide și ea. Sfântul Ilie s-a temut de moarte, ca un om supus neputinței firii omenești, după ceea ce s-a zis: "Ilie era asemenea om pătimăș!" Și a fugit de frica Izabelei în Beer-Șeba, pămîntul Iudeei, și s-a dus în pustie. Într-o zi a stat să se odihnească

sub un arbore și, fiind mîhnit, se ruga lui Dumnezeu de moarte, zicînd: "Doamne, destul am trăit pe pămînt pînă acum, ia acum de la mine sufletul meu. Oare eu sînt mai bun decît părinții mei?" Aceasta a grăit-o proorocul, nu că era supărat de acea prigonire, ci ca un rîvnitor al lui Dumnezeu, care nu suferea răutățile omenești, necinstirea lui Dumnezeu și hulirea Preasfîntului Său nume. Lui îi era mai ușoară moartea, decît să audă și să vadă oamenii cei fărădelege, defăimînd și lepădînd pe Dumnezeu, Ziditorul lor.

Astfel rugîndu-se, s-a culcat și a adormit sub copacul acela, cînd iată, îngerul Domnului s-a atins de el, zicîndu-i: *Scoală-te și mănîncă*. Deșteptîndu-se Ilie, a văzut la căpățiul său o azimă caldă și un ulcior cu apă. Deci, sculîndu-se, a mîncat și a băut și apoi iarăși a adormit. Atunci îngerul s-a atins a doua oară de el, zicînd: *Scoală și mănîncă, căci calea îți este depărtată!* Deci, sculîndu-se el, a mîncat și a băut. El, întărîndu-se bine, a mers patruzeci de zile și patruzeci de nopți, pînă la muntele Horeb. Acolo a locuit singur în peșteră, vorbind mai întîi cu îngerul, după aceea cu Dumnezeu singur, Care i S-a arătat în vînt subțire, suflînd cu liniște prin văzduh luminos. Cînd Domnul se apropia de dînsul, mergeau înainte cele mai înfricoșate semne ale venirii Lui. La început era un vifor mare, care răsturna dealurile și sfărîma pietrele; după aceea venea foc, dar nu venea încă Domnul în foc, iar după foc venea un glas de lumină subțire și acolo era Domnul.

Cînd Ilie a auzit de venirea Domnului, și-a acoperit fața cu cojocul lui și, ieșind, stătea înaintea peșterii. Cînd a auzit pe Domnul grăind către dînsul: "Ce faci aici, Ilie?" El a răspuns: "Rîvnesc după Tine, Doamne, Atotțiitorule, că fiii lui Israil au părăsit legea Ta, altarele Tale le-au risipit, pe prooroci i-au tăiat cu sabia și am rămas numai eu singur; deci, acum caută și sufletul meu să mi-l ia". Domnul, mîngîindu-l pe el din necaz, i-a spus că nu tot poporul lui Israil s-a depărtat de la Dînsul; ci mai are ascunși dintre robii Săi încă șapte mii, care nu și-au plecat genunchii zeului Baal. După aceea, i-a vestit însă și pierderea lui Ahab și a Izabelei împreună cu toată casa lor, care avea să fie cît de curînd; apoi a poruncit Domnul ca, pe un oarecare bărbat vestit cu numele Iu, să-l numească la împărăția lui Israil, ca unul ce are să piardă toată seminția lui Ahab. Domnul a mai poruncit ca pe Elisei să-l ungă prooroc. Astfel, Dumnezeu, mîngîind pe robul Său, S-a dus de la dînsul.

Proorocul Ilie, plăcutul lui Dumnezeu, după porunca Domnului ducîndu-se de acolo, a găsit pe Elisei, fiul lui Safat, arînd pămîntul cu douăsprezece perechi de boi și, după ce și-a pus cojocul, i-a spus voia Domnului și l-a numit pe el prooroc. După aceasta, Elisei a zis către dînsul: "Rogu-mă ție, lasă-mă puțin timp să sărut pe tatăl și pe maica mea și apoi voi merge după tine". Sfîntul Ilie neoprindu-l, Elisei s-a dus de a sărutat pe tatăl și pe maica sa și, înjunghiind o pereche de boi, cu care el singur ara, a dat ospăț vecinilor și casnicilor săi; apoi a plecat după Sfîntul Ilie, fiindu-i lui slugă și ucenic și urmîndu-i în tot locul. În acel timp, împăratul Ahab, fiind stăpînit de Izabela, nelegiuita lui soție, spre cele mai dinainte răutăți ale ei, a făcut altă fărădelege în acest fel.

Un oarecare israilitean, anume Navute (Nabot), avea o vie în Samaria, lîngă aria împăratului Ahab. Acesta a zis către Navute: *Dă-mi mie via ta, ca să fac o grădină de verdețuri, pentru că este aproape de casa mea; iar eu îți voi da ție altă vie mai bună decît acesta. De nu-ți va fi cu plăcere, atunci îți voi da argint pe ea*. Navute a răspuns: *Să nu-mi fie mie acesta de la Domnul Dumnezeu meu, ca să-ți dau eu ție moștenirea părinților mei*. Auzind aceasta Ahab, s-a întors la casa sa tulburat și deznădăduit de cuvintele lui Navute și de necaz n-a mîncat deloc. Atunci Izabela, înștiințîndu-se de cauza mîhnirii lui, a rîs de dînsul și a zis: "Oare în acest fel este stăpînirea ta, împărate al lui Israil? Tu nu ești puternic asupra unui om, să faci după voia ta? Nu mai fi mîhnit și mănîncă pîine; apoi mai așteaptă puțin că eu singură îți voi da în mîini via lui Navute".

Aceasta zicînd, a dat poruncă în numele împăratului la mai- marii cetățîilor lui Israil și a pecetluit-o cu pecetea împărătească. Într-însa a scris ca să pună asupra lui Navute o pricină nedreaptă, ca și cum ar fi vorbit rău de Dumnezeu și de împărat; apoi, punînd în față martori mincinoși, l-au ucis cu pietre afară din cetate. Astfel s-a săvîrșit acea nedreaptă ucidere, din porunca celor fărădelege. Murind nevinovatul Navute, Izabela a zis către Ahab: "Acum moștenește via lui Navute fără de argint, pentru că el s-a dus dintre cei vii". Ahab, auzind de uciderea lui Navute, s-a mîhnit puțin, apoi s-a dus să ia via; dar pe drum a

fost întâmpinat, din porunca lui Dumnezeu, de Sfântul Prooroc Ilie. Acesta a zis către dînsul: "Deoarece ai ucis cu nedreptate pe Navute cel nevinovat și i-ai răpit viața lui, pentru aceasta zice Domnul: "În locul în care au lins cîinii sîngele lui Navute, tot în acel loc și sîngele tău îl vor linge cîinii. Asemenea și pe femeia ta, Izabela, o vor mînce cîinii și toată casa ta se va pierde".

Ahab, auzind cuvintele acestea, a plîns și, lepădînd hainele sale împărătești, s-a îmbrăcat în sac și a postit. Atît a putut de mult acea pocăință a lui înaintea lui Dumnezeu, încît acea vremelnică pedeapsă a luat-o de pe casa lui și a amînat moartea sa, pentru că Domnul a zis către proorocul Său Ilie: "De vreme ce Ahab s-a smerit, pentru aceasta în zilele lui nu voi aduce rele asupra casei lui". După aceasta, Ahab a mai viețuit trei ani și apoi a fost ucis în război. El a fost adus în Samaria cu careta lui, iar sîngele care cursese l-au lins cîinii, după cuvîntul proorocului lui Dumnezeu. Asemenea și cele proorocite despre Izabela și despre toată casa lui Ahab, s-au împlinit toate la vremea lor, după răpirea Sfîntului Ilie.

După moartea lui Ahab, a împărățit în locul lui fiul său, Ohozie; dar precum a fost moștenitor la scaunul tatălui său, tot așa a fost și al păgînatății. Deci, ascultînd pe Izabela, ticăloasa sa mamă, a slujit cu jertfe și cu închinăciune necuratului Baal și a mîniat foarte tare pe Domnul Dumnezeu lui Israil, iar din împlinire, a căzut de pe fereastra foisorului său și s-a îmbolnăvit. Atunci a trimis soli la zeul Baal, mai bine zis la diavolul care locuia în acel idol. El dădea răspunsuri mincinoase la cei ce-l întrebau despre sănătatea sa, adică dacă se va scula din pat.

Trimișii lui Ohozie ducîndu-se la Baal, i-a întâmpinat în cale proorocul lui Dumnezeu Ilie, din porunca Domnului, și a zis către dînșii: *Oare nu este Dumnezeu din Israil de vă duceți să întrebați pe întinatul Baal? Deci, întoarceți-vă și spuneți împăratului, care v-a trimis: Domnul zice astfel: "Nu te vei mai scula de pe patul pe care te-ai culcat, ci pe el vei muri"*. Ei, întorcîndu-se, au spus aceste cuvinte împăratului cel bolnav. Împăratul i-a întreat: "Ce fel de om era acela care a spus aceste cuvinte?" Ei au răspuns: "Era păros și încins cu o curea peste mijloc". Împăratul a zis: "Acela a fost Ilie Tesviteanul".

Apoi a trimis pe un ostaș al său, mai mare peste 50, ca să prindă pe Ilie și să-l aducă la dînsul. Ducîndu-se, l-au găsit în muntele Carmelului, pentru că acolo obișnuia a petrece mai mult. Mai-marele acela, văzîndu-l șezînd în vîrfurile muntelui, a zis către dînsul: "Omul lui Dumnezeu, împăratul îți poruncește să te pogori de aici și să mergi la dînsul". Sfîntul Ilie a răspuns: "Dacă sînt om al lui Dumnezeu, atunci să se pogoare foc din cer să te mistuie pe tine și pe cei cincizeci de oameni ai tăi". Atunci a căzut îndată foc din cer și i-a prefăcut pe toți în cenușă. Apoi, împăratul a trimis pe un alt ostaș, tot cu 50 de bărbați, și acelora li s-a făcut același lucru; căci, cîzînd foc din cer, i-a mistuit. Împăratul a trimis și pe al treilea mai mare peste 50 de bărbați.

Acela, știind ce au pătimit trimișii cei mai dinainte de el, s-a dus la Sfîntul Ilie cu frică și cu smerenie și, plecîndu-se înaintea lui, l-a rugat, zicînd: "Omule al lui Dumnezeu, sufletul meu este gata înaintea ta, cum și sufletele acestor robi care sînt cu mine, miluiește-ne pe noi, care n-am venit de voia noastră, ci trimiși; deci, nu ne pierde cu foc, ca pe cei trimiși mai înainte de noi". Proorocul a iertat pe cei ce veniseră cu smerenie, iar pe cei ce veniseră cu mîndrie și cu stăpînire și voiau să-l ducă ca pe un rob, nu i-a cruțat. Deci, Sfîntul Ilie a luat porunca Domnului, ca să meargă la împărat fără temere cu rîndul al treilea și să-i zică aceleași cuvinte, care le zisese mai înainte.

Sculîndu-se omul lui Dumnezeu, a mers cu cel mai mare peste cei 50 și cu oamenii lui și, ajungînd la împărat, a zis către dînsul: *Așa grăiește Domnul; deoarece ai trimis la Baal să întrebe despre viața ta, ca și cum n-ar fi fost Dumnezeu în Israil, pe care ai fi putut să-L întrebi, pentru aceea nu te vei scula de pe patul pe care zaci, ci vei muri*. Astfel a murit Ohozie, după cuvîntul Domnului cel grăit prin gura proorocului. După Ohozie, împărăția lui Israil a luat-o Ioram, fratele lui, deoarece Ohozie n-a avut fiu. În vremea lui Ioram, s-a sfîrșit casa lui Ahab, pierzîndu-se de mînia dumnezeiască, în zilele Sfîntului Prooroc Elisei, precum se scrie în viața lui.

Cînd s-a apropiat vremea în care voia Domnul să ia pe Ilie la sine viu cu trupul, Ilie și Elisei mergeau de la Galgal, o cetate care se numea astfel, la cetatea Betel. El, văzînd cu dumnezeiască descoperire

răpirea lui, care i se apropiase, voia să ia pe Elisei în Galgal, tăinuind înaintea lui, cu smerită cugetare, preamărirea ce era să i se facă de Dumnezeu, și a zis către Elisei: *Tu să șezi aici, că pe mine m-a trimis Domnul pînă la Betel.* Sfîntul Elisei, știind asemenea din dumnezeiasca descoperire ceea ce era să fie, i-a răspuns: *Viu este Domnul și viu este sufletul tău, că nu te voi lăsa.* Deci, ei au mers amîndoi pînă la Betel. Fiii proorocilor care locuiau în Betel, apropiindu-se deosebi de Elisei, i-au zis: "Tu știi că Domnul va lua pe stăpînul tău de la tine?" Elisei a răspuns: *Știu, dar tăceți.* După aceasta Sfîntul Ilie a zis către Elisei: *Tu șezi aici, că pe mine m-a trimis Domnul la Iordan.* Elisei a răspuns: *Viu este Domnul și viu este sufletul tău că nu te voi lăsa;* deci, amîndoi au mers la Ierihon.

Apropiindu-se de Elisei, fiii proorocilor din Ierihon i-au zis: *Știi că Domnul va lua astăzi de la tine pe stăpînul tău pe deasupra capului?* Elisei a răspuns: *Știu, dar tăceți.* Sfîntul Ilie a zis către Elisei: *Șezi aici, că Domnul m-a trimis la Iordan.* Elisei a zis: *Viu este Domnul și viu este sufletul tău, că nu mă voi depărta de tine.* Și au mers amîndoi, iar 50 de bărbați din fiii proorocilor s-au dus în urma lor, de departe. Cînd amîndoi sfinții prooroci au ajuns la Iordan, Ilie a luat cojocul său și, învîrtindu-l, a lovit apa cu dînsul și s-a despărțit în două; apoi au trecut amîndoi ca pe uscat. După ce au trecut ei Iordanul, Ilie a zis către Elisei: *Cere de la mine ce vrei, mai înainte de a fi luat de la tine.* Elisei a zis: *Cer ca darul din tine să fie îndoit în mine.* Ilie i-a zis: *Greu lucru ai cerut; însă, dacă mă vei vedea cînd voi fi luat de la tine, și se va împlini cererea; iar de nu mă vei vedea, nu și se va împlini cererea.*

Pe cînd mergeau ei și grăiau, deodată s-a arătat între amîn-doi un car cu cai de foc și Ilie s-a luat spre cer. Elisei privea și striga: "Părinte, părinte, carul și caii lui Israil", ca și cum ar zice: "O, părinte, tu ai fost toată puterea lui Israil, care mai mult cu rugăciunea și cu rîvna ta ai ajutat împărăția lui Israil, decît multă mulțime de viteji și de ostași înarmați", și nu l-a mai văzut. Elisei s-a apucat de hainele sale și le-a rupt tînguindu-se. Atunci a căzut de sus cojocul lui Ilie, lăsat peste dînsul și, luîndu-l, a stat pe țărmurile Iordanului; deci, despărțind cu el apa ca și Ilie, a trecut pe uscat; și astfel s-a făcut moștenitor darului care lucra în învățătorul lui.

Sfîntul Ilie, proorocul lui Dumnezeu, fiind luat cu trupul în carul cel de foc, pînă acum este viu în trup, păzindu-se de Dumnezeu în locașurile cerești. El a fost văzut în Tabor de cei trei Sfinți Apostoli în vremea Schimbării la Față a Domnului și iar se va vedea de oamenii cei muritori trupește, înaintea venirii a doua pe pămînt a Domnului și cel ce mai înainte a scăpat de sabia Izabelei, va pătimi în acel timp de sabia lui Antihrist, împreună cu Enoh și cu Ioan. De atunci încolo se va învrednici de mare cinste nu numai ca prooroc, dar ca și mucenic în ceata sfinților, de la dreptul dătător de plată Dumnezeu, Cel Unul în trei fețe, Tatăl, Fiul și Sfîntul Duh, Căruia se cuvine cinstea și slava, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

Viața Sfîntului Prooroc Iezechiel **(21 iulie)**

Sfîntul Prooroc Iezechiel era dintr-o cetate evreiască, ce se numea Sarira. El era fiul lui Buzi, din seminția lui Levi, preot al Dumnezeului celui Preaînalt.

Sfîntul Prooroc Iezechiel a fost rob și dus în Babilon de Nabucodonosor, împăratul acestei cetăți, împreună cu Ioachim, împăratul iudeilor, numit Iehonia al II-lea, în a doua robie a Ierusalimului; pentru că Ierusalimul a fost rob de trei ori de către Nabucodonosor. Întîi în zilele lui Ioachim, împăratul Iudeei, care în Sfînta Scriptură se numește și Iliachim și Iehonia, fiul lui Iosie, fratele lui Ioahaz și al lui Sedechie; iar tatăl lui Iehonia este altul, pe care, după ce l-a legat cu lanțuri, Nabucodonosor l-a dus în Babilon. Tot atunci au fost duși în robie și Sfîntul Prooroc Daniil împreună cu cei trei tineri: Anania, Azaria și Misail. Însă după puțin timp, Nabucodonosor l-a liberat pe Ioachim iarăși în Ierusalim la împărăție, făcîndu-l pe el birnic.

Ioachim stînd trei ani sub stăpînirea lui, iar după cei trei ani, nevrînd să-i mai dea dajdie, a venit iarăși împotriva Ierusalimului puterea lui Nabucodonosor, care a luat cetatea, iar împăratul Ioachim a fost ucis și aruncat afară din cetate, spre mîncarea cîi-nilor.

În locul lui, din porunca lui Nabucodonosor, a fost pus împărat fiul lui Ioachim, care, așijderea se numea Ioachim, după numele tatălui său, și l-a făcut pe dînsul un alt Iehonia, care era asemenea birnic împărăției Babilonului, precum fusese și tatăl lui. Dar, deoarece acest Iehonia era rău înaintea lui Dumnezeu, de aceea, cu voia lui Dumnezeu, Nabucodonosor, după cîtva timp, a venit iarăși în Ierusalim și a luat în robie pe Iehonia cu toată casa lui. Asemenea a luat o mulțime de oameni însemnați și de bărbați viteji. Toți cîți erau îndemînatici la război și toți cei iscusiți au fost luați; de asemenea au fost luate și vasele bisericești cele de aur. Aceasta a fost a doua robie a Ierusalimului.

În această robie, Sfîntul Prooroc Iezechiel, Mardoheu și Iosedec - tatăl lui Isus, acela care împreună cu Zorobabel, a înnoit biserica cea stricată a Ierusalimului - au fost duși în robie. Deci, a treia și cea mai de pe urmă risipire și pustiire a Ierusalimului de către Nabucodonosor a fost în zilele împăratului Sedechie; pentru că Nabucodonosor l-a pus pe el împărat în locul lui Iehonie, punînd asupra lui și dajdie. Cînd Sedechie a aruncat de pe el jugul lui Nabucodonosor, atunci acesta, venind cu toată puterea haldeiască, a risipit cu desăvîrșire Ierusalimul, trecîndu-l prin foc și sabie; iar poporul care a rămas viu l-a dus în robie. Din această vreme a încetat împărăția Iudeii și a lui Israil. Despre această a treia risipire a Ierusalimului de către Nabucodonosor, s-a scris mai pe larg în viața Sfîntului Prooroc Ieremia.

Iezechiel, preotul lui Dumnezeu, petrecînd în robia Babilonului, își avea locuința sa lîngă rîul ce se numea Hovar. Atunci, în anul al treizecilea al vieții lui și în al cincilea an al robiei lui Iehonia, în luna a patra - adică în iunie, care este a patra de la martie -, și într-a cincea zi a acelei luni, i s-a arătat o vedenie de mare mirare, în acest fel: A văzut cerurile deschizîndu-se, iar spre miazănoapte era un vînt foarte tare. De acolo venea un nor mare și luminos, iar prin mijlocul norului umbla un foc, ce strălucea împrejur și arunca raze. Din mijlocul aceluia nor se vedeau niște jivine, la vedere ca arama curată arsă de foc; fiecare jivină avea cîte patru fețe: față de om, de leu, de vițel și de vultur și aveau încă și cîte patru aripi, iar sub aripi mîini omenești; deci, două aripi le aveau întinse spre zburare, iar cu celelalte două își acopereau goliciunea trupurilor lor; și lumina cea de foc se întorcea între jivine, ieșind și fulgere din foc.

Apoi se mai vedeau și patru roți mari; lîngă fiecare roată era o junică, iar roțile acelea erau la vedere ca tarsusul sau ca piatra de hrisolit, care înflorește ca marea Lazoreului, cea cu strălucire de aur, care se face din razele soarelui; apoi încă se vedea ca și cum în roțile acelea mai erau și alte roți. Toate acele roți aveau putere de viață, ca și cum ar fi fost însuflețite. La roțile acelea se vedeau înjugate patru junice și cînd ele mergeau, se învîrteau și roțile cu dînosele; iar cînd stăteau, se opreau și roțile. Cînd mergeau ele, din aripile lor se făcea un zgomot ca de ape multe și ca o ceată de popor mult; iar cînd stăteau ele, tăceau și aripile lor, însă stăteau și tăceau în acel ceas, cînd de la înălțimea lui Dumnezeu se auzea glas, pentru că deasupra acelor patru junici și roți se vedea o tărie în chipul cristalului și pe acea tărie era un scaun în chipul safirului și pe scaun o asemănare omenească prealuminoasă și strălucitoare, și împrejur se asemena cu curcubeul ce se vede pe nori în timp de ploaie.

O astfel de vedenie a slavei Domnului s-a arătat Sfîntului Iezechiel, în care se vedea luminoasa asemănare omenească, după tîlcuirea celor de Dumnezeu înțelepți și insuflați; căci cea de pe scaun în chipul safirului închipuia întruparea Fiului lui Dumnezeu din pîntecele Preacuratei Fecioare, care a fost scaun însuflețit al lui Dumnezeu. El s-a făcut om dintr-însa, fiind mai înainte închipuită pe acel scaun în chipul safirului; pentru că safirul, piatra ce de mare preț, fiind asemenea cu cerul, prin floarea sa cea luminoasă, are într-însul părțile în felul aurului, după cum cerul are stelele. Safirul este asemenea cu Preasfînta Fecioară Maria, în care, ca într-o fire cerească, nu este nici o prihană și pîntecele ei s-a arătat mai desfătat decît cerurile, încăpînd într-însul pe Cel neîncăput și s-a împodobit cu acele daruri dumnezeiești ca și cu niște stele.

Cele patru jivine cu cîte patru fețe, închipuiau pe cei patru Sfinți Evangheliști, care, scriind viața cea pămîntească a Domnului nostru Iisus Hristos, au scris omenirea lui cu față omenească, care se închipuiau

în jivinile acelea. Dumnezeirea lui Hristos se arăta prin chipul leului; pătimirea lui Hristos prin chipul vițelului, iar Învierea și Înălțarea lui Hristos se vedeau în chipul vulturului. Cele patru roți cu mulți ochi și în care se vedeau și alte roți, închipuiau cele patru părți ale lumii, care are într-însa diferite popoare, la care, ajungând propovăduirea Apostolilor, a deschis ochii minții la multe popoare, spre cunoștința și vederea lui Dumnezeu. Focul ce se vedea umblînd în mijlocul descoperirii, strălucind mult împrejur, însemna mărirea cea neapropiată a slavei lui Dumnezeu. Deci și alte taine duhovnicești se închipuiau într-acea minunată și înfricoșată vedenie, pe care văzînd-o Sfîntul Iezechiel, de spaimă a căzut cu fața la pămînt. El a auzit un glas de sus, de asemănare omenească, care ședea pe scaun, zicînd către dînsul: "Fiul omului, șezi pe picioarele tale, ca să vorbesc cu tine!" Atunci a venit la dînsul o putere nevăzută care l-a ridicat de la pămînt și l-a pus pe picioare.

Proorocul stînd cu cutremur înaintea slavei Domnului, care i s-a arătat, Domnul a zis către dînsul: "Fiul omului, te trimit pe tine în casa lui Israil, la poporul cel care M-a amărît și încă Mă amărăște pe Mine. Ei singuri și părinții lor s-au lepădat de Mine pînă în ziua de astăzi și sînt mîndri și împietriți la inimă; de aceea te trimit pe tine la dînșii ca să le spui cuvintele Mele și să nu te temi de ei, chiar de se vor răi asupra ta și te vor înconjura ca niște scorpii".

Acestea grăindu-le Domnul, Iezechiel a văzut o mîna întinsă către dînsul și într-însa o hîrtie strînsă; apoi mîna aceea a desfăcut înaintea lui hîrtia și într-însa era scris: *Tînguire, jale și amar!* Domnul a zis către dînsul: *Fiul omului, mănîncă hîrtia aceasta și mergi de spune fiilor lui Israil, cele ce-ți poruncesc Eu ție.* După aceea, Iezechiel, deschizînd gura, a mîncat hîrtia aceea și din ceasul acela s-a umplut de proorocescul dar și duh. După ce a dispărut din ochii lui acea vedenie, a auzit un glas ca de la popor mult, grăind: *Bine este cuvîntată slava Domnului de la locul Lui!* Zgomotul aripilor de la jivinile care zburau și al roților care mergeau, se asemăna cu un zgomot de cutremur mare; astfel acea înfricoșată căruță a slavei lui Dumnezeu s-a dus în înălțime dinaintea lui și așa s-a sfîrșit vedenia aceea.

După aceasta, proorocul, tăcînd șapte zile, se gîndea întru el la cele văzute și auzite. Deci, a auzit iarăși cuvîntul Domnului, zicîndu-i: *Fiul omului! Iată, te-am pus străjer casei lui Israil; vei asculta cuvîntul ce-Mi va ieși din gură și-l vei vesti ca din partea Mea. De voi zice celui rău: Vei muri! Și tu nu-l vei înștiința, nici nu-i vei grăi, pentru a abate pe cel rău de la calea lui cea rea, ca să trăiască, cel rău va pieri în nelegiurea sa și Eu voi cere sîngele lui din mîna ta. Iar dacă tu vei înștiința pe cel rău și el nu se va întoarce de la răutatea lui și de la calea sa cea rea, acela va pieri de păcatul său, iar tu îți vei mîntui sufletul tău!*

După aceasta Iezechiel a fost scos de Duhul la un cîmp și iarăși a văzut slava Domnului ca și întîi. Atunci i s-a poruncit să se închidă în casa sa și să petreacă în tăcere pînă la o vreme, cînd Domnul îi va porunci ca să-și deschidă gura și să propovăduiască cuvintele lui Dumnezeu. Apoi i s-a descoperit lui în tăcere, ceea ce avea să se întîmple după puțini ani; adică prădarea și dărîmarea Ierusalimului de către haldei, pe care nu numai cu cuvîntul să le-o spună poporului, dar și cu fapta să le-o închipuiască.

Lui i s-a mai poruncit de Domnul să-și radă capul și barba și în trei părți, desprinzînd perii, cu măsură să-i împartă; o parte să o ardă cu foc în mijlocul cetății, altă parte să-i taie cu sabia, iar cea de-a treia s-o risipească în văzduh, arătînd prin aceea, că Dumnezeu voiește ca pe popoarele lui Israil din Ierusalim și din toată Palestina, care nu voiau să se întoarcă la adevărata pocăință și nu se leapădă de la urîciunile idolești, are să le pedepsească în trei părți cu judecata Sa cea dreaptă; de aceea le-a despărțit, ca fiecare să-și ia partea sa de pedeapsă.

Deci, o parte de popor la înconjurarea Ierusalimului va muri de foame și de ciumă; cealaltă parte va cădea sub sabia haldeilor și a treia, prin toată lumea se va risipi. Deci, toate acestea s-au împlinit, fiindcă poporul evreiesc a mîniat foarte mult pe Dumnezeu. Pentru că în acea vreme, deși ei slujeau Dumnezeului Celui ceresc, Care a scos pe strămoșii lor din Egipt cu mîna tare și cu braț înalt, însă, deprinzîndu-se a se închina zeilor din zilele împăratului Solomon, nu se despărteau de dînșii, fiind înșelați prin praznicele lor cele urîte. Deci, ei nu erau opriți de nimeni a face toate acele ospățuri necurate și toate cele de rușine fărădelegi, căci, împărații, domnii și judecătorii erau povățuitori spre păgînatate.

Evreii se închinau Dumnezeului ceresc, însă se țineau și de păgînătatea închinării de idoli și pe idoli îi puneau în dumnezeieștile biserici; și, unde mai înainte numai Unuia singur Dumnezeu i se aducea jertfă, după aceea aduceau și diavolilor jertfe necurate, lucru care era foarte neplăcut Domnului. El socotea poporul evreu ca pe o femeie desfrînată, care nu-și păzea credința bărbatului său cel adevărat, ci și cu alții păcătuia. Pentru aceasta, Domnul a zis mai pe urmă și în Evanghelie despre poporul iudaic: *Neam viclean și desfrînat!* Dumnezeu, și mai înainte, în proorocia lui Ieremia, a asemănat neamul acela cu o femeie preadesfrînată și pe acela îl îndemna spre pocăință multă vreme prin sfinții prooroci.

Dar, fiindcă nu se pocăiau, i-au dat haldeilor pentru a-i risipi desăvârșit; iar pămîntul lor l-a lăsat în pustiire ca la 70 de ani. Dar atunci, deși Zorobabel, după cei 70 de ani, a înnoit Ierusalimul și biserica, însă nu mai avea podoabele cele mai dinainte, bogățiile și slavele. Evreii cei eliberați din robia Babilonului, deși se mutaseră iar în pămîntul lor, însă nu se conduceau de împărații lor, ci erau sub jug străin și greu, slujind împăraților de altă limbă; întîi babilonienilor, apoi egiptenilor și după aceea romanilor, de la care au pierit desăvârșit. Despre această risipire a Ierusalimului, singur Domnul a proorocit, zicînd: *Nu va rămîne aici piatră pe piatră, care să nu se risipească.* Iar despre pustiirea cea mai înainte de haldei, Sfîntul Prooroc Iezechiel era înaintevestitor, ca și ceilalți prooroci.

Pe vremea Sfîntului Prooroc Iezechiel, care petrecea în robia Babilonului în pămîntul haldeilor, viețuia în Ierusalim și Sfîntul Ieremia. Amîndoi acești prooroci, deși erau depărtați cu mult unul de altul, însă prooroceau la fel despre pustiirea Ierusalimului și despre alte lucruri, care se arată în cărțile lor; pentru că Duhul lui Dumnezeu lucra deopotrivă în amîndoi proorocii. Astfel, se trimiteau în Babilon de către unii din Ierusalim cuvintele cele proorocești la frații cei robiți, iar de la Babilon se trimiteau la Ierusalim cuvintele lui Iezechiel.

Iezechiel mărturisea popoului său din Babilon că este adevărată proorocia lui Ieremia din Ierusalim, iar Ieremia dădea mărturisiri despre adevărata proorocie a lui Iezechiel. Însă acele proorocii nu se credeau de către iudeii cei răzvrățiți și puțini în credință, pentru că, abătîndu-se spre înșelăciunea închinării de idoli, puneau toată credința lor în proorocii cei mincinoși; iar pe sfinții prooroci, care cu Duhul lui Dumnezeu prooroceau adevărul, îi socotea mincinoși. Pentru aceea ierusalimitenii chinuiau pe Ieremia, iar pe Iezechiel, care era în robia Babilonului, îl munceau în legături, precum îi zisese Domnul înainte, grăindu-i: *S-au dat legături asupra ta și te vor lega cu ele.*

Sfîntul Iezechiel era atît de mare înaintevăzător, încît pe cele ce se făceau departe, le vedea ca pe cele ce erau înaintea ochilor. Pe cînd era în Babilon, vedea cele ce se făceau în Ierusalim și le spunea popoarelor care erau în robie cu dînsul. Într-o vreme a fost răpit din Babilon de înger și dus în Ierusalim și a fost pus în biserica lui Solomon. Acolo a văzut pe idoli care stăteau înăuntru și afară, ca o urficiune a pustiirii la loc sfînt, și slujirile cele spurcate care li se făceau; pe oamenii cei mai mari ai lui Israil, aducînd tămîie idolilor; preoții întorcîndu-și fața de la scaunul lui Dumnezeu și închinîndu-se soarelui, și femeile care ședeau plîngînd lîngă Tamuza, ce se zice de elini Adonida sau necurata Afrodită, ucisă de un vier sălbatic și cinstită între zei de cei păgîni și de evreii cei răzvrățiți. Iar slava lui Dumnezeu o vedea după asemănarea celei văzute mai înainte la rîul Hovar, care, fiind mîniată, se sfătuia să iasă din biserică, lăsînd-o pustie. El a auzit pe Domnul grăind către dînsul: *Fiul omului, au doară mică este fărădelegea aceasta pe care o fac popoarele acestea, precum vezi? Ei au umplut pămîntul de necurății și s-au sfătuit să Mă întărite și să Mă lepede. Deci, le voi face și izbîndire întru mînia Mea și nu-i va cruța ochiul Meu, nici îi va milui; și cînd vor striga cu glas mare spre urechile Mele nu-i voi auzi.*

Atunci s-a auzit glasul lui Dumnezeu, strigînd cu groază și cu frică către prooroc, zicînd astfel: *S-a apropiat izbîndirea și pieirea cetății; deci, să aibă fiecare în mîini arme de ucidere!* Domnul zicînd aceasta, au ieșit șase bărbați înfricoșați, înarmați cu săbiile trase, iar în mijlocul lor era un bărbat îmbrăcat în veșminte de in, avînd călimări și trestie de scris, și a zis Domnul către dînsul: *Treci prin mijlocul cetății Ierusalimului și fă semn în fruntea bărbaților și robilor Mei, care pătinesc durere în inimile lor, care suspină și plîng pentru fărădelegi în cetatea aceasta, și pe cei aleși ai mei îi vor feri de pedeapsă.*

Deci, s-a dus bărbatul acela îmbrăcat cu haine de in și a făcut semn pe fruntea acelor popoare, care cu adevărat slujeau adevăratului Dumnezeu. Semnul acela era o slovă grecească, care se chema "Tau" și care se aseamăna cu cinstita Cruce. În urma bărbatului acela care străbătea cetatea cu cuviință preoțească și însemna pe robii lui Dumnezeu, au fost trimiși cei șase bărbați înfricoșați. Aceia închipuiau pe cei șase voievozi ai puterilor haldeiești și care erau să vină cu Nabucodonosor, spre pierderea Ierusalimului. Domnul cel mîniat a grăit către cei șase bărbați: *Mergeți după el prin cetate și loviți! Să nu aveți nici o milă și ochiul vostru să fie necruțător! Nu cruțați, nici nu miluiți, nici pe bătrîni, nici pe tineri, nici pe femei, nici pe fecioare și nici pe prunci; ci ucideți pe toți, începînd de la preoții cei sfinți și de la bărbații cei mai mari; iar peste cei care este semnul Meu, de aceia să nu vă atingeți.*

Sfîntul prooroc a văzut uciși din amîndouă părțile, în răpirea aceea, toată rînduiala și vîrsta poporului Ierusalimului, precum era să se săvîrșească în faptă. Atunci a căzut cu fața la pămînt, înaintea Domnului, strigînd: *Amar, amar mie, Doamne, că voiești să pierzi rămășițele lui Israil, vărsînd mînia Ta peste Ierusalim!* După aceasta a văzut iar pe bărbatul acela cu haină de in, care, întorcîndu-se la Domnul, a zis: *Doamne, am făcut precum mi-ai poruncit.* Domnul i-a poruncit iar ca să ia cu pumnii cărbuni de foc din mijlocul roților heruvimilor și să-i verse peste tot Ierusalimul, ca acela nu numai de sabie, dar și de foc să se ardă de haldei. După răpirea și vedenia aceea, proorocul s-a aflat iar între haldei la locul său; iar cele văzute s-au împlinit îndată.

Sfîntul Iezechiel a proorocit și asupra popoarelor dimprejur, care au rîs de pedeapsa ce a venit asupra Ierusalimului de la Dumnezeu, adică asupra amonitenilor, a moabitenilor, a edomitenilor, a filistenilor, a idumeilor, a celor din Tir și Egipt, care era să vie asupra lor prin haldei, pentru că s-au bucurat de risipirea și pustiirea Ierusalimului. Împlinindu-se toate acestea, a proorocit mai pe urmă despre potolirea mîniei dumnezeiești, cea asupra evreilor, și de întoarcerea lor de la Babilon la moștenirea lor, de îngădirea și înnoirea cetății și a bisericii; pentru că el a fost al doilea rînd răpit de mîna Domnului în pămîntul Iudeei.

Acum Ierusalimul fiind dărîmat și pustiit, el a văzut într-o descoperire, ce i s-a făcut acolo, locul Ierusalimului măsurîndu-se prin porunca lui Dumnezeu și zidindu-se cetatea și biserica Domnului și slava lui Dumnezeu umplînd biserica sa, precum se scrie mai pe larg despre aceasta în prooroceasca lui carte. Sub toată acea vedenie se închipuia cu taină eliberarea noastră din robia vrăjmașului și rînduiala Bisericii lui Hristos, care era să fie prin arătarea în trup a Dumnezeului Celui născut din Preacurata Fecioară, pe care proorocul acesta a numit-o ușă încuiată și de nimeni deschisă, decît numai de Dumnezeu.

Lui i s-a descoperit de la Dumnezeu și despre învierea morților. El se vedea că era răpit de mîna lui Dumnezeu și pus în mijlocul unui cîmp, care era plin de multe oaze de oameni. Acele oaze toate, prin cuvîntul lui Dumnezeu, au primit carne și, venind asupra lor duhul, au înviat, s-au sculat pe picioarele lor și s-a făcut o adunare foarte mare și a zis Domnul: *Voi deschide mormintele voastre și vă voi scoate dintr-însele!*

Încă și despre multe alte taine dumnezeiești, care erau să vină în anii cei mai de pe urmă în arătata săvîrșire, s-au făcut descoperiri proorocului lui Dumnezeu. El le-a vestit pe toate mai înainte și le-a scris în cartea sa; iar cel ce voiește să le știe, să citească acolo. Iar noi, scurtînd cuvîntul, aceasta o vom pomeni despre dînsul, numai de la acei povestitori vrednici de credință, căci și dînsul a fost făcător de minuni ca și Moise și a fost despărțitor de ape. Căci, odată, adunîndu-se la dînsul lîngă rîul Hovar mult popor evreiesc, au năvălit asupra lor tîlharii haldeilor, iar el a făcut cu rugăciunea sa de s-a despărțit apa rîului și a dat calea uscată popoarelor celor prigoniți, ca să scape în partea cealaltă. Popoarele evreiești au trecut pe uscat, iar haldeii, care au îndrăznit a alerga după dînșii pe aceeași cale, au fost acoperiți de apă și au pierit. Judecînd în Babilon seminția lui Dan și a lui Gad și văzîndu-i că nu cinsteau pe Domnul, ci prigoneau pe cei ce păzeau legea Lui, a trimis asupra locașurilor lor balauri și jivine, care mînceau pe copii și dobitoacele lor. Apoi, fiindu-i milă de rana cea aducătoare de moarte a acelor, a izgonit de la dînșii balaurii și jivinele cu rugăciunea.

Într-o vreme de foamete a înmulțit popoarelor hrană îndestulată, cu rugăciunile sale către Dumnezeu, și pe cei slăbiți de foame pînă la moarte, i-a întors la viață de la porțile morții. După aceea, el s-a sfîrșit cu

sfirșit mucenicesc; căci, văzînd pe poporul său, care era cu dînsul în robie, că se împărtășea la slujirea idolilor cu haldeii și se obișnuise la toate lucrurile cele necurate ale acelora, îi muștra și-i îndemna să înceteze cu acele fărădelegi, îngrozindu-i cu mînia lui Dumnezeu. De aceea, mai-marele evreilor, care se dăduse la păgînatatea haldeiască, umplîndu-se de mînie, l-a ucis pe el, rupîndu-l cu caii.

Iar trupul lui cel rupt, adunîndu-l popoarele, l-au îngropat în satul Maur, în mormîntul lui Sim și al lui Apfaxis, strămoșii lui Avraam. Acolo se adunau la mormîntul lui mulțime de popoare evreiești, unde săvîrșeau rugăciunile lor către Domnul Savaot, Căruia se cuvine slava, în vecii vecilor. Amin.

Cuviosul Simeon cel nebun pentru Hristos și Sfîntul Ioan Pustnicul (21 iulie)

Pe vremea dreptcredinciosului împărat Iustinian, popoarele iubitoare de Hristos venind în Sfînta Cetate a Ierusalimului, la praznicul înălțării cinstitului și de viață făcătoarei Cruci a Domnului, doi tineri, după purtarea de grijă a lui Dumnezeu, au plecat din Siria la Ierusalim, să se închine cinstitului lemn al Sfîntei Cruci. Numele unuia era Ioan, iar al celuilalt Simeon, fiind amîndoi de neam bun și bogăți. Ioan era în vîrstă de 24 de ani și, avînd femeie tînă, petrecea lîngă tatăl său cel îmbătrînit, deoarece maica lui murise. Simeon era neînsurat, avea o maică văduvă și bătrînă, în vîrstă de 80 de ani. Amîndoi acești tineri se întovărășiseră între dînșii cu dragostea lui Hristos, ca unii ce erau din aceeași țară și au petrecut în Ierusalim multe zile, cercetînd împreună sfintele locuri și închinîndu-se. Pe cînd se întorceau ei într-ale lor, s-au pogorît în valea Ierihonului și, mergînd pe sub munte, au trecut pe lîngă cetate.

Văzînd ei mînăstirile dimprejurul sfîntului Iordan, Ioan a zis către Simeon: "Știi oare cine viețuiește în acele locașuri?" Simeon a zis: "Cine viețuiește într-însele?" Ioan a răspuns: "Acolo viețuiesc îngerii lui Dumnezeu". Simeon, minunîndu-se și suspinînd, a zis: "Putem oare să-i vedem?" Ioan a zis: "De vom vrea să primim o viață ca a lor, apoi cu adevărat ne vom îndulci de vederea feței și de vorbele lor". Deci, ei ședeau în cale amîndoi călări. Apoi, descălecînd de pe cai, i-au dat slugilor lor, zicînd: "Mergeți încet înaintea noastră". Slugile mergeau înainte cu caii, iar ei, urmînd de departe, vorbeau cum ar putea să-și mîntuiască sufletele lor. Mergînd încetișor, au ajuns la o răspîntie, de unde era o cale care ducea către locul unde li se cădea să meargă, iar altă cale mergea spre Iordan, de unde se vedeau acele mînăstiri. Ioan a zis către Simeon, arătînd cu degetul calea ce duce spre Iordan: "Aceasta este calea care duce la viață!" Iar spre calea ce era spre Siria, a zis: "Aceasta este calea ce duce la moarte! Deci, să stăm, frate, la această răspîntie și să ne rugăm lui Dumnezeu, ca să ne povățuiască pe care cale să mergem".

Plecîndu-și ei genunchii, au început a se ruga Domnului cu căldură, zicînd: "Doamne, Dumnezeule, Cel ce voiești să se mîntuiască toată lumea, arată voia Ta robilor Tăi și ne îndreptează calea pe care vom merge". Rugîndu-se din destul, au aruncat sorți și a căzut soarta ca să meargă pe calea ce ducea la Iordan. Atunci ei s-au umplut de mare bucurie duhovnicească și cu smerenie au mulțumit lui Dumnezeu. Deci și-au uitat părinții, unul pe tată și femeie, iar altul pe maica sa și, defăimîndu-și averile, au socotit întru nimic toate cele frumoase și dulci ale acestei lumi.

Cuprinzîndu-se în brațe unul cu altul și sărutîndu-se cu sărutare sfîntă, au pornit pe calea ce duce spre Iordan și pe care cu adevărat au ajuns la viața veșnică. Ei alergau cu bucurie la Mormîntul lui Hristos cel primitor de viață, ca Petru și Ioan, întărîndu-se și îndemnîndu-se unul pe altul. Pentru că Ioan se temea ca Simeon, de dorința mamei lui cea bătrînă, să nu se întoarcă de la scopul cel bun. Iar Simeon, de asemenea, se temea de Ioan ca nu cumva, dragostea femeii cu care se însoțise de curînd, să-l distragă de la acelea ce le erau puse înainte, ca magnetul pe fier.

Drept aceea își întindeau unul către altul cuvinte duhovnicești, învățătoare și mîntuitoare. Ioan zicea către Simeon: "Iubite frate, nu te lenevi, nici nu slăbi, căci nădăjduiesc spre Domnul că Acela în ziua de azi iarăși ne-a născut pe noi. Și ce folos poate să ne fie nouă din deșertăciunile lumești? Și ce ajutor vom

afla din bogății în ziua judecății? Oare nu ne vom vătăma mai mult? Asemenea și tinerețile și frumusețile noastre cele trupești, oare pururea le vom petrece? Nu se vor schimba oare în bătrînețe? Oare nu ne va ajunge moartea? Noi nu sîntem înștiințați că vom ajunge la bătrî-nețe, pentru că și cei tineri mor, neașteptînd moartea". Simeon a grăit iarăși către Ioan: "Eu, frate, n-am nici tată, nici frați, nici surori, decît numai pe o singură mamă, care m-a născut și care acum a îmbătrînit. Pe mine nu mă doare inima atît de dînsa, dar mă întrebam în inima mea pentru tine, ca să nu te abați din această cale bună, din pricina dorinței femeii tale cea frumoasă și iubită, cu care te-ai unit de curînd prin nuntă". Astfel vorbeau ei între dînșii pe cînd călătoreau.

Ei s-au rugat lui Dumnezeu și pentru aceasta, ca să le în-științeze voia Sa, în care anume mînăstire să se tundă în călugărie. Și și-au pus un semn ca acesta: în care mînăstire vor afla porțile deschise, în aceea le poruncește Dumnezeu să intre. Deci s-a întîmplat de au mers la mînăstirea Cuviosului Gherasim, în care era egumen un bărbat insuflat de Dumnezeu, cu numele Nicon. Aceluia i s-a vestit mai întîi de la Dumnezeu de venirea acestor doi tineri aprinși de dumnezeiasca dragoste. Pentru că Nicon a văzut pe Domnul într-acea zi, în vedenia visului, zicînd către el: "Scoală și deschide ușile ogrăzii, ca să intre aici oile Mele".

Egumenul, deșteptîndu-se, a mers și a deschis porțile mînăstirii și ședea acolo, așteptînd venirea oilor lui Hristos. Apropiindu-se Ioan și Simeon de mînăstirea lui și văzînd porțile deschise și pe stareț șezînd în poartă, s-au bucurat cu bucurie mare. Deci, Ioan a zis către Simeon: "Bun este acest semn, frate, că mînăstirea este deschisă și portarul șade ca și cum ea așteaptă venirea noastră. Venind ei la poartă, egumenul s-a sculat și le-a zis: "Bine ați venit, mielușei lui Hristos". Și, primindu-i cu dragoste, i-a dus în mînăstire și i-a ospătat cu trupească și duhovnicească hrană și i-a odihnit în noaptea aceea ca pe niște străini.

A doua zi le-a zis: "Frumoasă și plăcută este lui Dumnezeu dragostea voastră, pe care într-un suflet o aveți către Dînsul. Însă trebuie ca și voi să o păziți cu dinadinsul, ca nu cumva să o stingă în voi vrăjmașul mîntuirii voastre. Bună este alergarea voastră, însă sînteți datori să nu slăbiți în alergare, pînă ce veți ajunge cununile. Bun este scopul vostru, însă nu fiți fără de grijă, ca să nu se răcească căldura cea duhovnicească, care este acum în inimile voastre. Bine este a cinsti mai mult pe cele veșnice, decît pe cele vremelnice. Bine este a sluji și părinților celor după trup, dar fără de asemănare este mai bine a plăcea Părintelui celui ceresc. Buni sînt frații cei după trup, dar cei duhovnicești sînt mai folositori. Buni sînt prietenii pe care îi aveți în lume, dar mai bine este a cîștiga prieteni pe sfinții plăcuți lui Dumnezeu. Buni sînt apărătorii și mijlocitorii pe care îi aveți către boieri, dar nu sînt așa cum sînt îngerii cei ce mijlocesc pentru noi către Dumnezeu. Bine este a face milostenie săracilor pentru Dumnezeu, dar nici o jertfă nu este atît de bine primită lui Dumnezeu, precum este jertfirea sufletului și a voiilor pentru Domnul. Dulce este sațiul vieții acesteia, dar nu este întocmai cu sațiul Raiului. Frumoasă este bogăția și iubită de toți oamenii, dar nu este asemenea cu acele vistierii, pe care ochiul nu le-a văzut, urechea nu le-a auzit și la inima omului nu s-au suit. Bine este a ostăși cineva împăratului celui pămîntesc, dar de puțină vreme și cu multă primejdie se face acea ostășire; iar a se face cineva ostaș Împăratului ceresc, este a dăntui peste toată puterea cea potrivnică".

Acestea și cele asemenea cu acestea grăind către ei cuviosul egumen și văzînd lacrimile ce ieșeau din ochii lor, a zis către Simeon: "Nu dori, nici nu plînge pentru căruntețile stăpînei maicii tale, căci pentru ostenele tale, Dumnezeu poate mai bine să o mîngîie, decît dacă ai fi tu lîngă ea. Și chiar dacă nu vei fi departe de dînsa n-ai putea ști dacă tu o vei îngropa pe ea sau ea, pe tine și ai fi murit fără de plăcerea lui Dumnezeu, neavînd ceva ca să te poată izbăvi de răutățile cele ce vor să fie după moarte. Căci nici lacrimile cele de maică, nici dragostea cea de tată, nici bogăția, nici slava, nici însoțirea femeii și nici iubirea fiilor nu pot să roage pe Judecătorul cel înfricoșat, fără numai viața cea îmbunătățită, nevoințele și ostenele suferite pentru Dumnezeu".

Apoi, întorcîndu-se către Ioan, i-a zis: "O, fiule, să nu-ți aducă vrăjmașul niște gînduri ca acestea și să-ți zică în mintea ta: "Cine afară de mine va sprijini și va hrăni bătrînețile tatălui meu? Cine va potoli tînguirea soției mele? Pentru că de i-ați lăsat pe dînșii să slujească altui dumnezeu, iar voi v-ați fi dus la

altul, cu dreptate v-ați fi îngrijit de dînșii; dar deoarece unul și același este Dumnezeu, Căruia ați încredințat pe părinții voștri și pentru a Cărui dragoste i-ați lăsat pe ei, fiți încredințați că El singur se va îngriji de dînșii. Încă și la aceasta să vă mai gândiți, că pe cînd erați în lume și slujeați Domnului cu cinste, bunătatea Domnului se îngrijea de voi și vă umplea casele voastre de toate bunătățile, cu atît mai vîrtos acum se va îngriji de casele voastre, fiindcă ați venit ca să-i slujiți Lui cu toată inima, vrînd să-I placeți și mai bine. Fiilor, aduceți-vă aminte de cuvîntul Domnului, cînd a zis către cel ce a vrut să meargă în urma Lui: *Doamne, poruncește-mi ca mai întîi să merg să îngrop pe tatăl meu*. Iar Domnul i-a grăit: *Lasă pe cei morți să-și îngroape morții lor, iar tu vino după Mine*.

Deci și voi, cu voie neschimbată și cu inimă neîndoită, să alergați în urma lui Hristos. Că de v-ar fi chemat pe voi un împărat pămîntesc și vremelnic, vrînd să vă facă în palatele lor postelnici sau sfetnici, oare n-ați fi lăsat casele voastre și n-ați fi mers cu sîrguință la împărat, să stați înaintea lui cu slavă și cinste și să vă îndulciți de vederea feței lui? Desigur, aceasta ați fi făcut-o pentru puțină vreme, în care el ar fi voit să vă cinstească pe voi înaintea boierilor săi". Iar Ioan și Simeon i-au zis: "Adevărat, așa este, părinte!"

Atunci cuviosul egumen a grăit către dînșii: "Sîntem datori ca și cu mai multă sîrguință și osîrdie să alergăm la chemarea Împăratului ceresc, Cel ce ne cheamă la cinstea aceea, căreia nici o altă înaltă cinste lumească nu poate să se împotrivescă sau să se asemene. De aceea sîntem datori a asculta pe Dumnezeu, Cel ce ne cheamă pe noi la Dînsul, aducîndu-ne aminte de dragostea Sa cea către noi, pentru care chiar pe Fiul Său Unul născut nu L-a cruțat, ci L-a dat pentru noi morții, ca să ne facă pe noi fii ai Săi. Și chiar de am vărsa tot sîngele nostru pentru aceasta, nimic vrednic n-am răsplăti pentru bunătatea și dragostea Lui arătată spre noi; pentru că sîngele robilor nu este asemenea cu sîngele împărătesc".

Cuviosul Nicon, bărbatul cel insuflat de Dumnezeu, grăind aceste cuvinte către tinerii mireni, cu toate că cunoștea osîrdia lor cea curată către Domnul, îi sfătuia să nu primească îndată chipul monahicesc, ci să mai aștepte cîtăva vreme, pînă ce singuri pe dînșii se vor ispiti, adică de vor putea suferi greutatea nevoiței monahicești, știindu-i crescuți cu hrană dulce și îmbrăcați în haine moi. Dar ei, căzînd la picioarele lui, îl rugau cu lacrimi să-i tundă și să-i îmbrace în schima monahală.

După aceasta, starețul, vrînd să-i ispitească pe ei, a luat la o parte pe Ioan și i-a zis lui: "Acum eu am sfătuit pe prietenul tău, ca pînă la anul să mai petreacă în chipul mirenesc". Atunci Ioan a răspuns: "De voiește el, petreacă cum voiește; dar eu nu pot suferi atîta vreme pînă la tundere; de aceea, mă rog, părinte, ca îndată să săvîrșești asupra mea, ceea ce dorește sufletul meu". Simeon, văzîndu-i pe ei vorbind de o parte, a zis către stareț: "Nu pierde vremea, părinte, ascultînd cuvintele lui Ioan. Pentru că se cutremură inima mea pentru dînsul, ca să nu tînjească pentru soția sa cea bogată și atît de frumoasă, cu care s-a însoțit anul acesta și nu cumva pentru aceasta să nu cadă din dragostea lui Dumnezeu".

Atunci Ioan a grăit cu lacrimi către stareț, pentru că era foarte plecat spre lacrimi: "Rogu-mă ție, părinte, ca îndată să ne călugărești pe noi, pentru ca să nu pierdem pe iubitul meu frate, care are o maică ce îl iubește foarte mult și care nu poate trăi fără de vederea feței lui. Deci, mă tem pentru dînsul, ca nu cumva, aducîndu-și aminte de dragostea maicii sale, să se lipsească de dragostea lui Dumnezeu. De aceea, nu voi înceta de a mă îngriji, pînă ce nu îl voi vedea pe el călugărit". Atunci starețul, văzînd grija cea mare ce o aveau unul pentru altul și fiind încredințat că Dumnezeu nu rușinează, nici trece cu vederea pe cei ce aleargă la Dînsul din tot sufletul și cu credință neîndoită, i-a dus pe ei în biserică și, tunzîndu-i, i-a îmbrăcat în chipul celor noi începători. Pe cînd se săvîrșea călugăria lor, Ioan plîngea foarte tare, iar Simeon în taină îl îmboldea pe el, poruncindu-i să tacă, fiindcă i se părea că plînge după tată și după femeia sa, dar acela plîngea și vărsa lacrimi din căldura și dragostea inimii sale ce o avea către Dumnezeu.

După tundere și după săvîrșirea Sfintei Liturghii, egumenul iarăși a ținut multă vreme cuvînt de învățătură către dînșii, deoarece el, avînd duh văzător, a înțeles că nu vor petrece mult în mînăstirea lui, chemîndu-i Dumnezeu pe dînșii la cea mai desăvîrșită viață. Deci, ziua aceea fiind sîmbătă, egumenul voia ca a doua zi, Duminică, să pună desăvîrșit pe dînșii haina cea călugărească a chipului îngeresc. Însă

unii din frați grăiau către Ioan și Simeon: "Fericiți sînteți voi, că mîine dimineață aveți să vă nașteți din nou și să fiți curați, născuți ca din pîntecele maicii voastre și vă veți curăți de păcatele voastre, ca și cum într-acea zi ați fi primit botezul".

Dar ei, neînțelegînd cele ce li se grăiau, se minunau și se spăimîntau; și, alergînd la sfîntul egumen în seara sîmbetei, îl rugau pe el, zicînd: "Nu ne boteza pe noi, părinte, că sîntem creștini și fii de părinți creștini, curățiți deja prin baia Sfîntului Botez". Dar egumenul, nepricepînd nimic din cuvintele lor, a zis către dînșii: "Cine voiește să vă boteze pe voi, fiilor?" Ei au zis: "Am auzit de la părinți că mîine de dimineață avem să ne botezăm". Egumenul, înțelegînd ceea ce li s-a vorbit lor de frați despre sfîntul și îngerescul chip, a zis către dînșii: "Bine v-au spus părinții pentru că mîine de dimineață voim să vă îmbrăcăm pe voi în rînduiala cea desăvîrșită a chipului cel îngeresc, care, ca un al doilea botez, vă va curăți de toate păcatele făcute în lume".

Dar Ioan și Simeon nu știau ce este rînduiala cea desăvîrșită a chipului îngeresc. Deci, egumenul a poruncit să cheme un frate, pe care, cu o Duminică înainte, îl îmbrăcase în rînduiala cea desăvîrșită; și fiindcă fratelui acela nu i se împlinise șapte zile, purta încă toată îmbrăcămîntea rînduiei celei sfinte, după așezămîntul mînăstiresc. Venind fratele acela, l-a rugat pe el ca îndată și în același timp, fiind seară, să-i îmbrace și pe ei într-un chip ca acela. Pentru că ziceau ei: "Nu știm de vom mai trăi peste această noapte și de vom ajunge ziua de mîine; căci ne temem să nu ne ducem din viața aceasta, neavînd o cunună ca aceasta, o slavă și o bucurie, precum vedem la fratele acesta".

Egumenul, înțelegînd că ei văd o vedenie, a trimis pe fratele cel chemat, la chilia sa. Atunci Ioan și Simeon au zis către egumen: "Părinte, îndată să ne faci și pe noi astfel, precum este fratele acela; căci cu adevărat pe nici unul n-am văzut în mînăstirea ta, să fie într-o cinste ca aceasta, în care este fratele acela". Egumenul i-a întrebat: "Ce ați văzut, fiilor, la acel frate?" Ei i-au răspuns: "Am văzut împrejurul capului lui o cunună luminoasă și oarecare fețe cu podoabă sfîntă înconjurîndu-l cu lumînări, care cîntau cu plăcere". Egumenul s-a minunat de atîta curățenie sufletească a lor și a zis către dînșii: "Mîine de dimineață, cu darul Duhului Sfînt, și voi veți primi aceeași cunună și slavă în rînduiala cea sfîntă".

Sosind ziua Duminicii, egumenul a săvîrșit acel sfînt chip asupra lor și amîndoi vedeau unul la altul strălucind cunună deasupra capului, iar noaptea își vedeau fața unul altuia ca ziua. Sufletele lor s-au umplut de atîta bucurie, încît nu doreau să guste nici hrană și nici băutură. După primirea rînduiei celei desăvîrșite, trecînd două zile, li s-a întîmplat de au văzut pe fratele cel de mai înainte, îmbrăcat în haină de păr și făcînd slujba mînăstirii, dar n-au văzut deasupra lui slava și cununa dinții; deci, se minunau pentru aceea.

Simeon a zis către Ioan: "Să mă crezi, frate, că după săvîrșirea celor șapte zile și noi nu vom mai vedea unul deasupra altuia cununa și strălucirea cea frumoasă, precum vedem acum". Ioan a zis: "Dar ce voiești, frate, ca să-ți fie?" Simeon a zis: "Voiesc să mă ascuți pe mine, ca, precum am fugit din lume, tot așa să fugim și de aici și să ieșim în viața pustnicească și liniștită. Pentru că, de cînd cinstitul egumen ne-a îmbrăcat pe noi în acest chip, s-a aprins inima mea cu o minunată dorire; iar sufletul nu voiește să vadă, nici să vorbească, nici să audă ceva de la cineva, ci dorește să petreacă cu totul depărtat de toți". Ioan a zis: "Dar ce vom mânca în pustie?" Simeon a zis: "Ce mănîncă și ceilalți viețuitori ai pustiei, despre care am auzit ieri din gura egumenului, care ne învâța pe noi. Cel ce îi hrănește pe aceia, tot Acela ne va hrăni și pe noi. Deci, mi se pare că egumenul, vrînd ca și noi să ne alegem viața pustnicească, ne-a vorbit mult despre cei care petrec în pustie".

Ioan a zis: "Dar încă nu am învățat cîntarea de psalmi, după rînduiala mînăstirii". Simeon a răspuns: "Cel ce a mîntuit pe cei ce i-au plăcut mai înainte de David, Acela ne va mîntui și pe noi! Și, precum pe David care păștea oile în pustie, l-a învățat a alcătui psalmi, tot așa ne va învăța și pe noi! Deci, ascultă-mă pe mine, frate, precum împreună ne-am dat lui Dumnezeu, tot așa împreună să-i slujim Lui". Ioan a zis: "Vom face precum voiești; dar cum vom ieși din mînăstire, de vreme ce porțile se închid noaptea?" Simeon a zis: "Cel ce ne-a deschis nouă ziua, tot Acela ne va deschide și noaptea!"

Astfel, alcătuiind și întărind sfatul între ei și apropiindu-se noaptea, egumenul a văzut în vis pe un bărbat cu sfință podoabă, deschizând porțile mînăstirii și zicînd: "Oile lui Hristos, ieșiți la pășunea voastră!" Deci, deșteptîndu-se îndată, a alergat la poartă și a găsit-o deschisă. Socotind el că Simeon și Ioan au ieșit acum, ședea îngrijorat suspinînd și zicînd: "N-am fost vrednic eu, păcătosul, ca să primesc rugăciunile părinților mei; căci ei mi-au fost mie părinți și învățători, iar nu eu lor. O, cîte pietre scumpe - precum zice Scriptura - necunoscîndu-se, se tăvălesc pe pămînt, văzute de mulți, dar necunoscute de mulți!"

Acestea zicînd în sine egumenul și întorcîndu-se, iată, robii lui Hristos mergeau de la chilie spre poartă, ca să iasă din mînăstire. Egumenul a văzut că mergeau înaintea lor niște tineri preafrumoși, cu făclii luminoase. Dar Ioan și Simeon nu vedeau pe acei tineri. Ei, văzînd porțile deschise, s-au bucurat foarte mult că nu s-au lipsit de nădejdea lor. Dar cînd au văzut lîngă poartă pe stareț, s-au temut și voiau să se întoarcă, pentru că nu știau că este egumenul. Iar el i-a chemat, zicîndu-le: "Nu vă temeți, fiilor; veniți în numele Domnului!" Ei, cunoscînd că este egumenul, mai mult s-au bucurat și au cunoscut că Dumnezeu, Care i-a descoperit venirea lor, i-a arătat și plecarea lor.

Deci, închinîndu-se starețului, au zis: "Îți mulțumim, părinte, și nu știm ce fel de mulțumire vom da lui Dumnezeu și cinstului tău cap. Care din noi nădăjduia să se învrednicească de niște daruri ca acestea? Care împărat putea să ne cinstească pe noi cu o rînduială ca aceasta? Ce visterie putea să ne îmbogățească pe noi atît de mult? Ce baie putea să ne curețe sufletele noastre? Care părinți ar fi putut să ne iubească și să ne mîntuiască pe noi ca tine, cinstite părinte? Tu ne ești nouă ca un tată și maică, după Hristos. Tu ne ești stăpîn, păstor și povățuitor, care ne duce de mînă. Prin tine am cîștigat visteria cea nefurată și am aflat mîrgăritarul mîntuirii cel fără de preț. Știm cu adevărat puterea botezului celui de-al doilea, precum ne-au spus nouă părinții. Pentru aceea ne rugăm fericirii tale, părinte, să faci rugăciune pentru noi și să ne lași pe noi, robii tăi, să plecăm unde ne va povățui Dumnezeu. Căci Aceluia am dorit a-I sluji cu tot sufletul. Adu-ți aminte, părinte, de oile tale pe care le-ai adus lui Hristos spre jertfă". Acestea le-au grăit ei cu multe lacrimi. Dar și egumenul plîngea de bucurie duhovnicească, văzînd atîta dorință către Dumnezeu din partea lor.

După aceasta, el, punînd pe Simeon de-a dreapta, iar pe Ioan de-a stînga și ridicîndu-și mîinile spre cer, a început a se ruga astfel: "Dumnezeule cel drept și slăvit, Dumnezeule cel mare și tare, Dumnezeule cel mai înainte de veci și veșnic, ascultă-mă pe mine, păcătosul, în ceasul acesta. Ascultă-mă, Doamne, Cel ce Te-ai fîgăduit să ascuți pe toți cei ce îți slujesc Ție cu adevărat; îndreaptă pașii acestor robi ai Tăi și povățuiește picioarele lor în calea păcii. Fii ajutător acestor tineri fără de răutate și păzește-i ca pe niște porumbei. Ceartă duhurile cele necurate, ca să nu se apropie de acești prunci ai Tăi, ci să fugă departe de la fața lor. Apucă armă și pavază și te scoală în ajutorul lor. Ridică sabie și îi apără pe ei împotriva celor ce-i gonesc. Zi fiecărui suflet: *Mîntuirea ta sînt Eu!* Fă, ca să fugă din gîndurile lor toată nerăbdarea și spaima, mîndria și părerea de sine și toată răutatea să piară din mintea lor. Fă să se stingă toată aprinderea trupului, care se face din diavolească ispitire. Fă să se sfințească trupul și sufletul lor, iar duhul să se lumineze cu lumina darului Tău, ca să ajungă ei bărbați desăvîrșiți prin creșterea cea duhovnicească. Fă să se învrednicească de partea plăcuților Tăi, să Te laude cu sfinții îngeri și totdeauna să se închine Tatălui și Fiului și Sfîntului Duh, Unui Dumnezeu în Treime, în veci. Amin".

Apoi, întorcîndu-se spre robii lui Hristos, le-a zis cu lacrimi: "O, bunii mei fii, Dumnezeu, pe Care L-ați ales și la Care ați alergat, să trimită îngerul Său înaintea feței voastre, ca să se facă fără frică calea înaintea picioarelor voastre și să meargă înaintea voastră, izbăvindu-vă de toate puterile cele potrivnice, precum a izbăvit pe Iacov de Lavan și de Isav și pe Daniil din gura leilor". Apoi, cuprinzîndu-i în brațele sale, grăia către Dumnezeu: "Dumnezeule, mîntuiește pe cei ce Te-au iubit cu toată inima, că drept ești, Doamne. Nu lăsa pe cei ce au lăsat toate cele deșarte pentru Tine". Apoi a mai zis către dînșii: "Fiilor, păziți-vă, că mergeți la înfricoșat și nevăzut război, dar nu vă temeți, că Dumnezeu este puternic să nu dea asupra voastră ispite mai presus de măsura voastră. Nevoiți-vă, fiilor, ca să nu vă biruiască vrăjmașul. Stați cu vitejie, avînd ca pavază sfînta rînduială monahicească a chipului îngeresc. Aduceți-vă aminte de Cel ce a zis: *Oricine punînd mîna pe plug și căuțînd înapoi, nu este îndreptat întru împărăția lui Dumnezeu.* Să nu fiți leneși sau trîndavi, începînd această cale a Domnului, ca nu și vouă să vi se

împlinescă pilda despre cel ce a început a zidi turn și nu l-a putut săvârși. Deci, îmbărbătați-vă, o, fiilor, știind că mic este războiul, dar mare este cununa; de puțină vreme este osteneala, dar veșnică va fi odihna".

Îndeletnicindu-se ei în niște vorbiri ca acestea, sosise ceasul ca să toace de Utrenie și era vremea să iasă din porțile mînăstirii. Simeon, ducînd pe egumen deosebit, i-a zis: "Părinte, mă rog ție, fă rugăciune cu dinadinsul către Dumnezeu pentru fratele meu, Ioan, ca să i se șteargă din minte pomenirea soției lui; ca nu cumva să mă lase întru ispitele vrăjmașului, căci mă voi topi de jale pentru despărțirea lui. Roagă încă pe Dumnezeu și pentru tatăl lui, care l-a născut, ca să nu se mîhnească pentru fiul care l-a părăsit". Asemenea și Ioan, luînd deosebit pe stareț, i-a zis: "Părinte, să nu uiți în sfintele tale rugăciuni pe fratele meu, Simeon, ca să nu fugă de la mine la maica sa, atrăgîndu-se spre dînsa din dragoste, căci astfel ne vom afla în furtună, pătîmind înecare". Starețul s-a minunat de o dragoste ca aceea, ce era între dînșii și, făgăduind că se va ruga pentru dînșii, i-a binecuvîntat, îngrădindu-i cu semnul Sfintei Cruci și i-a liberat cu pace.

Ioan și Simeon, robii lui Hristos, ducîndu-se de la cuviosul egumen, grăiau: "Dumnezeule, pentru rugăciunile robului Tău și a părintelui nostru Nicon, du-ne singur unde este voia Ta, că sîntem străini și nu știm nici locul, nici țara unde ne vom duce; ci, venind la Tine, ne-am dat în această pustie adîncă spre moarte". Apoi Ioan a zis către Simeon: "Frate, ce vom face acum? În ce parte ne vom duce?" Simeon a răspuns: "Să mergem spre dreapta, că toate cele ce sînt spre dreapta sînt bune". Deci, au mers spre partea dreaptă. Acea a fost cu purtarea de grijă a lui Dumnezeu, care nu lasă pe robii Săi.

Mergînd ei din destul, s-au apropiat de Marea Moartă și au aflat aproape de mare și de rîul Iordan, unde intra în mare, un loc frumos și o chilie, în care petrecuse un stareț oarecare, viețuitor în pustie, și care se mutase către Domnul cu cîteva zile mai înainte de sosirea lor. Acolo erau și puține vase și grădină care avea verdețuri sădite, cu care se hrănea răposatul stareț. Robii lui Hristos, văzînd aceea, s-au veselit foarte mult, ca și cum ar fi aflat cineva o vistierie bogată. Ei au mulțumit lui Dumnezeu și, sălășluindu-se acolo, au început a viețui. Dar nu după multă vreme diavolul, vrăjmașul sufletelor noastre, nesuferind viața cea plăcută lui Dumnezeu a robilor lui Hristos, a început a se lupta împotriva lor. Căci acela a adus aminte lui Ioan de femeie și de tată, iar lui Simeon de dragostea maicii sale. Ei, dacă s-au văzut unul pe altul mîhniți, îndată au grăit unul către altul: "Stai, frate, să ne rugăm împreună Stăpînului nostru Iisus Hristos, ca să ne păzească de meșteșugirile vrăjmașului, cu rugăciunile Sfîntului Nicon, starețul nostru".

Rugîndu-se ei, ajutorul lui Dumnezeu a venit degrabă, căci s-a gonit de la dînșii asuprelile potrivnicului. Uneori, ispititorul le aducea pofta de mîncare de carne și de băutură de vin. Alteori le arăta în vis pe părinți și pe rudenii, unii plîngînd pentru dînșii, iar alții ospătîndu-se. Uneori îi arunca la trîndăvie și în lenevire, iar alteori voia să-i înspăimînte prin năluciri înfiorate. Deci le venea în gînd să se întoarcă în mînăstire, ca și cum le era nesuferită viața pustnicească. Acel vrăjmaș se sîrguia în multe feluri să împiedice alergarea cea bună a nevoitorilor aleși. Dar ei, aducîndu-și aminte de făgăduințele lor și de cununile cele luminate, pe care le văzuseră la început unul asupra altuia, de învățătura starețului lor și de lacrimile vărsate, se întăreau întru Domnul și, simțind adeseori în inimile lor o oarecare dulceață duhovnicească, se mîngîiau.

După o împotrivire bărbătească contra ispitelor vrăjmașului, li se arăta în vis Cuviosul Nicon, uneori sfătuindu-i, alteori făcînd rugăciuni lui Dumnezeu pentru dînșii, iar alteori învățîndu-i psalmi și rugăciuni. Ei, deșteptîndu-se, își aduceau aminte de cele ce îi învăța sfîntul în vis și aveau bucurie mare. Chiar și mîhnirea care li se făcea din aducerea aminte a celor de acasă, le-a ușurat-o Domnul după doi ani, prin niște descoperiri ca acestea: Simeon vedea noaptea în vedenia visului, că cercetează în casa ei pe maica sa și grăia către dînsa în limba siriană: "Maică nu te îngriji, că nouă ne este bine. Eu și domnul Ioan sîntem sănătoși, sîntem rînduiți în palatele împărătești, purtăm cununi cu care ne-a încununat Împăratul și ne-a împodobit cu haine luminoase. Spune și tatălui lui Ioan să nu se întristeze pentru fiul său și să nu vă îngrijiți de noi".

O vedenie ca aceasta de multe ori i se făcea lui Simeon. Deci, din aceea a cunoscut că atunci maica lui nu se mai îngrijește de dînsul, fiind mîngîiată de Dumnezeu. Asemenea, arătîndu-i-se și lui Ioan în vedenia visului o oarecare față prealuminoasă, îi zicea: "Iată, pe tatăl tău l-am făcut fără mîhnire, mutîndu-l la odihnă și la bucurie. Asemenea și pe femeia ta o voi lua întru împărăția Mea în aceste zile". Ioan și Simeon, spunînd unul altuia niște vedenii ca acestea, se bucurau în sufletele lor și se veseleau întru Dumnezeu, Mîntuitorul lor. De atunci nici un fel de grijă nu mai aveau, adică unul de tatăl și de femeia sa, iar altul de maica sa, ci grija lor era ca ziua și noaptea să laude pe Dumnezeu. Aceasta era osteneala lor cea fără de pregetare și grija cea fără de grijă, ca să facă neîncetat rugăciuni. Deci, nu după multă vreme, s-au făcut vase vrednice ale Sfîntului Duh, învrednicindu-se de vederea dumnezeieștilor descoperiri. Ei uneori viețuiau deosebit unul de altul, dar nu departe; ci numai ca la o azvîrlitură de piatră. Cînd unuia îi venea un gînd potrivit, îndată alerga la celălalt, pentru că unul altuia își descopereau gîndurile și astfel goneau asupririle celui potrivit.

Trecînd cîtăva vreme, fericitul Simeon, șezînd la locul său deosebit, s-a pomenit în răpire și s-a văzut pe sine că se întorsese în patria sa, cetatea Emesa și cerceta pe maica sa cea bolnavă, către care a zis: "O, maică, cum petreci?" Iar ea a răspuns: "Bine petrec, fiule". El a zis către dînsa: "Mergi la Împărat fără să te temi de nimic, căci eu l-am rugat pentru tine și ți-am pregătit un locaș și, de va voi El, apoi și eu voi veni la tine!" După această vedenie, Simeon, venindu-și în sine, a cunoscut că într-acel ceas a murit maică-sa și, alergînd degrabă la fratele Ioan, l-a rugat pe el ca să se roage pentru sufletul maicii sale.

Deci și el însuși plecîndu-și genunchii, se ruga cu lacrimi, zicînd: "Dumnezeule, Cel ce ai binevoit a primi jertfa lui Avraam și nu ai lepădat jertfele lui Ieftae, nici ai trecut cu vederea darurile lui Abel, și pentru Samuil, pruncul Tău, ai arătat-o pe maica lui, proorocița Ana; Tu, Doamne, Doamne al meu, pentru mine robul Tău, primește sufletul maicii mele celei bune. Adu-ți aminte de durerile și ostenele ei cele pentru mine. Adu-ți aminte de suspinele și lacrimile ei, pe care le-a vărsat cînd am venit la tine. Adu-ți aminte de laptele ei, cu care m-a hrănit, nădăjduind să aibă mîngîiere și ajutor de la mine, dar n-a cîștigat cele dorite. Nu uita, Stăpîne, tînguirile inimii ei pentru mine, cînd am lăsat-o pe ea pentru tine. Adu-ți aminte cîte nopți nu a fugit somnul de la ochii ei, aducîndu-și aminte neîncetat de tinerețile mele și de sărăcia sa.

O, cît o durea inima, privind la hainele mele, în care acum nu se mai îmbrăca mărgăritarul ei cel de mult preț. Adu-ți aminte de cîtă bucurie și veselie am lipsit-o pe ea prin plecarea de la dînsa, ca să-Ți slujesc Ție, Dumnezeu și Stăpînul meu. Dă-i ei păzitor tare pe îngerul Tău, ca să-i păzească sufletul ei de duhurile cele viclene și nemilostive din văzduh, care voiesc să înghită pe toți. Poruncește Dumnezeu meu, ca sufletul ei să se despartă de trup fără de durere și fără de frică și iartă-i ei toate greșelile ce le-a făcut în această viață. Astfel, Dumnezeule și Dreptule Judecător, să nu o duci pe ea din mîhnire în mîhnire, din primejdie în primejdie și din suspin în suspin. Ci, în loc de mîhnirea ce a suferit-o pentru mine, unul născut fiul său, dă-i ei bucurie și în loc de lacrimi, veselia cea pregătită sfinților Tăi".

Deci, rugîndu-se și Ioan împreună cu dînsul pentru sufletul celei moarte și sculîndu-se de la rugăciune, Ioan mîngîia pe Simeon, zicînd: "Iată, frate, Dumnezeu a auzit rugăciunile tale și a primit pe maica ta. Deci, ostenește-te încă cu mine, să rugăm amîndoi pe Dumnezeu, ca să facă mila Sa și cu femeia care a fost soția mea, ca să o ducă pe dînsa din lumea aceasta la viața monahicească sau s-o ia la El". Și s-au rugat amîndoi pentru aceasta. Trecînd puțină vreme, Sfîntul Ioan s-a aflat în răpire și a văzut pe femeia lui șezînd în casa sa. Deci, venind maica lui Simeon, a luat-o de mînă și i-a zis:

"Scoală-te, sora mea, și vino la mine, căci frumoasă casă mi-a dat Împăratul, Cel ce a făcut ostaș pe fiul meu și pe bărbatul tău; schimbă hainele tale și îmbracă altele curate". Ea, îndată sculîndu-se, și-a schimbat hainele și a mers în urma ei. Din această vedenie, Ioan a cunoscut că a murit femeia lui și în loc bun s-a rînduit cu maica lui Simeon; pentru aceea s-a bucurat cu bucurie mare. De atunci, ei erau amîndoi fără de grijă, și au petrecut în pustie, viețuind împreună douăzeci și nouă de ani, luptîndu-se cu vrăjmașii cei nevăzuți, în toată pătîmirea cea rea, biruindu-i și gonindu-i cu darul lui Dumnezeu. Dar mai ales Simeon venise într-atîta nepătîmire, încît trupul lui era ca un lemn nesimțitor. El n-avea în sine nici un fel de poftă, avînd toate mădularele lui omorîte cu totul.

Într-o zi, Simeon a zis către Ioan: "Frate, ascultă-mă pe mine! De acum nu mai este nevoie să petrecem în pustiu acesta, ci să mergem să slujim mântuirii altora. Pentru că aici ne folosim numai pe noi, dar de folosul altora nu avem plată. Oare nu zice Apostolul Pavel: *Nimeni să nu caute pe ale sale, ci fiecare pe cele ce sînt ale aproapelui*. Și iarăși: *Tuturor le fac spre plăcere, necăutînd folosul meu, ci al multora, ca să se mîntuiască*. Și iarăși același apostol zice: *Tuturor m-am făcut toate, ca pe toți să-i mîntuiesc*. Ioan a răspuns: "Frate, socotesc că satana a urît liniștea noastră și ți-a dat un gînd ca acesta; deci, împotrivește-te lui și șezi aici. Această alergare a noastră pe care am început-o și la care sîntem chemați de Dumnezeu, s-o sfîrșim în această pustie!" Simeon i-a zis: "Frate, crede-mă că eu de acum nu voi mai fi aici, ci mă duc cu puterea lui Hristos, să rîd de lume!"

Dar Ioan i-a zis: "Eu încă n-am venit într-o săvîrșire ca aceasta, ca să pot a-mi bate joc de lume; căci mă tem ca nu cumva aceea să mă batjocorească pe mine, lipsindu-mă astfel de darul lui Dumnezeu. Deci, mă rog ție, bunul meu frate, căci Domnul ne-a însoțit pe noi, să nu mă lași pe mine, smeritul, nici să te depărtezi de fratele tău. Tu știi că după Dumnezeu nu am pe nimeni, decît numai pe tine. De toți m-am lepădat și cu tine m-am legat; iar tu voiești acum să mă lași pe mine singur în această pustie ca în mare? Adu-ți aminte de ziua în care am aruncat sorți și am pornit împreună, ca să slujim Domnului și ne-am făgăduit să nu ne despărțim unul de altul. Adu-ți aminte de ceasul acela, în care Cuviosul Părintele nostru Nikon ne-a îmbrăcat pe noi în sfîntul și îngerescul chip al monahilor și ne-am făcut amîndoi ca un suflet, încît toți se minunau de dragostea noastră. Nu uita cuvintele marelui stareț, cu care ne mîngîia și ne sfătua în noaptea cînd am ieșit din mînăstire. Frate, mă rog ție, nu mă lăsa, ca nu cumva să pier, fiind singur în această pustie. Căci Dumnezeu va cere sufletul meu de la tine". Simeon i-a zis: "Închipuiește-ți că eu am murit; și, fiind mort, atunci nu ai petrece singur? Deci, crede-mă că dacă vei merge cu mine, vei face bine; iar de nu vei merge, fie voia ta. Eu nu voi mai petrece aici, ci mă duc unde îmi poruncește Dumnezeu".

Ioan, cunoscînd că de la Dumnezeu este înștiințarea fratelui lui ca să se ducă din pustie la lume, a încetat de a-i mai zice ceva. Deci, plîngînd pentru despărțirea sa, a grăit astfel către dînsul: "Iubite Simeoane, păzește-te ca cele ce ai adunat în pustie, să nu le risipească lumea și pe cîte tăcerea le-a sporit, să nu le vatăme gîlceava lumească. Nedormirile tale cele de toată noaptea să nu le piardă somnul, și filosofia monahicească să n-o risipească înșelăciunea lumească. Păzește-te ca vederea femeilor, de care te-a păzit Dumnezeu pînă în ziua de astăzi, să nu vatăme întreaga ta înțelepciune și sărăcia ta cea pustnicească să n-o fure iubirea de avuții. Să nu se risipească postirile tale prin gustările de multe feluri; plîngerea, cu rîsul și rugăciunea să nu se piardă cu lenevirea.

Iubitule, chiar dacă ai luat de la Dumnezeu o putere ca aceasta, ca să poți, fără de vătămarea mîntuirii tale, să petreci în lume cu oamenii, păzește-ți însă inima cu dinadinsul de cele ce vei vedea în lume și de cele ce vei face înaintea oamenilor cu trupul, ca să nu lucreze împreună și voința sufletească. Cînd mîna ta se va atinge de ceva, să nu se atingă și sufletul; mîncînd cu gura, să nu se îndulcească inima; pășind cu picioarele, să nu se risipească odihna cea dinăuntru. Toate cele făcute din afară, să nu se simtă înăuntru și mintea ta să petreacă fără de tulburare. Eu mă bucur de mîntuirea ta, decît numai roagă-te lui Dumnezeu pentru mine, ca în veacul ce va să vie să nu ne despartă pe noi unul de altul".

Simeon i-a grăit: "Nu te teme, iubitul meu frate, pentru că ceea ce voiesc să fac, nu voiesc de voia mea, ci din dumnezeiasca poruncă. După aceasta vei cunoaște tu că lucrul meu este plăcut lui Dumnezeu, că mai înainte de moartea mea voi veni la tine, mă voi închina ție și te voi chema după mine și după puține zile mă vei ajunge". Vorbind ei astfel, au stat la rugăciune și s-au rugat cu multe lacrimi; apoi, îmbrățișîndu-se și sărutîndu-se unul cu altul, Ioan a lăsat pe Simeon, petrecîndu-l pînă departe, pentru că nu-i venea să se despartă de dînsul și de cîte ori îi zicea Simeon lui: "Frate Ioane, întoarce-te acum", acele cuvinte i se păreau că sînt ca o sabie ascuțită, care îi desparte sufletul de trup. La sfîrșit, sărutîndu-se unul cu altul, s-au despărțit. Deci, Simeon s-a dus în lume, iar Ioan s-a întors în pustie, vîrsînd lacrimi din destul.

Fericitul Simeon, ieșind din pustie, s-a dus în cetatea Ierusalimului, pentru că dorea foarte mult să vadă Sfintele Locuri, pe care nu le văzuse de atîția ani. Ajungînd la Sfînta Golgota, a petrecut trei zile, intrînd

și închinându-se cinstitei și de viață făcătoarei Cruci și Sfântului Mormânt al Domnului. El se ruga lui Dumnezeu cu dinadinsul, ca să-i acopere faptele lui înaintea oamenilor, pînă ce se va muta din viața aceasta. El se ruga să fugă de slava deșartă și de înălțare, care și pe îngerii din cer i-a surpat și i-a pierdut și toți să-l aibă ca pe un nebun și fără minte. Această cerere a lui a fost auzită, pentru că Domnul ascultă rugăciunile robilor Săi adevărați și ia aminte la rugăciunile lor.

Multe minuni a făcut după aceea acest plăcut al lui Dumnezeu. Gonea diavolii, cele ce aveau să fie le spunea mai înainte, tămăduia toate felurile de boli, izbăvea de năpraznice morți, pe cei necredincioși îi aducea la credință, iar pe cei păcătoși îi povățuia la pocăință. Dar oamenii nu puteau să cunoască sfințenia lui, Dumnezeu acoperindu-l, și, pînă la sfîrșitul său, au socotit că este nebun și îndrăcit. El știa singur că lucrurile cele minunate ale sale, care se făceau cu darul lui Dumnezeu, trebuia să le acopere cu nebunia, care se arăta pe dinafară, precum va arăta cuvîntul ce urmează. Dar să nu se smintească cineva auzind oarecare fapte necuviincioase și vrednice de rîs, pe care le făcea acest sfînt în nebunia lui cea prefăcută, bațjocorind lumea cea deșartă și trufașă. Să se gîndească fiecare la cuvintele Apostolului: *Cel ce voiește să fie înțelept în veacul acesta, să se facă nebun. Și iarăși: Noi sîntem nebuni pentru Hristos; pentru că cel nebun al lui Dumnezeu, este mai înțelept decît oamenii.*

Cuviosul Simeon de la Ierusalim s-a dus la cetatea Emesei. Acolo a început nebunia sa pentru Hristos, în felul acesta: Apropiindu-se de cetate a văzut un cîine mort, zăcînd în gunoi. Atunci el și-a descins brîul, a legat cîinele de picioare și l-a tras în cetate, alergînd pe uliți și pe la porți. Copiii, adunîndu-se după dînsul, strigau: "Iată un călugăr nebun! Iată un călugăr nebun!" Și aruncau cu pietre în el și îl băteau cu bețe. A doua zi, fiind Duminică, a intrat în biserică, pe cînd se începuse Sfînta Liturghie, avînd nuci în sîn, după aceea a început a stinge lumînările. Cînd a voit să-l izgonească, el s-a urcat în amvon și arunca nucile spre femei; deci abia cu multă osteneală au putut să-l dea afară din biserică. Fugind el pe uliță a răsturnat pîinile care se vindeau și din această pricină vînzătorii de pîine l-au bătut foarte tare, încît abia a rămas viu.

Un om oarecare cu numele Fuscarie, vînzător de linte și de alte lucruri de mîncare, fiind necredincios în dreapta credință și ținîndu-se de eresul lui Sevir, văzînd pe acest fericit stareț și neștiind nebunia lui, a zis către el: "Bătrînule, de ce umbli de colo pînă colo, vino la mine să vinzi linte, bob, crupe și altele de mîncare". El s-a învoit îndată și, șezînd la prăvălia omului acela, a început a împărți marfa la săracii care veneau la dînsul, fără parale, mîncînd și singur din ele, că nu mîncase de o săptămîină întregă. Iar după ce le-a risipit pe toate, neadunînd bani deloc, bărbatul acela, văzînd acel lucru, l-a bătut foarte tare, i-a smuls barba și l-a gonit din casa lui. Starețul însă a stat lîngă porțile lui. După un ceas, auzind pe femeia lui Fuscarie că are trebuință de cărbuni aprinși ca să-și tămîieze casa, a alergat la cuptor și negăsind hîrb, a luat cărbunii aprinși în pumni și i-a dus la stăpîna sa ca să pună tămîie și să tămîieze.

Femeia, văzînd acest lucru, s-a înspăimîntat și a strigat către el, zicînd: "Ce faci? Pentru ce îți arzi mîinile? El, punînd focul în haina sa, a zis: "De nu-ți place ție ca să tămîiezi cu mîinile mele, apoi voi face aceasta cu haina". Deci, punînd tămîie în haină, a tămîiat casa, pînă ce s-au stins cărbunii. Iar femeia și bărbatul ei, văzînd mîinile și haina lui nevătămăte de foc, s-au minunat foarte mult și s-au lipit după aceea de Sfînta și Soborniceasca Biserică; iar pe stareț au început a-l cinsti ca pe un sfînt. Apoi, el a fugit din casa aceea și nu s-a mai întors în cetate, decît numai după ce s-a uitat acea minune.

Făcînd el prin cetate nebunii, un oarecare cîrciumar l-a luat la el în cîrciuma sa ca pe un servitor. Cîrciumarul acela era un om foarte aspru și nemilostiv. El dădea starețului puțină hrană, cu toate că de pe urma lui cîștiga foarte mult, pentru că cetățenii ziceau: "Să mergem să bem în cîrciuma unde se află nebunul!", pentru că starețul veselea pe cei ce beau, făcînd nebunii. Altă dată, un șarpe, tîrîndu-se, a bătut vin dintr-un vas și, vîrsîndu-și veninul într-însul, s-a dus, negăsind pe nimeni în vremea aceea în casă, pentru că nebunul era dus afară, glumind cu poporul și sărînd înaintea celor ce cîntau. După o vreme oarecare intrînd în casă, a văzut deasupra vasului o scrisoare nevăzută de nimeni și pe care era scris singur cuvîntul acesta: "Moarte!"

Atunci, starețul, cunoscînd ceea ce se făcuse, a luat un lemn și a sfărîmat vasul acela plin cu vin, astfel că a pricinuit pagubă cîrciumarului. În acel ceas venind cîrciumarul și văzînd că starețul a sfărîmat vasul, a apucat același lemn și l-a bătut pe el fără de milă pînă ce singur a ostenit; apoi l-a gonit din casă. Însă a doua zi, starețul a venit iarăși la cîrciumă și stătea ascuns dinaintea stăpînului său. Șarpele, tîrîndu-se iarăși, a început a bea vin din alt vas. Acest lucru văzîndu-l cîrciumarul, a apucat un lemn și vrînd să ucidă șarpele a lovit vasul acela și l-a spart, iar vinul s-a vărsat; dar n-a spart numai vasul, ci și sticlele care erau aproape de acel vas. Atunci starețul, care stătea la o parte, a strigat, zicînd: "Vezi, că nu sînt numai eu nebun, spărgînd vasele, ci și tu faci același lucru". Atunci cîrciumarul, cunoscînd că Simeon a vărsat ieri vasul cu vin, pentru veninul șarpelui, se căia că-l bătuse fără de vină și a început a-l cinsti pe el ca pe un sfînt. Dar starețul nu dorea cinste, ci necinste și batjocură.

Deci el, sub chipul nebuniei ascunzîndu-și cu înțelepciune viața sa cea sfîntă și îngerească în trup, a făcut un lucru ca acesta. Într-una din zile, femeia cîrciumarului odihnindu-se singură în casa sa, iar cîrciumarul vînzînd vin, starețul s-a dus la ea și a început a-și trage hainele de pe dînsul, ca și cum ar fi voit să se culce cu femeia. Dar ea, văzînd aceasta, a țipat deodată. Bărbatul ei, alergînd, ea a zis către el: "Gonește pe acest nebun blestemat, că voiește să se culce cu mine". Atunci omul acela, bătînd pe stareț cu palmele, l-a izgonit afară în ger; pentru că era frig mare și ploaie; iar starețul ședea afară și răbda frigul, avînd numai o haină veche și ruptă. De atunci încolo, nu numai cîrciumarul nu-l socotea pe el sfînt, dar nici alții. Pentru că de zicea cineva că Simeon se face nebun pentru Hristos, cîrciumarul le răspundea cu jurămînt, zicîndu-le: "Cu adevărat că este îndrăcit și nu are minte, ba încă este și curvar, pentru că a voit să necinstească pe femeia mea. El mîncă carne și face alte lucruri necuviincioase, ca unul ce nu are Dumnezeu".

Cuviosul, voind de multe ori să acopere postirea sa, după nemîncarea cea de șapte zile, mîncă carne înaintea tuturor, numai înadins. Pentru ca toți să-l socotească pe el nu numai nebun, dar și ca pe un păcătos. El, spre mai mare arătare a părutei sale nebunii, își lepăda rușinea omenească și de multe ori umbla gol prin tîrg, ca un om fără de trup, adevăratul următor al celor fără de trupuri.

Un diacon mirean din cetatea aceea, cu numele Ioan, bărbat îmbunătățit și plăcut lui Dumnezeu, știind de nebunia cea prefăcută a lui Simeon pentru Hristos, l-a văzut în una din zile foarte slab cu trupul; pe de o parte pentru nemîncarea lui, iar pe de alta, pentru osteneala cea sufletească întru nebunie. Deci, vrînd să-l spele, a zis în glumă către dînsul: "Nebunule, mergi la baie să te speli?" Iar el a zis, rîzînd: "Voi merge, voi merge". Și îndată cuviosul a dezbrăcat de pe dînsul haina sa cea ruptă și, învîrtind-o pe ea, a pus-o pe capul său. Atunci diaconul a zis către dînsul: "Îmbracă-te, frate, că de vei merge așa gol, eu nu voi putea merge cu tine". Iar starețul a grăit: "Eu lucrul acesta l-am făcut și mai înainte și de nu vei voi ca să mergi cu mine, eu mă voi duce înaintea ta". Aceasta zicînd, a alergat înainte.

Deci, erau acolo două băi, una pentru bărbați și alta pentru femei. Lăsînd el pe cea pentru bărbați, s-a dus la cea de femei. Dar diaconul, ajungîndu-l pe el, a zis: "Așteaptă, nebunule, nu merge acolo, pentru că baia aceea este pentru femei". Simeon, întorcîndu-se către dînsul, a zis: "Tot una este, căci și acolo este apă caldă și apă rece; iar mai mult nu este acolo ca și aici". Aceasta zicînd-o, a alergat gol în baie în mijlocul femeilor, iar ele, repezindu-se îndată cu toate la dînsul, l-au bătut și l-au izgonit din baie.

Diaconul acela, luîndu-l de-o parte, l-a întreat, zicînd: "Părinte, cum te-ai simțit la trup, cînd ai intrat dezbrăcat în mijlocul acelor femei?" Starețul a răspuns: "Crede-mă, frate, că precum stă un lemn în mijlocul lemnurilor, așa am fost și eu în mijlocul lor. Eu n-am simțit că am trup, nici m-am gîndit că am intrat la trupuri, ci mintea mea era îndreptată către Dumnezeu!" O nepătimire ca aceasta a trupului său cel osîndit, fericitul a spus-o cu adevărat diaconului acela, către care toată viața sa nu o tănuia, văzîndu-l pe dînsul că este adevărat rob al lui Dumnezeu. Între ei amîndoi era o dragoste prietenească întru Hristos și unul altuia știau faptele cele plăcute lui Dumnezeu.

Cuviosul Simeon făcea nebunia aceea nu pentru sine singur, ci și pe alții, pentru că pe mulți păcătoși, învățîndu-i cu cuvîntul și cu lucrul, îi aducea la pocăință. Un tînr oarecare a căzut în păcatul desfrînării și îndată, ca pedeapsă din partea lui Dumnezeu, a fost dat satanei spre chinuirea trupului și astfel se muncea

de duhul cel necurat. Văzîndu-l pe el, starețul l-a lovit peste obraz, zicîndu-i la ureche: "Să nu fii desfrînat". Îndată cu cuvîntul a ieșit diavolul dintr-însul și tînărul acela a rămas sănătos. Deci, mulți întrebîndu-l cum s-a tămăduit, el spunea: "Am văzut pe un stareț ținînd în mîini o cruce de lemn. Cu aceea a izgonit de la mine pe un cîine negru înfricoșat, pe care bătîndu-l, m-am făcut sănătos!" Acela nu putea să spună că Simeon Nebunul l-a tămăduit pe el, ținînd Dumnezeu limba aceluia, pînă la ziua morții lui Simeon.

Într-un tîrg era un vrăjitor cu numele Psifas, care făcea fel de fel de comedii de rîs. Acela făcînd înaintea poporului lucrul său cel obișnuit, Simeon s-a dus acolo și, văzînd pe vrăjitor, l-a cunoscut că în viața sa avea o faptă bună. Deci, vrînd să-l tragă de la acel lucru neplăcut, care îl făcea la arătare, a luat o piatră foarte mică, făcînd pe ea semnul sfintei cruci, a aruncat-o spre vrăjitorul acela, lovindu-l în mîna dreaptă. Atunci îndată s-a uscat mîna vrăjitorului și nimeni nu putea să știe cine a aruncat piatra aceea. Deci, vrăjitorul s-a dus din privesițe, bolnav și mîhnit. Cuviosul i s-a arătat lui în vis, zicîndu-i: "Eu te-am lovit cu piatra și de nu te vei pocăi și îmi vei jura că nu vei mai face acel meșteșug pricinuitor de rîs, nu te vei tămădui". Vrăjitorul i-a jurat pe Preacurata Fecioară Născătoarea de Dumnezeu că nu va mai face acele scamatorii. Deșteptîndu-se din somn, s-a văzut sănătos și mîna îi era tămăduită. Dar nu putea să arate pe tămăduitorul său, decît numai zicea: "Un monah, care purta pe capul său o cunună de ramuri de finic, m-a tămăduit".

Cuviosul vedea de asemenea mai înainte, cele ce erau să fie și pe toate le spunea la alții. Cînd s-a întîmplat marele cutremur de pămînt din care pricină a căzut și Antiohia, pe vremea împărăției lui Mavrichie, atunci multe zidiri s-au sfărîmat în cetatea Emesei. Cu multe zile înainte de aceea, starețul, în nebunia sa, a luat din școală un bici de piele împletit și, alergînd prin cetate, bătea stîlpii de piatră prin care se sprijineau zidurile și la fiecare stîlp zicea: "Domnul îți poruncește să stai tare!" Mergînd la un alt stîlp, i-a zis: "Tu nici să stai, nici să cazi". Deci, cînd s-a întîmplat cutremurul de pămînt, toți acei stîlpi, pe care sfîntul îi bătuse, poruncindu-le să stea, au rămas întregi și nemișcați, iar unii au căzut cu casele care erau pe ei și s-au sfărîmat în bucăți. Iar stîlpul acela către care sfîntul a zis: "Tu nici să stai, nici să cazi..." acela a crăpat în jumătate de sus pînă jos și, plecîndu-se puțin, stătea. De aceea, cînd sfîntul bătea acei stîlpi, poruncindu-le să stea, poporul socotea că aceea o făcea din nebunie. Însă după ce a văzut că acei stîlpi au rămas nemișcați și nevătămați de cutremur, mulți au cunoscut că și cutremurul, era vestirea proorocească a nebunului.

De asemenea, avînd să fie și cîțiva morți, sfîntul, ducîndu-se în școală, săruta copiii în glumă, spunînd fiecăruia: "Mergi, o, bunul meu! O, frumosul meu, mergi!" Însă nu îi săruta pe toți copiii, ci pe care îi arătase dumnezeiescul dar. Către dascăl, zicea: "Frate, să nu bați pe acești copii pe care îi sărut eu. Căci ei vor merge în cale depărtată. Dar dascălul îl batjocorea pe el și uneori chiar îl bătea, iar altele și copiilor le porunca să-l bată. Cu voia lui Dumnezeu, venind asupra cetății aceleia o moarte grabnică, n-a rămas între cei vii nici unul din acei copii pe care sfîntul îi sărutase, ci toți au murit. Atunci s-a cunoscut proorocia lui.

Starețul avea obicei de a intra în casele celor bogați și făcea nebuniile lui. El de multe ori săruta înaintea tuturor slujnicile lor. Odată, s-a întîmplat că o slujnică a unui cetățean însemnat a păcătuit cu un tînăr și a zămislit de la el. Cînd ea s-a cunoscut că este îngreunată, stăpîna ei o întreba cu cine a greșit. Dar ea nu voia să arate pe cel adevărat, ci zicea că monahul cel nebun a silit-o. Starețul mergînd după obicei la acea casă, jupîneasa a zis către dînsul: "Simeoane, bine ai făcut tu oare că ai batjocorit slujnica mea și ai îngreunat-o?" Starețul, rîzînd, i-a zis: "Îngrijește acum, îngrijește de ea, pînă ce va naște pruncul; atunci vei avea un Simeon mic!" Din acea zi, starețul a început a numi pe slujnica aceea femeia sa, și venea în toate zilele la dînsa, aducîndu-i pîine curată, carne și pește, zicîndu-i: "Mănîncă, femeia mea, mănîncă...!"

Cînd a sosit vremea nașterii, cea femeie n-a putut să nască pînă la trei zile, astfel că era să moară. Stăpîna ei a zis către sfîntul: "Bătrînule, roagă-te lui Dumnezeu, căci femeia ta nu poate să nască". El jucînd și sărînd, zicea: "Mă jur pe Iisus..., mă jur pe Iisus..., că nu va ieși pruncul dintr-însa, pînă ce nu va mărturisi, cine este tatăl lui!" Auzind aceasta femeia care se lupta cu nașterea, a mărturisit adevărul,

spunând că a năpăstuit pe monahul cel nevinovat. Deci a spus pe cel cu care a căzut în păcat. Atunci a născut pruncul. Deci, a început a-l avea pe stareț ca pe un sfânt. Alții ziceau de Simeon că vrăjește cu ajutorul cel diavolesc, fiind nebun și îndrăcit.

Sfântul vedea încă și tainele gândurilor inimilor omenești. Acest lucru s-a arătat astfel: aproape de cetate era o mînăstire, în care, vorbind doi părinți, făceau cercetare despre Origen și ziceau: "Pentru ce un înțelept ca acela a căzut în eres și a pierit?" Deci, unul zicea că înțelepciunea lui Origen nu era de la Dumnezeu, ci din învățătură și din multa citire a cărților. Celălalt zicea că este cu neputință omului ca să vorbească și să scrie unele ca acelea, fără darul lui Dumnezeu, învățături care și pînă astăzi se primesc bune de cei dreptcredincioși. Astfel ei, pricindu-se și neînțelegîndu-se, au zis unul altuia: "Se aude că pustia Iordanului are mari sfinți părinți înțelepțiți de Dumnezeu. Deci, să mergem acolo, doar vom găsi pe acela ca să ne dezlege îndoiala noastră". Astfel, sfătuindu-se ei, au mers mai întîi în Sfînta Cetate a Ierusalimului și, după ce s-au închinat la Sfintele Locuri, s-au dus în pustiul Mării Moarte.

Acolo, după rînduiala lui Dumnezeu care n-a defăimat ostenele lor, au găsit pe Cuviosul Ioan, ce era prieten și împreună pustnic cu Simeon; însă acum ajunsese și Ioan în măsura cea desăvîrșită a sfințeniei și avea și el darul proorociei. El, văzînd pe părinții care veniseră la dînsul, a zis către dîșii: "Bine ați venit, voi cei ce ați lăsat marea și voiți să scoateți apă din iezerul cel uscat". Deci, făcîndu-se între dîșii altă vorbire duhovnicească și pomenindu-se pricina cea despre Origen, Cuviosul Ioan a zis către cei ce veniseră: "O, părinților, eu încă n-am luat de la Dumnezeu un dar ca acesta, ca să pot socoti pe cele neștiute, dar să mergeți la nebunul Simeon, cel din cetatea voastră. Acela vă va spune toate ce-l veți întreba".

Ei, întorcîndu-se la locul lor, s-au dus în cetatea Emesei și întrebau: "Unde este Simeon, starețul cel nebun?" Unii le-au răspuns, rîzînd: "Ce voiți să auziți de la un nebun, care pe toți îi smintește și îi ocărăște, dar mai ales pe monahi îi dosădește?" Ei nebăgînd de seamă acele cuvinte, căutau pe bătrîn și l-au găsit în casa unui vînzător de legume, zăcînd pe bob și mîncînd din acelea ca un urs. Atunci unul dintr-îșii, smintindu-se, a zis singur în sine, rîzînd: "Cu adevărat la mare înțelept am venit să învățăm! Mult ne va învăța acesta?" Apoi, apropiindu-se de dînsul, a zis: "Bindecuvintează, părinte!" El, uitîndu-se la dîșii, cu mînie le-a zis: "Rău ați venit și cel ce v-a trimis la mine este un nebun!" Apoi, sculîndu-se, a lovit tare peste obraz pe cel ce se smintise și i-a zis: "Pentru ce hulești bobul și spui că este înmuiat de 40 de zile? Origen n-a mîncat de acesta; ci, intrînd în mare, n-a putut să iasă dintr-însa; și astfel s-a înecat în adînc! Duceți-vă de aici! Duceți-vă, că veți fi bătuți!" Ei s-au dus, minunîndu-se de mai înainte-vederea starețului. Căci mai înainte de a-l întreba ei despre Origen, el le-a spus totul despre înecarea lui în marea Scripturii.

El a pomenit și despre cel ce i-a trimis la dînsul. Le-a înțeles și gîndul inimii lor, dar nu putea să spună la nimeni nimic de dînsul. Că a zis despre bob, că este muiat de patruzeci de zile, să se înțeleagă că el a petrecut atîtea zile fără de hrană, precum a spus singur de aceasta mai pe urmă prietenului său, diaconul Ioan.

Într-una din zile, luînd un fluier, a ieșit în uliță la un loc oarecare, unde locuia un duh necurat într-o casă pustie. Duhul acela înfricoșa pe cei care treceau tîrziu pe acolo și pe unii chiar îi vătăma. Sfîntul, șezînd acolo, cînta din fluier rugăciunea Cuviosului Nicon, părintele său pe care o învățase de la dînsul. Și astfel a izgonit pe diavol de acolo. Diavolul, prefăcîndu-se într-un arap mic, s-a dus în casa celui cu legumele, a îngrozit pe toți și a sfărîmat toate vasele. Întorcîndu-se Simeon, a văzut pe femeia aceuia îngrozită și mîhnită, și femeia i-a spus, zicînd: "A venit repede un arap înfricoșat și mînios, mic de stat, care ne-a spăimîntat pe toți și a sfărîmat toate vasele noastre". Sfîntul a zis către dînsa: "Eu l-am trimis la voi, deoarece nu vă duceți la Sfînta Biserică! Fiindcă se ținea și aceea de eresul lui Sevir cel fără cap. Femeia voia să prindă pe nebun și să-l bată. Dar el, plecîndu-se, a luat țărînă de jos și aruncînd în fața ei, i-a umplut ochii de țărînă și a zis către dînsa: "Nu mă vei prinde, pînă ce nu te vei împărtăși cu Biserica mea; iar de nu vei voi să te împărtășești, apoi arapul va veni iar la voi". Zicînd aceasta, a fugit din casa aceea. A doua zi, tot la acel ceas, diavolul în asemănare de arap, a intrat ca și mai înainte, în casa celui cu

legume și a făcut același lucru ca și mai înainte. Atunci a alergat toată casa aceea și a trecut la Biserica dreptcredincioșilor.

Asemenea a fost întors la Hristos, prin Cuviosul Simeon, și un oarecare iudeu, hulitor al numelui lui Iisus Hristos; pentru că acel iudeu, Dumnezeu rînduindu-i calea spre mîntuire, a văzut odată pe stareț spălîndu-se și doi îngeri vorbind cu dînsul. Cunoscînd el că este plăcut lui Dumnezeu, voia să arate poporului ceea ce văzuse despre dînsul. Sfîntul însă, arătîndu-i-se în vis, i-a poruncit să nu spună la nimeni ceea ce văzuse. Iudeul, ieșind a doua zi în tîrg și nerăbdînd să ascundă acea taină, pe cînd voia să-și deschidă gura, ca să grăiască poporului despre Simeon, îndată sfîntul i-a stat în față și s-a atins de buzele lui, însemnîndu-l cu semnul Sfintei Cruci. Iudeul a rămas mut cu desăvîrșire, iar sfîntul a fugit de lîngă dînsul, sărind și jucînd prin popor. Iudeul, ducîndu-se la sfîntul, i s-a închinat și, făcîndu-i semn cu mîna, i-a spus că se va boteza. După aceasta, sfîntul, arătîndu-i-se în vis, i-a zis: "Sau te botezi, sau rămîi mut! Iudeul s-a botezat și, cînd a ieșit din sfînta scaldătoare, îndată i s-a dezlegat limba și a început a grăi, slăvind pe Dumnezeu. Deci, el a adus la Sfîntul Botez toată casa lui.

Sfîntul ajunsese într-atîta curățenie și nepătimire, încît, jucînd între femei, petrecea ca un aur curat în mijlocul focului. El, de multe ori fiind gîdilat de mîini nerușinoase ce i se băgau în sîn, petrecea ca un mort cu trupul și nesimțitor ca un lemn. Astfel era luată de la dînsul pofta cea firească cu darul lui Dumnezeu. El a povestit despre sine diaconului Ioan, cel mai sus pomenit, zicînd: "Cînd eram în pustie și aveam multă supărare de patimile trupești și cînd mă rugam lui Dumnezeu cu lacrimi pentru ușurarea aceluia război, mi s-a arătat Sfîntul Nicon, zicîndu-mi: "Frate, cum petreci?" Eu i-am răspuns: "Pătinesc rău, părinte, și de nu-mi vei ajuta, nu știu ce voi face, pentru că trupul mă muncește foarte mult". Starețul, zîmbind, a luat apă din Sfîntul Iordan și mi-a turnat pe pîntece; apoi, făcînd semnul Sfintei Cruci, mi-a grăit: "Acum ești sănătos!" De atunci n-am mai simțit în mine poftă trupească, nici în somn și nici la arătare. Aceasta a mărturisit-o el aceluia fericit diacon.

El, fiind fără patimă, se apropia cu netemere de partea femeiască și precum de demult în Sinai, rugul de foc stătea nears, tot așa și el petrecea nears de atingerea femeiască. El mergea printre dînsule, căutînd mîntuirea lor, pentru că uneori zicea către orice desfrînată: "Dacă vei voi să-mi fii prietenă, îți dau o sută de galbeni, numai să nu mai păcătuiești. Zicînd aceasta, arăta desfrînatei aurul, pe care Dumnezeu i-l dădea nevăzut. Dar femeile cele desfrînate, bațjocorindu-l i se făgăduiau că nu vor greși cu nimeni. Dar lui îi trebuia jurămînt de la dînsule și de se jura vreuna că va petrece în curățenie, îi dădea galbenii. După aceea, dacă nu păzea jurămîntul și greșea cu cineva, sfîntul o cunoștea îndată și o muștra. Atunci venea asupra ei o boală cumplită sau vreun diavol s-o muncească, pînă ce făcea făgăduință nemincinoasă de pocăință adevărată. Astfel a mîntuit sfîntul pe multe femei desfrînate.

Cînd poporul începea a-l vedea ca pe un sfînt, îndată făcea un semn, care nu era arătat de sfînțenie, ci de nebunie. Pentru că uneori umbla șchiopătînd, alteori sărind, alteori se tîra pe pămînt și împiedica picioarele celor ce mergeau în cale și, zăcînd la pămînt, bătea cu picioarele; iar la lună nouă se făcea îndrăcit și cădea ca un îndrăcit. El făcea multe fapte neplăcute și necuviincioase ochilor omenești, arătîndu-se la toți pe sine că este nebun. Acestea le făcea ca să nu-l socotească nimeni că este sfînt.

Altădată, în Sfîntul și Marele Post, cel de 40 de zile, a postit cu toată asprimea, dar în Sfînta și Marea Joi de dimineață, ședea în tîrg și mînca. Acest lucru văzîndu-l cei ce treceau pe acolo, grăiau: "Vezi pe nebunul acesta, că nici această Sfîntă Joi nu o cinstește, ci mănîncă de dimineață". Diaconul Ioan, văzîndu-l, a zis către dînsul: "Cu cîți bani ai cumpărat acea hrană pe care o mănînci?" Iar el a răspuns: "Cu patruzeci de bani"; ceea ce s-a adevărit, că în 40 de zile n-a mîncat nimic.

Un protocomit oarecare, care petrecea aproape de Emesa, auzind de o viață ca a lui, a zis în sine: "Mă duc să-l văd pe Simeon și să-l cunosc. Oare pentru Hristos se nevoiește sau cu adevărat este fără de minte?" Deci, intrînd în cetate și fiind aproape de casa femeilor desfrînate, a văzut pe o oarecare femeie de acolo, ducînd pe stareț în casa lor, iar pe alta, bătîndu-l dinapoi cu curele. Protocomitul, smintindu-se, a zis în gîndul său: "Cine va crede, că acest mincinos monah nu păcătuiește cu aceste femei desfrînate?" Aceasta zicînd-o el în sine și fiind departe de el ca la o aruncătură de piatră, deodată starețul acela,

alergînd la protocomit și lovindu-l pe el peste obraz, și-a descoperit haina sa și, nerușinîndu-se, i-a arătat trupul său cel mort, sărind înaintea lui și zicînd: "Ticălosule, aici este zburdare?" Procomitul s-a mirat că de departe starețul i-a cunoscut gîndul lui și l-a cunoscut pe el că este robul lui Dumnezeu, înnebunindu-se de bună voie pentru Hristos. El nu putea să spună aceasta cuiva, cu toate că voia. Căci cu oarecare putere, limba lui, ca și a celorlalți, se ținea pînă la sfîrșitul sfîntului.

Într-o uliță din acea cetate s-a sălășluit într-o oarecare casă pustie un diavol. Cuviosul Simeon, apropiindu-se, l-a văzut pregă-tindu-se să lovească, de va trece cineva prin locul acela. Atunci starețul luînd, pietre mici în sînul său și stînd acolo, arunca cîte o piatră mică către cei ce voiau să meargă într-acolo. Un cîine, trecînd pe acolo și fiind lovit de diavol, îndată a început să facă spume. Atunci sfîntul a zis către popor: "De acum puteți trece, pentru că în loc de om a fost lovit un cîine". După aceasta, s-a întîmplat starețului că mergea pe lîngă un loc, unde dăntuiau o mulțime de fecioare. Fetele acelea, văzîndu-l pe el, au început a-l batjocori și a-l chema la dansul lor, strigînd: "Monahule, monahu-le...!" Dar el, vrînd să pedepsească și să înțeleptească nerînduiala lor, s-a rugat în taina inimii sale către Dumnezeu. Deci le-a făcut ochii strîmbi, căutînd fiecare cruciș, iar starețul s-a dus în drumul său.

Fetele, cunoscîndu-și strîmbarea ochilor, au înțelese că nebunul le-a făcut lor aceea și alergau în urma lui plîngînd și strigînd: "Nebunule, îndreaptă-ne ochii noștri", pentru că lor li se părea că din vrajbă le-a făcut lor aceea. Deci, ajungîndu-l, l-au prins și îl rugau cu sila, zicîndu-i: "Dezleagă ceea ce ai legat!" Iar el, jucînd, a zis către dînsule: "De voiește cineva din voi să se tămăduiască, atunci să-i sărut ochii cei strîmbi și se va tămădui". Unele din ele, cîte a voit Domnul să le tămăduiască, s-au învoit cu starețul să le sărute ochii lor; deci, prin sărutarea lui, îndată au luat tămăduire. Celelalte, care le-au fost scîrbă și n-au voit să le sărute starețul ochii, acelea au rămas netămăduite.

Plecînd starețul puțin de la ele, au început și acelea a alerga în urma lui și a striga: "Așteaptă, nebunule, așteaptă pentru Dumnezeu și sărută-ne și pe noi!" Dar starețul nu le-a ascultat pe ele, ci alerga înainte, iar fetele veneau în urma lui. Unii din popor care priveau la aceasta, ziceau: "Se joacă fetele cu dînsul, iar alții le socoteau și pe acelea că sînt nebune. Dar cuviosul zicea către dînsii: "De n-ar fi strîmbat Dumnezeu ochii lor, apoi ar fi întrecut cu desfrînarea lor toate femeile din Siria; dar pentru schimbarea ochilor lor, nu vor mai fi astfel".

Altădată, unii dintre cetățenii Emesei s-au dus la Ierusalim, ca să prăznuiască acolo Sfintele Paști. După săvîrșirea praznicului, întorcîndu-se ei pe la locurile lor, un om dintre ei s-a despărțit de ei și s-a dus în pustie, ca să cerceteze pe sfinții părinți și să se învrednicească de binecuvîntarea și de rugăciunile lor. Acela cerceta chiliile părinților cu aduceri de daruri și milostenii din averile sale. Dar, după rînduiala lui Dumnezeu, i s-a întîmplat de a întîlnit în pustie pe Cuviosul Ioan, care a fost pustnic împreună cu Sfîntul Simeon. Sfîntul Ioan petrecea aproape de Marea Moartă și de rîul Iordan. Deci el, închinîndu-se lui, cerea binecuvîntare și rugăciuni. Cuviosul Ioan a zis către dînsul: "Avînd în cetatea ta pe Simeon, plăcutul lui Dumnezeu, ce mai ceri de la mine săracul? De rugăciunile lui nu numai eu, ci toată lumea are trebuință".

Apoi, luînd pe omul acela, l-a dus la chilia sa. Acolo au aflat în chilie o masă neobișnuită pustiului, pusă de o mînă nevăzută și trimisă de Dumnezeu. Pe masă erau pîini curate și calde, pești aleși, vin bun și vase. Deci, șezînd ei, au mîncat și s-au săturat, mulțumind lui Dumnezeu. După masă, Cuviosul Ioan, luînd trei prescuri asemenea trimise de Dumnezeu, le-a dat omului aceluia, zicîndu-i: "Dă aceste prescuri fratelui meu, Simeon cel Nebun, și zi-i lui: "Roagă-te pentru fratele tău, Ioan!" Întorcîndu-se omul acela în cetatea Emesei, Cuviosul Simeon l-a întîmpinat pe el la porțile cetății și i-a zis: "Sănătos este fratele meu Ioan? Nu mi-ai mîncat oare vreo prescură din cele trei pe care mi le-a trimis mie pentru binecuvîntare?"

Atunci omul acela s-a mirat, de o mai înainte-vedere ca aceea; iar starețul, luîndu-l pe el în coliba lui cea săracă, iarăși i-a pus înainte o masă ca aceea trimisă de Dumnezeu Cuviosului Ioan, ce îi fusese pusă înainte în pustie. Simeon a spus omului acela toate cele ce a vorbit în pustie cu Ioan, ce a mîncat și ce a băut. Deci, plecînd de la stareț, se minuna cu spaimă de toate cuvintele lui cele grăite cu proorocie; însă nu îndrăznea să spună de aceasta cuiva; pe de o parte că era oprit de Dumnezeu și pe de alta, că se rușina

de oameni; pentru că știa că nu-l vor crede pe el, deoarece toți îl aveau pe Simeon ca pe un nebun; însă el era mai înțelept decât toți oamenii.

Asupra diaconului Ioan, cel pomenit mai sus, într-o vreme oarecare, a năpădit, prin voia lui Dumnezeu, o ispită în acest fel: "Niște tâlhari au făcut o ucidere în cetate și, luînd trupul omului ucis, l-au aruncat în curtea diaconului. Făcîndu-se ziuă și găsindu-se mortul în curtea diaconului s-a făcut gîlceavă mare. Deci, prinzînd boierul pe diacon, făcea asupra lui judecată ca asupra unui ucigaș și nu se găsea nimeni care să fie martor al nevinovăției lui. Deci, nevinovatul diacon a fost osîndit la moarte, adică să fie spînzurat pe lemn.

Ducîndu-l pe el la locul cel de moarte, nu zicea nimic altceva, decât numai atît: "Dumnezeul nebunului, ajută-mi! Dumnezeul lui Simeon, stă-mi de față în ceasul acesta!" Dar Simeon, în acea vreme își făcea nebunia sa în alt loc. Dumnezeu, voind să izbăvească pe nevinovatul diacon de o năpastă și moarte ca aceea fără de cinste, a trimis un om oarecare la stareț și i-a zis lui: "Nebu-nule, prietenul și făcătorul tău de bine, diaconul Ioan, este osîndit la moarte și de va muri el, apoi tu vei pieri de foame; pentru că nimeni nu se va mai îngriji de tine, precum s-a îngrijit el".

Aceasta grăind, i-a spus și pricina pentru care a fost osîndit la moarte. Sfîntul Simeon, auzind aceasta, îndată a mers în ascuns la locul acela, unde se obișnuise a se ruga în taină și nimeni nu-i știa locul acela, decât numai singur diaconul. Acolo, plecîndu-și genunchii, a început cu dinadinsul a se ruga lui Dumnezeu pentru mîntuirea diaconului din acea primejdie de moarte și îndată s-au găsit ucigașii. Judecătorul a trimis repede călăreți în urma cetelor ce duseseră pe diacon la moarte, ca să libereze pe nevinovat. Deci i-au aflat pe ei acum la locul acela, la care era să spînzure pe diacon. Diaconul, fiind liberat, nu s-a dus la casa sa, ci s-a dus drept la locul acela unde se ruga Sfîntul Simeon. Dar, găsindu-l pe el încă cu rugăciunea neisprăvită și avînd mîinile ridicate în sus, a stat puțin înapoia lui înspăimîntat. Pentru că vedea, precum spunea mai pe urmă cu jurămînt, ieșind din gura sfîntului, niște văpăi ca săbiile și o roată de foc împrejurul lui.

Diaconul, văzînd aceasta, nu îndrăznea să se apropie de dînsul, pînă ce nu și-a sîrșit rugăciunea; iar roata aceea de foc s-a ridicat spre cer. Sfîntul, uitîndu-se, a zis către diacon: "Ce este, frate Ioane? Puțin a lipsit de n-ai băut paharul morții; deci, mergi de te roagă și mulțumește izbăvitorului Dumnezeu. Căci această ispitire ți s-a întîmplat pentru că doi săraci au venit la tine și aveai ce să le dai, dar nu le-ai dat; ci te-ai întors spre dînșii și le-ai dat drumul fără nimic. Au doar ale tale sînt cele ce dai? Nu crezi Aceluia, care a zis: *Că cel ce dă săracilor pentru Dumnezeu, însutit va primi în veacul cel de acum?* Iar de nu vei da, este arătat că nu crezi în Dumnezeu. Acestea erau cuvintele nebunului, dar mai ales ale sfîntului și cuviosului bărbat, căci cînd era cu diaconul Ioan în singurătate, nimic nu făcea cu nebunie, ci cu blîndețe și cu inimă umilită vorbea cele de folos. De multe ori, cînd diaconul acela asculta cuvintele sfîntului cele folositoare de suflet, simțea ieșind din gura lui un miros plăcut.

Într-o Duminică de dimineață, după a șaptea zi de nemîn-care, acest sfînt, luînd un cîrnaț făcut cu carne, l-a pus pe umărul său, ca pe un orar diaconesc, iar în dreapta avea muștar. Deci, dînd cîrnațul prin muștar, mîncea, iar celor ce veneau la dînsul să se roage le ungea gura cu muștar. Într-o zi, a venit la dînsul un sătean prost, avînd durere de ochi, din pricina unei albețe. Atunci el, fără de veste l-a frecat la ochi cu muștar. Cînd acela a strigat de durere, nebunul a zis către dînsul: "Du-te de te spală la ochi cu oțet și usturoi și îndată te vei tămădui!" Dar acela, neascultînd pe sfînt, s-a dus la doctori și a orbit și mai rău. După aceea, căindu-se, a zis: "Chiar de-mi vor sări ochii, voi face ceea ce mi-a poruncit nebunul stareț!" Iar cînd el și-a spălat ochii săi cu oțet și usturoi, îndată s-a însănătoșit desăvîrșit la ochi. După aceasta, întîlnindu-l pe el odată sfîntul pe drum, i-a zis: "Iată, ești sănătos, de acum să nu mai furi capre de la vecinul tău!" Așa a învățat sfîntul pe cel ce fura, pentru că știa toate lucrurile omenești cele tainuite.

Odată s-au furat de la niște cetățeni cinci sute de galbeni. Omul acela se mîhnise pentru aurul său risipit și cu dinadinsul făcea cercetare pentru aceea. El era foarte aspru cu slugile sale și le bătea fără milă. Deci, mergînd el odată pe uliță, l-a întîmpinat Simeon și i-a zis: "Vrei să afli galbenii tăi?" Iar el a zis: "Cu adevărat voiesc". Nebunul Simeon a grăit: "Ce-mi dai mie, ca în acest ceas să-ți găsesc aurul tău?" Omul

a răspuns: "Îți voi da zece galbeni". Nebunul a zis: "Nu voiesc aur, ci voiesc să-mi juri că nu vei bate pe cel ce a furat și nici pe altcineva". Atunci cetățeanul s-a jurat, iar sfântul i-a zis: "Galbenii tăi și i-a furat pitarul, dar păzește-te ca să nu-l bați pe el și nici pe altul". Deci, ducându-se omul acela în casa lui, a găsit tot aurul la pitar, sluga sa, după cum i-a zis sfântul, dar nu l-a bătut. După aceasta, când se întâmpla să bată pe vreo slugă a lui pentru vreo pricină oarecare, atunci îi amorțea mâna de durere și nu putea să mai bată. Deci, aducându-și aminte de jurământ, s-a dus la stareț și a zis: "Nebunule, dezleagă-mă de jurământ, ca să-mi fie mâna liberă". Dar el, ca și cum nu înțelegea cele ce i se spune, își făcea nebunia sa. Omul acela venea de multe ori la dînsul, supărîndu-l, ca să-l dezlege de jurământ. Odată sfântul i s-a arătat lui în vedenia visului, zicîndu-i: "Te voi dezlega de jurământ, dar voi dezlega de la tine și aurul tău și toată averea ta o voi risipi, pentru că voiești să bați pe robii tăi, care vor să meargă înaintea ta în veacul ce va să fie". După acea vedenie, venind el în frica de Dumnezeu, se arăta blînd către toți.

Pentru niște minuni ca acestea ale sale, ca să nu fie cunoscute de oameni, se făcea îndrăcit, ca și cum știa din lucrarea diavo-lească cele ce se făceau în taină între oameni. De aceea umbla cu cei îndrăciți, ca fiind dintre dînșii și, milostivindu-se spre ei, cu rugăciunea a izgonit mulți diavoli din ei; iar ceilalți îndrăciți, mai ales diavolii, care locuiau în oameni, rînjeau la el, zicîndu-i: "O, nebunule, care batjocorești pe toată lumea, pentru ce ai venit să ne faci nouă strîmbătate? Du-te de aici! Nu ești dintre noi, pentru că toată noaptea ne muncești și ne arzi pe noi".

Sfântul în îndrăcirea sa prefăcută muștra pe mulți oameni, ca unul ce toate le știa din Duhul Sfînt, pentru păcatele lor cele tainuite. Pe unii, pentru necurăție; pe alții, pentru furt; iar pe alții, pentru călcarea de jurământ. Pe unii îi muștra de-o parte, iar pe alții, înaintea tuturor. Altoro le spunea prin pildă lucrurile cele rele, ca să-și cunoască greșeala lor, iar pe alții îi ocăra pentru fărădelegile făcute. Astfel oprea toată cetatea de la păcatele cele de moarte, aducînd popoarele întru simțire și la pocăință. Mulți îl credeau că nu știe tainele de la Dumnezeu, ci de la diavol, crezîndu-l că este îndrăcit. Pentru aceea, unii din păcătoșii cei nepocăiți se temeau să vină înaintea feței lui sau să se întîlnească cu dînsul. Ci fugeau de el ca să nu fie muștrați.

În vremea aceea era în cetate o femeie fermecătoare, care făcea vrăji și era pricinuitoare de multe răutăți. Vrînd cuviosul să strice vrăjile acelea, a început a veni la ea adeseori și, împrietenindu-se cu ea, îi aducea bucatele ce i se dădea lui, bani și haine. Iar el i-a zis odată: "Voiești să-ți fac un lucru pe care, când îl vei purta cu tine, nimeni să nu te mai deoache și nici un rău să nu se apropie de tine?" Ea, crezînd că nebunul știe ceva din lucrurile drăcești, i-a zis lui: "Da, voiesc!" Deci, luînd el o scîndurică mică, a scris sirienește pe dînsa: "Să te certe pe tine Dumnezeu, ca să nu mai poți întoarce pe oameni de la Dînsul". Deci, a dat scîndurica femeii ca s-o lege la gît. Făcînd femeia aceasta, îndată a slăbit puterea farmecelor ei cu totul și nu mai putea să mai vatăme pe nimeni, nici să ajute cuiva.

Mergînd starețul cu frații lui cei săraci și apropiindu-se de cuptorul unde se lucrau sticle, lucrătorul acela era evreu și, șezînd sfântul aproape de cuptor, se încălzea, iar lucrătorul făcea sticle. Nebunul a zis către ceilalți săraci ai săi: "Voiți să vă fac să rîdeți". Iar ei și-au întors ochii spre el, ca să vadă ce va face. Cînd jidovul a făcut o sticlă, el a făcut semnul Sfîntei Cruci cu mâna dreaptă și îndată sticla s-a spart. Făcînd el altă sticlă, s-a spart și aceea prin însemnarea crucii făcute de Simeon. Asemenea s-a spart a treia, a patra pînă la a șaptea. Deci, săracii au început a rîde cu hohot și au spus jidovului ceea ce se făcea. Umplîndu-se el de mînie, a apucat un tăciune și a gonit pe nebun, bătîndu-l și arzîndu-l. Nebunul, ducîndu-se, striga către el, zicînd: "O, sticlarule, pînă ce nu vei face cruce pe fruntea ta, să știi că toate sticlele și se vor sfărîma". Necrezînd, jidovul a început lucra sticle și i s-au spart, una după alta, vreo treisprezece. Văzîndu-și paguba, a făcut fără de voie semnul Sfîntei Cruci pe fruntea sa și a încetat a se mai sfărîma sticlele ce le lucra. Cunoscînd el puterea Sfîntei Cruci, a mers la sfînta biserică și s-a făcut creștin, primind Sfîntul Botez.

În vremea aceea, a căzut în boală unul din cei mai de frunte ai cetății, în a cărui casă se obișnuise cuviosul nebun a merge și a juca. Îngreunîndu-se boala aceluia, i s-a arătat în vis o vedenie ca aceasta: se vedea că aruncă un arșic de joc cu un oarecare arap înfricoșat și s-a făcut între ei un rămășag. Dacă arșicul nu va cădea celui bolnav de trei ori numărul șase, apoi el va fi biruit de arap; astfel bolnavul a rămas în

îndoire și în frică mare. Bolnavului i s-a mai arătat nebunul Simeon, zicându-i: "Cu adevărat acum te va birui pe tine acest arap; deci, dă-mi cuvînt că nu vei mai întina patul femeii tale și eu voi arunca numărul pentru tine și tu vei birui. Bolnavul s-a jurat sfîntului, în acea vedenie, că nu va mai păcătui. Apoi sfîntul, luînd un os, l-a aruncat și a căzut de trei ori șase și arapul a plecat de la bolnav. Deșteptîndu-se din somn, a simțit că i s-a ușurat boala. Venind nebunul ca de obicei în casa lui, a zis către el: "Bine ai făcut cele trei aruncături de arșic. Însă, crede-mă pe mine, că de-ți vei călca jurămîntul, atunci arapul te va sugruma". După aceea, ocărînd pe toți cu obiceiul nebuniei sale, s-a dus de acolo.

Cuviosul avea o colibă pentru odihnă și mai ales pentru rugăciunile cele de noapte; dar în ea nu era nimic decît o sarcină de viță. În acea colibă petrecea la rugăciune toate nopțile pînă dimineața, udînd pămîntul cu lacrimi. Sosind ziua, își împletea o cunună de măslin sau de buruieni, pe care o pune pe cap și ținînd în mîini o stîlpare, umbla prin cetate, strigînd: "Este prăznuirea împăratului celui biruitor și a cetății lui". Prin aceste cuvinte sfîntul numea sufletul drept cetate, iar mintea, împărat care stăpînea peste patimi, și le tîlcuia diaconului Ioan, prietenul său, la care mergea adeseori în taină și vorbea pe larg, de toate cuvintele și lucrurile sale, zicându-i cu jurăminte îngrozitoare, ca nimănui să nu spună ceva de el, pînă la sfîrșitul vieții lui.

Mai înainte cu două zile de moartea lui, a mers la diaconul Ioan și a zis: "Eu astăzi am fost la iubitul meu frate, Ioan, viețuitorul în pustie, cu care din început m-am lepădat de lume și am intrat în călugărie. Pe el l-am găsit sporit în bunătăți și desăvîrșit plăcut lui Dumnezeu. Deci, m-am bucurat că l-am văzut purtînd pe cap o cunună luminoasă, pe care era scris: "Cununa răbdării pustiului!" După aceea, Cuviosul Simeon iarăși a grăit către diacon: "Am văzut pe un slăvit oarecare, zicînd către mine: "Vino, nebunule, vino să primești pentru mîntuirea atîtor suflete omenești, nu o cunună, ci mai multe"".

Sfîntul Simeon, zicînd acestea, a suspinat și iarăși a zis: "Frate diacon, nimic nu știu să fi făcut de acest fel, care să fie vrednic de răsplătirea cerească, pentru că nebunul și lipsitul de înțelegere, ce plată va primi, fără numai un dar, de mă va milui Stăpînul meu cu darul Său. Te rog însă pe tine, frate, ca pe nimeni din cei săraci, mai ales din monahi, să nu-i defăimezi, nici să-i ocărăști. Deci, să știe dragostea ta, că mulți dintre dînșii, prin pătimirea cea rea, sînt curățiți și strălucesc ca soarele înaintea lui Dumnezeu. Asemenea și între oamenii cei proști, care viețuiesc prin sate și lucrează pămîntul și care petrec în nerăutate și în dreptatea inimii lor și pe nimeni nu hulesc și nici nu năpăstuiesc, ci din osteneala mîinilor lor își mîncă pîinea întru sudoarea feței. Între unii ca aceștia mulți sînt sfinți mari, pentru că i-am văzut venind în cetate și împărtășindu-se cu Trupul și cu Sîngele lui Hristos și făcîndu-se ca aurul cel curat".

Acestea pe care ți le grăiesc ție, domnul meu, să nu crezi că le zic pentru vreo slavă deșartă, ci dragostea ta m-a silit ca să nu tănuiesc înaintea ta lenevirea vieții mele celei ticăloase. Deci, să știi că și pe tine îndată te va lua Domnul de aici. Dar se cade a te îngriji pentru sufletul tău pe cît îți este puterea, ca să poți fără de supărare a trece duhurile cele din văzduh și a scăpa de cumplitele mîini ale stăpînului întunericului.

Știe Dumnezeu că și eu am a pătimi mult necaz și mare frică, pînă ce voi trece acele înfricoșătoare locuri, în care se cercetează cu de-amănuntul toate cuvintele, lucrurile și faptele omenești. De aceea, te rog, fiule și fratele meu Ioan, ca în tot chipul să te sîrguiești să fii milostiv, că în acel ceas înfricoșat, milostivirea poate să ne ajute mai mult decît alte bunătăți. Căci este scris: *Fericit este cel ce înțelege pe cel sărac și scăpătat; căci în ziua cea rea îl va izbăvi pe el Domnul*. Păzește și aceasta: "Să nu te apropii la dumnezeiasca slujire, avînd mînie asupra cuiva, ca nu cumva păcatele tale să oprească venirea Sfîntului Duh!"

Acestea și mai multe altele vorbind Cuviosul Simeon cu acel cinstit diacon, l-a rugat ca, după două zile, să vină în coliba lui. Plecînd de la dînsul, nu s-a mai arătat umblînd prin cetate, ci a petrecut în colibă pînă la ceasul cel mai de pe urmă al sfîrșitului său. Însă nimeni nu știe în ce fel a fost sfîrșitul lui, decît numai Unul Dumnezeu și îngerii Lui; pentru că aceia s-au obișnuit a fi de față la sfîrșitul oamenilor săraci, cei cu totul părăsiți, precum a fost de față la Lazăr, cel ce a murit în gunoi și despre care se pomenește în Evanghelie că a murit și a fost dus de îngeri în sînul lui Avraam. Deci, nu este îndoială că

aceiași sfinți îngeri ai lui Dumnezeu au stat de față și la acest sfânt, care a fost sărac cu duhul și cu lucrul, adică la Cuviosul Simeon, în ceasul fericitului său sfârșit. Și, dezlegînd cu blîndețe sufletul cel drept din trupul cel curat, l-au dus cu glas de bucurie în locașurile cerești.

Trecînd aceste două zile, unii din săracii care au avut cu dînsul tovărășie, nevăzîndu-l, și-au zis: "Oare nu cumva s-a îmbolnăvit nebunul?" Deci s-au dus la coliba lui și l-au găsit zăcînd mort și ziceau: "Iată, cel ce s-a înebunit în viața sa, s-a aflat nebun și după moarte, căci nu s-a sfârșit culcat pe vițe, ci sub ele". Deci l-au luat doi oameni ca să îngroape fără de spălare acel cinstit trup, la locul unde îngropau pe cei străini fără de obișnuită cîntare, fără lumînări și fără tămîie.

Deci, sfîntul a fost dus la îngropare pe lîngă casa aceluia creștin botezat de curînd, care a fost mai înainte jidov, lucrător de sticle, și acela a auzit mulțime de cîntăreți, cîntînd cîntări cu glasuri prea dulci și negrăite și s-a mirat de acea neobișnuită cîntare. El a privit pe o fereastră, dar n-a văzut pe nimeni altul, decît numai pe acei doi oameni care duceau la îngropare trupul nebunului. Iar glasurile nu încetau, cîntînd nevăzut, căci îngerii lui Dumnezeu cîntau, iar mirosirea cea plăcută umplea văzduhul. Creștinul acela a mirosit și a zis: "Fericit ești, nebunule, că neavînd oameni să-ți cînte pentru îngropare, ai pe cereștile puteri care te cinstesc cu cîntări și te umplu de mireasma cădării cea din Rai". Deci, el îndată a mers cu acei doi oameni și au dus cu ei acel sfînt trup și l-au îngropat cu mîinile lor între mormintele străinilor și ale săracilor. El spunea tuturor că a auzit cîntări îngerești deasupra aceluia mormînt și negrăită bună mireasmă.

Diaconul Ioan, mergînd la coliba aceea și negăsind pe sfînt, îl căuta pretutindeni. După aceea, înștiințîndu-se că a murit și este îngropat, a plîns foarte mult și s-a dus la mormîntul lui, vrînd să ia trupul de acolo și să-l îngroape cu cuviință la loc de cinste. Cînd a descoperit însă mormîntul, n-a găsit trupul sfîntului, pentru că Domnul l-a mutat pe El, prin sfinții Săi îngeri, în loc nevăzut de oameni. Atunci toți oamenii din cetatea Emesei, deșteptîndu-se ca din somn, au început a-și aduce aminte și a-și spune unul altuia lucrurile cele minunate ale plăcutului lui Dumnezeu, prorociile și viața lui cea mult chinuită.

Astfel au cunoscut că nebunul nu era nebun, ci era mai înțelept decît toți înțelepții acestui veac și cel ce se părea că este nesănătos era drept și cuvios. Sub chipul cel de nebunie și de păcătos, își ascundea înaintea oamenilor viața sa cea înțeleptită de Dumnezeu și plăcută Lui. Astfel au fost viața și nevoințele acestui minunat Simeon, care a fost nebun pentru Hristos. El a petrecut ca Lot cel de demult în mijlocul sodomitenilor, care nu s-a întinat de păcatele acelora. Așa și el acum, viețuind în mijlocul lumii, nu s-a vătămat cu patimile cele lumești.

Cuviosul Simeon s-a sfârșit în 21 zile ale lunii iulie, iar după dînsul și Cuviosul Ioan, tovarășul lui de pustnicie, a adormit cu fericit sfârșit în pustiul Iordanului. Deci, precum au început amîndoi împreună a sluji Domnului pe pămînt, tot așa și în cer au stat împreună înaintea scaunului lui Dumnezeu. Viața amîndurora, precum s-a spus diaconului Ioan prin sfînta și nemincinoasa gură a lui Simeon, așa de la același diacon Ioan al Bisericii cea din Emesa, s-a povestit cu credință și cu adevărat marelui între părinți, Sfîntului Leontie, episcopul Neapolei Ciprului. Acela a dat-o în scris, spre folosul celor ce o vor citi și o vor asculta și spre slava lui Hristos Dumnezeu nostru, Celui împreună slăvit cu Tatăl și cu Sfîntul Duh, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

Sfînta Mironosiță și întocmai cu Apostolii, Maria Magdalena (22 iulie)

Sfînta Maria, numită Magdalena, a fost ucenița și mironosița lui Hristos cea dintîi și cea mai mare decît toate mironosițele și purtătoarele de mir. Ea se trăgea din seminția lui Neftalim, a cărei patrie se cuprinde în hotarele Galileii celei de sus, dintr-un loc ce se numea Magdala și de unde s-a și numit Magdalena. Aceasta a trăit în vremea venirii pe pămînt a Domnului nostru Iisus Hristos, ca, după judecățile lui

Dumnezeu, să se arate lucrurile Fiului lui Dumnezeu întru dînsa, precum Însuși zice despre orbul din naștere. Tot prin voința dumnezeiască și spre oarecare folos sufletesc, ea era muncită și supărată de șapte duhuri necurate.

Auzind ea de Hristos, Mîntuitorul lumii, Care umbla în vremea aceea prin cetățile și satele Galileii, că tămăduia toate bolile și neputințele din oameni, izgonea pe diavoli dintr-înșii, propovăduia Evanghelia împărăției cerului și cu puterea Sa dumnezeiască cea dătătoare de tămăduiri, făcea bine tuturor, s-a dus la Dînsul și s-a învrednicit îndată de milostivirea Lui cea iubitoare de oameni, împreună cu cei miluiți. Domnul Cel multmilostiv, care cunoștea pe toate mai înainte de facerea lor, a gonit dintr-înșa pe cei șapte diavoli muncitori cumpliți, făcînd-o sănătoasă nu numai cu trupul, dar și cu sufletul; căci i-a luminat mintea cu lumina cunoștinței adevărului, făcînd-o să cunoască pe Mesia Cel așteptat și să creadă într-Însul, că El este Hristos, Fiul lui Dumnezeu, Cel trimis de Tatăl, spre mîntuirea lumii.

De atunci, Sfînta Maria Magdalena s-a făcut uceniță și următoare lui Hristos, slujindu-L împreună cu celelalte sfînte femei, pînă la patimile Lui cele de bună voie, pînă la moartea pe cruce și pînă la îngroparea dumnezeiescului Trup, după cum mărturisește despre aceasta Sfîntul Matei Evanghelistul, astfel: *Acolo erau și femei multe, privind de departe, care veniseră după Iisus din Galileea, slujindu-I Lui, între care era și Maria Magdalena.*

Celelalte femei mironosițe erau: Maria, mama lui Iacob și a lui Iosi, adică vara Maicii Domnului; Maria lui Cleopa și Salomeea, mama fiilor lui Zevedei; Ioana, femeia lui Huza, un ispravnic al lui Irod; Suzana și cele două surori ale lui Lazăr, Marta și Maria.

Această sfîntă mironosiță petrecea nedezlipită de Hristos și de Preacurata Lui Maică, mai mult decît toate. Pentru aceasta evanghelistul o pune mai întîi decît pe celelalte, ca pe o iubitoare de Hristos și de Maica Lui și ca pe o mai osîrdnică slujitoare Maicii Domnului și Mîntuitorului nostru. Ea, în vremea răstignirii Lui, stătea lîngă cruce, împreună cu Preacurata Fecioară Născătoare de Dumnezeu și cu celelalte femei, privind la pătimirea lui Hristos. Pe de o parte, plîngea și se tînguia cu amar pentru Dînsul, iar pe de alta suferea pentru Maica Lui cea cu totul fără de prihană, care plîngea și se jelea ca o Maică fără de mîngîiere, pentru preaiubitul ei Fiu, al cărui suflet i l-a pătruns sabia, după cum spusese bătrînul Simeon mai înainte. Deci, inima sfîntei fecioare, fiind slăbită cu totul, Sfînta Maria Magdalena, pe cît îi era cu putință, împreună cu celelalte, o mîngîia și o sprijinea, făcînd toate pentru ușurarea supărării ei.

După ce s-au dus toți răstignitorii și după ce Hristos Și-a dat sufletul, a venit Iosif din Arimateea cu Nicodim și au luat trupul lui Iisus de pe cruce; deci, Maria Magdalena, căzînd împreună cu Preacurata Lui Maică și cu celelalte, au sărutat sfîntul și îndumnezeitul Lui trup și L-au petrecut pînă la mormînt. După ce L-au pus în mormînt, prăvălind piatra pe ușa lui, toate celelalte femei s-au dus împreună cu Iosif și cu Nicodim, numai ea împreună cu Preasfînta Născătoare de Dumnezeu se vede că au rămas lîngă mormînt, după cum zice Sfîntul Matei Evanghelistul: *Era și Maria Magdalena și cealaltă Marie, adică Născătoarea de Dumnezeu, șezînd în preajma mormîntului.*

Dar, fiindcă atunci era Vineri, seara tîrziu și după porunca Legii Vechi, se cădea să se odihnească fiecare după lucrul său, s-au dus și ele să se odihnească în casa lor. Deci, Sîmbătă s-au odihnit, după poruncă, după cum zice Sfîntul Luca Evanghelistul. După ce a trecut Sîmbăta, cînd se lumina de ziua întîia a săptămînii, după cum scrie Sfîntul Matei Evanghelistul, care istorisește cea dintîi mergere a femeilor la mormînt, care lumina spre Duminică, a venit Maria Magdalena și cealaltă Marie, adică Preasfînta Născătoare de Dumnezeu, să vadă mormîntul; pentru că Maica Domnului, pătimind durere ca o maică mai mult decît toți, n-a putut să rabde pînă ce se vor pregăti și celelalte miro-nosițe. Deci, aflînd pe Maria Magdalena împreună alergătoare și întocmai ca dînsa cu sîrguința, cu durerea și dorința - pentru aceea se pomenește de toți cei patru evangheliști -, a venit după miezul nopții la mormînt, nu cu arome, că nu îngăduia vremea, ci numai să vadă mormîntul. Aceasta este cea dintîi ducere a cinstitelor și sfintelor femei la mormîntul Domnului nostru Iisus Hristos, pe care o istorisește Sfîntul Matei Evanghelistul.

Apropiindu-se ele de mormînt, *iată s-a făcut cutremur mare, căci îngerul Domnului, coborînd din cer și venind, a răsturnat piatra de pe mormînt și a stat deasupra ei.* Îngerul venise să vestească că a înviat Domnul! Deci, evanghelistul n-a zis că după ce s-a răsturnat piatra, atunci a ieșit Mîntuitorul din mormînt, ci cum că îngerul a răsturnat piatra și a stat deasupra ei. Că Domnul, strălucind trupul Său cu nesticăciune ca un Dumnezeu, cînd piatra era peste mormînt, a ieșit dintr-însul, precum și în seara aceleiași Duminici, ușile fiind încuiate, a intrat la ucenicii Săi. Și zice: *Chipul lui era ca fulgerul și îmbrăcămintea lui albă ca zăpada și de frica lui s-au cutremurat străjerii, rămînînd ca morți.* Îngerul a zis către femei: *Nu vă temeți, știu că pe Iisus Cel răstignit Îl căutați Nu este aici, ci S-a sculat, precum a zis; veniți de vedeți locul unde a zăcut Domnul; și, ducîndu-vă, spuneți ucenicilor Lui că S-a sculat din morți.*

Vedeți că îngerul nu le-a muștră, nici le-a spăimîntat, ci a vorbit cu blîndețe către dîsele: *Nu vă temeți, știu că pe Iisus Cel răstignit Îl căutați...?* Și nu numai aceasta, dar le cheamă să vadă și locul unde a fost pus trupul Lui, zicîndu-le: *Veniți de vedeți unde a zăcut.* El le și sfătuiește să se ducă să spună ucenicilor că Domnul a înviat, zicîndu-le: *Degrabă mergînd, spuneți ucenicilor Lui că S-a sculat din morți...* Pentru ce așa? Ca să se arate din amoșirea străjerilor, din cutremurul care a urmat și din vorbirea cea cu blîndețe, că aceasta este cea dintîi ducere la mormînt a femeilor, iar nu după cum socotesc alții.

Deci, aceste două femei, adică Preasfînta Fecioară, Născătoa-rea de Dumnezeu și Maria Magdalena, ducîndu-se de la mormînt, cu frică și cu bucurie mare, să vestească apostolilor că S-a sculat Domnul, precum a zis către dîsele îngerul, le-a întîmpinat Însuși Dumnezeu, Cuvîntul cel întrupat, și le-a zis: *Bucurați-vă!* Ele, căzînd, s-au închinat Lui și, cuprinzîndu-I picioarele le-au sărutat. Deci, Domnul nu le-a certat cînd s-au atins de Dînsul, căci Îl vedeau întîi; ba, dimpotrivă, le-a îmbrăbat și le-a făcut fără de temere, zicînd: *Nu vă temeți, ci duceți-vă și spuneți fraților Mei să se ducă în Galileea; că acolo Mă vor vedea.* Ele, ducîndu-se la ucenici, le-au vestit lor și tuturor celor ce erau împreună cu ei, glasul îngerului și al Domnului că L-au văzut pe El. Dar nu numai aceasta, ci și picioarele Lui le-au cuprins. Ucenicii Domnului, din pricina multei și negrăitei întristări ce li s-a făcut cu răstignirea Dascălului lor, nu sufereau nici să le audă. Însă, pentru Magdalena, după cum mi se pare, nici un cuvînt n-au zis; iar pentru Preacurata Maica Domnului, pentru că o cinsteau și se rușinau de dînsa, au zis în sine, că covîrșirea mîhnirii a amăgit-o, tulburîndu-i mintea, vederea, auzirea și pipăirea. Dar sufletul ei cel curat și strălucit a fost încredințat cu dinadinsul de toate acelea care le-a văzut și le-a pătimit; și a cugetat în sine, nimic pricinindu-se mai mult cu ucenicii și nemanducîndu-se la mormînt.

Maria Magdalena, crezînd mai mult apostolilor, decît celor văzute și pipăite de ea însăși, era mică la credință, neîncrezîndu-se unei vederi. Deci, socotind că i s-a nălucit, a luat cu ea pe Ioana, pe Maria și pe alte femei și iarăși s-au dus cu aromate la mormînt, în aceeași noapte, fiind încă dimineață, mult mai înainte de a se lumina de ziuă; și au intrat în mormînt cu cele ce erau cu ea și nu se dumireau în sinea lor. Atunci au stat înaintea lor doi bărbați, care nu erau alții decît doi sfinți îngeri, îmbrăcați în haine albe. Temîndu-se ele de acea vedere, îngerii au zis către ele: *Ce căutați pe Cel viu cu cei morți? Nu este aici, ci S-a sculat!*

Deci, luați aminte, iubiților, cum se arată, că nu este aceasta întîia mergere a femeilor la mormînt, ci a doua. Lucru necuviincios era ca, pe femeile care nu văzuseră nimic și nu auziseră de Învierea Domnului, să le certe și să le mustre sfinții îngeri, zicîndu-le: *Ce căutați pe Cel viu cu cei morți...?* Arătat este că ele au auzit mai înainte toate acestea, de la cei ce au văzut de față pe Domnul și au auzit de la El mesajul către ucenici, dar n-au crezut. Pentru acestea le certau îngerii și încă pentru că erau și bărbați cu ele. Și cine zice acestea? Sfîntul Luca Evanghelistul. Iată ce zice el: *Iar în prima zi după Sîmbătă (Duminică), foarte de dimineață, au venit femeile la mormînt, aducînd aromatele cele ce le gătiseră...* După aceea, nu numai că le-au certat îngerii, dar le-au și zis: *Aduceți-vă aminte, cum v-a grăit, pe cînd era cu voi în Galileea, zicînd că se cădea Fiului Omului, să se dea în mîinile oamenilor păcătoși, să se răstignească și a treia zi să învieze...* Atunci ele și-au adus aminte de cuvintele Lui.

Plecînd acei bărbați, femeile împreună cu Maria Magdalena, au vestit pe ucenici. Deci, Maria Magdalena pentru a doua oară văzuse mormîntul, iar cealaltă o dată. Se zice că cuvintele lor s-au arătat

înaintea ucenicilor ca o bîrfeală și nu le-au crezut. Acestea le scrie Sfîntul Luca Evanghelistul, pentru a doua mergere a femeilor la mormînt.

După acestea, duhul Mariei Magdalena ardea, căci ucenicii n-au crezut-o nici acum pe ea, nici pe cele împreună cu ea, ci au socotit ca o bîrfeală cuvintele lor. Pentru aceea, sculîndu-se de dimineată s-a dus la mormînt, pentru a treia oară și a văzut piatra răsturnată de pe ușa mormîntului. Deci, a alergat la Simon Petru și la Ioan. Din acestea se vede priceperea femeii acesteia, căci se necăjea cu sufletul, împreună cu Preasfînta Născătoare de Dumnezeu, vestind ucenicilor întîia mergere la mormînt și învierea lui Hristos, dar nu le-au crezut. Apoi, venind foarte de dimineată împreună cu alte femei și bărbați, și atunci cuvintele ei s-au arătat ca o bîrfeală. Ea se necăjea nu numai că nu au crezut-o, dar nici nu s-a sculat cineva dintre ei să se ducă la mormînt cel puțin și să vadă. Ci, fie de frica iudeilor, fie de multa și negrăita mîhnire, ședeau toți ca niște morți. Singur Petru, după a doua vestire a femeilor, s-a sculat și s-a dus singur la mormînt, dar nu s-a mai aplecat spre el, căci nu îndrăznea să intre, fie pentru că se credea nevrednic, fie că-și aducea aminte de lepădarea sa de Dînsul; poate și pentru frica iudeilor, precum s-a zis mai sus.

Pentru acestea, Maria Magdalena, arzînd cu duhul de dragostea ce o avea către Dascălul și Binefăcătorul său și fiind plină de cuget dumnezeiesc, s-a dus singură a treia oară la mormînt iarăși de dimineată și aflînd piatra luată de pe el, s-a întors la ucenici, gîndind în sine acestea: "Dacă le voi spune lor că a înviat Hristos, iarăși voi ridica strigare împotriva mea că sînt îndrăcită; căci dacă n-am fost crezută împreună cu celelalte femei, cînd le-am vestit învierea lui Hristos, cum voi fi crezută acum singură? Deci, știu ce voi face: voi grăi celor mai mari și mai fierbinți cu dragostea către Hristos, adică lui Petru și lui Ioan. Aceștia, însă, au auzit mai înainte de învierea Domnului nostru Iisus Hristos, dar de frica iudeilor, se îndoiau de această minune, ca și cum nimic n-ar fi auzit. Deci, cum îi voi deștepta pe ei, numai să meargă la mormînt și să vadă lucrul ce s-a făcut? Am aflat ce voi face: nu le voi spune lor că a înviat Domnul, căci atunci voi cădea iarăși în cele de mai înainte, ci le voi spune o veste vrednică de crezut".

Deci, Maria Magdalena a venit, precum s-a zis, la Petru și la Ioan și le-a zis: *Au luat pe Domnul din mormînt și nu știu unde L-au pus*. Ca și cum ar fi zis astfel: "Ascultați-mă pe mine robii lui Dumnezeu! Ori S-a sculat Domnul din morți, ori nu; deci, eu nu știu ce să vă spun vouă; dar, una vă zic cu adevărat, că trupul Lui nu mai este în mormînt. Pentru aceea sînteți datori a vă sîrgui să cunoașteți cine este acela care L-a luat și unde L-a pus". Văzut-ai înțelepciunea acestei femei? Că de nu vom zice că astfel s-a sfătuit în sine, vom cădea în socoteli fără de rînduială și nepotrivate; ca și cum aceea care I-a pipăit picioarele Lui, împreună cu Preasfînta Fecioară Maria, Născătoare de Dumnezeu, și a auzit de la îngeri a doua oară că S-a sculat Domnul, n-ar fi spus drept. Iar din aceea că le-a vorbit ca de un mort, *că au luat pe Domnul meu din mormînt și nu știu unde L-au pus...*, este arătat că răspunsul ei era meșteșugit și înțeles; deci, îndată i-a plecat a merge la mormînt!

După ce au pornit acești doi ucenici la mormînt, ea le-a urmat lor. Ucenicii, intrînd în mormînt, au văzut giulgiurile singure zăcînd și mahrama, cu care era înfășurat capul Lui, era învăluită și aruncată într-un colț, iar trupul Lui nicăieri. Deci, atunci au văzut și au crezut că au luat pe Domnul din mormînt, precum le-a spus Maria Magdalena. După aceea și ucenicii s-au întors iar la ai lor, necrezînd nimic despre Înviere și prin necredința lor au aruncat în oarecare îndoială și pe Maria, care se făcuse atît de credincioasă, după ce văzuse și auzise atîtea. Ea socotea acestea în sine din multa evlavie; adică, pînă acum mi se părea că am oarecare cuget întemeiat, pînă cînd apostolii nu văzuseră mormîntul și pentru aceea nu credeau în Învierea Domnului. Deci, după ce au văzut că trupul Domnului nu este mormînt, se aflau tot în această credință, adică că l-a furat cineva. Dar este arătat că eu, fiind femeie, am păreri și nu aud nici nu văd nimic adevărat; iar ei, fiind bărbați luminați de la Dumnezeu, rămîn nerătăciți și nu se amăgesc cu înlesnire, ca noi femeile.

Maria Magdalena, avînd în mintea sa această socoteală, a rămas plîngînd lîngă mormînt și, după ce s-au dus Petru și Ioan, s-a aplecat iar în mormînt și a văzut doi îngeri îmbrăcați în veșminte albe. Aceia, văzînd-o, au întreat-o: *Femeie, de ce plîngi? Pe cine cauți?* Ea a răspuns: *Au luat pe Domnul și nu știu unde L-au pus...!* Apoi, venind Domnul și văzîndu-L îngerii, s-au sculat înaintea Lui. Ea, văzînd că îngerii

s-au sculat și, sfiindu-se de dânșii, s-a întors înapoi și, văzînd pe Domnul, nu L-a cunoscut. Pentru ce? Pentru că Domnul după Înviere era îmbrăcat cu trup nesticăcios și nu se arăta decît numai acelora, cărora voia și cînd voia.

Fiind întrebată de Domnul: *Femeie, de ce plîngi? Pe cine cauți?* Ea a răspuns asemenea ca și către îngerii; căci credea că el este grădinarul acelei grădini, în care era mormîntul. Deci, a zis către Dînsul: *Doamne, dacă L-ai luat Tu, spune-mi unde L-ai pus pe El, că eu Îl voi lua!* Acest răspuns către Domnul și către înger, Maria Magdalena nu l-a făcut cu cugetare și fățarnicie ca mai înainte, precum a făcut către ucenici; că acelora, ca unora ce nu știau, le-a răspuns, ca să-i deștepte pe toți să se ducă la mormînt. Ci, după ce au venit și au văzut că trupul Domnului nu era în mormînt și după ce n-au crezut că a înviat, de aceea s-a îndoit și ea cu gîndul și a pătimit aceasta, pentru că era foarte cucernică. Ea se încredea mai mult apostolilor, decît socotelii sale. Deci ea, fiind schimbată după aceea și încredințată cu adevărat că trupul Domnului s-a luat din mormînt de cineva, a răspuns așa precum credea în socoteala sa.

Atunci Iisus, ca un Dumnezeu, cunoscînd inima ei, a strigat către dînsa cu glasul Său cel obișnuit, ca să-L cunoască: *Marie!* Iar ea, cunoscîndu-i glasul, că a doua oară i se arăta, a căzut la picioarele Lui, ca și la vederea cea dintîi; dar nu a primit-o cu aceeași bucurie, ca întîi, ci a îndepărtat-o de la El, zicînd: *Nu te atinge de mine!* Deci, mai întîi S-a lăsat ca cele două femei să-I sărute cinstitele și preacuratele Lui picioare; dar nici o vorbă n-a auzit de la Dînsul. Vezi, că de vreme ce n-a crezut cu adevărat, a îndepărtat-o Mîntuitorul, zicîndu-i: *Nu te atinge de Mine!*

Atunci, la întîia arătare a Domnului, le-a lăsat să se atingă și să-I sărute picioarele, ca mai mult decît cu vederea și cu auzirea să se încredințeze prin pipăire, că Cel ce S-a răstignit și S-a îngropat, a înviat. Dar acum o izgonea de la Dînsul pe Maria Magdalena, fiindcă, schimbîndu-se după atîta încredințare, a auzit: *Nu te atinge de Mine, că încă nu M-am suit la Tatăl Meu!* Astfel o certa pe ceea ce s-a îndoit în credință și îi deștepta mintea, aducîndu-i aminte de Părintele Cel ceresc. Domnul a încredințat-o să nu-L socotească a fi numai Acela care se vede, adică om înviat din morți, ci și Dumnezeu adevărat, ca Unul ce este Fiul adevăratului Dumnezeu și Care S-a făcut om pentru noi. El a zis: *Du-te și spune fraților Mei, că Mă voi sui la Tatăl Meu și la Tatăl vostru, la Dumnezeul Meu și la Dumnezeul vostru!* Maria Magdalena, auzind și văzînd acestea, s-a dus la ucenicii Lui și nu le-a mai zis că au luat pe Domnul din mormînt; ci a venit cu multă încredințare și îndrăzneală, spunînd că a văzut pe Domnul și le-a spus ceea ce i-a zis Hristos. Aceasta este a treia mergere a femeilor la mormîntul Domnului, pe care a scris-o Sfîntul Ioan Cuvîntătorul de Dumnezeu și care s-a făcut foarte de dimineață, fiind încă întuneric.

Acum trebuie să spunem și despre a patra ducere a femeilor la mormînt, ca să se vadă osîrdia, evlavia, dragostea și durerea inimii pe care Sfînta Maria Magdalena o avea către Domnul și Dascălul ei; căci numai ea dintre toate, s-a dus la mormînt de patru ori. Pentru aceea Sfîntul Duh a învrednicit-o pe dînsa să o amintească Sfîntul Marcu în Evanghelia sa. Dar unde este arătat, că a patra ducere la mormînt a femeilor este cea istorisită de Sfîntul Marcu? Aceasta ne-o arată vremea, fiindcă numai Marcu scrie că femeile au venit la mormînt, cînd răsărea soarele. Pe Sfînta Maria Magdalena au pomenit-o toți cei patru evangheliști, după cum s-a zis mai înainte; că Maria Magdalena a venit împreună cu celelalte femei, care aveau miruri mai înainte pregătite. Deci, trecînd sîmbăta, *dis-de-dimineață, în prima zi a săptămîinii, au venit femeile la mormînt, pe cînd răsărea soarele.*

Acum să vedem pentru ce Maria Magdalena, după trei vederi, s-a dus iar împreună cu femeile acelea la mormînt și mai ales ducînd cu sine miruri și arome, socotind că vor afla trupul în mormînt. Cititorule, ascultă cu luare aminte: Maria Magdalena, încredințîndu-se desăvîrșit despre Învierea Domnului prin a treia vedere a lui Dumnezeu și mărturisind ucenicilor că a văzut pe Domnul și că i-a zis cele ce s-au spus mai sus, nu s-a mai îndoit. Dar, de vreme ce a văzut pe Maria lui Iacov cel Mic și mama lui Iosi, pe Salomeea și pe alte femei ducîndu-se la mormînt, avînd cu ele arome, s-a dus împreună cu dînsule, tocmai pe cînd răsărea soarele, nu că se îndoia, ci ca și cum povățuia pe celelalte femei. Ea se bucura și sălta, că a văzut de multe ori mormîntul deșert, iar femeile celelalte, ori că nu auziseră pînă atunci nimic din cele făcute, ori că auziseră rău; de unde se poate vedea, că nimic nu știau cu dinadinsul, căci ziceau:

Cine ne va răsturna nouă piatra de pe ușa mormîntului? Dar, căutînd, au văzut că piatra era răsturnată de pe ușa mormîntului, fiindcă era foarte mare.

Vezi, că nici despre piatră nu știau ele bine, precum ne spun Sfinții Evangheliști Matei și Luca. Apoi, intrînd în mormînt, au văzut pe un tînăr șezînd de-a dreapta, îmbrăcat în veșmînt alb, și s-au spăimîntat. Acela nu le-a certat pe ele, precum ne spune Sfîntul Evanghelist Luca, asemenea și Sfîntul Evanghelist Ioan despre Însuși Domnul, căci tînărul știa că atunci veniseră întîi. Dar nici pe Magdalena n-a certat-o, căci cunoștea prin bucuria feței ei, că acum venise la mormînt fără să se îndoiască de Învierea Mîntuitorului; ci a venit bucurîndu-se și veselindu-se. De aceea, nu numai că nu le-a certat, dar chiar le-a îmbărbătat pe ele, ca și îngerul cel dintîi, precum ne spune Sfîntul Evanghelist Matei, zicîndu-le: *Nu vă spăimîntați; pe Iisus Nazarineanul Cel răstignit Îl căutați? S-a sculat, nu este aici; iată locul unde L-au pus pe Dînsul. Deci, duceți-vă și spuneți ucenicilor Lui și lui Petru, că va merge mai înainte de voi în Galileea; acolo Îl veți vedea pe El, precum v-a zis vouă. Femeile, ieșind degrabă, au fugit de la mormînt, căci le cuprinsese cutremur și spaimă mare, și n-au spus nimănui nimic, căci se temeau.* Din acestea se arată că femeile de mai sus sînt altele, afară de cele de care ne spune Sfîntul Evanghelist Luca și Matei și afară de Maria Magdalena.

Sfînta Maria Magdalena, ucenița și osîrduitoarea lui Hristos, l-a slujit Lui cu dragoste și cu sîrguință și mai înainte de patimi. Ea a suferit durere îndoit de mare, în vremea patimii Mîntuitorului nostru Iisus Hristos; pe de o parte, văzînd pe Domnul său spînzurat pe Cruce, astfel încît putea cu ușurință să-I numere oasele, capul rînit de spini, fața neavînd chip, mîinile și picioarele pătrunse de piroane, coasta împunsă cu sulița și tot trupul rînit de bătăi; iar pe de alta, văzînd pe Preacurata Lui Maică, tînguindu-se cu amar și leșînd de durerea inimii, o sprijinea și o mîngîia.

Acestea toate sînt probe doveditoare pentru adevărarea Învierii lui Hristos. Numai ea a mers de patru ori la Mormîntul Lui și, după a patra întoarcere de la Mormînt, a rămas lîngă Preasfînta Născătoare de Dumnezeu, slujindu-i ei, de atunci pînă la Înălțarea Lui la ceruri, nu ca unei maici a Dascălului și a Făcătorului de bine, ci ca unei Maici a Însuși Fiului lui Dumnezeu, Făcătorul tuturor.

După înălțarea Lui la ceruri, a ieșit și ea, ca un apostol, la propovăduire și, străbătînd prin multe țări, a binevestit pe Hristos tuturor păgînilor. Pe mulți i-a adus la cunoștința de Dumnezeu, ca și Sfinții Apostoli, apoi a mers la Roma și a stat înaintea Cezarului Tiberiu, pe care Sfînta Maria Magdalena l-a tămăduit, fiind bolnav de un ochi. Ea, povestindu-i toate cele despre Hristos, l-a făcut să creadă într-Însul, după cum zic unii. De aceea el s-a pornit cu urgie împotriva lui Pilat și împotriva arhierilor și i-a pedepsit, după faptele lor, cu rea și cumplită moarte. După aceasta, ea a plecat din Roma și s-a dus în Efes, la Sfîntul Ioan Cuvîntătorul de Dumnezeu. Acolo slujind apostolește la mîntuirea oamenilor, prin fericita adormire s-a mutat către Domnul și a fost îngropată la intrarea peșterii, de către Sfîntul Ioan Cuvîntătorul de Dumnezeu. Tot acolo au adormit și cei șapte sfinți tineri mai pe urmă.

Pe vremea împărăției preaînțeleptului Leon, s-au adus de acolo în Constantinopol cinstitele moaște ale Sfîntei Maria Magdalena și le-a pus în mînăstirea Sfîntului Lazăr, pe care o zidise el. Acolo se săvîrșea prăznuirea pomenirii ei, întru slava lui Hristos, Dumnezeu nostru, Căruia I se cuvine toată slava, cinstea și închinăciunea, împreună cu Tatăl și cu Preasfîntul și de viață Făcătorul Lui Duh, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

Pomenirea Sfîntului Mucenic Foca (23 iulie)

Sfîntul Mucenic Foca este unul din cei patru Foca pomeniți de sinaxar. El a trăit în Sinope, în zilele împăratului Traian, strălucind cu toate faptele bune și cu petrecere neprihănită. Cînd a fost adus la eparhul African și întrebat de acesta, el a mărturisit cu îndrăzneală credința în Domnul nostru Iisus Hristos.

Atunci eparhul African hulind pe Hristos și chinuind pe Sfântul mucenic, s-a făcut cutremur mare și fără de veste, căzînd el împreună cu slujitorii lui, au rămas fără suflare. Văzînd femeia lui această minune, s-a înfricoșat și a rugat pe sfîntul, care l-a înviat.

După aceea, l-au dus la împăratul Traian și, mărturisind pe Hristos, a fost spînzurat strujit, și apoi băgat în var. Fiind pus într-o baie foarte fierbinte, și astfel rugîndu-se, și-a dat sufletul în mîna lui Dumnezeu.

Sfîntul Sfințit Mucenic Apolinarie, Episcopul Ravenei (23 iulie)

În zilele Cezarului Claudie, Sfîntul Apostol Petru a mers din Antiohia la Roma, cu mulți creștini. El, intrînd într-o adunare jidovească, le-a spus că este iudeu; apoi a început să le propovăduiască pe Iisus Hristos, arătîndu-le din cărțile proorocești, că El este cu adevărat Fiul lui Dumnezeu și că a venit să mîntuiască neamul omenesc. Sfîntul Petru le-a mai povestit lor toate minunile lui Hristos pe care le-a făcut în Israil. Propovăduind el toate acestea în toate zilele, mulți dintre iudei au crezut în Hristos. Dar nu numai din iudei, ci și din romani, mulți, auzind propovăduirea Apos-tolului, primeau cu bucurie cuvîntul lui, zicînd: "Dumnezeu a cercetat neamul omenesc, trimițînd pe Fiul Său spre înnoirea lumii". Deci, crezînd în Hristos, s-au botezat.

Nu după multă vreme, Sfîntul Apostol Petru a zis către ucenicul său, Apolinarie, care venise cu dînsul din Antiohia: "Iată, ai învățat bine a cunoaște pe Hristos, Fiul lui Dumnezeu, și te-ai înștiințat de faptele Lui cele dumnezeiești; deci, să primești sfințirea Sfîntului Duh și să te duci în cetatea Ravena, ca să propovăduiești acolo numele lui Iisus Hristos, netemîndu-te de nimic". Zicînd aceasta, a făcut rugăciune și, punînd mîinile pe capul lui, l-a făcut episcop al cetății Ravena, zicîndu-i: "Domnul nostru Iisus Hristos să-ți trimită pe îngerul Său, care îți va găti calea și îți va împlini cererile tale". Apostolul, grăind acestea către Apolinarie, l-a sărutat și l-a liberat cu pace. Sfîntul Apolinarie, apropiindu-se de cetatea Ravena, a intrat în casa unui oarecare ostaș, cu numele Irineu, voind să se odihnească. Și, făcînd vorbă cu dînsul, i-a spus despre dînsul cine este, de unde și pentru ce a venit în cetatea lor. Apoi i-a spus despre Iisus Hristos și despre puterea Lui cea dumnezeiască.

Irineu a zis către dînsul: "O, străinule părinte, am un fiu orb și dacă este vreo putere în propovăduirea ta, fă-l să vadă, că și eu voi merge în urma Dumnezeului tău, crezînd întru Dînsul". Sfîntul a poruncit să aducă la el pe acel orb. Acela fiind adus înaintea Sfîntului Apolinarie, s-au adunat toți ai casei, voind să vadă ce va face orbului. Sfîntul, făcînd semnul Sfintei Cruci pe ochii orbului, a grăit: "Dumnezeule, Care ești pretutindeni, fă cunoscut pe Fiul Tău în cetatea aceasta, ca să se lumineze nu numai ochii cei trupești ai acestor oameni, dar și cei sufletești; și astfel să Te cunoască pe Tine, Unul, adevăratul Dumnezeu și pe Domnul nostru Iisus Hristos, pe Care L-ai trimis spre mîntuirea lumii". Sfîntul grăind acestea, îndată s-au deschis ochii orbului și a văzut. Acela a căzut la picioarele omului lui Dumnezeu împreună cu părinții săi și astfel toată casa aceea a crezut în Hristos și s-a botezat în rîul care nu era departe de Ravena. De atunci, sfîntul a început a petrece în casa lui Irineu.

În cetatea aceea era o femeie bolnavă cu numele Tecla, soția tribunului, care, fiind bolnavă de mulți ani și căutată de mulți doctori iscusiți, n-a putut să fie tămăduită; deci, s-a întîmplat lui Irineu, ostașul cel nou botezat, a se duce la tribun și, văzîndu-l foarte mîhnit pentru femeia sa, care boala și nu se vindeca, a zis către dînsul: "Tribunule, este la mine un om străin care a tămăduit pe fiul meu cel orb fără de nici o doctorie; aceluia de-i vei porunci să vină la tine, va tămădui îndată pe soția ta". Tribunalul l-a întrebat: "De unde a venit aici, omul acela?" Irineu a răspuns: "Din Roma". Tribunalul a întrebat: "Este roman?" Irineu a răspuns: "Nu știu, însă mi se pare că nu este roman, ci grec". Tribunalul a zis: "Să-l aduci în taină în casa mea".

Deci, pe cînd Sfîntul Apolinarie a intrat cu Irineu în cetatea Ravena, s-a însemnat cu semnul Sfîntei Cruci, zicînd: "Dumnezeule, Cel ce ai ajutat învățătorului meu Petru, fii și mie ajutor, ca să se preamărească numele Tău cel sfînt și să se săvîrșească în această cetate voia Ta". Sfîntul intrînd în casa tribunului, acela a zis către dînsul: "Bine ai venit, doctore, căci ce este mai dulce, decît apa cea rece celui însetat?" Sfîntul Apolinarie a zis: "Pacea Domnului nostru Iisus Hristos să se odihnească peste voi". Tribunalul a întrebat: "Cine este Acela de care grăiești?" Apolinarie a răspuns: "Acela este Fiul lui Dumnezeu, Care a înnoit toată lumea cea învechită". Tribunalul a zis: "Din aceasta mi se pare că este galileean". Sfîntul a răspuns: "Așa este". Tribunalul a întrebat: "Știi doctorii?" Răspuns-a sfîntul: "Nu știu nimic, afară de numele lui Iisus. Să chemi aici pe toți ostașii de sub stăpînirea ta și toți, privind, vor cunoaște puterea Domnului meu Iisus Hristos".

Tribunalul a trimis îndată, de a chemat pe toți ostașii săi și a zis către sfînt: "Uite, femeia mea zace pe patul durerii de mulți ani și toate doctoriile nu i-au ajutat, ci mai mult au vătămat-o; de aceea, de este în tine vreo putere tămăduitoare arat-o acum spre cea care bolește". Sfîntul a grăit: "Dumnezeu să deschidă ochii inimilor voastre, ca, văzînd minunile Lui, să credeți într-Însul". Apoi, apropiindu-se de pat, a luat de mîna pe cea bolnavă și i-a zis: "În numele Domnului nostru Iisus Hristos, scoală-te și crede într-Însul; dar să nu socotești că mai este cineva la fel ca Dînsul".

Atunci femeia s-a făcut îndată sănătoasă cu tot trupul și s-a sculat de pe pat, strigînd și zicînd: "Nu este alt Dumnezeu afară de Iisus Hristos, pe Care tu Îl propovăduiești". Tribunalul și toți ostașii lui, văzînd aceasta, s-au mirat și au zis: "Acela este Dumnezeu cu adevărat, Care face niște lucruri ca acestea! Acela poate să ne ajute și în războaie, dacă Îl vom iubi". Atunci tribunalul a crezut în Hristos, împreună cu femeia sa, cu copiii și cu toată casa lor și mulți alți păgîni care erau acolo au crezut și s-au botezat.

Din acea vreme, Sfîntul Apolinarie a început a petrece în casa tribunalului din acea cetate. Mulți oameni în toate zilele veneau la dînsul și el îi învăța să creadă în Hristos și îi boteza. Mulți din cei ce credeau, își dădeau copiii la sfîntul pentru învățătura cărții. Pentru aceea, Sfîntul Apolinarie a făcut în casa tribunalului o biserică și sluja în ea, împărțînd pe credincioși cu dumnezeieștile Taine ale Trupului și Sîngelui lui Hristos. Petrecînd el acolo 12 ani, a hirotonit doi preoți, pe Aderet și pe Calochir, iar pe Marchian, bărbatul cel de bun neam, și pe Levcadie i-a făcut diaconi împreună cu alți șase clerici. El cînta în biserică rugăciunile de zi și de noapte, împreună cu dînșii preamărînd pe Dumnezeu. Deci, creștinii înmulțindu-se și străbătînd în popor vestea despre numele și despre puterea lui Iisus Hristos, precum și despre propovăduitorul acela, omul lui Dumnezeu nu putea să se ascundă. Deci, unii au spus despre dînsul lui Saturnin, stăpînitorul cetății.

Acela, trimițînd după el, l-a adus și l-a pus înaintea slujitorilor celor mai mari ai capiștei din Ravena și îl întreba, zicînd: "Cine ești tu?" Sfîntul a răspuns cu glas mare, zicînd: "Eu sînt creștin". Saturnin a zis: "Cine este Hristos?" Sfîntul a răspuns: "Hristos este Fiul Dumnezeului Celui viu, prin Care trăiește toată făptura din cer, de pe pămînt și din mare". Saturnin a zis: "Acela te-a trimis la noi să risipești slujba zeilor noștri? Nu știi tu pe marele zeu Joe, care viețuiește în capitolul cetății și căruia ești și tu dator a i te închina?" Sfîntul a răspuns: "Nu știu cine este acela și nici capiștea lui nu i-am cunoscut-o". Popii idolești au zis către sfîntul: "Atunci vino și vezi împodobită frumos capiștea lui cea mare. Într-însa vei vedea chipul nebiruitului Joe și te vei închina lui".

După aceea sfîntul a fost dus la acea capiște, în care intrînd și văzînd podoaba cea de mult preț, a rîs și a zis către popii cei idolești: "Iată cît aur și argint se află aici prăpădit, care este mai bine să se împartă la săraci, decît să atîrne în zadar înaintea demonilor!" Atunci păgîinii, umplîndu-se de mînie și de iuțime, au bătut foarte mult pe Sfîntul Apolinarie și, legîndu-l de picioare cu o funie, l-au tras afară din cetate și l-au aruncat ca pe un mort pe malul mării. Luîndu-l ucenicii abia viu, l-au ascuns în casa unei femei văduve, care credea în Hristos, și acolo purtau grijă de el.

După șase luni de la aceasta, un om cinstit cu numele Bonifatie a amuțit deodată și, chemînd mulți doctori, cu nimic nu au putut să-i ajute. În vremea aceea, s-a făcut știre în casa lui, că Apolinarie, robul lui Dumnezeu, este viu și ascuns la o femeie văduvă. Atunci femeia lui a alergat cu sîrguință la omul lui

Dumnezeu și, căzînd la picioarele lui, îl ruga să vină în casa ei și să-i tămăduiască bărbatul. Deci, arhiereul lui Hristos, sculîndu-se, a mers la ea. Intrînd în casa lui Bonifatie, o fecioară din slujnice, care avea în sine duh necurat, îndrăcîndu-se, a strigat: "Du-te de aici, robul Dumnezeului Celui viu, căci dacă nu te vei duce, voi face iarăși să te tragă afară din cetate legat de picioare". Sfîntul Apolinarie, certînd duhul cel necurat, l-a izgonit dintr-însa.

Intrînd după aceea la Bonifatie, l-a văzut zăcînd mut și s-a rugat lui Dumnezeu pentru el, zicînd: "Doamne, Iisuse Hristoase, Cel ce ai închis gura acestui om, ca să nu cheme pe diavoli în ajutorul său, deschide-i-o acum, ca să cheme numele Tău cel sfînt și să creadă că Tu ești Dumnezeul Cel ce petreci în veci". Astfel, rugîndu-se sfîntul și creștinii cei de față zicînd amin, în acel ceas s-a dezlegat limba lui Bonifatie și gura i s-a deschis spre binecuvîntarea lui Dumnezeu; deci, a strigat cu glas mare: "Nu este alt Dumnezeu, decît Cel propovăduit de Apolinarie!" Tot în ziua aceea au crezut în Hristos mai mult de cinci sute de bărbați, primind Sfîntul Botez.

După cîteva zile, păgînii, fiind porniți de vrăjmașul cel ascuns, au prins iarăși pe Sfîntul Apolinarie și l-au bătut foarte tare cu toiege, poruncindu-i ca nicidecum să nu îndrăznească a mai propovădui pe Hristos, nici a mai pomeni numele Lui. Iar el, zăcînd la pămînt, striga: "Adevărat este că Iisus Hristos este Dumnezeu, Care a voit să pătimească pentru oameni". Păgînii, nesuferind să audă mărturisirea lui cea pentru Hristos, l-au pus cu picioarele goale pe cărbuni aprinși, muncindu-l cu arderea focului. Iar el mai mult propovăduia pe Hristos cu glas mare. Pentru aceea l-au legat de picioare și l-au tras afară din cetate, zicînd: "Măcar că faci tămăduiri, însă în cetate să nu mai intri, dacă voiești să fii viu". Sfîntul, zăcînd lîngă cetate, învăța neîncetat numele lui Iisus Hristos și mulți din cei ce se temeau de Dumnezeu, veneau și îi slujeau lui. Înmulțindu-se numărul credincioșilor cu propovăduirea sfîntului, s-a zidit o biserică mică, nu departe de cetate, lîngă malul mării; iar Apolinarie, arhiereul lui Dumnezeu, săvîrșea în acea bisericuță Sfînta Liturghie și boteza în apa mării pe cei ce se întorceau la Hristos Dumnezeu.

După cîțiva ani, sfîntul, fiind izgonit de cei necredincioși, s-a dus la Emilia, în țara Italiei, și aducea la sfînta credință cu propovăduirea cuvîntului pe cîți putea. În vremea aceea, în Ravena, cu porunca lui, rînduia Biserica preotul Calochir, pentru că și acela făcea multe minuni cu numele lui Iisus Hristos. Petrecînd Sfîntul Apolinarie în Emilia multă vreme și întorcînd mulți oameni la Hristos, s-a întors iarăși la Ravena și a fost primit cu bucurie de cei credincioși. În Ravena era atunci un boier cu numele Rufin. Acela avea o fiică ce era bolnavă și trăgea să moară. Auzind boierul de Sfîntul Apolinarie, a poruncit ca să-l aducă cu cinste în casa sa, ca să tămăduiască pe fiica lui. Intrînd în casă sfîntul episcop împreună cu clerul său, tocmai atunci murise și fiica cea bolnavă. Deci, au început plîngerile și tînguirile părinților și a celor ai casei.

Văzînd Rufin pe sfînt, a zis către el: "Mai bine îmi era, dacă n-ai fi venit în casa mea; pentru că mării zei s-au mîniat pe mine pentru tine și n-au voit să tămăduiască pe fiica mea". Iar sfîntul i-a grăit: "Jură-te mie pe sănătatea Cezarului tău, că nu vei opri pe fiica ta să meargă în urma Mîntuitorului său, și vei vedea puterea Domnului nostru Iisus Hristos, Cel propovăduit de mine!" Iar Rufin i-a zis: "Știu că fecioara a murit și nu este vie; dar dacă o voi vedea înviată și vorbind, voi lăuda puterea Dumnezeului tău și nu o voi opri să urmeze pe Mîntuitorul ei". Apropiindu-se sfîntul de moartă, a zis: "Doamne, Iisuse Hristoase, Dumnezeul meu, Cel ce ai dat toate cîte a cerut apostolul și învățătorul meu Petru, împlinește cererea mea și înviază pe fecioara aceasta, ca să vadă toți ce stau de față tăria Ta cea atotputernică și să înțeleagă că nu este alt Dumnezeu afară de Tine". Apoi, atingîndu-se de moartă, a zis: "Scoală-te și mărturisește pe Ziditorul tău".

Îndată fecioara a înviat și, sculîndu-se în picioare, a strigat cu glas mare: "Mare este Dumnezeul pe care Îl propovăduiește Apolinarie și nu este alt Dumnezeu decît numai Acela!" Părinții fecioarei, văzînd aceasta, s-au bucurat împreună cu toți creștinii, că s-a preamărit numele Domnului Iisus, și s-a botezat fecioara, maica sa și toată casa. Sufletele care au primit Sfîntul Botez, erau în număr de 324, bărbați și femei; și mulți au crezut în Domnul, însă pentru frica Cezarului n-au primit Sfîntul Botez. Dar în taină iubeau pe arhiereul lui Dumnezeu și îi slujeau lui. Fiica lui Rufin s-a sfințit spre slujba lui Hristos Dumnezeu, logodindu-se mireasă Lui; și astfel a petrecut fecioară în toate zilele vieții sale.

Cezarul a fost înștiințat de către păgâni, că un oarecare om din Antiohia, venind cu vrăji și farmece, a adus în cetatea Ravenei numele lui Iisus și mult popor îl ascultă; iar casa lui Rufin a tras-o la credința lui. Cezarul îndată a trimis la Ravenna pe un om al său, cu numele Mesalin, ca să ia stăpînirea lui Rufin. Iar pe Apolinarie a poruncit să-l silească la închinarea păgîneștilor lor zei sau să-l izgonească. Deci, Mesalin, împlinind porunca Cezarului, a chemat pe Apolinarie la curte și îl întreba înaintea slujitorilor păgînești, cine și de unde este și ce meșteșug are. El le-a spus despre sine că este creștin, cu neamul din Antiohia și ucenic apostolesc, iar meșteșugul lui este propovăduirea lui Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu, Care a făcut cerul, pămîntul și marea și toate cele dintr-însele". Mesalin a zis: "Oare de acel Hristos ne spui, Care acum cîțiva ani, numindu-se pe Sine Fiul lui Dumnezeu, a fost ucis de iudei? Acela de ar fi fost Dumnezeu, n-ar fi murit, nici n-ar fi primit ocări. Dar de vreme ce era mîndru, de aceea a fost dat la munci și s-a pierdut cu pedeapsă de moarte; iar tu pentru care pricini cinstești pe unul ca Acela între zei?"

Atunci Sfîntul Apolinarie a răspuns: "Acest Iisus Hristos de care vorbim, a fost, este și va fi Dumnezeu în veci. El, vrînd să elibereze neamul omenesc din robia vrăjmașului, S-a smerit pe Sine și S-a întrupat de la Sfîntul Duh în pîntecele Preacuratei Fecioare, care n-a cunoscut bărbat; deci S-a născut dintr-înșa negrăit". Zis-a Mesalin: "Și noi am auzit despre aceasta; dar acest lucru este greu de crezut". Sfîntul a zis: "O, judecătorule, ascultă-mă pe mine și ia aminte: Dumnezeu a fost în trup curat și făcea în lume semne și minuni mari; iar că a fost prins de iudei și răstignit, aceasta a pătimit-o trupul Lui cel luat din Preacurata Fecioară, dar dumnezeirea a rămas fără de patimă și fără de moarte. Acea dumnezeire, pe trup l-a înviat din morți a treia zi și, arătîndu-se multora, s-a suit la ceruri, de unde Se și pogorîse. Apoi a dat stăpînire și putere celor ce cred în El, încît aceia cu numele Lui izgonesc diavoli, vindecă toate bolile cele netămăduite și înviază pe morți".

Mesalin, auzind aceasta, a zis: "Nu vei putea să mă biruești pe mine și să mă faci să urmez Dumnezeului Celui necunoscut, pe care Cezarul și senatorii nu-L primesc. Deci, vino tu în capitolul cetății și adu tămîie cu mîinile tale, marelui și groaznicului tunător, zeului Joe. De nu vei face aceasta, apoi să știi că te voi munci cu felurite munci și te voi trimite în izgonire". Sfîntul i-a răspuns: "Deși voi merge la capitoliu, însă nu voi aduce tămîie diavolilor, ci voi aduce jertfă de laudă Domnului meu Iisus Hristos". Atunci slujitorii idolești au strigat: "Apolinarie să fie muncit".

Deci, Mesalin a poruncit să dezlege pe mucenic și să-l bată fără de cruțare, zicîndu-i: "Jertfește zeilor!" Sfîntul, fiind bătut, striga: "Sînt creștin!" Atunci unul din popi a strigat: "Să fie întins la locul cel de muncă. Acolo să fie întins și bătut mai cumplit, pînă ce va da slavă zeilor celor fără de moarte". Deci, sfîntul îndată a fost muncit și striga: "Pe Domnul Iisus Hristos Îl mărturisesc, că este Dumnezeu adevărat, iar nu pe altcineva". După un ceas, Mesalin, poruncind ca să înceteze muncile, a zis către răbdătorul de chinuri: "Spune-mi, ticălosule, ce răsplătire aștepti pentru muncile ce le-ai suferit?" Mucenicul a răspuns: "Este scris în cărțile noastre, că cel ce va răbda pînă la sfîrșit, acela se va mîntui și de va muri cineva întru Hristos, va fi viu. Aceasta este răsplătirea creștinilor". Popor mult privea la pătimirea sfîntului, credincioși și necredincioși. Credincioșii, văzînd răbdarea lui cea bărbătească, preamăreau pe Dumnezeul cerului. Atunci Mesalin a poruncit slujitorilor să muncească pe robul lui Hristos și să toarne apă fiartă peste rănile lui. Apoi a poruncit, să se pregătească o corabie, ca să trimită pe mucenic ferecat cu fiare la Iliric, în surghiunie.

Atunci unul din slujitorii care îl munceau cumplit, mîniindu-se asupra răbdătorului de chinuri, deodată s-a îndrăcit, a căzut la pămînt și a murit, diavolul smulgîndu-i ticălosul lui suflet. Sfîntul Apolinarie fiind pogorît de la muncire, a zis către Mesalin: "Păgîne, pentru ce nu crezi în Fiul lui Dumnezeu, ca să poți scăpa de munca veșnică?" Muncitorul, mîniindu-se, a poruncit să bată pe sfînt cu pietre peste gură. Creștinii, văzînd acea cumplită muncă, n-au putut să rabde mai mult, căci erau în număr mare. Deci, pornindu-se spre mînie, au făcut tulburare în popor, căci s-au repezit spre păgîni și au ucis cîțiva dintre ei. Ei voiau ca și pe Mesalin să-l ucidă; dar acela, cînd a văzut revolta și tulburarea poporului, s-a temut și, sculîndu-se îndată, a fugit și s-a ascuns într-o casă tare; iar pe Apolinarie, a poruncit ostașilor, să-l ia și să-l închidă în temniță, să-i ferece în obezi picioarele și să nu-i dea hrană nici băutură, slăbind de foame și de sete.

Dar Dumnezeu, Care hrănește pe toți, n-a lăsat pe robul Său; căci, fiind flămînd, a trimis la dînsul pe sfîntul înger ca să-l întărească. Îngerul lui Dumnezeu a venit la sfîntul în temniță, privind la el păzitorii temniței. Acela i-a adus hrană și băutură legatului lui Hristos, pe care el luîndu-le și mîncîndu-le, s-a întărit și a mulțumit lui Dumnezeu. Apoi, după patru zile, auzind Mesalin că Apolinarie, învățătorul creștinesc, este viu în temniță, a poruncit să-l ferece cu fiare grele, să-l pună în taină în corabie și să-l ducă în surghiun. Cu dînsul au mers și trei clerici, nevrînd să se despartă de părintele și învățătorul lor.

Corabia, plutind cîteva zile, s-a ridicat fără de veste o furtună mare, încît marea se învăluia foarte tare, iar corabia s-a spart de furia valurilor și toți s-au înecat, numai Sfîntul Apolinarie cu cei trei clerici și cu doi ostași, fiind păziți de Dumnezeu, au scăpat vii. Iar acele fiare grele, cu care sfîntul a fost ferecat, au căzut de pe dînsul, fiind dezlegate de o mîină nevăzută, în același moment cînd corabia, sfărîmîndu-se, a început a se scufunda. Fiind ei izbăviți de înecare și ieșind la mal, acei doi ostași au zis către sfîntul: "Părinte, unde vom merge și ce vom face? Sfîntul a răspuns: "Credeți în Domnul nostru Iisus Hristos și primiți Sfîntul Botez și veți fi vii". Atunci ei îndată, blestemînd idolii, s-au botezat în numele Tatălui și al Fiului și al Sfîntului Duh.

Apoi sfîntul umbla din loc în loc, cu cei trei clerici și cu cei doi ostași luminați, pînă ce au sosit în Misia, dar nimeni nu-i primea pe dînșii. Sfîntul, văzînd pe un om vestit că avea stricăciune pe fruntea sa, a zis către dînsul: "Voiești să fii sănătos?" Acela a răspuns: "Voiesc". Sfîntul i-a zis: "Crezi în Domnul nostru Iisus Hristos?" Omul acela a răspuns: "Cel ce mă va tămădui, Acela va fi Dumnezeul meu". Sfîntul Apolinarie, chemînd numele Domnului Iisus, s-a atins de stricăciunea aceea și omul îndată s-a făcut sănătos. Deci, lepădîndu-se de idoli, a crezut în Hristos și s-a botezat. Sfîntul a locuit la dînsul multe zile, aducînd poporul cel necredincios la cunoștința adevăratului Dumnezeu și luminîndu-l cu Sfîntul Botez. De acolo s-a dus la malul Dunării și pe mulți din păgîni i-a adus la Hristos prin propovăduirea cuvîntului. După aceasta, s-a dus în părțile Traciei și s-a așezat aproape de o capiște idolească, în care era idolul Serapid, necuratul zeu al păgînilor, care vorbea numai cu oamenii care se închinau lui; pentru că diavolul care locuia într-însul grăia, dînd răspunsuri la cei ce-l rugau cu jertfe și-l întrebau de tot lucrul.

După ce arhiereul lui Dumnezeu s-a dus acolo, idolul a tăcut; de aceea popii idolești și toți păgînii din părțile acelea erau foarte mîhniiți, din cauză că idolul lor a amuțit. Apoi, după ce l-au rugat mult cu jertfe ca să grăiască către dînșii, abia a răspuns, zicînd: "Oare nu știți că Apolinarie, ucenicul lui Petru, apostolul lui Hristos, a venit aici de la Roma și m-a legat cu numele lui Iisus Hristos, pe care el Îl propovăduiește? Deci, pînă ce acela nu va fi gonit de aici, eu nu voi putea să răspund la întrebările voastre". Atunci păgînii îndată au început a căuta cu tot dinadinsul pe propovăduitorul lui Hristos și, găsindu-l, l-au bătut fără milă; apoi ducîndu-l la mare, au aflat o corabie care tocmai voia să plece spre Italia.

Deci, rugînd pe boierul țării lor, care trimitea acea corabie, a pus într-însa pe arhiereul lui Dumnezeu împreună cu ucenicii lui, zicîndu-i: "De unde ai venit, acolo să te întorci". Corabia, plecînd cu vînt bun, a ajuns în Italia. Iar omul lui Dumnezeu, ieșind la mal împreună cu ucenicii, s-a dus în cetatea Ravena la păstoriții săi, unde, după trei ani de la izgonirea sa, a fost primit cu mare bucurie de către credincioși. Necredincioșii, văzînd că episcopul s-a întors, s-au mîhnit foarte mult și, gîndind cele rele împotriva lui, căutau vreme prielnică spre săvîrșirea răutății lor. Nu după puțină vreme, Apolinarie, arhiereul lui Dumnezeu, săvîrșind Sfînta Liturghie într-o biserică ce era în satul unui bărbat oarecare renumit, cu numele Kirineu, păgînii au năvălit acolo cu multă putere și, risipind turma cea cuvîntătoare a lui Hristos, au prins pe singurul păstor, pe Sfîntul Apolinarie și, bătîndu-l, l-au dus legat în cetate. Acolo l-au pus de față la preoții cei mai mari ai zeului Joe. Iar aceia, văzîndu-l, au zis cu mînie: "Nu este vrednic să meargă înaintea marelui zeu Joe, pe care l-a batjocorit, ci să fie dus înaintea lui Apolon".

După ce sfîntul a fost dus în capiștea lui Apolon, a făcut rugăciune la Domnul său și îndată idolul acela, căzînd la pămînt, s-a sfărîmat. Deci, creștinii care au văzut aceasta, preamăreau pe Dumnezeul lor cel atotputernic. Păgînii, apucînd pe Sfîntul Apolinarie, l-au dus la mai-marele lor, care se numea Taurus și l-au dat lui, ca să-l ucidă. Atunci Taurus, chemînd la curte pe toți cetățenii săi de sfat, întreba pe legatul lui Hristos, cu ce putere face niște minuni ca acelea, tămăduind pe cei bolnavi. El îl încredința, că toate le

face cu puterea lui Hristos; căci Hristos este unul și adevăratul Dumnezeu, atotputernic. Taurus a zis: "Am un fiu orb din naștere, de-l vei face pe el să vadă cu puterea Hristosului tău, atunci și noi vom crede că Acela este Dumnezeul cel adevărat; iar de nu vei face aceasta, apoi te vom da focului, ca să pieri după faptele tale".

Arhiepiscopul lui Hristos a poruncit să aducă pe acel orb din naștere. Deci, omul lui Dumnezeu, făcând semnul Sfintei Cruci pe ochii orbului, a zis: "În numele lui Iisus Hristos Cel răstignit, deschide ochii și vezi!" Atunci, îndată cel născut orb, deschizându-și ochii, a văzut și toți s-au mirat și au zis: "Cu adevărat Dumnezeul creștinilor este Cel ce a făcut unele ca acestea". De atunci mulți au crezut în Hristos. Taurus, scoțând pe sfânt din mâinile necredinciosului popor, l-a trimis pe el noaptea la un sat al său, care era departe de cetate ca la șase mile, voind ca acolo să-l păzească în legături. Sfântul a petrecut patru ani, nu în legături, ci liber, adunându-se la dânsul toți credincioșii, pe care învățându-i, îi aducea la sfânta credință, îi boteza și tămăduia pe toți bolnavii care veneau la dânsul.

În zilele acelea, a fost pus în Roma ca împărat Cezarul Vespasian, iar cei mai mari ai Ravenei au scris o scrisoare către Cezar, zicând: "De nu vei pierde pe vrăjitorul Apolinarie, potrivnicul împărăției tale, apoi cinstirea zeilor va pieri și slava Romei se va micșora; pentru că în toate zilele, mult popor, înșelând cu farmecele sale, ocărăște pe zeii cei fără de moarte și risipește capiștile lor; iar dacă acela se va pierde dintre cei vii, atunci slava romanilor va petrece în veci". Deci, Cezarul Vespasian, socotind aceasta, a scris la Ravena, astfel: "De va aduce cineva zeilor hulă și necinste, acela să fie silit să le aducă daruri; iar dacă nu voiește, să se gonească din cetate, pentru că nu se cade să dăm o izbândire cuiva pentru zei, deoarece ei singuri pot să izbândească vrăjmașilor lor, dacă se vor mânia".

Venind la Ravena această scrisoare a cezarului, Demosten patriciul, care atunci de curând luase dregătoria și rânduiala cetății, a prins pe Apolinarie, arhiepiscopul lui Hristos, care acum îmbătrânise cu anii și slăbise cu trupul de multe munci. Poporul necredincios, văzând aceasta, a zis către patriciu să-l muncească sau să-l trimită departe, undeva la pierzare, ca să piară fără de știre. Demosten a dat pe sfântul unui ostaș ca să-l păzească, pînă ce va sosi vremea să-l muncească. Dar sutașul acela, fiind creștin în ascuns, a luat pe Apolinarie, omul lui Dumnezeu, și nu l-a dus pe el în temniță, ci în casa sa.

După cîteva zile a zis către dânsul: "Părinte, încă nu trebuie să mori, pentru că viața ta ne este de mare trebuință nouă; iată, ieși noaptea la satul unde zac neputincioșii și să stai acolo, pînă cînd se va potoli mânia poporului". Așa grăindu-i sutașul la miezul nopții, a lăsat pe sfânt ca să iasă în taină din cetate. Sfântul Apolinarie ieșind din cetate și înștiințându-se despre aceasta, oarecare din slujitorii idolești au alergat în urma lui și, ajungîndu-l pe drum, l-au bătut și l-au tăiat cu săbiile, pînă ce li s-a părut lor că a murit. Și, lăsîndu-l, s-au dus.

Făcîndu-se ziuă, ucenicii au plecat și au găsit pe sfânt abia suflînd. Deci, luîndu-l, l-au dus pe el în satul acela între bolnavi, unde a stat viu numai șapte zile. Înainte sfîrșitului lui, s-a adunat la dânsul toată biserica credincioșilor și i-a învățat pe ei cu multe cuvinte să nu se depărteze de sfînta credință a lui Iisus Hristos și să se îngreșeze de urîciunile idolești. El le-a spus cu multe cuvinte proorocești, că au să fie multe prigoniri împotriva Bisericii lui Hristos; apoi le-a spus că după toate acele grele primejdii, are să fie pretutindeni pierderea idolilor și prin toată lumea va răsări dreapta credință. Atunci vor fi împărați creștini și se vor aduce de creștini jertfe Dumnezeului celui viu fără de oprire. După aceea a mai adăugat și aceasta: "Dacă va petrece cineva nemișcat în credința Domnului nostru Iisus Hristos, acela nu va muri, ci va fi viu în veci".

Grăind acestea și multe alte cuvinte, Apolinarie, arhiepiscopul și mucenicul lui Hristos, a adormit. El a fost plîns de toți credincioșii, care au pus cinstitul lui trup în mormînt de piatră, îngropîndu-l adînc în pămînt de frica păgînilor, ca să nu-l scoată și să-l batjocorească. Apolinarie, arhiepiscopul lui Hristos, a păstorit Biserica lui Hristos 28 de ani, o lună și patru zile și a pătimit în 23 de zile ale lunii iulie, stăpînind peste romani Vespasian; iar peste noi împărățind Domnul nostru Iisus Hristos, împreună cu Tatăl și cu Sfîntul Duh. Amin.

Sfinții Mucenici Trofim și Teofil și cei împreună cu dînșii (23 iulie)

Sfinții Mucenici Trofim și Teofil și împreună cu dînșii și alți credincioși și adevărați robi ai lui Hristos, în număr de 13, au pătimit pe vremea împărăției lui Dioclețian. Ei, nesupunându-se voii păgînului chinuitor și nevoind să aducă jertfe idolilor celor fără de suflet și, astfel, să se lepede de Hristos, au fost spînzurați la muncire și le-au strujit trupurile lor cu fiare ascuțite. Acei păgîni au ucis cu pietre pe răbdătorii de chinuri; după aceea, sfărîmîndu-le fluierile picioarelor, i-au aruncat în foc. Cu tăria cea atotputernică a lui Dumnezeu, ei au fost păziți vii și întregi în mijlocul văpăilor celor mari. Deci, au ieșit din foc fără vătămare. Muncitorul, văzînd această minune, s-a aprins și mai mult de mînie, ca de focul iadului. Deci, a poruncit să-iucidă pe toți cu sabia. Astfel li s-au tăiat cinstitele lor capete, pentru Domnul nostru Iisus Hristos, Capul și Întemeietorul Bisericii creștine.

Pătımirea Sfintei Mucenițe Hristina (24 iulie)

În cetatea Tirului era un bărbat de neam mare, cu numele Urban, care avea stăpînirea ighemoniei. El avea o fiică, fecioară tînără, care din anii tinereții sale a cunoscut pe Dumnezeu, Ziditorul său, punîndu-și sufletul pentru El și răbdînd cu bărbăție multe munci cumplite. Cînd s-a născut aceasta, părinții i-au pus numele Hristina și aceasta nu după înțelegerea elinească, ci după purtarea de grijă a lui Dumnezeu; căci singur numele acela însemna mai înainte, oarecare proorocie. Această fecioară, venind în vîrstă, avea să fie creștină și roabă, mireasă și muceniță a lui Hristos. Ea, de la vîrsta de unsprezece ani, și-a arătat frumusețea feței ei celei minunate, căci nu era între fecioare vreuna, care să semene cu ea la frumusețe. Deci, vrînd tatăl ei ca să o păzească de vederea omenească, i-a rînduit petrecerea ei în palatul cel mai înalt, dîndu-i slugile cele mai bune.

El, ducîndu-i zeei săi cei de aur și de argint, i-a poruncit să se închine lor și în toate zilele să le aducă jertfe. Mulți din cei de bun neam și bogăți, auzind de frumusețea acestei fecioare, doreau s-o ia spre însoțire fiilor lor și rugau pentru aceasta pe tatăl ei. Dar Urban le răspundea: "Nu o voi da nimănu pe fiica mea, ci o voi dărui zeilor mei, pentru că mult au iubit-o milostivii; deci, fecioara va petrece pentru dînșii, slujindu-le totdeauna".

Fecioara Hristina, crescînd cu anii și înțelegerea, a început a veni la cunoștința adevărului, Dumnezeu luminîndu-i și înțelepțindu-i mintea cu darul Său. Pentru că, privind prin fereastră la cer și la luminătorii cei cerești, cunoștea pe Ziditor. Deci, ea, nesocotind pe idolii cei fără de suflet, nu putea să li se închine. Ci, privind în sus spre răsărit, suspina și plîngea, grăind în sine: "Pînă cînd inimile omenești vor petrece întunecate și pînă cînd cugetul lor cel neînțelegător nu va privi spre Domnul Dumnezeu, Cel ce a făcut cerul și pămîntul și l-a împodobit cu această podoabă nevăzută?"

Astfel socotind în sine, a început a se închina adevăratului Dumnezeu, Cel ce petrece în cer și se ruga Lui cu lacrimi, ca să i se facă cunoscut spre a-L cunoaște desăvîrșit pe Acela, de a Cărui dragoste i se aprinsese inima. Petrecînd multe zile în rugăciuni și în postire, s-a învrednicit cercetării lui Dumnezeu; pentru că i s-a arătat îngerul Domnului și a însemnat-o cu semnul Sfintei Cruci. Îngerul a numit-o mireasă a lui Hristos și a înțelepțit-o desăvîrșit în cunoștința lui Dumnezeu; iar pentru nevoița cea pătimitoare, i-a spus că de trei muncitori va fi muncită, pentru Dumnezeu cel în Treime. Deci, a întărit-o spre nevoiță, dîndu-i pîine curată să mănînce, fiind ea flămîndă de postire.

După acea îngerească arătare, fecioara se veselea cu duhul și se bucura în Dumnezeu, Mîntuitorul său, mulțumindu-i că a cercetat pe roaba Sa prin trimiterea sfîntului înger. De atunci, ea a început mai cu căldură a-și întinde către Domnul rugăciunile sale și a se îndulci de dragostea Lui. Umplîndu-se de rîvnă,

a început a sfărîma idolii cei de aur și de argint, zdrobindu-i în bucăți pe cîte unul și aruncîndu-i jos de pe fereastră în uliță. A doua zi, cei ce treceau, adunau pentru ei aurul și argintul cel sfărîmat.

Într-una din zile, ighemonul Urban, vrînd să cerceteze pe fiica sa și să se închine zeilor săi, s-a suit în palatul cel de sus. Dar, nevăzîndu-și idolii, întrebă pe Hristina: "Unde sînt zeii?" Iar ea tăcea. Chemînd slugile, le-au întreat de zei; iar ele i-au spus, ceea ce a făcut fiica sa zeilor. Umplîndu-se el de mînie, a început a bate pe fecioară peste obraz, zicîndu-i: "Ticăloaso, ce ai făcut zeilor?" Iar ea nu voia să-i răspundă. După aceea, sfînta, deschizîndu-și gura, a mărturisit pe Unul adevăratul Dumnezeu, Cel ce petrece în cer, pe Ziditorul a toate, iar pe cei ce se numeau zei, fiind făcuți din aur și argint, i-a numit diavoli și idoli fără simțire, spunîndu-i cum i-a sfărîmat cu mîinile sale.

Atunci Urban, umplîndu-se de mai multă mînie, a tăiat cu sabia pe toate slugile. Iar pe fiică a început s-o muncească cu diferite munci. Mai întîi a bătut-o fără cruțare cu vergi și vine de bou, apoi a legat-o și a aruncat-o în temniță. Înștiințîndu-se maica ei de acest lucru, a alergat la dînsa, plîngînd și tînguindu-se, și o îndemna să se lepede de Hristos și să se întoarcă la zeii părintești. Dar mucenița lui Hristos, nici nu voia să audă cuvintele maicii sale, ci mai ales se lepăda chiar de dînsa singură, zicînd: "Să nu mă numești pe mine fiica ta. Nu știi oare că am numele lui Hristos, pe Care nimeni din neamul vostru nu s-a învrednicit a-L cunoaște? Eu acum nu sînt din neamul vostru, ci din al lui Hristos, cu numele și cu lucrul; pentru că m-am unit cu Hristos, Împăratul cel ceresc. Aceluia-I sînt roabă și fiică și El îmi este tată și maică și stăpîn". De aceea, maică-sa plîngea mult și nesporend nimic, s-a mîhnit.

Trecînd noaptea și sosind ziua, Urban, fiind pornit de diavol spre răutate și uitînd dragostea cea firească către fiica sa, a șezut la judecată, vrînd să muncească pe Sfînta Hristina, nu ca pe o fiică a sa, ci ca pe o străină și mare făcătoare de răutate. Sfînta fiind scoasă din temniță la judecată, multe femei văzînd-o pe ea, ziceau: "Dumnezeul roabei Tale, Hristina, ajută-i, căci la Tine a alergat!" Deci, Hristina, mielușeaua lui Hristos, stătea înaintea lui Urban, nu ca înaintea tatălui ei, ci ca înaintea unui muncitor și a unei fiare mîncătoare de trupuri.

Urban a început a o momi pe dînsa, zicîndu-i cu vicleșug: "Mi-e milă de tine, fiica mea, și mă rog ție, apropie-te de zeii noștri cei mari și să le aduci jertfă cu mine, ca să te miluiască și să-ți ierte păcatul tău, pe care l-ai făcut. De nu vei face aceasta, apoi nici eu nu te voi milui și nu te voi numi fiica mea". Sfînta a răspuns: "Mare bucurie îmi vei face, de nu mă vei numi fiica ta; pentru că am ca tată pe Ziditorul meu". Urban, aprinzîndu-se de mare mînie, a poruncit să o spînzure pe fecioară la muncire, să-i strujească cu fiare ascuțite și să-i zdrobească curatul ei trup cel fecioresc. Atît i-au strujit trupul ei, încît i se vedeau oasele goale.

După ce au dezlegat-o de la muncire și a văzut carnea sa zdrobită și căzută de pe dînsa, zăcînd pe pămînt, ea, adunînd-o, a aruncat-o în obrazul tatălui său, zicîndu-i: "Iată, mîncă carnea fiicei tale!" El, mîniindu-se mai mult, a întins pe sfînta pe o roată de fier și, aprinzînd foc sub dînsa, a poruncit să toarne pe trupul ei untdelemn fiert. Astfel, învîrtind roata, o trecea prin foc și fecioara se frigea ca un pește sau ca niște carne de mîncare. Deci, nu era cu puțință firii omenești și mai ales celei femeiești, să fie într-o muncă ca aceea; dar Dumnezeu îi ținea viața roabei Sale și o întărea pe dînsa, spre mărirea numelui Său cel Sfînt și spre rușinarea păgînilor.

Sfînta Hristina, fiind astfel muncită, slăvea pe Dumnezeu și se ruga către El; iar sfinții îngeri stăteau nevăzuți înaintea ei, ușurîndu-i durerile. Apoi, fără de veste, ieșind o văpaie mare de foc, cu porunca lui Dumnezeu, s-a repezit la acei păgîni, care stăteau împrejur, și a ars ca la o mie din ei. Urban, neștiind ce să-i mai facă ei, a poruncit să o arunce în temniță. Sfînta rugîndu-se, i s-a arătat îngerul Domnului și a tămăduit-o de răni, făcînd-o sănătoasă peste tot trupul și i-a dat ei hrană pe care i-o adusese. Astfel s-a întărit mucenița și lauda pe Dumnezeu.

După aceasta, tatăl ei a poruncit s-o arunce în mare; iar slujitorii, luînd pe roaba lui Hristos, au pus-o în corabie și au dus-o departe de mal. Deci, legîndu-i o piatră mare de grumaz, au aruncat-o în apă. Dar sfînta, sprijinindu-se de mîinile Celui fără de trup, umbla pe ape ca pe uscat. Marea aceea i-a fost ei

scăldă-toarea Sfântului Botez, pe care o dorea, și un nor luminos a umbrit-o pe ea și s-au auzit cuvinte de sus, grăindu-se deasupra ei, adică numele Preasfintei Treimi, după săvârșirea Sfântului Botez.

Ea a văzut pe Domnul arătându-i-se și zicându-i cuvinte aducătoare de bucurie. Deci, ieșind la uscat, s-a arătat înaintea feței tatălui său și l-a înspăimântat. Pentru că păgînul se mira și se înspăimînta, văzînd pe sfînta fecioară, ieșind vie din mare. Văzînd el atîtea minuni, nu cunoștea puterile lui Dumnezeu, ci socotea că aceea este vrajă. Atunci el a poruncit s-o arunce în temniță, vrînd ca a doua zi s-o taie pe dînsa. Dar în acea noapte, el însuși a fost tăiat de coasa morții. Iar sfînta a rămas vie în temniță, slăvind și mulțumind lui Dumnezeu.

După pieirea neașteptată a lui Urban, a venit în locul lui un ighemon, cu numele Dion, căruia i s-a spus despre Hristina, care ședea în temniță. Scoțînd-o pe dînsa și punînd-o înaintea judecății sale, mai întîi se ispita să înșele pe muceniță cu îmbunări și s-o depărteze de Dumnezeu. Apoi, văzînd-o nestrămutată în sfînta credință, a muncit-o mult, bătînd-o, strujînd-o cu unghii de fier și arzînd-o cu foc. El, arzînd o tigaie de fier, a poruncit să întindă pe sfînta goală, silînd-o să se închine idolului Apolon. Dar mucenița petrecea statornică în mărturisirea preasfîntului nume al lui Iisus Hristos, iar pe idolul Apolon l-a sfărîmat cu rugăciunea. Cînd idolul a căzut și s-a prefăcut în bucăți, atunci a căzut la pămînt și ighemonul Dion și a rămas mort.

Diavolul care locuia în idol, sfărîmîndu-i-se capiștea, a răpit sufletul slujitorului său celui osîrdnic și l-a făcut să viețuiască în iad împreună cu el, iar pe sfînta muceniță iarăși a primit-o temnița și legăturile. Pătîmirea fecioarei lui Hristos nu era fără de roade, căci poporul, văzînd niște minuni ca acelea, slăvea pe Unul Dumnezeu, Iisus Hristos, și au crezut în El ca la trei mii de suflete. Mulți veneau la sfînta, care a fost ținută în temniță multă vreme, și se învățau de la dînsa, pînă ce a venit alt ighemon cu numele Iulian. Acela, scoțînd asemenea pe sfînta la judecată, i-a dat felurite munci. Mai întîi a aprins un cuptor mare, în care, arzînd trei zile focul, a aruncat în el pe muceniță și apoi l-a închis. Sfînta fecioară Hristina a petrecut în cuptorul acela cinci zile nearsă de foc, precum de demult tinerii cei din Babilon și, șezînd ca într-o cămară, cînta, slăvind pe Dumnezeu; căci îngerii Domnului erau cu dînsa, udînd și răcorînd cuptorul.

După acele cinci zile, deschizîndu-se cuptorul, s-a aflat sfînta vie și întreagă, neatinsă de foc cîtuși de puțin și se preamărea Dumnezeu creștinilor, iar păgînătatea se rușina. Ighemonul acela, orbîndu-se de răutatea diavolească, nu cunoștea puterile lui Dumnezeu, ci socotea vrajă o minune mare ca aceea. Deci, silindu-se să biruiască pe cea nebiruită, a chemat vrăjitorii și fermecătorii, care știau să farmece șerpi, vipere și scorpii și să le dea drumul împotriva muceniței, ca s-o omoare cu mușcăturile lor otrăvitoare; dar nici una dintr-însele n-au vătămăto, deși se tîrau și se încolăceau împrejurul trupului ei. Fermecătorul cel mare stătea aproape și întărîta cu șoptiri și meșteșugiri pe acele tîrîtoare, ca să muște pe fecioară. Dar toate acelea, din porunca lui Dumnezeu, s-au întors cu mînie spre acel vrăjitor și îndată l-au omorît cu mușcăturile lor. Sfînta a zis către tîrîtoare: "Vouă, șerpilor, viperelor și scorpiilor, vă poruncesc în numele lui Iisus Hristos, să vă duceți fiecare la locul vostru și să nu vătămăți pe nimeni". Atunci îndată s-au risipit, ducîndu-se fiecare la locul său.

După un ceas, Sfînta Hristina s-a milostivit spre cel omorît și, rugîndu-se Domnului, l-a înviat și l-a făcut creștin. Dar nu numai pe acela, ci și mulți, căci, văzînd niște minuni ca acelea preaslăvite, au crezut în Domnul. Ighemonul mîniindu-se, a poruncit să taie feciorescul piept al sfîntei. Deci, tăindu-l, curgea din rănile ei lapte în loc de sînge. După aceea, i-a tăiat și limba, care slăvea pe Hristos Dumnezeu. Dar mucenița, chiar după tăierea limbii, vorbea bine. Ea, apucînd limba cea tăiată, a aruncat-o în fața ighemonului și, lovindu-l în ochi, i-a zis: "Păgîne, iată, mănîncă limba mea!" Ighemonul a orbit din lovitura aceea, iar sfînta binecuvînta pe Dumnezeu foarte mult, iar pe idoli și slujitorii lor îi ocăra. Ighemonul, nesuferind să audă mai mult acele ocări și mîniindu-se și pentru orbirea ochilor săi, a poruncit s-o dea la moarte. Deci sfînta, fiind împunsă de ostași cu fiare ascuțite, și-a dat cinstitul și sfîntul ei suflet în mîinile Domnului său.

Astfel sfînta fecioară cea fără de prihană și Marea Muceniță a lui Hristos Hristina, prin care Domnul a făcut minuni cu puterea Sa cea mare, a pătimit de la trei cumpliți muncitori; dar aceia n-au putut să

biruiască pe această singură fecioară. Un oarecare om din neamul ei, crezînd în Hristos, a luat pătimitorul ei trup și l-a îngropat cu cinste. Acestea s-au făcut, împărătînd peste romani și peste elini păgînul Sevir, iar peste noi stăpînînd întotdeauna Domnul nostru Iisus Hristos, Căruia împreună cu Tatăl și cu Sfîntul Duh, se cuvine cinste și slavă, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

Cuviosul Policarp, arhimandritul Pecerscăi (24 iulie)

Mult roditor, îmbunătățit și aducător de mult folos duhovnicesc a fost acest fericit și vrednic de laudă, Policarp, fiindcă a adevărit acel cuvînt al lucrătorului ceresc, care zice: *Grăuntele de grîu, căzînd pe pămînt, de va muri, mult rod va aduce; și iar: Cel ce petrece în Mine și Eu într-însul, acela va face rod mult.*

Acest fericit, uîtînd slava cea trecătoare și chipul lumii acesteia și luînd sfîntul chip îngeresc al călugăriei, s-a sălășluit în mînăstirea ce strălucește cu peșterile, ca într-un pămînt arat. El își omora trupul cu tot felul de nevoițe pustnicești și totdeauna petrecea în Dumnezeu cu duhul. Așa a făcut multe fapte vrednice de pocăință și a arătat toate rodirile duhovnicești din el: dragostea nefățarnică spre Dumnezeu și spre aproapele, bucurie pentru știința cea fără de prihană, pace după biruința tuturor patimilor, îndelungă răbdare în ispite și în necazuri, bunătate în supunere către toți, milostivire în umilință spre cei nevoiași, credință neîndoită în ascultarea poruncilor, adevăr în împlinirea făgăduințelor, blîndețe în mînie, înfrînare în lepădarea bucatelor, a băuturilor celor multe și dulci și a tuturor poftelor trupești. Căci toate rodirile acestea le crescuse Dumnezeu în acest fericit Policarp și le sădise Sfîntul Simon, Episcopul Vladimirului și al Suzdalului; că acela, fiindu-i rudenie după trup, nu voia ca și după duh să se depărteze de la sine, ci, ca o bună rădăcină, se sîrguia să iasă din el ramură bună.

De aceea, cînd el a fost luat din sfînta Mînăstire Pecersca și dus la scaunul episcopiei Vladimirului și al Suzdalului, a luat cu el și pe fericitul Policarp. Acolo, îndemnîndu-l spre urmarea vieții celei îmbunătățite, i-a spus cuvinte folositoare de suflet din citirea și auzirea celor adevărate pe care le luase de la sfinții cei mai dinainte fericirii monahi ai Pecerscăi, cum s-au ostenit ei cu asprime și atît au plăcut lui Dumnezeu, încît și aici au strălucit prin nesticăciunea cea făcătoare de minuni a moaștelor lor, în semn de primire a cununei celei nepieritoare.

Fericitul Policarp, arîndu-și pămîntul inimii sale prin ascultare și primind acolo semințele învățaturii părintești, a rodit osteneli însutite. Dar nu numai el singur era mult roditor în bunătați, ci și în toți cei dreptcredincioși, dorea să înrădăcineze aceeași aducere de roadă. Pentru aceea, toate nevoițele acestor cuvioși părinți ai Pecerscăi, auzite de la fericitul episcop Simon și plăcute lui Dumnezeu, pe acelea și pe ale altora ce se mîntuiau, se sîrguia a le scrie spre folos, precum sînt viețile cele minunate ale multor sfinți. Deci, fiind lîngă acel fericit bărbat, le-a scris în scrisoarea sa către fericitul Achindin, arhimandritul Pecerscăi, care sînt puse în partea a doua a Patericului.

Însă, deși fericitul Policarp s-a depărtat după aceea cu trupul de părintele și povățuitorul său, Simon, cînd s-a întors de la scaunul său iarăși în Mînăstirea Pecersca, totuși niciodată nu se depărta de faptele bune ale aceluia sfînt bărbat; pentru că, înrădăcinîndu-se bine în inima sa învățăturile lui cele mai dinainte, se nevoia spre păzirea și creșterea lor. Dar Sfîntul Simon nu-l părăsea a-l învăța și aici, cercetînd prin scrisorile sale cele pline de învățături insuflate de Dumnezeu și de multe chipuri de fapte bune ale sfinților din Pecersca. Acea scrisoare avînd-o fericitul Policarp înaintea ochilor săi, toate cuvintele părintești le scria pe tăblița inimii sale și, citindu-le cu mintea, le împlinea cu lucrul. Astfel, nevoindu-se cu asprime, s-a înălțat foarte mult la fapta bună.

După ce fericitul Achindin, arhimandritul Pecerscăi, a păstorit turma lui Hristos bine și cu dumnezeiască plăcere, ajungînd la adînci bătrîneți, după ostenelile cele de lungă vreme, s-a mutat la

Domnul la veșnica odihnă. Atunci în ceata cea aleasă de Dumnezeu a sfinților părinți, nu era altul mai bătrîn și mai iscusit în nevoințe călugărești decît Policarp. De aceea, el a fost ales ca egumen al mării Lavre Pecersca, ca unul ce era vrednic și în stare a ține cîrma egumeniei sfintei lavre. Aceasta s-a întîmplat pe vremea lui Rostislav Mitislavici, marele domn al Kievului și a mitropolitului Ioan al III-lea, care era al treilea după mitropolitul Clima, cel sfințit cu capul Sfîntului Clement.

Deci, fericitul Policarp, luînd egumenia sfintei și mării Lavre Pecersca, se sîrguia cu osîrdie să păzească toate rînduialile mînăstirești cele așezate de Cuviosul Teodosie, nebăgînd nimic străin înăuntru. El s-a arătat povățuitor spre mîngîiere, precum trebuia la acea lavră făcătoare de minuni, cu care foarte mult se împodobeau, căci pretutindeni strălucia slava de buna ei rînduială. În vremea ocîrmuirii acestui fericit Policarp, mulți domni din cei de neam bun și puternici, folosindu-se de dînsul, se îndemneau spre multe fapte bune, încît, lăsîndu-și prealuminatele lor scaune, doreau să viețuiască împreună cu dînsul. Acest lucru s-a adevărit la pomenitul domn al Kievului, Rostislav Mitislavici, pentru că acel domn iubitor de Hristos, folosindu-se prea mult de îmbunătățitul chip al fericitului Policarp și-a așezat în sine o faptă bună ca aceasta: în Sfîntul și Marele Post, în toate sîmbetele și duminicile, pune pe vremea prînzului la masa sa, 12 monahi împreună cu al 13-lea, pe fericitul arhimandrit Policarp. Și astfel, ospătîndu-i, nu-i lăsa să plece deșerti; iar el în toate duminicile se împărtășea cu dumnezeieștile Taine, udîndu-și fața cu lacrimi, cu multe oftări și suspinări ale inimii, încît toți, văzîndu-l într-o umilință ca aceea a inimii, nu se puteau opri de la lacrimi.

După ce se sfîrșea Sfîntul și Marele Post, același domn iubitor de Hristos, în Sîmbăta lui Lazăr, chema pe toți fericiii stareți, cei cu sfîntă podoabă a Pecerscâi și, ospătîndu-i pe toți cu vrednicie și dîndu-le milostenie, îi trimitea cu cinste. El chema din toate mînăstirile pe frați și-i ospăta, dar mai mult mîngîia pe frații Pecerscâi, căci foarte mult iubea viața îmbunătățită a acestora; și mai ales a fericitului Policarp, povățuitorul lor, care urma cu totul celor mai mari povățuitori ai Pecerscâi, lui Antonie și Teodosie. De aceea, el de multe ori zicea fericitului Policarp să-l primească în călugărie la mînăstirea sa. Dar fericitul îi grăia: "Blagoslovite domn, Dumnezeu v-a poruncit, ca așa să fiți, dreptate să faceți, cu judecată dreaptă să judecați și întru închinarea Crucii să stați cu neclintire".

Voievodul Rostislav îi răspundea lui: "Sfinte părinte, domnia acestei lumi nu poate să fie fără de păcat. Deci, de acum m-am amărit și m-am obosit cu grijile cele de toate zilele; de aceea aș voi ca, cel puțin la bătrînețile mele, să mă fac monah și să slujesc lui Dumnezeu, și unor împărați și domni ca acestora să le rîvnesc, care, umblînd pe calea cea îngustă și cu necazuri, au aflat cereasca împărăție". Fericitul Policarp, auzind acestea, a grăit: "Frate, iubitor de Hristos, de dorești aceasta din inimă, să fie voia lui Dumnezeu!" Însă, voievodul, cu toate că n-a apucat să-și îndeplinească dorința, cu adevărat - fiind aprins de faptele bune ale acestui sfînt -, o dorință ca aceasta din inimă avea și spre aceasta cu dovedire s-a osîrduit.

Pe cînd el s-a îmbolnăvit în Smolensca și a poruncit să-l ducă la Kiev, Rognida, sora lui, văzînd pe fratele său foarte slab, îl ruga, zicîndu-i: "Să rămîi aici în Smolensc și te voi îngropa în biserica cea zidită de tine!" Dar el i-a zis: "Să nu faci aceasta nicidecum. De sînt slab, să mă duci la Kiev și de mă va lua Dumnezeu pe drum, să-mi pună trupul în împărăteasca zidire, în mînăstirea Sfîntului Teodor. Iar de-mi va ridica Dumnezeu boala aceasta și-mi va da sănătate, făgăduiesc că mă voi face monah în Sfînta Mînăstire Pecersca, la fericitul Policarp". După aceasta, boala lui îngreunîndu-se foarte mult și fiind aproape acum de moarte, a grăit preotului Simon, părintele său duhovnicesc: "Ai să dai seama lui Dumnezeu de aceasta, fiindcă m-ai oprit să fiu călugărit în Mînăstirea Pecersca de acel sfînt bărbat. Căci eu cu adevărat doream să nu-mi socotească Domnul păcat, deoarece nu mi-am săvîrșit făgăduința". Și astfel și-a dat fericitul sfîrșit.

Deci, prin atîtea fapte bune, acest pururea pomenit domnitor, a fost început și pricină de mîntuire la foarte mulți, întărîndu-se duhovnicește din viața cea plină de nevoie și din vorbele cele de Dumnezeu insuflate ale Cuviosului Părintelui nostru Policarp, care a eguminit cu vrednicie, pe vremea domniei lui Rostislav, în Sfînta Lavră făcătoare de minuni a Pecerscâi, care, nu numai pe frați, ci și pe oamenii mireni cei numiți cu numele lui Hristos, îi trăgea prin lucrarea faptelor bune, spre urmarea sa și îi povățuia la calea pocăinței și a mîntuirii. Astfel a ocîrmuit păstoria cea încredințată lui de Dumnezeu, viețuind mulți

ani și s-a mutat către Domnul la adânci bătrâneți, în ziua de 24 iulie, la praznicul sfinților răbdători de chinuri domni ai Rusiei, Boris și Gleb. Iar monahii, îngrijindu-i trupul lui, l-au îngropat cu cinste cu sfinții părinți.

După moartea Cuviosului Policarp a fost tulburare în mînă-stire, căci după acest stareț nu puteau să-și aleagă lor alt egumen. Că deși mulți din fericiții stareți de atunci erau vrednici de o treaptă ca acesta, dar nici unul nu voia să o primească, pentru smerenie și liniște, judecîndu-se pe dînșii a fi mai bine în supunere și a se nevoi în singurătate; pentru ca, comoara lor cea îmbună-tățită pe care o cîștigaseră prin multe osteneți, să nu se risipească cu grija și cu tulburarea, care s-a obișnuit a se atinge de cei mai mari. De aceea era mare necaz și mîhnire între frați, pentru că nu se cădea ca o turmă ca aceea să rămîie nici un ceas fără păstor.

Deci, băfîndu-se a doua zi în toacă, s-au adunat toți frații în biserică și au început a face rugăciuni către Dumnezeu, către Preasfînta Născătoare de Dumnezeu și către Sfinții Părinți Antonie și Teodosie, chemînd în ajutor pe povățuitorul lor, pe fericitul Policarp cel adormit. Ei îl rugau pe el să-i încredințeze, de este plăcut Domnului, cînd îi vor cere semn de la dînsul, despre adevăratul ocîrmuitor în locul său; Deci, acest lucru minunat s-a făcut, căci toți într-o gură au zis: "Să mergem la Vasile, cucernicul preot din Ștecavița, ca el să ne fie egumen și ocîrmuitorul rînduielilor monahicești a mînăstirii Pecersca". Deci, mergînd cu toții, s-au închinat preotului Vasile și i-au zis: "Noi, toți frații și monahii din mînăstirea Pecersca ne închinăm ție și voim să te avem părinte și egumen". Iar preotul Vasile, fiind în mare uimire, s-a închinat înaintea lor și a zis: "Sfinților părinți, eu nici călugăria n-am luat-o asupra mea, iar pentru egumenie de ce v-ați gîndit la un prost ca mine?" Și certîndu-se mult cu dînșii și ei silindu-l prin rugăminte, li s-a făgăduit lor. Atunci ei luîndu-l, s-au dus cu el în mînăstire.

Deci, într-o zi de vineri, a venit la călugăria Părintelui Vasile, Prea Sfințitul Nichifor, mitropolitul Kievului și de Dumnezeu iubitorii episcopi: Lavrentie Turovski, Nicolaie Poloțchi și toți preacinstiții egumeni. Astfel, el a fost călugărit de mîna Prea Sfințitului Nichifor și a fost povățuitor și păstor bun al monahilor din sfînta mînăstire Pecersca, după fericitul Policarp. Deci, cu rugăciunile și urmarea vieții Cuviosului Policarp, era tuturor chip de toate faptele bune, întru slava și cinstea cerescului povățuitor și începătorul păstorilor, Domnul Dumnezeu și Mîntuitorul nostru Iisus Hristos, împreună cu cel fără de început al Lui Părinte și cu preasfîntul, bunul și de viață făcătorul Duh, Căruia I se cuvine, de la toată făptura, neîncetată mărire și închinăciune, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

Adormirea Sfintei și Dreptei Ana, Maica Preasfintei Născătoare de Dumnezeu (25 iulie)

Sfînta Ana, care a fost bunica după trup a Domnului nostru Iisus Hristos, se trăgea din semînția lui Levi. Ea era fiica Mariei și a preotului Mathan, care a preoțit pe timpul împărăției Cleopatrei și a lui Sapor, împăratul perșilor, mai înainte de împărăția lui Irod Antipa. Preotul Mathan a avut trei fete: Maria, Sovia și Ana. Pe cea dintîi a măritat-o în Betleem și a născut pe bunica Salomeea; pe cea de-a doua a măritat-o tot în Betleem și a născut pe Elisabeta, soția preotului Zaharia și mama Înaintemergătorului; iar pe cea de a treia, adică pe Sfînta Ana, a măritat-o în pămîntul Galileei și a născut pe Maria, Maica Domnului nostru Iisus Hristos. De aceea bunica Salomeea, Elisabeta și Sfînta Maria, sînt fete de trei surori.

Sfînta Ana, după ce a născut pe izbăvitoarea a toată lumea, după ce a întărcat-o și după ce a dăruit-o Bisericii, ca pe un dar fără de prihană lui Dumnezeu Atotțuitorul, viețuind cealaltă vreme a vieții sale în post, rugăciuni și faceri de bine către cei lipsiți, s-a dus în pace către Domnul.

Sfânta Diaconiță Olimpiada (25 iulie)

Sfânta Olimpiada a fost numită după numele maicii sale. Ea s-a născut în Constantinopol din părinți slăviți și de neam mare. Tatăl ei a fost unul din cei mai renumiți senatori, Anusie Secundul, iar maica sa a fost fiica slăvitului Avlavie eparhul, care se pome-nește în minunile arhierelui lui Hristos, Nicolae. Acela, în zilele Marelui Constantin, era întiiul după împărat. Deci, Olimpiada, fiica lui Avlavie, a fost mai întii logodită cu Consta, fiul cel tânăr al Marelui Constantin, care a luat împărăția Romei celei vechi după tatăl său. Dar el fiind ucis mai înainte de nuntă, ea a fost dată după Arsac, împăratul Armeniei, dar nici cu acela n-a trăit multă vreme și a rămas văduvă. Deci, însoțindu-se cu senatorul cel mai sus zis, Anusie Secundul, a născut pe Sfânta Olimpiada, care neavînd încă vîrsta desăvîrșită, părinții au logodit-o cu un tânăr de bun neam, fiul lui Nevredie eparhul.

Nunta lor fiind îndelungată și trecînd 12 luni, mirele a murit, iar Olimpiada a rămas fecioară văduvă. Deci, chiar dacă cu anii era desăvîrșită, n-a voit să se mai logodească cu alt mire, ci a dorit ca să petreacă toate zilele vieții sale în feciorie și în întregă înțelepciune. Murindu-i părinții, ea a rămas moștenitoarea multor bogății și averi fără de număr. Dar pe toate le-a încredințat lui Dumnezeu și cu mîna darnică le-a împărțit celor ce aveau trebuință: bise-ricilor, mînăstirilor, viețuitorilor în pustie, bolnițelor, caselor de săraci, caselor celor primitoare de străini, sărmanilor, văduvelor celor ce se primejduiau în sărăcie mare, la cei ce ședeau în temnițe și în legături, la cei ce erau în surghiunie departe, într-un cuvînt, la toți din nevoi le trimitea milostenie îndestulată, încît se umpleau de îndurărilor ei multe țări. Ea însă petrecea în rugăciuni și în postiri, omorîndu-și trupul cu totul și robindu-l duhului.

Pe vremea aceea împărătea Teodosie cel Mare, tatăl lui Arcadie și a lui Onorie. El, avînd o rudă cu numele Elpidie, voia să dea după dînsul pe fericita Olimpiada, deoarece era tînără și foarte frumoasă. Ea însă nu voia. Împăratul a trimis la dînsa de multe ori, rugînd-o și sfătuind-o să se însoțească cu Elpidie, rudenia lui. Ea nu voia nicidecum, deși auzea oarecare îngroziri și știa că împăratul se pornește spre mînie. Deci a trimis răspuns, zicîndu-i astfel: "Împărate și domnul meu, dacă Dumnezeu ar fi voit să fiu în însoțire, atunci nu mi-ar fi luat pe bărbatul meu cel dintîi. Dar, de vreme ce știa că nu-mi este de folos în viața aceasta să fiu cu bărbat, a dezlegat pe bărbat din viața cea împreună cu mine și pe mine m-a eliberat din jugul cel greu al însoțirii, punînd în mintea mea jugul Său cel bun".

Împăratul, mîniindu-se, a poruncit eparhului cetății să ia toată averea ei în stăpînirea sa, iar pe ea s-o păzească pînă ce va împlini 30 de ani. Eparhul, nu atît din porunca împăratului, cît din îndemnul lui Elpidie, îi făcea atîta necaz și strîmtorare, încît nu numai că nu-i lăsase nimic din averea sa, dar chiar pe ea o ținea sub stăpînirea lui. Pentru că n-o lăsa să vorbească nici cu arhierii cei plăcuți lui Dumnezeu, nici să se ducă la biserică. El făcea aceasta, ca ea, supărîndu-se, să se ducă după bărbat. Ea însă, bucurîndu-se mai mult, mulțumea lui Dumnezeu.

După cîtăva vreme, Sfânta Olimpiada a scris împăratului astfel: "Împărătească milă și cuvioasă datorie mi-ai făcut mie, stăpîne al meu, poruncind altuia să rînduiască și să păzească sarcina mea cea grea, de care mă îngrijeam. Dar îmi vei face o mai mare facere de bine, dacă vei porunci pristavului să împartă toate averile mele bisericilor, săracilor și celor neputincioși, ca să pot scăpa de slava deșartă, nedînd singură, și să nu fiu cu grijă pentru fireasca bogăție, tulburîndu-mă pentru averile pămîntești care pier repede".

Împăratul, citind acea scrisoare a ei și socotind singur în sine, a poruncit să-și stăpînească ea singură averile, pentru că auzise de viața ei îmbunătățită, petrecută în mare înfrînare și în aspră omorîre de sine, fiind plăcută lui Dumnezeu. Ea nu mînca nimic din animalele care se tăiau, nici nu intra în baie. Iar cînd avea trebuință să se spele pentru curățenia trupeză, atunci intra cu o cămașă într-un vas plin cu apă caldă și astfel se spăla. Ea, nu numai de slujnicile care îi slujeau, se rușina, dar și de sine însăși, nevoind să se uite la goliciunea trupului său.

Pentru o înțelepciune ca acesta și cinstită viață a sa, Sfânta Olimpiada, de ale cărei fapte bune se minunau și arhieriei, a fost înălțată la bisericeasca slujbă a diaconiei de Preasfințitul Patriarh Nectarie, făcând-o diaconiță. Ea slujea Domnului cu celelalte sfințite diaconițe în cuvioșie și dreptate, întocmai ca Sfânta Ana, văduva cea din Evanghelie, care nu ieșea din biserică, slujind ziua și noaptea cu post și rugăciuni.

Viața fericitei Olimpiada era atât de neprihănită, încât nici vrăjmașii nu puteau să găsească vreo pricină asupra ei. Pentru că vrăjmașii care dușmăniseră pe Sfântul Ioan Gură de Aur, Patriarhul Constantinopolului, erau vrăjmași și nevinovatei roabe a lui Hristos. Cel mai mult, Teofil, Patriarhul Alexandriei, s-a mîniat asupra ei, pentru că ea primea cu mare cinste și odihnă pe toți monahii străini, care veneau în Constantinopol, pe care el îi alungase din pustia Egiptului, slujindu-le din averea sa. Chiar și pe Teofil, ea îl odihni mai înainte de multe ori și îl cinstea cu daruri; despre aceasta se scrie pe larg în viața Sfântului Ioan Gură de Aur.

Dar el, mîniindu-se împotriva ei, pe de o parte, pentru monahii cei ziși mai înainte, iar pe de alta, pentru Sfântul Ioan Gură de Aur, se ispatea cu cuvinte hulitoare și cu pricini nedrepte s-o necinstească. Însă nimeni nu credea învrăjbitoarele lui minciuni și clevetiri, de vreme ce toți o știau pe dînsa că este cu viață curată și sfîntă.

Această roabă adevărată a lui Hristos, despre a cărei laudă străbătuse slava prin toate bisericile, a făcut asemenea samarinea-nului din Evanghelie, care, pe omul cel rănit de tîlhari și nebăgat în seamă de trecători, l-a pus pe dobitocul său și l-a dus în casa de oaspeți, avînd purtare de grijă pentru dînsul. Ea a fost adăpostire tuturor celor care nu aveau unde să-și plece capetele; a fost purtătoare de grijă cu osîrdie pentru cei săraci și bolnavi, pentru cei vătămați de răni, aruncați pe ulițe și părăsiți de toți și, pe drept cuvînt, a fost o adevărată mamă duhovnicească și lucrătoare a tuturor faptelor de milostivire. Cîtă avere nu cheltuia ea cu facerile de bine, dînd la săraci în toate zilele: aur și argint, haine și hrană, și la cei scăpătați toate cele de trebuință! Dar toate acestea nu este cu puțință a le spune.

Sfânta Olimpiada făcea mult bine și arhierilor care veneau la Constantinopol pentru trebuințele lor, împlinindu-le nevoile lor cu toată îndestularea. Ea a slujit bine din averea sa și Sfîntului Amfilohie, Episcopul Iconiei, și lui Optim al Pontului. Iar mai înainte a slujit și Sfîntului Grigorie Cuvîntătorul de Dumnezeu, care fusese arhieru în Constantinopol, înaintea lui Nectarie; lui Petru al Sevastiei, fratele Marelui Vasile; și lui Epifanie al Ciprului, dăruindu-le din destul aur, argint și podoabe bisericești. Iar lui Optim, care a murit în Constantinopol, i-a închis ochii cu mîinile sale.

Dar nu numai sfinților și bărbaților celor îmbunătățiți, ci și clevetitorilor și învrăjbitorilor le făcea faceri de bine, precum lui Antioh, episcopul Ptolemaidei, lui Acachie al Veriei, lui Severian al gavalilor și celor asemenea. Ea era fără de răutate, dîndu-se lui Dumnezeu cu totul. Drept aceea, averile pe care le avea, nu le socotea ca ale sale, ci ale lui Dumnezeu. Sfântul Ioan Gură de Aur o cinstea ca pe o mare roabă a lui Dumnezeu și o iubea cu dragoste duhovnicească, precum altădată Sfîntul Apostol Pavel iubea pe Persida, despre care scria: *Sărutați pe Persida cea iubită, care mult s-a ostenit pentru Domnul*. Sfânta Olimpiada nu a făcut mai puțin decît Persida, ostenindu-se mult pentru Domnul, căci slujea sfinților cu mare credință și dragoste fierbinte.

Cînd Sfîntul Ioan Gură de Aur a fost izgonit din scaunul său, fără de vină și cu judecată nedreaptă, fericita Olimpiada cu celelalte diaconițe au plîns foarte mult. Sfîntul Ioan, la cea din urmă ieșire a sa din biserică, a intrat la locul de botez și a chemat pe fericita Olimpiada cu Pentadia, pe Procla și Salvina, diaconițele care și-au împodobit fecioria lor cu bunătăți alese, și le-a zis: "Apropiați-vă aici, fiicelor, și ascultați-mă pe mine, căci precum văd acum, cele lucrute pentru mine au ieșit la sfîrșit. Însă și eu acum am săvîrșit alergarea mea și socotesc că de acum n-o să mai vedeți fața mea. Dar vă rog să nu vă despărțiți de Biserică pentru episcopul pe care îl vor pune în locul meu, ori după nevoie, ori cu sfatul cel de obște; ci să vă supuneți lui ca și lui Ioan. Pentru că Biserica nu poate să fie fără de episcop, și astfel veți primi de la Dumnezeu mila Sa. Pomeniți-mă și pe mine în rugăciunile voastre!"

Ele, plîngînd, au căzut înaintea lui cu fețele la pămînt. Apoi sfîntul a plecat în calea rînduită lui, în surghiun. După izgonirea lui, aprinzîndu-se biserica cea sobornicească și arzînd o mare parte a cetății, atunci cei ce au fost prietenii Sfîntului Ioan erau cercetați de eparhul cetății dacă sînt vinovați pentru focul acela, ca și cum dînșii ar fi pus foc bisericii. Atunci Sfînta Olimpiada a răbdat pentru acea năpastă, ca și cum ea ar fi fost pricinuitoarea acelei arderi. Deci, au adus-o la judecată și au întrebat-o cu groază, pentru că eparhul era cumplit și fără de omenie. Dar, deși nu s-a dovedit vina ei, însă acela a judecat cu nedreptate, ca Olimpiada să dea o sumă mare de aur pentru pricina arderii, de care ea nu era vinovată.

După aceasta, sfînta a părăsit Constantinopolul și s-a dus la Cizic. Însă vrăjmașii nu i-au dat pace nici acolo, ci, osîndînd-o la izgonire, au surghiunit-o în Nicomidia. De acest lucru înștiințîndu-se Sfîntul Ioan Gură de Aur, i-a scris o carte din surghiunia lui, mîngîind-o în necazurile ei. Fericita, petrecînd în surghiunie multă vreme și răbdînd multe chinuri, s-a mutat către Domnul. După ce s-a sfîrșit din viață și încă fiind neîngropat cinstitul ei trup, sfînta s-a arătat în vis episcopului Nicomidiei, zicîndu-i: "Să pui trupul meu într-o raclă de lemn și să-l arunci în mare, ca să fie îngropat la malul unde va fi dus de valuri". Episcopul așa a făcut. De aceea racla, fiind dusă de valuri, a ieșit la mal la un loc care se cheamă Brohti, unde era biserica Sfîntului Apostol Toma. Acolo s-a făcut înștiințare de la Dumnezeu locuitorilor aceluia loc, despre trupul Sfîntei Olimpiada. Iar ei, ieșind la mal și găsind racla cu trupul, l-au pus în biserica Apostolului Toma și se dădeau tămăduiri de toate neputințele.

După mulți ani, năvălind barbarii, au ars biserica, iar moaștele sfîntei au rămas nearse. Ei le-au aruncat în mare, iar acolo unde s-au aruncat moaștele, apele erau însîngerate. Dumnezeu înștiințînd pe credincioși de pătimirea roabei Sale, ei iarăși au scos din mare moaștele cele făcătoare de minuni. De acest lucru aflînd Patriarhul Serghie, a trimis pe preotul Ioan și i-a poruncit să aducă acele moaște cu cinste la Constantinopol. Cînd preotul a ajuns la locul acela și a ridicat sfîntele moaște, a curs dintr-însele mult sînge. Aceasta a fost la toți de mare mirare, căci după două sute de ani, curgea sînge din oase uscate, ca dintr-un trup viu. Acele moaște sfînte și făcătoare de minuni, au fost duse în mînăstirea de fecioare, pe care a zidit-o Sfînta Olimpiada. Multe minuni se făceau la acele sfînte moaște, pentru că toate bolile se tămăduiau și diavoli se izgoneau cu rugăciunile Sfîntei Olimpiada și cu darul Domnului nostru Iisus Hristos, Căruia, împreună cu Tatăl și cu Sfîntul Duh, se cuvine cinste și slavă acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

Notă - Viața acestei sfînte este adunată din Lavsaiconul lui Paladie, din scrierea lui Nichifor, din cartea lui Sozomen și din viața Sfîntului Ioan Gură de Aur, precum și din ale cărți.

Cuvioasa Fecioară Eupraxia (25 iulie)

În zilele dreptcredinciosului împărat Teodosie cel Mare, se afla în Constantinopol un bărbat cu numele Antigon, care era rudă cu împăratul. El era preaînțelept în cuvinte și în fapte, priceput în sfaturi și totodată sfătuia pe împărat cele bune și folositoare pentru binele împărăției. El avea obicei bun, era milostiv spre oameni, îndurat spre săraci și dătător tuturor celor ce cereau. Împăratul îl iubea, nu numai ca pe o rudenie a sa, dar și ca pe un sfetnic bun, dreptcredincios și iubitor de Hristos. Antigon era așa de bogat, încît, după împărat, nu mai era altcineva mai bogat decît dînsul.

Acela și-a luat de soție pe o fecioară frumoasă, de neam împărătesc, cu numele Eupraxia, dreptcredincioasă și foarte temătoare de Dumnezeu. Ea alerga întotdeauna pe la sfîntele biserici și aducea rugăciunile sale Domnului cu lacrimi. Apoi dădea daruri multe și scumpe bisericilor lui Dumnezeu, spre împodobirea celor sfînte ale Domnului. Această cinstită doamnă, însoțită cu Antigon, fiind plăcută lui Dumnezeu și iubită împăratului și împărătesei, a născut o pruncă, parte femeiască și a numit-o pe ea tot cu numele său, adică Eupraxia. După nașterea ei, într-una din zile, Antigon a zis către Eupraxia, femeia sa: "Soția mea, știi că această viață este de puțină vreme și bogățiile acestei lumi deșarte nu sînt nimic, căci

viața omului abia ajunge pînă la 80 de ani. Dar bogăția cea pregătită în ceruri, celor ce se tem de Dumnezeu și petrec în veacurile cele fără de sfîrșit, este bogăția cea mai mare. Noi însă ne lipsim de acele veșnice bunătăți, legîndu-ne cu grijile cele lumești, fiind în înșelăciunea vremelnicilor bogății; deci în deșert ne cheltuim zilele noastre, necîștigînd nici un folos sufletelor noastre".

Eupraxia, auzind aceste cuvinte, a zis lui Antigon: "Ce poruncești, domnul meu, să facem?" Antigon i-a zis: "Dumnezeu ne-a dăruit o fiică și ajunge aceea singură; de acum să nu ne mai împreunăm, ci să petrecem așa fără de păcat". Eupraxia, sculîndu-se, și-a înălțat mîinile în sus, și-a ridicat ochii spre cer și a zis către bărbatul său: "Bindecuvîntat este Dumnezeu, Care te-a adus pe tine întru frica Lui și te-a povățuit la cunoștința adevărului. Cu adevărat, domnul meu, eu de multe ori m-am rugat lui Dumnezeu să-ți lumineze cugetul și să dea minții tale un gînd bun ca acesta, însă niciodată n-am îndrăznit să-ți arăt dorința mea. Dar, de vreme ce singur ai început a-mi vorbi de aceasta, dă-mi voie să-ți spun ceva". Antigon a zis: "Doamna mea, spune ce voiești".

Eupraxia a grăit: "Domnul meu, știi ce spune apostolul: *Că vremea este scurtă, iar cel ce are femeie, să fie ca cei ce n-au; cei ce se bucură de averi, să fie ca cei ce nu se bucură și cei ce cumpără, să fie ca cei ce nu stăpînesc, pentru că chipul lumii acesteia trece.* Pentru aceasta să petrecem în viața aceasta de puțină vreme precum voiești, ca să cîștigăm împreună viața cea nestrucăcioasă în veci. Iar bogăția pe care o avem acum, la ce ne este de trebuință? Oare o vom lua cu noi în mormînt? Deci, împarte-o la săraci cu scop bun, pentru ca hotărîrea noastră să nu fie fără de roadă". Antigon, auzind aceste cuvinte ale soției sale, a preamărit pe Dumnezeu și a început a-și împărți averile sale la săraci. Cu soția sa petrecea ca fratele cu sora, neamestecați în viața trupească și în nedespărțită dragoste duhovnicească, plăcînd lui Dumnezeu cu un suflet și cu un gînd.

Antigon îndreptîndu-și viața în niște fapte bune ca acestea, s-a mutat către Domnul, viețuind numai doi ani cu soția sa. Împăratul și împărăteasa au plîns după dînsul, ca după o rudă a lor și ca după un bărbat drept și credincios. Lor le era milă de Eupraxia, care rămăsese văduvă de tînără. După îngroparea lui Antigon, împăratul și împărăteasa mîngîiau pe Eupraxia pentru durerea ei. Ea, luînd pe fiica sa, a dat-o în mîinile lor și, căzîndu-le la picioare, a zis către dînșii cu plîngere și tînguire: "Dau pe săraca aceasta în mîinile lui Dumnezeu și ale voastre, aducîndu-vă aminte de ruda voastră, Antigon. Deci, primiți-o și să-i fiți în loc de tată și mamă". Mulți din cei ce stăteau acolo de față, auzind acestea, au lăcrimat, și au plîns chiar împăratul și împărăteasa.

Trecînd patru ani de la aceasta și fata Eupraxia împlinind cinci ani, împăratul s-a sfătuit cu maica ei, ca s-o logodească cu un fiu de senator, copil de neam bun, făgăduind aceleia să aștepte pînă va ea veni în vîrsta. Deci, întărind cuvîntul, împăratul a poruncit Eupraxiei să ia daruri de la logodnic, ca semn de încredințare a logodnei. Trecînd cîtăva vreme, unul din senatori a voit să ia de soție pe văduva Eupraxia, fosta soție a lui Antigon, și a rugat pe împărăteasă prin niște femei, ca în taină să sfătuiască pe Eupraxia să-l ia de bărbat. Împărăteasa a trimis femeii la văduva Eupraxia, sfătuiind-o să se mărite după bărbatul care dorește s-o ia.

Ea, auzind de un sfat ca acesta, a plîns și a zis către femeile care veniseră la dînsa: "Amar va fi vouă în veacul ce va să fie, că mă sfătuiți unele ca acestea, pe mine, care m-am făgăduit lui Dumnezeu să viețuiesc în curăția văduviei. Deci, depărtați-vă de la mine, voi, care grați cele potrivnice voinței mele". Femeile, plecînd de la dînsa cu rușine, au spus împărătesei. Împăratul, aflînd de aceea, s-a mîniat pe împărăteasă și a certat-o, zicîndu-i: "Ai făcut un lucru ce nu ți se cade. Oare așa se cade unei împărătese creștine? Așa te-ai făgăduit lui Dumnezeu să împărățești în dreapta credință? Așa pomenești pe Antigon, iubitul nostru prieten și sfetnicul cel folo-sitor? Femeia lui, care a petrecut puțină vreme cu dînsul, încă de cînd trăia cu el se învoise și își alesese viață curată pentru Dumnezeu, iar tu o silești acum a se întoarce la viața cea lumească?"

Atunci împărăteasa s-a umplut de mare rușine din cuvintele acelea și a stat vreo două ceasuri negrăind nimic, ca o piatră fără de glas. Deci, nu era puțină neliniște între împărat și împărăteasă, pentru Eupraxia. Auzind Eupraxia acestea, s-a umplut de mare mîhnire, fața îi slăbise și se întrista pînă la moarte. Deci s-a

gîndit să plece din Constantinopol în taină și, plîngînd cu amar, a zis către fiica sa, Eupraxia: "Fiica mea, în Egipt avem avere multă, să mergem acolo ca să vezi cîștigurile tatălui tău și ale mele. Pentru că toate acelea sînt ale tale". Astfel, luînd pe fiica sa împreună cu puține slugi și slujnice, a ieșit în taină din cetate și s-a dus în Egipt. Ea petrecea acolo căutîndu-și averile și umbla prin Tebaida cea dinlăuntru cu slugile și cu iconomii săi și, cercetînd bisericile și mînăstirile bărbătești, făcea multe daruri și milostenii, împărțind mult aur și argint.

Acolo, aproape de cetate, era o mînăstire de fecioare, avînd o sută treizeci de monahii, despre care oamenii povesteau lucruri mari și minunate și plăcute lui Dumnezeu, pentru că nici una dintre ele nu gusta vin, nici untdelemn, nici struguri și nici vreun fel de poame. Unele dintr-însele, intrînd în mînăstirea aceea din copilărie, nu văzuseră niciodată vreun fel de poame. Hrana lor era pîine cu apă, linte și verdețuri, dar și acelea fără untdelemn. Unele mîncau odată pe zi, adică seara; altele, a doua zi; iar altele a treia zi primeau puțină hrană. Odihnă și spălare nu-și făceau nici un fel. Cît despre baie nici vorbă nu era, pentru că nu sufereau nici să audă de goliciunea trupului; iar cuvîntul baie era la dînsele de ocară, de rușine și de rîs. Pentru somn, ele aveau fiecare cîte un sac de lînă așternut pe pămînt. Sacul era lung de trei coți și lat de un cot. Pe acela se odihneau puțin. Hainele lor erau făcute din păr, lungi pînă la pămînt, încît le acopereau picioarele. Ele se osteneau pe cît puteau fiecare după puterea sa.

Cînd se întîmpla de se îmbolnăvea vreuna, nu primea nici un fel de buruiănă ca doctorie; ci răbda boala cu mulțumire, primind-o ca o mare binecuvîntare de la Dumnezeu și de la El singur aștepta ajutor. Nici una dintr-însele nu ieșea afară pe porțile mînăstirii, nici nu vorbea cu cei ce veneau. Numai portărița primea toate întrebările și răspunsurile, căci toată sîrguința lor era să vorbească numai cu Dumnezeu prin rugăciunea minții. De aceea și Dumnezeu le asculta rugăciunile lor, făcînd multe semne printr-însele și dînd tămăduiri de toate bolile celor ce alergau acolo. Fericita Eupraxia, cea văduvă, a iubit acea mînăstire foarte mult, pentru viața minunată a acelor monahii și mergea acolo adeseori cu fiica sa, aducînd la biserică lumînări și tămîie.

Odată, a zis către egumena și către celelalte surori mai bătrîne: "Voiesc să fac la mînăstirea voastră puțină milostenie, 20 de litre de aur, ca să vă rugați lui Dumnezeu pentru mine, pentru fiica mea și pentru Antigon, tatăl ei cel mort". Dar egumena, care era diaconiță, cu numele Teodula, i-a răspuns, zicînd: "Doamna mea, aceste roabe ale tale n-au trebuință de aur, nici doresc averi, pentru că ele le-au defăimat în lumea aceasta, ca să se învrednicească a se îndulci cu bunătățile cele veșnice; de aceea nu voim să avem nimic pe pămînt, ca să nu cădem din bogățiile cerești. Dar ca să nu te mîhnim pe tine, adu-ne puțin untdelemn în candelarele bisericii, lumînări și tămîie, și pentru acestea vei lua plată de la Domnul". Eupraxia a făcut așa și a rugat pe egumena și pe toate surorile să se roage pentru Antigon, bărbatul ei, cum și pentru fiica sa".

Într-una din zile, Eupraxia, mergînd după obicei la mînăstirea aceea, egumena, pornind ca din Duhul lui Dumnezeu către fiica ei, a zis: "Doamna mea, Eupraxia, iubești această mînăstire și pe aceste surori?" Ea a răspuns: "Da, doamnă, vă iubesc pe voi!" Egumena a zis: "Dacă ne iubești, apoi să petreci cu noi în acest chip monahicesc". Prunca a zis: "Cu adevărat, de nu s-ar mîhni maica mea, apoi n-aș ieși din locul acesta". Egumena a zis: "Spune-mi adevărat, pe cine iubești mai mult, pe noi sau pe logodnicul tău?" Copila a răspuns: "Eu pe el nu-l cunosc, dar pe voi vă cunosc și vă iubesc. Deci, spuneți-mi și voi mie, pe cine iubiți mai mult? Pe mine sau pe Acela, pe Care Îl numiți logodnic?" Egumena a zis: "Noi te iubim pe tine și pe Hristosul nostru". Eupraxia a zis: "Și eu vă iubesc pe voi și pe Hristosul vostru!"

Eupraxia, maica sa, ședea și vărsa multe lacrimi, ascultînd cuvintele cele cu bună înțelegere ale fiicei sale, iar egumena asculta cu dragoste cuvintele ei și se mira că, fiind copilă și neavînd încă șapte ani împliniți, răspundea așa de cuminte. Atunci maica sa, umplîndu-se de jale, a zis către fiică: "Vino, fiica mea, să mergem acasă, căci acum este seară". Prunca a zis: "Eu voi rămîne aici cu stăpîna mea". Dar egumena i-a zis: "Mergi cu maica ta acasă, căci nu vei putea petrece aici. Aici nici o copilă nu poate să viețuiască, decît numai cele ce s-au făgăduit lui Hristos". Ea a întreat: "Unde este Hristos?" Egumena, veselindu-se, i-a arătat cu degetul icoana Mîntuitorului.

Copila, alergând, a sărutat icoana Lui și, întorcându-se spre egumenă, a zis: "Și eu mă fângăduiesc lui Hristos și de acum nu mă voi mai duce cu maica mea, ci voi rămîne cu voi". Egumena a zis: "Fiică, nu ai pe ce dormi și nu vei putea sta aici". Copila a zis: "Pe ce dormiți voi, pe aceia voi dormi și eu". Deci, apropiindu-se noaptea, maica și egumena amăgeau pe copilă în tot chipul ca să iasă din mînăstire și să meargă acasă, dar nimic n-au sporit, nevrînd deloc să iasă de acolo. Atunci egumena a zis către dînsa: "Fiică, de vei voi să rămîi aici, ți se cade să înveți Psaltirea și să postești pînă seara, ca și celelalte surori". Copila a răspuns: "Voi posti și voi învăța carte, numai lăsați-mă să rămîn aici!" Atunci egumena a zis către maica copilei: "Doamna mea, las-o pe ea aici, pentru că văd că darul lui Dumnezeu a strălucit într-însa; iar faptele cele drepte ale tatălui ei, viața ta cea curată, rugăciunile părintești și binecuvîntarea Domnului o vor duce la viața veșnică".

Atunci Eupraxia cea de bun neam, sculîndu-se și punînd pe fiica sa înaintea icoanei Mîntuitorului, și-a ridicat mîinile în sus și a zis cu lacrimi: "Doamne, Iisuse Hristoase, îngrijește Tu de copila aceasta, căci pe Tine Te-a dorit și s-a dat pe sine Ție!" Apoi, întorcându-se către copilă, i-a zis: "Fiica mea, Eupraxia, Dumnezeu, Care a întărit munții cei nemișcați, Acela să te întărească pe tine întru frica Lui". Zicînd acestea a dat-o în mîinile egumenei, plecînd și bătîndu-se în piept, încît toate monahiile plîngeau împreună cu dînsa; astfel a ieșit din mînăstire, încredințînd lui Dumnezeu pe fiica sa.

A doua zi dimineată, venind iarăși la mînăstire, egumena a luat pe fecioara Eupraxia, a dus-o în biserică și, făcînd rugăciune, a îmbrăcat-o pe ea în schima monahală, fiind de față mama ei. Apoi mama sa, văzînd-o pe ea astfel, și-a ridicat mîinile spre cer și a început a se ruga lui Dumnezeu pentru dînsa, zicînd: "Împărate cel veșnic, Care ai început într-însa lucrul cel bun, săvîrșește-l Tu. Dă-i ei să umble după voia Ta cea sfîntă, ca să cîștige milă de la Tine, Făcătorul ei, care s-a aruncat spre Tine din tinerețe". Apoi a zis către fiică: "Fiica mea, iubești haina monahicească?" Copila a răspuns: "Da, pentru că am auzit de la maica egumenă și de la celelalte monahii, că această haină o dă Hristos celor ce-L iubesc pe El ca semn de logodire". Maica sa a mai zis: "Fiică, Hristos, Căruia te-ai logodit, să te facă pe tine vrednică cămării Sale!"

Zicînd aceasta, a sărutat pe fiica sa, pe egumenă și pe toate surorile și a ieșit din mînăstire. După aceea a înconjurat celelalte mînăstiri ale pustiei din părțile Egiptului, de prin cetăți și de prin locuințele săracilor, dînd, tuturor lipsiților și celor ce aveau trebuință, din averile sale. Pretutindeni străbătea slava acestei fericite văduve, Eupraxia, pentru faptele cele bune și pentru milosteniile cele multe, încît a ajuns și la auzul împăratului Teodosie cel Mare și a oamenilor lui. Deci, minunîndu-se toți de o viață ca aceasta a ei, slăveau pe Dumnezeu, Care a întărit-o pe ea. Despre dînsa s-a zis că nu mînca pește, nici nu gusta vin, ci postea în toate zilele pînă seara tîrziu. Ea primea hrană pustnicească foarte puțină, linte sau verdețuri și cu adevărat, tuturor era de mirare o înfrînare ca aceasta a ei în mijlocul îndestulărilor celor îmbelșugate.

Trecînd cîțiva ani, egumena mînăstirii, chemînd pe Eupraxia, femeia cea îmbunătățită, i-a zis în taină: "Doamna mea, un lucru voiesc să-ți spun, dar să nu te tulburi". Ea i-a zis: "Spune-mi, doamna mea, ceea ce voiești". Egumena i-a zis: "De voiești să rînduiești ceva pentru fiica ta, rînduiește degrabă, pentru că am văzut în vis pe bărbatul tău, Antigon, sînd în slavă mare înaintea Domnului Hristos și Îl ruga să-ți poruncească ție să ieși din trup și de acum să fii cu dînsul, ca să te îndulcești cu el de aceeași slavă de care s-a învrednicit pentru viața sa cea îmbunătățită".

Dreptcredincioasa femeie, auzind acestea, nu numai că nu s-a tulburat, dar s-a bucurat foarte mult, pentru că dorea și ea să se dezlege de trup și să treacă la Hristos. Deci, îndată a chemat pe fiica sa, care se făcuse de doisprezece ani, și a grăit către dînsa: "Eupraxia, fiica mea, pe mine mă cheamă Hristos, după cum mi-a spus maica egumenă. Deci, apropiindu-se ziua sfîrșitului meu, toată averea mea și a tatălui tău o dau în mîinile tale, ca s-o rînduiești cu dreaptă credință și astfel să moștenești împărăția lui Dumnezeu". Fecioara Eupraxia a început a plînge, zicînd: "Amar mie, că sînt străină și săracă".

Iar maica sa a grăit către dînsa: "Fiică, ai pe Hristos tată și logodnic, deci nu ești străină, nici săracă. Ai maică în locul meu pe egumenă, decît numai să te sîrguiești a săvîrși ceea ce ai fângăduit lui Hristos. Teme-te de Dumnezeu, cinstește pe surori, slujindu-le cu smerenie și să nu gîndești în inima ta niciodată

că ești de neam împărătesc, zicînd: "Se cade ca ele să-mi slujească mie, iar nu eu lor!" Fii smerită, ca să te iubească Dumnezeu; fii săracă pe pămînt, ca să te îmbogățești în cer. Toate le ai în mîinile tale și de va fi trebuință mînăstirii de vreo avere, dă cît va trebui. Roa-gă-te pentru tatăl tău și pentru mine, ca să aflăm milă de la Dumnezeu și să ne izbăvim de muncile cele veșnice". Fericita Eupraxia, sfătuind pe fiica sa acestea, a treia zi s-a mutat către Domnul și a fost îngropată în mînăstirea aceea.

Împăratul, auzind că Eupraxia, soția lui Antigon, a murit, a chemat pe senatorul acela, cu al cărui fiu era logodită fecioara Eupraxia, și i-a spus de dînsa că a intrat în mînăstire și s-a lepădat de lume. Acela a rugat pe împărat cu dinadinsul ca să trimită degrabă la dînsa și să-i poruncească să vină la Constantinopol la logodnicul său fără zăbavă, ca să se săvîrșească nunta. Împăratul a făcut îndată aceea. Mireasa lui Hristos, Eupraxia, luînd scrisoarea împăratului și citind-o, a rîs. Apoi, șezînd, a scris împăratului, astfel: "Stăpîne împărate, așa îmi poruncești mie, ca să las pe Hristos și să mă însoțesc cu un om stricăcios și muritor, care astăzi este, iar mîine îl mănîncă viermii? Să nu-mi fie mie a face aceasta și acel om să nu te mai supere pe măriata, deoarece eu m-am logodit cu Hristos și nu este cu puțință ca să-L mint. Deci, mă rog stăpînirii tale, adu-ți aminte de părinții mei și ia toate averile lor și le împarte sfințelor biserici, la mînăstiri, la săraci, la văduve și la sărmani, iar pe robi și roabe liberează-i. Poruncește celor ce chivernisesc averile părințești, să ierte toate datoriile celor datori și rînduiește bine toate, ca un stăpîn al meu; iar eu să fiu fără de grijă și fără împiedicare cînd slujesc Hristosului meu, Căruia m-am încredințat cu tot sufletul. Stăpîne împărate, tu și împărăteasa ta rugați-vă Domnului pentru mine, roaba voastră, ca să mă facă vrednică slujbei Sale celei dulci".

Eupraxia, scriind cu mîna sa o scrisoare ca aceasta, a pecetluit-o și a dat-o trimisului. Acela, întorcîndu-se în Constantinopol, a dat împăratului scrisoarea Eupraxiei, iar el a citit-o împreună cu împărăteasa și, vărsînd multe lacrimi de umilință, s-au rugat lui Dumnezeu pentru Eupraxia. A doua zi, împăratul a chemat pe toți boierii și pe tatăl tînărului acela cu care fusese logodită Eupraxia și a poruncit să citească scrisoarea ei înaintea tuturor.

Auzind toți, s-au umplut de lacrimi și au zis: "O, împărate, cu adevărat fecioara este neam cu tine, fiică bună a părinților celor buni: Antigon și Eupraxia, ramură sfință a rădăcinii celei sfințe". Atunci toți într-un glas au slăvit pe Dumnezeu. Tatăl logodnicului n-a mai îndrăznit să zică nimic împăratului despre Eupraxia. Deci, împăratul a rînduit bine toate averile, care rămăseseră de la părinții ei, împărțindu-le la biserici și la săraci și făcînd toate după dorința sa. După aceea nici el n-a mai trăit mult și s-a dus către Domnul.

Eupraxia începuse a se nevoi mai cu osîrdie, slujind lui Dumnezeu mai presus de măsura sa. Cînd și-a ales viața cea aspră, era de doisprezece ani. Drept aceea, la început mîncă numai odată pe zi, seara; apoi a început a posti pînă la a treia zi. Ea se ostenea slujind surorilor cu toată sîrguința, făcînd toate cu smerenie: mătura casa stareței și celelalte chillii, punea surorilor așternuturile, aducea apă și lemne în bucătărie, fierbea bucate și spăla vasele. Cu un cuvînt, în toate slujbele mînăstirii nu era nimeni mai sîrguitoare decît dînsa.

În mînăstirea aceea, era obiceiul, că dacă se întîmpla vreunei surori vreo ispitire de la diavol, era datoare să spună îndată egumenei de aceea; iar egumena se ruga lui Dumnezeu cu lacrimi să izgonească pe diavol de la sora aceea. Apoi le porunca să adune pietre și să le aștearnă sub așternutul lor, pe care se odihneau și deasupra așternutului să presare cenușă și să se odihnească pe acelea zece zile. Drept aceea, într-o vreme, Eupraxia, fiind bîntuită în vis de oarecare nălucire, a adunat pietre sub așternutul său de lînă, apoi l-a presărat cu cenușă pe deasupra. Egumena, văzînd aceea, a zîmbit și a zis către una din cele mai bătrîne: "Iată că și această fecioară a început a pătimi supărare de la diavol!"

Deci, a început a se ruga pentru dînsa, zicînd: "Dumnezeule, Cel ce ai făcut-o după chipul Tău pe roaba Ta, Eupraxia, și i-ai poruncit să ia această rînduială monahicească, întărește-o în frica Ta și păzește-o de asupririle vrăjmașului". Apoi, chemînd pe Eupraxia la dînsa, i-a zis: "Pentru ce nu mi-ai zis de ispitirea diavolească care ți s-a întîmplat și ai tănuț de mine?" Ea, căzînd înaintea picioarelor egumenei, a

răspuns: "Doamna mea, iartă-mă, că mi-a fost rușine să-ți spun". Egumena a grăit către dînsa: "Fiica mea, acesta este începutul luptei tale cu vrăjmașul; îmbărbătează-te ca să-l biruiești și să te încununezi!"

După o vreme, Eupraxia, fiind supărată iarăși de vrăjmașul, a spus unei surori cu numele Iulia, care o iubea foarte mult pe dînsa și o povățuia la nevoie. Iulia i-a zis: "Eupraxia, doamna mea, nu tăinui aceasta de egumenă, ci spune-i ei precum se cade, ca să se roage pentru tine; pentru că știu de dînsa, că în tinerețile sale a răbdat multe ispите de la diavol. Mai știu de dînsa și aceasta, că într-o noapte, ispitindu-se, a ieșit din chilie și, stînd afară într-un loc deosebit, și-a ridicat mîinile spre cer; și a petrecut patruzeci de zile și patruzeci de nopți, nemîncînd, nici bînd, nici dormind, ci stătea și se ruga lui Dumnezeu, pînă ce a biruit pe diavol. Și noi toate sîntem ispitite de potrivnic, dar nădăjduim spre Hristos. Căci cu ajutorul Lui vom birui pe ispititorul nostru. De aceea, soră, nu te mira de aceasta, nici nu te tulbura; ci spune-i egumenei ceea ce ți s-a întîmplat". Eupraxia, auzind acestea, a mulțumit Iuliei, zicîndu-i: "Să-ți ajute Dumnezeu soră, că m-ai folosit pe mine și mi-ai întărit sufletul. Cu adevărat voi merge și voi spune egumenei celei mari, ceea ce mi s-a întîmplat". Iulia a zis: "Nu numai să-i spui, dar s-o și rogi pe dînsa să se roage pentru tine și să adauge la nevoița ta".

Deci, mergînd Eupraxia, a spus egumenei de cea ispită diavolească, iar egumena a zis către dînsa: "Nu te mira de aceasta, fiica mea, pentru că diavolul întrebuițează toate armele și se scoală împotriva noastră; dar nu te teme, ci stai cu bărbăție și cu mintea nemișcată, ca să nu te biruiască, pentru că mult ai să fii ispitită de el; dar tu nevoiește-te ca să-l biruiești și vei lua de la Hristos, Mirele tău, cununile biruinței. Adaugă la pustniceasca ta nevoița cît poți să rabzi, căci cel ce se nevoiește, ia darul. Însă, spune-mi fiică, cum postești?" Eupraxia a zis: "A treia zi primesc hrană". Egumena i-a zis: "Adaugă încă o zi la postirea ta, ca să mînci a patra zi după apusul soarelui". Eupraxia a primit porunca aceea cu bucurie. Apoi, cînd era în vîrstă de douăzeci de ani, se întărea în virtutea trupei și era frumoasă la vedere, ca una ce era cu adevărat de neam boieresc și împărătesc. Dar, pătîmind iarăși ispitirea, i-a spus egumenei. Egumena i-a zis: "Nu te teme, fiica mea, căci Dumnezeu este cu tine!"

Într-un loc din mînăstire era o grămadă de pietre. Deci, egumena, vrînd să încerce ascultarea și smerenia Eupraxiei și s-o îndemne spre mai mare osteneală, i-a zis: "Vino, fiică, mută pietrele acestea de aici și pune-le aproape de cuptor". Eupraxia îndată a început a căra pietrele acelea, între care erau unele pietre mari, pe care abia puteau doi oameni să le ridice, dar ea singură le ridica, le pune pe umeri și le muta; căci era puternică cu trupul și mai puternică cu ascultarea. Ea nici uneia dintre surori n-a zis: "Ajutați-mă că pietrele sînt grele sau că sînt flămîndă și slăbesc", ci își îndeplinea porunca cu osîrdie. După ce a mutat toate pietrele acelea, trecînd cîteva zile, egumena i-a zis: "M-am gîndit că nu este bine ca pietrele acestea să fie aproape de cuptor; deci, mută-le la locul cel dintîi". Ea, ascultînd porunca, le-a mutat iarăși la loc; astfel făcea cu sîrguință ceea ce i se poruncise.

Surorile s-au minunat, văzînd ascultarea, răbdarea și iubirea ei de osteneală. Unele dintre cele tinere rîdeau, iar altele îi ziceau: "Întărește-te, soră Eupraxia, și îmbărbătează-te!" Iar ea se ostenea, bucurîndu-se. Osteneala ei s-a îndelungat pînă la treizeci de zile, pînă ce egumena i-a poruncit să înceteze lucrul acela. Deci a trimis-o în pitărie la ascultare, unde făcea cu bucurie toate cele poruncite ei. Cernea făina în pitărie, frămînta aluatul și cocea pîinea; uneori fierbea lîntea în bucătărie și tăia lemne; alteori slujea la masa surorilor, și niciodată nu a cîrtit, nici nu s-a lenevit de vreun lucru, nici s-a lepădat sau n-a băgat de seamă; ci era ascultătoare, sîrguitoare și răbdătoare la toate slujbele. Ea n-a lăsat niciodată pravila cea obișnuită de rugăciune, adică Miezonoptica, cîntarea Utreniei, a Ceasului întîi, a celui de-al treilea, a celui de-al șaselea și a celui de-al nouălea; iar după cîntarea cea de seară, pune masa surorilor.

Diavolul a mai încercat odată s-o supere pe Eupraxia cu năluciri de noapte, căci i s-a arătat în vis, în chipul aceluia tînăr cu care se logodise. Ei i s-a părut că vede pe acel tînăr, ca și cum ar veni cu mulți ostași și s-o ia cu sila din mînăstire. Ea, fiind culcată pe pat și dormind, a început a striga în somn, chemînd pe surori, ca să-i ajute și s-o scape din mîinile aceluia ce o fura. Deci, surorile s-au trezit la strigătul ei și, alergînd la dînsa și, deștep-tînd-o, o întrebau de pricina strigării ei. Atunci ea le-a răspuns de înfricoșarea diavolească pe care a văzut-o în vis și toate au început a se ruga pentru dînsa. După aceea, fiind iarăși supărată de ispititorul, egumena i-a zis: "Fiica mea, Eupraxia, ferește-te să nu-ți slăbească diavolul

mintea, căci vei pierde osteneala. Mai rabdă încă puțină vreme, luptându-te bărbătește cu el, și el va fugi de la tine". De asemenea și Iulia zicea către dînsa: "Eupraxia, sora mea, dacă acum, cît sîntem tinere și tari, nu ne vom lupta cu vrăjmașul nostru ca să-l biruim, apoi la bătrînețe cum îl vom birui?" Eupraxia a zis către dînsa: "Iulia, sora mea, viu este Domnul, că de-mi va porunci maica egumenă, nu voi gusta pîine toată săptămîna, pînă ce Domnul îmi va ajuta să biruiesc pe vrăjmașul ce mă supără". Iulia a zis: "Adevărat este, sora mea, că eu nu pot să postesc atîta, iar tu bine faci că postești; pentru că nu este niciuna în această mînăstire care să poată petrece o săptămîna întregă fără de hrană, afară de maica egumenă".

Deci, Eupraxia, mergînd la egumenă, a rugat-o ca să-i poruncească ei să primească astfel de post, adică să nu mănînce toată săptămîna. Egumena i-a zis: "Fiica mea, fî toate cele ce-ți sînt cu puțință. Dumnezeu, Care te-a făcut pe tine, să te întărească și să-ți dea biruință asupra diavolului!" De atunci Eupraxia a început a posti cîte o săptămîna întregă, mîncînd numai Duminica, și nedepărtîndu-se de la slujbele mînăstirești, nici de la slujbele surorilor, încît toate se mirau de nevoițele ei. Unele din surori ziceau: "Astăzi este un an de cînd căutăm să vedem pe Eupraxia șezînd vreodată, cel puțin chiar cînd mănîncă; dar n-am putut s-o vedem, decît numai atunci cînd se culcă să se odihnească". De aceea toate surorile o iubeau pe dînsa, că se ostenea și se smerea așa, fiind ea din sînge împărătesc. Pentru aceea se rugau lui Dumnezeu pentru dînsa, ca să-i dea putere și mîntuire.

Între dînsule era o monahie cu numele Ghermana, despre care se spunea că este născută din părinți robi și săraci. Numai ea nu iubea pe cea iubită de toate, pe fericita Eupraxia, fiind împinsă spre zavistie de diavol. Într-o zi, aceea monahie cu numele Ghermana, aflînd pe Eupraxia slujind singură în bucătărie, i-a zis în batjocură: "Eupraxia postește toată săptămîna, ca și egumena, iar noi nu putem. Deci, ce vom face de ne va porunci egumena să postim și noi așa?" Grăit-a către dînsa Eupraxia: "Iartă-mă, că nu este așa. Stăpîna noastră, maica egumena, ne-a poruncit ca fiecare după puterea sa să se nevoiască și mie nu mi-a pus jugul acesta cu sila". Dar Ghermana, umplîndu-se de mînie, a zis: "Vicleano și plină de toată răutatea, cine nu știe că tu faci cu fățarnicie aceasta, spre arătare și spre slavă deșartă, vrînd ca după moartea egumenei să ți se dea ție această cinste? Eu cred că niciodată nu te vei învrednici să fii mai mare peste noi!"

Atunci Eupraxia a căzut înaintea picioarelor ei, zicîndu-i cu smerenie: "Iartă-mă, doamna mea, că am greșit lui Dumnezeu și ție!" Egumena, înștiințîndu-se de aceea, a chemat pe monahia Ghermana și a început a o certa pe ea înaintea tuturor surorilor, zicîndu-i: "Roabă vicleană și străină de Dumnezeu, ce rău ți-a făcut ție Eupraxia, de îi faci împiedicare în lucrarea ei cea plăcută Domnului? Deci, să fii străină de cîntarea bisericească și de masa cea de obște, ca o nevrednică". Eupraxia a rugat cu lacrimi pe egumenă să ierte pe Ghermana, dar n-a putut s-o înduplece pe ea pînă la treizeci de zile. După treizeci de zile, Eupraxia a luat pe Iulia și a rugat pe surorile cele mai bătrîne, ca ele să roage pe egumenă să ierte pe monahia Ghermana. Egumena, chemînd pe Ghermana, i-a zis: "Ticăloaso, oare n-ai socotit în mintea ta cît de mare rău este să împiedici pe cineva de la alergarea cea îmbunătățită? Nici la aceasta nu te-ai gîndit, că dînsa, fiind fiică de senator și de neam împărătesc, s-a smerit și s-a robit atît de mult pentru Dumnezeu, încît îți slujește și ție ca uneia nevrednice?" Atunci toate surorile au început a ruga pe egumenă pentru Ghermana și abia au înduplecat-o de a iertat-o. Deci, vrăjmașa cea văzută a încetat o vreme din răutate.

Însă diavolul, nevăzutul vrăjmaș, nu înceta luptîndu-se împotriva Eupraxiei, mîniindu-se foarte mult asupra ei, ca cel ce se biruia de o smerenie ca aceea. Într-o noapte a adus asupra ei niște năluciri mirenești, încît foarte mult a tulburat-o cu acelea. Dar ea, simțînd acel cumplit război al vrăjmașului, care se înarmase asupra ei, a sărit jos din pat și, îngrădindu-se cu semnul Sfintei Cruci, a ieșit din chilia sa. Ducîndu-se afară într-un loc deosebit, a stat și și-a întins mîinile sale spre cer și, ridicîndu-și ochii și mintea în sus, stătea astfel, rugîndu-se ziua și noaptea. Așa a stat patruzeci de zile nemișcată ca un stîlp, nemîncînd, nici bînd, și fără să vorbească cu cineva, nedormind și nelăsînd mîinile în jos. Egumena, înștiințîndu-se de la început, a venit la dînsa și i-a zis: "Fiică, Dumnezeu să te întărească și să-ți dea răbdare". Eupraxia avea atunci de la nașterea ei douăzeci și cinci de ani. Deci, stînd paisprezece zile, egumena și surorile zîmbeau și se veseleau, văzînd-o pe dînsa răbdînd astfel.

Sfârșindu-se treizeci de zile, surorile au zis către egumenă: "Doamnă și maică, precum vedem, Eupraxia voiește să săvârșească osteneala ta de patruzeci de zile, precum ai stat tu altădată tot așa". Iar egumena a zis: "Să ne rugăm toate pentru dînsa, ca s-o întărească pe ea Dumnezeu". Deci, sfârșindu-se cele patruzeci de zile, a mai stat după aceea încă cinci zile; apoi, slăbind, a căzut la pămînt, zăcînd ca o moartă. Adunîndu-se surorile, au dus-o pe ea în casă, dar nu puteau să-i mai îndoiaie mîinile, pentru că erau înțepenite, și nici nu putea să vorbească un cuvînt. Deci, aducînd egumena oarecare hrană, a lipit-o la gura ei, zicîndu-i: "Fiică Eupraxia, gustă în numele Domnului nostru Iisus Hristos". Atunci, îndată luînd în gură, a gustat și a vorbit. Din aceasta luînd puțină putere, s-a sculat și a dus-o pe ea în biserică, dînd mulțumire lui Hristos Dumnezeu, Care a întărit pe roaba Sa spre atîta nevoie. După aceasta, Eupraxia, primind cîte puțină mîncare, a început să se îndrepteze.

Din acea vreme, diavolul n-a mai putut să supere pe Eupraxia cu nălucirile sale și cu ispite de patimi trupești, deoarece toate ispitirile lui au fost biruite de mireasa lui Hristos. Atunci el a început a socoti alte meșteșugiri împotriva ei, ca unul ce din început este ucigaș de oameni, vrînd să o piardă pe ea din viața aceasta. Astfel, într-una din zile, fericita Eupraxia s-a dus cu un vas la puț să scoată apă, dar diavolul, cu voia lui Dumnezeu, apucînd-o, a aruncat-o în puț. Și, după cum singură a spus, a căzut cu capul în apă și s-a apucat de funia de care era atîrnată găleata; deci a strigat, zicînd: "Doamne, Iisuse Hristoase, ajută-mi!" Apoi, dîndu-se de știre că Eupraxia a căzut în puț, surorile și egumena au alergat și au scos-o afară; iar ea, făcîndu-și cruce, a zîmbit și a zis: "Viu este Hristosul meu, iar tu, diavole, nu mă vei birui pe mine, nici îți voi da ție loc; că iată pînă în ziua de astăzi aduceam apă cu un vas iar de acum încolo voi începe a aduce cu două!"

Odată i s-a mai întîmplat ei că, tăind lemne pentru slujba bucătăriei, pe cînd a ridicat securea în sus ca să lovească lemnul, diavolul i-a împleticit mîinile și, lovindu-se cu securea la picior, și-a tăiat glezna și și-a făcut o rană mare de unde a curs mult sînge; deci, slăbind, a căzut la pămînt ca moartă. Atunci Iulia, văzînd aceea, s-a înspăimîntat și, strigînd, a alergat la surori și le-a spus că Eupraxia s-a tăiat la picior cu securea și a murit. Surorile și egumena, auzind aceasta, au venit și, înconjurînd-o pe ea, plîngeau. Apoi, turnînd apă rece pe fața ei și, însemnînd-o cu semnul Sfintei Cruci, i-a zis: "Eupraxia, fiica mea, ce este aceasta? Scoală și caută de vorbește cu surorile, că sînt în mare mîhnire pentru tine!" Ea, căutînd cu ochii spre ele, a zis către egumenă: "Nu plînge, doamna și maica mea, că sufletul meu este încă în mine!"

Atunci egumena s-a rugat Domnului, zicînd: "Doamne, Iisuse Hristoase, vindecă pe roaba Ta, că mult pătimește pentru Tine". Apoi, învelindu-i piciorul cu un petec de lînă, a ridicat-o să o ducă în chilie. Eupraxia, căutînd și văzînd lemnele, a zis: "Viu este Domnul că nu mă voi duce de aici, pînă ce nu voi aduna lemnele și nu le voi duce la bucătărie!" Atunci Iulia a zis: "Le voi aduna eu, iar tu să mergi să te odihnești". Însă Eupraxia n-a lăsat pe Iulia să adune lemnele, ci singură, umplîndu-și brațele cu lemne, le ducea. Ea avea de suit multe trepte. Dar cînd Eupraxia s-a suit pe treapta cea mai de sus, diavolul i-a împiedicat picioarele și, călcînd pe marginea hainelor ei, a făcut-o să cadă cu fața în jos pe lemnele pe care le ținea în mîini. Deci, i s-a înfipt o așchie în față aproape de ochi.

Atunci Iulia, strigînd, a alergat la dînsa și i-a zis: "Oare nu ți-am spus să te odihnești, că nu poți să duci lemnele, iar tu nu m-ai ascultat!" Eupraxia a zis: "Nu te mîhni, soră, ci scoate binișor așchia, căci ochiul meu, cu darul lui Hristos, este sănătos". Scoțînd lemnul, a curs mult sînge din rană; deci, egumena, luînd untde-lemn și sare, și făcînd rugăciune, i-a uns rana; și Iulia a zis către Eupraxia: "Mergi, doamna mea, culcă-te pe patul tău și odihnește-te, iar eu voi sluji surorilor noastre". Eupraxia a zis: "Viu este Domnul meu, că nu mă voi odihni pînă ce nu voi săvîrși ascultarea mea către surori". Deci toate surorile o rugau să se odihnească de durerile rănilor, dar n-a voit să se odihnească; ci stătea fierbînd bucatele, deși îi curgea sînge din amîndouă rănile. Ea nu s-a odihnit pînă ce n-a slujit și la masa surorilor. Deci, împlinindu-și desăvîrșit slujba sa, a mers seara tîrziu de s-a culcat. Dumnezeu, văzînd marea ei răbdare, a tămăduit-o îndată și a făcut-o sănătoa-să, iar diavolul crăpa de zavistie.

Odată, el s-a ispitit s-o piardă pe fericita Eupraxia; căci, suindu-se ea, pentru o trebuință oarecare, cu surorile la o chilie din catul al treilea, a aruncat-o pe ea jos, iar surorile care erau cu dînsa au alergat pe scară, pentru că li se părea că a murit, căzînd de la așa înălțime. Dar ea, sculîndu-se de jos fără vătămare,

mergea spre dînsele; iar ele o întrebau: "Oare nu ți s-a întîmplat nimic?" Ea a răspuns: "Eu nu știu cum am căzut și cum m-am sculat". Atunci toate au preamărit pe Dumnezeu, că a păzit-o de la moarte.

Altădată, fierbînd verdețuri pentru surori, cînd a voit să ia căldarea de pe foc, diavolul i-a împiedicat picioarele și a căzut, iar căldarea cu mîncarea cea fiartă s-a prăvălit peste fața ei. Iulia, care slujea împreună cu dînsa, a strigat că Eupraxia s-a opărit. Deci, s-au adunat toate surorile care erau în apropiere; însă, Eupraxia, sculîndu-se degrabă, a zis zîmbind către Iulia: "Ce ai făcut, soră, că ai tulburat în zadar pe surori și pe egumenă?" Și toate au văzut fața ei sănătoasă, neavînd nimic. Egumena s-a uitat în căldare și a văzut fiertura care rămăsese pe fund, încă clocotind, și a zis către Eupraxia: "Nu s-a atins de tine fiertura?" Ea a răspuns: "Viu este Domnul, că pe fața mea am simțit apă rece, iar nu fiartă". Egumena s-a minunat și a zis: "Fiica mea, Dumnezeu să te păzească pînă la sfîrșit". După aceasta a zis către celelalte surori bătrîne: "Vedeți voi că Eupraxia s-a învrednicit de darul lui Dumnezeu? Căci, căzînd din catul al treilea, n-a murit, iar fiertura, vârsîndu-se peste fața sa, nu a vătămat-o!" Surorile au zis: "Vedem că Eupraxia este adevărata roabă a Lui și Domnul o păzește, căci a ferit-o de atîtea ispite".

Multe femei mirence din cetățile cele de aproape și din satele dimprejur veneau la mînăstirea aceea, aducînd pe copiii lor bolnavi și îndrăciți. Pentru că Domnul, precum s-a zis mai înainte, dădea tămăduiri de boli și izgonea diavolii cu rugăciunile egumenei și ale surorilor care viețuiau după Dumnezeu. Căci ele se adunau în biserică și făceau rugăciuni împreună pentru orice fel de bolnavi, iar aceia cîștigau tămăduire și se întorceau acasă sănătoși. În mînăstirea aceea era o femeie îndrăcită, căci petrecea într-însa maimarele duhurilor celor necurate, pe care o muncea cumplit din tinerețe. Din această pricină, acea femeie era legată cu lanțuri de mîini și de picioare. Ea scrișnea din dinți, fluiera, făcea spume, răcnea foarte tare, încît toate se spăimîntau de glasul și țipătul ei.

De multe ori, egumena cu surorile cele bătrîne se rugau lui Dumnezeu în biserică să izgonească pe diavol din femeia aceea care pătimea, dar rugăciunea lor nu era auzită; căci, după rînduiala lui Dumnezeu, acel lucru se păzea spre mai mare minune și spre arătarea Sfintei Eupraxia, mireasa lui Hristos, precum se va arăta mai la urmă. Atît de mult o muncea acel diavol, încît nimeni nu putea să se apropie de ea. Ea era legată într-o casă de dedesubt, de un stîlp, iar hrana și băutura i se dădeau de departe. Astfel se lega vasul cu mîncare de un băț lung, puneau pîine, bob și orice fel de verdețuri, și-i dădeau. Ea, de multe ori, apucînd vasul și bățul, le arunca în fața celor ce i le aduceau. Așa a fost ținută în mînăstire multă vreme.

Într-una din zile, portărița, venind la egumenă, i-a spus că a venit o femeie plîngînd, avînd cu sine un copil în vîrstă de opt ani. Copilul este slăbănog, mut și surd, și cere rugăciuni pentru tămăduirea lui. Egumena, știind, din descoperirea lui Dumnezeu, că acum se dăduse Eupraxiei darul tămăduirii și putere asupra duhurilor necurate, a chemat-o și i-a zis: "Du-te și ia pe copil de la maica aceea care stă dinaintea porții și adu-l aici". Ea, ducîndu-se și văzînd pe copil foarte bolnav, slăbănog, mut și surd, i-a fost milă de el și a suspinat. Deci, însemnîndu-l cu Sfînta Cruce, a zis: "Fiule, Dumnezeu, Care te-a făcut pe tine, Acela să te tămăduiască". Și, luîndu-l de mîini, l-a dus la egumenă.

Copilul, fiind adus cu mîinile ei, îndată s-a tămăduit, a grăit și a început a chema pe mama sa. Eupraxia, văzînd pe copilul care grăia, s-a spăimîntat și l-a lăsat jos; iar copilul, sculîndu-se, a alergat la poartă, strigînd pe maica lui. Portărița s-a dus și i-a spus egumenei. Drept aceea, egumena, chemînd pe mama acelui copil, a zis către dînsa: "Soră, pentru aceea ai venit, ca să ne ispitești pe noi, aducîndu-ți copilul sănătos?" Maica copilului a răspuns: "Stăpîna mea, mă jur pe Domnul Hristos, că pînă în ceasul acesta, copilul meu nu grăia, nu auzea, nu lucra cu mîinile nimic, nici cu picioarele nu putea să umble". Atunci egumena a zis către acea femeie: "Cu darul lui Hristos, ai pe copilul tău sănătos; deci, du-te cu pace, slăvind pe Dumnezeu!"

Plecînd femeia cu pruncul său tămăduit, egumena a zis către Eupraxia: "Fiică, voiesc ca să hrănești cu mîinile tale pe acea soră care pătimește de îndrăcire în mînăstirea noastră, de nu te temi de ea". Eupraxia a zis: "Nu mă tem, doamna mea, și ceea ce-mi vei porunci, voi face". Eupraxia, luînd un vas cu fiertură și pîine, s-a dus la cea îndrăcită. Acea îndată, scrișnind din dinți, s-a repezit la dînsa și, apucînd vasul, voia să-l sfărîme. Iar Eupraxia, apucînd-o pe ea de mîină, i-a zis: "Viu este Domnul, că te voi arunca la pămînt

și voi lua toiagul egumenei noastre și te voi bate pe tine, ca de acum să nu mai faci neorînduiei". Femeia îndrăcită, văzînd că Eupraxia este mai tare decît dînsa, Domnul întărind pe roaba sa, a început a se teme și a tăcut. Dar sfînta a început cu blîndețe a o îndemna pe ea, zicîndu-i: "Șezi, sora mea, mîncă și bea și nu te tulbura". Atunci ea, șezînd, a mîncat, a băut și s-a odihnit.

Din acea vreme a început a nu-i mai da ei hrană de departe cu bățul, ci hrana o primea din mîinile Eupraxiei, minunîndu-se toate surorile. Cînd vreodată îndrăcita începea a se tulbura, a înnebuni și a striga, surorile îi ziceau: "Taci, că vine Eupraxia la tine și te bate cu bățul!" Atunci îndată îndrăcita se împlîn-zea și tăcea. Din această pricină, monahia Ghermana, cea mai sus pomenită, a fost cuprinsă iarăși de zavistie și zicea către celelalte surori: "Oare nu sînt alte surori care să ducă hrană celei îndrăcite afară de Eupraxia? Dați-mi mie pîine, căci și eu, asemenea, voi sluji celei îndrăcite ca și Eupraxia!" Deci ea, luînd pîine și linte, s-a apropiat de dînsa și i-a zis: "Soră, primește aceasta și mîncă!" Dar cea îndrăcită a apucat-o pe ea cu tărie și i-a rupt hainele de pe dînsa pînă la piele, scrișnind împotriva ei cu dinții. Deci, aruncînd-o cu fața la pămînt, a stat pe ea și a început a o mușca de grumaji și de spate; apoi, făcîndu-se mare țipăt și nici una neîndrăznind să se apropie de dînsa, Iulia a alergat la bucătărie și a zis Eupraxiei: "Pe Ghermana o omoară femeia cea îndrăcită!"

Atunci Eupraxia, alergînd, a apucat pe cea îndrăcită de mînă și de grumaji și a izbăvit pe Ghermana, fiind rănită și însîngerată. Apoi, Eupraxia a zis către cea îndrăcită: "Oare ai făcut bine de ai rănit așa de rău pe această soră?" Dar ea stătea scrișnind din dinți și spumegînd, iar Eupraxia i-a zis: "Viu este Domnul, că din ceasul acesta, de vei mai face rău vreunei surori, nu te voi mai ierta; ci, luînd toiagul egumenei, te voi bate fără milă". Atunci ea, culcîndu-se a tăcut. A doua zi de dimineață, Eupraxia, mergînd să o cerceteze pe dînsa, a găsit-o dezbrăcată, cu hainele rupte și, șezînd pe pămînt, își aduna gunoiul său și-l mîncă; fericitei Eupraxia i-a fost mare jale de ea și a lăcrimat. Deci, a îmbrăcat-o pe ea într-o haină și, aducîndu-i pîine și apă, a hrănit-o și a adăpat-o. După aceasta toată noaptea a petrecut-o în rugăciuni.

Dar Dumnezeu a descoperit egumenei rugăciunea ei, căci a doua zi a chemat-o pe ea și i-a zis: "Fiică Eupraxia, pentru ce ai tănuit înaintea mea rugăciunea ta, ce o faci pentru aceea care pătimește? De mi-ai fi spus mie, apoi și eu m-aș fi ostenit împreună cu tine". Eupraxia a zis: "Iartă-mă, doamna mea, căci văzînd-o pe ea făcînd foarte urît, mi-a fost milă de dînsa". Atunci egumena a grăit către Eupraxia: "Fiică, am să-ți spun ceva, dar păzește-te să nu te mîndrești. Hristos ți-a dat ție putere asupra diavolilor și asupra acestui diavol".

Eupraxia, auzind acestea, a căzut la pămînt și și-a presărat capul cu țărînă și striga, zicînd: "Cine sînt eu, ticăloasa și plină de toată necurăția, ca să izgonesc diavolul, pe care voi, atîția ani rugîndu-vă, nu l-ați putut izgoni?" Egumena a zis: "Fiica mea, pe tine te așteaptă lucrul acesta, ca să se știe că mare răsplătire este pregătită pentru tine în ceruri, deci să nu fii neascultătoare, ci să faci ceea ce ți se poruncește". Apoi s-a dus la biserică și, aruncîndu-se cu fața la pămînt înaintea icoanei Domnului nostru Iisus Hristos, a udat pămîntul cu lacrimi, cerînd ajutor.

Deci, fiind silită din porunca egumenei, s-a dus la cea îndrăcită, iar surorile toate mergeau în urma ei, vrînd să vadă ceea ce era să se facă. Deci, Eupraxia, apropiindu-se de aceea care pătimea, i-a zis: "Domnul nostru Iisus Hristos, Care te-a zidit, te vindecă!" Zicînd acestea, a făcut pe chipul ei semnul Sfintei Cruci. Iar diavolul, răcnind foarte tare, a zis: "O, ce mincinoasă și spurcată este monahia aceasta. Iată că de mulți ani am petrecut în femeia aceasta, dar nimeni nu m-a izgonit pe mine pînă acum, iar nebuna aceasta vrea să mă izgonească". Eupraxia a zis: "Nu te izgonesc eu, ci Hristos, Dumnezeuul meu, Căruia m-am făcut mireasă!"

Atunci diavolul a strigat: "O, ce necurată ești, nu vei ieși din această femeie, fiindcă n-ai luat putere ca să mă izgonești pe mine". "Eu sînt necurată și plină de toate spurcăciunile, precum și tu mărturisești, însă, poruncindu-ți Hristos, Dumnezeuul meu, vei ieși din aceasta; iar de nu vei voi să ieși, apoi voi lua toiagul egumenei noastre și te voi bate pe tine!" Dar diavolul, răspunzînd, nu voia să iasă. Eupraxia, luînd toiagul

egumenei, îl amenința pe el, zicînd: "Ieși, că te voi bate pe tine". Diavolul a zis: "Cum voi putea ieși, căci am făcut sfat cu dînsa și nu pot să-l calc".

Sfînta a lovit cu toiagul de trei ori și a zis: "Duh necurat, Domnul Hristos îți poruncește ție să ieși din zidirea lui Dumnezeu!" Însă diavolul, tînguindu-se, zicea: "Unde mă voi duce!" Sfînta a zis: "Du-te în întunericul cel mai din afară, în focul cel veșnic și în muncile cele fără de sfîrșit, care ți s-au pregătit ție, tatălui tău, satana, și tuturor care fac voia voastră". Iar surorile toate stăteau și priveau de departe, neîndrăznind să se apropie. Dar, de vreme ce diavolul nu voia să iasă pentru că se împotriva mult, Sfînta Eupraxia, căutînd către cer, a zis: "Doamne, Iisuse Hristoase, nu mă rușina pe mine în ceasul acesta, ca să nu se bucure diavolul cel necurat!" Diavolul îndată, răcnind cu glas mare, a ieșit, iar femeia s-a făcut sănătoasă din ceasul acela. Apoi, luînd-o pe ea Eupraxia și sculînd-o, a îmbrăcat-o cu o haină curată. Deci, ducînd-o în biserică, toate surorile împreună au dat slavă și mulțumire lui Hristos Dumnezeu.

Sfînta Eupraxia, din ziua aceea, mai mult a început a se smeri, slujînd tuturor surorilor ca o roabă. Iar cînd se aduceau copii neputincioși la mînăstire, egumena îi trimitea la Sfînta Eupraxia, care, deși nu voia, însă, supunîndu-se poruncii ei, îi tămăduia cu darul lui Hristos.

Cînd s-a apropiat vremea fericitului sfîrșit al Sfîntei Eupraxia, egumenei i s-a arătat în vedenia visului descoperire de la Dumnezeu, că mireasa lui Hristos în curînd se va chema în cămara cea cerească. Deci s-a tulburat foarte mult de vedenia aceea, fiindu-i jale pentru despărțirea de dînsa a iubitei Eupraxia. După aceea, egumena a început a plînge și nici uneia n-a voit să spună acea vedenie.

Bătrînele, văzînd-o pe ea mîhnită și plîngînd, nu îndrăzneau să o întrebe pentru ce plînge așa. Apoi singure, umplîndu-se de mîhnire pentru întristarea ei, s-au apropiat de dînsa, grăind: "Doamnă și maica noastră, spune-ne nouă pentru care pricină ești în astfel de întristare, pentru că și inimile noastre s-au îndurerat văzîndu-te pe tine suspinînd?" Egumena a zis: "Nu mă siliți, că pînă mîine nu vă spun". Bătrînele au zis către dînsa: "Maica noastră, viu este Domnul, de nu vei spune, cu mare mîhnire vei răni sufletele noastre". Egumena a zis: "Nu voiam să vă spun pînă dimineață, dar de vreme ce mă siliți, am să vă spun. Eupraxia ne lasă pe noi, căci mîine se va duce din viața aceasta; dar nici una din voi să nu-i spuneți, ca să nu se tulbure și să nu știe această taină pînă va veni ceasul ei". Egumena spunînd acestea, surorile au plîns mult pentru că toate iubeau și cinsteau pe Eupraxia foarte mult, știind că este plăcută lui Dumnezeu și adevărată roabă și mireasă a lui Hristos; deci, socoteau că le este o mare pagubă a se lipsi de dînsa.

Plîngînd ele, una din surori, auzind plînsul bătrînelor și înștiințîndu-se de pricina plîngerii, a alergat la pitărie și a aflat pe Eupraxia cocînd pîine și împreună cu dînsa ostenindu-se și Iulia. Deci a zis către Eupraxia: "Doamnă, să știi că pentru tine plînge egumena cu bătrînele". Eupraxia și Iulia s-au mirat de cuvîntul acesta și stăteau tăcînd. Apoi Iulia a zis către Eupraxia: "Oare cel ce a fost altădată logodnicul tău, a rugat pe împăratul să te ia din mînăstire cu sila, și pentru acestea se întristează doamna egumena și bătrînele?" Sfînta a răspuns: "Viu este Domnul meu, Iisus Hristos, că, de s-ar aduna toate împărățiile pămîntului, nu vor putea să mă silească pe mine, ca eu să las pe Hristos, Mirele meu; însă, doamna mea, Iulia, du-te și înștiințează-te, pentru ce este plînsul acela, pentru că sufletul meu s-a tulburat foarte mult".

Deci, Iulia, ducîndu-se, a stat lîngă ușă și asculta cele ce vorbeau. Egumena spunea bătrînelor de acea vedenie, astfel: "Am văzut pe doi bărbați cinstiți, îmbrăcați luminos, intrînd în mînăstire și zicîndu-mi: "Lasă pe Eupraxia, căci îi trebuiește Împăratului!" Și iarăși au venit doi bărbați luminoși și mi-au zis: "Ia pe Eupraxia și o du pe dînsa la Împăratul!" Iar eu îndată, luînd-o pe dînsa, am plecat. Cînd am sosit la niște porți preaminunate, ale căror frumuseți nu pot a le spune, acelea s-au deschis de la sine, am intrat înăuntru și am văzut niște palate nefăcute de mînă, pline de slavă nespusă și un scaun înalt pe care ședea un Împărat prea-luminos. Deci, eu n-am putut să intru înăuntru, iar pe Eupraxia, luînd-o, au dus-o la Împărat. Ea, căzînd înaintea Lui, i s-a închinat și a sărutat Preacuratele Lui picioare. Am văzut acolo întuneric, apoi strălucire de îngeri și o mulțime de sfinți, toți stînd și privind la Eupraxia. După aceasta am văzut pe Maica lui Dumnezeu, pe Preacurata Fecioară Maria, stăpîna noastră, care, luînd pe Eupraxia, i-a arătat o cămară preafrumoasă și o cunună pregătită, strălucind cu slavă și cu cinste și am auzit un glas,

zicînd către dînsa: "Eupraxia, iată răsplătirea și cununa ta! Deci, acum du-te, iar după alte zece zile să vii, ca să te îndestulezi de toate acestea întru nesfîrșitii veci!"

Această vedenie a spus-o egumena bătrînelor, vîrsînd lacrimi din ochi, și le-a zis: "Iată, acum este a zecea zi de cînd am văzut această vedenie și mîine dimineață Eupraxia va muri!" Iulia, auzind aceasta, a început a se bate în piept și s-a dus la pitărie, plîngînd și tînguindu-se. Eupraxia, văzînd-o plîngînd, i-a zis: "Te jur pe tine cu Fiul lui Dumnezeu, să-mi spui ce ai auzit și pentru ce plîngi așa!" Iulia a răspuns: "Plîng căci astăzi ne vom despărți de tine, pentru că am auzit de la doamna noastră cea mare, că mîine te vei sfîrși!" Eupraxia, cînd a auzit de aceasta, îndată a slăbit și a căzut jos ca moartă. Iulia ședea lîngă dînsa și plîngea. Apoi Eupraxia a zis către Iulia: "Dă-mi mîna, sora mea, și spijinește-mă; scoate-mă pe mine în lemnărie și așează-mă acolo". Iulia a făcut așa.

Eupraxia, zăcînd la pămînt, plîngea, zicînd către Domnul: "Stăpîne, pentru ce Te-ai îngreșat de mine străina, care sînt în sărăcie și pentru ce m-ai trecut cu vederea? Iată vremea în care eu puteam să mă ostenesc și să mă lupt cu diavolul, dar Tu acum iei sufletul meu! Milostivește-Te, Doamne, spre mine, roaba Ta, și lasă-mă măcar numai anul acesta, ca să plîng pentru păcatele mele, căci sînt fără de pocăință și goală de fapte bune și n-am nădejde de mîntuire. Căci în mormînt nu este pocăință, nici lacrimi și nici morții nu Te vor lăuda pe Tine, Doamne, nici toți cei ce se pogoară în iad, ci cei vii vor binecuvînta numele Tău cel sfînt! Dăruiește-mi măcar un an, ca smochinului celui neroditor!"

Ea tînguindu-se astfel, a auzit-o una din surori și, alergînd, a spus egumenei și bătrînelor. Atunci egumena a zis: "Cine i-a spus cele grăite de noi și a tulburat sufletul ei? Nu v-am poruncit eu, ca nici una să nu-i spuneți această taină, pînă ce-i va veni ceasul? De ce ați făcut aceasta, tulburînd-o mai înainte? Mergeți și aduceți-o aici". Sfînta, fiind adusă, s-a aruncat la picioarele egumenei, zicînd: "Pentru ce nu mi-ai spus maica mea de sfîrșitul meu care s-a apropiat, ca să fi plîns păcatele mele? Iată, acum mă duc, neavînd nădejde de mîntuire, de vreme ce sînt străină de faptele cele bune; ci, miluiește-mă, stăpîna mea, și roagă-te lui Dumnezeu, să mă lase să mai viețuiesc un an, ca să mă pocăiesc de păcatele mele; căci, ducîndu-mă fără de pocăință, nu știu care întunerice mă va cuprinde și care muncă mă așteaptă pe mine".

Egumena a zis către dînsa: "Fiica mea, Eupraxia, viu este Domnul, că nesticăciosul tău Mire, Hristos, te-a făcut vrednică împărăției cerești și ți-a pregătit o cămară preafrumoasă și cununa slavei celei veșnice". Apoi egumena a început a-i spune toată descoperirea care o văzuse pentru dînsa și astfel i-a mîngîiat sufletul ei și a făcut-o cu bună nădejde. Egumena o ruga să mijlocească la Dumnezeu pentru dînsa, ca s-o învrednicească și pe ea de aceeași parte. Iar Eupraxia, zăcînd la picioarele egumenei, a început a slăbi cu trupul, căci mai întîi a început a căsca și a tremura, apoi au cuprins-o frigurile. Egumena a zis către surori: "Luați-o și duceți-o în casa cea de rugăciune, pentru că vine ceasul ei!"

Deci, luînd-o, au pus-o în casa de rugăciune, iar surorile ședeau lîngă dînsa triste, plîngînd pînă seara. Seara, egumena a poruncit surorilor să mănînce și doar Iulia să rămîină singură lîngă Eupraxia; pentru că aceea niciodată nu se depărta de dînsa. Iulia, închizîndu-se cu dînsa, a petrecut pînă dimineață. Ea se ruga de Eupraxia, zicînd: "Soră, să nu mă uiți înaintea Domnului; să-ți aduci aminte că am fost nedespărțită de tine pe pămînt, că te-am învățat la citirea cărților și că te-am îndemnat la nevoiță. Deci, roagă pe Hristos, ca să mă ia și pe mine cu tine!"

Sosind dimineața, egumena a văzut că Eupraxia este în răsuflările cele mai de pe urmă și a trimis la surori, zicînd: "Să vină să sărute pe Eupraxia cu sărutarea cea din urmă, pentru că se sfîrșește!" Surorile, adunîndu-se, o sărutau plîngînd și zicînd: "Soră, pomenește-ne și pe noi în împărăția lui Hristos!" Ea tăcea, neputînd să vorbească. Mai pe urmă de toate a venit la dînsa și aceea pe care o izbăvise de muncire diavolească și îi săruta mîinile, plîngînd și zicînd: "Aceste sfînte mîini mult mi-au slujit mie, nevrednica lui Dumnezeu, și cu ele s-a izgonit din mine diavolul care m-a muncit". Eupraxia nu-i răspundea. Egumena i-a zis: "Soră Eupraxia, nu miluiești pe această soră și nu-i răspunzi nimic, pentru că plînge așa?"

Eupraxia, uitându-se spre sora aceea, i-a zis: "Soră, pentru ce mă ostenești? Lasă-mă să mă odihnesc, că sînt aproape de sfîrșit. Însă, teme-te de Dumnezeu, că El te va păzi pe tine". Apoi, uitându-se la egumenă, a zis: "Maica mea, roagă-te pentru mine, că mare osteneală este sufletului meu în ceasul acesta". Egumena a început a se ruga pentru dînsa cu toate surorile. Cînd a sfîrșit rugăciunea și a zis "Amin", Sfînta și Cuvioasa mireasă a lui Hristos, Eupraxia, și-a dat cinstitul și sfîntul ei suflet în mîinile lui Dumnezeu, viețuind treizeci de ani de la nașterea sa. Surorile, plîngînd mult după dînsa, au îngropat-o lîngă maica sa și au preamărit pe Dumnezeu, că s-au învrednicit să aibă între dînsele o soră atît de plăcută Lui.

Iulia a petrecut nedepărtată de lîngă mormîntul ei trei zile, plîngînd și tînguindu-se; iar a patra zi a venit la egumenă veselă și bucuroasă și i-a zis: "Maica mea, roagă-te pentru mine, că mă cheamă Hristos, pe Care L-a rugat fericita Eupraxia pentru mine, păcătoasa, ca să fiu împreună cu dînsa". Zicînd aceasta și sărutînd pe toate surorile, într-a cincea zi s-a sfîrșit; și a îngropat-o lîngă mormîntul Sfîntei Eupraxia. După treizeci de zile, Cuvioasa egumenă Teodula diaconița, chemînd pe surori, le-a zis: "Să vă alegeți o altă maică în locul meu, care să vă poată povățui, pentru că pe mine mă cheamă Domnul, pe care Cuvioasa Eupraxia L-a rugat mult pentru mine, ca să mă rînduiescă cu dînsa și cu Iulia, că și ele împreună s-au învrednicit cămării cerești, la care mă duc și eu acum".

Surorile toate s-au veselit pentru Eupraxia și Iulia, că au intrat în bucuria Domnului lor, și se rugau ca și ele să se învrednicească de aceeași parte; iar pentru maica care le lăsa, plîngeau, și și-au ales pe una din surori, anume Teognia, ca să le fie egumenă. Apoi, chemînd-o egumena, a zis către dînsa: "Știi bine toată rînduiala și tipicul vieții mînăstirești. Te jur cu Preasfînta și cea de o ființă Treime, să nu cîștigi la mînăstire averi, nici oarecare bogății, ca să nu întorci mintea surorilor spre grijile pămîntești și, pentru acelea, să se lipsească de cele cerești; ci mai vîrtos, defăimînd toate cele vremelnice, să cîștigue pe cele veșnice". Iar către surori a zis: "Știți viața Sfîntei Eupraxia, faceți-vă urmă-toare ei, ca să vă învredniciți părții celei cu dînsa întru cămara cea cerească". Apoi, dînd tuturor sărutarea cea din urmă, a poruncit s-o ducă în casa de rugăciuni, să închidă ușile și să nu intre la dînsa nici una pînă a doua zi. Surorile, intrînd a doua zi dimineață, au găsit-o sfîrșită întru Domnul și, plîngînd, au îngropat-o lîngă Sfînta Eupraxia. Din ziua aceea n-au mai îngropat pe nici una în locul acela.

Multe minuni se făceau la cinstitele moaște ale celor plăcute lui Dumnezeu; pentru că se dădeau tămăduiri de toate neputințele și se izgoneau diavolii, care strigau, zicînd: "O, Eupraxie, și după moarte ne biruiești și ne alungi!"

Într-acest fel a fost petrecerea și viața Cuvioasei Eupraxia, care s-a învrednicit slavei celei cerești. Deci, să ne sîrguim și noi să-i urmăm ei. Să cîștigăm smerenia, ascultarea, blîndețea, iubirea și osteneala, răbdarea, curăția și întreaga ei înțelepciune, ca și noi, cu rugăciunile ei, să ne aflăm vrednici bunătăților veșnice și bucuriei și petrecerii cu cetele îngerești și să ne învrednicim a ne sătura de slava Domnului nostru Iisus Hristos, întru împărăția Lui cea cerească, cu toți sfinții, întru nesfîrșii veci. Amin.

Viața Cuviosului Macarie, egumenul mănăstirii de la Apele Galbene (25 iulie)

Plăcutul lui Dumnezeu, Macarie, cel numit cu numele fericirii, s-a născut în cetatea Novgorodului de Jos, din părinți dreptcredincioși și temători de Dumnezeu. Tatăl său se numea Ioan, iar mama sa, Maria. El era vrednic de mirare, încă de cînd era la pieptul maicii sale; căci, fiind mic, cînd suna clopotul bisericii la Utrenie, se deștepta din așternutul său și plîngea ca un prunc înțelept și, prin lacrimi - de vreme ce nu putea vorbi -, își arăta dorința, ca să-l ducă în biserică. El nu plîngea numai la Utrenie, ci și la toată cîntarea bisericească cînd suna clopotul, iar în vremea cealaltă era blînd. Părinții la început, neînțelegînd pricina plîngerii pruncului, se întristau. Dar odată, fiind un praznic oarecare și sunînd clopotul de Utrenie,

pruncul a început să plîngă foarte tare, după obicei. Părinții, voind să se ducă la biserică, ziceau între ei: "Dacă pruncul nostru n-ar plînge la sfînta biserică, l-am duce totdeauna la cîntările bisericești".

Deci, luîndu-l, l-au dus cu ei și, îndată, cînd au intrat cu dînsul în biserică, pruncul a încetat a plînge. Sfirșindu-se cîntarea bisericească, pruncul se bucura foarte mult și zîmbea către maica sa. Căci, precum de demult, glasul Preacuratei Fecioare, venind spre Sfînta Elisabeta, a umplut de bucurie pe pruncul ce se purta în pîntecele maicii, pe Sfîntul Ioan Înaintemergătorul - precum zice Scriptura: *Glasul închinării tale fiind în urechile mele, saltă pruncul de bucurie în pîntecele meu* - tot asemenea era și cu acest fericit prunc. Căci, imediat cum auzea glasul cîntării bisericești în urechile lui, plîngerea i se schimba întru bucurie; astfel, din acea vreme părinții lui, înțelegînd pricina plîngerii pruncului, au poruncit, ca la fiecare cîntare bisericească, să-l ducă în biserică. Dacă vreodată nu-l duceau în biserică, iarăși plîngea nemîngîiat, iar dacă îl duceau, se bucura; iar cînd se întorcea de la biserică, era vesel. Din aceasta au cunoscut părinții lui, că în prunc este o dumnezeiască rînduială.

Venind el în vîrstă, a fost dat la învățătura cărții, în care, sporind degrabă cu darul lui Dumnezeu, s-a făcut foarte priceput, nu după măsura anilor săi tineri, ci mai presus, covîrșind pe vîrstnicii săi și asemănîndu-se bărbaților celor mai desăvîrșiți. Pentru că în anii săi copilărești, se arăta cu mintea și obiceiul bărbatului celui mai desăvîrșit, nedîndu-se la jucăriile copilărești, ci în tăcere și blîndețe, lua aminte la învățătura ce îi stătea înainte. Apoi în toate diminețile umbla la biserică și cu dulceață, ascultînd citirile și cîntările bisericești, se aprindea cu duhul de dragostea lui Dumnezeu, din tinerețile sale deprinzîndu-se la obiceiul cel bun și plăcut lui Dumnezeu. Pentru aceea el era iubit de toți și toți spuneau pentru dînsul cîte un cuvînt proorocesc, cum că copilul acela avea să fie un bărbat plăcut lui Dumnezeu. Părinții lui se bucurau de dînsul, ca de un mare dar dumnezeiesc și mulțumeau lui Dumnezeu.

Copilul, văzînd rînduiala monahicească, o dorea foarte mult, Duhul Sfînt aprinzîndu-se în inima lui. Nespunînd nimănui dorința și scopul său, a ieșit în taină din casa părintească și s-a dus la o mînăstire de pe malul rîului Volga, care se numea Pecersca, și care era la o depărtare de cetate ca la trei stadii. Ajungînd la sfînta mînăstire, a rugat pe arhimandrit să-l primească în rînduiala monahicească.

Pe atunci era arhimandrit Dionisie, care după aceea a fost episcop al cetății Suzdal. Acela, văzînd pe copil tînăr, l-a întrebat de unde este și din ce neam. Dar el spunea că este din altă cetate, fără neam, orfan și sărac și că dorește să slujească lui Dumnezeu. Arhimandritul, văzînd pe copil că este priceput și cunoscînd că este vas ales al Sfîntului Duh, l-a primit și după cîtăva vreme l-a îmbrăcat în chipul îngeresc. Apoi, ducîndu-l în chilia sa, i s-a făcut lui povătuitor și învățător. Deci, fericitul Macarie, îndeplinindu-și dorința, a început a se nevoi cu toată osîrdia, împlinind toate faptele bune care se cuvin monahilor și plăcînd lui Dumnezeu întru toate și povătuitorului său ca Însuși lui Hristos, asemenea și fraților. Făcînd el toată ascultarea cu smerenie și blîndețe și păzind tăcerea cu nerăutate, s-a arătat de la început a fi desăvîrșit monah și bun nevoitor.

Deci, după plecarea lui de acasă, tatăl și maica lui l-au căutat pretutindeni; dar, negăsindu-l, s-au mîhnit foarte mult, pentru că nu se pricepeau unde s-ar fi ascuns. Ei socoteau că ori vreo fiară l-a mîncat, ori de oameni răi este dus sau ucis sau a pierit în alt chip, și pentru aceasta se tînguiau nemîngîiați. După trei ani, s-a întîmplat lui Ioan, tatăl lui Macarie, că s-a întîlnit cu un monah oarecare din mînăstirea aceea, cu care avea cunoștință și care venise în cetate pentru trebuința mînăstirească; și i-a spus lui mîhnirea sa pentru fiul cel pierdut și timpul în care a dispărut. Atunci monahul a zis lui Ioan: "Mi se pare că în acea vreme, mai înainte cu trei ani, a venit în mînăstirea noastră un copilăș frumos la chip și bun la fire, cu îmbrăcăminte proastă, pe care, primindu-l arhimandritul, l-a călugărit. El este acum în mînăstire, unde se nevoiește în călugărie și în fapte bune, sporind mai mult decît toți, iar numele lui este Macarie".

Auzind Ioan acestea, i s-a rănit inima ca de o săgeată și, plîngînd cu umilință, a alergat la mînăstirea aceea, căutînd încoace și încolo, vrînd să vadă pe fiul lui tuns în călugărie. Atunci arhimandritul, intrînd în chilie, a zis lui Macarie: "Fiule, tatăl tău, de care tu nu ne-ai spus, a venit aici, te caută și voiește să te vadă". Fericitul Macarie a răspuns: "Tată îmi este mie Domnul Dumnezeu meu, Cel ce a făcut cerul și pămîntul, iar după Domnul Dumnezeu, tu, învățătorul meu, îmi ești tată".

Ioan, tatăl lui, care stătea afară lângă chilie, auzind glasul fiului său, a strigat cu bucurie și cu plîngere, zicînd: "Macarie, fiul meu, arată-ți fața tatălui tău și nu ne mai lăsa în întristare pe mine și pe maica ta!" Dar el, stînd înăuntrul chiliei, a răspuns: "Tată, nu ne este cu puțință să ne vedem aici, deoarece Hristos Domnul grăiește în Evanghelia: *Cel ce iubește pe tată sau pe mamă mai mult decît pe Mine, nu este vrednic de Mine...* De dorești să mă vezi aici, atunci poate nu vrei să mă vezi în viața ce va să fie. Oare nu este mai bine să ne vedem acolo în veci întru darul Domnului nostru, decît aici vremelnic? Deci, să nu mă superi, tată, ci mergi cu pace întru ale tale, că eu, pentru dragostea ta, nu pot să mă lipsesc de dragostea Domnului meu".

Atunci tatăl lui mai mult a început a plînge și a grăi: "Fiul meu cel scump, de nu vei arăta tatălui tău fața ta, nicidecum nu mă voi duce de la chilia aceasta. Oare eu nu mă bucur de mîntuirea ta? Și oare socotești să fac vreo împiedicare alergării tale celei bune? Nicidecum. Ci numai voiesc să-ți văd fața și să vorbesc puțin cu tine". Iar fericitul petrecea ca un diamant tare, neînduplecîndu-se la rugămîntea cea cu lacrimi a tatălui său, nevoind nicidecum să se arate. Apoi tatăl a zis: "O, fiul meu, măcar dreapta ta să mi-o întinzi mie printre ferestre". Deci, cuviosul abia cu mare greutate și-a întins mîna, potolind tînguirea tatălui său. Deci, apucîndu-l tatăl său de mînă, i-a zis: "Macarie, fiul meu cel dulce, mîntuiește-ți sufletul tău și roagă-te lui Dumnezeu pentru noi să ne mîntuim cu rugăciunile tale". Astfel s-a dus Ioan în casa sa, bucurîndu-se, a spus și soției sale despre fiul lor. Deci, amîndoi s-au bucurat și au slăvit pe Dumnezeu.

Cuviosul Macarie, petrecînd în locașul acela, sporea zi de zi în nevoințele monahicești și întrecea cu faptele cele bune pe monahii care erau acolo. Pustnicia lui era mai presus decît a tuturor, căci mîncă foarte puțin, numai să nu moară de foame. Cînd stătea cu frații la masă, primea hrana cu atît de mare înfrînare și frică de Dumnezeu, parcă ar fi primit împărțirea cu dumnezeieștile Taine, și numai se prefăcea că mîncă, ca să nu se cunoască postirea lui. Pentru o viață ca aceasta a lui, după o vreme a început a fi cinstit și slăvit între toți frații. Nevoind cinstea și slava omenească, s-a gîndit să plece din mînăstirea aceea, să se depărteze de oameni în pustie, pentru că-i venise dorință de dulceața liniștii.

Deci, căutînd o vreme potrivită, a ieșit în taină, precum ieșise din casa părintească, și a plecat, punîndu-și nădejdea în Dumnezeu, întărindu-se cu credința și înarmîndu-se cu rugăciunea. Umblînd el prin pustie, s-a dus la rîul Luha și, plăcîndu-i locul acela, și-a făcut o colibă mică, unde a început a viețui singur întru Dumnezeu. Dar ce fel au fost nevoințele lui în pustia aceea, ce fel i-a fost lupta cu nevăzuții vrăjmași, ce fel i-a fost răbdarea și osteneala, cine poate să le spună? Toate acestea erau știute numai de Dumnezeu, Cel ce vede toate.

Dar făclia aceea nu putea fi ascunsă sub obrocul singurătății multă vreme, ci, după o vreme oarecare, a venit la arătare, descoperind Domnul pe robul Său spre folosul multora. Deci, au început a veni la dînsul cei care căutau mîntuirea și, folosindu-se de el, părăseau cele lumești și se sălășluiau lângă dînsul, ca cei ce își găseau multă dobîndă duhovnicească împreună cu el. După cîțiva ani, adunîndu-se mulți frați, s-a făcut acolo mînăstire de monahi și s-a zidit o biserică în numele Botezului Domnului nostru Iisus Hristos, prin sîrguința și ostenelele Cuviosului Macarie. Deci, așezîndu-se toate bine în locașul acela, plăcutul lui Dumnezeu dorea liniștea, pe de o parte nesuferind gîlcevile și grijile cele din afară, iar pe de alta, fugind de slava omenească; căci se vedea cinstit de toți, tulburîndu-i-se liniștea de cei ce veneau la dînsul. Deci, hotărînd fraților alt egumen, în ascuns de toți a ieșit de acolo și s-a dus în pustia cea dinlăuntru.

Umblînd el prin locuri neumblate, povățuindu-l Dumnezeu, s-a dus la Apele Galbene, unde era un iezor de partea cealaltă de rîul Volga. Plăcîndu-i acel loc, s-a sălășluit într-însul, slăvind pe Dumnezeu, și și-a făcut acolo o peșteră mică. La început viețuia singur, precum făcuse și la locul cel dintîi de lângă rîul Luha. Apoi Dumnezeu, Care rînduiește toate cele de folos, a făcut pe robul Său arătat oamenilor și l-a preamărit nu numai între creștini, dar și între agarenii care locuiau în părțile acelea sub stăpînirea Rusiei, și a plecat inima lor la milă pentru plăcutul Său. Aceia, venind la Sfîntul Macarie și văzîndu-i necîștigătoarea lui petrecere în pustie, se mirau de răbdarea lui și se umileau. Deci, îi aduceau pîine, faguri de miere, grîu și cele de hrană. El le primea cu mulțumire, dar nu le păstra pentru el, ci pentru cei ce veneau la dînsul, că începuseră mulți a-l cerceta, unii folosindu-se de viața lui; alții, din cuvintele lui

cele de Dumnezeu insuflate; iar alții, lepădându-se de lume, doreau să viețuiască lângă dînsul, ca prin povățuirea lui să afle calea mîntuirii.

Cuviosul, aducîndu-și aminte de Cuvîntul Domnului, Care zice: *Pe cel ce vine la Mine, nu-l voi scoate afară*, nu întorcea înapoi pe cei ce veneau la dînsul, nici nu-i oprea pe cei ce voiau să locuiască în pustie. După multă vreme, adunîndu-se mulți frați, s-a făcut și acolo mînăstire, iar Cuviosul Macarie, adăugînd sîrguințe și osteneli, a zidit biserică în numele Preasfîntei Treimi. Deci, s-a făcut egumen fraților, îngrijindu-se de mîntuirea lor, iar de cele de nevoie ale vieții se îngrijea Dumnezeu, pe de o parte, binecuvîntînd ostenelile lor cu îndestulare, iar pe de alta, trimițîndu-le cele de trebuință prin mîinile oamenilor celor milostivi. Mînăstirea Cuviosului Macarie din pustie se făcuse slăvită și începuseră a veni și mai mulți frați și se tundeau de dînsul în chipul monahicesc.

Între aceștia era și fericitul Grigorie, care se numea Pelșemschii. Acesta, socotind deșertăciunea lumii acesteia, precum se scrie în viața lui, și lăsîndu-și părinții săi, a venit în locul cel pustiu ce se numea "apele galbene", la Cuviosul Macarie egumenul, și s-a tuns de dînsul în schima monahală. El s-a făcut pustnic, privind la Sfîntul Macarie, începătorul său, și s-a învrednicit de rînduiala preoțească pentru bunătatea lui cea mare; căci fiii buni se aseamănă bunului părinte și ucenicii iscusiți se aseamănă iscusitului învățator. Deci, străbătuse vestea în toată Rusia de viața cea lui Dumnezeu plăcută a Cuviosului Macarie și de turma lui cea adunată; iar numele lui era cinstit, nu numai între popoare, dar și între domni. Aceia îi dădeau din averile lor, cele trebuincioase pentru întărirea mînăstirii lui, care, fiind desăvîrșită în toate, înflorea cu podoabele sale cele din afară și dinlăuntru, cu ocîrmuirea și cu frumoasa rînduială mulți ani, avînd în sine ceată de monahi îmbunătățiți, aleasă și plăcută lui Dumnezeu.

Acel cuvios le era tuturor slujitor, precum Domnul poruncește să fie un întîistătător, zicînd în Evanghelie: *care între voi va vrea să fie mare, să fie slujitorul vostru; și care între voi va vrea să fie întîiul, să vă fie slugă*. Egumenul se ostenea, slujind supușilor săi, și păstorul plăcea oilor sale; pentru că la toate slujbele mînăstirești el se afla întîi și niciodată nu se vedea obosit în toate zilele vieții lui, pînă la bătrînețe. Și i se făcuse și numire între oamenii din acel loc, pentru că îl numeau Macarie Jeltovodski, căci se sălășluisese lângă Apele Galbene și făcuse mînăstirea. Asemenea și mînăstirea lui o numeau Jeltovodska, care este păzită cu darul lui Dumnezeu pînă acum, măcar că a pătimit pustiire în vremile cele vechi, despre care se va vorbi îndată.

În anul de la facerea lumii 6944, (sau de la Hristos 1436) în zilele binecredinciosului și marelui domn Vasile Vasilievici, prin voința lui Dumnezeu, s-a făcut năvălirea agarenilor asupra părților Rusiei, căci păgînul împărat al acelor hoarde, anume Uluamet, fiind gonit din împărăția și patria sa, se apropiase de hotarele Rusiei. Deci, șezînd în cetatea cea pustiiată a Cazanului, a început a-și lăși stăpînirea sa, prădînd și pîrjolind pămîntul Rusiei. Fiul său, Momotec, s-a dus cu război asupra cetății Novgorodul de Jos, și, risipindu-se ostașii turcilor pretutindeni, au pustiit cu sabie și cu foc toate locuințele creștinești, pe cîte au putut să le ajungă mîna lor cea păgînă. Ei au străbătut și locurile cele pustii și au ajuns pînă la mînăstirea Jeltovodska (Apa Galbenă), a Cuviosului Macarie, în care, năvălind fără de veste, au omorît pe toți monahii și mireni care se aflau într-însa. Pe unii i-au secerat cu sabia, ca spicele din țarină, iar pe alții i-au robit și mînăstirea au ars-o. Pe Cuviosul Macarie, prinzîndu-l viu, l-au dus cu ceilalți robiți la voievodul lor. Căci numele lui Macarie era știut și între turci pentru viața lui slăvită și îmbunătățită.

Voievodul, văzînd pe Cuviosul Macarie, bărbat cinstit și împodobit cu căruntețe, știa toate cele despre cuvioșia sa, fiindcă era bun și blînd și nefăcînd rău nimănui, ci tuturor făcînd bine. Căci cuviosul îi primea cu dragoste pe toți și-i odihnea nu numai pe creștini, ci și pe turcii care veneau la dînsul. Pentru aceasta i s-a făcut milă voievodului de dînsul, Dumnezeu înmuind inima păgînilor, și ocăra pe ostașii săi cu mînie, zicîndu-le: "De ce ați supărat pe un om bun și sfînt ca acesta, care nu se lupta cu voi, stricîndu-i locuința? Au nu știți că pentru unii oameni blînzi ca aceștia se mînie Dumnezeu, Care este unul pentru toți oamenii?"

Voievodul agarenilor, milostivindu-se, a dat libertate Cuviosului Macarie și tuturor celor ce erau cu dînsul, împreună cu averile lor. Cu el mai erau ca la patruzeci de bărbați mireni, afară de femei și de

copii; pe toți aceia i-a dăruit cuviosului, poruncindu-i cuviosului părinte să nu mai locuiască în acele locuri, zicînd: "Să te duci fără de întârziere din locurile acestea, unde vei vrea, fiindcă pămîntul acesta este al nostru, supus împărăției Cazanului".

Deci, cuviosul s-a rugat voievodului să-l lase mai întîi să meargă să îngroape pe frații săi uciși în mînăstire. Deci, sfîntul a mers cu toți oamenii cei liberați cu dînsul la locașul său cel dărimat și, văzînd trupurile fraților săi, a plîns pentru dînșii cu amar; că se vedeau cuvioșii părinți ca cei de demult, uciși în Sinai și Rait, precum și în mînăstirea Cuviosului Sava, căci și aceștia au băut același pahar de chinuri ca și acei cuvioși mucenici ce s-au învrednicit părții și împărăției lui Hristos. Cuviosul Macarie, adunînd trupurile celor uciși și îngropîndu-le în cîntare de psalmi, s-a sfătuit cu oamenii care erau cu dînsul, unde să se ducă de acolo, căci sfîntul nu se îngrijea pentru sine. El, care murise o dată pentru lume, era gata să moară și din această viață vremelnică; dar grija lui era pentru oamenii cei liberați cu dînsul, ca să nu cadă iarăși în mîinile agarenilor, care nu-i lăsau să se ducă la locuințele lor de mai înainte ce erau pustiite, ci să se mute aiurea, în alte locuri îndepărtate. Deci s-au hotărît să meargă spre hotarele Galiției, care are o depărtare de Apele Galbene, ca la 250 de stadii și mai mult. Rugîndu-se el lui Dumnezeu și punînd nădejdea sa în El, au plecat în cale de frica păgînilor, prin păduri neumblate și prin bălți; atunci fiind luna iunie.

Mergînd ei multe zile, n-a ajuns poporului pîinea și era mare mîhnire celor ce slăbeau de foame, pentru că nu se găsea la dînșii nimic de mîncare. Dar după rînduiala dumnezeiască și cu rugăciunile Cuviosului Macarie, împreună călător cu ei, au găsit într-un loc strîmt, un animal sălbatic, care se numește zimbru, l-au prins viu și voiau să-l junghie pentru hrană. Deci, cereau sfîntului părinte binecuvîntare și dezlegare de post, căci atunci era postul apostolilor, și încă mai erau trei zile pînă la praznicul Sfinților Apostoli Petru și Pavel. Dar cuviosul nu-i binecuvînta să dezlege postul cel așezat de Sfînta Biserică, ci le porunca să aștepte cu răbdare ziua praznicului apostolesc, mîngîindu-i cu cuvinte insuflăte de Dumnezeu și întărindu-i în răbdare.

El le-a poruncit să taie urechea zimbrului prins și să-l lase viu, căci le zicea: "Fiilor, să mă credeți, că dumnezeiasca purtare de grijă nu vă va lăsa pe voi. În ziua în care va veni dezlegarea postului, în acea zi se va da și zimbrul în mîinile voastre. Deci, să mai așteptați încă pînă a treia zi, căci Domnul este puternic să păzească viața voastră de moarte". Atunci oamenii au făcut după porunca sfîntului, căci, tăind urechea zimbrului, l-au slobozit și astfel au mers trei zile și trei nopți flămînzi. Cuviosul, care din tinerețe era deprins cu postirea, nu se îngrijea de sine și se ruga lui Dumnezeu pentru dînșii ca să-i întărească.

Deci, zicea către oameni: "Fiii mei, nu vă mîhniți, ci rugați-vă Domnului, pentru că Cel ce în pustie a hrănit cu mană pe Israil patruzeci de ani, Acela este puternic ca și pe voi să vă hrănească în aceste zile; căci El pe toate cele ce le-a zidit în această viață, le hrănește și le înviază, cu dreapta Sa cea dătătoare de viață, după cum scrie în psalmi: *Deschizi mîna Ta și sature pe tot cel viu de bună voie!* Oamenii, întărindu-se ca și cu pîine, se îmbărbătau de cuvintele cuviosului, ca cele ce erau cu adevărat hrană duhovnicească; căci Atotputernicul și hrănitorul Dumnezeu le ușura foamea fără hrană și-i păzea pe ei, încît nici din copiii cei mici n-au murit în foamea aceea.

Sosind ziua Sfinților Apostoli, Cuviosul Macarie, abătîndu-se puțin de popor în pustie, și-a ridicat mîinile spre cer și s-a rugat, zicînd: "Te laud, Doamne, Iisuse Hristoase, Dumnezeule cel binecuvîntat, Care ne-ai păzit vii pînă acum. Cu adevărat Te binecuvîntează toată suflarea și toată făptura, că în Tine toate viază și se mișcă. Deci caută cu milostivire din înălțimea Ta cea sfîntă și ascultă rugăciunea nevrednicului Tău rob și, precum altădată ai hrănit cinci mii de oameni cu cinci pîini, tot așa și pe acești oameni ai Tăi hrănește-i în această pustie, prin milostiva și iubitoarea Ta rînduială". Astfel rugîndu-se sfîntul, îndată zimbrul cel pomenit mai înainte a fost adus de o mîină nevăzută în mijlocul poporului, care l-a prins viu cu mîinile. Văzîndu-i urechea cea tăiată, au cunoscut că este același, iar nu altul. Deci, s-au mirat foarte mult și l-au adus la sfîntul cu bucurie. Iar el, văzînd acel vînat minunat, a dat slavă lui Dumnezeu și l-a binecuvîntat spre mîncare.

Oamenii, junghiind zimbrul și frigîndu-l, toți au mîncat și s-au săturat din destul și au mulțumit lui Dumnezeu. Iar sfîntul a zis către dînșii: "Fiilor, de acum înainte să nu vă mai mîhniți pentru mîncare, să nădăjduiți numai spre Dumnezeu și să fiți mulțumiți". Pornind de acolo, totdeauna găseau hrană trimisă lor de Dumnezeu; uneori zimbru, alteori cerb, care cu blîndețe venind în mîinile lor, îl prindeau. Această purtare de grijă a lui Dumnezeu a ținut pînă ce au trecut drumul acela lung și pustiu și s-au apropiat de rîul ce se numește Unja, ajungînd în cetatea cu același nume, adică în hotarele pămîntului Galiției.

Cetatea Unja era mică în acea vreme, iar împrejurul ei avea numai cîteva sate mici. Cuviosul mergînd cu poporul acela, locuitorii cetății, înștiințîndu-se de venirea lui, au ieșit cu bucurie în întîmpinare, pentru că auziseră de sfințenia lui, și l-au primit cu cinste și cu dragoste, ca pe îngerul lui Dumnezeu. Cei ce veniseră, spuneau cum Domnul a arătat minunat mila Sa spre dînșii, liberîndu-i din robie, și cum cuviosul i-a scăpat de foame, prin dumnezeiasca purtare de grijă, hrănindu-i cu rugăciunile sale. Cei ce auzeau acestea, slăveau pe Dumnezeu, iar pe plăcutul Lui foarte mult îl cinsteau. Însă el, nesuferind cinstea și slava oamenilor, dorea iarăși liniștea pustiei și întreba pe locuitorii de acolo, unde ar putea găsi un loc plăcut lui pentru petrecere.

Deci, i s-a ales lui un loc bun ca la cincisprezece stadii departe de rîul Unja, care era neted și șes, avînd împrejur păduri frumoase; iar oamenii care merseseră cu sfîntul, s-au sălășluit fiecare unde au voit; unii în cetate, iar alții în satele de primprejur. Cuviosul, iubind locul acela arătat lui în pustie, a înfipt o cruce și, zidind o chilie, s-a sălășluit acolo. Tot acolo, după puțînă vreme și cu bunăvoința lui Dumnezeu, s-a întemeiat și mînăstire pentru petrecerea monahilor.

Fericitul Macarie, viețuind după obiceiul său întru cuvioșie și dreptate, slujea lui Dumnezeu prin rugăciuni ziua și noaptea, prin doxologii și ostenele pustnicești, făcîndu-se tuturor chip de dumnezeiască plăcere și de sfințenie. Acestea s-au adevărit prin darul cel minunat al tămăduirii ce i s-a dat de la Dumnezeu. Căci pe o fecioară oarecare, îndrăcită și oarbă, care a fost adusă de părinți la dînsul, a tămăduit-o prin semnul Sfintei Cruci și prin rugăciune, izgonind dintr-însa pe diavol și dînd ochilor ei vedere curată.

Ajungînd la adînci bătrîneți și fiind aproape de sfîrșit, s-a dus după o trebuință sau, mai bine zis, după a lui Dumnezeu rînduială, în cetatea Unja. Acolo, îmbolnăvindu-se și cunoscîndu-și plecarea sa către Dumnezeu, a poruncit ca, după moartea lui, să-i ducă trupul în pustie, la mînăstire. Apoi, rugîndu-se lui Dumnezeu și dînd tuturor pace, binecuvîntare și ultima sărutare, a adormit întru Domnul în 25 zile ale lunii iulie, plin de zile și de dumnezeiască plăcere, petrecînd în nevoițe monahicești ca la 80 de ani, iar de la nașterea lui, 95 de ani. În ceasul acela în care Cuviosul Macarie și-a dat sfîntul său suflet în mîinile lui Dumnezeu, toată cetatea, satele de primprejur, toți oamenii cîți se aflau prin case, pe drumuri și ori unde se întîmplau, s-au umplut de o minunată mireasmă, ca și cum ar fi ieșit din tămîie și smirnă, și toți au cunoscut că Sfîntul Macarie Jeltovodski s-a mutat către Domnul. Dumnezeu a cinstit moartea plăcutul Său cu o minune ca aceea, după cum se scrie: *Cinstită este înaintea Domnului moartea cuviosului Lui...*

Deci, la cinstitul lui trup s-a adunat toată cetatea și mulțime de oameni din satele de primprejur și au făcut multă plîngere de pierderea unui luminător și rugător către Dumnezeu ca acela. Deci, ducîndu-l cu lumînări, cu tămîieri și cu cîntare de psalmi în mînăstirea lui din pustie, după cum a poruncit, l-au îngropat cu cinste, slăvind pe Dumnezeu. În vremea morții acestui sfînt părinte, a aducerii cinstitelor lui moaște din cetate în mînăstire și a îngropării, mulți neputincioși, fiind cuprinși de diferite boli, cu rugăciunile cuviosului au luat tămăduire și sănătate. Asemenea și după moartea lui, a început a se da tămăduiri de la cinstitul lui mormînt, celor ce veneau cu credință. Aceasta pentru că Dumnezeu slăvea pe plăcutul Său, fiind tămăduitorul acelei țări, ajutător și folositor, care nu numai de boli și de vrăjmașii cei nevăzuți a reușit a-i scăpa pe oameni, ci i-a apărat și de potrivnicii cei văzuți, scoțîndu-i din robia agarenilor, precum îndată se va povesti.

În anul de la facerea lumii 7030 (sau de la Hristos 1522) și în zilele marelui domn Vasilie Ivanovici, a fost năvălire de mulțimea agarenilor asupra aceluia loc. Numărul lor era ca la douăzeci de mii. Aceia, înconjurînd cetatea Unja, dădeau război tare asupra ei, luptîndu-se trei zile și trei nopți. Iar cetatea fiind

mică, precum s-a zis mai sus, și oamenii într-însa neiscușiți la război, decît numai avînd nădejdea spre Dumnezeu, spre Preasfînta Fecioară și spre Cuviosul Macarie, de al cărui ajutor de multe ori în asemenea întîmplări au fost nelipsiți, prin această nădejde întărindu-se, au început a se împotrivi, sfînd bărbătește contra vrăjmașilor.

În acea vreme era în cetate un trimis al marelui domn, voievodul Teodor. Acesta văzînd multa putere agarenească și fiind în frică și nepricepere, cetățenii îi spuneau lui, zicînd: "De multe ori veneau agarenii asupra cetății noastre, cercînd să o ia, dar n-au putut, pentru că au fost bătuți și izgoniți de Cuviosul Macarie. Alte ori stăteau departe, umblînd primprejur și neîndrăznind să se apropie de cetate. Deci, ni s-a întîmplat nouă, de am prins pe unii din ei și-i întrebam: "Pentru ce umblați așa de departe și nu vă apropiați de cetate?" Aceia răspundeau: "Am văzut un monah mare, ținînd cetatea în mînă. Uneori îl vedeam în nori, deasupra cetății, iar alteori, călare pe un cal alb, umblînd prin văzduh, îngrozindu-ne și gonindu-ne". Auzind aceasta de la cetățeni, voievodul Teodor a intrat în biserică și, căzînd înaintea icoanei Cuviosului Macarie, a început a se ruga cu lacrimi, zicînd: "Părinte, Sfinte Macarie, precum mai înainte de multe ori ai izbăvit această cetate din mîinile agarenilor, tot așa și acum, izbăvește-o pe dînsa cu rugăciunile tale și păzește de robie pe poporul cel numit cu numele lui Hristos, ca vrăjmașii noștri nici să se bucure și nici să ne batjocorească". Voievodul Teodor zăbovind la rugăciune și agarenii apropiindu-se mai mult de cetate, au aprins-o și o văpaie mare de foc a ajuns pînă la mijlocul cetății.

Deci, toți erau cu frică și mare cutremur. Pe de o parte, că erau cuprinși de barbari, iar pe de alta, că erau arși de foc. Deci, se deznădăjduseră de viața lor. Atunci ei au strigat cu glas și cu plîngere mare, grăind: "Sfinte Macarie, ajută-ne nouă și izbăvește-te-ne de primejdia aceasta!" În acea vreme, mulți cetățeni au văzut pe cuvios sfînd deasupra cetății și ținînd în mîini un vas cu apă, turnînd apă peste foc. Îndată s-a vărsat o ploaie mare, de care nu numai focul s-a stins, dar și toată cetatea se părea că plutește pe apă.

Atunci turcii s-au tulburat și au început a se tăia și a se ucide singuri unii pe alții, astfel că mulți dintre ei au căzut singuri, iar alții fugeau, nefiind goniți de nimeni. Cetățenii, văzînd tulburarea oștilor agarene și cunoscînd ajutorul lui Dumnezeu care s-a făcut prin rugăciunile Sfîntului Macarie, au deschis porțile cetății și s-au pornit împotriva vrăjmașilor lor. Astfel i-au biruit pe ei cu bătaie mare și pe mulți, prinzîndu-i vii, i-au dus în cetate, întrebîndu-i: "Pentru ce s-au tulburat ostașii voștri și s-au tăiat singuri între ei?" Iar ei spuneau: "Am văzut pe un monah sfînd deasupra cetății, care mai întîi prin săgetături ne ucidea pe noi, apoi s-a arătat în mijlocul cetelor noastre, umblînd pe un cal alb. Acela a pricinuit asupra noastră frică și spaimă mare, încît eram ca nebunii, necunoscîndu-ne unii pe alții. Deci, ne-am tulburat și, pârîndu-ne că ne luptăm cu voi, ne-am ucis pe noi înșine". Aceasta auzind-o cetățenii, au mulțumit lui Dumnezeu și Sfîntului Macarie, plăcutul Său.

În acea vreme a izbăvit și mînăstirea sa, în care s-a îngropat el, și care era departe de cetatea Unja ca la cincisprezece stadii. Căci cetatea robindu-se de dînșii, și un număr de ostași despărțindu-se de ei, s-au pornit asupra mînăstirii sfîntului. Dar cînd s-au apropiat de dînsa, au fost loviți cu teamă, și de frică, pornindu-se la fugă, mulți s-au înecat în rîu. Deci, de atunci, nimeni din potrivnici nu mai îndrăznea să meargă pe alături de mînăstire, trecînd departe de ea, aducîndu-și aminte de pedeapsa de mai înainte.

Trecînd zece ani, iarăși au năvălit agarenii cu multă putere asupra părților acelor și, înconjurînd cetatea Galiției, se luptau împotriva ei cu vitejie. Cuviosul Macarie în același fel ca mai înainte, a izbăvit cetatea Unja din hotarele Galiției, arătîndu-se agarenilor cu îngrozire, tulburîndu-i și gonindu-i pe ei.

Este de cuviință să se pomenească încă și aceasta: Pe o femeie, anume Maria, tînără, frumoasă la chip și foarte înțeleaptă, din cetatea Unja, au robît-o turcii Cazanului. Ea, fiind de trei zile legată cu alți robiți, plîngea cu amar și, temîndu-se foarte mult să nu fie necinstită de păgîni, nimic n-a gustat din hrana ce i se dădea ei în acele zile. Nici apă n-a băut, căci lacrimile ei îi erau pîine și băutura ziua și noaptea și, în tînguirea sa, rugîndu-se lui Dumnezeu și Preacuratei Născătoare de Dumnezeu, chema în ajutor pe grabnicul folositor în primejdii, pe Cuviosul Macarie Jeltovodski, căci mare credință avea către dînsul.

După trei zile, oprindu-se turcii noaptea într-un loc pustiu, și Maria, fiind legată, culcându-se pe pământ a adormit tare; una de osteneală, iar alta de întristare, căci nu dormise de când o prinseseră agarenii. Dormind ea, i s-a arătat întâi în vis Cuviosul Macarie, stînd la căpătîiul ei, și atingînd-o cu mîna în dreptul inimii, i-a zis: "Femeie nu te mîhni, ci scoală-te și mergi în ale tale!" Ea văzînd acestea în vis și neputînd să se deștepte, sfîntul iarăși a apucat-o de mîna și a ridicat-o, zicîndu-i: "Scoală-te și urma-ză-mă!" Deșteptîndu-se ea din somn, s-a văzut dezlegată de legături și a văzut pe Cuviosul Macarie, cu chipul foarte cinstit și luminos, nu în vis, ci la arătare și cărunt la barbă, precum se zugrăvește pe icoană. Deci, poruncindu-i să-l urmeze, el mergea înainte, iar ea în urmă, și, nevăzînd-o nimeni dintre turci, a scos-o din tabăra lor. Iar Maria, urmîndu-i, gîndea în sine dacă nu cumva i se pare ei vis acea vedenie. Apoi au început a se arăta zorile dimineții, iar sfîntul s-a făcut nevăzut din fața ei. Femeia nu pricepea unde se găsește, căci vedea locul pustiu și s-a înfricoșat; dar, privind înapoi și încolo, a cunoscut că este aproape de cetatea Unja și a văzut chiar și cetatea.

Apoi, degrabă a alergat spre ea cu bucurie și cu lacrimi și, sosind la porți, bătea, strigînd: "Deschideți-mi, deschideți-mi!" Păzitorii întrebînd cine este, ea le-a spus cele despre sine, și au cunoscut-o, pentru că bărbatul ei era știut tuturor și toți știau de robia ei. Deschizîndu-i poarta, au dus-o în cetate, unde erau atunci și casnicii ei, scăpați de frica turcilor. Toți, nu numai ai săi, dar și cetățenii, au avut bucurie mare de dînsa și de acea preaslăvită minune, pentru că Maria spunea tuturor, cum Domnul a scăpat-o din robia agarenilor, prin plăcutul Său, Macarie, pe care s-a învrednicit a-l vedea cu ochii. După atîta depărtare de cale, ea a fost adusă într-un ceas pînă la cetate, cale care se făcea în multe zile. Auzind toți aceasta, au preamărit pe Dumnezeu și au slăvit pe Sfîntul Macarie, plăcutul lui Dumnezeu, ale cărui minuni s-au făcut înainte, s-au făcut și după aceea și se fac și acum, prin ajutor în nevoi și tămăduiri de toate bolile. A le spune pe acestea, nu ne ajunge vremea să le povestim. Pe acelea le știu cei din Rusia Mare, iar mai cu seamă cei ce-l au izbăvitor și mijlocitor către Dumnezeu pentru ei, pe dînsul îl pun înainte și aleargă la dînsul cu credință în felurite trebuințe.

Să mai povestim încă în puține cuvinte numai una, cum s-a înnoit mînăstirea Jeltovodska, a Cuviosului Macarie, după pustiirea sa. Acea înnoire s-a făcut astfel: "După robia și pustiirea agarenilor, despre care s-a zis mai înainte, trecînd mulți ani, și împărăția Cazanului fiind supusă prin dreptatea lui Dumnezeu sub stăpînitoarea mînă a marilor stăpînitori ai Rusiei, un monah plăcut lui Dumnezeu, cu numele Avramie, începînd nevoința călugăriei sale în pustia din hotarele Siberiei și viețuind pustnicește în munții dinspre miazănoapte, i s-a făcut de trei ori arătarea Cuviosului Macarie, poruncindu-i să meargă în pustia cea de la Apele Galbene și să locuiască în locul în care era mai înainte mînăstirea; căci Preamilostivul Dumnezeu voiește ca acolo să așeze viață monahicească și să se înnoiască în acel loc lauda Sa cea dumnezeiască. Avramie, mergînd la hotarele Apelor Galbene, întreba și cerceta despre locul vechii mînăstiri, dar nu era nimeni care să știe acel loc, decît numai prin povestiri se spunea că este în pustia aceea, unde a fost odată mînăstirea Cuviosului Macarie, pentru că din zilele în care fusese năvălirea agarenilor, părțile de sub stăpînirea împărăției Cazanului erau pustii.

Dar cînd binecredinciosul împărat și marele domn Ioan Vasilievici a biruit pe agareni cu ajutorul lui Dumnezeu și a luat împărăția Cazanului, atunci popoarele creștine au început a locui cu încetul în acele locuri pustii. După aceea, Avramie s-a dus acolo în zilele binecredinciosului împărat și marelui domn Mihail Teodorovici și ale Preasfințitului Patriarh Filaret. Deci, aflînd locul acela după multă căutare, s-a umplut de mare bucurie. Dar văzîndu-l băltoș, s-a gîndit să se sălășluiască în alt loc, nu departe. Atunci iar i s-a arătat Cuviosul Macarie și i-a poruncit să nu viețuiască în altă parte decît acolo.

Avramie sălășluindu-se acolo, au început a veni la dînsul monahii cei trimiși de Dumnezeu și a-și zidi chilii. Ei au făcut mai întâi o biserică mică de rugăciune. Avramie se ducea la mînăstirea Cuviosului Macarie cea din Unja și se închina cinstitului mormînt. Zugrăvind acolo icoana sfîntului, a adus-o în pustia Apelor Galbene s-o binecuvinteze, ca și cum ar aduce pe plăcutul lui Dumnezeu Macarie la locul lui cel dinainte, și au început a se face minuni de la acea cinstită icoană.

După aceasta, Avramie s-a dus la Moscova, împărăteasca cetate, și a luat poruncă de la împăratul și binecuvîntare de la preasfințitul patriarh pentru zidirea mînăstirii și a bisericii. Astfel mînăstirea cea veche

a Cuviosului Macarie, cea de la Apele Galbene, s-a înnoit după mulți ani cu rugăciunile lui cele sfinte și cu darul Domnului nostru Iisus Hristos, Căruia se cuvine slavă împreună cu Tatăl și cu Sfântul Duh, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

SFÂNTUL SFINȚIT MUCENIC ERMOLAE, PREOTUL NICOMIDIEI, ȘI CEI ÎMPREUNĂ CU DÂNSUL (26 iulie)

Sfântul Ermolae preotul, cu cei care au pățimit împreună cu el, Sfinții Mucenici Ermip și Ermocrat, au fost din clerul bisericii Nicomidiei. Ascunzându-se într-o casă, aceștia au scăpat vii din cei 20.000 de sfinți mucenici, care au fost arși în biserica Nicomidiei de Maximian și a căror pomenire se cinstește la 28 decembrie. Deci dintre toți rămânând acești trei slujitori ai Domnului, se ascundeau de frica păgânilor prin felurite locuri. Însă unde puteau, învățau pe credincioși sfânta și dreapta credință și îi întorceau către Hristos. Și văzând Sfântul Ermolae pe Sfântul Pantelimon doctorul și vorbind cu dânsul cu cuvinte insuflăte de Dumnezeu, l-a făcut creștin. Iar când Pantelimon a fost prins și dus la muncire de același păgân, adică de Maximian, împăratul Romei, acela l-a întrebat de la cine a învățat credința creștinească, iar Sfântul Pantelimon, neputând să mintă, i-a spus despre Sfântul Ermolae, preotul creștin.

Deci, fiind prinși bătrânul Ermolae și robii lui Hristos cei împreună-slujitori cu dânsul, Ermip și Ermocrat, au fost aduși la judecata păgânească. Și fiind întrebați, au mărturisit cu îndrăzneală pe Hristos, adevăratul Dumnezeu și au batjocorit pe necurații idoli și închinătorii lor. Pentru aceasta au luat de la chinuitor pedeapsa cu moartea, sfârșindu-se prin tăiere de sabie. Despre pătimirea lor se scrie mai pe larg în viața Sfântului Mare Mucenic Pantelimon, ce se prăznuiește în ziua de 27 iulie.

SFÂNTA MUCENIȚĂ PARASCHEVA (26 iulie)

Sfânta Parascheva, cuvioasa muceniță a lui Hristos, s-a născut într-un sat din cele ce erau în hotarele Romei celei vechi, din părinți creștini cu numele Agaton și Politeia. Aceștia păzeau poruncile Domnului fără pregetare, dar n-aveau copii. Deci se rugau cu dinadinsul lui Dumnezeu ca să le dea copii, iar Ziditorul și Milostivul Dumnezeu, Care face voia celor ce se tem de El, ascultându-le rugăciunea, le-a dăruit pe această fiică, care s-a născut în ziua a șasea a săptămânii, și au numit-o la Sfântul Botez, Parascheva, după numele zilei în care se născuse, fiindcă ziua a șasea la greci se numește "paraschevi", adică vineri. Iar după ce a fost întărcată din tânără vârstă, s-a dăruit pe sine lui Dumnezeu și a fost învățată de maica sa toate tainele credinței creștinești. Deci se îndeletnicea de-a pururea și neconținut cu rugăciunea în biserică și, învățând Sfintele Scripturi, citea totdeauna sfintele cărți. Iar după ce s-au săvârșit părinții ei, a împărțit la săraci toate averile ce-i rămăseseră. Apoi, tunzându-se și îmbrăcându-se în chipul monahicesc, a ieșit, propovăduind numele adevăratului Dumnezeu și al Domnului nostru Iisus Hristos, și a întors pe mulți din elini la cunoștința lui Dumnezeu.

În vremile acelea, împărățind în Roma Antonin, niște iudei au pârât-o către dânsul, zicând: „O femeie oarecare, cu numele Parascheva, propovăduiește pe Iisus, Fiul Mariei, pe care părinții noștri L-au pironit pe cruce”. Iar împăratul, auzind acestea, a poruncit s-o aducă pe ea înaintea lui. Și când a văzut-o, s-a minunat de priceperea și frumusețea ei. Apoi a zis către dânsa: „Dacă te vei pleca mie și vei jertfi zeilor, te vei face moștenitoare a multor daruri, iar dacă nu te vei pleca, te voi da la cumplite chinuri”. Iar Sfânta Parascheva i-a răspuns: „Să nu-mi fie mie a mă lepăda de numele lui Hristos și al Dumnezeului meu, ci să piară zeii care n-au făcut cerul și pământul”. Atunci împăratul, aprinzându-se de mânie, a poruncit să

pună pe capul ei un coif de fier, înroșit în foc. Acest lucru făcându-se, ea s-a păzit nevătămată cu dumnezeiasca rouă. Deci, pentru o minune ca aceasta, mulți au crezut în Hristos în acel ceas.

După aceasta, a poruncit să o arunce pe dânsa într-o căldare de aramă plină cu smoală și cu untdelemn înfierbântat. Și făcându-se acest lucru, sfânta se vedea stând în mijlocul căldării răcorindu-se; iar împăratul, văzând-o pe dânsa stând astfel, a zis: „O, Paraschevo, stropește-mă și pe mine cu smoală din căldare, ca să cunosc, dacă smoala și untdelemnul sunt fierbinți cu adevărat”. Atunci sfânta, umplându-și mâinile sale cu smoală și untdelemn din căldare, a aruncat-o în obrazul împăratului, care, fiind lovit în luminile ochilor, îndată a orbit și a strigat cu glas mare, zicând: „Miluiește-mă pe mine, roaba adevăratului Dumnezeu, și dă-mi mie lumina ochilor mei; și voi crede în Dumnezeul pe Care Il propovăduiești tu!” Iar sfânta făcând rugăciune către Dumnezeu, îndată împăratul Antonin a văzut și împreună cu toți din casa lui au crezut în adevăratul Dumnezeu, botezându-se în numele Preasfintei Treimi.

Iar Sfânta Parascheva, plecând de acolo, s-a dus prin alte cetăți și sate, propovăduind numele Domnului nostru Iisus Hristos. Și intrând într-o cetate, în care era ighemon oarecare Asclapie, a propovăduit preasfântul nume al lui Hristos, adevăratul Dumnezeu. Deci sfânta a fost adusă înaintea ighemonului și, chemând numele Mântuitorului Hristos și însemnându-se cu semnul Sfintei Cruci, a mărturisit că este creștină și l-a propovăduit pe Hristos că este Dumnezeu al cerului și al pământului.

Iar ighemonul, tulburându-se și mâniindu-se pentru aceasta, a trimis-o pe dânsa la un balaur înfricoșat, care avea culcușul într-un loc în afara cetății și căruia îi dădeau spre mâncare, după obicei, pe cei osândiți la moarte. Și după ce sfânta a fost dusă în locul acela, balaurul, văzând-o pe dânsa, a șuiert tare și, deschizându-și gura, a scos mult fum. Iar sfânta, stând aproape de fiară, a zis: „O, fiară, a venit peste tine urgia lui Dumnezeu și pieirea”. Și suflând asupra aceluia balaur și făcând semnul Sfintei Cruci peste el, fiara a șuiert tare și a crăpat în doua, făcându-se nevăzută. Atunci ighemonul și toți cei împreună cu dânsul, văzând acest lucru, au crezut în Dumnezeu. Iar sfânta, intrând iarăși în cetate, a propovăduit pretutindeni și pe mulți a întors la adevărata cunoștință de Dumnezeu.

După aceasta, Sfânta Parascheva a intrat în altă cetate, în care era stăpânitor un ighemon cu numele Tarasie, care, înștiințându-se despre dânsa, a adus-o înaintea divanului său. Deci, fiind întrebată de dânsul despre credință, a spus că este creștină și a mărturisit pe Hristos, adevăratul Dumnezeu. Pentru aceasta, a fost pusă înaintea o căldare de aramă plină cu untdelemn, smoală și plumb; apoi făcându-se foc dedesubt și aceea fierbând tare, pe când clocotea, ighemonul a poruncit să fie aruncată sfânta într-însa. Dar, focul stingându-se prin venirea unui dumnezeiesc înger, căldarea s-a răcit și sfânta a rămas nevătămată. Apoi multe și felurite munci aducând tiranul asupra sfintei, nu a putut să clinească credința ei cea tare. Iar mai pe urmă i-a tăiat capul cu sabia și sufletul ei a mers la locașurile cele veșnice.

CUVIOSUL MOISE UNGURUL **(26 iulie)**

Necuratul vrăjmaș s-a obișnuit ca să ridice război împotriva omului mai mult prin patima cea necurată a desfrânării, pentru ca omul să se întunece prin acea spurcăciune și să nu privească în toate lucrurile lui spre Dumnezeu, de vreme ce numai cei curați cu inima vor vedea pe Dumnezeu. Asupra acestui război nevoindu-se mai mult decât alții, fericitul Moise a pățimit rău din destul, ca un bun ostaș al lui Hristos, până ce a biruit desăvârșit puterea necuratului vrăjmaș, iar nouă ne-a lăsat pildă viața lui binecuvântată.

Fericitul Moise era de neam ungar și iubit binecredinciosului, Sfântului și răbdătorului de chinuri domn al Rusiei, Boris. Aceluia îi slujea împreună cu fratele său, Gheorghe, care a fost ucis la râul Altî împreună cu Sfântul Boris, de către ostașii lui Sviatopolc cel fără de Dumnezeu, care i-au tăiat capul, pentru gherdanurile cele de aur pe care le pusese pe dânsul Sfântul Boris. Deci fericitul Moise, izbăvin-du-se

singur de moarte, s-a dus în cetatea Kievului, la Predislava, sora lui Iaroslav, și s-a ascuns acolo de frica lui Sviatoplc, rugându-se lui Dumnezeu cu dinadinsul, până ce a venit dreptcredinciosul domn Iaroslav, mânat fiind de jalea uciderii fratelui său, și a biruit pe Sviatoplc cel fără de Dumnezeu.

Deci când Sviatoplc, scăpând în pământul leșesc, s-a întors iarăși cu Boleslav și a izgonit pe Iaroslav, atunci el a rămas în Kiev, iar Boleslav, întorcându-se în pământul său, a luat cu dânsul în robie pe două surori ale lui Iaroslav și pe mulți boieri de-ai lui, cu care a dus și pe acest fericit Moise, ferecat cu fiare grele de mâini și de picioare și păzit cu tărie; pentru că era puternic la trup și frumos la față.

Și văzându-l pe acest fericit în pământul leșesc, o femeie oarecare din cele de neam bun, frumoasă și tânără, cu bogăție multă și putere mare - al cărei bărbat plecând cu Boleslav, nu s-a mai întors, pentru că a fost ucis în război -, s-a rănit cu vederea de poftirea trupească spre acest cuvios și a început a-l îndemna pe el cu cuvinte înșelătoare, zicându-i: „O, omule, pentru ce suferi niște munci ca acestea, având pricepere prin care ai putea să scapi de ferecături și chinuri?” Moise i-a răspuns ei: „Așa a voit Dumnezeu”. Iar femeia aceea a zis către dânsul: „De te vei supune mie, te voi izbăvi pe tine și te voi face mare în pământul leșesc și mă vei stăpâni pe mine și toată avuția mea”.

Iar fericitul, pricepând pofta ei cea spurcată, i-a zis: „Care bărbat, ascultând de femeie, s-a îndreptat vreodată? Adam cel dintâi zidit, ascultând pe femeie, a fost izgonit din Rai. Samson, sporind cu puterea mai mult decât toți și pe vrăjmași biruindu-i, prin femeie a fost vândut celor de altă seminție. Solomon, ajungând la adâncul înțelepciunii, supunându-se femeii, s-a închinat idolilor. IrodA multe biruințe a făcut, dar, robindu-se de femeie, a tăiat pe Ioan înainte-mergătorul. Deci cum voi fi eu liber când mă voi face rob femeii, pe care din naștere n-am cunoscut-o niciodată?”

Iar ea a zis: „Eu te voi răscumpăra și te voi face slăvit și stăpân peste toată casa mea, căci voiesc să te am de bărbat, numai să faci voia mea. Pentru că nu pot suferi să văd frumusețile tale care se pierd fără de minte”. Fericitul Moise a zis către dânsa: „Să știi bine că nu voi face voia ta, nici nu poftesc stăpâniile și bogățiile tale. Decât toate acestea, mie îmi este mai bună curăția cea trupească și sufletească. Deci să nu mi fie mie a-mi pierde ostenele mele cele de cinci ani în legăturile acestea, pe care mi le-a dăruit Domnul a le răbda, fiind nevinovat de asemenea munci, pentru care nădăjduiesc a fi izbăvit de muncile veșnice”.

Atunci femeia, văzându-se lipsită de niște frumuseți ca acelea, a trecut la alt sfat diavolesc, gândind că dacă-l va răscumpăra, atunci i se va supune cu totul, chiar dacă nu va voi el. Deci a trimis la cel care îl robise, spunând că-i va da cât va voi, numai să i-l vândă ei pe Moise. Iar acela, găsind prilej de a câștiga bogăție, a luat o mie de galbeni de la dânsa și i-a vândut ei pe Moise. Iar femeia, luându-l în stăpânire, îl trăgea fără de rușine la lucrul cel necuvios. Pentru că, dezlegându-l din legături, l-a îmbrăcat în haine de mare preț și îl hrănea cu bucate gustoase; apoi, îmbrățișându-l cu dragoste, îl silea la pofta trupească. Iar fericitul Moise, văzând nebunia acelei femei, se silea mai mult la rugăciune și la post, dorind pentru Dumnezeu pâine uscată și apă, în curăție, decât bucatele cele de mult preț și vin cu spurcăciune. Și îndată s-a dezbrăcat de podoaba hainelor, precum a făcut Iosif, și a scăpat de păcat, socotind de nimic viața lumii acesteia.

Deci, femeia, rușinându-se, s-a pornit spre mânie și s-a gândit să omoare cu foame pe fericitul Moise, aruncându-l în temniță. Iar Dumnezeu, Care dă hrană tuturor, Care a hrănit în pustiu pe Ilie, pe Pavel Tebeul și pe mulți alți robi ai Săi ce au nădăjduit spre Dânsul, n-a lăsat nici pe acest fericit, fiindcă a plecat spre milă pe o slugă a acelei femei, care în taină îi dădea lui hrană. Iar alții îl sfătuiau, zicându-i: „Frate Moise, ce te oprește să te însori? Ești încă tânăr, iar această văduvă a trăit numai un an cu bărbatul ei și este mai frumoasă decât alte femei, are bogăție nenumărată și putere mare în acest pământ leșesc; că de ar voi, nici mai-marele cetății nu s-ar scârbi de dânsa, iar tu, fiind sărac și rob, nu voiești să-i fii stăpân? Iar dacă vei zice: «Nu pot să calc poruncile lui Hristos», oare nu zice El în Evanghelie: Pentru aceasta omul va lăsa pe tatăl său și pe mama sa și se va lipi de femeia sa și vor fi amândoi un trup... Asemenea zice și Apostolul: Mai bine este a se însura, decât a se arde. Același lucru zice și despre văduve: Vreau ca văduvele tinere să se mărite.

Iar tu, nefiind legat de rânduiala călugărească, ci slobod fiind de aceea, pentru ce te dai la muncile cele rele și amare, pătimind astfel? De ți se va întâmpla să mori în primejdia aceasta, ce laudă vei avea? Pentru că cine din dreptii cei dintâi, precum a fost Avraam, Isaac și Iacov, s-au scârbit de femei? Nimeni din ei, decât numai monahii aceștia de acum. Iosif a fugit pentru o vreme de femei, dar mai pe urmă și el a luat femeie. Deci și tu, de vei ieși cu viață de la femeia aceasta, mi se pare că mai pe urmă vei căuta tu însuși femeie. Deci cine nu va râde de nebunia ta? Mai bine este a te supune acestei femei și să fii liber și stăpân în toată casa ei".

Iar fericitul Moise le-a răspuns: „Așa, fraților și bunilor mei prieteni; bine mă sfătuiți. Cunosc că mai cumplite cuvinte îmi puneți înainte, decât șoptirile șarpelui din rai către Eva. Voi mă siliți să mă plec acestei femei, dar nicidecum nu voi primi sfatul vostru; căci, chiar dacă mi s-ar întâmpla să mor în legăturile acestea și în muncile cele amare, aștept să iau milă de la Dumnezeu cu totul. Dacă mulți drepti s-au mântuit prin femei, eu unul sunt păcătos și nu pot să mă mântuiesc prin femeie. Dacă Iosif s-ar fi supus mai întâi femeii lui Putifar, apoi n-ar fi împărățit după aceea, când și-a luat femeia sa în Egipt. Dar Dumnezeu, văzând răbdarea lui cea mai dinainte, i-a dăruit împărăția Egiptului. De aceea este laudat și între neamuri ca un întreg înțelept, deși a avut fii.

Iar eu nu doresc împărăția Egiptului, nici să stăpânesc cu putere și să fiu mare în acest pământ leșesc; nici să mă arăt cinstit departe, întru tot pământul Rusiei, căci am defăimat toate acestea pentru împărăția de sus. De aceea, de voi ieși cu viață din mâinile acestei femei, nu voi căuta altă femeie, ci, voinde Dumnezeu, mă voi face monah. Căci iată ce zice Hristos în Evanghelie: Tot cel ce-și va lăsa casa, frații, surorile, pe tată sau pe maică, pe femeie, pe fii sau averea pentru numele Meu, va lua însușit și va moșteni viața veșnică... Deci pe voi să vă ascult sau pe Hristos? Apostolul zice: Cel neînsurat se îngrijește de ale Domnului, cum îi va plăcea; iar cel însurat se îngrijește de ale lumii și cum va plăcea femeii. Deci vă întreb acum: Cui se cade a sluji mai mult? Domnului sau femeii? Știu că scrie și aceasta: Slugilor, ascultați pe stăpânii voștri, dar la bine, iar nu la rău. Deci să înțelegeți voi, cei ce mă țineți pe mine, că niciodată nu mă va înșela frumusețea femeiască, nici nu mă va despărți de dragostea lui Hristos!"

Femeia auzind acestea, a primit în inima sa alt gând viclean și a poruncit să pună pe fericitul pe un cal și să-l poarte cu multe slugi prin cetățile sale și prin sate, zicându-i: „Toate acestea sunt ale tale, dacă îți plac; să faci precum voiești cu toate". Apoi zicea și către popor: „Iată, stăpânul vostru și bărbatul meu; deci toți întâmpinându-l, să vă închinați lui!" Iar fericitul, râzând de nebunia ei, i-a zis: „In zadar te ostenești, că nu vei putea să mă amăgești cu lucrurile cele stricăcioase ale lumii acesteia, nici să-mi furi bogăția mea duhovnicească cea nesticăcioasă. Deci înțelege și nu te osteni în deșert". Iar femeia i-a zis cu mânie: „Oare nu știi că ești vândut mie? Deci cine te va scoate din mâinile mele? Eu nu te voi libera nicidecum viu, ci te voi da la moarte după multe munci". Iar fericitul i-a răspuns cu îndrăzneală: „Nu mă tem de nici un rău, că Domnul este cu mine, Căruia de acum, după voința Lui, doresc să-I slujesc în viața monahicească".

În acea vreme, povățuit fiind de Dumnezeu, a venit de la Sfântul Munte la fericitul Moise un monah oarecare, preot cu rânduiala, și l-a îmbrăcat în sfântul chip îngeresc, adică monahicesc. Acel monah l-a învățat cum să trăiască în curăție, spunându-i să nu se plece vrăjmașului și să nu se teamă de acea necurată femeie, apoi a plecat. Iar după aceea a fost căutat pretutindeni, dar n-a putut fi aflat. Atunci femeia, deznădăjduindu-se de nădejțile sale, a făcut răni mari pe trupul Cuviosului monah Moise, căci, întinzându-l la pământ, a poruncit să-l bată cu toiege, încât și pământul s-a umplut de sângele lui. Iar cei care-l băteau, îi ziceau: „Pleacă-te stăpânei tale și fă voia ei; iar de nu o vei asculta, atunci trupul tău îl vom sfărâma în bucăți, căci să nu socotești că vei scăpa din muncile acestea, și după multe munci îți vei da sufletul tău cu amar. Deci miluiește-te singur, leapădă aceste rupturi călugărești și îmbracă-te în haine scumpe boierești și te vei izbăvi de muncile care te așteaptă".

Viteazul Moise le-a răspuns: „Fraților, faceți-vă porunca voastră neconținând nicidecum, căci mie nu-mi este cu putință să mă lepăd de călugărie și de dragostea lui Dumnezeu. Și nici un fel de muncă, nici focul, nici sabia, nici bătăile nu pot să mă despartă pe mine de Dumnezeu și de acest mare chip îngeresc. Iar acestei femei fără de rușine și întunecată, care și-a arătat pe față nerușinarea sa, defăimând cu totul nu

numai frica lui Dumnezeu, ci și rușinea cea omenească, silindu-mă pe mine fără de rușine la spurcăciune și la preacurvie, nu mă voi pleca, nici nu voi face voia ei!"

Iar femeia aceea, având multă grijă cum ar putea să-și răzbune rușinea sa, a scris mai pe urmă domnului Boleslav o scrisoare ca aceasta: „Știi singur că bărbatul meu a fost ucis în războiul în care a fost cu tine, iar tu mi-ai dat voie să iau de bărbat pe care voi dori. Deci eu am iubit pe un tânăr din cei robiți de tine. Acela fiind frumos, l-am răscumpărat și l-am luat în casa mea. Am dat pentru el aur mult și i-am dat tot ceea ce a fost în casa mea, aur și argint, și i-am încredințat lui toată puterea, numai să voiască să-mi fie bărbat; iar el toate acestea le-a socotit întru nimic. Încă de multe ori l-am chinuit cu foame și cu bătaii, dar nimic n-am sporit. Nu i-a fost destul a fi ferecat cinci ani de cel care îl robise și, iată, al șaselea an l-a petrecut la mine și a fost mult muncit pentru neascultare. Toate acestea singur le-a tras asupra sa, pentru învârtășirea inimii sale; iar acum încă este și călugărit de un monah. Deci tu ce poruncești să fac cu dânsul?"

Atunci domnul Boleslav a poruncit să vină acea femeie la dânsul și să aducă și pe Moise. Deci ea a făcut după porunca lui, iar Boleslav, când a văzut pe cuviosul, l-a silit mult să ia pe femeia aceea de soție, dar nu l-a putut îndupleca. Iar mai pe urmă, a zis către dânsul: „Cine este atât de nesimțitor ca tine, care te lipsești de multe bunătăți și de cinste și te-ai dat la munci amare? Să știi că de acum îți stă înaintea viața sau moartea. Ori faci voia stăpânei tale, ca să fii cinstit de noi și să ai stăpânire mare, ori, neascultând-o, după multe și cumplite munci ai să primești moartea!" Apoi a zis și către femeie: „Nicidecum să nu liberezi pe acest rob, ci ca o stăpână să faci cu el orice voiești, ca să nu îndrăznească nici ceilalți a nu asculta pe stăpânii lor". Iar Cuviosul Părintele nostru Moise, i-a răspuns: „Ce folos va fi omului - zice Domnul - de ar câștiga toată lumea și își va pierde sufletul? Sau ce va da omul în schimb pentru sufletul lui? Iar tu de ce îmi făgăduiești slavă și cinste, din care tu însuși vei cădea degrabă, iar mormântul te va primi neavând nimic? Asemenea și această femeie ticăloasă va pieri rău!"

Și s-a împlinit lucrul acela după proorocia cuviosului. Dar mai înainte de aceea, luând femeia mai mare stăpânire asupra lui, îl trăgea cu mai multă nerușinare spre păcat, încât a poruncit cu sila să-l pună în patul ei, sărutându-l și îmbrățișându-l. Dar n-a putut nici cu această înșelăciune să-l atragă spre dorirea sa. Și a zis cuviosul către ea: „O, femeie, în zadar este osteneala ta, căci să nu socotești că nu fac acest păcat ca un nebun oarecare sau ca și cum n-aș putea, ci pentru frica lui Dumnezeu mă îngrețoșez de tine, cea necurată". Auzind acestea femeia, a poruncit ca în fiecare zi să-i dea câte o sută de lovituri, iar mai pe urmă a poruncit să-i taie și mădularele cele tainice.

Deci Cuviosul Moise zăcea ca un mort din pricina curgerii sângelui, abia având în sine puțină suflare. Și învoindu-se Boleslav la aceasta și vrând ca mai mult să facă cele plăcute acelei femei, pentru mărirea neamului ei și pentru dragostea ce o avea către dânsa, a ridicat prigoană mare împotriva monahilor și i-a izgonit pe toți din stăpânirea sa. Iar Dumnezeu a răzbunat degrab pe robii săi, căci Boleslav a murit de năprasună într-o noapte și din această pricină s-a făcut mare tulburare în tot pământul leșesc. Deci popoarele, sculându-se, au ucis pe episcopi și pe boierii lor, printre care și pe acea femeie fără de rușine. Pentru această mânie a lui Dumnezeu, care a fost după izgonirea monahilor cea pentru călugăria Cuviosului Moise, aducea aminte după mulți ani marelui domn Iziaslav al Kievului, doamna lui, care era din Polonia, fiica lui Boleslav, rugându-l cu învățătură să nu gonească din stăpânirea sa pe Cuviosul Antonie și pe frații lui, pentru tunderea fericitului Varlaam și a lui Efrem famenul.

Dar noi să vorbim despre ce ne stă înaintea. Cuviosul Părintele nostru Moise, întărindu-se puțin, s-a dus la peștera Cuviosului Antonie, purtând pe sine rănilor mucenicești, ca un ostaș viteaz al lui Hristos și a viețuit acolo cu dumnezeiască plăcere, nevoindu-se în rugăciuni, în post, în privegheri și în toate faptele bune monahicești, prin care a biruit desăvârșit toate meșteșugirile necuratului vrăjmaș. Deci, pentru multele biruințe ale patimilor celor necurate de curvie care s-au luptat împotriva acestui cuvios, Domnul i-a dăruit putere să biruiască aceleași patimi, care se luptă și împotriva celorlalți. Căci un frate se lupta cu patima desfrânării și, ducându-se la cuviosul acela, îl ruga să-l ajute, zicându-i: „Orice îmi vei porunci, mă făgăduiesc că voi păzi până la moarte". Iar cuviosul i-a zis: „Nicidecum în viața ta să nu vorbești cu femeie". Deci el s-a făgăduit cu osârdie, că va păzi această poruncă. Apoi sfântul, urmând celui dintâi

Moise, care a făcut minuni cu toiagul său, s-a atins de sânul fratelui cu toiagul -fără de care nu putea să umble, de durerea rănilor pe care le suferise mai înainte -, și îndată s-au omorât patimile cele necurate din trupul acelu frate și de atunci n-a mai avut nici o supărare.

Deci acest bun ostaș al lui Hristos a petrecut șaisprezece ani în pătimirea și nevoița sa cea plăcută lui Dumnezeu. Cinci ani a fost chinuit fără vină în legături de cel ce-l robise, arătând răbdarea lui Iov cea cu mulțumită lui Dumnezeu. Al șaselea an a pățimit bărbătește pentru curăție, mai mult decât Iosif. Apoi, prin liniștea cea de zece ani din peșteră, după rânduiala îngerească de la Sfântul Munte Athos, a strălucit mai mult decât alții, precum Moise cel dintâi, prin cele zece porunci date prin rânduirea îngerului din Sfântul Munte al Sinaiului. De aceea și acest Cuvios Moise, s-a învrednicit cu adevărat a fi văzător de Dumnezeu, pentru că s-a aflat vrednic fericirii celor curați cu inima. El s-a mutat la privirea lui Dumnezeu față către față în ziua de 26 iulie, fiind încă viu Cuviosul Antonie, în a cărui peșteră zac și până acum moaștele făcătoare de minuni ale acestui sfânt bărbat, care nu și-a întinat curăția.

Și biruiește Sfântul Moise și după moarte patimile cele necurate cu moaștele sale, precum a adeverit Sfântul Ioan Multpătimitorul. Căci acela, fiind luptat de patima desfrânării, s-a închis în peșteră; și, îngropându-se până la umeri în dreptul moaștelor Cuviosului Moise, după ce a pățimit mult, mai pe urmă a auzit glasul Domnului, zicându-i să se roage sfântului ce era aproape de el. Deci după ce Ioan Multpătimitorul s-a rugat Cuviosului Moise, îndată s-a izbăvit de războiul cel necurat și a biruit patima desfrânării.

Asemenea și pe alt frate pătimaș, același Sfânt Ioan l-a izbăvit de o supărare ca aceea, când i-a dat un os din moaștele Cuviosului Moise, ca să-l lipească de trupul său, precum se scrie în viața Cuviosului Ioan Multpătimitorul. Deci să ne fie și nouă a avea povățuitor spre a ne izbăvi din toate necurățiile pe Cuviosul acesta Moise, prin rugăciunile sale care îndreptează fără de rătăcire la calea mântuirii, și cu dânsul să ne închinăm feței lui Dumnezeu Celui închinat în Treime, Căruia I se cuvine slava, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

SFÂNTUL MARE MUCENIC PANTELIMON, DOCTORUL FĂRĂ DE PLATĂ (27 iulie)

Pe vremea împărăției păgânului Maximian, cumplitul muncitor al creștinilor, toată lumea era acoperită cu întunericul păgânătății închinării la idoli. Atunci s-a făcut mare prigonire pretutindeni asupra celor ce credeau în Hristos. Deci mulți mărturisitori ai preasfântului nume al lui Iisus Hristos au fost uciși. Intre aceștia a pățimit pentru Hristos și Sfântul Mare Mucenic Pantelimon, din cetatea Nicomidiei, care se află în părțile Bitiniei. Acest slăvit între mucenici și răbdător de chinuri al lui Hristos, s-a născut în cetatea Nicomidiei, din tată de neam bun, cinstit și bogat, cu numele Evstorghie și din maica sa, Euvula.

Tatăl său era cu credința păgân, sârguindu-se cu căldură la închinarea idolilor, iar maica sa era creștină, învățând de la strămoșii săi sfânta credință și slujind cu osârdie lui Hristos. Deci, fiind ei însoțiți cu trupurile, erau despărțiți cu duhul, el jertfind mincinoșilor zei, iar ea aducând jertfe de laudă adevăratului Dumnezeu. Și născând acest prunc, despre care ne este cuvântul, l-au numit pe el Pantoleon, care se tâlcuiește "cu totul leu", ca cel ce avea să fie cu bărbăția asemenea cu leul, însă mai pe urmă a fost numit Pantelimon, adică "întru tot milostiv", pentru că tuturor s-a arătat că este milostiv, când tămăduia pe cei bolnavi fără de plată, iar pe cei săraci îi miluia, împărțind cu dărnicie averile părintești celor ce aveau trebuință.

Deci fiind el încă copil, maica sa îl creștea în buna credință creștină, învățându-l să cunoască pe Unul și adevăratul Dumnezeu, Care este în ceruri, pe Domnul nostru Iisus Hristos; să-I placă Lui cu lucruri bune, să creadă într-Insul și să se abată de la închinarea idolilor celor mulți. Deci copilul lua aminte la învățătura maicii sale și cunoștea în parte, pe cât putea înțelege în anii copilăriei. Dar, o, ce pagubă și

lipsire! Maica lui cea bună și învățătoarea sa s-a dus către Domnul din tinerețe, lăsând pe copil nevenit încă în vârsta și în înțelegerea cea desăvârșită. Iar după sfârșitul ei, copilul a mers lesne în urma rătăcirii tatălui său, fiind dus adeseori de dânsul la idoli și învățându-se la păgânătatea lor.

Deci pruncul a fost dat mai întâi la învățătura gramaticii și, după ce a sporit în cărțile elinești și a învățat bine toată filosofia cea din afară, tatăl său l-a dat la meșteșugul doctoricesc, la un oarecare Eufrosin, doctor slăvit, ca să se deprindă cu acel meșteșug. Iar copilul, fiind isteț la minte, a învățat toate cu înlesnire și degrabă a întrecut pe cei de o vârstă cu el, aproape asemănându-se cu învățătorul său. Și era bun la obicei, bine grăitor, frumos la față, iubit de toți și cunoscut însuși împăratului Maximian; pentru că în acea vreme Maximian locuia în Nicomidia, chinuind pe creștini, și la praznicul Nașterii lui Hristos, a ars în biserică douăzeci de mii de sfinți mucenici (Pomenirea lor la 28 decembrie), iar pe Sfântul Antim (Pomenirea lui la 3 septembrie) episcopul și pe mulți alții i-a omorât cu felurite chinuri.

Iar Eufrosin doctorul se ducea adeseori cu leacuri la acel chinuitor, în palatele împărătești, și la oamenii lui, pentru că doctorul acela dădea leacuri la toată curtea împărătească. Și ducându-se el la palat, mergea cu dânsul și copilul Pantoleon și toți, văzându-l, se mirau de frumusețea și înțelegerea lui cea bună. Deci, văzându-l și împăratul, l-a întrebat de unde este și al cui fiu este, și aflând cele despre dânsul, împăratul a poruncit învățătorului să-l învețe pe copil bine tot meșteșugul doctoricesc, vrând ca întotdeauna să-l aibă pe lângă dânsul, ca pe un vrednic a sta înaintea împăratului și a-i sluji lui.

În vremea aceea, era în Nicomidia un preot bătrân, cu numele Ermolae, care, de frica păgânilor, se ascundea cu puțini creștini într-o casă oarecare mică și neștiută. Iar Pantoleon, mergând de la casa sa către învățătorul său, îi era calea pe lângă casa aceea mică, în care se ascundea Sfântul Ermolae. Deci acesta, văzând pe ferestruie pe tânăr trecând pe acolo adeseori, cunoștea de pe față și din vedere năravul lui cel bun, și cunoscând cu duhul că va fi vas ales al lui Dumnezeu, a ieșit odată din casă înaintea tânărului, care tocmai trecea pe acolo, și l-a rugat ca să intre puțin în casa lui. Iar tânărul, fiind smerit și ascultător, a intrat în casa bătrânului, iar el, punându-l aproape de dânsul, l-a întrebat de neam, de părinți, de credință și de întreaga lui viață.

Iar tânărul, povestindu-i toate cu de-amănuntul, i-a spus că maica lui a fost creștină și a murit, iar tatăl lui trăiește după legile elinești, închinându-se zeilor. Atunci Sfântul Ermolae l-a întrebat pe dânsul, zicându-i: „Dar tu, fiule, de ce parte și credință voiești să fii? De credința tatălui tău sau a maicii tale?” Tânărul a răspuns: „Maica mea, pe când trăia, mă învăța credința sa și eu am iubit credința ei. Însă tatăl meu, ca cel mai tare, mă silește la legile elinești și dorește să mă rânduiască în palatele împărătești, adică în rânduiala celor de aproape, a boierilor ostășești și a slugilor împăratului”. Sfântul l-a întrebat iarăși: „Ce fel de învățatură te învață pe tine dascălul tău?” Tânărul a răspuns: „Învățătura lui Asclapie, a lui Hipocrate și a lui Galen, pentru că așa voiește tatăl meu. Dar și dascălul meu zice că de voi învăța acele învățături, voi putea, cu înlesnire, să tămăduiesc toate bolile oamenilor”.

Atunci Sfântul Ermolae, luând pricină spre vorba cea de folos, a început a semăna în inima tânărului, ca într-un pământ bun, sămânța cea bună a cuvintelor lui Dumnezeu. Deci i-a zis: „Cre-de-mă pe mine, bunule tânăr, că învățăturile și meșteșugurile lui Asclapie, Hipocrate și Galen sunt mici și puțin pot să ajute celor ce lucrează cu ele. Încă și zeii, pe care îi cinstesc împăratul Maximian, tatăl tău și ceilalți elini, sunt deșeți, fiind povești și înșelăciuni ale celor cu minte puțină. Iar adevărat și Atotputernic Dumnezeu este Unul Iisus Hristos, în Care de vei crede, apoi numai cu chemarea Preacinstiului Lui nume, vei putea tămădui toate bolile. Pentru că Acela orbii a luminat, leproșii a curățit, morților le-a dăruit viață, iar pe diavolii care sunt cinstiți de elini, i-a izgonit din oameni cu un cuvânt.

Dar nu numai singur Hristos, ci și hainele Lui erau dătătoare de tămăduiri. Pentru că o femeie, fiind bolnavă de curgerea sângelui de 12 ani, numai cât s-a atins de marginea hainelor Lui, îndată s-a tămăduit. Dar cine poate să spună cu de-amănuntul toate lucrurile Lui cele minunate? Căci precum nu este cu putință a număra stelele cerului, nisipul mării și picăturile de ploaie, tot așa nu se pot spune nici minunile și mărirea lui Dumnezeu. El este și acum ajutător tare robilor Săi, că mângâie pe cei mârniți, tămăduiește pe cei bolnavi, izbăvește din primejdii și scoate din toate răutățile potrivnice, neașteptând să fie rugat de

cineva; ci întâmpinând mai înainte de rugăciune și chiar de pornirea inimii. El dă celor ce-L iubesc pe El putere să facă unele ca acestea, încă le dăruiește și mai mari faceri de minuni, iar la urmă le dă lor desăvârșit viață fără de sfârșit, întru slava cea veșnică a împărăției cerurilor".

Niște cuvinte ca acestea ascultându-le Pantoleon, le credea ca adevărate și, ascunzându-le în inima sa, cu dulceață se adâncea în ele cu mintea, zicând sfântului bătrân: „Eu pe acestea de multe ori le-am auzit de la maica mea și am văzut-o adeseori rugându-se și chemând pe acel Dumnezeu, de care tu vorbești". Deci, din acea zi, Pantoleon trecea în fiecare zi pe la bătrân și se îndulcea de vorbele lui cele insuflate de Dumnezeu, povățuindu-se spre cunoștința adevăratului Dumnezeu. Și când se întorcea de la dascălul Eufrosin, nu se ducea la casa sa, până ce mai întâi nu cerceta pe bătrânul Ermolae, de la care primea cuvinte folositoare de suflet.

Și i s-a întâmplat lui odată că, plecând de la dascăl și abătându-se puțin din cale, a aflat un prunc mort, mușcat de o viperă mare, și pe vipera aceea zăcând aproape de cel mort. Văzând aceasta Pantoleon, la început s-a temut și s-a depărtat puțin, dar mai pe urmă s-a gândit în sine, zicând: „Acum mi se cade mie să încerc să știu dacă sunt adevărate cele grăite de bătrânul Ermolae". Și căutând spre cer, a zis: „Doamne Iisuse Hristoase, măcar că nu sunt vrednic a Te chema, însă de voiești ca să fiu robul Tău, arată-Ți puterea Ta și fă ca, întru numele Tău, pruncul acesta să învie, iar vipera să moară". Atunci îndată, pruncul deșteptându-se ca din somn, s-a sculat, iar vipera a crăpat în două și a rămas moartă. Deci Pantoleon, văzând această minune, a crezut desăvârșit în Hristos, și-a ridicat ochii săi trupești și sufletești spre cer și a binecuvântat pe Dumnezeu cu bucurie și cu lacrimi, mulțumindu-I că l-a scos pe el din întuneric și l-a adus la lumina cunoștinței Sale.

Apoi îndată, alergând la Sfântul Ermolae preotul, a căzut la cinstitele lui picioare, cerând Sfântul Botez și spunându-i cele ce i s-au întâmplat, adică, cum a înviat pe pruncul cel mort, cu puterea numelui lui Iisus Hristos și cum a murit vipera cea purtătoare de moarte. Și sculându-se Sfântul Ermolae, s-a dus cu dânsul să vadă vipera cea omorâtă și, văzând-o, a mulțumit lui Dumnezeu pentru minunea ce o făcuse și prin care a adus pe Pantoleon la cunoștința Sa. Apoi, întorcându-se acasă, a botezat pe tânăr în numele Tatălui, al Fiului și al Sfântului Duh și, săvârșind Sfânta Liturghie în camera sa cea mai dinlăuntru, l-a împărțășit cu dumnezeieștile Taine, cu Trupul și Sângele lui Hristos.

După primirea Sfântului Botez, Pantoleon a petrecut lângă bătrânul Ermolae șapte zile, învățând dumnezeieștile cuvinte care i se grăiau prin gura bătrânului. Deci adăpându-se ca dintr-un izvor viu, și-a pregătit sufletul său spre îmbelșugarea roadelor duhovnicești cu darul lui Hristos. Iar a opta zi, când s-a întors acasă, tatăl său i-a zis lui: „Fiule, unde ai zăbovit atâtea zile, că eu am fost în mare grijă pentru tine?" Sfântul a răspuns: „Am fost cu dascălul în palatele împărătești de am tămăduit pe un bolnav iubit împăratului și șapte zile nu ne-am depărtat de la dânsul, până nu l-am făcut sănătos". Aceasta a zis-o sfântul, nu ca și cum ar minți, ci ca o pildă, prin care îi spunea în taină adevărul, căci în mintea sa numea dascăl pe Sfântul Ermolae preotul, palate împărătești numea camera cea mai dinlăuntru, în care s-au săvârșit dumnezeieștile Taine; iar bolnav numea sufletul său cel iubit Impăratului ceresc, care s-a tămăduit în șapte zile prin doctoria duhovnicească.

Iar a doua zi, mergând el la dascălul Eufrosin, a fost întrebat de acela: „Unde ai stat atâtea zile?" El i-a răspuns: „Tatăl meu cumpărând o moșie, m-a trimis acolo ca să o iau, și am zăbovit, cercetând bine pe toate cele ce sunt acolo, căci a fost cumpărată cu mare preț". Aceasta i-o spunea cu tâlc pentru Sfântul Botez, pe care îl primise, și pentru înștiințarea celorlalte taine ale credinței creștinești, care sunt comori neprețuite, covârșind toate bogățiile, căci au fost cumpărate cu Sângele lui Hristos. Auzind aceasta Eufrosin, a încetat să-l mai întrebe.

Iar fericitul Pantoleon era plin de darul lui Dumnezeu, purtând înlăuntru comoara sfintei credințe. Și se îngrijea foarte mult de tatăl său, cum l-ar putea scoate din întunericul închinării idolești și să-l aducă la lumina cunoștinței lui Hristos. Pentru aceea, vorbea cu dânsul în toate zilele pilde înțelepte și îi punea întrebări, zicându-i: „Tată, pentru ce zeii cei ce stau în picioare rămân până astăzi așa precum sunt puși

din început, și niciodată nu șed; iar cei făcuți șezând pe scaun, șed până astăzi și nu se scoală niciodată?" Iar tatăl îi răspundea: „Fiule, este grea această întrebare și nu pot să răspund la ea”.

Iar sfântul totdeauna punând tatălui său și alte întrebări, asemenea acesteia, l-a făcut a se îndoii de zeii săi și a cunoaște încetul cu încetul înșelarea și rătăcirea închinării de idoli. Deci tatăl său a încetat a mai cinsti pe idoli, cum îi cinstea mai înainte, când le aducea jertfe și li se închina în toate zilele, și a început a-i sfârâma și a nu se închina lor. Iar Pantoleon văzând aceasta, se bucura că cel puțin a reușit a-l face pe tatăl său să se îndoiască de zei, deși nu-l întorsese desăvârșit de la ei. Și voia de multe ori să sfârâme idolii tatălui său, care erau mulți în casa lor, dar se oprea, pe de o parte ca să nu mânîie pe tatăl său, pe care se cuvenea a-l cinsti după porunca lui Dumnezeu, iar pe de alta, voia să aștepte până ce singur tatăl său va cunoaște pe adevăratul Dumnezeu și el singur îi va sfârâma cu mâinile sale.

În acea vreme, au adus la Pantoleon pe un orb care cerea tămăduire și zicea: „Mă rog ție, miluiește-mă pe mine, care nu văd lumina cea dulce; căci toți doctorii din această cetate m-au dofforit și nici un folos nu mi-au adus; ba chiar și cea din urmă vedere ce o mai aveam, mi-au luat-o împreună cu toată averea mea, căci am cheltuit mult la dâșii, dar am luat mai mult vătămare și pagubă, decât tămăduire”. Iar sfântul i-a zis: „Dacă toată averea ai dat-o acelor doctori de la care n-ai avut folos, apoi de vei primi tămăduire de la mine și de vei vedea, ce-mi vei da mie?” Orbul a răspuns: „Cea mai de pe urmă rămășiță care o am, ți-o voi da cu osârdie”. Sfântul a zis: „Darul vederii luminii ți-l va da Tatăl luminilor, Dumnezeu cel adevărat, prin mine, nevrednicul robul Său. Iar tu, ceea ce-mi făgăduiești, să nu-mi dai mie, ci să împarți la săraci”.

Auzind acestea Evstorghie, tatăl lui Pantoleon, a zis către dânsul: „Fiule, să nu îndrăznești a te atinge de acel lucru pe care nu poți să-l faci, ca să nu te faci și tu de răs! Căci ce poți face mai mult decât doctorii cei mai mari decât tine, care l-au dofforit pe el și n-au putut să-l tămăduiască?” Sfântul a răspuns: „Nici unul dintre acei doctori nu știe să pună acestui om acel fel de doctorie, care o pun eu, căci este multă deosebire între dâșii și între dascălul meu, care m-a învățat aceasta”.

Iar tatăl său, socotind că vorbește despre dascălul Eufrosin, i-a zis: „Eu am auzit că și dascălul tău s-a îngrijit de acest orb, dar nimic n-a sporit”. Pantoleon a răspuns: „Așteaptă puțin, tată, și vei vedea puterea doctoriei mele!” Zicând aceasta, s-a atins cu degetul de ochii orbului, zicând: „În numele Domnului meu Iisus Hristos, Care a luminat pe cei orbi, caută și vezi!” Atunci îndată s-au deschis ochii orbului și a văzut. Din acel ceas, Evstorghie, tatăl lui Pantoleon, a crezut în Hristos, împreună cu omul care a văzut și au fost botezați de Sfântul Ermolae, preotul. Din acel moment s-au umplut de mare bucurie duhovnicească, pentru darul și puterea lui Hristos.

Atunci Evstorghie a început a sfârâma toți idolii care erau în casa lui, iar la acel lucru îl ajuta și fiul său, Sfântul Pantoleon, și zdrobindu-i, i-a aruncat într-o groapă adâncă și i-a acoperit cu pământ. După aceea, Evstorghie mai trăind puțină vreme, s-a mutat la Domnul. Deci Pantoleon, rămânând moștenitor al averii părintești celei prea bogate, îndată a dăruit libertate robilor și roabelor sale, dându-le multe daruri, iar bogăția a început a o împărți la cei ce aveau trebuință: săracilor, scăpătaților, văduvelor și sărmanilor. Și înconjura temnițele, cercetând pe toți cei ce pătimeau în legături, pe care îi mângâia cu doctoriile și cu dările celor de trebuință. Și era doctor nu numai de răni, ci și de sărăciile omenești, căci toți primeau de la dânsul milostenie îndestulată și, cu îndurările lui, săracii se îmbogățeau. Iar întru leacuri îi ajuta lui darul lui Dumnezeu, căci i se dăduse de sus darul tămăduirilor, și nu atâta tămăduia cu doctoriile cele cumpărate, pe cât cu chemarea numelui lui Iisus Hristos.

Atunci Pantoleon s-a arătat că este Pantelimon, adică "întru tot milostiv", prin numire și cu fapta, arătând la toți milă și nelăsând pe nimeni să plece de la dânsul nemângâiat. Căci celor lipsiți le dădea daruri fără plată, iar pe bolnavi îi tămăduia. Atunci s-a întors la dânsul toată cetatea cu bolnavii ei, lăsând pe toți doctorii, pentru că de la nimeni nu câștigau atât de grabnice și desăvârșite tămăduiri, precum câștigau de la Pantelimon, care tămăduia cu fapta și nu lua plată de la nimeni. Deci se slăvea în tot poporul numele doctorului cel milostiv și fără de plată, iar ceilalți doctori erau defăimați și luați în răs.

Din această pricină, multă ură și vrajbă s-a ridicat de la doctori împotriva sfântului, încă din acea vreme când a fost tămăduit acel orb pomenit mai sus. Și aceasta a început astfel:

Intr-una din zile, când orbul cel tămăduit de Sfântul Pantelimon umbla prin cetate, l-au văzut pe el doctorii și au zis în sine: „Oare nu este acesta care a fost orb și cerea de la noi tămăduire și n-am putut să-i vindecăm ochii? Deci cum vede acum?” Și îl întrebau pe el, cum de vede. Și n-a tănuțit omul acela pe doctorul său, pe Sfântul Pantelimon. Iar acei doctori, știind despre el că este ucenic al lui Eufrosin, ziceau: „Mare este ucenicul marelui dascăl”. Dar ei nu știau puterea lui Hristos, care lucra prin Pantelimon. Deci, neștiind, au mărturisit adevărul, că Pantelimon este marele ucenic al Marelui Invățător, Iisus Hristos. Dar, deși cu gurile laudau cu fățarnicie pe sfânt, însă, în inimile lor, din zavistie, se sfătuiau spre rău și îl pândeau, căutând pricini împotriva lui, cum ar putea să-l piardă.

Apoi, văzându-l că intră în temniță și tămăduiește rănilor celor legați, care pătimeau pentru Hristos, s-au apropiat de Maximian chinuitorul și i-au zis: „Împărate, tânărul căruia tu i-ai poruncit să învețe tot meșteșugul doctoricesc, voind să-l ai în palatele tale, acela defăimând mila ta către dânsul, cercetează temnițele tămăduind pe închișișii hulitori ai zeilor noștri, socotind la fel cu dânșii, împotriva zeilor, și ducând și pe alții la același gând rău al lor. Deci de nu-l vei pierde degrabă, apoi nu puțină mâhnire vei avea, pentru că pe mulți îi vei vedea întorcându-se de la zei, prin înșelătoarea lui învățătură; că meșteșugul doctoricesc pe care îl are și tămăduirile care le face, nu le socotește ca ale lui Asclapie sau ale vreunui alt zeu, ci ale unui oarecare Hristos, și astfel toți, care sunt tămăduiti, cred în Acela”.

Clevetitorii zicând aceasta, au rugat pe împăratul, ca să poruncească să cheme pe orbul cel tămăduit de Pantoleon, pentru a se încredința de cele zise. Și îndată împăratul a poruncit să caute pe orbul cel vindecat. Și fiind adus acela înaintea împăratului, i-au zis: „Spune, omule, cum ți-a tămăduit Pantoleon ochii?” Iar el a răspuns: „A chemat numele lui Hristos, s-a atins de ochii mei și am văzut îndată!” Împăratul a zis către dânsul: „Dar tu cum socotești? Hristos te-a tămăduit sau zeii?” El a răspuns: „Împărate, doctorii aceștia, pe care îi vezi că stau înaintea ta, au cheltuit multă sârguință și multă vreme pentru tămăduirea mea. Ei mi-au luat toată averea și nu mi-au adus nici un folos. Dimpotrivă, și puțină vedere câtă aveam, mi-au luat-o; astfel că m-au orbit cu desăvârșire. Iar Pantelimon, numai cu chemarea numelui lui Hristos, m-a făcut să văd. O, împărate, socotește tu singur și vezi, care doctor este mai bun și mai adevărat? Oare Asclapie cu ceilalți zei, care au fost chemați de mulți vreme îndelungată și nimic n-au putut să ajute? Sau Hristos, Care o dată fiind chemat de Pantelimon, îndată m-a tămăduit?”

Iar împăratul, neștiind ce să răspundă la aceasta, a început a-l sili la păgânătate, după obiceiul păgânesc, zicându-i: „Omule, nu te lăsa înșelat, nici nu pomeni pe Hristos, pentru că este dovedit că zeii ți-au dat vederea ochilor!” Iar cel tămăduit, neavând nici o teamă de puterea împărătească, nici înfricoșându-se de îngrozirea chinuitorilor, a răspuns lui Maximian mai cu îndrăzneală decât orbul din Evanghelie, care fusese pus la întrebare înaintea fariseilor: „O, împărate, tu însuși ești nebun, de numești pe zeii cei orbi dătători de vedere ai luminii, căci și tu, fiind asemenea lor, nu voiești să vezi adevărul!” Iar împăratul, umplându-se de mânie, a poruncit să-lucidă îndată cu sabia. Și fiind tăiat capul bunului mărturisitor al numelui lui Iisus Hristos, s-a dus să vadă față către față, în neînserata lumină cerească, pe Acela pe Care L-a mărturisit pe pământ. Iar Sfântul Pantelimon, răscumpărând trupul lui de la ucigași, l-a îngropat lângă tatăl său.

După aceasta, împăratul a poruncit să cheme la dânsul pe Pantoleon. Și când ostașii duceau pe sfânt la împărat, el cânta cuvintele lui David: Dumnezeule, lauda mea n-o ține sub tăcere. Că gura păcătosului și gura vicelanului s-au deschis asupra mea... Deci a stat cu trupul înaintea împăratului pământesc, iar cu mintea stătea înaintea Împăratului ceresc. Iar împăratul Maximian, privind spre dânsul fără mânie, a început a-i vorbi cu blândețe, zicând: „O, Pantoleoane, nu sunt bune cele ce am auzit de tine. Spun unii că hulești și defaimi foarte pe Asclapie și pe ceilalți zei, iar pe Hristos Cel răstignit, Care a pierit rău, îl slăvești, te nădăjduiești spre Dânsul și îl numești Dumnezeu. Dar nu știi cât de multă grijă am avut cu tine și ce fel de milă ți-am arătat, încât te-am primit și în palatele mele și am poruncit și dascălului tău, Eufrosin, să te învețe tot meșteșugul doctoricesc, ca totdeauna să fii lângă mine? Iar tu, defăimând toate acestea, te-ai abătut la cele potrivnice. Însă eu nu cred cele grăite despre tine, pentru că oamenii s-au

obișnuit a spune multe lucruri nedrepte. De aceea te-am chemat ca singur să spui adevărul și să arăți mincinoasă clevetirea zavistnicilor asupra ta, aducând jertfe zeilor celor mari, înaintea tuturor, precum se cade".

Sfântul a răspuns: „O, împărate, se cade a crede faptele mai mult decât cuvintele, pentru că nu atât din cuvinte, pe cât din lucruri se cunoaște adevărul. Să crezi cuvintele care le auzi de la mine, că mă lepăd de Asclapie și de ceilalți zei ai voștri, iar pe Hristos îl proslăvesc; pentru că din faptele Lui am cunoscut, că este singurul adevăratul Dumnezeu. Dar ascultă măcar pe scurt faptele lui Hristos. A făcut cerul, a întărit pământul, a înviat morții, a luminat orbii, a curățit leproșii, pe cei slăbănogi i-a ridicat de pe pat cu cuvântul. Dar zeii care se cinstesc de voi, ce lucru au făcut de felul acesta? Pot ei oare să facă ceva? Iar de vei voi să cunoști tăria cea atotputernică a lui Iisus Hristos, îndată vei vedea aceasta cu fapta. Poruncește să aducă aici un bolnav pe moarte, care zace în patul durerii, deznădăjduit de doctori. Aici să vină și slujitorii idolești ai voștri și să cheme pe zeii lor, iar eu voi chema pe Dumnezeul meu; și care Dumnezeu va tămădui pe cel bolnav, acela Unul să fie mărturisit că este Dumnezeu adevărat, iar ceilalți să se lepede".

Și i-a plăcut împăratului acest sfat al sfântului. Deci a poruncit ca îndată să caute un bolnav ca acela. Și a fost adus acolo pe pat un om slăbănog de mulți ani, care era nelucrător cu toate mădularele sale, întocmai ca un lemn nesimțitor. Apoi au venit și slujitorii idolești cei iscusiți la meșteșugul doctoricesc și au zis sfântului să cheme el mai întâi pe Hristos al său. Iar sfântul le-a zis: „De voi chema eu pe Dumnezeul meu și de va tămădui pe acest slăbănog, atunci zeii voștri pe cine vor tămădui? Chemați voi mai întâi pe zeii voștri și de vor tămădui pe cel bolnav, apoi nu va mai fi nevoie ca eu să chem pe Dumnezeul meu!"

Deci popii au început a chema pe zeii lor, unul pe Asclapie, altul pe Die, altul pe Artemida, alții pe alți diavoli. Dar nu era nici glas, nici ascultare. Deci mult ostenindu-se ei în rugăciunile lor cele urâte de Dumnezeu, nimic n-au sporit. Iar sfântul, văzând osteneala lor cea deșartă, a răs. Iar împăratul, văzându-l pe el răsând, a zis: „Pantoleoane, fă tu sănătos pe omul acesta, dacă poți, prin chemarea Dumnezeului tău". Sfântul a grăit: „Să se depărteze slujitorii idolești!"

Și depărtându-se aceia, sfântul s-a apropiat de pat și, ridicându-și ochii spre cer, a început a se ruga, zicând: „Doamne, auzi rugăciunea mea și strigarea mea la Tine să vină. Să nu întorci fața Ta de la robul Tău. Ori în ce zi mă necăjesc, pleacă către mine urechea Ta. Ori în ce zi Te voi chema, degrab mă auzi și arată celor ce nu știu de Tine tăria Ta cea atotputernică, pentru că toate Iți sunt cu puțință!" Astfel rugându-se sfântul, a luat de mână pe cel slăbănog, zicându-i: „În numele Domnului nostru Iisus Hristos, scoală-te și fii sănătos!" Și îndată sculându-se slăbănogul, s-a făcut sănătos cu tot trupul și umbla bucurându-se; apoi, luându-și patul său, l-a dus la casa sa.

Această minune văzând-o mulți din cei ce stăteau de față, au crezut în Hristos. Iar slujitorii idolești scrâșneau din dinți împotriva robului lui Hristos și ziceau către împărat: „Dacă acesta va mai fi viu, jertfele zeilor vor fi zadarnice și vom fi de răs creștinilor! Deci, împărate, pierde-l pe el degrab". Și a zis împăratul către sfânt: „Jertfește zeilor, Pantoleoane, ca să nu pieri în deșert! Nu știi oare câți au pierit neascultând porunca noastră și lepădându-se de zeii noștri? Au doar nu ai aflat cât de cumplit a fost muncit bătrânul Antim?" Răspuns-a sfântul: „Toți cei ce au murit pentru Hristos, n-au pierit, ci se află în viața cea veșnică. Și dacă Antim, fiind bătrân și neputincios cu trupul, a putut suferi muncile cele cumplite pentru Domnul nostru, cu atât mai mult eu, care sunt mai tânăr și mai tare cu trupul decât el, mi se cade ca fără de temere să pățesc toate muncile ce le vei pune asupra mea. Pentru că a nu muri eu pentru Hristos, socotesc că este o pagubă, iar a muri pentru El dobândă îmi este".

Atunci împăratul a poruncit să-l spânzure gol la muncire, să-i strujească trupul cu unghii de fier și cu lumânări aprinse să-i ardă coastele. Iar el, pătimind acestea, a căutat spre cer și a zis: „Doamne Iisuse Hristoase, fii mie de față în ceasul acesta și-mi dă răbdare, ca să pot suferi muncile păgânilor până la sfârșit!" Atunci i s-a arătat lui Domnul în chipul preotului Ermolae și i-a zis: „Nu te teme! Eu sunt cu

tine!" Și îndată mâinile slujitorilor care îl munceau au slăbit și ei s-au făcut ca morți; uneltele de muncire au căzut din mâinile lor, iar lumânările s-au stins.

Acest lucru văzându-l împăratul, a poruncit să coboare pe mucenic de la muncire și a zis către dânsul: „Care este puterea vrăjii tale, că și slujitorii au slăbit și lumânările lor s-au stins?” Mucenicul a răspuns: „Vraja mea este Hristos, a Cărui tărie atotputernică toate le face”. Împăratul a zis: „Ce vei face, dacă voi pune munci mai mari asupra ta?” Mucenicul a răspuns: „În cele mai mari munci, mai mare putere va arăta Hristos al meu, dându-mi mai mare răbdare pentru rușinarea ta. Iar eu, răbdând mai mari munci pentru Dânsul, voi lua de la El mai mari răsplătiri”.

Atunci chinuitorul a poruncit să fiarbă plumb într-o căldare mare de fier și să arunce într-însa pe mucenic. Deci, fierbând plumbul și aducând pe mucenic la căldare, el și-a ridicat ochii spre cer și s-a rugat, zicând: Auzi, Doamne, glasul meu, când mă rog către Tine. Scoate sufletul meu de la frica vrăjmașului. Acoperă-mă de adunarea celor ce viclenesc și de mulțimea celor ce lucrează nedreptate. Așa rugându-se el, iarăși i s-a arătat Domnul în chipul lui Ermolae și, luându-l pe el de mână, a intrat cu dânsul în căldare. Atunci îndată focul s-a stins, plumbul s-a răcit, iar mucenicul cânta, zicând: Eu către Dumnezeu am strigat și Domnul m-a auzit pe mine. Seara, dimineața și la miezul zilei spune-voi și voi vesti Lui și El va auzi glasul meu.

Deci cei ce stăteau de față s-au mirat de ceea ce se făcuse, iar împăratul a zis: „Ce să fie aceasta, că focul s-a stins și plumbul s-a răcit? Deci cu ce fel de munci vom munci pe vrăjitorul acesta?” Iar cei ce erau de față au zis: „Să se arunce în adâncul mării și îndată va pieri, pentru că nu va putea să farmece marea”. Și a poruncit chinuitorul să se facă așa. Deci slujitorii luând pe mucenic, l-au dus la mare și l-au pus în caic, legându-i de grumaji o piatră mare. Apoi, ducându-l departe de mal, l-au aruncat în mare, iar ei s-au întors singuri la mal. Iar sfântul fiind aruncat în mare, i s-a arătat iarăși Hristos, ca și mai înainte, în chipul lui Ermolae, iar piatra de la gru-majii mucenicului s-a făcut ușoară ca o frunză, care plutea deasupra apei, și mucenicul umbla cu dânsa ca pe uscat, purtat fiind de dreapta lui Hristos, precum odinioară Petru. Deci a ieșit la mal, cântând și slăvind pe Dumnezeu și a stat înaintea împăratului. Iar împăratul, mirându-se foarte de o minune ca aceasta, a zis: „Pantoleoane, care este puterea vrăjilor tale, că și marea ai fermecat-o?” Sfântul a răspuns: „Și marea se supune Stăpânului Său și face voia Lui!” Împăratul a zis: „Au doară și peste mare stăpânești tu?” Sfântul a răspuns: „Nu eu, ci Hristos al meu, Ziditorul și Stăpânul a toată făptura cea văzută și nevăzută. Acela, precum stăpânește cerul și pământul, tot așa stăpânește și marea; pentru că în mare sunt căile Lui și cărările Sale în ape multe”.

După aceea, chinuitorul a poruncit să se pregătească afară de cetate o mare priveliște, ca să dea pe mucenic spre mâncare fiarelor. Deci alerga toată cetatea la acea priveliște, vrând să vadă cum are să fie mâncat de fiare tânărul cel frumos și nevinovat. Și mergând împăratul la priveliștea aceea și aducându-l pe mucenic, îi arăta fiarele cu degetul, zicându-i: „Acestea sunt pregătite pentru tine. Deci ascultă-mă și cruță-ți tinerețile tale; miluiește frumusețile trupului tău și jertfește zeilor, ca să nu-ți fie moartea cumplită, fiind mâncat de dinții fiarelor”. Dar sfântul voia mai bine să fie mâncat de fiare, decât să audă un sfat și o poruncă vicleană ca aceea.

Deci l-au aruncat la fiare sălbatice, dar Domnul arătându-Se și acolo sfântului în asemănarea preotului Ermolae, a închis gurile fiarelor și le-a făcut blânde ca niște miei. Și alergând acelea la sfânt, îi lingeau picioarele, iar el le mângâia cu mâna pe cap. Și fiecare fiară se sârguia să fie sub mâna sfântului, una pe alta împingându-se. Iar poporul care privea la acea minune se mira și striga cu glas mare: „Mare este Dumnezeul creștinilor! Slobod să fie nevinovatul și dreptul tânăr”.

Atunci împăratul, umplându-se de mânie, a pornit ostașii cu săbiile scoase împotriva celor ce slăveau pe Mântuitorul Hristos și, ucigând pe mulți din popor, din cei ce au crezut în Dumnezeu, a poruncit să ucidă și toate fiarele. Iar mucenicul, văzând acest lucru, a strigat, zicând: „Slavă Ție, Hristoase Dumnezeule, că nu numai oamenii, dar și fiarele mor pentru Tine!” Și a plecat împăratul de la priveliște scârbindu-se și mâniindu-se, iar pe mucenic l-a aruncat iarăși în temniță.

După aceea, oamenii cei uciși au fost luați de ai lor și îngropați, iar fiarele le-au lăsat spre mâncarea câinilor și a păsărilor mâncătoare de trupuri. Dar și cu acelea s-a făcut o minune, căci fiarele, zăcând multe zile, n-au fost atinse nici de câini, nici de păsări, iar trupurile lor nu s-au împutit. Deci împăratul, aflând acest lucru, a poruncit să le arunce într-o groapă adâncă și să le acopere cu pământ. Iar pentru mucenic, a poruncit să se pregătească o roată înfricoșătoare, plină de fiare ascuțite. Făcându-se aceasta, au legat pe sfântul și au început a o întoarce. Dar îndată roata, cu o putere nevăzută, s-a sfărâmat în bucăți, rănind de moarte pe mulți din cei ce stăteau împrejur; iar mucenicul s-a coborât întreg și nevătămat. Deci i-a cuprins frica pe toți pentru niște minuni ca acelea, prin care Dumnezeu se preamărea prin sfântul Său.

Văzând acestea împăratul, s-a mirat foarte tare și a zis către mucenic: „Cine te-a învățat să faci atâtea farmece?” Sfântul a răspuns: „Nu farmece, ci adevărata credință creștinească am fost învățat de Sfântul Ermolae, preotul!” Împăratul l-a întrebat: „Unde este învățătorul tău, Ermolae, că voim să-l vedem?” Iar mucenicul, înțelegând cu duhul, că acum s-a apropiat și lui Ermolae cununa mucenicească, a zis către împărat: „Dacă poruncești, îl voi chema la tine”. Deci sfântul a fost slobozit cu trei ostași, care îl străjuiau, ca să cheme pe Ermolae preotul.

Și ducându-se mucenicul în casa unde ședea preotul, bătrânul Ermolae, văzându-l, i-a zis: „Fiule, pentru ce ai venit?” Mucenicul a răspuns: „Părinte, împăratul te cheamă!” Bătrânul a zis: „Bine ai venit să mă chemi, fiindcă s-a apropiat vremea pătimirii și a morții mele. Pentru că în noaptea aceasta mi s-a arătat Domnul, zicându-mi: «Ermolae, ți se cade a pătimi mult pentru Mine, precum a pățimit și robul Meu Pantelimon»”. Aceasta zicând-o bătrânul, a mers cu mucenicul bucurându-se și a stat înaintea împăratului. Și văzând împăratul pe preot, l-a întrebat de nume. Iar el nu și-a tăinuit nici numele, nici credința, ci a răspuns cu glas mare că este creștin. Iar împăratul l-a întrebat, zicând: „Mai ai pe cineva cu tine de aceeași credință?” Bătrânul a răspuns: „Am doi împreună slujitori, adevărați robi ai lui Hristos, pe Ermip și Ermocrat”.

Deci a poruncit împăratul să-i aducă și pe aceia înaintea sa; și a zis către acei trei slujitori ai lui Hristos: „Voi ați întors pe Pantoleon de la zeii noștri?” Sfinții au răspuns: „Singur Hristos, Dumnezeul nostru, pe care îi știe vrednici, îi cheamă la Sine, scojându-i din întunericul închinării idolești la lumina cunoștinței Sale”. Împăratul a zis către dânșii: „Lăsați acum cuvintele voastre cele mincinoase și întoarceți iarăși pe Pantoleon la zei, ca să vi se ierte vinovăția cea dintâi și să vă învredniciți de cinste de la noi, și îmi veți fi mie prietenii cei dintâi în palatele mele”. Sfinții au răspuns: „Cum putem să facem una ca acesta, dacă și noi înșine voim să murim împreună cu dânșul pentru Hristos, Dumnezeul nostru? Deci nici el, nici noi, nu ne vom lepăda de Hristos, nici nu vom aduce jertfe idolilor celor surzi și fără de suflare”.

Zicând aceasta, și-au întors toată mintea lor spre Dumnezeu și au început a se ruga, ridicându-și ochii spre cer. Atunci li s-a arătat Mântuitorul de sus și îndată s-a cutremurat locul acela. Și a zis împăratul: „Ați văzut că zeii, mâniindu-se pe voi, cutremură pământul?” Sfinții au răspuns: „Bine ai zis, că de zeii voștri s-a cutremurat pământul, pentru că au căzut la pământ de la locurile lor și s-au sfărâmat cu puterea Dumnezeului nostru, Care s-a mâniat pe voi”. Grăind ei acestea, un vestitor a alergat de la capiște la împăratul, spunându-i că toți zeii lor au căzut la pământ și s-au risipit ca praful. Dar nebunul împărat zicea că toate acelea nu sunt ale puterii lui Dumnezeu, ci sunt vrajă creștinească. Deci a zis: „Cu adevărat, dacă nu vom pierde degrab pe vrăjitorii aceștia, apoi toată cetatea va pieri pentru dânșii”.

Deci a poruncit să ducă în temniță pe Pantelimon, iar pe bătrânul Ermolae și pe cei doi prieteni, muncindu-i cu multe răni, i-a osândit la tăiere de sabie. Astfel, acești trei sfinți mucenici - Ermolae preotul și împreună-slujitorii lui, Ermip și Ermocrat - săvârșindu-și pătimitoria lor nevoiță, au stat împreună înaintea Preasfintei Treimi, în slava cea cerească.

După uciderea celor trei sfinți mucenici, împăratul a pus iar înaintea sa pe Sfântul Pantelimon și a zis către dânșul: „Eu am întors pe mulți de la Hristos la zeii noștri, numai tu nu voiești să mă ascuți. Acum și învățătorul tău, Ermolae, cu amândoi prietenii săi, s-au închinat zeilor și le-au adus jertfă, iar eu i-am cinstit cu slăvite dregătorii în palatele mele. Deci fă și tu asemenea, ca să te învrednicești de cinste cu dânșii”. Iar mucenicul, știind cu duhul de sfârșitul sfinților, a zis către împărat: „Poruncește-le să vină aici

să-i văd înaintea ta". Împăratul a zis: „Acum nu sunt aici, că i-am trimis la altă cetate, ca să ia bogăție multă". Mucenicul a grăit: „Iată, chiar nevrând ai spus adevărul, că i-ai trimis de aici, prin sfârșitul cel de moarte, și s-au dus la cetatea cea cerească a lui Hristos, ca să ia bogățiile pe care ochiul nu le-a văzut".

Deci văzând împăratul pe mucenic că nu se pleacă cu nici un chip la păgânătatea lor, a poruncit să-l bată aspru cu bătaii cumplite, apoi l-a osândit la moarte, ca să i se taie capul cu sabia, iar trupul lui să se ardă cu foc. Deci luându-l ostașii, l-au dus afară din cetate, la tăiere. Iar sfântul mergând la moarte, cânta psalmul lui David: De multe ori s-au luptat cu mine din tinerețile mele, dar nu m-au biruit. Pe spatele meu au lucrat păcătoșii...! Și cealaltă parte a psalmului acestuia.

Și scoțând ostașii pe mucenic din cetate mai departe decât o stadie, când au mers la acel loc unde a voit Domnul să se sfârșească robul Său, l-au legat de un măslin ce era acolo și călăul, apropiindu-se, l-a lovit pe sfânt cu sabia peste grumaji, însă fierul s-a îndoit ca ceara, iar trupul sfântului n-a fost rănit, pentru că nu-și sfârșise rugăciunile sale. Atunci ostașii, înspăimântându-se, au zis: „Mare este Dumnezeuul creștinilor...!" Apoi, căzând la picioarele Sfântului, au grăit: „Rugămu-ne ție, robul lui Dumnezeu, roagă-te pentru noi, ca să se ierte păcatele noastre, câte ți-am făcut ție din porunca împăratului".

Și rugându-se Sfântul Pantelimon din destul, a venit un glas de sus către dânsul, întărind schimbarea numelui său, căci Domnul l-a numit Pantelimon, în loc de Pantoleon, dându-i lui dar arătat, ca să miluiască pe toți cei ce aleargă la dânsul în toate primejdiile și mahnirile. Și l-a chemat Domnul pe el la cele cerești, iar sfântul, umplându-se de bucurie, a poruncit ostașilor să-l taie. Dar aceia nu voiau, pentru că se temeau și tremurau. Atunci sfântul le-a zis: „De nu veți săvârși porunca voastră, nu veți câștiga milă de la Hristos al meu!" Deci ostașii, apropiindu-se, mai întâi i-au sărutat trupul lui, apoi au poruncit unuia din ei și a tăiat capul mucenicului, însă, în loc de sânge, a curs lapte.

În același ceas, măslinul s-a umplut de roadele sale, de la rădăcină până la vârf, și mulțimea de popor care a fost de față la tăiere, văzând aceasta, a crezut în Hristos. Iar minunile care se făcuseră le-au spus împăratului și împăratul a poruncit ca îndată să taie măslinul acela, să-l zdrobească și să-l ardă împreună cu trupul mucenicului. Și stingându-se focul, credincioșii au luat din cenușă trupul sfântului, nevătămat de foc, și l-au îngropat cu cinste pe moșia lui Adamantie Scolasticul, ce era acolo aproape. Iar Lavrentie, Vasoi și Provian, casnicii mucenicului, urmându-l pe el de departe, privind la toate pătimirile lui și auzind glasul care venise la el din cer, au scris viața și mucenicia lui și au dat-o sfințelor biserici întru pomenirea mucenicului, spre folosul celor ce citesc și ascultă și spre slava lui Hristos Dumnezeuul nostru, Cel slăvit împreună cu Tatăl și cu Sfântul Duh, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

SFINȚII APOSTOLI PROHOR, NICANOR, TIMON ȘI PARMENA, DIACONII (28 iulie)

În zilele Sfinților Apostoli, după Înălțarea Domnului și după primirea Sfântului Duh, pe când încă nu se răspândiseră ei prin toată lumea la propovăduirea lui Hristos și bisericile credincioșilor din Ierusalim se înmulțiseră, s-au ales spre slujba diaconiei acești șapte bărbați plini de Sfântul Duh și de înțelepciune: Ștefan, Filip, Prohor, Nicanor, Timon, Parmena și Nicolae Antiohianul. Și rugându-se Sfinții Apostoli, și-au pus mâinile peste dâșii și i-au făcut diaconi. Dintre aceștia, pomenirea Sfântului Întâiului Mucenic și Arhidiacon Ștefan se cinstește la 27 decembrie, a Sfântului Filip la 11 octombrie, iar pomenirea celorlalți - afară de Nicolae, care nu este scris în numărul sfinților -, Sfânta Biserică s-a obișnuit a o prăznui în ziua de astăzi, deși ei s-au săvârșit prin pătimire în vremi osebite, propovăduind apostolește pe Hristos în felurite locuri.

Sfântul Prohor a urmat mai întâi Sfântului Mai Marelui Apostol Petru, împreună cu ceilalți ucenici, mai înainte de Adormirea Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, și a fost pus de el episcop al cetății Nicomidiei, în țara Bitiniei, precum adeverește despre aceasta fericitul Simeon Metafrast, în viața

Sfântului Apostol Petru, de la 29 iunie. Apoi, după Adormirea Maicii Domnului, Sfântul Prohor a fost multă vreme împreună călător și părtaș al ostnelilor Sfântului Ioan Cuvântătorul de Dumnezeu, cercetând multe țări împreună cu dânsul și suferind dureri și chinuri de la cei necredincioși, pentru buna vestire a lui Hristos. El a fost surghiunit cu dânsul și în insula Patmos și cele ce-i spunea Cuvântătorul de Dumnezeu, Ioan, din descoperirea lui Dumnezeu, pe acelea le scria din gura lui. După aceea, iarăși s-a ostenit în cetatea Nicomidiei, în care a fost întâi episcop, întorcând pe oamenii cei rătăciți la Hristos Dumnezeu și înmulțind biserica cea nou adunată. Și mergând în Antiohia, s-a sfârșit mucenicește, fiind ucis de cei necredincioși pentru propovăduirea lui Hristos.

În aceeași zi în care a fost ucis cu pietre Intâiul Mucenic și Arhidiacon Ștefan, după cum este scris în Faptele Apostolilor, a fost prigoană mare asupra Bisericii Ierusalimului și a fost ucis și Sfântul Nicanor împreună cu două mii de oameni, care crezuseră în Hristos. Iar felul uciderii se pomenește în canon, căci fiind înjunghiat de iudei ca o oaie, s-a jertfit lui Hristos.

După slujba diaconiei, Sfântul Timon a fost pus de Sfinții Apostoli episcop al cetății Vostrichia din Arabia și, propovăduind numele lui Hristos, a pățit multe de la iudei și de la elini. Fiind aruncat într-un cuptor încins, a ieșit din foc nevătămat. Iar în Prologul roman cel mucenicesc se spune despre dânsul, că, după nevătămarea focului, fiind răstignit pe cruce, s-a sfârșit.

Sfântul Parmena, săvârșind slujirea cea încredințată lui de Apostoli, întru propovăduirea cea plină de credință, a murit înaintea ochilor apostolilor, fiind îngropat de dâșii și plâns cu smerenie. Însă sunt unii care spun despre dânsul că a avut sfârșit mucenicesc și s-a încununat cu cununa mucenicească.

SFÂNTUL MUCENIC IULIAN **(28 iulie)**

Pe vremea împărăției lui Antonin, creștinii erau siliți ca, ori să aducă tămâie zeilor, ori să moară de munci cumplite. Atunci era în Campania un ighemon cu numele Flavian, aspru și urător al numelui lui Hristos. Acela a trimis prin toată Campania pe slugile sale cele păgâne, ca pe toți creștinii pe care îi vor găsi, să-i prindă și să-i aducă legați în cetatea Atena, în care locuia el în acea vreme. În vremea aceea, a mers din Dalmația în părțile acelea un bărbat numit Iulian, tânăr cu vârsta, dar bătrân cu obiceiul și înțelepciunea creștinească, cu fața cinstită și cu tot trupul ales; luminat cu neamul cel bun, dar mai luminat cu credința. Acesta, mergând pe cale, aproape de cetatea Anagnia, s-a întâlnit cu ostașii ighemonului și i-a întâmpinat cu închinăciune creștinească, zicându-le: „Pace vouă, fraților!”

Iar aceia, cunoscându-l din cuvinte și din obiceiul cel blând că este creștin, au început a-l întreba cine și de unde este, cum se numește și de ce credință este. Iar robul lui Dumnezeu, dorind ca să pătimească și să moară pentru Hristos, a răspuns rară temere, zicând: „Sunt creștin, mă numesc Iulian, iar de neam sunt din Dalmația. Eu umblu prin părțile acestea, îndemnând popoarele pretutindeni cu sânguință ca, lepădându-se de cinstirea idolilor, să cunoască pe Unul și adevăratul Dumnezeu și pe Iisus Hristos, Fiul Lui, și pe Acela să-L cinstească, pe Care eu propovăduindu-L, voiesc ca sufletul meu să-l pun pentru Dânsul”.

Iar ostașii, mirându-se de răspunsul lui cel fără de temere, l-au prins și legându-l tare, l-au dus pe el, bătându-l și zicându-i: „Vom vedea dacă sunt adevărate cuvintele tale, că dorești să mori pentru Cel răstignit”. Iar el, fiind bătut, se ruga lui Dumnezeu să-i dea putere, ca până în sfârșit să rabde pentru numele Lui cel sfânt. Deci a fost auzit de Domnul, pentru că a venit către dânsul un glas de sus, întărindu-l și zicându-i: „Nu te teme, Iuliane. Eu voi fi cu tine și-ți voi da putere și biruință!” Iar sfântul tânăr a dat mulțumire milostivului Dumnezeu și a fost dus la ighemon, apoi îndată, din porunca aceluia, a fost închis într-o temniță înfricoșată, care se numea „groapa rece”. Și l-au ținut acolo șapte zile fără hrană și băutură, vrând să-l omoare cu foamea și setea. Dar Dumnezeu n-a lăsat pe robul Său, pentru că a trimis la dânsul

pe sfântul înger, de a cărui vedere și vorbire îndulcindu-se legatul lui Hristos, primea hrana cerească din mâinile aceluia.

Iar după ce au trecut cele șapte zile, ighemonul a venit la locul de priveriște - unde mai târziu s-a zidit o biserică în numele Preasfintei Născătoare de Dumnezeu - și a stat la judecată înaintea mulțimii poporului ce se adunase. Și aducând pe mucenic la cercetare înaintea lui, a zis către dânsul: „Nu-ți este ție rușine, un tânăr atât de frumos și ales, să te lipești de un nazarinean de rând, Care a fost răstignit pe cruce? Nu este mai bine să te lepezi de acea urâtă credință și să te închini zeilor, ca să fii plăcut împăratului?” Mucenicul a răspuns: „Slava și lauda mea este Dumnezeul meu, adică Hristos Cel răstignit. Deci să nu-mi fie mie a mă lăuda în altceva, decât numai în Crucea Domnului meu. Iar pentru sfânta credință, pe care tu cu minciună o numești urâtă, sunt gata a muri. Căci zeii tăi cu adevărat sunt urâți, pentru că sunt diavoli; deci să se rușineze toți aceia care se închină lor”.

Niște cuvinte ca acestea ale sfântului auzindu-le ighemonul, s-a pornit spre mânie. Și a poruncit să-l bată pe sfânt peste gură, apoi, întinzându-l la muncire, să-l chinuiască. Iar sfântul, fiind bătut, se ruga lui Dumnezeu, zicând: „Spre Tine, Doamne, am nădăjduit; izbăvește-mă cu puterea Ta! Tu ești Dumnezeul meu, ajutorul meu, scăparea mea și izbăvitorul meu; deci, să se rușineze cei ce se închină celor ciopliți și cei ce gândesc rele asupra mea. Către Tine, Doamne, am strigat, să nu mă dai pe mine întru răpirea vrăjmașilor mei”. Atunci iarăși a venit către dânsul un glas din cer, întărindu-l și zicându-i: „Nu te teme, ci nevoiește-te cu bărbăție”. Iar mucenicul, întorcându-se spre popor, a început a vorbi: „Vedeți voi, ticăloșilor! Nu nădăjduiți spre zeii pe care vi i-ați făcut vouă cu mâinile voastre, ci cunoașteți pe Acel Dumnezeu, Care din nimic a făcut cerul și pământul!” Cu niște cuvinte ca acestea îndemnând Sfântul Iulian poporul, a câștigat lui Dumnezeu mai mult de treizeci de bărbați. Apoi a fost dus iarăși în temniță.

Iar a doua zi, fiind scos iarăși din temniță și dus la judecată, a auzit de la ighemon niște cuvinte ca acestea: „Te cruț pe tine, cel ce singur nu te cruți și nu voiești să te închini zeilor celor nebiruiți”. Impotriva acestora sfântul mucenic a răspuns astfel: „In deșert îmi vorbești mie acestea, pentru că nu-mi vei schimba mintea mea. Eu mă închin lui Dumnezeu, Cel ce a făcut cerul și pământul, Căruia toți sunt datori a se închina”. Atunci ighemonul Flavian, mâniindu-se, a poruncit să spânzure pe sfânt la muncire și să-l chinuiască cu bătaii și cu strujire de fiare. Dar, cu puterea lui Dumnezeu, Care este minunat întru sfinții Săi, mâinile chinuitorilor au slăbit și s-au îmbolnăvit, încât nu puteau nici să se atingă de sfânt, nici să țină în mâini uneltele cele de muncire, nici altceva să facă. De acest lucru mirându-se ighemonul Flavian foarte mult, a venit un vestitor, spunând că a căzut capiștea zeului lor, care se numea Serapis, și idolul acela împreună cu ceilalți idoli s-au sfărâmat în bucăți. Atunci ighemonul și slujitorii diavolilor care erau împreună cu dânsul s-au umplut de mai mare mirare și de rușine. Iar creștinii care erau în popor și țineau în taină sfânta credință, se bucurau cu duhul și proslăveau pe Hristos Dumnezeu.

După aceasta, poporul necredincioșilor a strigat, zicând: „Să piară vrăjitorul acesta degrab”. Atunci ighemonul, umplându-se de mânie și iuțime, s-a învoit îndată la glasul poporului și a dat asupra mucenicului judecată de moarte, zicând: „Pe Iulian cel învățat de creștini la meșteșugul vrăjitoresc, pe hulitorul zeilor și pe potrivnicul poruncii împărătești, poruncim să i se taie capul cu securea, pe locul capiștei dărâmate, spre răzbunarea necinstirii ce s-a adus de dânsul asupra zeilor”. Deci, fiind dus sfântul în acel loc, și-a plecat genunchii și s-a rugat lui Dumnezeu, zicând: „Dumnezeule al bunătății celei fără de sfârșit, mulțumesc Ție că m-ai învrednicit pe mine, nevrednicul, de o moarte cinstită ca aceasta! Mulțumesc Ție că m-ai învrednicit să mor pentru numele Tău cel Sfânt! Deci mă rog Ție să mă speli cu această vărsare a sângelui meu, să mă curățești de păcatele mele și să mă duci în binecuvântata Ta împărăție. Primește duhul meu în pace, iar pe toți cei ce vor voi să cinstească pomenirea pătimirii mele, întru slava Preasfântului Tău nume, să nu-i uiți întru milostivirea Ta cea preamare”.

Astfel rugându-se sfântul, i-a venit un glas din cer, vestindu-i că i s-a auzit rugăciunea lui și chemându-l pe dânsul la cele de sus. Apoi au tăiat capul Sfântului Mucenic Iulian cu securea. Iar sufletul lui cel sfânt, dezlegându-se din legăturile trupului, s-a suit în ceruri, la Hristos, Dumnezeul nostru, Cel ce împărătește împreună cu Tatăl și cu Sfântul Duh și Căruia I se cuvine slava, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

CUVIOASA IRINA, EGUMENA MĂNĂSTIRII HRISOVALANT (28 iulie)

După moartea lui Teofil, urătorul de Hristos și iubitorul de aur, a rămas ca moștenitoare a împărăției dreptcredincioasa și preaiubitoarea de Hristos, Teodora, soția lui. Ea a întărit dreapta credință și astfel Biserica noastră și-a luat iarăși, ca mai înainte, buna cuviință a sfințelor icoane. Deci, câtă vreme fiul ei, Mihail, a fost nevârșnic, ea, pururea fericita, a cârmuit împărăția; iar când el a ajuns la vârsta de doisprezece ani, a voit să-l însoare și a trimis oameni în felurite părți, ca să afle vreo fecioară frumoasă, de neam bun și îmbunătățită, ca astfel să fie vrednică de împărăție.

În vremea aceea în partea Capadociei se afla o fecioară foarte frumoasă și îmbunătățită, născută din părinți de neam bun, cu numele Irina. Pe aceea au luat-o oamenii împărătești, bucurându-se și nădăjduind că ea are să se facă împărăteasă, pentru că era foarte împodobită și cu bună rânduială. Ea avea și o soră, care a mers împreună cu dânsa. Pe aceea a luat-o de femeie fratele împărătesei Teodora, care se numea Varda. Deci mergând la Vizantia, când treceau muntele Olimp, Irina a auzit de marele Ioanichie, care pustnicea în acel munte, că era om sfânt și cei ce erau vrednici îl vedeau, iar pentru ceilalți era nevăzut. Deci a rugat mult pe oamenii cei împărătești s-o ducă la cuviosul, ca să ia binecuvântare de la el, dar aceia abia au primit. Și ducându-se la munte, cuviosul i-a văzut de departe și, ca un mai înaintevăzător ce era, a cunoscut sporirea fecioarei ce urma să fie și i-a zis ei: „Bine ai venit, Irina, roaba lui Dumnezeu! Du-te în cetatea împărătească, bucurându-te, că locașul Hrisovalantului are trebuință de tine, să păstorești fecioarele ce se află într-însul”. Acestea auzindu-le fecioara, s-a minunat de mai înainte-vederea bărbatului, că i-a cunoscut numele ei și starea ce avea să fie. De aceea, căzând la picioarele lui, i-a cerut binecuvântarea. Și, sculând-o pe dânsa cuviosul, a întărit-o cu cuvinte duhovnicești și cu rugăciuni și a petrecut-o cu binecuvântări, bucurându-se.

Deci, ajungând la împărăteasca cetate, au ieșit rudele ei care locuiau acolo în cetate, având felurite slujbe la curtea împărătească, unul patriciu, altul altă cinste în sfat. Cu aceia au ieșit și alți boieri prieteni ai lor și i-au primit cu multă cinste, după cum li se cuvenea. Iar împăratul celor ce împărătesc, Care cheamă pe cele ce nu sunt ca și cum ar fi, și pe cele nenăscute ca pe niște făcute, a rânduit ca împăratul cel pământesc să ia altă fecioară de femeie, cu puține zile mai înainte de a ajunge Irina la împărăție; pentru ca pe ea să o ia Cel veșnic și fără de moarte în cereasca Lui cămară.

De aceea și minunata fecioară nu s-a întristat de aceasta nicidecum, ci mai vârtos mulțumea lui Dumnezeu, Făcătorul de bine, că a luminat pe împăratul de și-a luat altă soție. Deci mulți alți boieri mari ai cetății și cei dintâi din sfat și prea bogați din cetate o cereau pe dânsa de soție pentru marea ei frumusețe și pentru strălucirea neamului ei; dar ea nicidecum n-a voit, ci a dorit numai pe cerescul Mire, defăimând toate cele vremelnice și pământești. De aceea, totdeauna socotea și căuta loc potrivit să-și petreacă viața fără tulburare și cu plăcere de Dumnezeu.

Iar odată, târziu, și-a adus aminte de profeția Marelui Ioanichie și a trimis oameni să vadă cum se află locașul Hrisovalantului. Iar aceia, văzând așezarea locului, buna întocmire a văzduhului, minunata petrecere a fecioarelor și altele asemenea, s-au întors la stăpîna lor, povestind lucrurile cele preaalese ale mănăstirii și mai ales că era după dorința ei, la loc liniștit și bineplăcut. Iar ea, cum a auzit acestea, s-a bucurat și a împărțit săracilor cele ce avea, nu numai haine și scumpe podoabe, pe care le moștenise de la părinți, ci și multe lucruri neprețuite, pe care i le dăruise cu mărinimie împărăteasa.

Apoi, eliberând pe slugile și pe robii ei, s-a apropiat cu osârdie de zisa mănăstire și și-a tăiat părul capului, care era ca niște fir de aur galben și frumos, cu care împreună a lepădat toată deșertăciunea cea lumească și tot cugetul pământesc, și s-a îmbrăcat cu rasă de păr, ea care era gingașă, de bun neam și preafrumoasă, ridicând cu osârdie jugul cel ușor, cel bun și prea dulce al lui Hristos. Și se supunea prea înțeleapta tuturor surorilor cu minunată smerenie, slujind cu osârdie și fără pregetare la toate treburile mănăstirii, fără nici o împotrivă cuvântare, căci nicidecum nu socotea mărirea neamului său, ci făcea slujbele cele mai proaste fără cârtire. Deci avea în față multă veselie și în suflet umilință și bucurie; iar

egumena, ca o îmbunătățită ce era și iscusită în duhovniceștile nevoințe, o sfătuia și o îndemna totdeauna la cele bune.

Și, mai înainte de toate, avea darul lui Dumnezeu, care o acoperea tăinuit și o învăța cele folositoare și fără de care omul nu poate săvârși nici un bine, după cum Insuși Domnul a zis: Fără de Mine nu puteți să faceți nimic! Și: Cel ce petrece întru Mine și Eu întru dânsul, acesta aduce mult rod...

Deci acestea a rodit întru Hristos de-a pururea pomenita Irina, ca un pământ bun și de bună treabă. Ea atât de mult a bineplăcut lui Dumnezeu și la toate surorile, încât toate se minunau de dânsa. Căci, ca și cum ar fi fost roabă cumpărată cu bani, așa se supunea tuturor cu smerenie neasemuită și pe nici una n-a smintit și n-a întristat vreodată. De aceea toate o iubeau și o aveau după cuviință întru multă evlavie, căci nu numai la slujbele cele trupești era fără pregetare, ci și la cele duhovnicești și mai mult, nelipsind niciodată de la obșteasca slujbă. Iar la chilie ea citea viețile cuvioșilor celor îmbunătățiți, ca să urmeze petrecerii lor și să învețe pe surori, îndemnându-le la isprăvile cele asemenea. Deci, într-o zi, citind viața marelui Arsenie și văzând cum stătea de multe ori rugându-se de seara până dimineața, a râvnit acelei minunate fapte bune - ca o următoare a îngerilor - și a cerut binecuvântare de la egumenă să săvârșească o nevoiță ostenitoare ca aceea. Iar egumena întâi pregeta să-i dea binecuvântare, căci se temea ca nu cumva să se îmbolnăvească de multa osteneală a nevoinței; dar pe urmă, văzând-o că are neasemănată osârdie pentru aceasta, i-a dat voie, cunoscând multa ei smerenie și măsură.

Deci Sfânta Irina a început această nevoiță ostenitoare și mai presus de om, neavând nici un an întreg de când venise în mănăstire, dar dumnezeiescul dar a împuternicit-o și atât a sporit în această nevoiță, încât stătea de multe ori de seara până dimineața, având mâinile ridicate în sus ca Moise, și toată noaptea se ruga, și de multe ori de dimineață până la apusul soarelui. Altădată stătea toată ziua și toată noaptea și nicidecum nu se mișca, iar egumena și mai mult se minuna. Și au trecut trei ani din ziua în care a început o nevoiță ca aceasta, și văzând-o diavolul, urătorul binelui, se scârbea prea mult și se amăra. Deci se silea s-o prindă pe ea în cursă cu vreo cădere sufletească; dar, ca un neputincios ce era, nu putea, pentru că toate patimile le biruise pururea pomenita și atât a supus pe trup duhului, încât defăima toate cele trupești - desfătarea, slava, banii și îmbrăcămintea -, și le ura desăvârșit. Ea nu avea două haine, ci numai una pe care o îmbrăca la Paști, fiind nouă. Pe aceea o purta un an, fără a o scoate nicidecum, nici nu o spăla, ci numai iarăși la Sfintele Paști lua alta nouă; iar pe cea veche o dăruia la vreun sărac.

Desfătarea ei era numai pâine și apă o dată pe zi, și puține verdețuri. Iar slava atât a defăimat-o, încât primea să curețe ieșitorile, și nu socotea cătuși de puțin mărirea neamului său. Deci, neputând diavolul s-o biruiască pe ea cu lucrul, ca să săvârșească vreun păcat, semăna în mintea ei neghine, aducându-i aminte de desfătarea cea de mai înainte și îndemnând-o la dezmierdările trupești; dar în deșert se muncea neputinciosul, căci ea cunoștea bântuirea, ca o iscusită, și mărturisea egumenei asuprirea, și astfel se izbăvea de ispita diavolului, nevoindu-se ca și mai înainte.

Iar într-o noapte, rugându-se lui Dumnezeu după obicei, diavolul s-a închipuit și s-a făcut ca un arap negru și slut și o certa de departe, înfricoșând-o că-i va face rău, el, slabul și neputinciosul. El îi zicea fericitei Irina, fălindu-se: „Cu mine intri în război, femeie nenorocită și vrăjitoare? Așteaptă puțin ca să cunoști cine sunt eu și puterea mea cea mare!” Acestea și multe alte vorbe a zis diavolul, iar ea și-a făcut Sfânta Cruce și îndată cel văzut s-a făcut nevăzut. Iar în ziua următoare, i-au venit mai cumplite gânduri, tulburând-o foarte tare, și dușmanul i-a dat atâta război, încât a pus-o într-o mare nedumerire.

De aceea, căzând la pământ, se ruga cu lacrimi către Domnul, chemând în ajutor pe Preasfânta Născătoare de Dumnezeu și pe Arhanghelii Mihail și Gavriil, în al căror nume se zidise biserica acelui sfânt locaș. Și îi chema în ajutor nu numai pe aceștia, dar și pe toți sfinții, ca s-o izbăvească de diavoleștile bântuiei și de necuratele asupriri. Deci se ruga către Dumnezeu, zicând: „Intru tot Sfântă Treime, Atotputernice, cu mijlocirea Preasfinte Născătoare de Dumnezeu și cu solirea Arhanghelilor Mihail și Gavriil, a tuturor cereștilor puteri și a tuturor sfinților, ajută roabei Tale și mă izbăvește de bântuirea diavolului”.

Astfel s-a rugat ea cu lacrimi prea fierbinți multe zile și nopți, până ce i-a venit de sus o strălucire dumnezeiască, care a umbrat sufletul ei și a gonit gândurile cele viclene. Deci, rămânând de atunci nesupărată, mai mult se nevoia și slujea lui Dumnezeu cu osârdie. Iar Domnul, văzând dorul ei cel mare, i-a răsplătit cu bogate daruri, că s-a făcut cu totul vas al alegerii ca marele Pavel și încăperea a Sfântului Duh, având în sufletul ei pe Hristos, viețuind și petrecând. Și nu mai trăia după trup, cu Hristos întru duhul și Hristos într-însa, după cum spune apostolul. Deci s-a făcut toată luminată, sau mai bine zis luminătoare. Și a povățuit multe suflete către lumina adevărului, aducând ca gura lui Dumnezeu pe cei nevrednici către Domnul. Și s-a făcut vestită la toți, dar mai ales femeilor și fecioarelor care alergau fără de număr la dânsa în fiecare zi, iar ea le învăța cu atâta plăcere și dulceață, încât multe s-au lepădat de lume și s-au trimis în acea sfântă mănăstire. Iar de atunci nici diavoli n-au mai îndrăznit a se apropia, ci fugeau de dânsa, fiind goniți ca de foc.

În vremea aceea s-a îmbolnăvit egumena și s-au adunat toate la chilia ei plângând, căci au cunoscut că îi venise sfârșitul și, fiind ea îmbunătățită, se întristau de pierderea ei. Iar mai mult decât celelalte se tânguia și plângea smerita cugetătoare Irina și toate plângeau nemângâiate. Dar bolnava a zis către dânselle cu blândețe: „Nu vă întristați pentru mine, că aveți bună egumenă, mai vrednică decât mine și mai pricepută, pe sora noastră, Irina; acesteia să vă supuneți din tot sufletul. Ea este fiica luminii, mieluseaua lui Hristos, vasul Sfântului Duh și cu hotărâre să nu faceți altă proiestoasă”. Poruncind aceasta în ceasul cel mai de pe urmă, a zis către Stăpânul Hristor: „Slavă, Doamne, milei Tale!” și așa și-a dat sufletul în mâinile sfinților îngeri care stăteau de față.

Iar Cuvioasa Irina nu era acolo când egumena a zis despre dânsa acele cuvinte. Dar nici monahiile nu i-au spus nimic, ca să nu fugă ca o smerită cugetătoare și fără slavă deșartă, că toate îi știau buna socoteală și multa smerenie. Deci numai după ce au îngropat pe cea răposată după cum se cuvenea, s-au adunat toate în biserică și s-au rugat să le lumineze Domnul, să aleagă pe cea care îi va plăcea împărăției Sale. Și după rugăciune, cele mai bătrâne au poruncit să meargă toate la patriarh, ca el să hotărască după cum îl va lumina Domnul.

Pe atunci era patriarh Sfântul Metodie Mărturisitorul, care pentru dreapta credință suferise multe chinuri de la luptătorii de icoane și purta pe sfințitul său trup rănile Domnului, făcând minuni, căci avea Duh Sfânt și cunoștea cele viitoare. Deci, când celelalte surori au purces să se ducă, Irina nu voia să le urmeze, punând fel de fel de pricini și de împiedicări; dar ele au luat-o cu sila. Și ajungând la patriarh și închinându-se, le-a întrebat: „Pe care din toate ați ales să fie egumenă?” Ele au răspuns: „Pe nici una, stăpâne sfinte; ci nădăjduim întâi la Dumnezeu, și al doilea la prea sfinția ta, care ai Duh Sfânt, să hotărăști pe care te va lumina darul Lui”. Iar purtătorul de Dumnezeu le-a zis: „Eu știu că toate doriți și voiți pe cinstita și încuviințata Irina; deci aveți socoteală bună și plăcută înaintea lui Dumnezeu. Fie slavă Domnului, Care mi-a arătat faptele cele îmbunătățite ale roabei Sale”.

Iar ele, auzind acestea, s-au minunat și i s-au închinat, zicându-i: „Cu adevărat, Dumnezeu locuiește în fericitul suflet al preasfinției tale și te luminează și-ți arată cele ascunse!” Atunci sfântul s-a sculat îndată de pe scaun, a luat cădelnița și, binecuvântând pe Domnul cu cuviincioasă cântare de laudă, a hirotesit pe Irina diaconiță a bisericii celei mari, știind prin Duhul Sfânt că era curată și fără prihană. Apoi a așezat-o egumenă și, învățând-o cum să umble, cum să se poarte și cum să povățuiască pe surori la pășunea mântuirii, a liberat în pace pe Irina și pe celelalte surori. Deci ele au plecat bucurându-se, iar Irina plângea, socotind, pentru marea ei smerenie, că a luat vrednicia cu nevrednicie. Iar celelalte se minunau și o mângâiau, zicând: „Stăpână, nu te întrista pentru această stăpânire, că noi nu vom ieși din ascultarea ta niciodată, și-ți vom ajuta după Dumnezeu, cât vom putea”.

Deci după ce au ajuns la mănăstire, au mulțumit Domnului și s-au ospătat, apoi au dus-o la chiliile egumenești, bucurându-se. Iar ea a încuiat ușa plângând, și, căzând la pământ, se ruga cu lacrimi și zicea: „Stăpâne Doamne, Iisuse Hristoase, Păstorul cel bun, ușa oilor, Povățuitorul și Invățătorul nostru, ajută mie, roabei Tale, și acestei mici turme a Ta, și ne izbăvește de răpirea lupului cel gândit, căci știi neputința noastră, că noi nu avem putere de la noi să săvârșim bunătatea, fără darul și ajutorul Tău”.

Așa s-a rugat multă vreme către Domnul, apoi a întors cuvântul către sine, zicând: „Smerită Irino, cunoști oare sarcina pe care a pus-o Hristos pe umerii tăi? Ție ți s-au încredințat suflete, pentru care Dumnezeu S-a întrupat și S-a făcut om și Și-a vărsat preacuratul și preascumpul Său Sânge. Deci dacă are să dea fiecare răspuns și pentru un cuvânt deșert și vătămător de suflet, lui Dumnezeu Cuvântul, în ziua judecății, câte chinuri vei lua tu, care ai luat grija și purtarea de grijă a atâtor suflete, dacă din neluarea ta aminte se va chinui vreun suflet, căruia nu-i este vrednică toată lumea, precum a zis Domnul. Deci priveghează, postește, roagă-te și ia aminte de astăzi mai mult, să nu se facă greșeala ta pricină de pierzare a vreunei surori. Căci se va împlini cuvântul lui Dumnezeu care zice: „Orb pe orb dacă se va povățui, amândoi cad în groapă”.

Deci așa se nevoia prea mult, postind și rugându-se multe zile. Și făcea atâtea plecări de genunchi și metanii, încât de multe ori petrecea toată noaptea, nedând trupului nici cât de puțină odihnă, ca Domnul să se milostivească spre multele ei osteneli și să-i dea pricepere să cârmuiască păstoria cu plăcerea lui Dumnezeu. Astfel Domnul o înțelepțea după dorința ei și cârmuia pe surori preaminunat și le învăța cu atâta înțelepciune, încât covârșea la vorbă pe dascăli și pe ritori. Spre încredințarea acestui lucru, ascultați câteva din multele porunci și dojeniri care le spunea:

„O, surori în Hristos și cinstite afierosiri ale lui Dumnezeu, știți bine că nu era cu cuviință și cu cale să vă învăț eu, nevrednica și necărturărița. Dar, fiindcă judecățile lui Dumnezeu sunt neîncercate și neînțelese, și darul Lui a rânduit să vă fiu egumenă, eu, proasta roabă a voastră, vă rog să vă supuneți mie și să ascultați cuvintele smereniei mele. Căci dacă nu vom păzi legile și rânduielile acestui chip care îl purtăm și nu vom face câte am făgăduit înaintea lui Dumnezeu și a îngerilor, nimic nu ne folosim; precum și credința fără de fapte este moartă, după cum am auzit.

Domnul S-a făgăduit să ne dea, pentru puțină osteneală vremelnică, pe care vom răbda-o aici, împărăția cerurilor și viață fără de sfârșit, desfătare nestrucăcioasă și bucurie veșnică. Noi am crezut Lui precum se cuvenea și am lăsat pe cele înveselitoare ale lumii, ca pe niște lucruri mincinoase și vremelnice, ca să moștenim pe cele adevărate și veșnice. Deci dacă nu vom păzi poruncile Domnului, noi, ticăloasele, apoi și pe cele vremelnice le-am pierdut și de cele veșnice ne lipsim, împreună cu fecioarele cele nebune, ca niște nebune și nevrednice!

Deci, fiindcă sufletul nu se poate împărți în două părți, adică să avem desfătare și înfrânare, înaltă cugetare și smerenie, nici celelalte fapte bune nu le câștigăm, dacă nu vom lăsa și nu vom urî cu totul greșelile cele potrivnice, pe care să ne ostenim a le goni din sufletul nostru, asemenea și toată pofta lumească, ca să fie și cele dinlăuntru ale noastre, ca și cele din afară. Căci faptele bune ale sufletului sunt cinstite mai întâi decât cele trupești. Postirea și privegherea și alte rele pătimiri ale trupului nu ne folosesc la nimic dacă vor lipsi faptele bune ale duhului, adică smerita cugetare, întreaga înțelepciune, dragostea, milostivirea, milostenia către săraci și alte asemenea lucruri bune și plăcute lui Dumnezeu; iar după acestea să ne ostenim și la faptele bune cele trupești și să postim după putere”.

Acestea și altele asemenea le zicea preaînțeleapta, învățând de multe ori cu milostivire de maică pe fiicele sale duhovnicești, care primeau cu osârdie cuvântul și dădeau rod preaminunat. Iar cuvioasa, văzând că făcea rod mult în sufletele lor cu sfătuirile sale, se bucura și mulțimea Domnului, pe care Il iubea din tot sufletul și puterea. Deci, având credință către Hristos, fără vicleșug, și către surori dragoste mai presus de măsură, a îndrăznit de a cerut un dar mare și mai presus de fire, adică s-o învrednicească darului mai înainte-vederii, ca să cunoască cu adevărită greșelile cele ascunse ale tuturor sursurilor. Iar aceasta nu pentru lauda omenească, ci ca să le îndrepteze și să nu fie date la chinuri.

De aceea și Domnul, văzând că scopul ei era bun, a ascultat-o degrab și i-a trimis din cer un înger purtător de lumină, care a venit la dânsa în haine albe, fulgerând. Iar ea când l-a văzut, nu s-a tulburat, nici nu s-a înfricoșat deloc de preaslăvirea chipului, ci mai vârtos s-a bucurat. Iar îngerul a fericit-o, zicând: „Bucură-te, roaba Domnului preacredincioasă și adevărată. Domnul ne-a trimis spre slujba ta, după cererea ce i-ai făcut, pentru cei ce vor a se mântui prin tine. El mi-a poruncit să stau lângă tine totdeauna și în fiecare zi să-ți descopăr luminos cele ascunse”. Zicând acestea, îngerul s-a făcut nevăzut;

iar cuvioasa a căzut la pământ, mulțumind Domnului cu veselie. Și de atunci îngerul n-a lipsit de la dânsa, ci i se arăta în fiecare zi - o, îndrăznire minunată a cuvioasei către Domnul! -, vorbind ca un prieten cu prietenul său. El îi descoperea lucrurile cele ascunse ale fiecăruia, nu numai ale celor călugărițe, ci și ale celorlalți oameni care veneau s-o vadă și să audă cuvintele ei cele de aur.

Deci, dacă ar fi văzut pe cineva că a făcut vreun lucru nelegiuit, îl învăța și îi spunea despre munca cea veșnică, în care se osândesc cei ce mor nepocăiți și mai vârtos câți cad în cutare păcat, fie femeie, fie monahie, spunând păcatul în care era căzut cel ce vorbea cu dânsa. Dar nu muștra pe om la arătare, ca să nu-l rușineze către ceilalți, ci în chip iscusit îl aducea la pocăință. Și se ruga de seara până la vremea Utreniei și după Utreme dormea puțin până în zori. Apoi se ducea în biserică și chema pe surori una câte una la mărturisire. Și când se întâmpla vreuna de nu mărturisea păcatul său, i-l spunea cuvioasa cum o sfătuia îngerul mai înainte. De aceea, toate i se supuneau ca unei sfinte și mai presus de om. Deci a ieșit vestea despre ea în toată cetatea, și fiecare alerga să vadă fața ei cea cinstită și vrednică de cucernicie. Acolo se adunau în fiecare zi boieri, sfetnici, femei, fecioare, tineri și bătrâni, și îi învăța preaînțeleapta cu atâta pricepere și umilință, încât se pocăiau de păcatele lor și se mântuiau; și așa pretutindeni se auzea numele minunatei Irina.

Iar ea nu lipsea niciodată de la rugăciune și mulțumire către Domnul. Deci diavoli s-au supărat asupra sa și într-o noapte s-au adunat în chilia ei, unde se ruga stând drept, cu mâinile ridicate în sus. Și strigau cu glas tulburat și urât, încercând prea viclenii s-o oprească de la rugăciune, dar n-au putut. Iar unul din ei, mai obraznic decât ceilalți, s-a dus mai aproape și-și bătea joc de dânsa ca o maimuță, zicând: „Irina de lemn, pe care te țin picioare de lemn, până când vei necăji neamul nostru? Până când ne vei arde cu rugăciunile tale și ne vei face atâta întristare și răutate?” Asemenea și ceilalți se arătau că se tânguiau de primejdia lor și se băteau. Iar cuvioasa stătea fără de frică la locul său și nu se clintea deloc.

Atunci acel nerușinos diavol a aprins lumânare din candelă și i-a ars acoperământul sfinte și culionul, apoi, ajungând focul până jos, i-a ars nu numai hainele, ci și multe părți ale trupului ei, adică umerii, pieptul și spinarea. Și câte puțin ar fi ars tot trupul ei, dacă nu ar fi alergat o soră, care se întâmplase de se ruga și ea asemenea în chilia sa și, cum a simțit miros de carne și de haine care ardeau, a alergat la chilia sfinte și - o, minune! - a văzut-o arzând toată, dar din locul său nu se clintea, ci stătea nemișcată ca un stâlp.

Deci sora a stins îndată văpaia și a mișcat pe sfânta puțin, care, pogorând mâinile târziu, a zis: „De ce mi-ai pricinuit atâta răutate, fiica mea, și m-ai lipsit de atâtea bunătăți? Nu se cade a cugeta cele ale oamenilor, ci cele ale lui Dumnezeu. Până în ceasul acesta stătea înaintea mea un sfânt înger și-mi împletea o cunună din tot felul de flori, atât de prea mirositoare și minunate, încât unele ca acestea niciodată nu s-au văzut. Și când își întindea mâna ca să pună pe capul meu acea cunună de mult preț și frumoasă, ai venit tu și ai purtat grijă de mine cu socoteală bună mai rea decât socoteala Cea rea; drept aceea îngerul a fugit, văzându-te pe tine, și mi-ai dat această întristare și pagubă neasemănată”.

Iar ea auzind acestea, a plâns. Apoi, cum desprindea bucățile de haine, care erau jumătate arse și lipite de carnea ei, ieșea atâta miros, încât covârșea toate mirurile și aromatele cele scumpe. Mirosul acela a umplut toată biserica și toți miroseau și se minunau. Dar, deoarece cuvioasa nu mai avea altă haină, ucenița i-a adus una și a îmbrăcat-o. Și după câteva zile, Doctorul sufletelor și al trupurilor i-a vindecat rănilor ce i se făcuseră, crescându-i și darul proorociei.

Venind odată la ea un famen al surorii sale, care era femeia chesarului Varda, l-a chemat sfânta în taină și i-a zis: „Chirile, spune surorii mele să-și gătească lucrurile, pentru că în puține zile îi va muri bărbatul, de bântuirea împăratului Mihail, iar după puțin timp și împăratul va fi bântuit de alții pe dreptate, pentru necuviincioasele lui fapte, ca astfel să-și piardă viața și împărăția. Să vă păziți însă de a spune aceasta cuiva și nici cineva din rudeniile noastre să nu îndrăznească a se împotrivi împăratului ce va să fie și să nu-l oprească cât de puțin, căci, deși este pricinuit de ucideri, Dumnezeu l-a iubit ca pe un binecredincios și a binevoit întru el. Drept aceea, nu se va folosi vrăjmașul la dânsul”.

Auzind acestea sora cuvioasei, s-a biruit de dragostea bărbatului său și i le-a arătat. Iar el, ca un mândru și nepriceput, n-a înțeles și nici n-a alergat către Domnul cu lacrimi, ca să ceară milă; ci a rămas fără grijă, vrând numai să știe numele celui ce avea să împăratească. Și de multe ori a trimis vestitori la cuvioasa ca să i-l arate, dar nu a voit, până ce l-a ucis oastea după câteva zile. Asemenea și împăratul Mihail, fiind tăiat, și-a lepădat viața, iar după el a împărățit Vasile Machedon. Acestea ajung spre a arăta darul cel proorocesc al Cuvioasei Irina. Deci să venim la celelalte minuni ale ei.

O femeie frumoasă și de neam bun din cetatea cuvioasei, adică din Capadochia, era logodită cu un bărbat; dar, schimbându-și scopul, nu l-a mai voit și, ca să nu o mai supere, a fugit de acolo și s-a călugărit în mănăstirea sfintei. Iar diavolul a zavistuit-o și i-a înfierbântat logodnicul cu multă dragoste spre dânsa. Și neputând acela s-o scoată din mănăstire, s-a îmbătat atâta de dragoste rea, încât, aflând un fermecător, slujitor preaicusit al diavolului, i-a făgăduit mulți bani dacă prin farmece va aduce pe acea femeie la voia lui, ca să-l ia de bărbat.

Deci, fermecătorul făcându-și meșteșugul în Capadochia, femeia și-a ieșit din minte și înconjura toată mănăstirea răcnind și strigând numele logodnicului său. Și se jura cu înfricoșate jurăminte că dacă nu-i vor deschide ușa să se ducă să-l afle, se va sugruma. Auzind Cuvioasa Irina acestea, plângea și, bătându-se peste obraz, zicea: „Vai mie, ticăloasa, pentru că din negrija păstorilor, lupii răpesc oile! Dar în deșert te ostenești, vicleanule diavol, că Hristos nu te va lăsa să înghiți pe mieluşeaua Lui”. Atunci a adunat toată obștea și, învățându-le să se păzească mai dinainte de vicleșugurile diavolului, le-a sfătuit să postească toată săptămâna, rugându-se către Dumnezeu, și toate să facă pentru acea soră câte o mie de metanii cu lacrimi în fiecare zi. Deci astfel se ruga fiecare în chilia sa.

Iar a treia zi, acolo unde se ruga la miezul nopții, sfânta a văzut pe Marele Vasile, stând înaintea sa și zicându-i: „Pentru ce ne prihănești, Irino, că lăsăm să se facă în patria noastră urâciuni și necuviințe? Când se va lumina de ziuă, să iei pe ucenița ta cea bolnavă și să o duci la Vlaherna. Acolo va veni să o vindece Maica Stăpânului nostru Hristos, care are putere!” Zicând sfântul aceasta, s-a făcut nevăzut. Iar sfânta a luat pe aceea ce pătimea, împreună cu alte două surori mai alese și, ducându-se la numita biserică a Vlahernei, s-au rugat toată ziua cu lacrimi. Iar la miezul nopții sfânta a adormit de osteneală și a văzut în vis popor mult, care gătea drumurile cu haine aurite și prea luminoase, stropind cu flori prea mirositoare și tămâind. Deci sfânta i-a întreat pe ei pentru ce fac atâta pregătire. Iar ei au zis: „Vine Maica lui Dumnezeu; deci pregătește-te a i te închina”. Atunci a venit și împărăteasa tuturor, urmându-i mulțime nenumărată de purtători de lumină, iar dumnezeiasca și cinstita ei față scotea atâta strălucire, încât omul nu putea să o vadă.

După ce Stăpâna a văzut pe toți bolnavii, a venit și la ucenița Irinei. Atunci sfânta, înfricoșată și cutremurată, a căzut la prea curatele picioare ale Intru tot sfintei Stăpâne și a auzit cum a strigat Preasfânta Născătoare de Dumnezeu pe Marele Vasile, și l-a întreat de Irina, ce-i trebuie. Iar el a spus toată pricina precum este mai sus. Atunci Stăpâna a zis: „Chemați pe Anastasia!” Și când a venit, a zis către dânsa: „Duceți-vă cu Vasile în Cezareea, cercetați cu sânguință, ca să vindecați această fiică, că Fiul și Dumnezeul meu v-a dăruit vouă darul acesta”. Atunci Anastasia și cu Vasile, închinându-se Născătoarei de Dumnezeu, s-au dus degrab să săvârșească cele poruncite. Apoi s-a făcut un glas către Cuvioasa Irina, zicându-i: „Du-te la mănăstirea ta și acolo se va vindeca!”

Deci deșteptându-se, a spus vedenia celorlalte, și au plecat bucurându-se. Și era Vineri, iar la ceasul Vecerniei s-au adunat toate în biserică. Și spunându-le cuvioasa vedenia sa, a poruncit ca toate să ridice mâinile și ochii spre cer și cu lacrimi să grăiască din toată inima: „Doamne miluiește”. Deci, după multă vreme, când s-a udat toată fața bisericii de lacrimi, s-a arătat în văzduh zburând - o, minunile Tale, Hristoase, Impărate Atotputernice! - Marea Muceniță Anastasia și Marele Vasile. Atunci s-a auzit un glas de la ei, zicând: „Irino, întinde mâinile tale și primește acestea, și nu ne mai prihăni pe nedreptate”.

Deci sfânta, întinzând sfintele sale mâini, a primit din văzduh o legătură care cântărea trei litre. Și dezlegând-o, a aflat într-înșea fel de fel de farmece și lucruri rele, ață, păr, plumb, noduri și nume diavolești scrise. Și erau mai ales doi idoli mici de plumb, unul în asemănarea bărbatului, iar celălalt în al

monahiei, și erau lipiți unul de altul, ca și cum păcătuiau. Iar monahiile s-au minunat și au petrecut toată noaptea mulțumind împărătesei celei Atotputernice. Apoi, de dimineață, sfânta a trimis la Vlaherna două monahii, împreună cu ceea ce pătimea și împreună cu lucrurile cele rele care s-au zis mai sus, încă și cu untdelemn și cu prescuri, ca preotul să slujească Sfânta Liturghie. Deci acela, după Sfânta Liturghie a miruit pe bolnavă cu untdelemn din candelă, apoi a pus farmecele pe jăratec, și acelea arzând, s-au dezlegat și nevăzutele legături ale monahiei, și așa și-a venit în minte, slăvind pe Dumnezeu, Care a izbăvit-o. Iar când idolii s-au topit desăvârșit, ieșeau niște glasuri mari de pe jăratec, precum răcnesc porcii când îi înjunghie; iar cei de față, văzând și auzind acestea, au fugit cutremurați, slăvind pe Dumnezeu, Care face niște lucruri prea slăvite ca acestea. După aceasta, monahiile s-au întors în mănăstire, povestind către celelalte și aceste minuni de pe urmă.

Iar smerita cugetătoare Irina, când vedea pe alții că i se plecau ei pentru sfintele sale fapte, atât se osândește pe sine, încât nu lipseau niciodată lacrimile din ochii ei, dar mai ales la Sfânta Liturghie, când preotul aducea jertfa cea fără de sânge; căci socotind ea, cum că Dumnezeu Cel nevăzut și fără de moarte a primit a se face om și a se răstigni pentru dragostea noastră și a pregătit aceste dumnezeiești Taine ca să ne împărtășim cu Dânsul, atât se umilea, încât nu putea să-și țină plânsul; deci își acoperea fața ca să nu o vadă celelalte și plângea, ca și cum ar fi fost un tâlhar sau un făcător de rele, care a făcut toate nelegiuirile.

Și petrecea nevoindu-se ca și mai înainte și de multe ori se ruga o zi și o noapte necurmat, altădată și două sau trei zile și chiar o săptămână întreagă. Iar când voia să-și lase mâinile în jos nu putea, că, de mult ce le ținea în sus, se înțepeneau din umeri și din coate; de aceea chema pe câte o soră de-i ajuta; și, când le cobora, încheieturile scrâșneau atât de tare, încât sunetul se auzea de departe.

Iar în Sfântul și Marele Post dânsa nu mânca pâine, nici altă mâncare până la Sfintele Paști, decât numai puține verdețuri o dată pe săptămână și bea puțină apă. De aceea, de multa ei înfrânare, rămăsese numai pielea și oasele. La praznicele împărătești priveghea toată noaptea și nu dormea nicidecum, ci se ruga deosebi și cânta. Și de multe ori ieșea în ogradă la miezul nopții și se ruga cu multă umilință, căci, văzând stelele, frumusețea cerului și mărimea lui, se bucura, slăvind pe Ziditorul, Care le-a făcut cu atâta înțelepciune.

După dumnezeiasca rânduială, ca să nu rămână nemărturisită o minune mare, care de multe ori se făcea în ogradă, s-a întâmplat că o soră a ieșit încetinel într-o noapte din chilia sa și a văzut pe sfânta că se ruga, fără a i se atinge picioarele de pământ, ci stătea în văzduh înălțată ca la doi coți; iar lângă dânsa erau doi chiparoși foarte înalți, care și-au plecat vârfulurile până la pământ și au stat așa - o, preaslăvită minune! -, câtă vreme s-a rugat sfânta!

Iar după ce și-a săvârșit rugăciunea, s-a dus la amândoi și, atingându-se de vârfulurile lor, i-a binecuvântat cruciș, și atunci ei, înălțându-se, iarăși s-au întors la starea lor. Deci văzând monahia o minunată vedenie ca aceasta, s-a înfricoșat și tremura, socotind nălucire cele văzute, de vreme ce trecuseră trei ceasuri de când o vedea. De aceea, ca să se încredințeze, a alergat la chilia sfintei și, văzând că este adevărată, s-a încredințat că n-a văzut nălucire, ci adevărată minune; însă atunci s-a temut și n-a arătat nimănui.

După câteva zile, monahiile au văzut în vârfulurile acelor chiparoși două basmale spânzurate, pe care, spre slava lui Dumnezeu, fericita Irina le spânzurase, fiindcă de multe ori își plecau vârfulurile, închinându-i-se ei. Deci se întrebau una pe alta care, când și cum a putut să se suie la atâta înălțime ca să lege basmalele acolo. Atunci monahia care a văzut minunea a povestit celorlalte, care s-au înfricoșat și au lăcrimat de bucuria lor, și au certat-o că nu le-a deșteptat și pe dânsele să vadă o minune ca aceea. Iar sfânta, înștiințându-se că numita monahie a descoperit-o, s-a tulburat și a canonisit-o, zicând: „Dacă m-ai fi văzut păcătuind ca un om, ai fi arătat și păcatul meu?” Atunci ea a căzut înfricoșată la pământ, cerând iertare. Iar sfânta a zis cu grea certare Către dânsa și către celelalte, ca să nu mai îndrăznească altădată vreuna din ele să arate cuiva vreo minune, câtă vreme va trăi sfânta în această lume. Deci, ea săvârșind multe asemenea semne, nimeni nu le arăta, temându-se de certare.

În prima zi a lunii ianuarie, dânsa avea obicei să prăznuiască pe Marele Vasile, pentru că îl avea pe el spre mare evlavie, ca pe unul ce era dintr-o patrie cu ea. Într-aceia zi, la a patra strajă a nopții, a venit un glas nevăzut, zicând către sfânta: „Primește pe corăbierul care îți aduce astăzi poame și mănâncă-le bucurându-te, că sufletul tău se va veseli!” Deci, când cântau Utrenia, a trimis două monahii, zicând: „Duceți-vă la poartă și băgați înăuntru pe corăbierul care se află afară”. Deci, venind omul acela la cuvioasa, s-au închinat unul altuia și, rugându-se, au șezut. Apoi l-a întrebat cum a venit acolo și el a zis către dânsa: „Doamna mea, eu sunt corăbier din insula Patmosului și am plecat cu corabia să vin aici în Constantinopol pentru oarecare trebuință a mea. Și călătorind pe lângă marginea insulei noastre, am văzut pe mal un bătrân frumos și cu chip dumnezeiesc, care ne-a strigat să-l așteptăm. Iar noi, neputând sta, fiind aproape de pământ și de stânci și vântul fiind bun, alergam. De aceea omul acela a strigat mai tare, poruncind să stea corabia. Atunci îndată - o, minune! - corabia a stat până ce bătrânul acela a venit umblând peste valuri și ajungând la corabie, a scos trei mere din sânul său și mi le-a dat mie, zicându-mi: «Cum vei ajunge în cetatea împărătească, să le dai patriarhului și spune-i că i le-a trimis din Rai Atotbunul Dumnezeu și robul Lui, Ioan!» Apoi, scoțând din sân alte trei mere asemenea, mi-a zis: «Acestea să le dai egumenei Hrisovalantului, cea cu numele Irina, și spune-i ei: „Mănâncă din acestea, pe care sufletul tău le-a poftit”. Căci acum am venit din rai și i le-am adus!» Așa zicând, ne-a binecuvântat și îndată corabia a plecat, iar el s-a făcut nevăzut. Deci am dat cele trei mere patriarhului, iar pe acestea le-am adus sfinției tale”. Acestea auzindu-le cuvioasa, a lăcrimat de bucurie și multe mulțumiri a dat Sfântului Ioan, iubitul ucenic și apostol al lui Hristos.

Atunci corăbierul a scos merele dintr-o basma de mătase țesută cu aur, căci le avea păzite cu cinste ca pe niște lucruri dumnezeiești, și i le-a dat cuvioasei cu multă evlavie. Iar merele acestea atâta covârșeau merele cele pământești și vremelnice prin aceste trei daruri: cu frumusețea, cu mirosul și cu mărimea, încât erau vedere de mirare. Și acesta nu este lucru de necrezut, fiindcă erau din Rai. Deci corăbierul acela, luând binecuvântare și iertare de la sfânta, s-a dus. Iar ea a postit o săptămână, mulțumind Domnului pentru darul ce i l-a trimis. Apoi, întru slava Lui, a început a mânca dintr-un măr, în fiecare zi câte o bucățică, fără a gusta pâine, verdețuri sau orice altă mâncare, nici măcar apă nu bea, până la patruzeci de zile.

Și atâta miros ieșea din gura ei în vremea când mânca, încât se umplea tot mirosul surorilor și întreaga mănăstire, ca și cum ar fi făcut în fiecare zi miruri și arome de mult preț; deci tot văzduhul se umplea de această minunată veselie a Raiului. După acestea, când a venit Sfânta și Marea Joi, a poruncit tuturor surorilor să se împărtășească cu dumnezeieștile Taine, iar după împărtășire a tăiat al doilea măr în bucățele și a dat fiecareia câte o bucățică de a mânca, însă ele nu știau ce este, numai mirosul și dulceața o simțeau în gură și se minunau; și mai ales simțeau în sufletul lor multă veselie și bucurie când mâncau. Iar pe celălalt măr l-a păstrat cu pază și multă cinste, și în fiecare zi îl mirosea spre îndulcirea și veselia sufletului ei.

Apoi, după multe alte minuni ce a făcut această cuvioasă, a scos de la moarte nedreaptă și pe o rudă a sa, care, fiind pârât la împărat de niște oameni răi, a fost închis și hotărât spre moarte. Atunci cuvioasa, arătându-i-se împăratului în vis, l-a îngrozit pe el, că de nu va elibera pe cel închis și hotărât spre moarte fără de vină, va porni spre răzbunare asupra lui pe Împăratul ceresc. Deci, arătându-se mai întâi în vis, apoi și la arătare, l-a făcut de l-a eliberat. Și voind el să intre în mănăstire și să vadă pe cuvioasa, a fost oprit de dânsa prin scrisoare, pentru multa ei smerenie.

Un om oarecare, prieten al ei și cunoscut bun, cucernic și iubitor de Hristos, cu numele Hristofor, venea de multe ori în mănăstire, unde ea îl primea cu dragoste și vorbeau împreună, știind că era îmbunătățit. Deci venind într-o zi și vorbind multă vreme, când voia să meargă, i-a făcut metanie după obicei, cerându-și iertare, iar sfânta i-a zis lui: „Mergi, fiule, Domnul să odihnească sufletul tău cu dreptii”. Acestea auzindu-le el, a rămas înmărmurit și întristat, căci, ca un înțelept ce era, a înțeles că nu zicea sfânta acestea fără de vreo înțelegere. Iar ea, văzându-l tulburat, s-a prefăcut că mintea ei era îndreptată la altceva și de aceea a grăit acestea, apoi mângâindu-l din destul, l-a trimis la casa sa; iar el s-a dus fără să aibă cât de puțin vreun semn de boală. Și ajungând la casa sa, a mâncat bine, dar în vremea Vecerniei a

căzut jos și și-a dat sufletul fără de veste. Aceasta nimeni altul nu o știa, decât numai Sfânta Irina, că pentru aceasta îi zisese lui cuvintele cele mai dinainte.

Iar una dintre surori, care se întâmplase acolo când cuvioasa grăise aceste cuvinte, o ținea de rău, zicând: „Pentru ce, doamna mea, ai zis cuvântul acela lui Hristofor, de s-a dus întristat?” Dar sfânta i-a răspuns: „Să nu socotești că am zis așa degeaba și la întâmplare, ci pentru că vedeam un tânăr strălucit care sta dinapoia lui și ținea în mână o seceră ascuțită și pe alți oarecare împrejurul lui, care îi numărau anii pe degete și au hotărât că ziua lui cea de pe urmă este ziua de astăzi. Și de nu crezi, cheamă pe roaba Evitia și trimite-o să se ducă în casa lui, să vadă că într-adevăr a murit”. Deci, trimițându-o pe aceea, l-a găsit mort. De aceea toate s-au minunat și au slăvit pe Dumnezeu că le-a învrednicit a avea o învățătoare ca aceea; și de atunci luau aminte mai mult la cuvintele ei și când zicea cuiva: „Dumnezeu să-l odihnească”, în acea zi se sfârșea.

Dar de vreme ce și ea era om, trebuia să-și îplinească datoria sa, pe care i-a arătat-o acel înger, zicându-i: „Să știi că în anul viitor, în 28 de zile ale acestei luni, după ce vei prăznuți pe Marele Mucenic Pantelimon, vei veni să stai înaintea scaunului dumnezeirii”. Și era atunci în ziua de 26 iulie și se prăznuia în mănăstirea sfintei înnoirile hramului arhanghelului, căci în aceeași zi au zidit biserica și au sfințit-o. Deci, în anul următor, când a serbat această prăznuire și a Sfântului Pantelimon, s-a împărtășit cu dumnezeieștile Taine, postind mai întâi o săptămână după rânduială și, rugându-se, fără a gusta nici măcar puțină apă, ci numai minunatul acel măr, pe care i-l trimisese din Rai iubitul ucenic al Stăpânului Hristos, împreună cu celelalte două, după cum am zis mai sus. Deci numai pe acela l-a mâncat pentru slava lui Dumnezeu, când a cunoscut că i-a venit vremea să se ducă către doritul său Mire, căci n-a voit să-l mănânce mai înainte, ca să-l aibă în această petrecere pe pământ spre mângâiere de toate supărările care i s-ar fi întâmplat, ca oricărui om, fie vreo întristare, fie vreo nemulțumire de la surori.

Căci atunci când i se întâmpla ceva, îl lua în mâinile sale și de nemăsuratul lui miros se pierdea toată amărăciunea și se prefăcea multa ei întristare și mâhnire în bucurie și veselie. Și se bucura întru tot lăudata, aducându-și aminte ce fel de îndulcire avea să moștenească veșnic în cereasca împărăție. Deci, atunci când a mâncat acel măr, toată mănăstirea s-a umplut de un miros minunat; iar cuvioasa, după mâncarea lui, a venit întru frică, temându-se de moarte și, căutând spre cer, plângea. Iar monahiile, neștiind pricina mâhnirii ei, plângeau și ele și o întrebau ce are de se amărăște.

Iar ea le-a răspuns: „Fiicele mele preaiubite, astăzi mă duc din această lume și nu mă veți mai vedea, pentru că a venit ceasul să mă duc la viața cea veșnică; deci să puneți egumenă pe doamna Maria, că Dumnezeu a ales-o și vă va cârmui cu dumnezeiască plăcere. Să vă sărguiți a umbla pe calea cea strâmtă și necăjicioasă, ca să aflați lărgime în Rai. Urâți lumea și cele dintr-însa, pentru că toate acestea vremelnice sunt deșarte. Urâți sufletele voastre, ca să le dobândiți, după dumnezeiasca poruncă. Pe scurt, să nu faceți cât de puțin voia trupului, ci a lui Dumnezeu, pentru că numai Acela poate să vă ajute în ceasul judecății”.

Acestea și alte cuvinte folositoare de suflet zicând ea în ceasul cel mai de pe urmă, și-a ridicat mâinile și ochii spre cer și se ruga către Domnul, zicând: „Stăpâne Doamne, Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu Celui viu, Păstorule cel Bun, care ne-ai izbăvit pe noi cu Preasfântul și de mult preț Sângele Tău, în mâinile Tale cele sfinte dau această mică păstorie. Acoperă-o cu acoperământul aripilor Tale și păzește-o pe dânsa de supărările și ispitele diavolului, că Tu ești sfințirea și izbăvirea noastră și Ție mulțumire înălțăm și Te preamărim pe Tine totdeauna!”

Astfel rugându-se ea, a șezut și a început a zâmbi, văzând pe sfinții îngeri că o fericesc. Și îndată fața ei a strălucit ca soarele și atunci și-a închis ochii ca și cum ar fi dormit. Astfel și-a dat Domnului sfințitul ei suflet, trăind o sută și trei ani. Însă cu toate bătrânețile sale, întru nimic nu se stricase frumusețea ei, ci se arăta ca o tânără frumoasă, fie pentru darul fecioriei, că n-a cunoscut lumea împodobită și preaîncuviințată, fie pentru că avea dar deosebit de la Dumnezeu, ca să rămână până în sfârșit la dânsa aceea frumusețe și podoabă a trupului, care să mărturisească frumusețea sufletului, precum se învrednicise și de alte daruri de la cerescul său Mire.

Deci s-a făcut de către surori plâns și bocet și toate se tânguiau după cuviință de lipsa unei maici ca aceasta, dar nu numai ele, ci și aproape toată cetatea Constantinopolului s-a adunat, și mai ales doamnele boierilor din sfat și cucoanele, și tot neamul și vârsta, toți alergau împreună, câți au auzit de sfânta ei mutare, ca să sărute spre sfințire sfintele și cinstitele ei moaște. Și atâta mulțime de bărbați și femei s-a adunat, încât nu-i încăpea mănăstirea; de aceea n-au putut s-o îngroape până ce nu s-a înnoptat, și atunci cu sila au săvârșit cele obișnuite îngropării, după rânduiala Sfintei Biserici. Și aveau miruri preamiroitoare, aromate de mult preț și tămâieri, care le aduseseră arhieriei, după obicei, însă atâta mireasmă ieșea din cinstitele și prealăudatele ei moaște, încât covârșea cu neasemănare toate aromatele și tămâierile cele pământeste.

Deci după ce au prohodit-o, au pus-o într-o raclă pregătită mai dinainte, până ce i-au zidit mormânt nou în biserica Sfântului Teodor, care era acolo în mănăstire, lângă cea a Arhanghelului. Deci acolo au îngropat-o pe cea asemenea cu mucenicul și din mormântul ei ieșea în fiecare zi minunată mireasmă, mărturisind îndrăznirea cuvioasei cea către Domnul. Iar acel boier și rudenie a sfintei, pe care îl izbăviseră de la moarte, precum am spus mai sus, aducându-și aminte de acea mare facere de bine, aducea mulțumită, prăznuind în fiecare an pomenirea sfintei, cu îmbelșugare și prea strălucit. Dar nu numai acesta a dobândit facere de bine de la Cuvioasa Irina, ci și oricare ar fi chemat-o cu credință, îi împlinea cererile cele de folos.

Și până astăzi face minuni cu mulți din cei ce au nevoie și mai ales cu cei nedreptățiți, care o cheamă în ajutor, luminând pe judecători să facă judecată dreaptă și cel nedreptățit să-și ia dreptatea. Asemenea lucrează și cu cei ce au vrajbă și ură între ei, căci le strică pe acestea sfânta cea de un nume cu pacea care covârșește toată mintea - Irina zic, cea cu numele înveselitor - căci mijlocește cu o negrăită putere dumnezeiască între câți se află pomenire de rău și ură din lucrarea diavolului și le înmoaie inimile lor, de ajuns la dragoste și pace, împreună lucrând dumnezeiescul dar. Acest dar dăruiește Cuvioasa Irina celui ce o cheamă cu evlavie, ca să împace sminteala, să fie călcat urătorul binelui și să fie slăvit Domnul Cel întru tot bun, Căruia I se cuvine cinste și închinăciune, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

CUVIOSUL PAVEL XEROPOTAMIANUL, PURTĂTORUL DE DUMNEZEU (28 iulie)

Cuviosul Părintele nostru Pavel se trăgea cu neamul din Constantinopol. Tatăl lui a fost împăratul Mihail Curopalatul, care se numea și Rangabe. Acela nesuferind să vadă nerânduielele din zilele lui, care se făceau de cei fără de rânduială, ca un iubitor de pace și temător de Dumnezeu, s-a lepădat de împărăție și s-a făcut monah într-o mănăstire zidită de dânsul, cu numele Mireleia, și viețuind cu plăcere de Dumnezeu, s-a odihnit în Domnul. Iar maica sa a fost Procopia cea minunată în fapte bune, fiica împăratului Nichifor, ce se mai numea Ghenicos, și sora împăratului Stavrachie. Aceea, pe când era îngreunată cu sfântul de care ne este vorba, în noaptea în care era să-l nască, a văzut în vedenie că a născut deasupra unui stog de grâu, un miel de parte bărbătească. Iar după ce s-a pogorât de pe stog, au venit doi lei ca să-l sfășie, iar mielul se lupta cu ei. Deci, văzând împărăteasa un lucru ca acesta, a alergat cu mare sârguință să ajute mielului. Dar, când s-a apropiat de el, a văzut că nu era miel, ci un copil de parte bărbătească, care ținea în mâinile lui o cruce, cu a cărei putere a omorât leii. Deci, deșteptându-se din somn maica lui, a născut pe fericitul Procopie, căci așa s-a numit din Sfântul Botez.

Iar acea vedenie are înțelegerea următoare: mielul însemna nerăutatea și blândețea copilului, iar partea bărbătească însemna bărbăția și vitejia sa. Iar că a omorât pe amândoi leii cu crucea, închipuia că are să fie monah și are să ia asupra sa Crucea lui Hristos, adică omorârea patimilor și necazurile cele multe care au venit asupra lui, și cu crucea va birui și va omorî pe cei doi lei înfricoșați, adică pe cei doi vrăjmași ai monahului, pe diavolul cu toate puterile lui și lumea cu toate slavele și îndulcirile ei. Iar stogul de grâu însemna că prin cuvântul său cel dăscălesc și prin pilda vieții lui celei îngerești, multe suflete flămânde va

hrăni și pe mulți neroditori și netrebnici îi va face vrednici a se încuia în hambarul cel ceresc și a se arăta lui Dumnezeu pâine dulce.

Deci s-a făcut bucurie mare în toată cetatea pentru nașterea pruncului, fiindcă de mic se arăta cum va fi când se va face mare. Și după ce pruncul a fost înțărcat, tatăl său a lăsat scaunul împărătesc, după cum am zis, și a împărățit în locul lui Leon Armeanul, care, temându-se ca nu cumva și Procopie, după ce va veni în vârstă, să ia împărăția tatălui său, a trimis de 1-a scopit.

Și când a ajuns Procopie la vârsta de 12 ani, s-a dat cu totul la învățătura Sfintelor Scripturi și, cu istețimea cea firească pe care o avea, cu sânguința și cu ostenele sale, care le-a pus la învățătură, a covârșit pe toți înțelepții vremii, după cum mărturisește împăratul Roman în hrisovul sau, numindu-l "consul al filosofilor", și după cum adevăresc scrierile lui: Cuvântul cel făcut de dânsul la Intrarea în Biserică a Preasfintei Născătoare de Dumnezeu; Canoanele cele după opt glasuri la Sfinții Patruzeci de Mucenici, și Canonul cel iambicesc, pe care îl are la cinstita Cruce.

Deci după ce a ajuns el la o desăvârșire ca aceasta, s-a învrednicit și de fericita vedere, care i s-a pricinuit lui din lucrarea faptei bune, pe care o săvârșea din copilărie. Și socotind el deșertăciunea lumii și învârtind în mintea sa cuvântul Sfântului Macarie, care zice: „Sufletul care nu s-a izbăvit de grijile lumești, nici pe Dumnezeu nu-l va iubi cu adevărat, nici pe diavolul nu-l va urî după vrednicie”, a judecat să fugă de lume și mai mult, căci toți, în fiecare zi, aveau în gura lor pe minunatul Procopie. Unul îl lăuda pentru dragostea pe care o avea către toți, altul pentru smerenia lui; altul pentru înțelepciune, altul pentru înfrânare, pentru întreaga înțelepciune, pentru milostenie și pentru trecerea cu vedere a slavei și a nălucirii cele lumești. Pe scurt, altceva nimic nu auzai, decât laudele pentru Procopie.

Deci fericitul, ca să scape de laudele oamenilor, a fugit din Constantinopol, schimbându-și hainele sale și îmbrăcându-se cu niște rase rupte, ca un cerșetor. Așa a alergat, necunoscut, ca un cerb însetat, la Sfântul Munte al Atonului și, înconjurând tot muntele, a venit la mănăstirea pururea pomenitei fecioare, împărăteasa Pulheria. Acea mănăstire, care acum se numește Xeropotamu, fusese stricată cu puțin timp mai înainte de arabi, care veniseră tâlhărește la Sfântul Munte și, stricând multe mănăstiri, pe mulți monahi i-au făcut mucenici, precum pe cei din Sinai și din Rait. Iar fericitul Procopie, văzând așezarea locului frumoasă și liniștită, și-a făcut o colibă mică în zidurile mănăstirii celei surpate și a șezut acolo singur, vorbind cu Dumnezeu.

În apropierea colibe sale era un om liniștit, preabun și îmbunătățit, cu numele Cosma, care l-a tuns monah, numindu-l Pavel. De atunci s-a pus pe sine în mare rânduială și în bună așezare: postea, se ruga; alt așternut nu avea decât pământul, iar la căpătâi avea o piatră. Lucrul mâinilor lui era umiliința, lacrimile, dragostea către toți și smerenia cea rară de măsură. El a mai socotit că monahul, pentru a ajunge la desăvârșire, are trebuință să câștige și roadele Sfântului Duh pe care le pomenește Sfântul Apostol Pavel, adică: dragostea cea duhovnicească, bucuria, pacea, îndelunga răbdare, bunătatea, facerea de bine, credința, blândețea și înfrânarea poftelor. Pe acestea isprăvindu-le cuviosul cu multă osteneală și nevoiță, s-a făcut cunoscut tuturor părinților, încât toți se minunau de dânsul și îl lăudau, precum îl lăuda și Sfântul Atanasie din Aton, după cum se arată în viața lui.

Și cu toate că preaînțeleptul Pavel se închipuia și se arăta ca un necărturar și ca un țăran simplu, dar s-a arătat ca o cetate ce stă deasupra muntelui. Drept aceea, a ajuns vestea despre dânsul până și la Protatul, adică la mai-marele Muntelui Athos. Și avea Cuviosul Pavel obiceiul de a merge de trei ori într-un an, la cele trei praznice mari, la mănăstirea chiliilor, care se numește a Protatului. Deci, mergând el odată, după obicei, la unul din cele trei praznice, Protatul l-a întrebat aparte, cine și de unde este. Iar el a răspuns cu glas lin și cu față veselă: „Preasfinte părinte, eu sunt un monah sărac, precum mă vezi, dintr-un loc vechi ce se numește Xeropotamu”. De aici a luat și numirea de Pavel Xeropotamianul, iar acea mănăstire a Pulheriei, pe care el a înnoit-o, se numește Xeropotamu.

Iar înnoirea s-a petrecut astfel: Făcându-se împărat de-a pururea pomenitul Roman cel Bătrân, care era rudenie cu sfântul, a făcut mare cercetare, ca să-l afle. Deci, trimițând oameni împărătești să-l caute

pretutindeni, 1-a aflat în Sfântul Munte. Astfel, cu mare rugămintă și silire, încă și cu îndemnare din partea Protatului, s-a înduplecat Cuviosul Pavel și s-a dus la Constantinopol. O, dar cine poate să spună bucuria pe care au avut-o rudeniile lui și toată cetatea, văzând înger în trup și auzind cuvânt dăscălesc! Toate fețele cele împărătești și boierești au căzut și s-au închinat săracului aceluia, care nu avea altceva decât o rasă veche și o cruce. Lucru vrednic de minune este fapta bună, și în acest fel face pe lucrătorii săi.

Și s-a întâmplat atunci că împăratul Roman zăcea la pat și era bolnav de moarte. Dar îndată ce cuviosul s-a dus la dânsul și și-a pus mâinile sale peste el, împăratul s-a făcut sănătos, după cum scrie aceasta el însuși în hrisovul său. Această minune a preamărit pe sfântul mai mult. Deci a rămas în Constantinopol pentru rugămintele cele multe ale împăratului și, păzindu-și toate rânduielele sale cele monahicești și nevoițele cele sihăstrești, învăța pe copiii împăratului.

Iar când s-a împlinit vremea care a fost hotărâtă să șadă acolo, s-a dus la împărat și a zis către dânsul: „împărate, precum peștele, când iese din apă, nu poate să trăiască mai mult, așa și monahul care iese din coliba lui, nu este chip a rămâne viu în lucrarea poruncilor lui Dumnezeu. Pentru aceasta vă las cu sănătate și mă duc la coliba mea, ca să mă aflu de-a pururea împreună cu Dumnezeu, Impăratul meu”.

Dacă a auzit împăratul aceasta, s-a întristat foarte mult; însă nu a putut să-l împiedice, fiindcă avea și mare evlavie către dânsul. Deci a zis către el: „Doream și socoteam, sfinte părinte, să nu ne despărțim niciodată, cât voi trăi, pentru ca să te am mângâiere și dascăl spre mântuirea mea; însă nu te pot opri. Te rog numai să iei bogăție câtă voiești, ca să o împărți pentru sufletul meu”. Atunci sfântul a zis către dânsul: „Eu n-am trebuință de bogăție, nici nu știu să o împart; aici ai mulți scăpătați, deci împarte cât voiești. Atât numai îți zic: dacă voiești, înnoiește mănăstirea de-a pururea pomenitei împărătese Pulheria, care este surpată, ca astfel să ai pomenire veșnică”. Iar împăratul a primit cu mare bucurie cuvântul cuviosului și a trimis îndată oameni împărătești cu cheltuială și a zidit din temelie sfânta mănăstire, cu frumusețe neasemănată. După aceea, a trimis pe însuși fiul său, Teofilact, care era atunci patriarh, și a sfințit biserica. Iar când Sfântul Pavel a vrut să plece din cetate, 1-a luat împăratul și 1-a dus în vistieria împărătească.

Însă se cuvine să pun înainte chiar graiurile împăratului, așa cum sunt scrise în hrisovul lui: „Am intrat cu unii din sfatul nostru în vistieria împărăției mele și am luat partea cea mai mare și vrednică de minune a cinstitelor lemne ale Crucii de viață făcătoare, care purta întru sine pomenirile patimii celei stăpânești - o gaură din acelea cu care s-a pironit Trupul cel îndumnezeit al Domnului, și curgerea cea curățitoare a păcatelor noastre, căci pe ea a curs Preasfântul Sânge.

Ea avea lungimea ca de un cot și o palmă, lățimea ca de două degete, grosimea ca de un deget, iar toată greutatea ei era de o sută de dramuri. Din ea s-au făcut acum două cruci.

Și luând în mâini această preasfântă vistierie, pe înfricoșata însemnare a Impăratului ceresc, semnul care se va arăta în cer al Fiului Omului, Cel ce va judeca vii și morții, deci pe acest preadum-nezeiesc semn al mântuirii noastre l-am pus cu evlavie în sfintele mâini ale Preacuviosului Pavel Xeropotamianul, ca să fie odor și afierosire nejefuită preasfintei mănăstiri, cea mai sus pomenită, a împărăției mele, până când va veni Domnul. Apoi l-am întovărășit pe dânsul cu petrecere bisericească și ostășească, ca să-l așeze în Sfântul Altar al mănăstirii, spre sfințirea și întărirea monahiceștii noastre mănăstiri”.

Deci fericitul Pavel, luând cinstitul Lemn, a venit la Sfântul Munte, iar după înnoirea cea desăvârșită a mănăstirii și după sfințirea ei de către patriarh, a pus acel cinstit lemn al Sfintei Cruci în Sfântul Altar, după porunca împărătească. Și fiindcă vestea cuviosului a ieșit în tot pământul, s-a adunat mulțime mare de monahi care lucrau fapta bună. Însă cuviosul, fugind de tulburare, le-a pus egumen pe un oarecare monah foarte îmbunătățit, iar el, lăsând mănăstirea și ducându-se la un loc care se afla la poalele Atonului, își petrecea viața sa în sihăstrie.

Cu toate acestea, aflându-l pe el, s-au adunat mulți călugări și acolo, încât pustia s-a făcut ca o cetate. Apoi, fiind ca la șaizeci numărul ucenicilor lui care se adunaseră acolo și temându-se să nu-i robească sau să-i omoare arabii, care năvăleau adeseori asupra Sfântului Munte și-l prădau, au zidit și o altă mănăstire, prin mijlocirea binecredincioșilor împărați, în numele și în cinstea Sfântului și Marelui Mucenic Gheorghe, care și până astăzi păstrează numirea cuviosului, căci se numește "Sfântul Pavel".

Însă când a sfârșit de zidit mănăstirea, era foarte bătrân și se apropia vremea să treacă către părinții săi. Deci, cunoscând din dumnezeiască descoperire sfârșitul său, a chemat la sine pe toți ucenicii săi și pe cei ai mănăstirii Xeropotamu și, deschizându-și sfânta sa gură, i-a învățat mult, cu învățături folositoare de suflet.

La urmă a adăugat și aceste cuvinte, zicând: „Fiilor, după două zile sufletul meu va ieși din acest trup ticălos și știți cum am petrecut eu în locul acesta sfânt, și cum, din tinerețile mele, toate poruncile părinților mei le-am păzit. Tot așa vă rog și pe voi, iubiții mei, să le păziți și voi până la sânge. Pentru că eu, în vremea tinereților mele, pe când era eresul luptătorilor de icoane, atât de mult m-am nevoit, încât eram gata să-mi vărs sângele meu pentru dragostea lui Hristos. Deci am răbdat multe bătaii cu toiege și răni, până când cu dovezi ale Scripturii și cu mărturii ale părinților, am pierdut pângăritul eres al luptătorilor de icoane. Acestea vi le spun vouă nu mândrindu-mă, ci îndemnându-vă să suferiți toată ispita și necazul cu mărire de suflet, așteptând cununile de la Dumnezeu".

Auzind frații acestea, au plâns cu amar și cu lacrimi au zis către dânsul: „Părinte, să nu ne lași pe noi sărmani și lipsiți de duhovniceștile tale învățături. O, părinte, noi, din dragostea care o avem către sfinția ta, socoteam că nu vei muri niciodată, iar acum, auzind acest amar cuvânt, inima noastră s-a întristat foarte, pentru că te aveam pe tine mângâiere întru necazuri și ajutor întru ispitele noastre, încât și tată, și mamă, și frate pe tine te-am cunoscut". Acestea și multe alte cuvinte auzindu-le cuviosul, a lăcrimat, pentru că era lesne plecat spre umilință și în toată viața sa a avut darul lacrimilor.

Și odată, un frate întrebându-l: „Ce să fac, părinte, ca să dobândesc lacrimi de umilință?", el i-a zis: „Să ai totdeauna în minte înfricoșata judecată a lui Hristos și păcatele tale, și nu vor lipsi de la tine lacrimile". Iar după ce a lăcrimat - după cum am spus -, a zis către cei ce stăteau de față: „Nu plângeți, fraților, ci iertați-mă, că a sosit vremea pe care sufletul meu o dorea totdeauna și de care trupul se teme". Apoi, sculându-se, s-a îmbrăcat cu mantia de biserică și, făcând multe rugăciuni, s-a împărtășit cu Preacuratele Taine. Atunci îndată a strălucit fața lui ca soarele, încât cei ce se aflau acolo au căzut la pământ, neputând să vadă atâta lumină care fulgera pe fața cuviosului. Și după ce s-a împărtășit, a șezut schimbat cu schimbarea cea bună și a zis obișnuita rugăciune, pe care totdeauna o zicea, adică: „Nădejdea mea este Tatăl, scăparea mea este Fiul, acoperământul meu este Duhul Sfânt; Treime Sfântă, slavă Ție!" Apoi a început iarăși să le grăiască multe sfaturi, dar mai înainte de toate le-a zis: „Fiilor și fraților, să aveți dragoste, rugăciune, smerenie și ascultare, căci monahul care nu are aceste fapte bune, nu se cuvine să se numească monah, ci mirean". Și când a săvârșit cuvintele acestea, a zis: „Vai monahului care are împreună petrecerea sa cu cei fără de barbă, căci unul ca acesta nu va vedea niciodată fața lui Dumnezeu".

Și întinzându-și picioarele sale și așezându-se în bună rânduială, și-a înălțat mâinile și ochii către cer și și-a dat fericitul său suflet în mâinile lui Dumnezeu, în ziua de 28 iulie.

După aceasta, monahii sfintei mănăstiri, gătind caicul și pogorând la malul mării sfintele lui moaște, cu laude și cu cântări duhovnicești, le-au pus în caic ca să le ducă în pădure și acolo să le îngroape, precum a poruncit sfântul. Deci, fiind atunci seară, au pornit cu corabia noaptea, ca să meargă în pădure. Dar dimineața, o, minunile Tale, Iisuse Impărate! S-au aflat în Constantinopol și, înștiințându-se de aceasta împăratul, sfatul, patriarhul și tot clerul bisericesc, s-au îmbrăcat cu sfintele podoabe și, aprinzând lumânări cu tămâieri, au ridicat cu laude și cu cântări de psalmi sfintele moaște ale cuviosului și le-au pus în biserica cea mare, sărutându-le cu mare evlavie și mulțumind Domnului, Care i-a îmbogățit pe dânșii cu o vistierie ca aceasta.

Iar ucenicii sfântului, după ce au sărutat sfintele moaște și după ce au chemat rugăciunile cuviosului în ajutor, au cumpărat pâini calde; și, intrând în corabie, au plecat înapoi, vorbind despre sfânt. Dar, o, cât sunt de minunate lucrurile Tale, Doamne! În puțină vreme s-au aflat în portul mănăstirii lor. Apoi, ducându-se în sfânta mănăstire, au povestit părinților cele întâmplate, arătându-le pâinile că încă erau calde. Și auzind ei acestea, s-au înspăimântat, minunându-se de îndrăzneala cea mare, pe care o avea de-a pururea pomenitul Pavel către Dumnezeu, Căruia se cuvine toată slava, cinstea și închinăciunea, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

SFÂNTUL MUCENIC CALINIC (29 iulie)

Sfântul Mucenic Calinic s-a născut în părțile Ciliciei și a fost crescut în buna credință creștină. Și venind el în vârsta bărbatului desăvârșit, vedea pe mulți oameni lepădându-se de Stăpânul Hristos și ținându-se de păgânătate. Aceia întunecându-se de drăceasca înșelăciune, credeau pietrelor celor fără suflare și aduceau jertfe spurcate idolilor. Deci Calinic plângea pentru pierzarea lor și a început a-i învăța la arătare cunoștința adevărului, întorcând pe elini de la rătăcirea lor către Hristos Dumnezeu. Deci, trecând prin multe cetăți și sate și propovăduind cuvântul lui Dumnezeu, s-a dus și în Ancira, cetatea Galatiei, căutând mântuirea sufletelor omenești.

Și petrecând el multă vreme acolo și ostenindu-se întru buna vestire a lui Hristos, a câștigat pe mulți lui Dumnezeu. Apoi, fiind prins de cei necredincioși, a fost dus la judecată înaintea unui boier cu numele Sacherdon, om prea spurcat și slujitor fierbinte al diavolilor, vrăjmaș lui Hristos și cumplit muncitor al creștinilor. Deci toți păgânii strigau către judecătorul acela, zicând: „Acesta este Calinic, care a venit din alte țări în cetatea noastră și învață poporul să nu aducă jertfe zeilor, nici să li se închine lor și pe mulți îi duce în urma înșelăciunii sale”. Atunci boierul, căutând spre dânsul cu iuțime, a început a-l întreba cu glas groaznic, zicând: „Pentru ce îndrăznești, o, nebunule, fiind străin, a răzvrăti popoarele, învățându-le să lase pe zeii care au făcut lumea și pe care îi cinstește împăratul și toți boierii, încă și lumea toată? Au doară tu nu înțelegi puterea lor?” Iar sfântul i-a răspuns lui cu blândețe: „Eu sunt rob al lui Hristos și, văzând oamenii ducându-se la pieire, mă doare inima pentru dânsii și, pe cât pot, mă sârguiesc prin învățătura cea bună a-i întoarce de la întuneric la lumină și de la pierzare spre mântuire; pentru că în cărțile noastre stă scris: De va întoarce cineva pe cel păcătos de la rătăcirea căii lui, va mântui suflet de la moarte și va acoperi mulțime de păcate. Deci așa fi voit să te aduc și pe tine la lumină, din întunecarea diavolească care te-a cuprins și astfel să te povățuiesc la calea adevărului”. Iar boierul, umplându-se de mânie, a zis: „Au doară voiești să mă lepăd de zei și să cinstesc mai mult moartea cea amară decât viața cea dulce, ascultând cuvintele tale nebune? Nu voi face aceasta nicidecum, ci pe tine te voi sili, chiar și nevrând tu, să te închini zeilor noștri, căci cumplete chinuri voi pune asupra ta și voi vedea de va veni Dumnezeul tău să te scape din mâinile mele. Nu voi cruța trupul tău, până ce nu vei cunoaște puterea și stăpânirea zeilor și până nu le vei aduce lor jertfe”.

Atunci sfântul a început a-i răspunde cu îndrăzneală, zicând: „Nu vei înfricoșa cu îngrozire pe robul lui Hristos cel adevărat, căci mie îmi este atât de dorită munca cea pentru Dumnezeu meu, precum hrana este dorită celui flămând. Deci nu zăbovi îngrozindu-mă cu cuvintele, ci începe cu muncirea ta asupra mea. Iată, trupul meu stă înaintea ta gata de munci, având în sufletul său pe Dumnezeu care mie îmi pregătește mântuire, iar ție pierzare”. Iar boierul, umplându-se și mai mult de mânie, a zis: „O, ticălosule, cum îndrăznești să mă ocărăști pe mine cu niște cuvinte ca acestea? Mă jur pe zei, că nu te voi milui, ci voi despărți carnea de pe oasele tale și toată munca o voi aduce asupra ta, până ce te voi pierde cu moarte cumplită”. Iar sfântul a răspuns: „O, om necurat, mai mult decât toți oamenii cei necurați, până când vei cheltui vremea în deșert, iuțin-du-te cu mânie și nesăvârșindu-ți fapta? Muncește-mă odată și vei vedea bărbăția și răbdarea nevoitorului lui Hristos, care așteaptă să ia de la Mântuitorul său cununa biruinței”.

Atunci chinuitorul a poruncit ca, dezbrăcând și întinzând pe mucenic la pământ, să-l bată cu vine de bou fără cruțare. Astfel au bătut pe sfânt multă vreme. Și propovăduitorul striga: „Calinic, cunoaște pe zei și cheamă-i pe ei, iar aceia te vor izbăvi de munci!” Iar sfântul mucenic, fiind bătut, îl batjocorea pe chinuitor și muncile lui, și striga către dânsul, zicând: „Mi-ai făgăduit munci mari, dar îmi dai munci foarte mici. Deci dă-mi mai mari bătăi și adu asupra mea mai cumplită muncire, pentru că eu nu mă tem de foc și nu mă înspăimânt de sabie; ci râd de moarte, așteptând să iau de la Domnul meu viața cea veșnică”.

Deci boierul a dat poruncă să-l spânzure pe mucenic de un lemn de muncă și să-i strujească trupul cu piepteni de fier. Și astfel i-au strujit trupul până la oase. Iar el răbdând toate acestea ca în trup străin, râdea de muncirea păgânilor și zicea către ighemon: „Poruncește să mă strujească mai tare, căci cu cât vei struji trupul meu mai mult, cu atât vei sătura sufletul meu. Pentru că am pe Hristos, Care-mi ajută și cu al Cărui dar întărindu-mă, nu simt durerile în munci”.

După aceasta, pogorând de la muncire pe pătimitorul lui Hristos, chinuitorul a poruncit să încalțe pe mucenic cu încălțăminte de fier, în care erau piroane ascuțite, și să-l ducă pe el la cetatea Gangra, care era departe de cetatea Ancira ca la 80 de stadii și acolo să-l ardă cu foc, fiindcă în acea cetate Sfântul Calinic întorsese mulți oameni la Hristos și voia ca aceia să-i vadă sfârșitul lui și să se teamă. Deci cumplitul ighemon a dat pe slujitorul lui Hristos ostașilor săi cei nemilostivi, poruncindu-le să alerge pe cai iuți, iar pe mucenic să-l silească să alerge înaintea cailor, bătându-l pe el dinapoi cu bice. Deci sfântul, fiind încălțat în încălțăminte cele cu piroane de fier, umbla ca și cum nu simțea durerea din rănirea picioarelor și cânta psalmul lui David: Așteptând, am așteptat pe Domnul, și a căutat la mine și a auzit rugăciunea mea. Și m-a scos din groapa patimilor și din tina noroiului, și a pus pe piatră picioarele mele și a îndreptat pașii mei.

Deci a mers în calea ce i se poruncise și alerga degrab fără silire, întrecând și caii. Iar după ce a alergat 60 de stadii și au ajuns la un loc ce se chema Matrica, ostașii au însetat foarte mult, din pricina arșiței soarelui, căci era luna lui iulie. Și negăsindu-se apă în cale, au început a slăbi de sete împreună cu caii lor, și abia mai suflau. Deci fiind ei aproape de sfârșit, au zis cu lacrimi către Sfântul Calinic: „Robule al adevăratului Dumnezeu, miluiește-ne pe noi, cei deznădăjduiți de viața noastră, și roagă-te Dumnezeului tău, ca să ne dea apă și să nu murim. Căci noi am auzit, că Dumnezeul tău pe toate le poate. Deci să nu pomenești răutățile făcute de noi ție, căci nu de voia noastră te-am muncit, ci din porunca ighemonului”.

Iar Sfântul Calinic, văzându-i topindu-se de sete, s-a milostivit spre ei și, vrând să facă bine vrăjmașilor săi, s-a oprit lângă o piatră ce se întâmplase în cale; apoi, ridicându-și ochii spre cer, s-a rugat, zicând: „Stăpâne al cerului, al pământului, al mării și a toată făptura, care de demult ai scos apă din piatră în pustie și ai adăpat pe robul Tău Moise și cu dânsul pe poporul cel însetat, arată și acum minunile Tale și fă ca să izvorască apă din această piatră și să adape pe acești însetați, ca să se arate lucrurile Tale minunate spre cei ce nu Te știu pe Tine și să se preamărească numele Tău cel sfânt!” Astfel rugându-se el, îndată a izvorât din piatra aceea izvor de apă vie, încât toți au băut și s-au răcorit și cu glas mare strigau: „Mare este Dumnezeul creștinilor și mai minunat decât toți!” Iar izvorul acela n-a încetat de atunci a izvorî apă, spre pomenirea minunii lui Dumnezeu, care s-a făcut cu rugăciunile mucenicului.

Deci ostașii și dobitoacele lor răcorindu-se din destul din izvorul care a curs cu minune, au trecut înainte fără osteneală depărtarea căii care le rămăsese și au ajuns la cetatea Gangra. Și n-au voit să dea morții pe Sfântul Calinic, făcătorul lor de bine, care i-a scăpat pe cale; însă temându-se de moarte, din partea voievodului, au făcut fără de voie porunca lui. Deci, arzând un cuptor de foc, l-au pus pe mucenic aproape de văpaia cuptorului care ardea. Iar el, bucurându-se și veselindu-se, s-a însemnat cu semnul Sfintei Cruci și s-a rugat, zicând: „Mulțumesc Ție, Părinte ceresc, că m-ai făcut vrednic de ceasul acesta, în care mor pentru numele Tău cel Sfânt. Deci primește în pace duhul meu, iar pe vrăjmașii Tăi rușinează-i, Dumnezeule Atotputernice”.

Zicând aceasta, a intrat în foc, în mijlocul cuptorului, și culcându-se, și-a dat sfântul său suflet în mâinile lui Dumnezeu. Apoi, stingându-se cuptorul, s-a găsit cinstitul său trup nevătămat de foc, pe care,

luându-l credincioșii, l-au îngropat cu cinstea cuvenită, slăvind pe Tatăl și pe Fiul și pe Sfântul Duh, pe unul Dumnezeu în Treime, Căruia și de la noi să-I fie cinste și slavă, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

SFÂNTA MUCENIȚA SERAFIMA FECIOARA (29 iulie)

În zilele păgânilor împărați ai Romei ridicându-se prigonire înfricoșată împotriva creștinilor, mulți credincioși de prin toată lumea au pățimit pentru Hristos multe feluri de munci. În acea vreme, Sfânta fecioară Serafima petrecea în satul Vidiniei, în casa unei femei de neam bun și cetățeană a Antiohiei, anume Savina, și a făcut, cu învățăturile sale, că Savina a crezut în Iisus Hristos și s-a întărit în sfânta credință. Atunci ighemonul Viril a trimis în casa ei pe slujitori, ca să răpească pe fecioara lui Dumnezeu, pe Sfânta Serafima, și s-o aducă înaintea lui, la judecată. Dar fericita Savina o apăra și nicidecum nu-i lăsa pe ei să prindă pe fecioară. Iar Sfânta Serafima a zis către dânsa: „Doamnă maică, lasă-mă să merg cu dânșii, iar tu roagă-te lui Dumnezeu pentru mine, căci eu nădăjduiesc spre Domnul meu, Iisus Hristos, și cred, deși sunt păcătoasă, că îmi va sta de față și mă va întări, ca să fiu roaba Lui”.

Iar fericita Savina, nedând în mâinile slujitorilor păgâni pe sfânta fecioară, s-a dus ea însăși împreună cu dânsa la ighemon. Iar ighemonul, rușinându-se de cinstea ei, pentru că Savina era de mare neam senatoresc, a liberat-o pe dânsa împreună cu Sfânta Serafima. Dar după trei zile, ighemonul a poruncit să se pregătească divan de partea cealaltă a podului, la locul care se numea Alvina și unde era obiceiul a se face judecăți, ca acolo să aducă la judecată înaintea lui pe Serafima. Deci păgânii stăpânitori, prinzând-o pe dânsa, au adus-o înaintea ighemonului, iar fericita Savina a urmat-o pe jos, dar când a văzut că nu poate s-o scoată din mâinile vrăjmașilor ei, a strigat către ighemon: „Câine sălbatic din Asia, să nu îndrăznești să faci vreun rău acestei sfinte și dumnezeiești fecioare, căci Hristos, Dumnezeul nostru, este aproape, și pe tine și pe împărații tăi cu veșnice munci vă va pedepsi pentru tirania voastră cea mare, pe care voi ați aflat-o asupra celor ce slujesc Dumnezeului celui viu”. Acestea zicându-le, s-a dus plângând la casa ei.

Atunci ighemonul a zis către Serafima, care stătea înaintea lui: „Adu jertfă zeilor noștri fără de moarte, căroră le aduc și stăpânii noștri, împărații”. Serafima a răspuns: „Eu mă tem și slujesc Atotputernicului Dumnezeu, Care a făcut cerul și pământul și toate cele văzute și nevăzute. Iar aceia căroră tu îmi poruncești să mă închin, nu sunt dumnezei, ci demoni, pe care mie nu mi se cade a-i cinsti, pentru că sunt creștină”. Ighemonul a zis: „Apropie-te atunci, și acea jertfă, care este pregătită zeilor noștri, tu adu-o Hristosului tău”. Serafima a răspuns: „Eu în toate zilele îi aduc jertfa Lui, închinându-mă și rugându-mă ziua și noaptea”.

Atunci ighemonul a întrebat-o pe ea, zicând: „Unde este biserica Hristosului tău și ce fel de jertfă îi aduci Lui?” Serafima a răspuns: „Această jertfă îi este plăcută Lui, ca pe mine singură, fără de prihană, să mă păzesc întru curăția fecioriei mele, asemenea și pe altele să le aduc la aceasta, prin ajutorul Lui cel atotputernic”. Ighemonul a zis: „Dar aceasta este biserica și jertfa voastră?” Ea a răspuns: „Nimic mai covârșitor nu este decât a cunoaște pe Dumnezeul cel adevărat și viețuind cu cucernicie, Lui Unuia a-i sluji”. Ighemonul a zis: „Dar tu însuși, precum zici, ești biserica Dumnezeului tău?” Serafima a răspuns: „De vreme ce, cu ajutorul Lui, mă păzesc fără prihană, sunt cu adevărat biserică a Lui, pentru că Scriptura noastră zice: Voi sunteți biserici ale Dumnezeului celui viu și Duhul lui Dumnezeu viețuiește întru voi”.

Ighemonul a zis: „Deci dacă vei fi silită la păcat, atunci oare vei înceta a mai fi biserica Dumnezeului tău?” Serafima a răspuns: De va strica cineva biserica lui Dumnezeu, pe acela îl va strica Dumnezeu. Dar ighemonul neînțelegând aceasta, a poruncit să dea pe Sfânta Serafima la doi tineri egipteni fără de rușine, ca să o batjocorească pe ea toată noaptea. Deci au luat-o pe ea acei tineri necurați și au dus-o într-o casă

foarte întunecoasă. Iar ea, stând acolo cu umilință, se ruga lui Dumnezeu așa: „Pe Tine Te chem Doamne, Iisuse Hristoase, adevăratul păzitor și apărător al fecioriei mele; către Tine strig, lumina și veselia cea veșnică. Tu pe Sfântul Apostol Pavel, cel ținut în temniță, prin ușile încuiate l-ai cercetat și l-ai întărit; caută și spre mine, smerita roaba Ta, miluiește-mă și mă izbăvește de necurata poftă a acestor tineri. Fă ca să se întunece ochii lor, ca să nu se poată atinge de roaba Ta, care nădăjduiește spre Tine, nici să-mi necinstească trupul meu cel însemnat cu a Ta sfințenie. Să se înfrunte nerușinarea lor și să nu mă lași să fiu batjocorită, ci mai bine poruncește-mi să vin la Tine. Și caută și spre roaba Ta, Savina, și întărește-o cu puterea Ta, bunule Iisuse, ca să nu se bucure de dansa diavolul, cumplitul vrăjmaș, căci și ea a răbdat mult la lucrul meu pentru numele Tău cel sfânt. Auzi-mă, Doamne, Iisuse Hristoase, Tu care ești binecuvântat, preaslăvit și preainălțat împreună cu Tatăl și cu Sfântul Duh, în vecii vecilor. Amin”.

Deci, în ceasul cel dintâi al nopții, când tinerii aceia voiau să se apropie de dansa, deodată s-a făcut un zgomot mare și pământul s-a cutremurat atât de înfricoșat, încât toți care locuiau împrejur au auzit acel zgomot. Iar tinerii aceia au căzut îndată cu fața la pământ, fiind slăbiți cu toate mădulele lor. Atunci curata fecioară, văzând ajutorul lui Dumnezeu cel grabnic făcut ei, ridicându-și mâinile, a mulțumit Domnului, petrecând toată noaptea aceea în rugăciune. Iar a doua zi de dimineață, trimișii ighemonului au venit să întrebe pe tineri dacă și-au făcut pofta lor. Și, intrând ei, au văzut pe sfânta fecioară rugându-se, iar pe tineri aruncați la pământ ca niște morți, încât nu aveau nici o putere să se scoale sau să grăiască, ci numai țineau ochii deschiși.

Și s-a adunat mult popor la o minune ca aceasta, iar ighemonul auzind aceea, a poruncit ca iarăși să se pregătească divan și să aducă înaintea sa pe Serafima, roaba lui Dumnezeu, către care a zis așa: „Ce este, Serafimo? Te-ai îndestulat oare de pofta ta trupească sau încă te mai aprinzi cu pofta?” Sfânta Serafima a răspuns: „Tu, precum văd, având inimă îndărătnică, în care locuiește diavolul, zici acestea glumind. Iar eu pe tinerii aceștia despre care zici tu, nu i-am cunoscut și nici nu știu de au fost la mine”. Ighemonul a zis: „Vrei să zici că aceia n-au fost toată noaptea la tine?” Serafima a răspuns: „Cu mine a fost numai Acela, a Cărui roabă sunt eu și Care m-a câștigat pe mine, prin sângele Său”. Ighemonul a zis: „Dar cine este Acela?” Serafima a răspuns: „Domnul nostru Iisus Hristos, păzitorul și apărătorul meu”. Ighemonul a zis: „Pentru ce vorbești atâtea vorbe fără de înțeles? Spune-mi cu ce fel de vrăji ai slăbănogit pe acei tineri?”

Sfânta Serafima a răspuns: „Nouă, creștinilor, nu ni se cade a ne învăța la meșteșugul vrăjitoresc; iar cei pe care voi îi ucideți cu răutățile voastre vrăjitoarești, îi înviază Iisus Hristos, Domnul nostru și Stăpânul tuturor, dacă este chemat”. Ighemonul a zis: „Dacă Hristos covârșește astfel meșteșugurile de farmece, atunci cheamă-L pe El, ca să le întoarcă acestor tineri puterea lor trupească care au avut-o și așa vom afla ce au făcut ei la tine toată noaptea, că mie cu adevărat așa mi se pare, că i-ai înnebunit pe ei cu oarecare farmece rele, ca să nu spună despre necurăția ta”. Serafima a răspuns: „Dumnezeu, a Cărui roabă sunt, este Atotputernic și nu este ceva care să-I fie Lui cu neputință”. Ighemonul a zis: „Atunci fă ca tinerii aceștia să-și vină în fire și să-și capete sănătatea cea dintâi, ca să grăiască”.

Serafima a răspuns: „Ție ți se pare că sunt fermecătoare, dar eu nu știu deloc meșteșugul vrăjitoresc. Însă rugăciunile mele le aduc Dumnezeului meu, prin care nu numai mie singură îmi dă cele cerute, dar și fiecăruia care-L cheamă pe El cu toată inima”. Ighemonul a zis: „Fă ceea ce voiești, numai să tămăduiești pe acești tineri, ca astfel să ne putem încredința despre întregimea fecioriei tale!” Serafima a răspuns: „Acum ți-am spus că vrăji nu știu, dar știu să mă rog lui Dumnezeu, ca să fie milostiv”. Ighemonul a răspuns: „Du-te dar la locul unde sunt tinerii și roagă-te pentru dânșii Dumnezeului tău”. Serafima a răspuns: „Cu necuviință îmi este ca să mă duc la dânșii acolo, pe de o parte, ca să nu se lipsească alții de vederea unei minuni ca aceasta, iar pe de alta, ca să nu socotească rău din necredință, precum și tu socotești, părăndu-ți-se că sunt fermecătoare. Deci poruncește mai bine ca acei tineri amorțiți să fie aduși aici”.

Atunci ighemonul a poruncit să aducă pe acei tineri la judecată. Și arătau de parcă nu aveau nici limbă, nici picioare, nici mâini, așa erau de slăbănogi și netrebnici cu mădulele. Deci, toți mirându-se, ighemonul a zis: „Serafimo, roagă-te Dumnezeului tău, ca acești tineri să se facă sănătoși”. Atunci Sfânta Serafima, ridicându-și mâinile spre cer, s-a rugat cu umilință, astfel: „Doamne, Dumnezeule

Atotputernice, Cel ce ai făcut cerul și pământul, marea și toate cele dintr-însele, Cel ce prin sfinții Tăi Apostoli pe cei morți i-ai înviat, pe cei leproși i-ai curățat, mușilor le-ai dat grăire; surzilor auzire și orbilor vedere; auzi-mă și pe mine, roaba Ta, care nădăjduiesc spre Tine; nu trece cu vederea rugăciunea mea și nu Te întoarce pentru necredința acestui ticălos ighemon. Tămăduiește pe acești tineri înaintea feței tuturor care privesc, și celor care așteaptă minunea aceasta, ca să se rușineze cel care, fiind nebun și îndemnându-se din sălbăticie, prigonește pe cei ce cred în Tine. Grăbește, Doamne, ca să cunoască că Tu ești Unul Dumnezeu, Care faci minuni, și nu este altul afară de Tine".

Astfel rugându-se ea, s-a apropiat de tineri și, atingându-se de dânșii, a zis către ei: „În numele Domnului nostru Iisus Hristos, sculați-vă pe picioarele voastre!" Atunci ei îndată s-au sculat și au început a vorbi. Acest lucru văzându-l poporul, cu spaimă s-a mirat, iar ighemonul a zis: „O vedeți oare pe ea, că nu putea în alt chip să-și săvârșească meșteșugul farmecelor sale, până ce nu s-a atins cu mâinile de tineri?" După aceea a zis către tineri: „Cum v-a luat vouă femeia aceasta și mintea, și puterea cea trupească?" Iar ei au răspuns: „Domnule ighemon, când noi am intrat la dânsa, după porunca ta, s-a arătat un tânăr oarecare, frumos la chip și strălucitor ca soarele. Acela a stat între fecioara aceasta și între noi, iar pe noi ne-a cuprins frică de strălucirea cea mare a lui, cutremur, întuneric și slăbirea mădurelor. Astfel, din ceasul acela până acum, am fost în uimire. Deci socotește tu acum, dacă ea este fermecătoare sau dacă Dumnezeul ei este cu adevărat mare".

Iar ighemonul a zis către Serafima: „Spune-mi, Serafimo, cu ce meșteșug ai făcut acestea, și îndată te voi slobozi pe tine". Serafima a răspuns: „Eu am urât învățăturile cele rele, și toți creștinii, chemând numele Domnului, gonesc toate descântecele și farmecele și nicidecum nu sunt vătămați de ele". Ighemonul a zis către dânsa: „Văd că mult poți cu vrăjile tale, însă îți zic ție că de nu vei aduce jertfă zeilor mei, îți voi tăia capul". Serafima a răspuns: „Fă precum îți place, dar eu niciodată nu voi aduce jertfă diavolilor tăi și nici nu voi face voia tatălui tău, satana, fiindcă sunt creștină".

Atunci ighemonul a poruncit să ardă trupul ei cu două făclii aprinse. Dar îndată făcliile s-au stins și cei ce o ardeau pe ea au căzut ei înșiși la pământ. Iar Sfânta Serafima, ridicându-și ochii spre cer, a zis: „Doamne, Iisuse Hristoase, să se înfrunzeze și să se rușineze toți vrăjmașii mei. Să se întoarcă înapoi și să se rușineze foarte degrab". Ighemonul a zis către dânsa: „Adu jertfa zeilor, ca să nu mori în chinuri grele". Serafima a răspuns: „Eu chiar pentru aceea nu aduc jertfă zeilor voștri, ca să nu mor cu moartea cea veșnică". Ighemonul a zis către dânsa: „Indrăcito și nebuno, ascultă poruncile împărătești și, închinându-te zeilor celor fără de moarte, izbăvește-te de munci și de pierzare".

Serafima a răspuns: „Voi înșivă sunteți nebuni și îndrăciți, căci vă lepădați de Dumnezeul cel viu și adevărat și vă închinați demonilor, cu care o să pieriți împreună. Iar eu mă aduc jertfa pe mine însumi lui Dumnezeu Cel fără de moarte, numai să binevoiască să mă primească pe mine, chiar și păcătoasă, însă cu adevărat creștină".

Acestea auzind ighemonul, a pus s-o bată cu bețe. Și, împlinindu-se această poruncă, deodată s-a făcut cutremur mare pământului și rupându-se o bucată dintr-un băț cu care sfânta era bătută, a sărit în ochiul cel drept al ighemonului, încât după trei zile a și orbit. Deci ighemonul, aprinzându-se foarte tare de mânie, a dat împotriva ei o osândă ca acesta: „Pe Serafima, care nu numai poruncile împărătești le-a defăimat, ci și în mari fapte rele s-a aflat, poruncim să fie tăiată cu sabia".

Astfel a tăiat capul Sfintei fecioare Serafima. Iar Savina cea de neam bun, luând cu bună cucernicie sfântul ei trup, a făcut îngropare cinstită și cuviincioasă unei fecioare și mucenițe a lui Hristos ca aceasta. Și a pus-o pe ea chiar în mormântul său, ca pe o vistierie preamare și ca pe un mărgăritar preascump, slăvind pe Hristos adevăratul Dumnezeu, Cel slăvit în veci împreună cu Tatăl și cu Sfântul Duh. Amin.

SFINȚII APOSTOLI SILA, SILVAN, CRESCENT, EPENET ȘI ANDRONIC, DIN NUMĂRUL CELOR 70 (30 iulie)

Sfântul Apostol Sila, pe care cei mai mari apostoli l-au ales spre slujirea propovăduirii cuvântului lui Dumnezeu, mai întâi cu Sfântul Mai-marele Apostol Pavel, apoi și singur a suferit multe osteneli întru bunavestire a lui Hristos. La început, când s-a făcut trimitere de la adunarea apostolilor din Ierusalim Bisericii din Antiohia, ca să nu taie împrejur pe cei ce veneau de la neamuri la sfânta credință, a fost trimis și Sfântul Sila cu alți bărbați vestiți, precum scrie despre aceasta Sfântul Luca în Faptele Apostolilor: Apostolii și bătrânii cu toată adunarea, alegând dintre dânșii pe niște bărbați, i-au trimis în Antiohia cu Pavel și cu Varnava, pe Iuda cel ce se numea Varsava și pe Sila, bărbatul cel vestit între frați.

Deci, mergând ei în Antiohia, au adunat poporul și le-au dat scrisoarea, pe care citind-o s-au bucurat de mângâiere. Iar Iuda și Sila, fiind prooroci, mult au mângâiat cu cuvântul pe frați și i-au întărit. Apoi Sila a voit să petreacă în Antiohia, iar Iuda s-a întors la Ierusalim. După aceasta Sfântul Pavel a voit să meargă în alte țări la propovăduire și, alegând pe Sfântul Sila, s-a dus cu dansul, încredințându-se darului lui Dumnezeu de către frați. El a străbătut Siria și Cilicia, întărind Bisericile. Și mergând ei în Derbe și în Listra, au luat de acolo pe Timotei și s-au dus în Macedonia. Iar în Filipi au izgonit un duh ghicitor din oarecare fecioară, care prin vrăji aducea mult câștig stăpânilor săi. Și văzând stăpânii ei că a pierit nădejdea câștigului lor, au prins pe Pavel și pe Sila și i-au dus în târg la boieri, clevetind și zicând: Acești oameni tulbură cetatea noastră. Deci s-a strâns la dânșii mult popor și voievozii rupându-le lor hainele, au poruncit să-i bată cu toiege. Și, dându-le lor multe lovituri, i-au băgat în temniță și picioarele lor le-au ferecat în butuci.

Iar la miezul nopții Pavel și Sila cântau, rugându-se lui Dumnezeu. Atunci, deodată s-a făcut cutremur mare, încât și temeliiile temniței s-au clătinat, ușile s-au deschis și legăturile au slăbit. Iar străjerul temniței, deșteptându-se, a văzut ușile temniței deschise și, scoțându-și cuțitul, voia să se înjunghie, părându-i-se că au scăpat cei legați. Dar Pavel, strigându-l, l-a oprit să se ucidă pe sine. Atunci păzitorul, tremurând, a căzut la picioarele lui Pavel și ale lui Sila și, scoțându-i pe ei, i-a dus în casa sa și le-a spălat rănilor și s-a botezat cu toți casnicii săi. De acolo Sfinții Apostoli Pavel și Sila s-au dus în Amfipoli, în Apolonia și în Tesalonic. Și mulți din elini și multe din femeile cele de neam bun s-au alăturat lor. Iar neînduplecații evreii au luat din zavistie pe oarecare bărbați răi și gâlcevitori și au tulburat poporul împotriva apostolilor lui Hristos, vrând să-i ucidă. Iar frații au trimis noaptea pe Pavel și pe Sila în Veria, dar evrei din Tesalonic, mergând și acolo, au pornit poporul împotriva propovăduitorilor Cuvântului lui Dumnezeu. Deci Pavel s-a dus pe mare, iar Sila și Timotei au rămas acolo. Dar nu după multe zile, ducându-se, au aflat pe Sfântul Pavel în Corint. Atunci Sfântul Sila a fost făcut episcop al Corintului, și ostenindu-se destul întru propovăduirea Cuvântului lui Dumnezeu și făcând semne și minuni, s-a dus către Domnul.

Sfântul Apostol Silvan s-a ostenit în propovăduirea cuvântului cu amândoi Sfinții Mai-mari Apostoli Petru și Pavel. Amândoi acești apostoli îl pomenesc pe el în scrisorile lor. Sfântul Apostol Petru, în scrisoarea sa sobornicească, scrie astfel: Cu Silvan, credinciosul frate, precum socotesc, puține v-am scris vouă. Asemenea și Sfântul Pavel scrie în Epistola a II-a către Corinteni: Fiul lui Dumnezeu, Iisus Hristos, Cel propovăduit de noi vouă, prin mine și prin Silvan. De aici este adevărat că Sfântul Silvan a slujit în acea vreme fiecăruia dintre acei mai mari apostoli și a fost părtaș al ostenelilor și al durerilor lor întru bunavestire a lui Hristos. Și, făcându-se episcop în Tesalonic, a suferit multe primejdii pentru nevoițele credinței și s-a suit la Hristos, Dătătorul de cununi.

Pe Sfântul Apostol Crescent îl pomeneste Sfântul Pavel în Epistola a II-a către Timotei - care este alcătuită în limba elinească -, zicând: Crescent în Galatia, trimis de mine la propovăduire. Acesta a fost episcop în Galatia, apoi a propovăduit pe Hristos în Galia. În Viena, cetatea Germaniei, a pus episcop pe Zaharia, ucenicul său, iar el s-a întors în Galatia și s-a sfârșit mucenicește pe vremea împărăției lui Traian.

Pe Sfântul Apostol Epenet îl pomenește Sfântul Pavel în Scrisoarea cea către Romani, zicând: Inchinați-vă lui Epenet, iubitul meu, care este începătură a Ahaiei întru Hristos. El a fost episcop în Cartagina.

Pe Sfântul Apostol Andronic (Sfântul Andronic, afară de această zi, se mai cinstește și deosebi în 17 zile ale lunii mai, împreună cu Iunia, ajutătoarea lui) îl pomenește Sfântul Pavel în aceeași scrisoare, zicând: Inchinați-vă lui Andronic, și numindu-l rudenie și împreună rob cu sine, vestit între apostoli, care mai înainte decât el a crezut în Hristos. El a fost episcop în Panonia.

SFÂNTUL SFINȚIT MUCENIC VALENTIN ȘI CEI ÎMPREUNĂ CU DÂNSUL (30 iulie)

Intr-un hotar din părțile Italiei, care se numește Umbria, în cetatea care se chema Interamna, a fost episcop Sfântul Valentin, care luase de la Dumnezeu darul tămăduirilor și, tămăduind toate neputințele și bolile oamenilor cu rugăciunea și cu chemarea preasfântului nume al lui Iisus Hristos, îi întorcea pe cei necredincioși de la păgânătatea închinării de idoli spre Dumnezeu; căci atunci credința idolească cuprindea încă multă lume și împărații păgâni stăpâneau Apusul și Răsăritul și prigoneau pe creștini. În acea vreme, trei scolastici din Atena cu neamul și cu credința elini, cu numele Procul, Efiv și Apolonie, au mers la Roma pentru învățătură, vrând să deprindă bine limba și filosofia romană.

Și, aflând pe un ritor preînțelept și iscusit în amândouă limbile - latină și elină -, cu numele Craton, s-au încredințat aceluia spre învățătură și petreceau în casa lui. Și unul din fiii lui Craton, cu numele Herimon, s-a îmbolnăvit foarte tare și în boală i s-a gârbovit spatele, astfel că capul lui era între genunchi și nu putea să se întindă deloc. Și au chemat mulți doctori și nu puteau să aducă bolnavului nici un folos; deci a pățimit trei ani, fără nădejde de la doctori. Dar s-a întâmplat de a mers la casa lui Craton un tribun cu numele Fronton. Acela, văzând pe cel bolnav, a zis: „O boală ca aceasta s-a întâmplat unui frate bun al meu și l-a tămăduit un episcop creștin, care se numește Valentin și care petrece în cetatea Interamna”. Spunând aceasta tribunul, a sfătuit pe Craton să trimită pe fiul său bolnav la acel episcop. El a mai adăugat încă și aceasta despre fratele său, că după primirea tămăduirii n-a voit să se despartă de episcopul acela, fiind atras de bunătatea aceluia; astfel s-a legat de el prin dragoste.

Auzind acestea Craton, a trimis niște bărbați cinstiți, prieteni de-ai săi, la acel episcop, rugându-l să vină la dânsul, de vreme ce nu era cu puțină să poarte atâta cale pe copilul cel bolnav. Iar omul lui Dumnezeu nu s-a lenevit să meargă din cetatea sa în Roma, la omul care-l chema și de care a fost primit cu cinste. Și arătând Craton arhierelui pe Herimon, fiul său cel bolnav, l-a rugat să-l tămăduiască pe el, precum a tămăduit și pe fratele tribunului. Sfântul Valentin i-a zis: „De vei vrea tu, fiul tău se va tămădui!” Craton a zis: „Jumătate din averea mea o voi da, de vei putea să tămăduiești pe fiul meu”.

Sfântul a zis: „Mă minunez de tine că ești dascăl înțelept și nu pricepi cuvintele cele zise de mine. Deci iarăși îți spun, că de vei vrea tu, se va tămădui bolnavul; că, de vei crede în Hristos, toate se vor putea credinciosului, căci credinciosul este mult mai cinstit înaintea lui Dumnezeu decât cel necredincios, care își pune nădejdea sa în cele deșarte și în lucruri proaste, iar pe idolii făcuți din lemn, din piatră și din alte materii, care au fost oameni răi, îi are ca pe niște zei. Au doar se poate crede că sunt zei aceia care, tăvălindu-se în lucruri prea spurcate și îndeletnicindu-se cu munciri cumplite, nu au nici un ceas liber de fărădelegile cele urâte? De aceea, de vei primi credința la care eu te sfătuiesc, și, lepădându-te de păgânătatea zeilor, îți vei pune nădejdea în singurul Dumnezeu, Cel nevăzut și atotputernic, se va da sănătate fiului tău, precum dorești. Iar jumătate din averea ta, pe care mi-o făgăduiești, împarte-o săracilor, ca să se roage lui Dumnezeu pentru tine și pentru fiul tău. Iar pe mine cu nici un chip nu mă vei putea îndemna să iau ceva de la tine pentru tămăduirea lui, decât numai singură credința îmi trebuie. Deci să crezi că Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu, este adevăratul Dumnezeu și să te lepezi de toți idoli tăi și atunci vei vedea sănătos pe fiul tău”.

Craton i-a zis: „Deși nu știu cu ce fel de rânduială se cuprinde credința voastră, însă am auzit că fiecare se mântuiește cu credința sa. Căci nu poate credința unuia să ajute altuia, nici necredința cuiva să vatăme pe altcineva". Sfântul Valentin a răspuns: „Sunt unele lucruri în viețile omenești, care nu pot nici să ajute, nici să vatăme pe altul; pentru că necredința tatălui nu poate să vatăme credința fiului, dar la nevoie și la trebuința sănătății, credința cuiva poate să ajute altuia. Prin aceasta tatăl ajută fiului, sora, fratelui și stăpânul, slugii. Noi citim că sutașul, pentru credința lui, a luat sănătoasă pe sluga sa, care murea. Mai-marele sinagogii a văzut întoarsă la viață pe fiica sa, care murise. Și surorile care plângeau pe Lazăr, fratele lor, care murise și-l îngropaseră, prin glasul Domnului l-au văzut înviat a patra zi și s-au bucurat. Sunt și alte multe pilde în Scriptura veche și nouă. Iar acestea le-am arătat ca dovadă cum credința unuia poate să ajute altora. Însă se întâmplă și aceasta, ca necredința cuiva să aducă vătămare asupra altora; căci și necredința unui om ca a lui Faraon, a adus felurite pedepse asupra Egiptului, iar la urmă și pe el însuși l-a pierdut cu toată oastea".

Acestea și mai multe zicând sfântul episcop, ritorul Craton a căzut la picioarele lui și a zis: „Cred întru Cel propovăduit de tine că este Dumnezeu adevărat și nu este altul afară de El, care poruncește bolilor și morții și acelea fug. El poruncește vieții și vine". Iar Sfântul episcop Valentin i-a zis: „Credința creștinească se cade a o arăta nu numai prin cuvinte, ci și cu faptele". Ritorul a zis: „Care sunt faptele prin care poate să se arate credința?" Episcopul a zis: „Să te lepezi de idolii cei făcuți de mâini și să primești Sfântul Botez, ca să te rânduiești între fiii lui Dumnezeu!" Craton a zis: „Apa care spală întinăciunea trupească, cum poate să spele păcatele?" Arhiepiscopul a răspuns: „Apa, când se va chema asupra ei numele Preasfintei Treimi, primește în taină într-însa pe Sfântul Duh, Care curățește toate păcatele omului ce se botează în apa aceea". Craton a zis: „Lungindu-se vorba noastră, se scurtează viața fiului meu Herimon". Sfântul Valentin a zis: „De nu vei crede acestea, pe care n-ai putut să le auzi și să le vezi vreodată, fiul tău nu va putea să fie sănătos".

Craton a zis: „Care este aceea, pe care eu n-am putut nici să o aud și nici să o văd?" Arhiepiscopul a zis: „Oare ai auzit vreodată de fecioara cea care neîntinată a zămislit, adică, fiind fecioară, a născut și după naștere a rămas tot fecioară? Oare ai văzut cândva pe cineva umblând pe apele mării ca pe uscat și cu cuvântul să fi schimbat valurile mării în alinare? Auzit-ai oare de Același, Care mai în urmă a fost răstignit, mort și îngropat și a treia zi a înviat din morți și apoi S-a înălțat la cer în vreme ce mulți priveau la aceasta? Și la a Cărui înălțare îngerii în vederea ochilor arătându-se oamenilor, au mărturisit că iarăși va veni din cer ca să judece viii și morții? De le crezi acestea că sunt așa, apropie-te și te botează, ca să câștigi sănătatea fiului tău și singur să te învrednicești vieții celei veșnice". Ritorul a zis: „Toate câte mi le grăiești le voi face, numai fiul meu să se facă sănătos". Atunci episcopul a zis: „De vreme ce înțelepciunea lumii acesteia, al cărei dascăl ți se pare că ești, este nebunie la Dumnezeu și nu poți crede atât de desăvârșit, pe cât credința are trebuință, dă-mi cuvânt că dacă fiul tău va câștiga sănătate prin credința mea, te vei întoarce spre Hristos și te vei boteza împreună cu toată casa ta".

Atunci ritorul Craton, chemând pe femeia sa și pe toți casnicii săi, s-au aruncat înaintea picioarelor lui, făgăduind că toți se vor face creștini, dacă se va tămădui Herimon. Acolo erau și tinerii cei pomeniți mai sus: Procul, Efiv și Apolonie, care și ei dorind sănătatea fiului dascălului lor, au făgăduit că se vor face creștini. De aceea, episcopul Valentin a poruncit să se pregătească o cameră osebită și în ziua aceea și în noaptea viitoare să fie tăcere. Apoi, luând pe bolnav în camera aceea, s-a închis singur cu dânsul. Și era bolnavul acela rotund cu tot trupul ca un ghem, având capul între genunchi și picioarele pe umeri și peste spate, încât nici o parte nu avea liberă între încheieturile trupului. El nici nu putea vorbi cu limba, ci numai gemea. Deci nici unul dintre doctori nu putea să cunoască și să vindece neputința lui. Iar Sfântul Valentin episcopul a așternut pe pământ rasa de păr, pe care obișnuia a se ruga, și punând pe dânsa pe bolnav, mai mult mort decât viu, s-a rugat toată noaptea lui Dumnezeu. Iar la miezul nopții a strălucit în camera aceea o lumină cerească, încât celor ce erau afară li se părea că s-a aprins foc înăuntru.

Iar după ce a trecut miezul nopții, copilul s-a sculat sănătos cu tot trupul și a început cu glas mare a lăuda pe Dumnezeu. Atunci părinții lui și toți care erau cu dânsii în casa aceea, auzind glasul lui Herimon, s-au bucurat foarte tare, că de trei ani nu-l mai auziseră pe el vorbind, decât numai gemând. Deci, apropiindu-se, au bătut în ușă, rugând pe sfânt să le deschidă și să vadă pe Herimon. Însă sfântul le-a

răspuns lor: „Până ce nu voi săvârși obișnuitele mele rugăciuni și cântări de laudă, nu vă voi deschide”. Deci, așteptând ei cu bucurie până la ziua, sfântul episcop le-a deschis ușa și scoțând pe copil sănătos cu trupul, ca și cum niciodată n-ar fi fost bolnav, l-a dat pe el părinților lui. Atunci ritorul Craton, cu toată casa sa, a crezut în Hristos și s-a botezat, veselindu-se cu duhul întru Dumnezeu Mântuitorul lor.

Iar Herimon, copilul cel tămăduit, după primirea Sfântului Botez, nu mai voia să se despartă de doctorul său, de Episcopul Valentin. Asemenea și cei trei tineri, pomeniți mai sus, după botez, lăsând filosofia cea din afară, s-au lipit cu toată osârdia de duhovnicescul învățător, de Valentin, arhiereul lui Dumnezeu și s-au făcut ucenicii lui, fiind următorii vieții lui cele sfinte și căutători ai mântuirii lor. Pentru că pe scolastici cei de o vârstă cu dâșii, tineri și copii, îi aduceau la credința în Hristos și la Sfântul Botez prin îndemnările lor și cu pilda vieții celei cinstite și înțelepte. Și se adunau la dâșii mulțime de scolastici, care, ascultând învățătura lor cea insuflată de Dumnezeu, se învățau la cereasca înțelepciune și se povățuiau la calea cea adevărată.

Iar când fiul eparhului cetății, cu numele Avundie, crezând în Hristos, s-a botezat și aprinzându-se de dragoste dumnezeiască mărturisea înaintea tuturor că este robul lui Hristos, atunci tatăl lui și ceilalți senatori, umplându-se de mânie, au prins pe învățătorul credinței creștine, pe Sfântul Valentin și bătându-l fără cruțare, îl sileau la închinarea de idoli. Iar el, nevrând să le facă voia, a fost muncit cumplit, apoi l-au închis în temniță. Dar sfântul se bucura că s-a învrednicit a pătimi pentru Hristos Domnul său și, înfrumusețându-se cu rănilor cele suferite pentru El ca și cu niște podoabe scumpe se lauda apostolește, zicând: Rănilor Domnului meu pe trupul meu le port și împlinesc lipsirea patimilor lui Hristos în trupul meu. Iar pe ucenicii săi care veneau la dânsul, pe când ședea în temniță, îi întărea în sfânta credință. De acest lucru înștiințându-se eparhul, s-a mâniat foarte tare și, trimițând noaptea, l-a scos din temniță și i-a tăiat capul.

Astfel și-a sfârșit nevoia sa cea mucenicească Sfântul Episcop Valentin; iar ucenicii lui, Procul, Efiv și Apolonie, luând cinstitul lui trup, l-au dus în cetatea Interamna și acolo, înaintea cetății, cumpărând o parte mică de pământ, l-au îngropat cu cinste. Și petreceau lângă mormânt ziua și noaptea, în post și rugăciuni, laudând pe Dumnezeu. Și se adunau la dâșii toți credincioșii câți erau în cetate și mulți din cei necredincioși veneau și, ascultând cuvintele lor cele mântuitoare de suflet și propovăduirea lui Hristos, se luminau cu credința.

Iar după o vreme oarecare, înștiințându-se de acestea Leontie, dregătorul cetății, i-a prins pe cei trei sfinți și i-a băgat în temniță. Dar, de vreme ce a văzut pe popor gâlcevind și jelindu-i pe ei, pentru că erau tuturor iubiți, a poruncit să-i ucidă pe dâșii noaptea, pentru că se temea să-i osândească pe dâșii la moarte ziua, ca să nu fie liberați de mâinile poporului ce gâlcevea.

Deci sfinții mucenici au fost tăiați noaptea și s-au dus la lumina cea neînserată a cereștii împărății. Iar Sfântul Avundie, cel mai sus pomenit, fiul eparhului Romei, care mersese acolo la iubiții săi prieteni, când a auzit de uciderea lor, i-a fost jale de aceasta foarte. Deci, luând cinstitele lor trupuri, le-a îngropat cu cinste lângă mormântul Sfântului Valentin, învățătorul lui, slăvind pe Domnul Iisus Hristos, Care viază și împărătește împreună cu Tatăl și cu Sfântul Duh, în vecii vecilor. Amin.

SFÂNTUL POLIHRONIE, EPISCOPUL BABILONULUI, ȘI CEI ÎMPREUNĂ CU DÂNSUL (30 iulie)

Deciu, păgânul împărat al Romei, muncind pe mulți creștini, s-a dus cu toată puterea oștirii sale împotriva Persiei, și biruind ostile persane, a prădat țara lor și a luat în stăpânire Babilonul, Vactrianul, Ircania și Asiria; iar mulțimea creștinilor care se aflau în acele țări, a pierdut-o cu felurite munci. Atunci era episcop în Babilon, Polihronie și cu dânsul trei preoți, Parmenie, Elima și Hrisotel; iar ca diaconi:

Luca și Muco. Pe aceștia prinzându-i Deciu, a poruncit să-i aducă îndată la jertfă idolească. Iar Sfântul Polihronie a zis cu îndrăzneală: „Noi ne aducem jertfă pe noi înșine Domnului nostru Iisus Hristos, iar diavolilor și idolilor celor deșeți făcuți de mâini omenești, niciodată nu ne vom închina!”

Atunci Deciu a poruncit să arunce în temniță pe episcop împreună cu preoții și cu diaconii lui. Și a început a zidi în cetatea Babilonului o capiște spurcatului său zeu Saturn, făcându-i un idol aurit. El a scris la Roma eparhului Valerian de fericita sa biruință asupra perșilor, despre care zicea că i s-a dat lui de la zeii săi, și i-a poruncit să facă în Roma prăznuire mare zeilor, iar pe creștini să-i muncească și să-iucidă.

Deci Valerian făcea în Roma porunca lui Deciu. Și săvârșin-du-se în Babilon capiștea zeului Saturn, păgânul a pus înaintea judecății sale pe Polihronie, episcopul, cu preoții și cu diaconii lui și a zis: „Oare tu ești fur de cele sfinte, necinstind pe zei și neascultând poruncile împărătești?” Iar sfântul nu i-a răspuns nici un cuvânt, ci stătea tăcând. Atunci împăratul a zis către preoți și diaconi: „Povățuitorul vostru a amuțit”. Preotul Parmenie a răspuns: „Părintele nostru n-a amuțit, dar, nevrând să-și spurce cinstita și sfânta sa gură, face după porunca Domnului nostru Iisus Hristos, Care a zis: Să nu aruncați mărgăritarele voastre înaintea porcilor, ca să nu le calce cu picioarele lor și întorcându-se să vă rupă pe voi. Deci oare este drept ca gura cea curată să se întineze cu gunoiul?” Și mâniindu-se Deciu, a zis: „Oare noi suntem gunoi?” Și îndată a poruncit să taie limba aceluia preot.

Iar după ce i-au tăiat limba, Sfântul Parmenie a strigat luminos către Sfântul Polihronie, zicând: „Sfinte părinte, roagă-te pentru mine, pentru că văd asupra ta pe Sfântul Duh Cel ce împărătește, Care îți pecetluiește gura, iar într-a mea pune fagur de miere!” Așa de minunat este Dumnezeu întru sfinții Săi, căci celui ce avea limbă, i-a poruncit să tacă, iar celuilalt, a cărui limbă era tăiată, i-a dat putere a vorbi, spre arătarea tăriei Sale celei atotputernice. Apoi Deciu a zis către episcop: „Polihronie, jertfește zeilor și-mi vei fi mie prieten, iar capiștea cea nou zidită a lui Saturn o voi încredința ție”. Dar episcopul nu i-a răspuns nimic. Atunci Deciu, umplându-se de mânie, a poruncit să-l bată cu pietre peste gură. Iar când îl bătea, sfântul și-a înălțat mâinile spre cer și, ridicându-și ochii, și-a dat duhul. Și a lăsat Deciu trupul mucenicului aruncat înaintea capiștei lui Saturn. Iar în noaptea următoare au mers doi bărbați cinstiți, boieri persani: Avdon și Senis, creștini tăinuți, care, luând în taină trupul Sfântului Episcop Polihronie, l-au îngropat lângă zidul Babilonului. Iar Deciu s-a dus la cetatea ce se numea Corduva, care este în țara Persiei, poruncind să aducă după el pe acei preoți și diaconi legați cu lanțuri de fier.

Iar sfinții fiind duși, fiarele au căzut de pe grumajii lor și de pe mâinile lor. Și mergând împăratul Deciu în cetatea Corduva, a pus înaintea judecății sale pe legații cei aduși și a zis către dânșii: „O, nebunilor, voiți și voi să pieriți? Iată, eu vă îndemn să jertfiți zeilor celor fără de moarte”. Atunci preotul Parmenie, căruia îi era limba tăiată, a răspuns cu glas mare: „O, ticălosule, care ne silești pe noi să ne închinăm idolilor celor făcuți de mâini, închină-te tu Domnului nostru Iisus Hristos, căci de nu te vei închina Lui, vei pieri împreună cu toți zeii tăi”. Atunci Deciu a poruncit să-i spânzure pe toți la muncire.

Iar sfinții fiind întinși, mulțumeau lui Dumnezeu și ziceau către preotul Parmenie: „Roagă-te pentru noi, părinte!” Iar el a zis: „Dumnezeu, Părintele Domnului nostru Iisus Hristos, să ne dea nouă mângâierea Sfântului Duh, Care împărătește în vecii vecilor”. Ei i-au răspuns: „Amin”. Iar Deciu, mâniindu-se, a zis: „Iată farmecele! Oare nu este semn arătat de farmece, ca omul să grăiască, fiind fără de limbă?” Preotul Parmenie a răspuns: „Domnul nostru Iisus Hristos, Care a dat odinioară mutului graire, Acela mi-a dat și mie păcătosului a grăi; iar tu având limbă și grăind, ești mut, de vreme ce nu slăvești pe adevăratul Dumnezeu”. Atunci Deciu a poruncit să-i ardă cu foc, să le lipească table de fier arse pe coastele lor și cu unghii de fier să le strujească trupurile.

Pe când Sfinții erau astfel muciți, s-a auzit un glas din cer, zicându-le: Veniți la Mine cei smeriți cu inima. Iar Deciu, auzind acel glas, îl socotea vrăjitorie. Deci a poruncit să coboare pe mucenici de la muncire și să le taie capetele, iar trupurile lor să le arunce afară din cetate, lângă calea poporului și să pună păzitori ca să nu le ia cineva și să le îngroape. Astfel și-au săvârșit pătimirea lor pentru Hristos, Sfinții Mucenici, cei trei preoți: Parmenie, Elima, Hrisotel și cei doi diaconi: Luca și Muco. Iar trupurile

lor cele aruncate le-au luat cei doi cetățeni, de care s-a zis mai sus, și le-au îngropat într-un sat al lor, aproape de Corduva.

În aceeași vreme, împăratul Deciu a trimis prin toată Persia, să caute pe creștini și să-i pună la muncire. Iar unii din slujitorii lui, apropiindu-se de dânsul, i-au zis: „O, împărate, prinșii aceia ai tăi, care i-ai miluit și le-ai dăruit viață și libertate, sunt creștini, pentru că adună trupurile cele creștinești, le îngroapă în satul lor și nu se închină zeilor, nici nu ascultă porunca ta”. Deciu a zis cu mânie: „Cine sunt acei necredincioși?” Slujitorii au răspuns: „Avdon și Senis”. Și a poruncit împăratul să-i cheme la el îndată. Iar ei venind, le-a zis: „Oare așa sunteți de nebuni, că nu vedeți că pentru aceia sunteți supuși și biruiți de stăpânirea noastră, a romanilor, deoarece nu cinștiți pe zei?” Ei au răspuns: „Pentru aceea ne-a făcut Hristos să fim biruitori asupra diavolului, pentru că am defăimat pe zeii voștri!”

Deciu le-a zis cu mânie: „Oare nu știți că viața voastră stă în mâinile mele?” Sfinții au răspuns: „Viața noastră este în mâinile Dumnezeului nostru și Lui ne închinăm, căci El, plecând cerurile, S-a pogorât pe pământ pentru mântuirea noastră!” Atunci Deciu a poruncit să-i lege cu lanțuri de fier și să-i închidă într-o temniță strâmtă. Iar sfinții, fiind legați cu lanțuri, au zis: „Iată slava noastră pe care totdeauna o nădăjduiam de la Domnul nostru!” Tot în aceeași zi au fost pârâți la împărat că sunt creștini și alți doi bărbați cinștiți, Olimpie și Maxim. Iar împăratul, prinzându-i, a poruncit să-i bată îndată cu bețe, fără să-i cerceteze, pentru că zicea: „Nu sunt vrednici să le ascult cuvintele lor, deoarece nu cinstesc pe zeii mei; ci sunt vrednici de moarte toți cei ce au Dumnezeu pe Omul Care a murit”. Sfântul Maxim a grăit: „Ai zis bine, Cel ce a murit, dar de ce nu zici că Același a și înviat?”

Deciu a zis: „Spuneți-ne nouă comoara voastră”. Sfântul Olimpie a răspuns: „Comoara noastră - aurul, argintul și toată bogăția -, este Domnul nostru Iisus Hristos, pentru Care nu ne cruțăm sănătatea noastră, defăimând toate bogățiile pământești”. Și fiind sfinții bătuți aspru, strigau: „Slavă Ție, Doamne Iisuse Hristoase, că ai binevoit să ne rânduiești pe noi cu robii Tăi!” Iar Deciu, iuțindu-se și mai mult, a poruncit să-i bată cu vergi de plumb. După aceea i-a încredințat unui oarecare Anisie, ajutor al său. Acela, luându-i, i-a muncit și la sfârșit le-a tăiat capetele cu securea, iar trupurile lor le-a aruncat spre mâncarea câinilor. Și au zăcut ele neîngropate cinci zile, dar nimic nu s-a atins de dânsele. Iar după acele cinci zile, creștinii luându-le noaptea, le-au îngropat cu cinste.

După aceasta, Deciu, păgânul împărat, a plecat spre Roma, și cu el erau aduși, legați cu lanțuri, și sfinții mucenici din Persia: Avdon și Senis, pe care Deciu îi purta înainte, spre slava sa, ca să facă cu ei priveliște romanilor. În acea vreme, Valerian eparhul prinsese în Roma pe preasfințitul papă Sixt, împreună cu tot clerul său și nu puțini din ceilalți creștini, și i-a închis pe toți în temnița poporului. Și șezând papa Sixt acolo multe zile, veneau la dânsul creștinii cei tăinuți și aduceau pe fiii lor, pe rude și pe cunoscuți, care se întorceau de la păgânătatea idolească spre Hristos, spre a fi botezați în temniță de papa.

Iar Deciu a intrat în Roma cu slavă și cu dănuire mare, la care dănuire erau aduși ca niște robiți și acei doi boieri din Persia, Avdon și Senis. Apoi, în altă zi, Deciu, chemând senatul Romei și pe Valentin eparhul, a adus înaintea lor pe boierii prinși în Persia, legați cu lanțuri și îmbrăcați boierește, cu aur, cu argint și cu podoabe de mare preț și pietre scumpe. Și erau astfel împodobiți spre slava lui Deciu, deși pe cale fuseseră chinuți cu felurite munci. Deci împăratul, arătând cu degetul spre dânșii, a zis către sfat: „Vedeți pe vrăjmașii pe care zeii și zeițele ni i-au dat în mâinile noastre? Aceștia sunt potrivnicii împărăției Romei”.

Și privind spre dânșii tot senatul Romei, s-au mirat toți de cinstita lor vedere și au fost cuprinși de jale pentru dânșii. Pentru că Domnul dăduse robilor Săi atâta dar, încât mai mult se umileau cei ce căutau la dânșii, decât să se mânie. Și a poruncit Deciu să cheme pe cel mai mare slujitor idolesc al Capitoliului, cu numele Claudie. Și acela venind, a adus cu sine un idol și trispodul (altar cu trei picioare). Și a zis Deciu către sfinți: „Jertfiți zeilor și veți fi boieri liberi ai Romei. Veți stăpâni toate averile voastre, vă veți îmbogăți cu mai multe bogății și veți lua de la noi mare cinste”. Sfinții au răspuns: „O dată ne-am adus jertfă Dumnezeului nostru, Domnul Iisus Hristos, iar zeilor tăi jertfește-le tu!”

Iar împăratul a poruncit ca a doua zi să fie gata priveliștea, ca să dea fiarelor spre mâncare pe Avdon și Senis, boierii persani. Și a doua zi, după ce s-a făcut ziuă și priveliștea era gata, împăratul Deciu n-a mers la priveliște, ci a trimis pe eparhul Valerian în locul său. Iar Valerian, ducându-se și punând pe mucenici de față, mai întâi i-a îndemnat la închinarea idolilor, zicându-le: „Cruțați-vă neamul vostru cel bun și puneți zeilor tămâie pe altar, pentru că de nu veți face aceasta, veți pieri sfâșiati de dinții fiarelor”. Sfinții au răspuns: „Acum ți-am spus că Domnului nostru Iisus Hristos îi aducem jertfa de laudă și tămâie de rugăciuni și Lui Unuia ne închinăm; iar pe idolii cei făcuți de mâini, nu-i vom cinsti niciodată!”

Și stătea înaintea priveliștii idolul soarelui, iar Valerian a poruncit ostașilor să ducă pe mucenici la idolul acela și să-i silească să se închine lui. Dar sfinții, apropiindu-se de idol, au scuipat asupra lui. Atunci Valerian, umplându-se de mânie, a poruncit să bată pe sfinții mucenici cu vergi de plumb, apoi să-i ducă dezbrăcați la locul care era îngrădit împrejur, unde aveau să fie mâncați de fiare, înaintea ochilor poporului care privea de pe trepte înalte. Deci sfinții stăteau dezbrăcați, dar îmbrăcați întru Hristos și îngrădindu-se cu semnul Sfintei Cruci. Atunci au dat drumul asupra lor mai întâi la doi lei, apoi la patru urși. Dar fiarele nu i-au vătămat deloc, ci ședeau la picioarele lor ca niște păzitori. Și a zis Valerian: „Iată, acum este dovedită vrăjitoria creștinească”.

Atunci a poruncit să ducă fiarele, iar ostașii cei înarmați să intre la mucenici și să-i ucidă. Și astfel i-au înjunghiat cu săbiile. Apoi legându-i de picioare, i-au tras și i-au aruncat înaintea idolului soarelui, din porunca ighemonului, spre înfricoșarea creștinilor. Și așa au zăcut acolo trei zile. Iar un creștin tănuit, anume Chirin, cu rânduiala ipodiamon, petrecând aproape de priveliște, a luat noaptea trupurile mucenicilor, le-a pus într-o raclă de plumb și le-a îngropat în casa sa. Astfel s-au sfârșit Sfinții Mucenici Avdon și Senis, boierii persani. Iar Sfântul Sixt papa, cu clerul său, a fost muncit după dâșii, și pătimirea lui, împreună cu Sfântul Lavrentie arhidiamonul, se cinstesc în 10 zile ale lunii august.

Cinstitele moaște ale acestor doi sfinți mucenici, Avdon și Senis, au stat în pământ până pe vremea împărăției Marelui Constantin. Iar în zilele lui, prin dumnezeiasca descoperire, au fost găsite de credincioși și au fost mutate în gropnița lui Pontian, întru cinstea și slava lui Hristos, Dumnezeul nostru, Cel slăvit împreună cu Tatăl și cu Sfântul Duh. Amin.

SFÂNTUL ȘI DREPTUL EVDOCHIM

Scrisă de Simeon Metafrast.

(31 iulie)

Mare folos găsește în povestirea vieții dreptului Evdochim atât cel ce povestește, cât și cel ce ascultă; nu numai pentru că acesta s-a arătat fierbinte îndrăgitor al faptei bune, după cum au fost și mulți alții în pustnicie, ci mai vârtos pentru că aflându-se în grijile lumii și fiind purtat ca o corabie în mijlocul mării celei lumești, învăluit de valurile tulburărilor și supărat de măiestriile satanei cu multe feluri de vederi, s-a păzit fără tulburare de toate patimile mâniei și și-a ferit sufletul curat și neîntinat de patimile poftelor, până la cel mai subțire cuget. Și a împlinit fericitul aceste isprăvi ale întregii fapte bune, încât a rănit pe diavoli mai mult decât aceia care s-au nevoit în pustie 50 sau 60 de ani, cărora el li s-a făcut pildă de faptă bună. Încă cu mult mai vârtos s-a făcut el ca o icoană vie pentru cei îmbunătățiți care petrec în lume; și dacă aceștia vor privi la el, vor putea să viețuiască cu întemeiere și să se mântuiască. Deci este potrivit acum să întindem povestirea ascultătorilor celor cucernici, ca o masă pe care se află bucate duhovnicești, care niciodată nu lipsesc, nici nu se strică.

Minunatul Evdochim își avea neamul din Capadocia. El s-a născut și a fost crescut de părinți binecredincioși. Tatăl său se numea Vasile și maica sa, Evdochia, fiind renumiți cu neamul, prea bogați cu avuția, slăviți și străluciți cu dregătoria, fiindcă Vasile era în slujba de patriciu. Și, având Evdochim astfel de neam strălucit, nu era cinstit atât pentru strălucirea neamului său, pe cât era de slăvit și laudat pentru faptele cele bune, pe care le săvârșea cu osârdie. Căci în lume se află mulți copii slăviți, poate și

dregători, din părinți de neam bun; dar foarte cu anevoie se găsesc din aceia care să păzească viața îmbunătățită și întreaga înțelepciune desăvârșită, petrecând în mijlocul lumii, acolo unde se pune înainte și se uneltește mai mult plăcerea și desfătarea.

Acest fericit copil, fiind dat de părinții lui la învățătura cărții, n-a avut trebuință de frica și de bătăile dascălilor, ca să fie îndemnat la învățatură, ci însuși din firea sa avea pornire spre a se îndemna la aceasta și se silea cu toată sârguința, ziua și noaptea, mai ales la citirea dumnezeieștilor Scripturi, în care îndeletnicire se înveselea fericitul mai mult decât cei care se află la mese scumpe și la petreceri cu jocuri și cu timpane. De aceea, acestui sfânt se potrivea acel grai proorocesc: Cât sunt de dulci gâtlejului meu cuvintele Tale, Doamne, mai mult decât mierea și fagurul în gura mea. Preumblarea sa era să meargă la dumnezeieștile biserici, să asculte sfintele slujbe și cuvintele dumnezeiești și cu totul se sârguia să se facă locaș curat al Dumnezeului Celui viu.

Vrăjmașul adevărului îndemna pe mulți tineri de o vârstă cu Evdochim să-] silească a merge la petreceri îndulcitoare, la vânatoare și la veselii. Însă de-a pururea pomenitul avea o singură desfătare și plăcere - să se roage și să se sârguiască la citirea cărților folositoare de suflet; dar nu precum fac unii care se roagă neavându-și mintea lor la rugăciune și citesc neluând aminte, nici la cele care le citesc, nici la cele pe care le aud de la alții; ci el, adevăratul rob al Domnului, și când se ruga și când citea, își avea toată mintea și tot cugetul pironit la sfintele cuvinte pe care le cugeta.

El atât a iubit din tot sufletul întreaga înțelepciune și curăția cea mai cinstită decât toate celelalte fapte bune - care și face pe om întocmai cu îngerii -, încât putea cu îndrăzneală să zică și el ca și acel mult pătimitor Iov: N-a urmat vreodată inima mea ochiului meu, dacă din întâmplare nevrând ar fi văzut. Și lucru mai mare decât acesta este că de-a pururea pomenitul Evdochim s-a hotărât să nu privească la față femeiască, cât va trăi. De aceea, câtă vreme a trăit, afară de maica sa n-a privit în față altă femeie sau fecioară, nici n-a vorbit cu vreuna.

Iar pe lângă întreaga înțelepciune, el a adăugat împreună și milostenia, însoțită cu desăvârșita veselie a feței, ca prin întreaga înțelepciune să strălucească fața înaintea lui Dumnezeu, iar prin milostenie, sufletul său să se hrănească cu darul Sfântului Duh. El făcea atât de multă milostenie, încât și pe acelea pe care el le avea de nevoie ca să trăiască, le dădea săracilor; nu numai bani, dar orice ar fi avut de trebuință. Și atât de mult ajuta pe cei săraci, încât de ar fi fost trebuință să se vândă rob pentru libertatea altora, ar fi primit cu bucurie, căci fericitul știa că rodul dragostei este milostenia. De aceea, era și tată al orfanilor, ocârmuitor al văduvelor, îmbrăcăminte a celor goi, saturare a flămânzilor și mângâiere a scârbiților.

Minunatul Evdochim, pentru faptele lui cele bune, s-a învrednicit, fără voia lui, și de vrednicie împărătească. Însă cu toate acestea, n-a căzut câtuși de puțin din cugetarea la strălucirea și frumusețile cerului, și socotind că vrednicia lui i s-a dat ca dar de la Dumnezeu, îi slujea Lui mai cu îndatorire, afierosindu-se pe sine dumnezeiescului dor. Acest sfânt s-a rânduit a fi și voievod peste oastea Capadociei, în eparhia ce se numește Harsiana; dar, ca un iconom înțelept, nu folosea dregătoria pentru cinstea și slava sa, după cum fac cei mai mulți care iau vreo dregătorie, ca să se slăvească ei, nepricepuții, și să se lăcomească, nepunând ticăloșii în mintea lor înfricoșata cercetare care are s-o facă dreptul și înfricoșatul Judecător. Iar fericitul Evdochim nu era din aceștia, ci toată sârguința și grija lui era dată spre a ocârmui pe cei mici și pe cei mari cu cuvioșie și dreptate și chiar sufletul, dacă ar fi fost trebuință, l-ar fi jertfit pentru ascultarea lui.

Dar de ce să spun multe? Fericitul Evdochim era desăvârșit în toată fapta bună: înfocat în dragostea lui Dumnezeu, neîntrecut în dragostea aproapelui, pentru care fugea de toată vorba de rău. Și nu numai el se păzea de osândire, ci și pe ceilalți îi împiedica în tot chipul de a nu grăi vreun cuvânt potrivnic, care să rănească pe aproapele. El învăța încă pe fiecare că se cuvine să se deprindă mai mult să asculte decât să vorbească. Cu acest fel de petrecere fericită s-a făcut vas al alegerii; dascăl cu cuvântul și cu fapta; chip, pildă și icoană vie aceluia care petreceau împreună cu el, până ce a ajuns la fericitul sfârșit al vieții acesteia de acum, fiind acolo în Capadocia și având treizeci și trei de ani, adică fiind tânăr cu vârsta, iar cu priceperea și cu socoteala preabătrân.

Și cunoscându-și dreptul sfârșitul său, nu s-a tulburat, fiindcă toată viața lui n-a cugetat decât la moarte. Un lucru numai îl mâhnea: că maica sa era departe și nu era acolo la sfârșitul vieții sale. Însă a sosit ceasul cel mai de pe urmă, ca să se ducă către Domnul; și au venit mulți la el să-l cerceteze. Și după ce le-a vorbit din destul despre aducerea aminte de moarte, i-a jurat pe Dumnezeu ca să-l îngroape cu aceleași haine cu care era îmbrăcat și să nu-i facă cele obișnuite care le fac la ceilalți morți. Atunci a făcut semn și după ce au ieșit toți afară, a început a se ruga lui Dumnezeu, zicând acestea pe care le-au auzit unii dintre ei și le-au spus pe urmă: „Doamne, Dumnezeul meu, precum n-am voit să se arate petrecerea mea cât am trăit, astfel mă rog ca și sfârșitul meu să se facă fără nici un dar, nici să socotească cineva că Ți-am bineplăcut Ție!” Apoi zicând: „Doamne, în mâinile Tale îmi dau sufletul meu!”, a ieșit preasfântul său suflet. Atunci cei ce se aflau acolo, cucernicindu-se de porunca sfântului, nu numai că i-au lăsat hainele care le purta, dar și patul pe care se culca, care era făcut din lemne despicate, așa cum erau, le-au pus în mormântul sfântului.

Dar nu era cu putință să se ascundă soarele în nor, nici făclia sub obroc, pentru că pe cât se ascundea fericitul acesta, pe atât Domnul îl făcea arătat pentru folosul multora. Pentru că un om oarecare, cu numele Ilie, avea diavol înfricoșat; și după ce au trecut câteva zile de la moartea sfântului, s-a întâmplat să treacă prin partea aceea. Deci, venind în locul unde zăceau sfintele moaște, cum s-a atins de mormântul sfântului, îndată diavolul a început a-l munci pe Ilie și, scuturându-l cu înfricoșare, l-a aruncat la pământ ca pe un mort și așa a ieșit și a scăpat omul. Deci Domnul, ca să slăvească pe robul său, a întins în multe părți vestea minunii care s-a făcut cu Ilie, și mulțime multă venea, aducând bolnavi de multe feluri de patimi, și se tămăduia la mormântul sfântului.

O femeie oarecare avea un copil, care era slăbănog de amândouă mâinile, încât nu putea să le miște nicidecum. Deci îndată ce a venit la mormântul sfântului, în acea zi s-a și tămăduit. Un alt copil era slăbănog nu numai de mâini, dar și de picioare. Acela venind cu credință la locul acela minunat, a căpătat sănătate ca și copilul cel dintâi. Încă și candela sfântului era un izvor de tămăduiri, pentru că îndată ce se ungeau bolnavii cu untdelemnul candelii, se tămăduiau.

Și altă femeie, având duh necurat, îndată ce s-a apropiat de mormântul sfântului, diavolul a fugit de la ea. O alta, fiind muncită de mulți ani de o patimă cumplită și nevindecată, s-a dus cu credință la mormântul sfântului și, luând pământ, l-a amestecat cu lacrimile sale mai mult decât cu apă și l-a făcut tină; apoi ungându-și rana, îndată și-a câștigat sănătatea cea dorită. Pământul de la mormântul sfântului făcea tămăduire nu numai acelor care se duceau acolo, ci și acelor care erau departe; pentru că se trimitea la cei bolnavi și se ungeau cu dânsul. Și astfel își căpătau sănătatea după credința lor. La Sfântul Evdochim era încă și aceasta o covârșire a darului, că îndată ce se ungeau bolnavii și chemau numele lui, se tămăduiau numaidecât.

Este lucru cu neputință a scrie cineva toate minunile acestui sfânt. Însă acum socotesc că este vremea să spunem și despre mutarea cinstitului lui trup de la Harsiana la Constantinopol.

Vestea despre minunile Sfântului Evdochim a ieșit și a trecut prin toată cetatea și latura, încât toți se minunau și nu se dumireau cum un om tânăr cu vârsta, ce se afla în mijlocul atâtor tulburări, fiind în dregătorii și boierii înalte, a săvârșit atâtea fapte bune, pe care abia le săvârșesc sihastrii din pustietățile cele adânci, și a păzit atâta curăție și întreagă înțelepciune. Deci, auzind ei de minunile cele nemărginite și preagrabnice ce le făcea, toți s-au spăimântat pentru aceea și cei mai mulți oameni povesteau și cugetau la sfântul acesta.

Și aflând și părinții de moartea fiului lor, s-au mâhnit foarte. Dar, auzind și de minunile pe care le făcea, se mângâiau și aveau dorință înfocată să se încredințeze și cu vederea. Astfel, maica sfântului, fiind biruită de patima iubirii de fiu, n-a pus în mintea sa depărtarea locului, nici n-a socotit ostenele și primejdiile călătoriei, ci s-a pornit cu mare osârdie și s-a dus la mormântul preaiubitului și preasfântului său fiu. Și văzând acolo mulțimea celor ce mergeau cu toată evlavie și minunile ce se făceau la acest sfințit mormânt, unde se vindeau foarte degrab îndrăciții și cei ce sufereau de multe feluri de patimi, a căzut și a îmbrățișat mormântul fiului său. Și îl plângea ca pe un mort; dar, cucernicindu-se și minunându-

se de darul minunilor pe care fiul său îl luase de la Dumnezeu, se mângâia că este maica unui sfânt ca acesta, pentru care făcea și plânsul amestecat cu lauda, zicând unele ca acestea:

„Fiul meu preadulce! Fiule, lumina ochilor mei! De unde se află la tine atâta dar de tămăduire? Căci acesta se dă de la Dumnezeu numai celor care viețuiesc în curăție și cu nevoința, cu ascunse ostenele și cu fapte bune. Acest dar se dă de la Domnul robilor Săi adevărați, ca un început al bunătăților ce au să fie în slava împărăției cerești. Prin tine, fiul meu, m-am făcut și mă numesc maică de trei ori fericită. De aceea, nu-ți mai fac plânsuri și tânguiri, ci, ca unui prieten iubit al lui Dumnezeu, îți aduc cântări și laude duhovnicești. Nu te mai numesc rod al pântecelui meu, ci fiu al lui Dumnezeu după dar! Eu pe tine te-am născut trupește, însă acum, dimpotrivă, eu mă nasc de la tine duhovnicește.

Deci nu mă rușinez să te numesc părintele meu, fiindcă pentru faptele tale cele bune, părintele tău este însuși Tatăl cel ceresc. Tu ai rude pe sfinții îngeri și toate cetele sfinților; deci fă-ne bine și nouă, părinților tăi, pe care mai mult ne apasă mâhnirea după tine, decât bătrânețile noastre de mulți ani. Mie, maicii tale celei trupești, mi-ai da plată pentru creșterea ta, dacă prin mijlocirea ta m-ai împrietenit cu Părintele tău cel ceresc. Asemenea vei face răsplătire părintelui tău, care te-a născut pe tine trupește, dacă îi vei pricinui odihnă bătrâneților sale în sânul lui Avraam. Fiul meu binecuvântat, o rugăciune ca aceasta aduc ție bătrânețile părintești, ostenele pântecelui de maică, sânii laptelui pe care l-ai supt. Cunosc că Dumnezeu, fiind rugat de tine, te va asculta pentru părinții tăi, căci porunca Lui este ca să fie cinstiți de fii, fiindcă cinstea care se face de către fii părinților, se suie la Dumnezeu, ca Unul ce este Tată și Ziditor al tuturor”.

Acestea zicându-le cucernica maică a Sfântului Evdochim, a poruncit de au ridicat lespeda de pe mormânt și, scoțând afară racla cu sfintele moaște, s-a arătat o minune preaslăvită și preaînvederată, ca să încredințeze cele zise. Căci trecuseră optsprezece luni de la îngroparea sfântului și, atâta vreme aflându-se în pământ, acele cinstite moaște n-au suferit nici o schimbare, din câte se întâmplă de nevoie la trupurile moarte. Nici fața nu s-a schimbat, nici nu s-a făcut vreo putrezire sau măcar puțină stricăciune la vreun mădular al trupului; nici nu s-a veștejit, nici nu s-a înnegrit câtuși de puțin acel sfânt trup, ci se arăta cu fața strălucită, înflorită și prea veselă cu toate închipuirile, asemenea unui om ce doarme și n-a murit. Și numai o mișcare lipsea, ca să se arate sfântul viu. Dar și hainele cu care l-au îngropat, au rămas nestrucate cum au fost la început. Știm cu toții că trupurilor celor morți le urmează, pe lângă putoarea cea rea a trupului, ca și hainele să scoată oarecare duhnire grea și putrejună puturoasă. Dar la acest de trei ori fericit, însuși trupul și hainele slobozeau bună mireasmă minunată și dulceață, la vedere și la mirosire. Și nu se socotea că atunci s-a deschis mormânt de mort, ci oarecare livadă preafrumoasă cu răsaduri și flori binemirosoare.

Acolo s-a aflat și un ieromonah cu numele Iosif, care a apucat sfintele moaște ca să le ridice drept și numai cât le-a îmbrățișat, au stat drepte, ca și cum ar fi fost vii. Pentru aceasta, înfricoșându-se cu frică mare, a căzut înaintea picioarelor sfântului, rugându-l ca pe un viu să-l lase să ia hainele lui pentru evlavie. Și așa a început întâi de a scos dulama și l-a îmbrăcat cu alta; apoi cu atâta înlesnire a scos din picioarele lui încălțările pe care le purta, încât se arăta, ca și cum însuși sfântul îi ajută spre a le scoate. Iar după ce l-a dezbrăcat, l-a așezat iarăși în chipul cel dintâi, slăvind împreună cu cei de față pe Dumnezeu, Care slăvește pe cei ce îl slăvesc pe El.

Deci se adeverește că s-a descoperit cu iconomie mormântul sfântului, ca să se arate darul cel mare cu care Dumnezeu l-a slăvit pe el, încât să păzească peste fire trupul lui nestrucate. Arătându-se acestea, s-au înfricoșat diavolii și fugeau din oameni ca izgoniți de fulger. Și cu adevărat, dacă, fiind ascuns în pământ, se temeau de el diavolii și fugeau din oameni, cu cât mai mult s-au înfricoșat de el, după ce s-a arătat și strălucia în slava sfințeniei.

După aceasta s-a ivit neînțelegere între maica sfântului și între cei de acolo; pentru că maica sfântului voia să ia sfintele moaște și să le ducă în Constantinopol, zicând: „Steaua aceasta a răsărit din pântecul meu”. Iar cei de acolo ziceau: „Cu adevărat, din tine a răsărit, dar la noi a strălucit. Deci cum este cu putință să ne lipsești pe noi de un dar ca acesta, care aici și-a întins razele atâtor minuni? Această vie este

de la voi, dar la noi și-a dat rodul darurilor, fiindcă așa a binevoit Dumnezeu. Deci să nu te împotrivești hotărârii lui Dumnezeu, să nu ne zavistuiеști nouă dumnezeieștile daruri, să nu voiești a lipsi atâta mulțime de folosul sufletului și al trupului. Iți ajunge, pentru slavă, că te-ai arătat maică a unui sfânt ca acesta!"

Auzind ea acestea, s-a dus în liniște la ale sale, ca o înțeleaptă. Au trecut însă la mijloc multe zile și numitul acela ieromonah Iosif, aflându-se acolo, a dobândit vreme de a furat comoara și a fugit, neștiind nimeni din cei de acolo. Și mergând Iosif cu sfintele moaște pe ascuns, a fost vădit de mirul ce curgea dintr-însele și din minunile care se făceau pe drum. Căci o femeie îndrăcită, fiind dusă pe drum de oarecare, s-a întâmplat de s-a aflat acolo unde erau sfintele moaște. Atunci s-a sălbăticit diavolul și a făcut pe femeie să strige, ocărând pe sfânt și sărind fără de rânduială. Astfel a ieșit diavolul acela, fiind izgonit de darul Sfântului Duh. Iar femeia aceea, făcân-du-se sănătoasă, s-a întors la casa sa, slăvind pe Dumnezeu. Apoi o oarecare fecioară, având patimă înfricoșată, îndată ce s-a apropiat cu credință de sfintele moaște, a luat tămăduire.

Astfel făcând minuni sfântul, a fost dat părinților săi darul cel de mult preț. Atunci acea maică iubitoare de Dumnezeu, cu dorire ca o iubitoare de fiu, a făcut sfintelor lui moaște o raclă de argint și a pus-o în prea frumoasa biserică a Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, pe care o zidise mai înainte; și se făceau și acolo în fiecare zi nenumărate minuni.

Un asemenea dar a luat Sfântul Evdochim de la Dumnezeu, pentru faptele lui bune cele multe și, mai ales, pentru covârșirea milosteniei; pentru că el avea mai multă osârdie spre a da, decât aceia care cereau spre a lua. Fericitul a semănat aici cu binecuvântare cele vremelnice, iar acum seceră roduri veșnice în împărăția cerului, căreia să ne învrednicim și noi prin mijlocirea acestui de trei ori fericit Evdochim, împreună cu Tatăl, cu Fiul și cu Sfântul Duh, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

~ Sfârșit ~